CUPUP BNHLHU 1 SAMEDI 1er JUILLET 1995

LE NUMERO : 5,00 F 6904 SUPH - PHH 18.625

CULUC TOUL POUL **ጀት**ሆъዚባትቦ՝ (1925 - 1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATCH

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83. Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - Fax: 48.00.06.70 -

C.C.P. PARIS 15069-82 E

₽ԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր : 5,00 Ֆ.

69e ANNEE - N° 18.625

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

fush us susual

ՖՐԱՆՍԱ գիմում կատարեց Յունիս 29. hu, Appentif att np 6 wilhund shimmձուր Շենկենի համաձայնութիւնը (Ազատ երթեւեկ Եւրոպայի Միութեան երկիրներու մէջ) որ պէտք է գործադրուկը Ցուլիս 1. կն : Դիմումը մերժուած ըլլալով, Ֆրանսա պարտաւորուած եղած է ապաւինիլ «պաշտպանութեան յօդուածին» որ արտоնունիւն կը չնորգե անդամներուն առանձին կարդադրութիւններ ընելու: Ֆրանսա, ուրեմն, Ցունուար 1-ին պիտի դործադրէ պայմանագիրը:

ՉԷՉԷՆԻՈՑ ձախողութեան հետեւանը-ները ծանր են Ռուսաստանի համար։ Ա.-պահովութեան մարզի վեց պատասիսանա... տուներ հրաժարեցան աւելի ծանրակչիու ղարձևելով երկրին տաղնապը։ Հրաժարողներու կարդին են Պաչտպանութեան րախահանն, մօհուվուն Ժևուչուք՝ բբևենը րախանան, դ . բերը, դանրներ եր- գե- մե-ի անօրենը՝ Սերգեյ Ստեպաչին։ Հրաժարական ներկայացուցած են նաեւ Ազ-գութեանց նախարար՝ Ն. Էդորով, Ապալավունգրու րոնչունեն նրաէարուն ճանտուղար 0. Լոբով եւ Ստավրոպոլի չըր-լանի կառավարիչը։ Ելցին յայտարարած է. .. «Բուդենովսկի դէպքերը ցոյց տուին հուսերուն եւ ամբողջ աշխարհի մեր յաաուկ սպասարկութեանց ողորմելի կարոանիւնը դժուարին պարտականութիւն. իր կատարելու դործին մէջ։ Ռուսաստան արոյական, ֆիզիջական եւ ջաղաջաան ծանր վնաս կրեց»։ Նախադահը որո-ுயி யுற்பாழ் பாய்த் போட்டுப் 10-- நீம் யாய் இயற்ப կաժարականներու առնիւ։

հառատուն մը փլած է, երբ լեփլեցուն կր։ Աւելի ջան 80 մեռեալ կայ եւ 860 **փրաւոր** ։ Ձոհերը , գլխաւորաբար , պաչ-անևաներն ու վաճառորդներն են, բայց րար ետոնակիւ յաջախոհմեր։

ԱՆՋՐՊԵՏԻՆ մեջ, Յունիս 29-ին, տեղի ունեցու նախատեսուաչ ժամադրութիւնը ամերիկեան Անլաններս այերանաւու, եւ

Միր ռուսական կայանին միջեւ 395 թիլոմերթ բարձրութեան վրայ եւ 10 այերա.նաւորդները ողջագուրուեցան:

1. ԺՈՍՓԷՆ Ընկերվարական կուսակցութեան ղեկը ձեռը պիտի առնէ աշնան: Դոնփակ նիստի մր ընթացքին է որ կուսակցութեան ղեկավարութիւնը այս որոչումին յանդեցաւ : Էմմանուէլի ընթժացիկ Տարցերով պիտի զբաղի մինչև վերամուտ ։

ՍԱՐԱՑԵՒՈՅԻ օդակայանին մօտ է որ, Ցունիս 29-ին, մեռալ ֆրանսացի դինուոր մր եւս ականի մը պայթումին հետեւանpny: U.ju նոր մահով 41-ի կր հասնի ֆրնարոտնի իտաև հա ռամաւանատւսերբ նու Unparump Janban, 159:

ԷՌ -- ԱԼԺԵՐԻ դադրեցուց իր Թոիչը-ները Փարիզի եւ Ալժէի միջեւ, որովհետեւ չուղեր ենթարկուիլ ֆրանսական որոչումին եւ Օրլիէն Ռուասիի մէկ յատուկ բաժինը փոխաղրուիլ։ Ֆրանսա ապահովութեան պատճառներով է որ նման վշովո-խութիւն մը կը պարտադրեր:

Ֆ. ԼԷՈԹԱՐ, Պաշտպանութեան նախ-կին նախարարը որ ջանի մր օր առաջ Հանրապետական կուսակցութեան նախադահ ընտրուեցաւ, յաջորդելով Ժ. Լոնկեի, սրտի տագնապի մր հետեւանքով հիւանդանոց փոխադրուած է Յունիս 29-ին : Հաւանական կր նկատուէր որ վիրաբուժա-կան գործողութեան մր ենթարկուի չարաթավերջին: 53 տարեկան, Լերթար ջա.տագով մրն էր մարզանքի եւ քանիցս մասնակցած էր մարախոններու։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ քօղարկուած ՄՈՒ Լի մեջ հինդ յարկանի մեծ վա- ձեւով կը սպառնայ տապալել Սուտանի վարչակարգը որու կը վերագրէ իրեն դէմ եղած ձախողած մահափորձը

> ՍՊՍՆԻՈՑ կառավարութեան երկու նախարարներ (փոխ - վարչապետր եւ Պաչտպանութեան նախարարը) պարտաւորուեցան հրաժարիլ հեռաձայնային ունկընդրունիւններու դայնակղունեան հետեւանքով (Թագաւորն իսկ չէր խնայուած) ։

PPRUTUL ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Երեւանի քաղաքապետ Վ. Խաչատրեանի հրաւէրով Ցունիս 27-ին երկօրեայ այցով Երեւան հասած է Թրջական պատուիթակութիւն մը, կազմուած Պոլսոյ Էսեն. եուրթ արուարձանի քաղաքապետ կիւրպիւզ Չափանէ, ընկերաբան .. պատմաբան Թաներ Արչամե եւ երեք լրագրողներե : կ. Չավան Երեւան տարած է վարչապետ Թ. Չիլլերի եւ նախագահ Տեմիրելի բանաւոր ուղերձները, ուղղուած՝ Հայաստանի հարապահին ։

Թրքական պատուիրակութիւնը ընդունած են Երեւանի քաղաքապետը, նախագահի գլխաւոր խորհրդական Ժ. Լիպարիտեան, Հայաստանի արդիւնարերութեան նախաղագ Աչուս Սաֆարեան ։ Այս վերջին Հանդիպումին գլխաւոր նիւթեր եղած են երկու երկիրներու տնտեսական յարաբերութիւնները եւ այդ առընչութեամբ Գիւմրի - Կարս սահմանային անցջը։

Պատուիրակութիւնը հանդիպում ունեցած է նաեւ ՀՀՇ .-ի վարչութեան նախադան Տեր Յուսիկ Լազարեանի, քանի մր այլ կուսակցապետերու հետ։ Այցելած է **Իջմիածին, Մատենադարան, Պարաձանո**վի Թանդարանը։

Ցունիս 29-ի առաւօտեան պատուիրակութիւնը դացած է Ծիծեռնակարերդ, ծաղիկ դնելու ցեղատպանութեան զոհերու յուշարձանին։ Նոյն կեսօրին գիրենք ըն-դունած է Լ. Տէր - Պետրոսեան։ Թուրք ջաղաքապետը իր նախագահին ու վարչապետին ուղերձները փոխանցած է Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահին ։ Քննարկուած է երկու պետութիւն. ներու փոխ -- յարարերութիւններու ներկայ վիճակը:

ՈՉ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ ԱՐԱՐՈՂԱԿԱՐԳ

Այսպես խորագրուած է այն էջը որ «Միլլիյէթ»ի Ցունիս 29-ի Թիւին մեջ կը պատմ է Պոլսոյ Էսէնեուրթ արուարձանին ջաղաջապետին Երեւան այցելութեան րադաները:

4. Չափանի գլխաւորած պատուիրակու-[ժիւնը դիմաւորած է L . Տէր . Պետրոսեանի խորհրդական Ժ. Լիպարիտեան, օդանաւին սանդուխներուն վրայ իսկ, ինչ որ արարողակարգի տեսակէտէն չատ կարեւոր ժեսթ մը կը նկատուի։ Այս պատիւը, այցելունեան առաջին պահեն, կր նկատւի Թուրքիոյ հետ բնականոն յարաբերու--

Թիւն հաստատելու Երեւանի մտադրութեան արտալալտութիւնը ։

Լրագրողուհի՝ Ձէյնէփ ԱԹիջջան ապա կը ներկայացնէ Ժ. Լիպարիտեանը. նախաղահին խորհրդականը է ան, Հայաստանի արտաբին քաղաքականուներւնը ձեւաւորողը որ ղեկավարութեան «մեդմ քա. ղաքականութեան» կողմնակից թեւին կը պատկանի : Ժ. Լիպարիտեանի կողմե **Կուրք ճամաճամբախը ի տաաիւ անսւա**գ երկւիքն անահամարանսկ երկաքբալ իանոնները անտեսելով կը տեւէ մինչեւ առաւստեան ժամը 1-ը։

Այդ ընթրիջին ընթացջին թուրջ լրագը-րողուհին ապահովութիւնը կ'ունենայ որ Կովկասեան նոր անկիւնադարձ մր խընդ... րոյ առարկայ է։ Հետեւեայ կէտերով կ՝ ամ փոփ է Ժ . Լիպարիտեանի արտայայ-տութեան մէջ կարեւոր նկատած մասերը, யடு 4' மடித் .

«Ա) Մինչեւ այսօր շատ առիթներ խուսափեցան, բայց տակասին ամէն բան վերguigut 25:

ß) Բուն հարցը կովկասի անկախ պետութիւններուն ամբողջական կայունու. թեան կր վերաբերի։

9) Գիտենք թէ ինչ կր նշանակէ քարիւդատարը, սակայն անոր սիրոյն այլ հար.ցերու մէջ ոչ մէկ զիջում կ'ընենք:

7) Ցառաջիկայ ամիսներուն օրակարգի երեք կարեւոր նիւթեր են՝ հայեւթուրք յարաբերութիւնները, Ղարաբաղի հարցը, քարիւղը:

b) Պէտք է նկատի ունենալ այս երեք հարցերուն առընչութիւնները ու զանոնք քննարկել առանց այդ առընչութիւնները oquuqnpdhini:

2) Մենք կր ջանանք Արևմուտքի Սփիւռքին ոչ թէ ուղղութիւն տալ, այլ մեզի հետ գործակցութեան հրաւիրել։

 Լ) Չորս կէտերէ բաղկացած առաջարկներ ներկայացուցինք Ադրբեջանի անցեալ շարաթ . ատոր պատասխանին կր սպաublif»:

Լրագրողուհին կը գրէ Թէ Հայաստան Ղարաբաղի իշխանութեան Հանդէպ եւս ղղուչաւոր քաղաքականուները դե իև կիրարկե ու այն համոզումը կր ներչնչե որ բնականոնացման Հոլովոյթեն ընթացքին դժուար պիտի չրլլայ համոզել Ղարաբաղի դեկավարութիւնը։ Ասիկա գրել կուտայ 2. Աներջանի, «յայտնի է որ ղդայուն ՀաւասարակչուուԹիւններու մէջ ոէալ փոլիթիք-ի շրջան մը բացուած է որ կ'ընդդրկե դրաւեալ հողերե ետ քաչուե.

Գրութիւնը կաւարտի այն նչումով որ Հարաւային Կովկասի մեջ ԻՍ. դարուն դրաւր խաղաղութիւնն է ու ոչ ոք ատոր մէջ կրնայ ուրանալ Թուրջիոյ որոշիչ

Այս այցելու թեան առ այժմ դրական առաջին արդիւնքը այն է որ Թուրք քամաճառարան սնունագ է ին շենարի աարոնի չէնքին ճակատը պատել հայկական பாட்டு ஓயராடி: டி. இயர்வப் பேடியர் ஓயாய-կուսի մեթ ըարը վճռած է կարսի սահ.մանային անցրէն բերել Թուրբիա, այդ யாட்டு வி, 1993- மி மியபுள்டயத் யிழ்ழி யு բանալու մտադրութեամբ:

8ԽՐՈՒՆԻ

Յունիս 29-ին, իր մահկանացուն կնքած է ողրացեալ հայազէտ եւ արեւելեան լե.զուներու վարժարանի հայերէնի երկարամեայ դասատու Ֆրէտէրիք Ֆէյտիի այրին՝ Հերմինե Ֆեյտի:

Ողբացեալը իր ապագայ ամուսնոյն ծանօքացած էր իտալիա, Բ. Աշխարհամարայն առաջ եւ տարիներու երկայնքին մեծ դեր խաղացած է իր ամուսնոյն հայկական հետաքրքրութիւններուն եւ «հայացումին» մէջ, եթէ կարելի է ըսել:

ինք այ մասնակցած է Փարիզի Հանրային կեանջին եւ անցեային, երբ դաղությա րախան ունէր Մխիթարեան վարժարան մր ունենալու իր ծոցին մեջ, Տիկին Ֆեյտի իր ամ էնօրեայ աջակցութիւնը բերած է անոր եւ երկար տարիներ վարած ծնողաց միութեան նախագահութիւնը:

Վերջին տարիներուն քայքայուած էր իր առողջութիւնը եւ կը մնար դարմանա-பாய் மீற மீட்டு:

Մեր ցաւակցութիւնները իր զաւկին՝

Ժադ Ֆեյաիի:

4 U Q C'

«BU.N-U.2-The sk bh urnhbus.

Lunge luin the mentit & Bonnes of hone be արուեստ»ի նոր (206) Թիւբ հետեւեալ րովանդակու թեամր:

Հայ Եկեղեցին իբրեւ ինքնութեան բեւեռ Ն. ԵՊԻՍԿ. ՉԱՔԱՐԵԱՆ

կոստան Զարեանի տեսիլքը ԱՐԲԻ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

CDCA

COMMUNIQUE

Le Comité de Défense de la Cause Arménienne exprime sa satisfaction après la condamnation de Bernard Lewis par la lère Chambre du Tribunal de Grande Instance de Paris le 21 Juin 1995 dans le cadre du procès civil.

En dépit d'attendus particulièrement nuancés, le Tribunal n'en a pas moins rappelé, à juste raison, que M. Lewis «a manqué à ses devoirs d'objectivité et de prudence en s'exprimant sans nuances sur un sujet aussi sensible».

Le procès au civil intenté par le Forum des Associations Arméniennes de France et la LICRA s'inscrit dans le cadre des actions entreprises après la publication des propos négationnistes de Bernard Lewis sur le Génocide arménien dans le journal «Le Monde».

On peut regretter que le Tribunal, tout en stigmatisant le manquement à ses devoirs d'objectivité et de prudence et en tappelant l'obligation pour l'historien de ne pas passer sous silence les éléments re Paris, le 28 Juin

tenus par des organismes internationaux, ait néanmoins reconnu dans ses condamnations «le droit de contester la réalité du Génocide arménien».

Les limites de ce jugement démontrent l'absolue nécessité de poursuivre l'action entreprise par le CDCA afin d'empêcher tout droit à la négation du Génocide arménien. Seule l'extension de la loi Gayssot à tous les génocides permettra d'atteindre cet objectif.

Fort des attendus du jugement du procès au pénal du 14 Octobre 1994 qui considéraient les massacres des Arméniens comme un crime contre l'humanité, et des réquistions du représentant du Ministère public au cours de ce même procès qualifiant de négationnistes les propos de Bernard Lewis et de génocide les massacres de 1915, fort également du jugement prononcé le 21 Juin 1995 le CDCA réaffirme sa ferme volonté de poursuivre son action politique auprès des parlementaires français pour l'amendement de la loi Gayssot.

> COMITE DE DEFENSE DE LA CAUSE ARMENIENNE

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ՍՓԻՒՌՔ ԿԱՊԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

huspy Pfolfoldur

Մի ջանի պատասխաններ կարելի է Թելադրել։ Նախ՝ պէտք է Հաստատել Թէ երկու բեւեռ - վարկածներ կան, որոնք կը հիմնաւորեն բազմանիւ վերլուգուղոբե, իեն արժիսարին - բրկասերուներ։ Մէկ բեւեռը՝ «դրամը տուողը տիւտիւկը կր չայէ» վարկածն է, որ որոշ Տշմարտութիւդ մը կր ներկայացնե, արեւմաեան ընտրական . քաղաքական աչխարհի մէջ, օրինակ։ Սակայն դրամը միչա չէ որ ինւքզինքը կը պարտագրէ պեաութիւններու մէջ, ուժ եւ ազդեցութիւն դնելով : ինչպես չատ լաւ պարզուած է՝ Հրեաներու միլիառները եւ Հայ քաղջենիութեան միլիոնները, Գերմանիոյ եւ Oயியம்க்கம் பய பாராட்டுக்கம் மீர்ட்ட மர மீர்டி ազդեցութիւն կրցան ապահովել դեկավար ընտրանիներուն ։ Ջարդուեցա՛ն ։ Այլ խոսքով, կայ երկրորդ բեւեռ - վարկած մը, որ կը Հակազդե առաջինին, _ եթե գրամ եւ պետական ուժ բախում ունենան, պետութիւնը կը յաղթե : ձիչգ է, կան բաղմաթիւ իրավիճակներ, ուր չրջագայեաց ձեւով ծախսուած դրամը «կը դնէ» պետութեան կամ անոր ղեկավարներէն ոմանց բարեացակամունիւնը, սակայն նման գնում կը յաջողի միայն եթե առջակատուող եւ բացայայտ բախումի, պետական վարկի Հարց չկայ։ Երբ կայ, sanding burnt Atilhah houtphil. «ձեզմ է գրամ աղերսելու պէտք չունինք

Բայց եթե սնանկացած է երկրի մր անտեսութիւնը, հետեւարար՝ պետու-Թիւնը, պէտը չէ ենթադրել Թէ ա'յդ պարագային գոնկ, պետք ունի իր սփիւռթի անհատներու եւ կազմակերպութիւններու դրամին, եւ կը ստիպուի տեղի աալ անոր ։ Պատասիանը կրկին բարդ է, «այո՛»ի եւ «ոչ»ի խառնուրդ մը։ Նախ, Հայաստանի Պետութիւնը «ունի» Արցախի պայքարը։ Բնակչութեան ոչ-մարտունակ, ունեւոր, քաղջենի հատուածը լջած է երկիրը։ Միւսներուն մեջ կռուելու, զոհուելու մեծ փափաք չկայ, սակայն Արցախի եւ երկրի սահմաններու պայապանութեան Հարցին մեջ տեղի տալու Հակում այ չկայ։ Ուրեմն՝ այս կառավարու-**Երբրե ինրու օգաբե ին հարորի բուսակ**կանութիւնը պետք հղած մարդուժով: ինչ որ կենսական է։ Երկրորդ՝ այդ բանակր կրնայ օժաել ռուսական զէնքով, ճարի սև Ղավարի տաաջատրբևով, Ասւսիա կ՝ուզէ զգաստացնել Աղրրեջանը, իր գէնքով, սակայը հայ գինուորի արիւնով ։ Մյս ընթացքը ա՛լ աւելի արամարանական է չէչենական պատերազմեն ի վեր, որ ի յայտ բերաւ ռուս բանակի սնանկութիւնը։ Ձայն գործածել Ադրբեջանի մէջ՝ անկարելի է, քաղաքական եւ ռազմա. կան պատճառներով։ Մինչդեռ Արցախի եւ Հայաստանի բանակները գինուած պա-Հել՝ կարելի է եւ տրամաբանական։ Ուրեմն՝ Հայաստանի Պետութեան համար ամ էն էն կենսական Հարցերը՝ բանակն ու ոստիկանունիւնը, Սփիւռքի պէտք չուրիր (այլ խոսճ, սև մարսրճ օգաբնե հաա վեր պիտի ըլլար Սփիւութի կարողու-[# 15 Lu :

Քանի որ մարտական - քաղաքական կըgha neup Ancupus Zujunumush dom, Սոերիկա ի նչպես կրնայ Հակազդել այդ կչիուին, Երեւանի մէջ։ Սաիպուած կը զգայ հակազգելու, զանազան ակնյայտ եւ ոչ-խանա հայա տաաջապրբեսով, ժոնո դարրամասնօրեն պարզելու տեղը չէ հոս: Պարզ է, - Ամերիկա կը հակազդե դրաուսվ ։ Որբերիկար իր ճամաճարար - միրուորական աջակցութերւնը վերապահած է Թուրքիոյ: Սակայն, ոչ միայն չնորհիւ Հայկական լոպիի տարած օգտաչատ աչխատանքին, այլ նաեւ ի՛ր իսկ չահերը հետասլնդելու համար, Ամերիկա համոգ. மாயி த வுற மாயு முகி யுத்தை மாழ் தம் புறமும். տանի կառավարութեան բարեացակամութեան: Ինչո°ւ: Որովհետեւ Ամերիկա ի'ուզէ ցոյց տալ որ գրամատիրութիւնր, ի՛ր նախրնարած անտեսական սիս-[ժեմը, պիտի հաստատուի նախկին խոր-Հրրդային Պետութիւններու մէջ, ապա, թե ի'ր նախընտրած ուղիները պիտի ընտրուին՝ քարիւղի համար, եւայլն։ Այս

ձիզը կր Թափէ Մոսկուայի մէջ, սակայն «փութը» Տիդ մր կը կատարէ Հայաստանի մէջ ալ։ Այդ «փութը» ճիգը Հայաստանի կառավարութեան ի՞նչ կը բերէ:

1992 Յունուարէն մինչեւ 1995 Յունիս, Ամերիկայի կառավարութիւնը, ապա նաեւ ամերիկեան հակակչոի ենթակայ միջազգային գրամատուներ եւ ֆոնտեր Հայաստանի կառավարութեան տրամադրած են 450 միլիոն տոլարի գումար մը, - մէկ մասը իբրեւ օգնութերւն-օժանդակութերւն, մէկ մասը իբրեւ վարկ, որ կը դիւրացնե դնումներ եւ ապրանքային առաքումներ։ Անցեալ 12 ամսուան ընթացքին միայն՝ 105 միլիոն աոլար ։ Չմոռնանը, Հայաստանի ընդհանուր տնտեսական արդիւնարերութիւնը, անցեալ տարի, 100 միլիոնէն նուագ էր : Խօսբը Հայաստանի պետական պիստնեին մասին չէ, այլ Համայն արտադրանքին : Մ.յլ խօսքով, Ամերիկայի օժանդակութիւնը Հայաստանի պետական պիւտներ իսկական եւ միակ լուրջ յենարանն ու նեցուկն է, ինչպես ռուսական զինուորական օժանդակութերւնը կենսական է բանակին:

Հայաստանը ներկայիս կառավարող սաիաւապետութեան ղեկավարները անկասկած կր ցուցաբերեն խոցելի եւ ջննադատելի դործունկունիւն՝ դազմանիւ մարզերու մէջ։ Սակայն այդ ղեկավարներէն մի քանին (Տէր-Պետրոսեան, Լիպարիտեան, նաեւ Հրանդ Բադրատեան եւ անոր հետ աշխատող մի բանի անտեսագէտներ) արտաջին ջաղաջականութեան մարդին եւ անոր անտեսական . օժանդակութեան ծալբին մէջ արձանագրեցին մեծ յաջողութերւններ:

Չուդահեռ մր՝ անցեալի հետ ։ 8 . Ք . չորրորդ դարուն, Մամիկոնեան սպարապետներէն մէկը կ'ընդդծէ որ երբ Սասանեան - Պարսկական եւ Հռոմէական Կայսրութիւնները Հաւասարակչոուած ուժեր ունին, Հայաստանի դիրքը կ'ըլլայ կարեւոր, ծանրակչիռ եւ օգտագործելի: 1500 տարիէ ի վեր չենք ունեցած նոյնքան օգտագործելի իրավիճակ մը՝ որջան է այսօրուանը։ Հայաստանի ներկայ կառավարուներնը լաւ կ'օգտագործկ զայն: Պատմութիւնը այնպես դասաւորեց իրավիճակը՝ որ Թուրջիա եւ Իրան, Ամերիկա եւ Ռուսիա գիրար կր հաւասարակըչռեն, եւ երկու մեծերն ալ կր փափաջին որոչ ազդեցութիւն մը ունենա, Երեւանի մէջ, ինչպես անցեալին Հռոմեացիներն ու Սասանեանները՝ Արտաչատի մէջ։ Բարեբախտաբար չեն կրնար զինուորաիար ենաունգրող ե ինգրճ - մինգրճ առևտաղել : Հետեւրաբար , Ռուսիա իր ազդեցութիւնը կապահովէ Արցախի եւ Հայաստանի բանակները զինելով (ապա նաեւ գաղանի ոստիկանութեան, մաֆիայի Թաջուն կապերու, նաեւ միջ-ընտրանիական 4ին, անձնական կապերու միջոցաւ) ։ Ամերիկան՝ տնտեսական օժանդակութեամբ մր, որ Հսկայ եւ ծանրակչիո է, երբ դայն կը բաղղատենը Հայաստանի իսկական անտեսութեան հետ ։ Արդիւնը,-Սփիւութի անտեսական կչիռին համեմատական անկարեւորու Թիւնը ։

Այսինքն, նոյնի սկ եթե դրամը աուողը «ախւտիւկը չալեր», նորեն նոր քաղաքական քայլերգը նուագողը Ամերիկան պիաի ըլլար եւ ոչ՝ Սփիւռքահայութեան պառակաուած, երկմիտ ղեկավար տարրը, որուն փոխանցած գումարները փոքր են ի բաղդատութիւն ամերիկեան նպաս-பாழ்ப் :

Եղրակացութիւն եւ ամփոփում, - Իսրայել - հրեայ Սփիւոք կապերը եւ Հայաստան - Հայ Սփիւռը կապերը կր պարգեն որոշ գուգահեռներ։ Ունին նաեւ անբաղդատելի եգրեր։ Երկու Սփիւռջներն ալ ունին ղեկավար տարրեր, որոնք տրևաեսական եւ լոպիական արժէքաւոր օժանդակուներւն բերած են Հայրենիքին։ Այդ ղեկավար տարրերը սակայն միամըտորեն կր դայթակղին, երբ Հայրենիքի կառավարուներնը կ'ապաակե գիրենը։ Սփիւռը . Հայրենիք կապերու այն մակերեսային (Թէպէտեւ երկարապատում) ուսումնասիրութիւնը, որ կատարուեցաւ Հոս, ցոյց կու տայ որ ներքին անտեսուրոլորը իրականացնելու համար, իր մեծ Թիւնը, արտաջին տնտեսական օժանդա-

«UBA", UUZUUTUTUTAPALATA

«Հայաստանի Հանրապետութիւն» օրա- թիւնն ունենանք մեր մէջ, հզօրութեան թերթը Burnhuh Phehpud առաջին էջէն երեք սիւնակ կը յատկացնէ Սահմանաը-րուներան հանրաքուկին ճարովչունեան։ հոնգագունիւրնը այս ըատարին ժաղա Bուլիս 5-ին խորհրդարանական ընտրու-թեան զուգանեռ Հայաստանի ժողովուրգր նաեւ «այո» կամ «ոչ» պիտի ըսէ պատրաստուած Սահմանագրութեան։ Որպէսգի բացառուի ժիստական արդիւնը մը, քանովչարու դբերու հարդան հիղութ է ջարօկ անուններու աջակցութեան. այսպես, ա-ռաջին էջին վրայ «Ս.յո' իմ եւ իմ երկրին Սագգարաժեսու հրարն» խոնտանուր որընակներուն մէջ գրական կարծիջներ յայտնած են Գիտութեան ակադեմիայի նախադան Ֆաղեյ Սարդսեան, երգչուհի Գոնար Գասպարեան, Շիրակի Թեմի առաջնորդ Գրիդորս Արթ. ԲունիաԹեան, ղերասանուհի Գ. Նովենց, համալսարանի դասախօս ու բանաստեղծ Հենրիկ Էդոյեան, «Հանրապետական» կուսակցութեան ղեկավար Աչոտ Նաւասարդեան, Հայաստանի ֆիլհարմոնիք նուագախումբին զեկավարը՝ Լորիս Ճգնաւորեան, ուսանողներ, մանկավարժներ, Թոչակառուներ եւ ուրիչ-

Հետաքրքրական է յայտնուած -. ան-չույա, միայն Թեր բուէարկելու ի նըպասա -- կարծիքներուն մէջ սահմանադ-րութեամը նախագահին տրուած լիազօրութիւններուն նչումը. քարողչական այս արտայայտութիւններուն մեծ մասը կ՝անգրադառնայ ատոր, միչտ մեկնաբանելով որպես գրական աուեալ։ Օրինակ, Նախագահին եւ նախագահական համակարգին կը վերագրուին աղկաի գօտիին «կեանքի նշաններ» ցոյց տալու պարա--புமை மட «முறம் நாடிர் Inju»ம், சிர்ட்ட முரு դօտիին հետ ոչ թե դործ ունեցողը, այլ ատոն այնբլուր իրի եսևսնովիր ատներն բաներ կը նշմարէ Հոն, քան կեանքի նշաններ, կամ մանաւանդ յոյսի բուժիչ նըշոյլներ...: Երկրորդ ուչագրաւ կետ մր որ յանախ կը կրկնուի, կր չեչտէ «шյո» ըսելուն կենսական կարեւորութիւնը, պետականութեան կայացման ու ամրացման Հոլովոյներն մէջ։ Կան պատկերաւոր արտայատութիւններ, ինչպես սա մեկը. «կուսակցութիւններ կան, որոնց անդամները միւս կուսակցութեան աղջիկ չեն տալու վաղը։ Միակ զսպաշապիկը կարող է լինել Սահմանադրութիւնը։ Այն ամէն ինչ իր տեղը կը դնի» ։ Կայ տակաւին այս առիթով յիչող թե «լաւ Սահմանադրութեան օրինակ է ամերիկեանը»..., կամ «այո» ըսելու կոչ ընող, որովհետեւ «չի պատկերացնում մի երկիր առանց Սահ. մանադրութեան» ։ Կան եւ վերջապես ա-ւանդական մեր ռազմամ թերքին օժանդակութեան գիմողներ, համողելու համար որ շնամայական է «այո» նոբլ . այս խուդ րին յատկանչական տողերէն են հետեւ-եալները. «Մենք մարդկային պատմութեանը Նարեկացի, Քուչակ, Թումանեան, Սարեան, խաչատրեան տալու հետ միաժամանակ նաեւ Տիգրան մեծ ենք պարգեւել։ Այդ մեծութեան զգացողու...

mjn qqmgnldp»:

Նուիրականացած նման անուններու ուրչուշու ի եր խարել իանբւոն անհերա թիւն մր ժողովուրդին վրայ որ պիտի եր. թայ հանրաբուկին մասնակցելու։ Աա կեցուած ջին ջանի մր աստիճան աւելի դարդացածը կուգայ Հարցադրոյցի մր ուր երիտասարդական -- գրական մամու լին մեջ դեղերած ու այսօր խորհրդարա. Tips it g w fant ne julidbud ngnift bulun. գահութեան տիրացած մր կրսե Սահմա. նադրութեակ մասին. «ի°նչ է հայ գրա. կանութիւնը խորհնացուց մինչեւ այսու Ծրագրային մի գրականութիւն որի նր. պատակը Սահմանադրութիւն ունենան **ξ**η»···:

Սա հատուկենա նշումներով արդեն յայտնի կր դառնայ Թե ինչ բազմապիսի ակնկալու Թիւններ պետք է արդարացնե Հայաստանի Սահմանադրութիւնը դոր անոր քատագովները վերածած են Այտ. էտաինի մոդական լամբարին. ան ապա Հովել կատ պետականու Թեան կայացում ու Հղօրացումը, պետք է իր ախոռին վր. րայ ամրացնե նախաղահը, իրերամեր կուսակցականներ իրարու խնամի դար. ձրնե, գոհացնել ամերիկեսներն նմանող Umadumppne Then negrothen Sugalp, արդարացնէ մարդկային պատմունեան Նարեկացի, Քուչակ եւ Տիգրան Մեծ պար դեւածներու մեծութեան ակնկալութին. ները ու որպես նաեւ գրական հեղինակու թիւն ընկալուի սերունդներու կողմե, ը լալով 1500 տարուաչ, ծրագրի մր կիրար կութերւնը ...:

Եւ ըսել որ ընդդիմութիւն կոչուած ճակատ մր կր յանդգնի հանրութերնը հրա chipt «ny» puchunttene Buche 5-4 sub րաբուէին, առանց անդրադառնալու ի ի՛նչ անդարմանելի կորուստ մր կրևա պատճառել այսօրուան, վաղուան և միւս, միւս օրուան սերունդներուն...:

25', անպայման, Հայաստանի ժողո վուրդը պէտք է իմաստու Թիւնը եւ քան Թիւնը ունենայ «ետի'ս գնա, սատանար ըսելու եւ Թեր քուկարկելու Սահմանա րունեան, չկորսնցնելով առիներ մոգակ նման լապտերի մր տիրանալուն...։

Upp population

USU8UL#

ՑԻՍՈՒՆ ՔԵՐԹՈՒՍԾ ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

Տրատարակութեան պատասիանատու Արամ Սեփեթնեան

Մատենաչար՝ Սիփան Հրատարակչա տան, Թիւ 1, Պեյրութ, 1995

կութեան ոչ-ափիւռքեան աղբիւըները եւ ռազմական իրականու Թիւնները, - այս բոլորը ազդակներ են, որոնց ամբողջականունիւնը պէտք է նկատի առնել, ենք կ'ուղենը հասկնալ ԹԷ ինչո՞ւ անզօր եւ անկարեւոր կրհայ Թուիլ Սփիւռքի մր դեկավար տարրը, ան ըլլա՛յ ՀՅԴ-ական թե ՀԲԸՄ-ական: Արդա°ր է նման իրավիճակ։ Հարցը, հոս, արդարութիւնը չեր։ Սխալներ չի՞ գործեր Հայաստանի կառավարութիւնը։ Անկասկած կը դործէ։ Սակայն Հարցը, նորէն, անոր դործած սխալները չեն, Հոս, այլ այն պայդարրբենն, սնարճ ի, անաօրբը ինբը ոիսաններ գործել Հանդէպ իր Սփիւռջին, եւ անտարբեր մնալ, չվնասուիլ՝ ի Հետեւարճ այև ոխանրբևուը:

Սփիւութին կը մնայ ընկալել իրական վիճակը, չօրօրուիլ կեղծ ակնկալութիւն. ներով, ապա Հարց տալ, - արդեօք կա՞ն ցրւբն, դբև հուղա և օժատիան ևհետլու Հայրենիջին, - անոր պետութեան (կամ պետութիւններուն, եթե նկատի առնենը Արցախ - Հայաստան երկուու*թիւնը*), *անոր* ոչ-պետական կազմակերպութիւններուն, միութիւններուն և հաստատուներուն, ապա նաեւ ժողովուրդի՛ն։ Կ'ընդգծեմ պետութիւն, ոչ-պետական կազմակերպուներն եւ ժողովուրդ

երրորդունիւնը, որովնետեւ իմ փորձա ոու [իւնն այն է որ կան անձեր՝ որոնք իր չուրերուներ իրերը չուրոսան հերբ նոնոցնե մեկուն եւ զայն գլանալ՝ մի սին կամ միւսներուն: Պիտի չուղջի Պ իմ այս վերլուծումը արդարացներ ոեւ Հայու ժլատութիւնը։ Պիտի չուղեի " սխալ մեկնաբանուի այս գրութիւնը Ես չեմ ըսեր, - Հայաստանը պետը չուհի Սփիւութի նպասանն, որովհետեւ պետ ուրի՛։ Իս ըսածս այլ բան է, այսինի առարկայականօրէն դիտելով ներկայ րավիճակը, Հայաստանի կառավարու [ժիւնը անտեսական պայմաններու բերու դով ուսիոնսշուց էէ արուսնու ոփիւսերո կազմակերպու Թիւններու եւ անհատնե նու ճամաճարար ջրչուղեր։ Ոարայր ի ցախի եւ Հայաստանի ժողովուրդը, հա *իակար ետևբորհարար իանդարբեր*ու [իւններ եւ ֆոնտեր, ապա նաեւ Հայ կեղեցին, եւ վերջապես աիիւուցյիներու Հայրենաբնակ Հարազատները պետք ու նին Սփիւութի նպաստին, ապրելու եւ ա անտեսական են Թակառոյցներ ստեղծե டாட பெயியர: (Շար. 5 եւ վերջ)

Unum, bipuh 3nւնիս 10 - 11

րգիրդ - ՀԱՅԱՍՏԱՆ AST OTAS ZUUFUL

«Գոոփէրասիոն Արմէնի» փարիզահայ այն կազմակերպութերւնչ, է որ երկրաչարth վաղորդայնին իսկ փու dug օգնուցեան ձեռը երկարել աղետեալներուն ու քինչեւ այսօր կը չարունակէ իր գործուհերութիւնը: Այդ դործունեութիւնը шյայրեւս կեղրոնացած չէ միայն աղէտի սարիր վրայ, այլ նչուսերիաչ է այլ դարդեր եւս. ինչ որ յատկանչական է հացիւ munihal மிழ வேராடார யரு பாபி மிர் மீலா, կատարուած օժանդակութեան ճիչդ ըն.արրուած ու նկուն բնոյին է. նաև օժան. արելէ աւելի գործակցելու մաադրու-թիւնը որ կարդարացնե կաղմակերպունեան անունը: «Գոուի էրասիոն» ին համար աղղակի օգնու թեան շրջանը աւարտած ու անոնը երկրաչարժէն որբացած երախաներու խնամակալներ գտնելու գոր-ծին այսօր ընկերացուցած են ագարակ... ար, աշխատանոցներ, բարեսիրական չաչարաններ բանալու եւ զանոնը տեղա.կան ուժերով մատակարարելու նպատակր ։ Այսքանը են գաղրել կուտա, թե խումո սերա յարաբերութեան մէջ է Հայասանի հետ : Տարուած գործունեուներ արին կուտայ այդ յարաբերունեան գրական կամ ժիստական կողմերը զգալու երենց մորթեն վրայ։ Այս հանգամանքը արենք մղած էր Հայաստանեն ամեն վերադարձի կրկնուած երեկոյթեն ընթացին, այս անգամ Յունիս 23-ին Եան'ց ա-կումրին մէջ, տեղեկատուական բաժինին քիացնել խորհրդածութեան, անդրա-արձներու, վիճարկումի մաս մրն ալ։ ա երկրորդին նիւթը պիտի ըլլային Սփիւռը -- Հայաստան յարաբերութիւն--

բերակայերը հանդար առանար կուսեն ուքն իրուակերպունեան նախագահուհի Լիլիան Տարօնեան ըսաւ թէ 1988-էն ի վեր իրենց ապրածը ըսել կուտայ [45 Հայաստանի նա աքսորի նոր փորձառու Թիւն, մր կ'ապրինք այսօր, ինչ որ անհրաժեշտ կը դարերնե մաածումի նիւթ ընել երկկողմանի յարաբերու Թիւնները։ Աւելցուց Թե երեկոյներ Բ. մասին խօսք առնելու Հրաւիրուածներու - Գ. Պրլտեան, Մ. Նչանեան, Ա. Թոթեոյեան -- դեկուցումները պիաի հրատարակուկին «Ցառաջ», Միտը և արուհսար Սեպաեմբերի Թիւին մէջ " wju wahfand shiky fat «Bunus» յացբարն ին եսևսնքն այս ատնի ու բնբարը ձոնեց այդ յորելեանին :

լայաստան իրենց Ապրիլի այցելուԹեան արունանարեր հայն քաշատն Ժիւղնիի իլ փորովանը» կեղրոնին պատանիները որում կ երդեին, կր պարեին, կր հետեկի հեռագործութեան, կարի դասերու, des խանդավառութեիւն արտայայտելով : Վանաձորի մեջ կը գործեր «Գոոփերասիոի հիմնած ատաղճագործարանը, Ղա-անի ագարակը <u>Նախանիւթեր կը Հայթեայ</u>իչը բարեսիրական ճաշարանին։ Աւելի անդին, Լաչինսի դիւղերուն մեջ ուր Երեարեր ու շնչութրբեր նրաուրինրեն եր հրակունիւն կը Հաստատէին , «Գոոփէրասիոն» ^{մասնակ}ից էր ելեկարականացման աշխատանքին։ Կր տեղեկացուէր [ժէ կը դործէր դպրոցը որ արդէն 136 աչակերա ունէր։ կես ժամուսն այս տեսերիզեն ետք սկըսաւ երեկոյթին երկրորդ մասը։ Այս Թըդրակցութեան մէջ զեկուցումներու նիւթերը պիտի տրուին միայն, նկատի ունեհալով որ Սեպտեմ բերին անոնը լոյս կը மிம்மிக்கு யரிடிறிராட்டுக்கம் மு:

Ա. խոսք առնողը եղաւ Ա. Թոթոյեան. ան ներկայացուց 1988-էն ասոլին Սփիւուք այաստան յարաբերուներւններու մէկ [†]ամանակագրութիւնը. չեչտեց յատկա-ես եօթնամեայ, այդ շրջանին այն հանարուանները որոնը Սփիւռքի Հայուն Ptլադրած էին 70 տարուան կարօտներով ու անակ քերրևով շկոււագ ապար հիկու հիւիր մեկրի դնել ու տեսնել իրականութիւրն սև հահարտանքո ետուտիտը ատևերև աւմղութեամբ կը դարդանար։ Ցիչեց Անկարունրան շուարահեկը ասերե հրվասար նունեան նշումին պատճառած վեները, ապա 1992 Bունիսին Հ. Մարուխեանի արտաքսումին, 1994 Դեկտեմ բերին 287-ի կասեցման պարադաները, որոնը յրոատիօրել դոյց աստած էին Թե ինչ էր Սփիւությիին արժեւորումը Հայաստանի կողմե : Առաջին պարադային Սփիւուբի գայը սագուանուած էր որպես «Ցունաստանի Հանրապետութեան քաղաքացի», րեքնոսները, ումմարքի «օատնբերքնանի»։ իր արեւ ոչ - քավաքակար դանսերու մէն Սփիւռջին Հետ գործակցելու , ցեղասպանութիւնը նշելու մերժողական կեցուածըները որոնը արտայայտուած էին հոս ու հոն։ Եգրակացուց թե այս կացու*թեալ մէջ Սփիւռբը պարտաւոր էր* անդրադառնալու, տէր կանդնելու ինջն իրեն, որոչելու հետեւելիք համրան :

Գ. Պրյանան եւս ծանրացաւ խնդրոլ առարկայ յարարերու Թիւններու վճռորոչ փուլի մը մէջ դանուելու երեւոյքին վրայ որ հետեւանը էր երազները իրականու-**Երան Հետ փոխանակելու մեր անկարո**ղութեան։ Այդ իրականութիւնը կազմըւած էր երկու զանդուածներու տարբե... րունքիւններեն, գորս իւրացնելու դժուարութիւն ունկինը։ Կար ներս - դուրսի Տարց մը գոր նոյնպես չատեր կանտե-սէին, ամեն բան ընելով պահպանելու համար երագը։ Հայաստանի դեկավարու*երուր շողան փոխուած շատ հաջ շիան*. դուրսի «հաւատարիմ»ները հոն կամ հոս, գործիչի պարտականութիւնը ստանձնած էին, բայց այդ հաւատարմութիւնը փո-խարինու ժիւն չուներ:

կացութիւնը եզրակացնելով, ան ըստւ թե Սփիւութը պետք է հակի ինչն իր վրրայ, Սփիւռքի Հայր պետք է հրաժարի ամ էն առիթի իր հայկականութիւնը վաւերացնելու ակարութենկն ու նաեւ մերժէ Հայաստանով զրաղելու պերճանթը ։ Առողջ վաղորդայնի մր համար Գ. Պրյահան պայման նկատեց դուրսը ծնաչ ու ապրածի մեր վիճակը ստանձնելու հրամայա-կանը:

Մարկ. Նչանեան սփիւութցիի ապրու-மீழ், முறைக்யார்கிக்கும் பீயம் முமக்குயட், մեկնելով իր անձին օրինակէն։ Իսկ Սփիւռը - Հայաստան յարաբերութիւնները իրեն կը յիչեցնեին Սփիւութի այն փիլիսոփաները, դասախօսները, տնտեսագետները որոնք անմիջապես վագած եին Հայաստան, ոմանը քաղաքական ղէմ ք դառնալու իրենց փառատենչութենկն մղուած: Bիչեց կուսակցութիւնները nրոնը ծիծաղելի արդելքը դրած էին իրենց թերթերուն «Սփիւռը» բառին գործածութեան, անոր տեղ գետեղելով «արտերկի... ը»ը։ Ցիչեց Մչակոյթե նախարարը որ Փարիզի մէջ իրեն ըսած էր Թէ կէթթոյի ընակիչ էր սփիւռքահայր որ Հայաստանի չնորհիւ ճանաչում պիտի դաներ։ Այս բոլորը ըսել կուտային իրեն թե այդ կեց-ուած ըները կր նկատէր դաւանանութերւն, մչակոյնի բացակայունիւն եւ նե այդ պատասխանատուները ոչինչ Հասկցած էին մեր ժողովուրդին ճակատադրէն, անոր ապրած եղեռնեն։ Հարցը խորապես ապրած ու անկէ որոշապէս ցաւ զգացոզի զգայուն, յուղումնալի եւ յուղող ե--रामित देव विवादः

Երեկոյթին առաւել հետաբրբրական Թին մասին։ րաժինը պիտի ըլլար Հարցումներու մասը

PULAHA-L

ՊեՅՐՈՒԹԻ Ցակոր Տէր . Մելջոնեան սրագին մեջ, Յունիսի առաջին շարախավերջին ներկայացուած է Նիլ Սայմբնի «2-րդ պողոտայի բանտարկեալը» Համագդայինի Գասպար Իվ-էջեան Թատերա-խումբին կողմէ, մեծ յաջողութիւն արձանագրելով։ Գործը բեմադրած էր Վարուժան խարչեան, որ նաեւ ստանձնած էր գլխաւոր դերը։ Ներկայացումները կրրկնուած են յաջորդ չարաթավերջին ալ։

ԼիԲԱՆԱՆի պասբեթ - պոլի ախոյենու-թիւնր չահած է Հ. Մ. C. Մ.- և աղջկանց խում բր :

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ Ս. Երրորդութիւն Եկե. դեցւոլ Մակարոս Արթինեան սրահին մէջ տեղի ունեցած է 1915 Յունիս 15-ի Հրնչակեան թսան կախաղաններու ոդեկոչումը: Օրուան բանախօսը եղած է մէթեր Պարդեւ Դաւիթեան գործադրուած է դե. ղարուեստական բաժին մր եւ փակման խօսքը արտասանած է Պետրոս Մուչեան։

որ յաջորդեց երեք ելոյԹներուն . սակայն , Հարցին այնջան մերկապարանոց ներկայացումը որ հաւանօրէն անակնկալ էր չաաերու համար կամ աննախընթեաց, որոչապես ջլատեց նիւթը Հարցումներով ար-ծարծելու արամադրութերւնները։ Նաեւ ժիստական ազդեցութիւն գործեց Հայաս. տաներ ներկայի մր անտեղի պոռ թկումը. ան առանց անդրադառնալու Թէ Հարցը ներկայացուած էր ուղղակի սփիւռջեան աբոտիքան ու ին վենտերներ այժ մարժևւածին, նիւթին հետ բոլորովին անկապակից ելոյթով մր ընդվում արտայայտեց ըսուածներուն մասին, Թերեւս ոչ այնքան աւբլորդ օրինակ մր տալով մօտեցումներու տարբերունեան։

գամանակը բաւական յառաջացած ըլ-լալով, քանի որ ընթրիքի պատրաստու-Թիւն ալ տեսնուած էր, փակուեցաւ երեկոյքեր խոսքի ռաժինը, այն յոյսով որ այլ ձեռնարկներ եւս կը կազմակերպուին նիւ-

ՇՐՋ. ԹՂԹԱԿԻ8

ՍՓԻՒՌՔԱՀԱՅՈՒ WSALAHA LEL -96-

FUNGEL FF LECK

Անչագ վենին մեջ ներթին հայկական, որուն պատճառը բուն եւ իսկական դեռ մութ կր մնալ չատերու աչքին, վիհր կ՝ընդլայնի տակաւ՝ լեզուական հարցերու մասին մեծ անփունունեան հետեւանքով որ կը տիրէ չորս դին :

«Ձառամեա, ծերունին» կ'ոգեկոչէ մին, երբ առարկան իր ներկայ բարկութեան՝ «ծերունին» չէ, այլ՝ ասոր Թոռնորդին...

Միւսր կ'ընդվգի, Թէ «բանտարկեալին ՄՈՄԵՐ աուեր են որպես ղեղ - դարման որոնը փաստ են Թէ կը խոշտանդէին»... Ո°վ պիտի ճչղէ սոյն հանգրուանին, At 4p zhoft «dodto» ne «dodfy», ջանզի ՄՈՄԻԿը, ըստ բառարանին, հայերէն բառն է ... սիւփոզիթուառին, որ չարչարանքի գործիք չէ ինընին։

Եւ ահա այսպես՝ Թիւրիմացութեան, [ժիւրատեսու [ժեան ու անվու [ժու [ժեան փաստերը անվերջ կր չարահիւսուին որպես լծակներ մեր քաղաքական կեցուած ըներուն եւ դիրքաւորում ին :

Ազգին վիճակը ո՞ւր պիտի հասնի மிரு யரிர்மு மழய கிக்டாழ் பியராடு մեր բառերուն գետ ի ափիւռս աշխարգի... பிரும் 4 திகிக்டிற தாடன 4 டி கம்டிடுக்கிற், եթ է բառերը քիչ մը յարդուին եւ գործածուին ըստ իրենց իմաստին...

TRANK TURPURLS

Ubul

ՈՒՂՏԵՐՆ ՈՒ ԳԱՅԼԵՐԸ

Քուէյթեյները իրենդ ճամրաներուն վը. րայ գայլի մեզ կը սրսկեն։ Ձայն կր ներածեն Շուկակն ու Ալասքայկն ։ Ստուդուած է որ ար ին վարք ումաբևն սեսրե Հոտը առնելով ճամբուն Հանդիպակաց կողմը անցնելէ ետ կր կենան։ Շնորհիւ դայլերու մէդին, Քուէյթի մէջ նկատելի նուազում արձանագրած են ուղտերու պատճառած երթեւեկի արկածները։

10025ህ ያደቡኑኒ

O b C A B b **u** 1 2 1 5

Ներածական՝ Գորֆու կղզիի ընութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ՇԱՔԷ ՏԷՐ - ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Բայց քանի այս դառիր ին իոջսինւը, անգլերէնէ յունարէն վերամրկրրտուած մի ջանի այլ բառեր ալ կան, ինչպես՝ կերպաս չափելու համար «மிழ்லு எர புயரவ்யி த் «மிழ்யு» : மிரி யுப ևսնսերը վեա աւբննրբրե ասւրբը տաւ-րաստուած խնձորի հիւթը, կը կարծեն որ իոնականի մէջ բրիտանական մչակու-Թային ազդեցութեան Հարցը լիովին սպա-பாடு டிப்பாற்ற:

26 - 11 - 37

Դերկոմս Կրրկուոլի գրած գիրջը բրիտանական տիրապետութեաց մասին, որ ըստ կոմսի արժեւորման կը հանդիսանայ «ամենեն սրամահցուցիչ կերպով սիրալիր ու պարկելա վկայունիւնը», մարդո ձեռն ժափ ընող ձեւով կը ներկայացնե Վիկտորիական նորաձեւութեամբ մօրուքներու եւ երկարավից կրկնակօչիկներու մ ժնոլորաը: Ան կ'արձանագրե թե իոնացիք չեն համակրիր իրենց գոռող հեռացումեն աիրակալներուն -- որոնց ի վեր նախկին զգացումը փոխարինուած է կարօտալի սիրով ու հիացմունքով։ Սօսեաց անտառներու եւ լիճերու այս չբրջապատին մէջ երթեւեկող իր դերակա-տարները ակներեւ ազնուութիւն եւ կայ-

Աչխարհի գրեթե ծայրամասին գտնուած այս անկիւնին մէջ՝ ան կը նչէ բացօթեայ աղերն ու Թէյի հաւաքոյԹները. նեղուց ներէն անգին լսուած ոսկեփայլ փողերու կչուսյնեսի չարժող կարմիր բանկոնաւորրբևու ասմարնեն, աղևոնի անաբևուր ներքեւ։ Ամենայն Հաւատարմութեամբ ան կ'արձանագրէ պահապան կայսրութեան մը արամադրութիւններն ու փոր-գութիւնները՝ առանց երբեք ժիջանելու իր հպատակները հասկնալու մակարդակին իջնել, սակայն գանոնը կազմաւորե. լով յուսահատեցուցիչ ըլլալու աստիճան հաստատուն կեցուածքի եւ ամ չկոտ հիւմրրի վրայ յենած իր հոգածութեամբ։

«Մայիս 9-ին տեղի ունեցաւ չրջափա-կումի եւ յարձակումի ռազմափորձ մը Վիդօ կղդիին դեմ, ուր սպաներուն եւ հիւրերուն կր սպասեր վրաններու տակ սարքուած լաւ հիւրասիրութիւն մը ։ Գործողութիւնը՝ խնամարվ պատրաստուած րլլալով հանդերձ փոքր տարողուներդ ուներ, քանդի Գորֆուի զօրանոցի անձնակազմին մէկ մասը միայն օժանդակեց Վիդօ ուղարկուած գօրքին : Սակայն չնորհիւ տեղւոյն գեղատեսիլ հանդամանջին՝ արկիններն իսկ գնահատեցին ռազմափորձին պարզած հաճելի տեսարանը։ Հետաբրբրութիւնը անած էր այն իրողութեան չնորհիւ, որ գօրքը որոչ վաանգի են Թարկուած էր ։ Արդարեւ, յարձակման պահուն վեր մագլցելու ծառայող աստիճանները անհրաժելա բարձրութիւնը չունկին։ Բայց այս կապակցութեամբ որեւէ արկած չպատահեցաւ : Մ.յսուհանդերձ գինուոր մը՝ իր հրացանին կանիսահաս պայթերւնին հետեւանքով փոսը ինկաւ արկածով» :

29 - 11 - 37

Երբ Իոնական կղզիները Յունաստանին յանձնունցան եւ Բրիտանացիներու հեռա-

սերական ինջնագոհութիւն կր բուրեն։ ցումը սկսաւ, ժողովուրդը գարհուրանքով տեղեկացաւ թե ամրոցները լայնածա. ւալ քանդում ի պիտի են Թարկուկին : Տրրrmg bilming ub mabudpebur hmuurd ծախսերուն մօտ երկու երրորդը գոյացած էր իրենդ վճարած տուրքերէն, բնական <u>է</u> որ դառնունիւն զդային : Կրրկուոյ հւս, որ մեծ համակրանը կը ցուցաբերե Յոյներուն եւ մասնաւորաբար Գորսիրացիներուն նկատմամբ, ընդվգած է: 1864-ի மும்பா குர்பாட்கு காழ் கிறிராய கிம் விட்ட ի գործ դրուած քանդումին մանրամասն նկարագրութիւնը սքանչելիք մրն է։

Մագլիացիներուն Համար՝ թիչ մր երկար տեւող հրավառութեան պէս բան մըն էր ամբողջ եղածը : «Մարտ 29-ի Երեքչաբթի կեսօրեն հար, հակառակ անոր որ հովր կը վշչեր, սաստիկ կ'անձրեւեր եւ ծովը փոխորկած էր, կարեւոր Թիւով անգլիացի տիկիններ եւ պարոններ դիմացի Վիդոյի ափը գացին, այնտեղի աչտարակին վրայէն դիտելու համար կղզիին ա-րեւմահան կողմի Լիւնեյ հեռարձակ դանականիր ճայճանադր»:

իոնացիներուն համար սակայն, այս բոլոր «նչանաւոր աստիճաններուն, պարիսպներուն, որժնածակերուն» այսքան աջապարանքով քարժուղն ասաւբն բւո կր սասակացներ Անգլիացիներու մեկնումին պատճառած դառնութիւնը։ Ծուխի ամպր եւ պարիսպեն ժայթերդ քարեըր գիտող զայրացած տեղացի մը կրը.կուոլին կ'րսե .. «Ի'նչ լաւ կ'րլլար որ Լորտ Ռուգրլ ասոնց վրայ ճստած ըլլար»:

«Սուսջին ականները պայլժեցուցին գետ. նի երկայնքին ակօսաձեւ Թափուած վառօգով եւ գանդաղօրէն վառող պատրոյդներով : Բայց երը Հասաւ Անգլիայէն ապրսպրրուած ելեկտրական բարդը, հարցը կարդադրեցին հրաչքներու մեր դարին աւելի վայել դիտական ձեւով», - կը գրե կրրկուոլ:

(Tup. 45)

Տէր եւ Տիկին Ժագ Ֆէյտի, Օր Մարի - Լուիզ Ֆէյտի, Տիկին Ֆրանչեսքա Ֆէսիլքէնեան եւ Պ. Ալտօ տէ Ֆիլիփփի եւ պաւակները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր եւ ազգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՖԷՅՏԻԻ (Ծնեալ՝ Հերմինէ Ֆէսլիքէնեան)

பியட்ட :

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարութ Երեջչարթի, Ցուլիս 4, ժամը 9-ին St. Lambert de Vaugirard (Place Gerbert, Paris 15^e) Եկեղեցին:

Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահազդ։

263, Rue Lecourbe, 75015 Paris

Pussusard

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ Հայ Ընտանիջին նուիրուած՝ Սրբոց Թարգմանչաց Մայր Եկեղեցւոյ Վարչական ԽորՀուր. դի կողմէ կազմակերպուած

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Կիրակի , Вперы 23

ամբողջ օրը Ֆապրեկուլի պարտէզին մէջ, ՍԵՓԹԵՄ ։

Մանրամասնութիւնները յետադա... լին ։

UGAB

COMMUNIQUÉ

A l'occasion de la clôture des XIVèmes Jeux Mondiaux, l'UGAB organise le 15 Juillet à 20 heures, un Dîner de Gala exceptionnel dans les salons prestigieux de l'hôtel «Méridien Montparnasse» - 19, rue du Commandant Mouchotte, Paris 14°.

Participation: 500 F / personne Places limitées: l'UGAB ne prend en compte que réservations confirmées au 40. 50. 60. 53.

Retrait des billets : UGAB: 11, Square Alboni, 75016 PARIS Animation exceptionnelle

- Orchestre tzigane
- Cabaret
- Marten Yorgantz et son orchestre
 Soirée animée par
 J. NERCESSIAN

- ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ ·

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՕՐԵՐ ԵՒ ԺԱՄԵՐ

100 Sr.

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

ՆԱՀԱՆՋԸ ՍՌԱՆՑ ԵՐԳԻ 80 ՖՐ. ԲԱՑ ՏՈՄԱՐԸ 75 ՖՐ. ԿՐԱԿԸ ԿՈՂՔԻՍ 75 ՖՐ. ՍԻՐՏ ՍՐՏԻ 150 ՖՐ.

ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ 80 ՖՐ.

ԽԱՉԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

ሀቀኮቡቶኮ ሆነን

75 Br

bh

«ՑԱՌԱԶ - 50» (Ծաղկաքաղ 50-ամեայ հաւաքածոյեն)

120 ՖՐ.

Դիմել « 3 Ա Ռ Ա Ջ »ի:

Թղխատարի ծախը՝ 25 Ֆր., հատոր գլուխ։

al «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris SIRET : 51027317 A R.C. Paris

Carzou

ŒUVRES SCENIQUES, PEINTURES, DESSINS ET LITHOGRAPHIES

> Du 1er Juillet au 1er Octobre

Ancien Evêché, rue Tourny S A R L A T

GRANDE FETE CHAMPETRE

Pour célébrer la fin de l'année scolaire et la Fête du KHANASSOR

la Croix Bleue de Grenoble, section «Ani»
la FRA Dachnagtsoutioun
Nor Seround

vous attendent nombreux le Dimanche 9 Juillet

au Parc de l'Ovalie à Sassenage (Banlieue de Grenoble)

Avec la présence pour la première fois à Grenoble de la Troupe de danse «Goris» L'animation musicale sera assurée par Sono Armen

Un buffet de spécialités arméniennes vous attend

Buvette -

Jeux d'enfants — Ambiance arménienne assurée

U. BUTTOPO

Հինգշաբթի, Յուլիս 6, տոն է կրոց Թարգմանչացն Մերոց՝ Սահակայ և Մեւ րոպայ։

Այս առնքիւ, Փարիզի Ս. Ցովհանկո. Մկրտիչ Մայր Տահարին մեջ, ժամը 10-ին, պատարադ կը մատուցուի։

l'Ecole Tebrotzassère RECHERCHE Un(e) RESPONSABLE ADMINISTRATIF(VE)

LE RAINCY (93)

Rattaché(e) à l'administrateur el

charge des affaires administratives, Vous assurerez :

- la gestion administrative, comptable et budgétaire de l'Ecole;

la gestion logistique nécessaire au bon fonctionnement de l'Ecole.

Vous animerez les équipes administrative et logistique.

De formation BAC + 2 (ou niveau), vous justifiez d'une expérience professionnelle de 3 à 7 ans. Vous parlez arménien de manière courante et aimez le contact avec les enfants. La rigueur, le sérieux, un excellent contact relationnel, un esprit d'initiative sont des atous pour réuissir dans cette fonction.

Rémunération : selon expérience et compétence.

Merci de contacter B. KOUZOUYAN au 39 89 42 28 (entre 10h et 19h).

Après le succès remporté par la communauté arménienne dans le procès contre BERNARD LEWIS

LE FORUM DES ASSOCIATIONS ARMENIENNES DE FRANCE organise

REUNION PUBLIQUE DEBAT

Me Patrick DEVEDJIAN

avec la participation de Me Daniel JACOBY Avocats du Forum

Me Patrick QUENTIN

e

Yves TERNON, Historien Kéram KEVONIAN, Président du Forum Un Représentant du Comité de Défense de la Cause Arménienne

sur le thème :

«CONSEQUENCES JURIDIQUES ET POLITIQUES DU PROCES LEWIS POUR LA RECONNAISSANCE DU GENOCIDE ARMENIEN»

le Mardi 4 Juillet à 20 heures 30

Palais des Arts et des Congrès — Salle Molière 24, rue Victor Cresson — Issy-les-Moulineaux — (M° Mairie d'Issy)

Ghazarian

4.000 m² de mobiliers présentés en ambiance

Z. I. Vitrolles à 20 km de Marseille tél.: 42. 89. 27. 47

" Բացառիկ զեղչ «Ցառաչ» ի բաժանուդներուն"

4hPU4h ցրելիՍ 2 DIMANCHE 2 JUILLET 1995

31111111 ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

Phh 206

IE NUMERO : 5,00 F 69ቦዓ SUPh - ԹԻՒ 18·626

CUPACE RPAREPRE (1925 - 1957)

Fondateur SCHAVARCH HISSAKIAN

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925 DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - FAX: 48.00.06.70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

₽ԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա ։ Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ ։ 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր : 5,00 Ֆ.

69° ANNEE - N° 18.626

ZUB byblbaby

ԻԲՐԵՒ ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԲԵՒԵՌ^(*)

հողովուրդի եւ իր եկեղեցական Հաստաաութեան միջեւ չարունակուող կապր ծիական է միայն. ծէսր այս պարագային պետք է հասկնայ որպես հանդիսադրում ։

Եկեղեցականը մը կողմ է հրապարակաւ այս արտայայտութիւնը իր Մայր Եկեղեցիին հանդէպ, գիչ մը այսպես բիրտ կերպով ըսուած, դուցէ հանելի չ[ժուի լններցողներէն չատերուն համար. բայց ատենը է այլեւս, եթե կը սիրենք մեր Եկեղեցին անկեղծ սրտով, չծածկել ճրչարտութիւնը եւ խոստովանիլ իրականութիւնը, որպեսզի եկեղեցին ինւքն այ անդրադառնայ իր ծիսական պարտականութիւններէն անդին իր բո'ւն առաջելու-թեան եւ փորձէ մանել իր դերին մէջ։

Այսօր Հայ Եկեղեցին եթե միայն ծիամանդիսական եկեղեցի է, ասիկա Հեարբարեր է արհումա արհեր երև արևու մառի մը։ Եկեղեցիին ներգործական եւ արի գործուներուներւնը, Եղեռնեն դեռ шишиму, սկսшծ էր ակարանալ, որովհաեւ իր վանական դրութեան ցանցը հեարհետէ սկսած էր նօսրանալ։ Եկեղեցի իր վարչական կեդրոնով, դժուար Թե արենայ ինւջնուրոյն, անկախ կրօնական խանուներ մր հաստատել եւ ղեկավալել եր երբեք այդ եկեղեցին իր ետին լունենայ հոգոր ստեղծագործական կեղհորդրի. վարներ, ուն դանաժուկը ինօրաան հատ ծողու քիւնը, լեզուն, դաւանավայրանաձեւումները, եւայլն։ Եղեռնեն առավ ջանի մր դպրեվանըներ՝ Գերրգան ձեժարան, Արմաչ, Երուսաղէմի ^{ծառան}դաւորացը, բաւական չէին Հայ ^{իկեղեցւոյ} վարչական կեղբոնին ձեռքը ումեւ ուգեղ կնօրակար իշխարունիւր

իսկ Եղեռնկն յետոյ, եւս առաւել տըկարացաւ Հայ Եկեղեցւոյ կրօնական խանութիւնը, մանաւանդ խորհրդային կարդերու հաստատումով, որովհետեւ վորակար իչխարու գրության վարչակար կեղրոն՝ Մայր Աթոռ Էջնիածինը ո՛չ միայն իր մականին ներքեւ չկրցաւ պահպանել իրանութիւնը, այլեւ վտանդունցաւ ի՛ր իսկ դոյութիւնը, Հոգեւոր պարունակը, իր իայ դործադրուած քաղաքական ենչումblenne ummamnue: U. Juneshabe [neumիտ ու ազգանուէր բարձրաստիճաչ եկեղեցականներու պարտքը էր, առնուավն իրկել դարաւոր Հաստատու Թեան արտաek կերպարանջը։ Ատիկա կը չահուէր նարգիւ ծիսակատարութեան թոյլտու-மட்டுக்கும்:

Հայաստանի Հողին վրայ անվուփուած ժողովուրդի մր ծոցին մէջ, այսպիսով Եկեղեցին կը դառնար լոկ ծիսական եկեղեցի մը։

Հայ Եկեղեցւոյ վարչական կեղբոնին երդ դմուաջ շանաջարճի անե աանկրբրուն, այսին ըն՝ 1920-ական Թուականնե-Phu bung, Zungny யுயாவிவட்டும் மிழ் மி լի կ'ունենային նոր անցուդարձեր : 1915-ի 166 դեպքով, երկուքի ճեղջուած Հայոց պատանութենկեն, ծնունոր կ'առներ պատդանիւն դն հանսնովիչ , դան որիմեսով , սև

պիտի կոչուեր Սփիւռքի Հայոց Պատմութիւն : Նպատակս չէ այստեղ Սփիւռ. ջի Հայոց ծննդեան պատմութիւնը ընել, բայց պարտաւոր եմ պատմական համաոստ ակնարկ մր նետել Սփիւռքի հայ եկեղեցիներու ծննդոցին, նիւթիս մէջ կարենալ յառաջանայու համար։

Այն պահուն երբ դաղ ժական Հայեր գիրենք հիւրընկալող երկիրներու մեջ տեզաւորուիլ կը սկսէին, ընկերային ընախօսական պաՀանջը է որ նման պարագաներուն, մարդիկ իրենց հասարակեցութեան ձեւ եւ կերպարանը մր տան, հայ գաղթական այդ զանդուածներուն հաւաքական, Համայնական կեանքը, առաջին հերթին կր ձեւաւորուէր ծխական - թեմական կազմակերպութեամբ եւ եկեղեցի. ներու չինարարութեամբ. ինչ որ կը նչա. նակէ թէ Սփիւութի հայ եկեղեցիներու ծընունդր, անմիջականօրեն կապուած պիտի ըլլար Սփիւռջի Հայոց պատմութեան մեկն է, եւ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ

Միջին Արեւելքի մեջ, Սիսի վերջին կա-*Թողիկոսը՝ Սահակ Բ. Խապայեան, աս*տանդական կեանը մը վարելէ յետոյ, 1930 Թուականին Լիրանանի մէջ կր վերահիմնկ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը, որու իրաւասութեան սա4մանները կը տարածուին Սուրիոյ, Լիբանանի եւ Կիպրոսի վրայ։ Պաղեստինի եւ Յորդանանի գաղութները կր վայելեն bրուսաղէմի Պատրիարջութեան Հովանաւորութիւնը։ Եւրոպայի եւ Ամերիկայի ցամաքամասերուն վրայ ծյող, միւս բոլոր եկեղեցիները, իրենց Թեմական կառոյցներով կր մանեն Մայր Աթու Ս. Էջմիածնի Հովանաւորութեաց, տակ։ Հոս պետք է լիչատակեմ որ այն բոլոր եկեդեցիները, որոնք Հոդեւոր եւ կրձնական սնունդ բաշխելու եւ հայկական տոհմիկ ուսում ծաւալելու նպատակով հիմնուեցան Եւրպայի եւ Ամերիկայի ջաղաջներուն մէջ, իրենց կապր Մայր Աթոռ Ս. Իջմիածնի հետ եղաւ միայն բարոյական կապ մը, եւ երբե՛ք օրկանական:

Հայաստանի մէջ խորգ. Պետութեան մր հիմնումէն անմիջապես յետոյ, Հայ Եկեղեցիին Համար կր սկսի խառնաչփոթ չրջան մը։ Այս երեւոյնի կեղրոնական հանդաման թը այն է որ կրօնական հայածանքը կր սաստկանայ պետական ղեկավարութեան կողմե, եւ թոյլ չի տար որ Ամենայն Հայոց Կաթեողիկոսութիւնը իր ձեռըն առնէ իր սեփական ճակատաղրի անօրինու թիւնը:

Որքան կր Թոյլնար Հայ Եկեղեցւոյ կեղրոնական իչխանութեան Հեղինակութիւնը, այնքան աւելի սոսկ բարոյական յարաբերութիւն մր կը դառնար Սփիւռջի, մասնաւորաբար արեւմտեան Հատուածի քաղաքներու տեղային, ինքնավար եկեղեցիներու գործակցու Թիւնր ընդ հանուր միացնող կրձնական իշխանութեան կեդրո-White Stem:

ինչպես կը տեսնենը, իրերու այս կացութեան մէջ սփիւռքեան տեղային, ինքնավար եկեղեցիները ղեկավարուած չըլլալով ընդհանուր ծրագրով մը հոգեւոր

կեդրոնական իշխանութենկ մը, տեղային մասնաւոր իւրաքանչիւր ծուխ կամ Թեմ , իր ուժերուն ներած չափով կը մատակարարէր իր առօրեայ Հողերը սահմանափակուելով իր կալուածէն ներս:

Բայց ի նչպես կը պատահի որ Սփիւոճի ճամաճարար ատևերև դիրոքսեարի ատի ծնունդ առնող եւ անող Հայոց եկեղեցիները, քաղաքական ձնչումներէ ձերբազատ, Հայաստանի եկեղեցիներուն պէս կ'ունենան յար եւ նման ճակատագիր:

Սփիւռջի եկեղեցիները առանձնապէս ցայտուն, Հողեւոր, կրծնական նորոդուած բովանդակութիւն մր չեն յաջողիը դրսեւորել անցնող ամրողջ 70 տարինե-

Ճակատագրի ի՞նչ գուդադիպութիւն։

Այսօր Սփիւռքի բոլոր հայ առաքե. լական եկեղեցիներն ալ ծիսական եկեղեցիներ են: Գիտեմ թե պէտը է յարդեմ ծէսը, անիկա եկեղեցույ կամ կրձնական կեանքի թաղադրիչ կարեւոր տարրերէն

Poply'

ՆՈՐՎԱՆ ԵՊԻՍԿ. ԶԱՔԱՐԵԱՆ

սպասաւորի մը Համար աններելի է ջըննադատական վերաբերմունը մը ունենալ. բայց իրաւունը ունիմ ցաւելու երբ եկեղեցող առագանին մեջ մկրտուած անդամներ, Հաւատացեալներ, այդ ծկոր կ՝ ապրին լոկ իբրեւ արտաջին ձեւ, նչան, եւ ո՛չ թե իրրեւ նչանագործութիւն կապուած Աստուծոյ եւ անոր խորհուրդին 4 ետ ։ Ասիկա կը նչանակէ Թէ երբոր եկեղեցական կազմակերպութիւններ կը հաստատուկին Սփիւռքի տարածքին, աառնը մեջաեղ կու դային կարծեր, պարզապես մարդոց ծիսական, գուտ անհատապալտ կարիջներուն գոգացում տայու նպատակաւ : Հոգեւոր սնունդ, Հոգւոյ փրկութիւն, հայեցի տոհմիկ դաստիարակութիւն, ինքնութեան պահպանում, կարօտարաղձութեամբ լեցուն ցանկու-Թիւններ րլլալու էին իրենց կանոնագրու-Թիւններուն մէջ արձանագրուած :

Այստեղ նչում ի արժանի կարեւոր կէտ մր կայ. - եկեղեցաչինութիւն, ծիսա-կան - Թեմական կազմակերպութիւն , վարչական կազմունիւն, _ նախաձեռնողները ընդհանրապէս աշխարհիկ անհատներ, խմրակցութիւններ եղած են։ Եկեղեցականը ընդհանրապես իբրեւ ծիսակատար պաշտոնեալ, հրաւիրուած է տուեալ ծուխին կամ թեմին մէջ երաշխաւորելու ծիսական պարտականութիւն մը։ Եկեղեցաչէն անձնուէր ազդայիններ, հակառակ իրենց կրձնական զգացմուն քներու անու րացութեան, առաւելաբար գործած են առհաւական ճայնէ մղուած, քան Թէ և. կեղեցադիտական խորունկ ծանօթութե. նկ, իրենց նպատակն ու գործակցութեր. նը բերած են օժանդակելու Համար կաղմակերպութեան արտաքին արդիւնքին եւ ծառալումին ։ Աշխարհիկ դասակարդի անտեսական նպաստը , եկեղեցական ₋ Թեմական կառոյցներու ստեղծման դործին Sty, Shen handt junus phomb & mil կացութիւններ։ Աշխարհականներ առհա սարակ մեծ իրաւունըներ առած են ար. րութիւն ընելու, որու պատճառաւ լաճախ տեղի ունեցած են անհասկացողութիւններ աշխարհիկ եւ կրծնական իշխանու Թիւննե. րու միջեւ: Այսպիսի մանր վեներ եւ դեռ այլ բազմանիւ ժիստական դործօններ պատճառ դարձած են որ քաղաքային,

տեղային եկեղեցիներ (ըսել կ'ուղեմ Հոդեւոր պաշտոնեութիւն եւ վարչական աչխարհիկ կազմ) բնաւ առիթ չունենան իրենց վիճակին անդրադառնալու։ Բայց պիտի չերկարեմ խօսջիս կարգը, կը բաւէ բանալ, օրինակի համար, Ֆրանսայի կարգ մր եկեղեցիներու ատենագրութեանց տումարները, հասկնայու համար թե ինչքա՛ն ժամանակի մոխում , վատնում եղած 5. ընտու չէր հանդիպիր լուրջ ծրագրի մր մշակման որ գործադրութեան դրուած EIIm):

Սփիւռքի Հայոց պատմութեան ժամանակամիջոցը եթե երկուքի կիսենք, կ'ուրբույթ ասույիր հասուրութբում հեր հերութ մը, եւ երկրորդ քառասնամեայ շրջան մը։ Ինչ կը վերաբերի առաջին քառասնամեայ չրջանին՝ հոգեղէն դրութիւնը ծանօթ է։ Հիմնական հարցը ծննդեան Հարցն է օտար Հողերու վրայ։ Ինչ որ այ ըլլան Թերիները Սփիւռջի Հայոց ծննդեան պատմունեան, իրաւունը չունինը անբարեխիղճ բլլալու, մենը կրրնանը միայն երախտագէտ րլլալ այն մարդոց նկատմամբ, որոնք արհաւիրք ե-լած, դաժան, եղերական, աներեւակայելի պայմաններու տակ, ծնունդ տուին կախողիկոսութեան, եկեղեցիներու, Հայրենակցական միութիւններու, մշակութային տուներու, մարզական, կուսակցական եւ այլ խմբաւորումներու, և այս եսևսեսարությ արտադրելի Հետւսրութեան տակ։ Եկեղեցական, ծխական, թեմական, կրթական կառոյցները բնականարար պիտի հիմնուկին 19-րդ դարու պոլսական կաղապարներուն վրայ, որով-Shinks nepfix if nints thing:

Որքան որ հանբիրեն աբան է ններք, ներող սիրա ունենալ առաջին քառասնամեայ շրջանին համար, բայց աւելի քան խոստապահանջ պետք է ըլլալ երկրորդ քառասնաժեային համար։

Առաջինները՝ մահուան մեջեն ելլելով, աջնեցան անկարելին ի գործ դնելով, իսկ երկրորդները՝ այսինչն մենչ, ընթացքին մեջն ենք մանելու մահուան մեջ: Երկրորդ քառասնամեայի սերունդներուն պարտըն էր ծնիլ սփիւռըեան դիտակցու-րելի կր դառնալ, եթեկ նկատի չունենանը հայ դրականութիւնը։ Միայն հայ դրականութի ւնն է որ չնորհիւ մատի գրայ Համրուոդ իր քանի մր վաւերական գրրողներուն, կը գիտակցի Սփիւռը կոչուած լինելունեան. բայց յաջողեցան ան դառնալու ընդունարանը, ինչպես կը կարծեր 8. Օչական, Հաւաքելու, ժողվելու մարդերը, որոնք ցրւումին մէջ պէտը ունին համայնական կենդանու-Huil:

Մինչեւ այսօր անրացատրելի կը մընայ թե երկրորդ քառասնամեային Եկեղեցին ինչո°ւ Համար իր սփիւռջեան ասաքրևունբար վևան էրևնաւ արսևամանգ մր ունենալ, մանաւանդ 1955 Թուականէն ետք, երբ այլեւս յայտնի էր Թէ Սփիւռըր մնայուն երեւոյթ էր : Գիտեմ պատասխանր որ կրնայ արուիլ. յառաջ պիտի րերուին Էջմիածին - Անքերիաս արուեստական պայքարը. պիտի ըսուի թե Մայր Ս.Թոոր ի վիճակի չէր առանձին աղղային - եկեղեցական ժողով հրաւիրելու, -սաջատի դակաժանած թիօդագ դվոսու ներով: ԱրտասաՀմանի մէջ պաչտոնավարող էջնիածնական միաբանները պիտի չյօժարեին մեծամասնութեամա Երուսաղեն հաւաքուիլ Եղիչե - Տիրան անձնական կորւներուն հետեւանքով, եւայլն : Բայց այս բոլորը արդէն ապացոյցներ են հաստատելու համար թե հայ եկեղեցական պաչաօնկութիւնը (հա ալ մեջը բլլալով), չկրցաւ ի վիճակի ըլլալ այս ո՛չ չահե-

(Շար.ը Դ. էջ)

ԿՈՍՏԱՆ ԶԱՐԵԱՆԻ

StUPLAC

Ոդիսեւսը հայրենիք վերադառնալու իր հետելների մօտ։ Անցնել ովկիանոսը, մօտենալ այն ափին, ուր գտնւում է Պերսեփոնի անտառը, փորել մի փոս, մեռելներին մեղրի, գինու եւ չուրի գինենօն մատուցանել, զոհել մի այծ և սեւ մի գառնուկ եւ, երբ մեռելները ներկայանան՝ զոհերի արիւնը խմելու համար, սուրի ուժով պահել Տիրեզիոսին՝ միակը, որ իր գիտակցութիւնը պահել է անդրաշխարհային վիճակներում, եւ պահանչել նրանից, որ բացատրե բռնելիք ուղղութիւնը (1):

ሆበՒՏቶ

Կոստան Ձարեանի թատրոնը պարունակում է Համադրութեան դաղափարը։ Նրա տեսիլքը ամփոփուած է «Տեսիլջ»ի մէջ ու դեռ մնում է չՀրապարակուած։ Ձարեանի դրականութիւնը՝ մասնաւորապէս թատրոնը, պարիսպներից դուրս վեր բարձրացած մի կերտուած չ է, Հովուի եւ կեղեցի։

ԱռՀասարակ ինչպէ՞ս խորհրդածել, դրել ու խօսել այդ դրականունեան մասին երը, այն իբր Համադրուած երեւոյն, չէ ներկայացւում ըններցողին, ունկընդրին կամ դիտողին։

գարն՝ Կ. Չարեանի Թատրոնը մինչ օրս, ոչ տեսնուել եւ ոչ էլ արարուել է։

Հարց է ուրեմն. ինչի° մասին է «Տեսիլջ»-ը։

ՀԱՄ**Լ**ԷԹ ԹԷ[®] ՓԷՌ ԿԻՒՆԹ (*)

«Տեսիլը»-ին ծանօԹուելու Համար Կոստան Ձարեանի գրուԹիւններին զուգա-Հեռ, անհրաժեչտ է վերանայել նրա գըրականուԹեան Ողիսականը, պեղել Թատերական Հարցերին վերաբերող տողերը։

Անցորդը եւ իր ճամբան առաջին գրրութիւնն է ուր կենսագրական տարրեր կան։ Հեղինակն իր Ողիսականի սկզբում, մի քանի անգամ թատրոնի մասին է խորհրդածում . գիտակցութիւնը անդրաչխարհային վիճակին կցելով, մեռելների մէջ Տիրեզիոսին է փնտռում ։

Շեքսփիր, որի մօտ դէպքերն արտաքին երեւոյժ՝ թեմ տեսարան դառնալուց առաջ, խոր կերպով ապրւում եւ դարդանում են տիպարների էուժեան ժաքուն ծալքերում, ըստ Ձարեանի մարդը բեմ - տեսարանում ներկայացնող, առաջին Հեղինակն է. Համլէթ, բեմ - տեսարան մտած մարդու՝ առաջին անուանակոչուած տիպարը:

Համլէթ դրուցում է հօր ուրուականի եւ պալատի, վաղուց դերեզման մտած, խեղկատակի դանկի հետ - դեղերում երկուսի միջեւ ։ Անցորդը իր համրին, Շեջըսփիրի Աշխարհն թատրոն է ու բոլոր կանայք եւ տղամարդիկ սոսկ դերասանները նախակերպ ընտրելով դրում է, Պուրսը թատրոն է, մարդիկ՝ ակամայ դերասաններ (2) ։ Սակայն միաժամանակ նա դիտակից է, որ Պոլսի բեմ - տեսարանում, մարդն իրը Համլէթ չէ կարող ծընւել. Պոլսում նա կը դրկուի իր չարժառիթների մղիչ ուժից ։

Ձարեան նոր նախատիպ դտնելու Համար, բեմ - տեսարան մտած մարդուն՝ սկսեալ Համլէթից մինչ Ֆաուսթ եւ Ֆաուսթից մինչ Փէռ Կիւնթ, խորՀրդածութեան նիւթ է դարձնում։ Որոչակի

դերաբաչխումով «Մեհեան»-ի սրբադրիչին՝ Գեղամ Բարսեղեանին, մելամաղձոտ մի ՓԷռ Կիւնթ, անկեղծ վանական, Մատոննայի յիչատակն սիրող եւ Թախանձադին նրա ներչնչումը պաչտող է յայտարարում (3):

Ըստ Ձարեանի, չնորհիւ Փէռ Կիւնթ-ի հեղինակ՝ Հենրիկ Իպսէնի, ԺԹ. դարու թատրոնում, միջՀոգերանական (interpsychologique) խաղև էր ստեղծուել։ Այժմ այն սպառել էր իր նիւթը: Հարկաւոր էր ժամանակակից նոր քերթողական պարզել։ Դաստիարակող Իպսէնից յետոյ, Ձարեան իր օրերի երկու բանաստեղծի՝ Մ. Մեթերլինկին եւ ф. Քլօաէլին, այդ հարցով մտահոգուած, այդ համբուն վըրայ էր տեսնում ։ Ինթ, զուգահեռ կաղմած, փնառում ու նկատում էր՝ միայն ցանկութիւնը կամ անհրաժելա պահանջն *է կարող իրեն մղել*, *նոր* քերթողական պարզելու։ Խոստանում էր, մէկը կամ சிர்பர எடிக்கியராட ஒத்யு ஓாட்சீ, மிறாக்கு...

पिष्णाम् हः

Ցանկունիւնը եւ անհրաժեչո պահանջը Զարեանի մօտ նոր քերթողական-ի առաջնահերն ու հիմնական չարժառիններն են համարւում։ Ուրեմն, առանց ցանկունեան կամ առանց անհրաժեչու պահանջի, նրա նատրոնում արարումը՝ դործողունիւնը չի կարող իրադործուել։ Կարեւոր է չեչտել, որ Զարեանի ըմբռնած նատրոնը ոչ նեչ կամջի այլ՝ ցանկունեան, ոչ նեչ միայն պահանջի՝ այլ դրաանհրաժեչտունեան հետ է համադրւում ու դոյանում։

Տարագրութեան օրերում, Ձարեան փորձում է նոր քերթողական-ը։ Արդիւնջը կոչւում է Երեք երգեր (4)։ Վերնագիրն ամբողջանում է որոշակի բացատրութեամբ. այն կեանջի է կոչուել ասելու համար... վիշտը երկրի եւ վիշտը երկրնքի։ Երդերը խորհուրդ, հոդերդութեւն եւ դրամերդ են. կառուցուած տահարական ծածկադիտութեան օրէնջների համաձայն։ Գերադանցապէս խորհրդաւոր, ներջուստ միակցուած, մտերիմ մինոլորտ եւ նպատակ շօշափելով, դրրանջ կարող են արարուել միմիայն նրմանակի ընթացջով՝ այսինջն միարան, համահանը, համատիան, համատրոփ դործողութեամը։

ՃԱԿԱՏԱԳԻՐՆԵՐԻ ՄՏԵՐՄՈՒԹԻՒՆ

Իպսէնի ՓԷռ Կիւնթ Թատերական պոէմը, իր հերոսի հոդերանութեան եւ կառոյցի բերումով, Հոմերոսի Ոդիսականին ղուդահեռ, նչանակալից ադրիւր է Կոստան Ձարեանի տեղէ տեղ, ջաղաջէ ջաղաջ, երկրէ երկիր եւ Աստուածէ Աստուած կատարած բանաստեղծական Թափառումների, մտորումների եւ դրու-Թիւնների՝ դրանց ողու մղիչ ներջին ուժի, լոյսի եւ խորհուրդի մէջ Թափանցելու համար:

Թափառական անհանդիստ Փէռ Կիւն-Եր, հեչտու Եեամր կարող է Կոստան Ձարեանի կրկնակն համարուել։ Ձուր չէ, որ վերջինս իր դրականու Եեան մէջ, մի ջանի անդամ է յիչում այդ տիպարին . այն էլ խիստ որոշակի տեղերում ու դրրու Երենների մէջ ։

Ձարեանի նոր քերթողական-ը պարզուել էր Իտալիայում՝ Հռոմում, նոյն տեղում, ուր ապրել ու ստեղծագործել էր Իպսէն, իր ինջնակամ աջսորի օրերում։ Ձուդադիպութիի՞ւն, Տակատադիրների մտերմութեի՞ւն Եէ սիտակողւած ընտրութիւն։

մութի՞ւն թէ դիտակցուած ընտրութիւն։ Տեղը, Հանդիպումը, ողեկան ուժ եւ անցեալ ունեցող կառոյցները Ձարեանի մօտ, յաձախ է խորհրդածութեան նիւթ դարձել։ Սրրագան աչխարՀագրութեան

դոյութեանը դիտակից, նա բաղմիցս է դիմել դրա գօրութեանը՝ պատճառաբանուած, մչակուած եւ արտասանուած բառին, չարժումին ու դրա խորՀուրդին, կցուելու Համար (5):

Սեւանայ լճի կղղու հինաւուրց եկեղեցու մէջ վերադանելով ամենայն բանի բանային, անցորդը տարադրութեան տարիներում իր ճամբուն վրայ, մէկը միւսին յաջորդող, անընդհատ փոփոխուող վայրերի, ջաղաջների չարջում, Սրբադան աչխարհադրութեանը դիմելով, նոր քերթողական և համար պատճառարանուած ոդեղէն նիւթը, միչտ փնտոել էր արդի բեմական խօսջի ծննդավայրերում, Նորվեկիացի Փէռ Կիւնթի «ծննդավայրը» հտալիան էր։ Այն հիւրընկալել էր ինջինակամ աջսորեալ հայրենին, որն երկրորդ կեանջ պիտի պարդեւէր իր հայրենակից Փէռ Կիւնթին։

Րստ Քաղաքներ-ի, Ձարեան մի օր Հռոմում, պանդոկ մանելու ժամանակ, դարմանքով Պրանտ-ի (6) եւ Փէռ Կիւնթ-ի արարչին էր Հանդիպել։ Նա ականատես էր եղել Իպսէնի եւ նրա Հերոսի մաքառմանը (7)։ Փէռ Կիւնք չարչարելիս էր եղել Իպսէնին եւ Իպսէն՝ Փէռ Կիւնքին։ Դա չարունակուել էր մինչ մի առաւօտ, Փէռ Կիւնքն ուղեւորուել էր Եղիպտոս, ուր և

> *ዓ_ዮեց*՝ ԱՐԲԻ ՅՈՎ ՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

մտել էր Հոչակաւոր խենժանոցը (8)։ Ձարեան Հաւատարիմ էր մնացել այդ տեսիլթին։ Հռոմում նա գրել էր իր Տիրեգիոսին՝ Իպսէնին։

Միեւնոյն տեղում ուր Իպսէն աւարտել էր Պրանտը., սակայն չէր յաջողիլ վերջնական ձեւի տակ բերել Փէռ Կիւնթի ճակատագիրը, Ձարեան դրել էր Երեք երգեր-ը (9): Դրանց առաջինը՝ Սիրվարդ խորհուրդը, ձիւնի եւ մահի փոթորիկներում, մեներգողի ողբերգական ձայնն էր Հնչեցնում ու Հարցնում. Ո°ւր ես, Տե'ր, ո°ւր ես...։ Երկրորդը՝ Ձայներ եկեղե. ցում Հոդերդունիւնը խորանում, սեղանի առջեւ ադամամութի մէջ կիսարթուն, թօղարկուած ձայներով կրկնում էր. Տէ՛ր, եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւն fn...: Իսկ վերջինը՝ Աստղերի Քերթուածը *բեմա*կանօրէն կեանջի էր կոչում յանկարծա. կի խառար եւ խոր լռութիւն, որից յետոյ Ցայտնութիւնը՝ վերջին դատաստանը, կցուած Ձարեանի Հսկայ է իմ Աստուած եղրակացութեան, աւարտում էր դրա-

Իպսէնի Հերոս Պրանան եւս, չորս տասնաժեակ առաջ, ժիեւնոյն պանդոկում, իր վերջին դատաստանին էր ենթարկուել։ Ձիւների ժէջ թաղուելով, ժահուան պահին նա հարցրել էր արարչից Թէ մարդն առանց իր կամջի, ինչպէ՞ս է կարող փրկուել ու անդունդ գլորուող ձիւների դորդիւնից էլ բարձր մի ձայն, եղրակացրրել էր՝ ՍԷդ է քո Աստուած։ Թէ ո՞րտեղից էր դալիս այդ ձայնը՝ Պրանտի կակէտը, որի մասին ԺԹ. դարու բեմ տեսարանում Իպսէն ոչինչ չէր կամեցել

րացատրել: Մյստեղ կարեւոր է նչել ու չեչտել, որ Զարեանի եւ Իպսէնի միեւնոյն տեղում նման բանաստեղծական լուծման յանգելր, պարզ ազդեցութիւնների ընթացը չէ րացայայաում ։ Իբր Թատերական երեւոյթ այն՝ ճակատաղիրների մաերմութիւն, ոգեկան ապրումի համաստեղային մերձեցում , դերազանցապես խորհրըդապաչտական գործողութիւն է։ Ձարեան համոցուած է, որ իրական Թատրոնը յարակցութիւնը ըմբռնելու միջոց է։ Բնականարար լինելու Համար, այն միչտ պէտը է կապուած մնայ արարչի հետ. այսինըն՝ Աստուած միչտ ներկայ պիտի լինի այնտեղ։ Այս միտքը, նրա բեմական մտածողութեան հիմնական սաղմն է։ Սկսեալ 1910 Թուից, նախ ֆրանսերէն եւ ապա Հայերէն Կ. Զարեան խորհրդածել ու գրել էր այս մասին ։ Այժմ նրան Հարկաւոր էր պարզել, Թէ կեանքի նոր պայմաններում, թերթողն ինչպէս էր կարող կցուած մնալ հողին, նիւթեին, ներջին լոյսին, արարչին ու ազատ լինել... լիրբ ըրա կրկնակը։

վերհառնը (10) ինձ հարց տուեց.
- Չգիտեմ, դուք հաւատացեաց էք, թէ

ոչ, - ասաց նա, - բայց եթէ լինէիք, ի՞նչ լեզուով պիտի աղօթէիք։

ւ Մանուկ հասակին մայրս ինձ ավու րեցրել էր «Հայր Մերը» գրարար։ - Հայերէ՞ն։

- Հին հայերեն։ Այո՛։

- Ուրեմն, ի՞նչ է բանաստեղծութիւնը, եթէ ոչ մշտատեւ աղօթք (11)։

Այս գրոյցի րեմական տարբերակն է, երկրորդ երդի՝ Ձայներ եկեղեցում Հու դերդութեան դեռ չմարած մոմերի լոյսի մէջ, մեռած երեխայի հոգու եւ Աստուա ծամօր գրոյցը։ Ձարեան միչտ պիտի յիչէր Վերհառնի խորհուրդը։ Մչտատեւ աղօթեջը, ուղեկցեց նրան իր ամրողջ դրրական կեանջում։

Հայկական աւանդու թեան մէջ, Մխի. թար Արրահօրը չնորհուած Աստուածա մօր Տեսիլքը, տեղի էր ունեցել Սեւանայ կղղում ։ Առհասարակ տեսիլքի եւ մաս նաւորաբար ներքին լոյսի միջոցով դիտ ուած մարմինների մասին, Կ. Ջարեան բաղմաթիւ տողեր է դրել ։ Փիթակորեան դպրոցից սերուած այդ բովանդակու թիւնը՝ այդ նիւթը չօչափող բաժիններ, այնքան չատ են, որ ի մի բերուելու դէպ. քում, մեծածաւալ հատոր կը կազմեն ։

ՎերՀառնի Հետ ունեցած գրոյցից մի քանի չաբախ յետոյ, ամէն օր Վենետիկ փոքր նաւով, Ս. Ղազար կղզին անցնե լով, Կ. Ձարեան վՏռել էր իր լեզուի Հարցը։

Նա հայերկն էր սովորել։

Մէկ տարի անց, Պոլսում սեփական միջոցներով, կեանչի էր կոչել «Մեհետ. ն»-ը, ուր առաջին անդամ հայերէնով, հրրապարակուել էին Թատրոնի մասին նրա կտուրած շարունակական չարժումով, նա իր գիտակցութեան մէջ, համադրոս էր հինն ու նորը, հելլէնականն ու ջրիստոնեականը։ Թատրոնը այդ համադրման կորիզն էր, տեսիլջին հասնելու մակերեսը, չինջ հայելին, տեղը՝ վայրը։

Սրբազան աչխարհագրութեան արգում Զարեան նկատել էր, որ կզգին ըր նչանակալից խորհուրդներ են աժար փում : Այդ կզդիները, նրա գրականա Թեան մէջ, միչտ էլ խորհրդապաշտու կան դործողութիւններ, երեւոյթներ ա տեսիլըներ են պատում ։

կ. Ձարեանի բարեկամ գրող՝ Լոր Տրոէլի Պրոսպերոյի Խուցը գրջում, հետն ոչ միայն դործող անձերից մէկ այլ գրջի ոձային կազմում, ձեղինակին տակցութեան մասնիկն է՝ դարձել։ ԵՇէջոփիրեան բեմ - տեսարանի վելի տիպարի՝ (Հակադրուած ուժերին խ Թորիկից յետոյ միաւորող, մոդական սեր տեր), Պրոսպերոյի կղղու ընակին և և տեր) «Պրոսպերոյի կղղու ընակին և և տեր » «Հենն է մկրտուել։

Տրույլ նչում է՝ Ձարեան յունական Գորֆու կղղում, նախ ֆրանսերյեն ապա հայերյեն, ռուսերյեն, իտալերյեն, դերժաներյեն եւ սպաներյեն արտասանում է Համալյեթի լինել թե չլինելը եւ մերժում է կանոնսաւոր սերտել, անդլերյենը։ Տրույն և միջի այլոց, յիչում է Ղարակյօղ ըստ ւերային թատրոնը դիտելիս, Զարեանի արտայայտութիւնները բնորոշում են ազգային դիմագիծը (12)։

Յունական կղղում էր դրուել Երկիրներ եւ Աստուածներ-ը (13) որն Զարհանի և մենախորախորհուրդ դրուելներիններից մեկը պիտի Համարել։ Արուեստի՝ յատիակը պես տեղի, պատկերի ու տեսիլջի մասի դրուած բաժիններում, Զարեան չատրան է պարդում իր ըմբոնած բեմ - տեսարան չ

Արգուսաը։ Արցորդը չարունակում է իր Տամբան Այժմ նա ուրիչ մի կղզում է. Հասել

Կղզին եւ մի մարդ վիպակում գրում է Մարդը՝ ես եմ: /.../ հասայ տեղ: վեր ջապէս (14): Այո՛: Վերջապէս: Իրա ին գում էր, որ Իպսէն վերջապէս ձևև ատի էր բերել Փէռ կիւնթ-ը եւ 1867 թուին գոստոսի 14-ին կղզու երկրաշարժից եկ դեցու աշտարակի վրայ գոյացած ձեռի առած թէն տեսնելով, բեմական պոեմը ազա Հով պայմաններում աւարտելու Համար անմիջապես Սորէնթեօ էր անցել:

Ջարեան այժմ Հասել էր միեւնորն իր դին . բայց այս անդամ , որոչել էր մա տատուել Իպսէնի ապրած բնակարանու Այժմ այնտեղ գրօսաչրչիկներն են իրկ դրամները ծախսում , յիչել է նա։ Ահի վեր բարձրանալով , Ջարեան բնակում է կղզու վերի եկեղեցու Հրապարակում արար գենարմե, շեր քերուճարմ աշատրակի մօտ գտնուող տնում ։ ին տնակը Միջերկրական՝

ճերմակ ծեփուած՝ Դիտարան է սանդուխների վերը

hmusmg: չեռւում կանգնած կայսերական

բարձր բլուր վայր է քաշում հորիզոնի կտոր հուրր եւ մատներով տենդաոլոր, գորգ է hhrunru

Ու երկնքի հարաւային ծայրին կախում ։ (15)

Uninty & Spenear Thefurth (16) րեմական փուջրիկ ժողովրդական պոէմը: Այն фեր կիւնքի եւ իր մօր տեսարանի sh ահատկ ամփոփումն է. արեւեյեան աարբերակը. պարզ՝ մի փուջրիկ խտաց-ாடய் தாடியு :

իգա կղղուն նուիրուած կղզին եւ մի մարդ-ի նախավերջին գլխում, պատմւում է դեռ լոյսը չբացուած, պայքումների ձայնից յետոյ եկեղեցու զանդակների 40դանջներով սկիզբ առած, կղզու սրբերին լատկացուած աշնախանրութիւնը : Զարեանի ըմբոնած Թատրոնի բեմ - տեսարանն է դա ։ Արխայիկ եւ քրիստոնկական Թատրոն ընորոչող մի կատարեալ ծէս. մասնակցութեամբ մի չարք փայտակերտ Սրբերի եւ Սրբուհիների, որոնք լջելով իրենց ացիկները, երիտասարդների ուսելի վրայ բազմած, չարժւում են մինչեւ ծովի քարափը, այնտեղ չարուելու եւ դիանյու, ի պատիւ իրենց սարբուած հրավառութիւնը՝ վայր Թափուող ասադերի ջրվեժները:

Ահ, ի՞նչ են մտածում փայտէ այդ արձանները (17) . *խորհում է Զարեան եւ* նկատում. Երկիրը ժաժ է գալիս։

Շարժումը յարակցուած է. ըմբունուած: կղզին եւ մի մարդ *վիպակի վեցերորդ* որը» Թատերաիաղի հերոսուհու՝ Ֆլօլայի պատմութիւնն է։ Կղզու բնակիչների մօտ, վերջապես դանուել է ժամալակակից երդ - աբոտնարին վանդան դի աիպար։ Ֆլօրան հանաչուած մի կին է։ հա *Թատերական նոր* քերթողական-ը պիտի իր աւարտին հասցնի ։

Անջին ԱՇԽԱՐՀԸ ՏԵՍԱՆԵԼԻ Է

Գիտենք, որ կղզին եւ մի մարդ-ի հրատարակուելուց երկու տարի յետոյ, 1957 արանն, Վիեննայում ուր տպագրուել եր արեք երգեր-ը, Ձարեան եօթ ըոպե միանդամայն մահուան ճիրանների մէջ մնավ, ութերորդ րոպէում կրկին կեանքի կոչւում։ Արդիւնքը՝ Արա Աստուած, խաղ գուսանական-*և է ։ Այս խաղը* , *մինչ* այեն հրապարակուած, նրա վերջին բեական գրութիւնը պիտի համարել:

Jung hmuneaurage ? poly mubul: num ի վերջին մենախսսութիւնը սկսում է

Անտես աշխարհը

Տեսանելի է։ Նա մեծ հայելի է, Որ լի է կեանքի թաքնուած ձերով՝ Աշխարհի նման նախակերպերով (18) ։

Բովանդակու [Fhishing պարգ 5, որ 4hդինակն արձադանդում է Պղատոնին ։ Այս խաղի մեջ Ձարեան իւրայատուկ ու կուռ դիպել է յունական Թատրոնին, նրա «նին եւ ծիսական բնոյթին:

ինչպես Երեք երգեր-ում, այստեղ եւս, օգտաղործուած են յունական թիմելէն խորանը (19), Թէ իրը դաղափար եւ Թէ կունիւն, խաղի մեջ բանաստեղծունեան առանցքն է կազմում:

8 Jallas

Չարեան Հայաստան վերադառնալով, իր հետ է տանում նաեւ «Տեսիլը»-ը (20): Ար իրը Հում նիւթ, անաւարտ գրուերւն, մշակուած ձեռադիր, կամ [Ft]° րբերու աշանաստութ օներարով է բեբւար չասել, անանաներ այն դասիր ոչիրչ չնիարրճ։ Վենջիր անանի հավարմարկունիւրն բրանասեր է ատւնիս , սե քերորճի վերլին տարիներում, Հեղինակը աշխատել <u>է</u> մեսու գրող դեռում :

«Տեսիլը»-ը գրուած է Հայերէն, չափա-ծոյ եւ արձակ : Տեղի , ժամանակի եւ տիպարների գործողու Թեան տեսակէտից, այն Միջերկրական է. բեմ - տեսարան է Տանում, անտես եւ տեսանելի աշխարհների դործող անձանց մ իջեւ զարգացող, **Թա**-

ճուր հանահերևու քի քրրբև և : «ջեսիլը»-ը շօշափելի է դարձնում վերացական եւ խորհրդապաչտ Երեք եր- նայում։ Լուում է քամու ոռնոցը) կ՝երգեր-ի մէջ փորձուածը։ Կիրառելով դասական երեր արար կառոյցը, 4. Ձարեան գրել է իր ամենաՀանրամատչելի Թատերական երկր : ««Տեսիլը»-ի ոճը չատ մօտ է կարսիա Լորջայի մշակած, սպա--ողուակ մակածրերուամադ իրդա մակամ

Չարեան յանախ է արտայայտուել Հայկական Տարտարապետութեան նշանակու*երու դասին* . Մեր կրօնական ոգու եւ մեր արուեստի բարձրագոյն եւ ամենահա. րազատ արտայայտութիւնը վերջ ի վերջոյ մնում է Հռիփսիմէի եկեղեցին, - այդ չկարդացուած գիրքը։ Եւ երգը կամ խօսքը որ չի համապատասխանում նրա ինքնամփոփ երաժշտութեան, նրա ներդաշնակ պայծառութեան եւ նրա բարդ պարզութեան մերը չէ (21)։

«Տեսիլը»-ը Թատերայնօրէն փորձում է նման պարզ կառոյց, երգ ու խօսք գրրսեւորել:

...ԱՐԱՐՆԵՐԸ

• Un wehli

Գարուն է։ Բեմ - տեսարանը միջերկրական ծովափի մի երկրի ժայռերի եւ բլուրների մէջ ընկած, ցրուած անակներով, անդիառունակ մի զիւղի տան ներոն է։ Ֆլօրան միջահասակ, սեւ առատ մադերով, մեծ փայլուն աչքերով, չարժուն անհանդիստ, գրենք, դեղեցիկ, մօտաւորապէս քսանամեայ մի կին է։ Շակում է օնախի միացող կրակը եւ կախում ջրով լցուած կաթսան։ Աչջերը երկու բըռունց քներով ճմոում, մօտենում է ծովա-Հայեաց պատուհանին ու դիտում ։ Դուրսր փոխորիկ է. ամպեր ամ էնուր. ոռնացող քամի. երրորդ գիչերն է մօտենում.

Երկինքը թեւերը փշրում է՝ վայր գլորւում։

եզրակացնում է նա. մենակ է ։ Փէլով ճակատը սրբում, ծխից չարչարուած աչթերը հեռուին յառած, քիի տակ երդում է. Սիրտս կորած տատրակ է,

կեանքս չոր արտ է -Դատարկ է...

Երգն ընդհատում է դրսից տուն մրտնող Զօբքօր (22) խօսբերով՝ Շան եղա_ նակ: Ներս մանելով նա պատմում է գիւղի անց ու դարձը։ Եկեղեցու բակի մեծ ընկուղենին վայր է ընկել, դրսի նիչում կանգնած քարէ սուրեն սկսել է շարժուել, կարող 🥞 վայր ընկնել. սրանը լաւ նչան-மக்ற தக்க :

Ֆլօրայի ամուսինը ամիսներ է, որ ճամ բորդ է. անեցիք գրենք անտեղեակ են նրանից։ Մայրը դառնացած, որդու բացակայութիւնը հարսի մեղջն է համարում : Հարսը զաւակ չունեցաւ գոհ չըպահեց որդուն։ Երկու Հաւերին կուտ տալու, այծին նայելու եւ փայտ բերելու համար Զօքմայրը կրկին դուրս է անցնում ։ Հարսը ապաստանում է երգին . պաաուհանից ճանապարհին նայում, օճախի մօտ արտասւում ու անկիւնում կախուած մի կաոր Հայելու առջեւ իր մաածին էակների հետ է գրուցում ... ես ձեզ մի տեղ տեսել եմ... թատրոնո^ււմ։

Հարեւանի երիտասարդ տղան՝ Բարին, Ֆլօրային այցի է դալիս։ Նկատելի է, որ նրանց միջեւ մաերմունիւն կայ։ Զօբմայրր վրայ է հասնում. հախատում հարսին։ Պատմում է, որ քահանան եւս դոհ 25 Diopushy: Unti 5. municuling honni ապրող կինը, պէտք չէ Մատոննային մոռանայ : Հարսը փորձում է արդարանալ. Vumnlitud ... Plinis bis, infnis, poսում։ Չի լսում։ Զօքմայրը եղրակացնում 4. 2h juned, npnyhbonbe boufy muf չէ. սրտիդ աղբիւրից չի բխում _ ջերմե. ռանդութեամբ լեցուած չէ։ Ցաւդ թեpb1 :

Գիւղի նամակաբերը մի նոր նամակ է pերում :

Նամակր գրուած է անծանօթ ձեռագրով ։ Ֆլօրան կարդում է. Զօքմայրը լրսում : Տեղեկանում են, որ գիւղից վաղուց հեռացած, տան միակ տղամարդը, մտազիր է ծածուկ Ամերիկա մանել։ Որպէսզի ոստիկանութիւնը բան չիմանայ, பமாதி த முடி நா நா தா திர மார் மார் திரு திரு մանակ կապ չպահել:

Զօքմայրը . (Նուտում է ծնկները չփում) Այս քեզ նորութիւն... Տանը դրամ էլ չըկայ... Այ քեզ նորութիւն...

Ֆլօրան - (մոտենում է ծովահայեաց պատուհանին, քիթը կպցնում ապակիին, թայ, կը մնայ, ուրիշ կին կը նարի, շատ ուրիշների նման Ամերիկան կուլ կը տայ

«Տեսիլը»-ի առաջին արարի վերջն է:

• bp hpnpn

Անցել է մի ջանի ամիս։ Ֆլօրան ծովափեայ մի գիւղաքաղաքում է։ Ամուսնու բացակայութեան բերումով, Բաբիի Հետ աւելի մաերմացել ու լջել է տունը։ Քահանան կիրակնօրեայ քարողում, հինցած չորի կտորի հման, նրան պատառ պատառ է արել։ Այժմ Բաբին եւս լջել է նրան. մենակ է մնացել. սարսափում է գիւղ վերադառնալ։

Գիւղաքաղաքում ծանօքուած մի կին այսօր նրակ այցի է եկել։ Մտերմանում են ։ Կնոց անունը Կղէոպատրա է ։ Ֆլօրան պատմում է իր անցեալի ու ներկայի մասին ։ Ապրուսան ապահովելու համար ըսարպուած աղամարդկանց գրկից գիրկ է անցել...

Վիչար մոռանալու Համար, միասին երդում , պարում եւ խմում են: Դուոր ծեծում են։ Ֆլօրան բացում է. բախտադուշակն է։ Կամ բր Կղէոպատրային գիջե. լով, լսում է ցիկանուհուն. Շատ ծուռ ու մուռ ճանապարհներ ես անցել։ Վիշտ եւ ուրախութիւն ես տեսել։ Ավելի շատ վիշտ քան ուրախութիւն։ Սիրտդ եւ միտքդ դեռ սպասում են։ /.../ Մեծ մի լոյս է, որ պիտի գայ, քեզ ողողի եւ կեանքիդ գիծը պիտի բաժանուի... /.../ Ճանա_ պարհդ պիտի փոխուի /.../ պիտի մագրլցես եւ վերը պիտի հանդիպես անսպա սելիին... պիտի տեսնես մի նոր արեւ, որ մեջդ պիտի փայլի...

Ֆլօրան կրկին մենակ է։ Մէկր միւսի ետեւից ընդունում է նախ կօչկակարին և ապա գիւղից եկած թարի ծերունի Մարարնին, որ յայանում է Ձօքմօր մահը։ փորձեցին ամուսնուդ գրել, լուր եկաւ, որ ին, որ աւազակութեան է մասնակցել եւ շատ տարիներով բանտարկուած է։ Lhow hunge apulinul t pt untin has պիտի լինի:

Ըստ օրենքի տունր անցնում է Ֆլоրային. սակայն նա իրաւասու չէ ծալսելու։ Գիւղ վերադառնալ ու այնտեղ ապրել եւս անկարելի է նրան. սարսափում է դիւղացիներից։ Մարտինը եւ Ֆլօրան գրուցում են վախը Թափանցելու, խաւարը ձեղջելու, նրանից պաշտպանությու ու կեանքուղ չնչինով բաւարարուելու մասին :

Մարտինը համոզուած է, որ կարելի է երգի գօրունեամը մաջրուել։ Նոյնիսկ եթե երդն երդուի մտովին ու լուռ, դուրկ չէ գօրու Թիւնից : Նա մի մարդ , մի խեն Թ էր տեսել, որ երդում էր մինչ իր վերջին չունչը։ Ամէն մի մարդ իր երգը պէտք է ունենայ։ Լոյսը, որով պաշտպանւում է։ Ծովը, որով շնչում է, մեծանում, մաքրւում։ /.../ Եկ, դուոր բաց արա, մտիր ներս եւ եղիր ինքդ քեզ հետ: Մար. աինը մեկնում է...

buthen t. Diopul of dad & funned, ստուերի հետ կստում , մտորում է : Nouքերը աստիճանարար սահմանւում, չափածոյ կչիռ են ստանում ։ Սկսում է արօ-[db] wa Uumalud al Vujp: Jalap dbծում են, գրսից ծանօթ ձայներ են լրսւում : Կանչում են : Ֆլօրան անչարժ է: Դուռը աւելի սաստիկ են ծեծում ։ Վերջին ձայնը կօչկակարինն է։ Ձայրացած գոռում է. Պոռնիկ բաց արա դուռը, բաց mpm, munis bis fbg:

Մրարի վերջն է. ղուռը բացելու կամ փակ պահելու մասին ոչ մի նչում չկայ:

• bppnpp

Ծովափեայ գիւղաքաղաքի մի նեղ փողոցն է. խորջում բացւում է մի հրապարակի վրայ. դրա կենտրոնում մի եկե. ղեցի կայ։ Ոչ չատ հեռու երեւում է մայթե վրայ չարուած սեղաններով ու ա-[ժոռներով սրձարանը. մoտը զանազան այլ խանութներ։ Մարդիկ սեղանների չուրջ գրուցում են Ֆլօրայի մասին։ Այդ քաղցած, սպառած կես հիւանդ կինը, օրը չորս անդամ եկեղեցի է գնացել, չոքել Մատոննայի առջեւ եւ արտասուել աղօ-[86], աղաչել պադատել է:

Օրերից մի օր Մատոննան յանկարծ լուսաւորուել, ձեջերը վեր բարձրացրել te muti t. Him washlu, hu nghi fbq how t : Abd your t compr by odeniblicities: Երբ լոյսը անհետացել է, Ֆլօրան ուշա-Թափ ընկել է Մատոննայի արձանի մom: Գիւղի ծեր քահանան է գտել նրան : Мոր-Հուրդ է տուել պատմել տեսածը։ Ֆլօրան դէմ բր գունատ, ձեռ բերը ձերմակ, Համեստ մի կին է հիմա։ Պատմել է բոլորին . ոմանը Հաւատացել են ։

Տեսիլքի լոյսը չփոն է ստեղծել։ Հոդեւորականներ, ժողովուրդ՝ Հաւատացեալ ու անհաւատ, իրար են խառնուել։ Բարձրախօսով յայտարարում են ... Պահ. պանեք հաւատքի մաքրութիւնը եւ անմեղութիւնը: Ամբոխի մէջ են նաեւ Ֆլօրան, կղկոպատրան, ծերունի Մարտինն ու դիւդի խեն են Լուկան: Հէյ, հովիւներ դուք չտեսաք լոյսերի հեղեղը եւ դուք թագաinplike, anif subumf upbikefinis flud մեծ աստղը: Ասում է Լուկան։

Zhanchy Sombuned & Deopush aheafty հասած ծեր քահանան՝ Փատրե Վիդոն։ **Ցայտնում է վերին իշխանութեան պա-**Հանջները. ...Ասում են նիւթական ապա gnjg inish... Uh depf, th fhy uphis, ինչպես եղել է ուրիշ անգամներ...

Արդեն ուշ է, գիչերը վրայ է հասնում ։ Ֆլօրան կարծիջների ճնչման տակ է: Վերջապես խոսում է. յայտնում. փաստ ունի։ Ցոյց չի տալիս, որովհետեւ ինքը լոյսն ինձ հրամայեց ցոյց չտալ ու այս մասին ոչ ոքի չասել։ Ահա նա այստեղ է, կրծքիս տակ, սրտիս մօտ… /…/ Աntf, bu wilben magor bu ... bu ganed bu նրա կամքին հակառակ : Ու ձեռբր ծոցն է տանում եւ յանձնում է «ապացոյցը». լըս-

_ Մատոննայի թագի ադամանդը...

- Դա գողութիւն է...

- Պէտք է ոստիկան կանչել...

Ֆլօրան Հեկեկում , վաղում է դէպի ծովափ. մի քանի կանայք Հետեւում են նր-

Ապացոյցը պետք է ստուգուի ։ Անմիջապես կանչւում է աղամանդավաճառ Փիէ թրոն : Դիտում , քարը սրրում եւ փորձի ճրադին է բարձրացնում . ուչադիր նայում ու յայտարարում է. Սա, պարոն. ներ, հասարակ ապակու կտոր է... Միեւնոյն վայրկեանին, վաղելով սարսափած տեղ են Հասնում կզկոպատրան և մի բանի ուրիչներ։ Հասէք, հասէք օգնութեան... խեղև Ֆլօրան ժայռի կատարից իրեն նետեց ծով...

Կղէոպատրայի թարձրաձայն Հեկեկումով փակւում է «Տեսիլը»-ը : Բեմ - տեսարանի մէջ եղած ամբոխի կեցուած բի, կամ արարջի մասին, Կոստան Զարեան որեւէ րան չի յիչում ։

ፀኮՇԵՆՔ···

կղզին եւ մի մարդ-ր Ֆյօրայի պատմու-Թիւնը որոչ տարրերու Թիւններով է shչում : Յուչենը միայն, որ այնտեղ Ֆլօրան Տեսիլջը տեսնելիս ինջ եւս մայր է mungage sach be shapachary shang երեսը ներկուած, խոքած, օտար նաւասաիների Թեւերից կախուած, չարունակում է ապրել մի մեծ քաղաքի նաւահանդստում ։

Երեւանում դանուած «Տեսիլը»-ը, վերին իշխանութեան կողմից պահանջուած ապացոյցը հասարակութեան սեփականութիւնը դարձնելով, բեմ - տեսարանում իրադործում է խաղի աղէտալի չրջադարձը, յունական իմաստով՝ կատաստ-

Ֆլօրայի պատանուներներ գրելուց յե. աոյ, Ձարեան ունի հետեւեայ նշումը։

Ես գրել եմ իմ յուշատետրի մէջ -

Shuhlfp huf which to unquipul th hu. յելու մեջ արտացոլուած։ Մի իրականութիւն, որ զետեղւում է մի ինչ որ բարձր յարկի վրայ եւ փոխւում հոգեկանի:

Աշխարհը մի մարմնի շարունակութիւնն է եւ կրկնութիւնը։ Մարդկային սիրտը կախուած է կրծքի մէջ, երկրագնդի ծիր խաւարման անկիւնի հաւասար աստիճա. նով, այսինքն քսան երեք աստիճան եւ 'htu:

Տեսիլքը եւ այն ի՛նչ որ ներկայանում է մեր ներքին եւ արտաքին աչքերին՝ ան_ դրրպատմական է։ Իրական։ Աստուած իսկ կարող է իր պատկերացումը գտնել միայն կենդանի անձի տեսողութիւնով եւ ոչ թէ ընդհանուր մտածողութեան թե. լադրանքներում:

Ոչ հրաշքը եւ ոչ սրբութիւնը՝ աւելի ճիշդ սրբին կարելի չէ ենթարկել վերյուծման։ Հրաշքին հաւատացողը մասնակցում է գերբնական եղելութեան այն-

ծային խոսքին վրայ։ Այստեղ է, որ կը

զանուի եկեղեցական կառուցուածջին

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԻԲՐԵՒ ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԲԵՒԵՌ

(Շար. Ա. Էջէն)

կան խնդիրներէն վեր, ջննելու ափիւռը- Եկեղեցիին բնորոշումը Հաւաջող է, ժոեան հիմնահարցը Եկեղեցւոլ առաջելութեան ճամրով, որուն առաջին պատաս-

խանատուն է ինք:

Իսկ ի°նչ է այդ սփիւռքեան հիմնահարցր, եւ ինչո՞ւ համար Հայ Եկեղեցին իր առաջելու ժեան ճամբուն վրայ ձեւով մը պարտաւոր է ըննութեան ենթարկելու ղայն : Այսօր Սփիւուքի հիմնական հարցր Հաւաքական գոյատեւման Հարց մըն է, գոյութենական խնդիր մր, եւ այս խնդիըր որ ամէնէն աւելի քաղաքականացման առարկայ դարձած պէտք է ըլլար Սփիւռքը ղեկավարող մարմիններու կողմ է, բուն այս հարցն է ահաւասիկ որ երբեք քա-<u>Հաճարարանդար օհարանան դերու ք</u> ժենւած : Իսկ կղերապետական Թող չԹուի արտայայտութիւնս եթե ըսեմ թե Սփիւռքի գոյատեսքան, Հաւաքական գոյութեան օրենքը կը գտնուի եկեղեցիին մեջ. նախ այն չատ պարդ հանդամանքով որ

ղովող: Ասոր Համար, սփիւռջեան մեր իրականութեան մէջ, Հայ Առաջելական ընբերենում երևն այուս աւբլի ճար բևեր այժմէական է։ Անիկա բայց ցարդ չէ յաջողած անդրադառնալ իր կոչումին եւ օրակարգի վրայ դնել Սփիւութի հիմնա-Հարցը որ ամէնեն աւելի իր ուսերուն վըրայ կը ծանրանայ գայն ջազաջականացրնելու խնդիրը:

Իսկ որո°նք են ժողովում ի եզանակները։ Գրիգոր Նարեկացի կր գրէ իր 75-րդ բանին մէջ ._ «Եկեղեցին տապան է մաբրական եւ ընդ երկրայնոցս եւ զվերինոն յինքն հաւաբէ» ։ Երկրայինը եւ երկնայինը հաւաքող անտեսանելի կառուցուածը մըն է տեսանելի եկեղեցին, որը անպայման կապուած չէ հողի, սահմանի, պեաութեան եւ միայն ու միայն մարդկային օրենսդրութեան հետ, տրուած ըլլալով որ ան իր օրենքը կր հիմե աստուա-

երգով էր պատասխանել եւ նա յուշատետրում արձանագրել էր երեւոյթը (Դ. Արար, ԺԱ. Տես.). իսկ յաջորդ տեսարանր, Փէռ կիւնթ Սֆինքսին անուանակոչել tp' ស្រ្គស្រ ស្រ្គស វ :

9.- Քերթուածների գրական ոճը մօտ առընչութիւն ունի նաեւ Ռ. Թակորի եւ վ. Բ. իեցսի մշակած թատրոնի հետ...

10 - Էմիլ Վերհառն (1855-1916) պելժիացի բանաստեղծ: Արչայոյս (1898), Чшир (1899), Врурир В. (1901) br 24,յէն Սպարտացի (1912) բեմական քնարա. խաղերի հեղինակ:

11. 4. 2. - Տեղի, ժամանակի եւ գըրողի մասին - Սով . Գրականութիւն (Երեւան) , 1970 Յունիս էջ 105 ։

12.- National character is based upon the creations of theatre. Lawrence Durell-Prospero's Celle, London 1945.

13 - 4 . 2 - Երկիրներ եւ Աստուածներ (Սպանիա), Հայրենիք Ամս., 1935 Հոկտ. . 1936 Ցուլիս...

> h dhoh wiing zwinklihf wilum. գրի մէ, տպագրուած գրութիւնfibph supfacif, um umushi aparթիւնն է, ուր Զարեան կանոնաւոր խնդիր է դարձրել հեղինակային իրաւունքի հարցը նշելով՝ Copyright բոլոր երկրների համար։

14 - 4 . 2 - 477/ա եւ մի մարդ Հայրենիք Ամս., 1955 Փետր.

15 - Նոյնը, է, 4-5: 16. 4. Q. - Միրջամի _ Հայրենիք Ամս., 1949 Մարտ էջ 1-5:

17. 4. 9. - 477/г ы ы бр бырд Հայրենիք Ամս., 1955 Ognum. էջ 24:

18. 4. 2. - Մրա Աստուած խաղ գուսանական (Երեւան 1965) մաս է կազմում Գիրը դիւցացներգութեանց hum. րին (Երուսաղէմ 1978)։ Հեղինակն ամրողջական հատորը ձօնել է Հայոց վեհափառ Հայրապետ՝ Վազգեն Առաջին Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին։ Երջանկայիշատակ Վազգեն Ա. Վեհափառի անձնական հրաւէրով էր, որ Կ. Զ. 1961 թուին կրկին խորհ. Հայաստան վերա. դարձաւ:

19 - Մեհեան - Հանդէս (Պոլիս, 1914 Ապրիլ էջ 50:

20 - 1992 թուին Երեւանում, ԲԵՄ հանդէսը յայտարարում էր, որ «Տեսիլք»-ը զետեղուելու էր հանդէսի յաջորդ hudupned: Uja that opu taned t showպարակուած:

21 - 4. 2. - Երկիրներ եւ Աստուած. ներ . Հայրենիք Ամս ., 1936 Ցույիս էջ 45:

22 - 4. 9. - Զօքմայրը օգտագործել է հայերէնում ընդհանրացած կեսուր բառի փոխարէն։ Փոխասացութիւններից պարզ է, որ Զօքմայրը ոչ թէ Ֆլօրայի այլ նրա ամուսնու մայրն է։ Այս գրութեան մէջ, յարգուած է հեղինակի Զարեանի, ան. newlineun:

23 .- 4. 2. - 479/ be be of supr. Հայրենիք Ամս., 1955 Ցուլիս էջ 26-27: 24 - Կ · Զ · - Քարր - Անահիտ (Փարիզ),

առանձնայատկութիւնը։ Այստեղ կը գրտնուի նաեւ իր առաբելունիւնը, եւ իբրեւ եկեղեցի, անոր առաջելուԹեան կորիզը կը կազմե փրկախտսութիւնը։ Ուր կը դանուի եկեղեցիին Հաւաջումի, ժողովումի Հանդամանքը, որո°նք են ժողովումը կարելի դարձնող ազդակները։ Աստ-**ாடய**ச்யரிங் ம்லீ பழர், ஈர யரித்து போய்யாயர்եալ պարտի ժառանդել, ծէ՞սը։ Ինչպէս տեսնուեցաւ, ներկայիս Հայ Եկեղեցին Սփիւռջի մէջ գլխաւորաբար ծիսական դեր մր կը կատարէ : Բայց ի°նչ է ծէսը : կարելի է են ժաղրել մեր վերի դիտողու*թեւններէն որ ծէսը ներկայիս կ'ըմբըո*նուի իբրեւ բեմադրութիւնը չարժումնե. րու, խոսքերու, աղոներներու, որոնց առարկան մերթ ծնունոչն է, մերթ հարսնիքը կամ մերթ թաղումը. ծէսր վերածուած է պարզ անբովանդակ նչանի մը, արարջի մը, որուն նչանակութիւնը չի փնտուուիր Հաւատացեալ անհատին կամ գանգուածին կողմե : Քարացած Համակարդ մը կարծես ըլլար, որ կը կրկնուի ժամանակներէ ի վեր, եւ որուն հանդէպ մեր օրերու մարդիկը կ'որդեդրեն միայն հանդիսատեսի դիրք մը։ Այլ խոսքով ծէսի նչանակութիւնը, այսինքն փրկչական խորհուրդը մանաւանդ պատարագի ընթեացքին կը մնայ անմատչելի։ Իսկական հաղորդու թիւնր մեր եկեղեցւոյ մէջ տեղի չունենար։ Եկեղեցին հիմնականօրէն Հաղորդութեան, Ս. պատարագի վըրայ հիմնուած համայնը մրն է, իբրեւ այդպիսին՝ ծիսական համայնը մրն է, ծերին էական իսկական իմաստով: Ծերբ պարպուած իր խորհուրդեն, իր Լութենեն, անկենդան տարը մրն է . Հիմա է որ կը հասկցուր ԹԷ ինչո'ւ մերօրեայ մարդիկ եկեղեցի կու գան միայն ՀոգեՀանդիստին. կարծեք թե ուղեին աւելի մահը փառաւորել կամ մեռնողին յիչատակը ոդեկոչել ջան թե պատարադի խորհուրդին, սուրբ Հաղորդութեան Հաղորդ դառ_ նալ։ Ծէսի՝ նման ըմբռնումի պատճառաւ է որ մեր Հաւատացեայներէն բիչեր անձ. նական փորձառութիւն մը կ'ապրին եկեդեցւոյ կամարներուն տակ ։ Չկարծուի Թե ծէսին այս անկենդան տարը դառնալը արդիւնք է գրաբարի գործածութեան կամ անհասկնալի լեզուի մը նչաններու հանդիսադրութեան։ Թերեւս ասոնք իրենց րաժինը ունին աղկաին մեջ, սակայն ծեսի ըմբոնումն է տիրականը, աւելի ճիչգը արդիւնը է եկեղեցին արտաքին նչաններու վերածելու ձգտումին ։ Անկասկած եկեղեցին չի կրնար գոյութիւն ունենալ առանց ծիսակատարութեան , ի նչպես ըսուեցաւ վերը ։ Սակայն եկեղեցին ունի նա_ եւ ծկսկն անդին դացող նչանակութիւն մը։ Ժողովումը չի կրնար տեղի ունենալ առանց սրբազան խօսքի ժառանդունեան, որդեղրումին : Հետեւարար Սփիւռջի մեջ Հայց. Եկեղեցին չի կրնար նկատուիլ ազգային Հաստատութիւն մը, կամ իւրայաաուկ ծէսերու Համակարգի մը Թատերարեմը։ Եկեղեցիին տիեզերական, ընդհան. րական նկարագիրը ազգային սահմաններէն անդին կ'անցնի, ընդհանրապէս մարդկայինին ուղղուած տարը մըն է։ Բայց իրրեւ կրմական մտածողութիւն եւ Հոդեւոր սնունդ եկեղեցին կը հիմնուի նաեւ իր աւանդութեան վրայ. այս կէտի վրայ է որ կր կազմուն եկեղեցին տարրերակիչ եզրը։ Ազգային առանդութիւն. ները եւ եկեղեցոյ խորհուրդը սերաօրէն եւ ներքնապես միահիւսուած են, որով կարելի չէ ազգային աւանդութիւնները առնել եւ խորհուրդը մերժել։ Հայ Եկեղեցւոյ այս կրկնակ նկարագիրը կը կազմ է անոր հիմուն քներէն մ էկը, որուն չրնորհիւ ան կրնայ կազմել ինքնութեան

Սփիւութի մեջ եկեղեցին կը մանե ընկե. րային ընդհանրութեան մր մէջ։ Արեւմուտքի մէջ ընդհանրապէս անիկա յարաբերութեան մէջ կը գտնուի ուրիչ եկեղեցիներու հետ, ճիչդ այնպես ինչպես որ Սփիւռքի Հայր կ'ապրի դինք հիւրընկալող ժողովուրդներուն ձետ մեկ ընդհանուր Հողամասի վրայ, եւ կը խօսի յանախ անոնց հետ նոյն լեզուով, կ՝ապրի տնտեսա. կան նոյն կեանքով եւ ունի Հոդերանական նոյնանման կերտուածը։ Ընկերային այս ընդ Հանրու թիւնը անչուչա իր անդրադարձը ունի Համայն ըներու առանձնայատկութիւններու եւ տարբերութիւններուն վրայ։ Այստեղ է ահաւասիկ որ եկեղե. ցին ունի միաւորման դեր մը. իր առաքելութեան մաս կը կազմէ կատարել արժերաբանութիւնը մասնաւորին, առանձնայատուկին եւ տարբերութեան, ընդՀան_

րեւեռ մր:

րական ընկերութեան մէջ։ Իր առաջելու արևության է դրես եսևսև բրբեմերրբենությանը ան Հաւաքել, ժողվել մարդերը, աստուածա յին ունակը հունչ՝ հանանանարայարով որկայն այդ ուխաին իւրայատկութինը, իջրչ է այդ ուխաին իւրայատկութիւնը, ենք ոչ դօդումը իր աւանդունեան եւ ե կեղեցւոյ տիեզերական, ընդհանրական նկարագրին ժամանակակից աշխարհի աղ. դային ըմբոնումին վրայ։

Այլ խօսքով եկեղեցին այսօր կարո՞ղ է միաւորել ցրուած Հայ Հաւաջականու. Թիւնները իր իւրայատուկ ծկսին ընդմի. 25% Քրիստոսի փրկչական խորհուրդին չուրջ: Ցրուեալ Հաւաքականունիւնները, որպես մկրտեալ հաւաքականութիւններ անչուչա, Աստուծոյ Հետ կնթած իրենդ ուխար չեն յարդեր. ո'չ մէկ սպասում ու. նին երկինքէն։ Վերահաստատել այդ ուխար, վերակնքել դայն, աշաւասիկ հրամայականը Սփիւութի Հայ Առաջելա.

կան եկեղեցիներուն:

Հայ Եկեղեցող պաշտոներութիւնը մեծ դեր մր ունի կատարելիք այս կապակ. ցունեամը իրրեւ առաջնորդ ։ Անիկա չի կրնար միայն աւանդութենկ ճառել, արև. աբուրուր բևերը, հանօնուկբան դէն ամրող, երբեմն միայն նիւթական տագնա. պով ապրող Հաւաքականու Թիւններու մէն։ Պալտоնկունեան գլխաւոր դերերկն մե. կր արդեօք էէ սաեղծել Հոգելարժ մր, ստեղծել անոր մէջ սպասելու, յուսայու சிந்தயடி மீழ, முமாட் யாட்டுள்டி யும் யுயும். նկունիւնը բերկ Աստուծոյ խոսքը հա. ւա թականու [ժեան ի սպաս : Մ կ խօսթով պաշտոնկուներւնը վերսաին աւհապրանե պատարագի խորհուրդին զուդաներ, ըս. տեղծելով հաւաքումի ուրիչ առիթներ, ուր եկեղեցականը կարենայ խօսիլ ժա. մանակակից լեզուով: Այլ խօսքով այսօր աւետարանել Սփիւռքի մէջ կը նչանակ խօսիլ եւ Թարդմանել, այսին քն վերծա. րբ Ուբատնարև ձևուաջ դանման ձևու Հոդեբանութեան մէջ իբրեւ Հօրենական խոսք մր: Այն ատեն գուցէ եկեղեցին կլ կատարէ մաքրական տապանին դերը. ாராடம் தாடிர புறம்யு மிதக் புக்கம் மிறிய րիկը, ինչպես պիտի ըսեր Նարեկացին։

Հայոց Եկեղեցող Համար դուցե, որ ներկայ է Հայրենիքի եւ Սփիւոքի մի եւ որ կ'ապրի կրկնակ վիճակ մը, ժա. մանակակից աշխարհին մեջ տեղ մը ու նենալու, եւ Հոն կարենալ աւետարանելու Համար որոչադրելու է աւետարանում ռազմավարութիւն մը։ Չենք կարծեր պ Հայաստանի քրիստոնկացման 1700-աև եակի ոգեկոչումը ինչնին բաւարար այգ ռազմավարութիւնը որոչադրելա ջանի որ վերսաին անցելապաչտութե մէկ եզանակը կ՝րլյայ անիկա եթէ մա միայն պատմական դէպքի մր փառատ րում ին սահմաններուն մէջ։ Իսկ կ'իմա տաւորուի անիկա այն ատել միայն եր այդ տօնակատարու Թեան ընդմ է իկ հի. նուի սկիզբը վերաւետարանումին ։ Չմոռ նանը ըսելու ԹԷ վերաւետարանումի հա մար վարչական, ինչպես նաեւ մտածո վարությ երակորբենուր վետ երբրիքար կան ։ Այսիներն նաեւ աստուածաբանական գիտութիւններու ուղղութեամբ այիա.

பாயம் ஓ :

21-րդ դարու սկիզբին աւելի ջան եր. րեր «Հատուածներ»ու բաժնուած է հայ կեանքը։ Սփիւռքի մ էջ դոյունիւն ունին ընկերային, Հոգերանական, գաղափարա. կան, գիտակցական, եւ այլ Հերձատուժ. րբև՝ արչաասուդրբև։ Ոբև բիբևբնում ոնկ. եամաը իսչուդը է իաղևչել ասորճ։ երբ. որ կրերունիւրը, սնակոնի դանքիկ ի րենք գիրենք դանեն ու հանչնան իրրեւ Հայեր։ Այս խնորի իրականացման հա. մար, ծառայունեան գրուելու է կառա. վարման ամբողջ Համակարգ մը, մակ. ուաչ ճամաճակարուկբաղե արչուհա. նուիրապետական կարգ ու կանոնով, ա ռաջայնութեան եւ երկրորդութեան ակը burnbud: All frombut, u, & nhmin quip. ւոր պաշտոներւ թիւնը, որ առաջին պատասիսանատուն է, այլ Հաւատացեավ իրնը ան ին մբնն քաատնք՝ մունո մանո Հանդիսատեսի իր գիրքեն, դառնայ դ պի Աստուած, յիչելով ԹԷ մկրտեալը հայի չափով կոչուած է տարածելու աւհապրա րուկար անգէնրբեն բւ դասրակին մարը. լու ռազմավարութեան:

Նորվու Եղբոգ. 2444

(*) Այս զեկուցումը չնչին փոփոխու թիւններով ներկայացուած է Երեւակ «Հումանիտար հետազօտութիւնների հայ կական կենտրոն»ին կողմէ կազմակերպե ւած «ինքնութիւն» գիտահաւաքին արտե ղի ունեցաւ Ապրիլ 17 - 19-ին Երեւան։

քանով ինչքանով ուժգին է իր լինելու կարողութիւնը։ Իր միանալու եւ ներքնա պես կերպարանափոխուելու կարողութիւնը.

Հրաշքը եւ սրբութիւնը կարելի չէ մը-

Մտածես՝ կանհետանան։ Ուստի, ի՞նչպես բացատրել սրբերի գոյութիւնը։ Եթէ նրանց կարելի չէ մտածել, եթէ իրականի մեջ նրանք գոյութիւն չունեն, ի՞նչպէս է որ նրանք հոգերանօրէն ներկայ են։ Պարզապես, որովհետեւ սրբին պաշտողը անձնաւորւում է սրբի հետ։ Սուրրը բաժանւում է հաւատացեալների մէջ. միանում նրանց անձին, լինում նրանք։

Մերժուած չքանում է (23):

Կոստան Զարեանի Թատերական Ողիսականը եւ «Տեսիլը»-ը ըմբռնելու Համը, նրա յիչուած տողերից, աւելի պարզ յուսաբանութիւն դժուար է դանել։ Գրանուած ու դիտուած մարմինը, միայն հաւասարակչուսւած ու գիտակից վիճակում է կարող կայուն կանդնել, տիեղերական ոգու Տարտարապետութեան նի-2mLd (24):

ԱՐԲԻ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Ծանօթագրութ իւններ

(*) Օտար լեզուի յատուկ անունների տառադարձութիւնը վերաբերում է «Ցառաց»-ի խմբագրութեան կողմից կիրառուած ձեւին ու չի հետեւում կ. Զար. **հանին եւ յօդուածագրին**:

1 .- 4. Զարեան - Բանկօօպը եւ մամու*թի ոսկորները* - Հայրենիք Ամս., (Պոսթըն), 1933 Մարտ, է, 59:

2 - 4 . 2 . . Անցորդը եւ իր ճամ բան -Հայրենիք Ամս., 1926 Հոկտ., է, 19:

3 - Նոյնը, էջ 39-40:

4 .- 4 . 2 . . Երեք երգեր . Վիէննա,

5 - Sb'u. 4. 2. - Մացորդը եւ իր ճամրան - Հայրենիք Ամս,, 1927 Նոյ., էջ 49-61, Դեկտ. էջ 28-39 - 1928 Յունուար to 41-52.

4. 2. - *Արեւմուտը* - Հայրենիք Ulfu., 1929 to 68-73.

կ. Զ. - Նաւր լերան վրայ - (Պոս. Ppli), 1943 to 60-94:

6. - Իպսեն Պրանար գրել էր ՓԷռ Կիւնթից առաջ։ Վերջինս հիւսել էր իբր առաջինի հակապատկերը: 7 - 4 . 2 . - Քաղաքներ . Հայրենիք

Ամս., 1930 Հոկտ. էջ 23-26: 8.- Փէռ կիւնթ Եգիպտոսում հանդիպելու էր տարօրինակ կերտուածքների։ Մեմ-

նոնին եւ Սֆինքսին, որոնք ներկայ էին այնպիսի ժամանակներից երբ Աստուած. ները բայով կանուանակոչուէին։ Արշալոյսին, Մեսնոնը Փէռ Կիւնթի որոշումին

1929 phi 1 to 8-13:

trtecure h ցրելիՍ 4 MARDI 4 JUILLET 199)5

LE NUMERO : 5,00 F 69ቦች ያሀቦት . ԹኮՒ 18-627

TUNUTO UNULABILY **ጀት**ሆъแԴԻՐ՝ (1925 - 1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925 DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

HARATCH

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - Fax: 48.00.06.70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

ዶԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր : 5,00 Ֆ.

69° ANNEE — N° 18.627

BUST UC SALAY

Hetelbur urusalakh ate, pmխումներ տեղի ունեցած են չարանա. վերջին ՓՔՔ-ի եւ Թրջական ապահովու-Bhui ուժերու միջեւ: 11 մեռեայ կայ արտական կողմը եւ երկու՝ Թրքական: Միս կողմե, Թրջական բանակի Թիւ 20 Անքա Չեօրեքնի յայտարարած է մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին, որ ի մօառ ահարեկչունեան հաչիւր մաքրած պիտի ըլլան, բայց կաչկանդուած են ժողովրդավարունեան եւ մարդկային իրաւանց Հարցերու պատճառաւ ։

фИРАДА вуд, вперы 1-ры, 3.000 4mդի տողանցեցին հիւլէական փորձերու որոշումին դէմ ։ Հակաֆրանսական ցոյցերը կը չարունակուին Նումէա, Փափա-

Bt pr 565mph :

ԱՐԱՖԱԹ ԵՒ ՓԷՐԷՍ ամրողջ գիչերը լուսցուցին առանց կարենալ Համաձայնութեան դալու։ Հարցը կը վերաբերէր Այսրյորդանանի ինչնավարութեան ընդլայնման որ պետը է կատարուեր . Յուլիս 1-ին, ըստ Համաձայնութեանց ժամա. նակացոյցին ։ Յուլիս 3-ին սակայն յոյս կար որ ձար մը գտնուի:

ՍԱՐԱՑԵՒՕ կրկին դժոխային չարա. **ժավերջ մր ապրած է: Շաբաթ օրուան** (Յույիս 1) Սերպերու Հրագունդերէն 17 հոգի մեռած է եւ 80 վիրաւոր կար: Կըլակ բացուած է նաեւ ՄԱԿ-ի ուժերու դիրջերուն վրայ, ուր հինդ գինուոր վիրաւորուած են : Առաջին անդամ բլլալով ֆրանսացի կապոյտ սաղաւարտաւորները Հակազդած են կրակելով Սերպերու մեկ Թևուանօթը:

ել 3ին ընդունեցաւ երեք նախարարրբևու շնագանուղն , աւբքի ջիչմե, «տահանագրկեց»: Ասոնք են Ներքին նախարարը՝ Վ. Էրին, Ապահովութեան դաչրակնային ոտասանվուներոր տերև, Որբպային եւ Ազգութեանց նախարարը՝ Ն. կորով: Պաչաշնագրկուած է նաեւ Սաաւրավոլի չրջանի կառավարիչը՝ կուզնեին։ Գրաչով կը մնայ Պաչտպանութեան

WAC Пенеры երша ись 300 Հավան ատացեալներ հետեւեցան կիրակնօրալ պատարադին (Ցուլիս 2), զոր Ցով 4. lonnu F. Swinning Prophyt:

Ֆ. ԼԷՈԹԱԲ, Հանրապետական կուպցուխեան նորընտիր նախագահը, որ արտի տաղևապով մը հիւանդանոց փոխաղկուած էր, երրեակ կամրջումի մր (փոնթաժ) ենքեարկուեցաւ **Փ**արիզի ամերիկեան հիւանդանոցը։ Շուրջ 10 օր հիւարմարությե անակ դրույ։

bututust att (butult you) 31 հոգի Թեթեւօրեն Թունաւորուեցան կազէն, մեթրոյի նրբանցքի մը մէջ։

ՓԱՐԻՉԻ օգին ապականութիւնը դադաթնակետին հասած էր Յունիս 30-ին, անադանդի աստիճանաչափի Թիւ 2-ի վրայ, որ վտանդաւոր է։ Բաղմաթիւ անհանդստութիւններ եւ ասմաթիքներու թիկ յաւելում կան : Գլիսաւոր (80%) պատնառը կառջերն են, բայց ոչինչ կը կատարուի այդ ուղղութեամբ ջանի դրամը առողջութենեն կարեւոր կը նկատուի ժամանակակից ընկերութեան մէջ։ Շարան դիչեր եւ կիրակի (Вուլիս 1 եւ 2) փոթորիկ, տեղատարափ անձրեւ, կարկուտ նիւ թական մեծ վնասներ բերին փանիվրա, շեղարկը, հայն, օսեն մովանաւ:

գարիջ հանգ անժինը ասարիկունիւնը յանուն կիներու պաշտպանութեան։ Ուկասիր դն ին ըրդարություն են Հարդար անարքի երունք ատ ոբսայիր ասբասա-

ՊՈՐՏՈՅԻ մէջ, 16 տարեկան երիտաոտրդ մը որ երկու ընկերներու Հետ կը աօրքը վրայակարի յաջողութիւրը (Պե -ոտարրուաց է խաղու բանարի դն իսմոչէ սև իր բնակեր իր խանութեր վրայ ու քուրքը արենցած է ջղագրդուուած ու հրացանն առած, վար իջած ու կրակած ։ Ենթադրրրան դանմասանարն, Փաննեն Գիւփէ գոնդրջու անուր է րախանանանակարը: Ռո կերջինը յայտարարեց ԹԷ մանկութենեն ի վեր ոչ մեկ կապ ուներ անոր հետ ։

BUFLE LARUPE

ԱՐՁԱԳԱՆԳՆԵՐ **ԹՐ**ՔԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՒԱՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԵՆԷՆ

Թուրք դողաւն ին հանաւրանք արմ տալ խոկնեուրեի քաղաքապետ 4. 2ափանի գլխաւորած ՝ պատուիրակութեան մաս կազմած լրագրողներու տպաւորութիւններուն : «Սապահ»էն Ճէնկիդ Չանտար Թերքին Յունիս 29-ի Թիւին մկջ դաւական երկար գրութեամբ մր կը պատմ է իրենց արուած կարեւորութեան, պատիւներուն, Հայաստանի արտաջին ջաղաջականութեալ մեջ Լիպարիտեանի դերին կարեւորութեան, եւլն.ի մասին։ Իր տողերէն կը տեղեկանանը թէ կ. Չափան ծաղումով սիւննի Ադերի մըն է: Գրութեան մեծ յատկապես ուչադրաւ է Հետեւեալ պարրերութիւնը. «Լիպարիտեան ընտրութեան արդիւնքեն շատ վրստահ է։ Կր շեշտէ թէ վեց կուսակցութիւններու ճակատը զոր կը գլխաւորէ Լ. Տեր-Պետրոսեան, քուերներու 50 - 60%-ր պիտի ունենայ։ Դիտել կու տայ թէ ընդ_ դիմութիւնը բաժան-բաժան է։ Այս ձևով, կտուզէ հասկցնել որ իշխանութեան ապահովութեան տէր են այն ուժերը որոնք կերպով մր կողմնակից են Թուրքիոյ հետ մեղմացումի, "պատմութիւնը վե. րըստին գրել"ու»:

ւած է Երեւանին նմանութիւնը կարսին: Մարդկային տիպարներն ալ բնաւ օտար չէ Թուած իրենց:

U.L. In Inche Sombyned 4p Sumble «Ճում հուրիյելժ»ի Թղակից Օրալ Ձա. քենչքանի ասմբեն. նբննին ըսվր obուսու թիւին մեջ լոյս տեսած իր եջր կը ծանրանայ Թուրջիոյ հետ յարաբերու-[ժիւններու բարելաւման նիւթին վրայ:

0. Չալըչլար «Հայաստանի հզօր անունը» կ'որակե Ժ. Լիպարիտեանը որ պաշտօնական ընթերիքին կ'ըսէ իրենց. «Կ'ուզենք որ ժամ առաջ բացուի Թուր. քիոյ սահմանը եւ արագօրէն լուծուին երկու երկիրներու հարցերը։ Ցատկապէս կր շեշտեմ թէ այս մարզին մէջ ոչ մէկ նախապայման ունինք։ Ցարաբերութիւններր զարգացնելու նպատակով, շատ ընդու. նելի եւ շատ կարեւոր առաջարկներ՝ ներկայացուցինք Ադրբեջանի եւ Թուրքիոյ։ Կը սպասենք անոնց պատասխաններուն»:

Երկկողմանի Հանդիպումին նիւթ եղած է նաեւ ցեղասպանութիւնը։ Ժ. Լիպարիտեան այս մասին կ'ըսէ. «Որոշած ենք որպես խոչընդոտ օրակարգի չբերել հայեւթուրք յարաբերութիւններու առընչը. ւած ամեն տեսակի պատմական հարց, ներառեալ ցեղասպանութեան պնդումը»:

Լիպարիտեան Թուրք պատուիրակութեան բացատրած է թե փանթուրքական մօտեցումները որոչ վախ մր կր պատճառեն Հայերու. մասամբ ատով բա. ցատրած է ռուս գինուորական ներկայու-**Թեան Հայաստանի մէջ տեղ տալու երե**ւոյթը։ Ըսած է թէ իրենք Մինսկի տեսակցութիւններուն Թուրջիան կողմ ընդունելով, պատերազմի դաղարին, Հրնամամանին աւմմունգրողն իանրւան ճանքեր առած են ու պատրաստ են չարունակելու զանոնը։ Ուգած է որ Թուրջիա րանայ սահմանը, որպեսզի երկու ժողովուրդները իրար ձանչնան ու բարեկադունիւրն հօհորու:

րև խոսանիր դէն գուևն ճամաճամբան չեչաած է թէ այդ տեսակցութիւնները եւ այցելունիւնը ոչ-թաղաքական ընոյն ունին ու ինք սևստորգ է Հահաւրադրք ին րախաձեռնու թիւնները:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻԱՆ ZUTPURNE

Ցուլիս 5, Չորեքչարքի տեղի կ'ունենան երեսփոխանական ընտրութիւնը եւ Սահմանագրութեան հանրաթուկն։ Ընտրութիւնը երկու ընտրակարգ պիտի ունե.

ա .. 150 երեսփոխան պիտի ընտրուի մեծամասնութեան կարգով, երկու փուլով, ր - 40 երեսփոխան պիտի ընտրուի համեմատական կարդով, ցուցակներով առաջարկուած թեկնածուներու միջեւ:

իւրաջանչիւր ընտրող երեք ջուկաների պիտի ստանալ.

-- Մէկ քուէախերի՝ ընտրական տուեայ տարած քեն առաջարկուած Թեկնածունե-

- դէի ճուբանբենը, ճամաճարար իսւսակցու [ժիւններով,

- դէկ ծուբանբենը, Ռազդարամեսու-[ժետն գանրաբուէին գամար :

Ընտրութեան Համար վերջնական արճանագրութեան արժանի նկատուած են 13 կազմակերպութիւն : Անոնց մէջ են «Հանրապետութիւն»ը՝ 6 խումրէ բաղկացած,

եւ «կամ ջ»ը՝ երկու: Մեծամասնութեան ընտրակարգով արճանագրուած են աւելի քան 2000 *Թեկնա*ծու, իսկ Համեմատականով՝ 750:

Ընտրութեան օրինականութեան Հոկելու համար հասած են կամ պիտի հասնին միջաղդային հետեւեալ կազմակերպու-[ժիւններէն դիտորդներ. ՄԱԿ, 0-ԷՍ-ՍԷ-Ը, Եւրոպայի խորհուրդ, Եւրոպայի խոր հրրդարան, Միացեալ . Նահանդներու Արտաջին յարաբերութիւններու ժողովրը. դավարական հիմնարկ եւայլն, եւ նաեւ ջանի մր տասնեակ երկիրներու խորհրըդարաններու, կառավարութիւններու ներկայացուցիչներ (Ռուսաստան, Միացեալ-Նահանդներ, Սպանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Ձուիցերիա, Շուէա, եւայլն)։ Կը կարծուի որ Յուլիս 5-ին շուրջ 150 միջադդային գիտորդներ կը գտնուին տեղւոյն

8 11, 6 4

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԱԽ 13 ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ

1. -- Ազգ. Ժողովրդավարական Միու--Phili -ՎԱԶԳԷՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ 2. -- Uqq. hafapnını ahmınpnıa.

ՊԱՐՈՅՐ ՀԱՑՐԻԿԵԱՆ 3. - Ազգ. Պետութիւն -ՍԱՄՈՒԷԼ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

4. .. Առաքելութիւն .. U. CSAKE AU. AUBBULL 5. . Ժողովրդական կազմակերպութիւն .

APSUL LUBURUL 6. .. կամք Միութիւն՝ ա) կամք - *ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ ՀԷՔԻՄԵԱՆ*

բ) Հայ Դաշնակցութիւն ... 9. U.F.P.U.ZU.U'bU.L 7. - Հայաստանի Ագրարային ժողովրըդական կուսակցութիւն --

PELVUL PPLULBUL 8. - Հայաստանի գիտա - արդիւնարերական եւ քաղաքացիական միութիւն --

Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ 9 - _ Հայաստանի Դեմոկրատական կու-

4UBUUSUTh ՓԱՐԻԶԻ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ

Կը ծանուցուի որ 1995 Յուլիս 3-էն Ֆրրանսայի Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանատունը կր գործէ իր մշտական ոսուավայրը՝

9, rue Viète 75017 Paris M° MALESHERBES

Հեռամայն. 42 · 12 · 98 · 00 (գրասենեակ) 42 . 12 . 98 . 02 (հիւպատոսա_

կան ճիւղ) Հեռապատճեն . 42 · 12 · 98 · 01 (գրասեն

42 · 12 · 98 · 03 (հիւպատոսական ճիւղ)

Վիզաներու եւ հիւպատոսական այլ սպասարկութիւններու համար դիմել՝ Երկուչարթիկն Ուրրաթ, ժամը 9-կն 13:

duphq, Bnihu 30

սակցութ-իւն -U.PU.U UU.PAU BU.L 10 - Հայաստանի կոմունիստական կուսակցութիւն ... ՍԵՐԳԷՑ ԲԱԴԱԼԵԱՆ

11 . . Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցութիւն _

ՌՈՒԲԷՆ ՄԻՐՉԱԽԱՆԵԱՆ 12. .. «Հանրապետութ-իւն» միաւորում ա) Հայոց Համազգային Շարժում ...

SEP BANUPY LUQUEUU բ) Հանրապետական կուսակցութիւն --U.CAS TULVUULTEUL

գ) Քրիստոնեայ .. Դեմոկրատական Միութիւն

U.QUS U. C U. 4 & U. C դ) Սոցիալ .. Դեմոկրատական Հնչակ. եան կուսակցութիւն -

ԵՂԻԱ ՆԱՃԱՐԵԱՆ ե) «Մտաւորական Հայաստան» --2. PARTURBUL

զ) Ռամկավար Ազատական

(Լիբերալ .. Դեմոկրատական) կու... սակցութիւն ... ՎԻԳԷՆ ԽՍ.ՉՍ.ՏՐԵԱՆ 13. - «Շամիրամ»

Թ. ՅՈՎ ՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Ուրրախ, Ցունիս 30-ի հանրաժողովը (Աղատութեան Հրապարակը) համախըմրած է 4-էն 5.000 Հոդի։ Ելոյթները մասնաւոր նորութիւններ չեն բերած։ Հոս ու 4ոն, այսիներն ընտրական շրջանակներու մէջ, բազմաներ փոքրիկ մինինկներ տեղի կ'ունենան, արուած ըլլալով որ մեծ է ապօրինունեանց ները։ 850-ի Հասած է մերժուած Թեկնածուները Թիւր եւ ընդ-Հանրապես առանց Հիմնական արդարացի գրդապատճառի, այլ՝ կամայական ձե...

Երեւան հասած են բազմանիւ դէտեր:

ՉԷՉԷՆԻՈՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ bh ՇրՋԱՆԻ ՀԱՑԵՐԸ

Հիւսիսային Կովկասի եռուն իրավիճակը եւ յատկապես չէչենական տազնապը իրենց անդրադարձները կ'ունենան, ուղղակի կամ անուղղակի կերպով, շրջանի շուրջ մեկ միլիոն Հայութեան համար։ Դեռ ոչ չատ ժամանակ առաջ, կովկասցի Ղազախներու ազգայնական հատուածը հալածանքի արչաւ սկսած էր Ռոստովի, Կրասնողարի եւ Ստաւրոպոլի այն Հայե-மாடு ருத்சீ, (சிக்க சீயாய்சிய மாம்யடியரிச்யக்-ներ) որոնք ապօրինի կեցութիւն հաստատած էին։ Մյս անզամ ալ, Հայկական դաղութը ուղղակի գոհեր կրած է Ցունիսի կեսերուն չեչեն ապստամբներու կողմէ Բութեոնովսկի հիւանդանոցի դրաւման առնել: Արդարեւ Յունիս 23-ին մոսկովեան «Ռոսիյսկիէ վեստի» օրաթերթին

(Tup.p 7. 62)

LUBUUSULP ՇԱՄԻՐԱՄՆԵՐԸ

Մեր բանահիւսութիւնը ի՞նչ մեկնաբանութիւն կուտայ Արայի ու Շանիրանի աւանդավեպին. Արա°ն է հոդ յաղթողը, **ԵԷ Շամիրամը։ Տարբեր մօտեցումներ** տարբեր պատասխաններ կրնան տալ նման գարցականներու։ Մ*է*կ բան գաստատ է որ Շամիրամ կը մարմնաւորէ նպատակին սիրոյն ոչինչ խնայող, յաղժանակելու վճռակամութեամբ լեցուն, փառասէր իչխարաւսևն:

Այս յատկանիչներուն համար որպես անուն զինք ընտրած պէտք է ըլլայ Հայաստանի կիներու «Շամիրամ» կազմակերպունիւնը որ կը պատրաստուի 39 թեկրագուրբեսու հարքով դն դառրաքնի իրոն-**Հրրդարանական յառաջիկայ ընտրու**թեան ։ Այդ 39 անունները գրեթե բոլորն այ կր պատկանին զալողական, դիրի, հրատարակութեան, լրասփիւռի եւ առող-

ջապահական մարդերուն:

Այս ցանկին 5-րդ տեղը գրաւած է Շոդեր Մաթեւոսեան անուն երիտասարդ Հայուհի մր որ 1991-ին հիմնած է «Օգոստոս» հրատարակչատունը ։ Իրեն հետ Անա. հիտ Ադամեանի կողմէ կատարուած հարցաղրոյց մր լոյս տեսած է «Երկիր Նայիրի»ի Bունիս 16-ի Թիւին մեջ. եջը խորագրուած է Շ. Մախեւոսեանեն մէջբերւած «Ես անպայման կը յաղթեմ» արտայայտութեամբ։ Հարցազրոյցին ու յատկապէս խորհրդարանական այս Թեկնածուին պատասխաններուն ընթերցումը լայն շունչ մր առնելու կր մղէ, մարդ կը տեսնե թե ո'ւր պահուրտած են այն կեցուած ջները գորս յանախ կարօտով կը վասարը ընտրարչաւի սա չրջանին, չատ աւելի ծանօթ անուններու յանախ յուսախաբունիւն պատճառող արտայայտու-[| Jhe Libb part 159:

Woulful «Oquamu»ի հիմնադրութեան ու դործունկութեան մասին, Շ. Մաթեւոսեան կը բացատրե Թե գիրը տպելե գատ, արտադրական ապրանք ալ կը պատ. րաստեն ։ Այս վերջինը կր միտի հարկաւոր դումարը չահելու, որպեսգի կարելի ըլլայ առաջ տանիլ հրատարակութեան գործը։ Ձեռնարկութիւնը նախ ուղած է մանկական գիրջեր տպել. բայց չուտով յայտնի եղած է որ ատոր Համար Հարկաւոր նիւթականը որեւէ տեղէ ճարել կարելի չէ եւ սկսած են տուփեր չինել ու

վաճառել:

Շ. Մաթեւոսեան ինթգինք կր նկատե ապարադարական մարդ, որովհետել իր «նախընտրած քաղաքականութիւնը գործն է»։ Այսուհանդերձ, չի բացառեր յառաջիկային խումբի մր յարիլ. ամէնեն առողջին ։ Խորգրդարանական Թեկնածու ներկայանալուն պատճառը այն է որ կ'ուղէ դառրարին նքեան հուսն օևէրերբևու տաարաստութեան. ներկայացնել ու պաչտպանել գործնական մարդու տեսակէտները, որպեսգի օրենւըները աւելի արագ կետնը քանեն ու աշխատին։

Շ. Մաթեւոսեան գործնականացումի ջատաղով մր ըլլալուն հետ , մեծ կարեւորութիւն կուտայ մտաւորականութեան ու անոր Հարցերուն ։ Հայաստանի մաաւորականներուն դժուար վիճակը մատնանչող, անոնց համար օժանդակութեան կոչ ընոց ու օժանդակոց ներսի ու դուրսի անուններէն, կազմակերպութերւններէն Հիմնովին կը տարթերի աչ, իր մօտեցումով որ զժրախտաբար տակաւին բաւական Տազուաղկա է մեր իրականութեան, մա-

նաւանդ Հայաստանի մեջ:

Պատասխանելով «Ո°րն էք համարում մտաւորականի խնդիրն այսօր» Հարցումին, այ կ'րսէ. «Իսկական մտաւորականը շարունակելու է իր գիրքը գրել, կտաւը նկարել, իր գործն անել։ Իսկ միւսները որ անհրաժեշտ ուժ ու մտահորիզոն չեն ունենայ , գուցէ խնձոր ծախեն եւ ես նրանց կը պաշտպանեմ ու կր յարգեմ։ Բայց չեմ ընդունում եւ չեմ սիրում երբ բողոքում են։ ինձ հարցրին՝ լաւ կը զգա^eք եթէ ձեր ուսուցչին տեսնէք խնձոր վաճառելիս։ Պատասխանեցի որ կը յարգեմ իմ ուսուցչին, որովհետեւ կարողացել է դուրս գալ իր կեղծ իմիջից։ Մեր հանրապետութեան 70 տոկոսը մտաւորական tp, hazyt'u thaf wypnid»:

Նոյն կեցուած թր ունի նաեւ ինջն իրեն հանդէպ. «Եթէ ես չկարողանայի ստեղ--

Donald a 14.0

ԱՆԿԱՐԵԼԻ ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆԸ

1995 Յունիս 19-ին տեղի ունեցաւ Փարիզի Համազգայինի գրական - մշակու-**Թային յանձնախումբի կազմակերպած** Թատերական Հարցերու Կլոր Սեղանը։ Նախապատրաստուած էին չորս Հարցումներ եւ ուղղուած կլոր Սեղանի մասնակից. ներուն : Հարցումները հետեւեալներն են.

1. - Ժառքանակակից թատրոնը Հայասmulih uts

2. - Հայկական եւ հայերեն թատրոն կարելի է սփիւռքեան պայմաններու մէջ 3. - Սփիւռքի մեջ թատրոնը ընդհանրա. պէս սիրողական է. կարելի է արհեստա.

վարժ թատրոն ունենալ 4. - Թատերական գրականութեան հարց։

Սեղանին չուրջ բոլորուած էին ինը Հոգի. ութ մասնակիցներ -- Սիլվա Արաբս -Հապէչեան, Նորա Արմանի, Վազգեն Մութաֆեան, Արտաչէս Ոսկանեան, Նարեկ Տուրեան, Ժիրայր Փափազեան, Արբի Յովհաննիսեան եւ Ժիրայր Չոլաջեան -- առաւել գրուցավար Յակոր Պալ-

Այս հարցումները պիտի քննուկին մօտ մէկ ու կէս ժամուան ընաթեցջին եւ ետքը՝ կես ժամ արամադրուեր ունկնդիրներու կողմ է ուղղուած հարցումներուն պատաս-

Փաստորեն անկարելի Հաւաբոյթ մը, մասնակիցներու բազմութեան, նիւթեր բնոյթին ու ծաւալին և ամէն մէկ խսսակիցին յատկացուած կարճ ժամանակին պատճառով : Հանդիպումը չուտով վերածուեցաւ մակերեսային անցողակի և երբեմն իրարու հակադիր տեսակէտներու ու խօսքերու զանվուածի մը։ Պէտք է ըսել որ բոլոր Հրաւիրեալներն այ պէտք եղած պատրասաութիւնը չունէին նման Հարցեր Հանրութեան առջեւ արծարծելու։ Պատ-րաստութիւն ունեցողն այ առիթ չունեցաւ ոչ ալ Հնարաւորու Թիւնը, Նիւ թը պարգելու ու խորացնելու, որուն հիմնական պատճառը կլոր սեղանի յղացման ու հարցումներու բանաձեւումէն բխած չվորժև էր։ Ամէն մէկ խօսակիցի կ'իյնար երկուբէն երեր վայրկեան հարցումի մր պատասխանելու համար. և յանախ կողմնակի խօսքերն ու արտայայտութիւնները մէկը միւսին ուղղուած եւ ունկնդիրներէն եկած աւելի ուչադրութիւն կը գրաւէին ու ժամանակ կը խլէին քան Թէ ուղղակի նիւ-Թին վերաբերեա, ըսուածները։ Իսկ Հարցումներու բանաձեւումը անստոյգ էր, թեր Հարդարանը տասնըհինդ օր առաջ ուղղուած էր մասնակիցներուն նախապատրաստութեան Համար, սակայն Հարցումները, չորսն ալ՝ պարզաբանումի ու յստականացումի կը կարօտէին եւ ա-րորն դահարաահարատասան իւրը արմադ արկարելի կը դառնար, անոնը աշելի Հարցականներ կը յառաջացնէին քան Թէ պատասխաններ, Հարցականներ՝ այս Հանդիպման բուն նպատակին չուրջ (այս կետր աւելի մահրամասհօրէն կ'արծարծեմ

աւելի անդին): Հրաւիրեալները բոլորն ալ արհեստա.

վարժ Թատրոնի մարդիկ էին՝ բեմադիր կամ գերասան, բայց թե ի՞նչ չափանիչենու նրանուագ ու շնաւինուագ երաւ յնոտակ չէր եւ ինչո°ւ ութ հոգի: Փարիզ Հաստատուած ուրիչ բեմադիրներ ու դե. րասաններ ալ կան, ինչո՞ւ անոնք չէին Հրաւիրուած։ ԵԹԷ Թատերախումբերու ներկայացուցիչներ էին՝ նոյն խումբէն երկու անձեր կային սեղանի չուրջ. Փարից ընաւ բեմ չբարձրացած, որեւէ խումրի չպատկանող անձեր եւ դեռ՝ Թատե-րախումբեր որոնք չէին ներկայացուած, յատկապէս Բարեգործականի խումբը։ իսկ եթէ գաղափարական զանազանու-Թիւնն էր վատուսածը կամ Հոսանքներու ներկայութիւնը, պէտք էր յստակօրեն այդ հոսանքներն ու գաղափարները սահմանւէին ու հարցումները անոր հիման վրայ պատրաստուէին :

Միայն Թատրոնի մարդիկ հրաւիրելն ալ խելացի, տեղին ընտրութիւն մր չէր այդ չորս հարցումներու սերտողութեան համար ։ Նախընտրելի պիտի ըլլար Թատերական ընդհանուր հարցեր շօչափող առա-ջին կլոր սեղանին առ Թիւ հրաւիրել գրող մր՝ Թատերգութեան ու գրականութեան դիտանկիւնը պարզող, թեմադիր մը՝ բեմական ստեղծագործութեան ու Հաւաքական աշխատանքի փորձառուժիւնը ապ-րող, մշակությային տան պատասխանաաու մը՝ կազմակերպչական ու նիւթական Հարցերու Համար, քննազատ -- լրագրող՝ հանդիսատեսի եւ ընդհանուր վերլուծումներու համար եւ Թերեւս պատմազէտ կամ արուեստաբան մի պատմական ու գեղագիտական հարցերը շօշափող։ Այդ չորս Հարցումները այսպիսի բանախօսներ կը պահանջեն Թատերական հարցերը դանա-զան դիտանկիւններէ ու մակարդակներէ ջննելու համար ։ Իսկ բեմադիրները կ'արժ կ զանոնը մարկ ընել մասնաւորապես իրենց աշխատանքին ընդմեջեն, Թատրո-նի, բեմի վրայ անոնց ապրած փորձառու-**Թեան ընդմէջեն. Թատերախաղի ընտրու**թիւն, հետապնդած նպատակներ, դերասանի պատրաստութիւն, մեկնաբանու*թեւն*, բեմայարդարում, *թատրոնի* ըմբրոնում, հասարակութեան հետ իրենց կապը, կազմակերպութիւններէ ակրնկալուածը։ Հետաքրքրական կ'ըլլար նման կացմով քննել 1994 - 1995 տարելրջանի **ժատերական տարին**, արծարծուած նիւթերն ու դալիք ծրագիրները, այն ատեն կ'արդարացուէր Յունիս 19-ի կլոր սեղարի մուա գտանորի դանման Հաւաճսիցը։

Այսպիսի բազմանդամ մասնակիցներու Հանդիպման յաջողութիւնը ապահովելու մէջ գրուցավարը կեղըոնական դեր կը խաղայ : Ի°նչպես նիւթը զարդացնել, անոր զանազան երեսները, ծալբերը բանալ, խոսքը խոսակիցէ խոսակից անցընել անոնց մտային կարողութիւններուն ու գեղարուեստական ըմբռնումներուն վրայ Հիմնուելով, ընդՀանուր ամբողջական որ հասանալ՝ քառանալ՝ քաշոտանարը: Սակայն մեր գրուցավարը աւելի ոստի.կանի դերը կը խաղար, կը Հոկէր որ այս կամ այն երկար չխօսի, մէկ նախադասութեամբ պատասխանկ, Դեռ, եր... րեմն ալ յատուկ գունաւորում մր մասնաւոր չեչա մր կուտար ըսուածին ու կը

CUPUPULL ULLUL

4034. 460.786 ԼՈՍ-ԱՆՃԸԼԸՍԻ ՄԻՋ

ի ՊԱՏԻՒ ԱԶՆԱՒՈՒՐԻ

Լոս - Մանրլրսի Հայկական հիւպատո. սարանը, ի պատիւ Հայաստանի հինեկ.. 40-ի գեսպան Շարլ Ազնաւուրի, Buch 7-ին ընդունելուներւն մր կազմակերպած է Ռից Գարլերը պանդոկին մեջ։ Ներկայ եղած են 120 Հողի, որոնց կարդին՝ ֆր. րանսացի զիւանագէտներ, անուանի դե. րասաններ եւ այլ հիւրեր։ Ողջունելով օրուան մեծարեալը, հիւպատոս Արմէն Բայրուրդեան րարձր գնահատած է Ադ. նաւուրի հայրենանուկը գործունկունիւ նր, ինչպես նաեւ այն աշխատանքը, դոր տարած է «Ս.գնաւուրը՝ Հայաստանին» րարեդործական կազմակերպութիւնը։ Woup washind Շարլ Ազնաւուր կոչ ppud է կարելի բոլոր միջոցներով սատար հանդիսանալ նորանկախ Հայկական պետակա նու թեան ։

Ցաջորդ օրը, Ցունիս 8-ին, Ազնաւուր երդահանդես մր տուած է Հոյիվուտի «Ցունական Ամ փի թատրոն» ին մէջ, ուր ներկայ եղած են 6000 Հանդիսականներ, որոնց մէջ Հայերը կազմած են ստուար թիւ մը: Ազևաւուր հին ու նոր երդերով - ֆրանսերէն եւ մաս մրն այ անդրերէնով. մեծ խանդավառութիւն ստեղծած է իր երդարուեսաի համակիրներուն մէջ։

Ժ. ԼԻՊԱՐԻՏԵԱՆԻ ՀԵՏ

Լոս - Անձրլըսի հայկական հիշպատո սարանին մէջ, Յունիս 9-ին, տեղի ունե ցած է հանդիպում մր նախագահ Լևա Տէր - Պետրոսեանի գլխաւոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտեանի հետ ։ Ներկայ եղած են շուրջ հարիւր հոգի : Լիպա րիտեան խօսած է Հայաստանի ընկերա յին եւ անտեսական հեռանկարներուն, Սահմանադրութեան, երեսփոխանակա րնարու թիւններուն եւ Սփիւռջի հայա **Թեան դիրքորոչումներուն մասին**։

ԹԱՏՐՈՆ

Իկըլ Ռաք գոլենի հանդիսասրահին մե Bունիս 10-ին եւ 11-ին, տեղի ունեցած «Վարդան Աճէմեան» Թատերախոսի

չեղեր խոսքը իր բուն նպատակեն:

Մյս հանդիպումը կուղջը շուրջ գետաքրքիունիւն ստեղծել գաժաիռնդ եթևով գուտևորով հոքսն չբառնենը. ւողները անխարիր։ Առաջարկուած ե Հանդիպումը կատարել Բարեդործական Ալեք Մանուկեան սրահին մեջ եւ այլ կապակցունեսանը պաշտօնապես դիմում եղած: Սակայն ինչպես կը տեսնուհը որաչն հարաւագ բև ու ինոն որմարն արձի ունեցաւ Փարիդի ռիւ Պլեօ-ի Մշակոյի Տան մեջ, 60-են 70 Հոգիի ներկայու [# hud # :

Jeruse anguatur

(Մնացեալը յաջորդով)

ծել «Օգոստոս»ը, պիտի գնայի լուսամուտ լուանալու։ Ես ջղայնանում են այդ ան. պաշտպան վիճակից։ Եւ մարդու մէջ ամենից շատ գնահատում եմ ուժն ու անպարտելիութիւնը. չհաշտուելու կարողութիւնը։ ... Մեր մտաւորականները որդեգրել էին ինչ որ կերպար, անիրական, մտացածին, որից չեն կարողանում

hpudupnibj»: Հետաքրքրական են իր արտայայտութիւնները «Շամիրամ»ի մասին. այդ տիպարը երբեջ բացասական չի նկատեր։ Ան «հզօր թագուհի, վճռական, խելացի, յաղթանակող կին է։ Իր մէջ պայքար ունեցող կերպար»: Կ'ըսէ Թէ այդպէս են նաև «Շամիրամ»ի անդամները. «բոլորը նախաձեռնող, մտաւորական, գործարար, համարձակ ու բանիմաց կանայք են»: Իսկ իրենց գործունկու թեան նպատակն է «հասարակութիւնը թմրիրէն դուրս բերել»: Ծրագիրներուն մաս կը կազմ է նաեւ իրաւարանական ծառայու-

թիւն եւ կիներու համար աշխատանքի սակարան ստեղծել:

Շ. Մաթեւոսեանի համար «պարտադիր» է խորհրդարանին մեջ «Շամիրամ»ի ներկայութիւնը. որով հետեւ առանց կիներու ներկայութեան խորհրդարանի յառաջի... կայ ծրագիրները գործնական չեն ըլլար ։ Միայն կիններն որ ծրագիրներու իրագորգուղն ինրար ոտիսել ինբրո ժանջրակար Sombynedny:

Երկխսսութեան աւարտին, Շ. Մաթե. ւոսեան ինը Հարց կուտայ դրուցավարին By hugar it around path whole himself եթէ չյաղթէք» հարցումը։ Ու իր հարցումին ինք կը պատասխանէ. «ես անպայ. ման կր յաղթեմ»:

Գրենե ամբողջովին միջուկե զուրկ վե. ջբևով մբև համբան հրանաանաներ կաննեցնող, զարմացնող, երբեմն նոյնիսկ դայրացնող մ [Funinhahi 18 to nuh գայն մըն է որ «Շամիրամ»ի այս անդամը կը Հնչեցնէ։ Կարդալով անոր արտայայտու[ժիւնները, կարելի չէ Համաձայն ՄԱ ըսուածին հետ որ Հայաստանի Խորհրդ նարն արշնագրշասնքը աբան արի քիրը րու գործնականին կանչող ձայներուն Միայն, ամբողջ հարցը հոն է որ կիներու Հանդէպ իրենց ծանօթ կեցուածքով յաստանի այրերը պիտի կարենան իրեն կողջին իչխանունեան բաժնեկից ընդու նիլ դանոնը։ Ու կիները պէտք եղած կ ատահունքիւնը պիտի կարհնա⁰ն գոյացնի իրենց սեռակիցներուն վրայ, անոնց իրենց ձայները իրենք առաջնորդերու 40 մար **խորհրդարան**։

Հայաստանի իրականութեան քիչ - է ծանօթ դէրն եաւարոր հուտարուկու անան ուրի հետանոր անատարարբևու չո մար այս ու նման Հարցումներու։

Բարերաիստարար, Շ. Մաթեւոսեան երբ «ես անպայման կը յաղթեմ» կլակ, այ եայն կը հասկցնե թե յարալեզներե վե կուներւն յուսացողներեն է The bubush

կողմե Վիջթորիէն Սարտուի «Մատամ վողու, - գեր» գուսբենաիսումի բբելքայուարանը, բեջադրու թեամբ Ժան Նչանեա-երդայարդարումը կատարած է Մրաս Ալաջաջեան : Գլխաւոր դերերով կանդես եկած են Շաքե Թուխմանեան, արը Արանեան, Ալլա Թումանեան, Ա.L. ախո ՕՀանեան եւ Գրիդոր Օգարեան ։

ր. թրգջԵԱՆԻ ԳԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Հոլիվուտի «Կարապետեան» սրահին նել, Bունիս 8-ին, դասախոսու Fheh մր առւած է Սաեփան Թուիչեան՝ «Հայաստանի ջաղաքական իրավիճակը 1920-ական Bուականներուն եւ ներկայիս» նիւթին աւնչ: Ցարուր քանդարբետին դանդրիր, լամազդայինի «Ցովհ. Շիրագ» դրական անրակի, բացումը կատարելով Վա-Հայն Տեմիրձեան ներկայացուցած է օրան բանախոսը: Սաեփան Թովշեան, անդրադարձած է Հայաստանի քաղաքական իրավիճակին, փանթուրքիզմին եւ Արեւքրահան Հայաստանի հարցին:

ի ՊԱՏԻՒ ԺԱԳ ՑԱԿՈԲԵԱՆԻ

финитришур Zm, Чыправри в 59, Вп. իւս 8-ին, տեղի ունեցած է բանաստեղծ իադ Ցակորեանի նուիրուած գրական երեկոյթ մը, կազմակերպութեամբ Համարդայինի «Ցակոր Օչական» գրական անձնախում բին ։ Բացում ը կատարելով վիդեն Հարպոյեան տուած է բանաստեղծիչ կենսագրականը։ Ժաղ Յակոբեան ծնած է 1917-ին, Երուսաղէն : Փոքր տարիջին փոխադրուած է Գահիրէ, ուր ըսապած է իր հախակրթութիւնը։ Պսակաոր Գիտութեանց վկայականը ստացած է ֆրանսական գոլեժեն ։ 1942-ին իրրեւ դեղագործ վկայուած է Գահիրէի համայարանեն։ 1956-ին ընտանեօք փոխադրը-மை த 9துராடு, மடி மடமாடியடியம் யுய் 2-ան վարած է : 1967-էն հաստատուած է Финитрии: Մինչեւ 1988 դրшпиծ է դեղագործութեամբ, ապա, մինչեւ այսօր ուսուցչական պաշտօն կր վարէ «Սահակ . Մեսրոպ» ջրիստոնէական վարժարանին նչ : Հեղինակն է բազմաթիւ հատորնե... լու։ Երեկոյթեր ընթեացրին բանաստեղծին Վոունկը կը կանչէ» Թատերախաղէն հատուածներ կարդացած է Ցարութիւն Գարրիէլեան : Ապա , խoup washind Ժագ. **Ցակորհան ներկայացուցած է իր ներաչ**խարհի յոյղերը, առօրեայի սէրն ու ա-ակութիւնը, ազգային ու հայրենասիրաան խորհուրդը ։ Մերթ ընդ մերթ ան արասանած է իր քերթուածներէն նմոյչներ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՕՐ

արեյլի V. Աստուածածին Եկեղեցող անն մեջ, Յունիս 10-ին, տեղի ունե- աչակերտուհի Մարինե Բարոյեան ։ Երկ-

ցած է Գալիֆորնիոյ Հայ Բժշկական Միութեան կազմակերպած Առողջապա-Հութեան Օրը ։ Ձրի կատարուած են արեան չաբարի, արեակ ճնչման եւ դոլեսներոլի ընտու թիւններ եւ խորհրդակցու թիւններ սրախ, ներքին հիւանդութեանց, միզային, մոր եր, կանանց, Հոգերանական եւ ոնընդառակալ մարդերու վերաբերեալ։ 700 Such odmurme per muudamment bemp ் நிரிரிரிரிரித்திரியாதிர் நிரிரி

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ 80-ԱՄԵԱԿ

Կլենսոեյլի Հուվրր Հայ Սքույի սրահին மீத்த, போம்ந்ப 11-நம், முறாயத் த் புயயயுருட்րականի հերոսամարտին 80-ամեակը։ Բացումը կատարած է Արմէն Տոնոյեան։ Համա - Վասպուրականի Վարչու Թեան նախագահ Վարդան Թովմասեան կարդա-ցած է Միութեան խօսբը։ Խօսբ առած են հայկական 3 կուսակցութիւններու ներկայացուցիչները։ Բանախօսած է Սիլվա Կապուտիկեան անգրագառնալով Վանի Հարուստ պատմութեան, անոր մշակոյթին, յեղափոխական խլրաումներուն եւ ժողովուրդի կենցաղին։ Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի անդամ Սէյրան Բաղդասարեան խօսը առնելով չեչտած է ազգային միասնականութեան անհրաժեչտութիւնը։ Ցուցադրուած է փաստա. նկար մր եւ գործադրուած է դեղարուես. տական յայտագիր մը : Արմ էն Տօնոյեան կարդացած է երկու նամակ - հեռադիրներ, մէկը՝ ուղղուած Հայաստանի նախաղահին, խնդրելով որ Արամ Մանուկեանի արձանը բարձրացուի Երեւանի Հանրապետութեան Հրապարակին վրայ, երկրորդը՝ ուղղուած Արցախի հախա-գահին, որպեսզի Շուչեցի Արամին արձանը կանդնեցուի Շուլիի մեջ:

ԱՐՏԱՍԱՆԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

Լոս - Անձրլրսի Պոլսահայ Միութեան որահին մէջ, Ցունիս 4-ին, տեղի ունեցած է միջ .. վարժարանային արտասա... նութեան մրցում մը, կազմակերպու-[ժեամբ Միութեան Էսաեան Մանուցի 100ամեակի յանձնախում բին ։ Մասնակցուծ են Հայկական եօթեր վարժարաններէ աչակերտներ։ Բացումը կատարելով Ցանձնախումբի ատենապետուհին՝ Տիկին Նատիա Պարսամեան, աուած է Էսաեան վարժարանի պատմականը եւ անդրադարձած Հարիշրանեալ վարժարանի ներկալ յաջողու-Թիւններուն։ Դատական կազմի անդամ. ներու ներկայացումէն ետբ 17 աչակերտներ Հանդէս եկած են արտասանութեամբ։ Միջնակարդի բաժինեն առաջին մրցանակը չագած է Հ. Բ. Ը · Մ . Մարի Մանուկեան - Տէմիրձեան վարժարանի 7-րդ դասարանի աչակերտ կարէն կէօգիւմեան, իսկ երկրորդ մրցանակը՝ Թ. Մ. Մ. Արչակ Տիդրանեան վարժարանի 9-րդ դասարանի

11046 44

ՈՎ ԿԸ ՎԱԽՆԱՑ ՕԴԱՆԱԻԻ ԱՐԿԱԾԻՆ

Ռուսական «Սեւոտնեա» թերթը կը գրե թե 1993-են ի վեր նուագած են օդանաւի արկածները. անոնը աւելի կր պատահին մեծ օդանաւերու եւ աւելի մեծ Թիւով զոհերու պատճառ կ'րլլան։ Այսուհանդերծ, Տամբորդները չեն վարանիր այդ փոխագրան իջոցներով ճամ բորդելու: Երկրին սեփական 450 ընկերու Թիւննե.րուն մէջ որոնը փոխարինած են խորհրըղային «Սերոֆլոթ»ը, չատ փոքր է Թիւը անոնց որոնք կը յարդեն ապահովութեան տարրական կանոնները։ Հաստատում մը գոր ընտւ խորթ պիտի չհնչէ «Հայկական աւիտուղիներ»ու քաջ ճամբորդնե-

U.U.nhuvuvulnh zu.uur

Իսրայէլի կրօնքի նախարարը առաջարկած է որ կառավարութիւնը հատուցանե Կիպրոս երթուդարձի ճամբորդութեան ծախքը այն գոյգերուն որոնը չեն կրնար ամուսնանալ տեղւոյն վրայ։ Իսրայէլի մէջ ամուսնութեան Համար անհրաժեչտ է կրծական արտծութիւնը որ չի տրըւիր այն անձերուն որոնց կրօնական պատկանելիութիւնը կասկածելի կը նըկատուի : Այս վերջիններուն անունները սեւ ցանկին վրայ կը գտնուին ուր Հաղարաւորներ կան: Այս վերջինները կիպրոս կ'երթան քաղաքային ամուսնութիւն կնքելու եւ իրենց վերադարձին Ներքին նախարարութիւնը կը վաւերացնէ այդ ամուսնութիւնը։ Նախարարին առաջարկր մեծ իրարանցում ստեղծած է կրоնամետ չարքերուն մեջ. առարկողներ եղած են որոնը պատճառաբանած են որ առաջարկր կը նմանի թանրամոլները Հոյանաա զրկելու, որպեսցի օրինաւոր կերպով **ժմրեցուցիչ** դործածեն։ Ուրիչ մրն ալ րսած է թէ ատիկա կը նմանի մէջ Հանրատուներ բանալու եւ մարդիկը հոն դրկելու, այն պատրուակով որ հանրատուները արդիլուած են Իսրայէլի մէջ։

րորդական բաժինեն առաջին մրդանակի արժանացած է Թ. Մ. Մ. Արչակ Տիդրանեան վարժարանի 11-րդ դասարանի աչակերտուհի Կապրիէլյա Ճարահեան, երկրորդ մրցանակը չահած է Մեսրոպեան Ազգային վարժարանի 11-րդ դասարանէն Մարլեն Գալոյեան : Դատակազմի անունով գնահատական խօսը արտասանած է Վարդերես Գարակէօգեան։ Ձեռնարկը վերջ գտած է հիւրասիրութեամբ:

P7 P11418

Ludul **bulpuqrniphuli**

«Ցառաջ»ի Յունիս 23-ի Թիւին մեջ կարդացինը հաղորդագրութիւն մր Փարիղի եկեղեցույ սրահին մէջ տեղի ունեցած ընդհանուր գիտելիջներու մրցումին աորնչութեամը, «Ներկայ մը»ի ստորագըրու թեամը:

Սոյն գրութեան մէջ ի դուր վահառեցինը՝ առնուազն գերազանց նիչ ստացող աչա-կերտներու անուններ, - յուսախաբութիւն, -- դարմանալի է, որ ստորադրողը, այս կարն գրութեան մէջ, կրցած էր տեղ ղանել պատասխանատուներու անունները, մականուններով ու տիտղոսներով նըչելու, բայց մոռցած էր բուն հպատակն ու հասցէները ։

ինչ որ տեսանը ու դգացինը այդ օր, հեռու էր հարագատ ու ջերմ մ թնոլորտե մը. որահին մեջ կր տիրեր պաղ, չոր ու ջղային մինալորա մր : Հետգնետի կր նրւազի մասնակցող աչակերտներու Թիւը։ Հակառակ առաջին տարուան (1993-ին) խանդավառութեան ու ուսուցիչներու՝ ոգեւորութեան, այս տարի 216 աչակերտներէն մասնակցած էին միայն 16 աչակերտներ։ ԵԹԷ այսպիսի մրցումներ, պարզապես պատասիսանատուներու Հա--Տոյականութեան համար է, գարմանալի պիտի չրլլայ, եթե դալ տարի աշակերտներու Թիւր ալ աւելի նուացի եւ կամ ոչ մէկ աչակերտ մասնակցի:

Իսկ ինչ կը վերաբերի Կրօնական Ընկե. րակցութեան կրթական մարմնի «աչալուրց աշխատանքին և հետևողական ու ընդարձակ ծրագրին», միեւնոյն հարցարանն է, որ երեք տարի է, կ'երթայ կուգայ, առանց փոփոխութեան կամ բարելաւման են Թարկուելու։ Այս երեք տարուան մէջ, արդեն աչակերտները գոց գիտցան Թե «Ո°վ է Սկիւտարի Սոխակը»:

በՒሀብՒ8ՉՈՒՀԻ ՄԸ

Bnilhu 6, 1995

ԽՄԲ· - Եթէ անգամի մր համար հրա. տարակեցինք ընթերցողին համար անա. նուն (ոչ՝ անշուշտ խմբագրութեան) այս դիտողութիւնները, պատճառն այն էր որ աւելի անանուն էր «ներկայ մր» ստորագրութիւնը կրող գրութիւնը, որ շրջաբե. րականի աղ բնոյթ ունէր քանի նոյնու-թեամբ լոյս տեսած էր նաեւ «կամը»ի մէջ (Bnihu 19 / 20):

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

ԼՕՐԸՆՍ ՏԸՌԷԼ

ներածական՝ Գորֆու կղզիի րնութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ներ չեր . ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Ձիթենիներու տակ մահրմիկ ձաչերը, յուչագիրները, ատենադրու Թիւնները, իրարանցումները, ղէմ քի երկու եղերը. իրևուր գաւագ ինոադ օևունև ՝ ևանգևաիր կրկնակօչիկները, Թեյամանի ծածկիչները, կիսաձեռնոցները, nnf .. քեյքը, կենութիւն, անձեռնեասութիւն, հաչակալութիւն, առաջինութիւն, եկեղեցիի կաղմակերպած պազար. .. այս ամ էնուն հետրերը կը դաներ, եթե խորազննին հայհայջով դիտեք։ Ձիթենիներու ետին որարդական կարմիր բանկոններու կայծակրակիր արձճե, դերչ ումարբեն ին ջիա-բանիր արձճե, դերչ ումարբեն ին ջիահամար։ Սօսիներուն տակ սիրոյ յայտա-րարութիւններ, դէպի Ալպանիա նաւարկող կարմրադեմ մարզիկներ: Մեծ Թոմ, Boundan, the he Womphey: Ingipp, Soling ր արկիս շուայի - հրրվիս: կարևոր

գործ մր կատարածի պէս՝ կղզեբնակներուն եղկելի գրամասիրութիւնը արձանագրելու համար այդ «ծոցային ծովերը» այցելող տուք . Անստեն : Էտուրրա Լիրի ախրատեսիլ պաստառները որոնը Պերաման եւ Հայալիկ Ծոցը կ'անչարժացնեն ընդանիչա՝ անժնոլորաին եւ ծառերով, լեռներով, պայրընեան լուսնի լոյսով տեսարանին ընդելուզուած ։ Այս բոլորը կը յարատեւեն գիւղացիներու պեխին յատուկ ձեւին մեջ, կամ Քարակեօգի պան թերնին խամաձիկներու բարձրադիր գլխարկին րնդան է 9 էն , կամ հնամենի ձիակառ բերու քովէն վագող լաձերու «Մագլիացիին տիկնոց համար ծաղիկնե՛ր» կանչին մէջ, п. րուն գուրդուրոտ չեչար ոչ մէկ Գերմա... նացի կամ Ֆրանսացի լսած է երբեւիցէ։ Անգլիոյ իսկական ոգին դեռ Հոն է. սա-կայն ամրոցները ղատարկուած են իրենց Թնդանօ Թներէն եւ ականներէն: U.j.d. ռազմանաշերը կուդան որպես այցելու։ Եւ ոչ մեկ հետը մնացած է Տրընոքի սե. փականու թիւնր եղած «Արջայական Պանդոկ» էն ուր Մաստեյ գտած էր «ճաչ, պատչան ընդունելութիւն եւ չափաւոր սակեր» ։

1 - 12 - 37

Ֆրանսացիք այրեցին այն Ոսկեմատեանը ուր Վենետիկեան ընտանիջներու անունները արձանագրուաչ էին : Այսպես՝ ազնուականութիւն անհետացաւ բոցերու մ էջ. բայց փիւնիկի պես վերստին ծնաւ կուն ու անիրական տիտղոսներով:

Անգլիացիք իրենց կարելին ըրին ազնը. պարագան, որ կոմսին գիւղի տան ինամ-

ւականութեան աւանդութիւնը վերահաստատելու համար .. ինչպես կոմսր պիտի ըսէր՝ «վերացական սկզբուն քներու հիման վրայ»: Մագլիացիներու մեկնումով՝ կրդզիին բուռն վերիվայրումներով լի պատմութիւնը կարծեր վերջ դասւ : Հայորդակցութեանց եւ յարմարութերւններու աստիճանական քայքայումը որեւէ մէկ шաննել աւելի հեռաւոր, խորհրդաւոր ու անդիւրամատչելի դարձուց դայն : Բնու-Թիւնը վերադարձալ յարանուն անկանոնութեան իր հին կերպարին։ Հաստատուն ் திர்மாடயத் கியரி மிறியிரு மிறியிரு மா முறியாட்ட թիւն ունին : Քաղաքին ջուրի բաշխումը՝ ատեն առ ատեն տեղի ունեցած խանդարումներուն Հակառակ՝ այնքան լաւ կը բանի որջա ներբ Ատամո ծրագրեց ու կառուցեց ջրամբարը։ Բայց տեղացինեարտայայտութիւն մը կայ դոր կոմսը իու ուչագրութիւն մը կայ դոր կոմսը չյիչատակեց ։ Անգլիացիները արտաքնոց ունեցող տուն կը պահանջեին։ Այժմ՝ կղզիին մէջ՝ «Մեպլիական տուն» կր նշանակե արտաքնոցով տուն, որուն տերր սովորական բնակարաններու վարձջին կրկինը կր պահանջէ այսքան բացառիկ նորարարութեան մր փոխարէն : Բազնիքները առաւել եւս հաղուադիւտ են եւ կը նկատուին վաանդաւոր ու գրեխ կ սատանայական Հնարը մը։ Գիւդացիներուն համար՝ բաղնիք առնելը մաքրունեան հետ կապ չունի. այլ՝ դարմանումի ձեւ մրն է գոր երբեմն ստիպուած կը կիրարկեն ոսկենժել բանուած կերպասի նման տո-- բժիչկին յանձնարարունեամբ։ Թէոտոր յանախ կր յիչատակէ ծեր գիւղացիի մր

ճով ոտնայատակուած համրիճն աբորբ-լով կր խաչակնք ու կ'ըսկ. -. «Տեր իմ, Սատուծնե խնդրե, որ բաղնիքը գործածելու պէտր չունենաս երբեւիցէ»:

Հարինկ Թրեի «կերպարանափոխութ-իւն.ներ»ուն որպես յաւելուած դործածելի յատկանչական (եթե ոչ գրաւիչ) պատմութիւն մըն ալ Նիմիեցը ունի. -- ձկնորսական իր արչաւներէն մէկուն ընթացթին՝ Մերլերայի մէց ձկնորոներու դիւղ մր կր համնի եւ կր հիւրասիրուի անակի մը մէջ որուն հողաչէն ու նախնական արտաջնոցը ճանձերով կր վխտար ։ Այս պարագան երբ տանաիրոջ ուչագրութեան կր յանձնե, մարդը անհամբերութեամբ կր պատասխանե .

-- Ճա°նճ ։ Հարկա՛ւ թե ճանճ կայ ։ Եթե ամ էն մարդու րրած ին պես դուք ալ կեսօրւան ճաշէն անաքիջապես առաջ արտաքնոց երթաք, հոն հատ մր իսկ ճանն չեք տեսներ։ Բոլորն ալ խոհանոց հաւաբուած

4' [[[]]] ;

3 - 1 - 38

Zepffu Wput Ft 479ffu wumantfleնը լաւագոյն ձեւով՝ տուած միայն երեք պատմաբաններ կան. բայց ճշմարտութիւնր այն է որ Գորսիրայի զուար B, թիչ որ չափազանցուած, ին ընտվատան բուն ոգիով գրուած միայն մէկ պատմութիւն կայ, Մատրեա տի Մարմորայի stդինակածը, գոր 1670-ին հրատարակած է

(Tup. 46)

Zthustuhl

FRANCE 2

Կիրակի, Յուլիս 9, ժամը 9.30 աեսակցու [իւն՝

ԳԱՐԵԳԻՆ U. ԱՄԵՆԱՑՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

408

(Tup. U. 5946)

մեն հրատարակուած 126 դոհերու անուններու պաշտօնական ցանկին մէջ կան 7 Հայեր՝ Իրինա Պուտադեան, Արթիւր Ղուկասեան, Ալեջսանդր Կարագուլով, Վեաչեսլաւ Մանուկեան, Ալեքսանդր Տեր --Սահակով, Միջայել Տեր - Պօղոսեան եւ Laur Unphuhuh:

> **L**ՂՀ-Ի ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՆՈՐ ԳԻՄԱԳԻԾԸ

Bունիս 23-ին, Սաեփանակերտի մէջ 17.2-ի նոր Խորհրդարանը իր առաջին նրատաշրջանը յատկացուցած է յանձնաժո-դովներու եւ անոնց նախագահներուն ընտրութեան։ Խորհրդարանի հախադահութեան Համար ալ առաջարկուած են երեք թեկնածութիւններ՝ Կարէն Բարուրեան, Բորիս Առուչանեան եւ Ռուտոլֆ Մարարրոսեան, որ մերժած է Թեկնածու ըլլալ։ Գաղանի բուէարկութեամը նոր Խորհրրդարանի նախագահ ընտրուած է (18° թեր, 9° դէմ ձայներով) Կ. Բարուրեան որ նախապես Գ. Խ.-ի նախագահի պաչաօնակատար էր։ Նոր Խորհրդարանը կ՝ունենայ միայն 33 անդամ , նախկինի 81-ին վորարեն ։ Այս 33 երեսփոխաններեն ներկայիս ընտրուած են միայն 28.ը եւ որեւէ կուսակցութեան չեն պատկանիր : Նախադահի տեղակալ ընտրուած է Լաւրենտ Գարրիէլեան, քարտուղարի պաչտօնին ալ նչանակուած է Էմմա Գարրիէլեան ։

(Crueworku)

(3nihu 30 / 8nihu 3)

ՍԵՒԾՈՎԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Հայաստանի Գ. Խ.-ի նախագահ Բարդէն Արարջցեան որ Սեւծովեան վեհաժողովի առժամեա, նախագահութիւնը կր վարէ եւ վարչապետ Հ. Բագրատեանի գլխաւորած հայկական պատուիրակութիւնը Յունիս 29-ին Պուբրել մեկնած են, մասնակցելու Սեւծովեան վեհաժողովի անդամ երկիրներու կառավարական դեկավարներու Հանղիպումին:

ቀሀՐԻՋԻ 4U34. 2U34UU4PPPP 4U3U7C St LUPAPAR AR SUR

Շարա [, Ցույիս 1, ժամր 11.30- էն 14, Փարիզի Հայկ. ձայնասփիւռի կա-յանը՝ ԱՅԲ - ՖՄ ընդունելութքիւն մը կազմակերպած էր իր նոր կեղրոնավայրը (Ալֆորվիլ) գոր տրամադրած է տեղւոյն ճամաճապրան, Ա. Ասոճք:

Noun wantelud գայրասփիւսին երկրևու*թեան* (Ասոսիասիոն ֆրանքօ . արմէնիէնն տր քոմիւնիքասիոն) *նախադահը Անրի Փա*փաղեան չնորհակալութիւն յայտնեց Ալֆորվիլի ջաղաջապետին, ապա պարգեց կայանին երրեակ կոչումը՝ կրխական (մշակությային եւ մանկավարժական) , լրատուական, Հուսկ՝ վիճարանական։ Բացումը կատարեց, ժապաւէնը կտրե-Ind , It fit burt , Split fronte minimսանելով: Ընդունելութեան երկայնքին չնորհաւորական յանպատրաստից խօսքեր արտասանեցին ներկաներ, hususu' պատուելի ժիլպես Լեւոնեան, դեսպանատան Ա. քարտուղար՝ Համ լեթ Գասպար. եան, Հելէն Մերճանեան (20Մ), Տիկին Չապունեան (կապոյա Խաչ), Գլամարի քամաքանրան, **Ֆունք** ՝ քնանսեն, <u>Ցաքսե</u> Արթենհան եւյն. եւլն.: Շնորհակալու-Թիւն յայտնունցաւ այն վաճառատուննրուն եւ Տայարաններուն որոնք նուիրած էին ընդունելութեան ապրանըները։ Ե- առթիւ՝ Օր. Անայիս Տէր .. Մարտիրոսդան նուիրատուութիւններ:

ՎՐԻՊԱԿ

4 NUSUL QUITULE « S t U F L A » C («Bunus. Thuf be Upnetum», Phe 206)

2-19 59, 3-19 1/2614. վերից 34-րդ աող,

գրել ուղղել՝ գտել

վերից 37-րդ տող,

յաջողել ուղղել՝ յաջողել 4-րդ սիւնակ.

Juppy 10-pg mng, նեղջուած բէն ուղղել՝ նեղջուած ջն

3-pg \$2, U. upiluly.

վարից 23-րդ տող, օգտագործուած են յունական ուղդել՝ օգտագործուած են ծիսական ծածկագիտական օրէնքներ։ «Մե4եան»-ի մէջ նշուած յունական

Juppy 30-py mng, Աշխարհի նման ուղղել՝ Աշխար. հաշինման

վարից 31-րդ տող, ձերով ուղղել՝ ձեւերով

2-րդ սիւնակ.

վարից 4-րդ աող, U.ja eta nenthi U.j eta

4-py upiluly. վերից 18-րդ աող, Ասում է լուկան : ուղղել՝ Ասում է

Լուկան: Juppy 17-py may,

մի մարմնի ուղղել՝ մեր մարմնի

4-pg 52, U. upelimy. վերից 18-րդ տող,

համը ուղղել՝ համար U. 8 .

GRANDE FETE CHAMPETRE

Pour célébrer la fin de l'année scolaire et la Fête du KHANASSOR

la Croix Bleue de Grenoble, section «Ani» la FRA Dachnagtsoutioun

Nor Seround

vous attendent nombreux

le Dimanche 9 Juillet

au Parc de l'Ovalie à Sassenage (Banlieue de Grenoble)

Avec la présence pour la première fois à Grenoble de la Troupe de danse «Goris» L'animation musicale sera assurée par Sono Armen

Un buffet de spécialités arméniennes vous attend

Buvette -

Jeux d'enfants — Ambiance arménienne assurée

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ Հայ Ընտանիջին նուիրուած՝ Սրբոց Թարգմանչաց Մայր Եկեղեցւոյ Վարչական Խորհուր. դի կողմ է կազմակերպուած

ሆቴው ጉሀሪያሀ.ሂሀኒጉ<u>ት</u>ሀኮኒ

Կիրակի, Впери 23

ամբողջ օրը Ֆապրեկույի պարտէզին 1842, UboobbU:

Մանրամասնութիւնները յետադա...

TUNTZUUUL

Լիոնի Ս. Յակոր Մայր Եկեղեցւոյ Ազգային Միութեան Վարչութիւնը չնոր-Հակալութեամբ ստացած է Հետեւեալ նուէրները Եկեղեցւոյ պայծառութեան Հա-ர்யு :

Տիկին Բլանէ 300 Ֆր., Այրի Տիկին Թովաաքալեան 100 Ֆր., Տեր եւ Տիկին Фоլ Գասպարեան 500 Ֆր., Այրի Տիկին Մարսել Պեկլերեան 100 Ֆր., Ոմն՝ 5000 ֆրանը, Տեր եւ Տիկին Սիմոն Տելիս 100 ֆրանը, Տիկին Ձապել Փօլատեան 300

Տիգրանուհի Մարգարհանի մահուան եան 300 Ֆր. փոխան ծաղկեպսակի ։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ZUUUL ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒՔԵԱՄԲ ՍՏԱՑԱՆՔ

UULULBL . --

Անդրանիկ Մուրատեանի վաղամեռիկ եղբօր աղջիկները՝ Սիրանոյչ, Լուսին եւ Արուսեակ 600 ֆրանը կը նուիրեն իրենց հորեղբոր յիչատակին:

ФИГР2. - Stp be Shiph Ффишевый 500 Bp . :

ΦԱՐԻԶ · . Աստղիկ Ք Էօս է եան 200 Ֆր · :

hUh. - Տիկին Աստղիկ Ճանիկեան 200 ֆրանը:

ቀበሥዜՆ ԾԱՂԿԵ¶ՍԱԿԻ

Զաւէն Սողովոնեանի մահուան առնիւ, Հրայր Աֆարեան (ԱԹիջեան), Տիկին Фоլին Տէպուա եւ Ցովհ. Աֆարեան 600 Ֆր. կը նուիրեն «Ցառաջ»ի բարգաւանման ։

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 PARIS SIRET: 51027317 A R. C. Paris Commission paritaire: N° 55935

U. BALZUTTEU-UTASHA **eurhs**

Հինգշարթի, Ցուլիս 6, տոն է Սրրոց արգմանչացն Մերոց՝ Սահակայ եւ Մեր րոպայ ։

Այս առելեւ, Փարիզի Ս. Ցովհաննես Մկրտիչ Մայր Տահարին մեջ, ժամր 10-ին, պատարաղ կը մատուցուի։

4119

FALAR ZUBBRAH

Ներկայիւս կոչ կ'ուղղենք բոլոր Հայե. րուն, որոնք իրենց ընտանեկան յարկե ներս ունին Մեծ Եղեռնեն Վերապրողներ, եւ կամ իրենց դրացիներուն կամ բարե կամներուն շրջանակեն ներս կը հանչնան այդարսիներ, որ հաճին անմիջապես կապ Հաստատել Մարսէյլի Սրրոց Թարգման. չաց Մայր Եկեղեցւոյ դիւանատան հետ

4 ham & m ju . - 91 - 77 - 84 - 70

տալով վերապրողին անունը, մականունը, հասցէն եւ հեռաձայնի Թիւը։

> ԴԻՒԱՆ UULULULU UUSP 64626818

Après le succès remporté par la communauté arménienne dans le procès contre BERNARD LEWIS

LE FORUM DES ASSOCIATIONS ARMENIENNES DE FRANCE

organise

une REUNION PUBLIQUE. DEBAT

Me Patrick DEVEDJIAN

avec la participation de Me Daniel JACOBY Avocats du Forum

Me Patrick QUENTIN

Yves TERNON, Historien Kéram KEVONIAN, Président du Forum Un Représentant du Comité de Défense de la Cause Arménienne

sur le thème :

«CONSEQUENCES JURIDIQUES ET. POLITIQUES DU PROCES LEWIS POUR LA RECONNAISSANCE DU GENOCIDE ARMENIEN»

le Mardi 4 Juillet à 20 heures 30

Palais des Arts et des Congrès — Salle Molière 24, rue Victor Cresson — Issy-les-Moulineaux — (M° Mairie d'Issy)

A PARIS du 10 au 15 Juillet

Comme nous l'avons annoncé précédemment, près de mile athlètes sont attendus à Paris (*). Les jeux se dérouleront à la Halle Carpentier, qui abrite cinq terrains de basket et de volley, ainsi qu'une annexe pour le football. Tous les athlètes et leurs dirigeants seront hébergés à l'Hôtel Méridien-Montparnasse. Trois bus de la RATP feront la navette entre l'hôtel et la Halle Carpentier.

La plus imposante délégation sera celle des Etats-Unis, avec 162 personnes venant de cinq villes différentes : Detroit, Los Angeles, Fresno, Boston et Oakland.

Outre les activités sportives, une soirée «disco jeunes» est prévue le soir du 12 Juillet; puis la participation, dans la nuit des 13 et 14, aux festivités du «14 Juillet».

Un dîner de gala clôturera les Jeux, le 15 Juillet, à la fin des épreuves sportives, pour la remise des coupes et médailles. Un spectacle, haut en col leurs, est prévu durant cette soirée de gala.

(*) Pour toute information complémentaire, veuillez contacter : Stéphanie Samuellan: 40.50.60.53.

enre Pulled ցուլիս 5 MERCREDI 5 JUILLET

OPUPEPP

LE NUMERO : 5,00 F

69ቦች ያሀቦት - ውኮት 18 628

SPAPATHL. CULUTE UPPREPAR (1925 - 1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATC

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE - 75010 PARIS Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - FAX: 48. 00. 06. 70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

ዶԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա ։ Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ ։ 510 Ֆ. Արտասահման : Տար · 1 · 300 Ֆ · (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր , 5,00 Ֆ.

69e ANNEE - Nº 18.628

ՀԱՆՐԱՔՈՒԷԻ ՄԸ ՊԱՏՃԱՌԱԾ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐՐ

Բելառուսիոյ մէջ հանրաքուէ մր կատարուած է Մայիսի ընթացքին. անով պահանջուած է որ ժողովուրդը վաւերա. ցրնել նախաղահ Լուկաչենկոյի իշխանու-Bhub հղօրացումը, որպես երկրորդ լեգու ռուսերկնի գործածութիւնը եւ նաեւ խորհրդային շրջանի գրօչակին եւ գինանյաններուն վերահաստատումը։ Այս բոյորէն աւելի կարեւոր կէտ մր եղած է երկրին Ռուսիոյ հետ անտեսական լայն համակարգումի առաջարկը : Ու այդ հանրաաւբին գրական արդիւնքը բաւական վերիվայրում պիտի պատճառէ չրջանին մէջ:

Առաջին հետեւանքը այն պիտի ըլլայ որ Ռուսաստան պիտի հակի աւելի մեծ Տևյում բանեցնելու Ուկրանիոյ վրայ, որաբոժի այս վերջինը աւելի գործօն մասհակցութիւն բերէ ՀԱՊ-ի երկիրները հաքարկելու Հոլովոյնի մը։ Բելառուսիոյ. հանրաքուկով նաել այսուհետել ընդհատւած է պալթեան թերակղզիէն Սեւ ծով երկարող առանցջը ։ Բելառուսիոյ այս քայլով անուղղակի կերպով Ռուսաստան սահ. մանակից կ'ըլլայ Լեհաստանի, քանի որ Բելառուսիա կից է այդ երկրին ու այս պարագան Արեւելեան - Եւրոպայի երկիրները պիտի մղէ անյապաղ դիմելու OPU. 6-ի, անոր անդամակցելու համար : եւ վերջապես, ըելառուս հանրաբուեին անսկորնեն ակար ոնք ասու հասավանութեան աշխարհակալական եւ գինու**որական** լոպիին ախորժակները:

Արդեն նախագահ Լուկաչենկо եւ ռուս վարչապետ Ձերնոմիրդին հանրաբուէն պատած են երկու երկիրներու միջեւ սահհանագիծի ջնջումը: Մոսկուայի մէջ ան-Wante յատուկ խորհրդակցու Թիւն մը անդի ունեցած է ուկրանական հարցին ասին : Ռուս Արտաքին նախարարը բացէ իաց ըսած է որ նոյն ընթացքը կ'ուզէ անանել նաեւ Ուկրանիոյ մօտ։ Սակայն Mանիա հեռու է Ծման մաադրութիւն

Jm/m/16/5:

ակառակ անոր որ Ուկրանիոյ նախա- (Յունիս 29 / Յուլիս 4) գանը նախապես կողմնակից էր Ռուսասատի հետ յարարերութիւններու բնակահահացման, այսօր չի հետեւիր այդ ուղղութեան. պատճառը այն է որ Մոսկուա րրկար ատեն մերժած է ընդունիլ սահմաններու անձեռնոն խելիու Թեան սկզբունէր և ժանաւանդ , Ղրիմի վրայ ալ ակընկալու Թիւններ ունի։ Կիեւի առաջարկնե-Pr որ Միացեալ - Նահանդներ եւս որպես հիջնորդ մասնակցին բանակցութերւննելուն, ինչպես եղած էր հիւլեական գէնբերու մասին վիճարկումին ընթացջին, հուսաստանի մերժումին բախած են: **Ցայտնապես**, Մոսկուա կը վախնայ որ Աներիկացիները գօրավիգ կը կանգնին Թերակղգիչն ռուսական նաւատորմիդը հանելու ուկրանական պահանջջներուն:

կայ տակաւին Ղրիմին Բելառուսիոյ միանալու մտագրութիւնը։ Մայիսի ընբացջին Ղրիմ Բելառուսիոյ դիմած էր որ րուսաստանի մoա բնաչիսաւսն նքնա? թերակղզիին մէջ կատարուելիք Հանրաբուէին համար։ Այդ հանրաբուէն որ ապօրինի Հոչակուած էր Կիեւի կողմէ, կրնար Ռուսաստանի Հետ Համարկումի անան Հարցեր արծարծել։ Բելառուսները նրմուրագ քիր բնաշխառան նկետն թւ րույրիոր առաջուրար մերաբև ումանիբլ: Մոսկուա ալ Ուկրանիայէն եւ միջազգային Հանրութեներ ուղած էր որ Ղրիմին անուի «խուսաստարի հատուի հաշբևու : An hmgdhmyddo dainet

երասուսիոյ Հանրաքուքը Մաւբնան րեռն ու մաահոգութիւնները շրջանի մը որ արդեն չատ անկայուն է ։ Ներկայիս ավերեր դօաեր ասերեւաթ է Սւրևարիս եւ Լենաստանի ։ Արդիւնքը՝ առաւելագոյն արով կը ծառայե այն ուժերուն որոնք հրանուտ են ռուսական կայսրունեան

վերահաստատման, նոյնիսկ ՀԱՊ-ի դիմակին տակ։

ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

Սահմանադրութեան հանրաբուէէն եւ երեսփոխանական ընտրութիւններէն ա-ուս , Ցուլիս 3-ին, նախագահ Լ. Տեր -Պետրոսեան հեռատեսիլէն արտայայտը.ւած է այդ մասին։ Գնահատած է այն ի-րողութիւնը որ ընտրութիւնները կր կատարուին նախատեսուաչ ժամանակին եւ ժողովրդավարական պայմաններու մէջ։ Արժանական Որժանական հետր քանի մր հիմնական յօղուածներու ղէմ ծնունը առած վեներուն, նախադահը չելաած է որ Սահմանադրութեան դէմ արտայայտուող քաղաքական ուժերը դէմ են արդարու ժետն, օրկնքի դերիշխանու--[ժեան եւ Հայաստանի ներքին կայունու... թեան եւ ուրեմն՝ ընելիք չունին խորհրրդարանեն ներս: Շուրջ մեկուկես ժամ տեւող Հարցագրոյցի ընթացքին, L. Stp -Պետրոսեան ծանրացած է Հանրապետու-[ժեան ձեռը ձգած գրական արդիւն ըներու եւ չյաքողած մարզերուն վրայ եւ աուած անոնց պատճառները։ Ընտրութիւններու մասին ալ, նախագահը ըսած է որ «Հանրապետութիւն» ընտրական միաւորումը (տես՝ «Ցառաջ», Յուլիս 4) այն կառուցողական ուժն է որ վերջին տարիներուն գործով փաստը տուած է իր նուիրումին Հայաստանի անտեսական զարգացման, ժողովրդավարական Պետութեան ամրապընդման ։ ի վերջոյ ,նախագահը համողում յայանած է որ ի մօտոյ Հայաստանի մէջ կը գործեն քաղաքական հիմնական երկու հոսանքներ եւ վերջ կր գրուի կուսակցու-*Թիւններու այս առատութեան ։ Միաժա*մանակ ընդդծած է որ Հայաստանի ժողովուրդը երբեք Թոյլ չի տար որ իչխանութեան գլուխ գան արկածախնդիրներ nրոնք երկիրը կր կործանեն։

(Crueworku)

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ት ՆባԱՍՏ

Կիրակի, Յուլիս 2-ին, ամբողջ օրր 6րեւանի Թաղերուն մէջ այս անդամ ալ Սահմանագրութեան ի նպաստ ցոյցեր ու Հաւաքներ տեղի ունեցած են եւ ըստ «Արմենփրես»ի որեւէ միջադէպ չէ պատահած եւ ամէն ինչ խաղաղ մ Թնոլորտի մէջ ընթացած է։ Իրիկունն ալ Աղատութեան Հրապարակը կազմակերպուած ՀանրաՀաւաբին մասնակցած են ՍաՀմանադրութեան գօրավիգ Հաղարաւոր անձեր։

Նոյն օրը կրասնոսելսկի մէջ բոլորովին տարբեր եղած է մինոլորաը, ջանի որ կարկուտի սաստիկ մրրիկը ահաւոր աւերներ գործած է շրջանին մէջ, փճացնելով այդիներու եւ արտերու բերջերը։

Այս օրերուն Պուքրեչ տեղի ունեցած սեւծովեան Համագործակցութեան նիսաին աւարտին, Թուրջիոյ նախագահ Ս. Տէմիրել պատասխանելով «Արմենփրես»ի **Եղեակցին մէկ Հարցումին ըսած է որ** Թուրջիա կր փորձէ լաւ յարաբերութերւններ մշակել իր գրացիներուն հետ եւ գիտէ . զանազանել իրարմ է քաղաքական ու տնտեսական յարաբերութիւնները, Թուրջիոյ նախաղահը աւելցուցած է Թէ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նաեւ իր երկրին միջեւ գոյութիւն ունեցող քաղաքական կարդ մը տարակարծութերւններ կրնան իրենց բացասական անդրադարձները ունենալ, սակայն այդ չի նչանակեր Թէ Թուրջիա եւ Հայաստան լաւ կապեր չեն կրնար ունենալ արաբուրար դանձեր, 175:

Ցունիս 30-ին 172-ի նոր Խորհրդարանի թափուր 5 աթոռներուն համար տեղի ունեցած են լրացուցիչ ընտրութիւններ։

Ընտրուած են մնացեալ հինդ Թեկնածու-श्रीम भी मार

ԴԷՏԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ ՓՈԽ - ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՄՕՏ

Յունիս 28-ին փոխ - նախագահ Գագիկ Ցարութիւնեան ընդունած է ՄԱԿ-ի եւ 0-իՍ-Մի-Ը-ի դէտերու աշխատանքներու համակարդողներ՝ Մ. Եամայիթան եւ Ճ. Ֆոնքանան : Անոնք յայտնած են որ միայն իրենց ներկայացուցած կազմակերպու-Թիւններուն կողմէ ընտրութիւններուն ներկայ կ'ըլլան 90 դէտեր։ Ապա իրենց գունակութիւնը արտայայտած են Հայաստանի իչխանութեանց կողմէ ստեղծուած այն պայմաններուն համար, որոնց չնորհիւ իրենք կրնան պատչաձօրէն նախապատրաստել զէտերու աշխատանքը։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒՄ

Կառավարական որոշումով մը, նախարարութիւններու, պետական վարչութիւններու եւ դերատեսչութիւններու մօտ պաչաօնավարող 334 պաշտօնեաներու, ինչպես նաեւ քաղաքային եւ շրջանային խորհուրդներու գործկոմներու 295 աչխատակիցներու գործին վերջ տրուած է: Ապահովութեան համակարդի նախարարութիւններու մօտ ալ դործադրկումներու թիւր կը ներկայացնէ ընդհանուր համակարդին 7%-ը:

ՀԱՑԵՒԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ **ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ**

Հայաստանի Տնտեսութեան նախարարութեան նիստերու սրահին մէջ Յունիս 26-ին տեղի ունեցած է Հայաստան - Գերմանիա անտեսական Համագործակցութեան հարցերուն նուիրուած գիտաժողով մը։ Գիտական այս Հանդիպումին մասնակցած են Գերմանիոլ Տնտեսու Թեան նախարարութեան ներկայացուցիչներէ, գերման դործարար անձերէ բաղկացած չուրջ երկու տասնեակ հոգինոց խումբ մր, ինչպէս նաեւ Հայաստանի զանազան նախարարութիւններէ պաշտօնատարներ, դերատեսչու Թիւններու, ձեռնարկու Թիւններու պատուիրակներ:

ՀԱՒԱՏԱՐՄԱԳՐԻ ՑԱՆՁՆՈՒՄ

Հայաստանի մօտ Չուիցերիոյ լիազօր դեսպան՝ Եռգան Բուխեր եւ Շուէտի դեսպան՝ Աւէն Հիրթժման Ցունիս 26-ին իրենց հաւատարմադրերը յանձնաչ են Հան. րապետութեան փոխ . նախագահ Գագիկ Ցարութիւնեանին ։

Ցունիս 27-ին ալ փոխ - նախագահին իրենց Հաւատարմադրերը յանձնած են Մալեզիոյ եւ Խրուաթիոյ դեսպանները։ Նոյն օրը Բ. Արարջցեան ընդունած է Շուկաի եւ Խրուաթիոյ դեսպանները։

4UPQUATEC ԱՂԷՏԻ ԳՕՏԻՆ ԱՑՑԵԼԱԾ

Ցունիս 24 - 25-ի չարաթավերջին, վարչապետ Հ. Բագրատեան աղէտեալ գօտիին վերարերեալ աշխատանքի իր ծրագրի շրջանակին մէջ այցելած է Սպիտակ եւ ապա՝ Վանաձոր։ Վարչապետը մօտէն ծանօխանալէ ետբ չինարարական կարդ մր աշխատանքներու եւ մասնակցելէ ետբ շինութիւնը աւարտած քանի մր բնակարաններու յանձնումի արարողութիւննե. րուն, մասնակցած է նաեւ խորհրդակցա. կան կարդ մր Հանդիպումներու, որոնց

ornhut PLARBLE

PUTH UE SHINA

ԹՐՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ գացարձակապես դէն է երկրին ժողովրդավարացման, ինչպես արդեն պարզուած էր բանակին சிட கமியாதிம் பிக்கிய இத்வர்களிட பாரտարարութեամբ որու արձադանդած էինք մեր նախորդ Թիւով ։ Այս դիրքորոշումը բուռն բանավենի մը դուռ բացած է Թուր. քիոյ մէջ, այն պատճառաւ նաեւ որ բանակի նման յայտարարութիւնները նախանչան կր նկատուին ուղղակի միջամրտութեան մը։ Ամկնկն բուռն հակագղեցութիւնը եկած է «Նոր ժողովրդավարունեան համար Շարժում»ին ղեկավարեն՝ Պօյներ, որ ըսած է թե եթե իր կուսակցութիւնը իչխանութեան գլուխը դանուէր, դօրավարը անմիջապես հանգրաբան կոչուած կ'րլլար:

26266618 նախագահը՝ Գուդայեւ պատրաստ է հրաժարելու եթե Ռուսերը ընդունին 25չենիոյ «ինքնիչիանուներնը»։ Այս յայտարարութիւնը ըրած է ռուսական պատուիրակութեան հետ հան. դիպումի մը ընթացջին։ Տարակարծու-[ժիւնը հոն է սակայն, որ Ռուսերը կ'neդեն ինքնիչիսանունիւն չնորհել ռուսական Դաչնակցութեան ծոցին մեջ, մինչ 2էչենները ամբողջական ինքնիչխանու-[իւն կը պահանջեն :

ՇԻՐԱՔ իր անձնակազմը Հաստատած է, ոչ չատ բազմանդամ ինչպէս նախապես ալ ըսած էր։ Աղջիկը՝ Գլօտ պատասխանատուն է Հաղորդակցութեան։ Կր մնայ հօրը խորհրդականը եւ մաերի-

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ Համաչխարհային կազմակերպութեան համաձայն սի. տաչ, 19% յաւելում կրած է մէկ տարուան ընթացքին։ Պաշտօնական թիւր մէկ միլիոն 169 ·811 է բայց , կը հաստա ուի որ բուն Թիւը չափահասներու Թէ երախաներու մօտ 4,5 միլիոն է, որու 70%-ը՝ Ափրիկե, 7%-ը՝ Միացեալ-նա-

նիւթեն էին ընտրութիւններն ու հանրա-மாடிம்:

ՀԱՑԵՒԽՐՈՒԱԹ ՀԱՄԱՁԱՑՆԱԳՐԵՐՈՒ ՆԱԽԱՔԱՑԼԵՐ

Հայաստանի մօտ Խրուաթիոյ լիազօր դեսպան ի. Մաչարուկոյի Յունիս 29-ին Արտաքին նախարար Վ. Փափազեանի կողդէ երժաւրդար երկգանեիը երրանիսւաց բր այն պայմանները, որոնք անհրաժելա են անտեսական, մշակութային եւ հիւպատոսական մարզերու մէջ համաձայնագրեր կարենալ կնքելու համար։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՑԱՏՈՒԿ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Կառավարութեան Ցունիս 29-ի ընդլայնուած նիստին շօշափուած են կրթա - դասախարակչական բարեփոխումներու, դաուսանին երևու հուվուրմունուն արութակութութ թիւններու հարցեր, եւ այդ առընչութեամը կազմուած է կառավարական յաաուկ յանձնաժողով մը, որու կը նախադահե վարչապետ Հ. Բազրատեան ։ Ցանձ. նաժողովի կազմը, որ կ'ընդդրկե լուսաւսնունբար ատներն դանձրնու որնիայացուցիչներ եւ մասնագէտներ, պարտի մինչեւ 1995 Հոկտեմբեր 1 Թուականը կառավարութեան ըննարկման ներկայացնել ղեկոյց մը:

900405 408bbc

ՎԱՀԷ ՕՇԱԿԱՆ

«Ասպարեզ»ի Մայիս 13-ի Թիւին մեջ Պր. Հատաէնեան իմքրագրութեան ուղղըւած նամակի ձեւով հետաքրքրական գրրութիւն մը ունի որ կարեւոր հարցեր կը դնէ մեր ըննութեան առաջ։ Այդ հարցե-

րր կարելի է հետեւեալ կերպ բանաձեւել Արեւմաեան Սփիւռբը, այսինքն Եւրոպայի եւ Ամերիկաներու Հայութիւնը ի°նչ ակընկալու թիւններ ունի իր պարբերական դավուլէն եւ այս վերջինը ի՞նչ կրնայ ըրբլ։ բերևոսե, սշեր է հանս հարդար ինիդար որ լաւագոյնո կր նպաստե մեր մշակոյնի դարգացման , երրորդ՝ ի՞նչ կարելի է ըսել գիրքի մը կամ պարբերական Հրատարակութեան մը մասին, որ թե՝ արդիական միաքը դուացնե եւ թե ալ հայ գրական աւանդութեան պարունակին մէջը մնայ։ Այս վերջին հարցը հոկական Պանդորայի Տուփ մըն է որ եթե բացուի՝ հրապարակր կ'ողողէ բազմանիւ հրատապ խընդիրներով որոնը մեծ համբերուխեամբ, լուծումի կը սպասեն . «երկու չափ երկու կչիո» Հայկական բարի սովորութերւնը, ժողովրդային մշակոյթի եւ ընտրանիի մըչակոյնի փչոտ հարցը, ի°նչ է գրագաախն կամ փորձագրին ընոյթը մեր ժամանակներուն, Արեւելեան Սփիւռջի եւ Արեւմտեան Սփիւռջի հակադիր կեց-ուածըները արուեստի կալուածին մէջ։ Վերջին կետ մը՝ այս էջերուն մէջ «պաչmous, «4ngned», «ntp», «utup to ne նման բառեր պիտի չդործածուին, չեչտելու համար մաաւորական մակարդակը ուրկե կը տարուի այս վերլուծական փոր-

Արեւմաեան Սփիւութի մշակուաչ Հան.րութիւնը (նախորդ Գրական Քրոնիկ մը իր ուչադրութիւնը կր կեղրոնացներ լոկ այս Հատուածին վրայ, Արեւելեակ ըՍփիւռջի մասին բաւարար տեղեկութեան չգոյութեան հետեւանքով, ինչպես կր մատնանչէ Պր. Հատաէձեան։ Դժրախաութիւն մըն է ասիկա որուն պատասխարաասուսենիւր են ոն աղջրուս ուսիր է։ Սակայն եթե «Դժրախտութիւններու» Տուփը բանանք, Աստուած մեզի օգնու-թեան հասնի...) երբեք դոհ չէ եղած իր մամուլէն եւ ասիկա արդիւնք է խստապահանջ եւ ազատ բննական մտքին որուն մէջ հասակ կր նետեն մեր նոր սերունդները, յատկապէս Եւրոպայի տարածջին։ Եւ այս է պատճառներէն մեկը որ Եւրոպայի մէջ Հայկական ինքնութիւնն ու ոգին, չատ հաւանարար աւելի տոկուն, սահղծագործ եւ արթուն մնան քան այլուր ։ Արեւմաեան Եւրոպայի բարձր մշակոյթի մեջ ինընագիտակցութիւնը, ինընունիւնը եւ լուսանաունիւնը մեծ կարեւորութերւն ունին ու հոն մեծցած Հայերը անխուսափելիօրէն չատ գիտակից են «ինւքնունիւն» յղացքի արժեքին, ըլլայ անձնական Թէ ազգային։ Այս է Հաւանաբար պատճառներէն մին որ բարձր ններ արույն քափարինբենն ու խոստանա-Հանց ըլլան մամուլի եւ առ Հասարակ մչակությային կեանջի նկատմամբ։ Շատ մը կողմերով, արեւմտեան Եւրոպայի Հայ մամուլն ու մտաւորականութիւնը օրկանական մասը կր կազմեն իրենց միջավայրին, իրենց համար «օտար» բառը կորսնցուցած է իր ժիստական, մեկուսացուցիչ եւ զգացական նկարագիրը։ Շատ մր արուեստագետներու համար հայկական եւ արեւմաեան ինքնութիւնները անյարիր չեն իրարու ու կարելի է կատարելապես թե՛ հայ թե ալ ֆրանսացի կամ իտալացի կամ ամերիկացի ըլլալ նոյն ատեն, Հաւասար Հարազատութեամբ։ Այս իրողութիւնն է որ կը բարձրացնել չափանիչերը հայ մաջին ու ջննադատական մաածողութեան Արեւմաեան Սփիւռբի մէջ։ Եթե ճիչդ է այս նկատողութիւնը, եւ եթ կ մեր Սվշիւուբեան գրական կացութեան զարդացումը Արեւմուտքի օրինակեն պիտի ներչնչուի գլխաւորարար, ինչպես եղած է վերջին հարիւրյիսուն տարիներուն՝ կը նշանակէ թէ Արեւելեան եւ Արեւմահան Սփիւուբներու միջեւ մակարդակի տարրերութիւնը երթալով աշելի պիտի չեչտուի։ Ո°ւր կը տանի ասիկա մեզի : կ'արժէ մտածել այս մասին :

Բարոյական կլիմայի հարցը կապուած է ազգային մշակոյնին։ Ամէն վայրկեան ու ամէն վայր ուր Հայր ոտը դրած է՝ 1915-ը ներկայ է իր բազմանիւ կերպա-րանըներով - անհանդուրժողունիւն, ժընտականունիւն, ատելունիւն, հեղնանը,

պարտուողականութիւն եւայլն։ Կան նաեւ գրական կողմերը «ազգային խառնուած. բին», եթե ընդունինք ատոր վարկածը -ազգասիրութիւն, սրաբացութիւն, մարդկային տար վերաբերում, աշխատանքի սէր, աւանդապաչտութիւն եւայլն։ Այս կացութեան մէջ, մշակոյթի զարգացումին Համար մաջի մարդը կրնալ սկսիլ չէցոքացնելով ժիստական մղումները եւ Պր. Հատուկճեանը իրաւունք ունի երբ կը շրչաէ ժունժունարեն սնով դանի դանմե կր վերարերի հրապարակի վրայ դործող մշակոյթի որեւէ գրական երեւոյթի հանղեպ ։ Որեւէ կերպի հեղնանք, խծրծանք, ծաղր կամ ժխտականութիւն գրական գործի մը Հանդէպ կը վնասէ մաաւորական մարդոց սրտակցութեանը։ Նոյնիսկ եթէ լրագրական գրականութեան մէջ որոչ ղեւրին, աժան քաշքշուք ընդունւած է վառ պահելու համար մտացիր, անապարող ընթերցողին հետաքրքը.րութիւնը՝ Հայկական իրականութիւնը սակայն չարտօներ նման զանցում ։ Կարելի՞ է ընդունիլ այս սահմանափակումը մարդկային աղատութեան .. վիճելի Հարց 5: Մ.յս Հարցին հետ առընչուած է «դրժդոգանքը գայ գանրութենեն», ոն ժնում-ներու, յատկապես լրագրողներու գրչին տակ չատ յանախ կը դանենը։ Ձեմ կարծեր թէ ոեւէ գրագէտ նուազագոյն իրաւունք իսկ ունի հանրութենկն գնահաատրճ իաղ ճաճաքբերորը տաշարծբես իաղ ակրնկալելու։ Ամէն դժդոհանը, դանդատ, դառնութիւն կը տկարացնե թե՛ գրագետը եւ Թե գրական միջավայրը։ Գրադէտը իր պարտականութիւնն է որ կր կատարէ գրելով ու Հրատարակելով ու աղդը ոչ մէկ պարտաւորութիւն ունի անոր հանդէպ -- «խադին օրէն քները» այսպես են եւ Տիչը այր դաժան օրենքներու չնորհիւ է որ գրագէար կը չահի ազա-տուներնը իր մտածումը արտայայտե. լու : Սուղ է դինը ազատութեան, բայց չատ աւելի սուղ է գինը կապուածութեան ։ Հայաստանի մեր գրչեղբայրները հիմա է որ հասկնալու են այս ճշմարտութեան դառը համը, բան մը Սփիւռքի մէջ մենք գիտենը, ահա եօքժանասուն տարի...։ «Մարմարա»ի խմբագիրը կենդանի վկան է այս իրականութեան, նոյնջան կենդա.րի վկայ՝ Ռաֆթ տարեզրջի խմբագիրը որ որեւէ մէկ տեղ, ոչ մէկ բառ խսկ գըրած է որ դժգուհանը արտայայտէ կամ քաջալերանը աղերսէ հանրութենկն։ Շիքակոյի երիտասարդ Հայ տղայէն որ միս մինակը, Հազար ձիգով Հայերէն «Բարեւ» անուն Թերթը կը հանէ ու ձրի կուտայ եկոդին՝ մինչեւ Պէյրութի «Բագին» ամսա Թերթը՝ գու ողու թիւնն է որ իր օրենջր կր պարտադրէ հայ մարդոց վրայ։ Բանովարար այս իքիդար քառաժայրն էէ, բևե Հարցը գայ որակը բարձրացնելու - այս ալ ուրիչ խորժին ոն ճարունգրոր ին իա-

Հայերկն գիրք մը լոյս կը տեսնե, Հե. զինակը Արեւմահան ոստանի բնակիչ՝ արդիական միտք է։ Շատ Հաւանարար րարեկամ է նաեւ։ Գիրքը կր հասնի Փա. սիֆիք Հայուէյ, Քիլլարա։ Եթե տոկուն գրող է՝ չատ ալ հոգը չէ թե ինչ կարծիք պիտի լայտնեմ հրապարակաւ : Ինծի կամ пьсь быры сыбыр зы пр 4р 4рь, шу ճչմարտութեան համնելու իր անդուլ դաժան ճիգին մէջ՝ հանգրուան մր հասեր է ու այդ հատորը՝ նչանն է որ դետեղէ, ինչպես գրոշակ կը անկեն երբ գագաթ մը մազլցին կամ յաղժանակ մր տանին։ կարելի չէ այդ գրջին մասին որեւէ բան գրել որ գոհացնէ իր մակարդակեն վար գտնուող իմացականութիւնները։ Հեղի-նակին համար՝ ջանի մը մտերիմ, հասկըցող բարեկամներու կարծիջն է կարեւորը, մնացեալը...: Լուրջ գրագետը չատ սաՀմանափակ ընթերցող Հանրութերւն ունի եւ ատոնց մեջեն՝ տակաւին աւելի բուս սաշգարափակ, ներեն արորձ սևսրճ «կր հասկնան ու կրնան գնահատել» գիրթը։ Սակայն գրագէտին մաջին ծայրէն իսկ չանցնիր դժգոհիլ, դառնանալ, բողոքել, յօգուած գրել ԹԷ «Հայերը գիրք չեն կարդար, գրականութիւն չեն գիտեր դնա՝ մեռիր՝ եկուր սիրեմ» եւայլն։ Լրադրական աշխարգի դն դէն է սև այս շաևցր կր գրուի եւ արժ էջ կը ստանայ, պարդապես քաջալերելու Հանրութիւնը որ սպառե գիրքը. գրագետին համար՝ չատ

(Բ. եւ վերջին մաս)

ՉՈՐՍ ՀԱՐՑԱԿԱՆՆԵՐ

Հանդիպման սկիդբը Սիլվա -- Արաջս Հապէչեան կարդաց հակիրն քաղուած ջ մը հայ Թատրոնի պատմութեան, իր կողմէ պատրաստուած, Համադդայինի պատւէրով:

Ա. -- Թատերական Հարցերու այս կլոր սեղանի առաջին հարցումը կը վերաբերրեր Հայաստանի ժամանակակից Թատրո-նին։ Ժամանակակից ըսելով պէտը էր Հասկնալ գրուցավարի բացատրութեամբ 1988-էն ետբ, այսինքն 1988-ի ղարարաղ-եան փետրուարեան չարժումներէն մեր օրերը։ Կրկնակի տարօրինակ հարցում, Սփիւռքի մէջ, Փարիզի մէջ Թատերական Հարցեր արծարծող առաջին Հաւաբոյնին Համար։ Մանաւանդ՝ ժամանակակիցի 1988-ի տարեխուի ընտրուխեան Համար։ ի°նչ սպասումներ պէտը է ունենալ պա-աերազմի, շրջափակման ենթարկուած, սովետական վարչակարգէն նոր դուրս պրծած, տնտեսական, վարչական, ընկե-րային ահաւոր դժուարութիւններու առ... ջեւ գտնուող երկրէ մը։ Տասը, քսան տարիէն միայն, հագիւ Թէ կարելի բլլայ ղդալ Թէ ինչ նոր խմորումներու ենթա... Հող ծառայած է այսօրուան տագնապալի կացութիւնը։ Հայաստանի հանրապետութեան ժառանդ Հասաւ սովետական **խատրոնի Համակարգը որ նոյնքան տա**գնապներ, հիաս Թափու Թիւններ կ՝ ապրի. ուժի, ախոռի ու ստեղծագործական նոր պայմաններ գտնելու կռիւ ունի որքան ընկերային միւս մարդերը եւ Թերեւս ալ աւելին, որով հետեւ Թատրոնը միջազգային անմիջական ուշադրութեան եւ Հետաքրրքրունեան առարկան չէ եղած:

Կարելի է յիչել 1991-ի անվաւեր սփիւռջահայ Թատրոններու առաջին փառատօ--

ալ կարեւոր չէ, պարզապէս լուրջ հարց չէ ու ժամանակ չի վատներ հանրութեան վրայ, ոչ ալ քննադատներու վրայ։ Մի-այն մէկ ակնկալութիւն, մէկ հիմնական պահանջ ունի ոչ այնքան հանրութենեն որջան գրչակից ու մտաւորական անձերէ -- իրար հանդէպ յարդալից եւ ազնիւ վերաբերում, առանց իրար վիրաւորելու, առանց «սարքաղմի», ծաղրի կամ չարս միտ ակնարկութիւններու՝ ինչպէս վայել է քաղաքակիրը, մշակուած մարդոց։ ըւ այս՝ որովհետեւ գրագէտը ինքը չէ որ կր տուժ է (անչուչա եթե որոչ վստահու-[ժիւն ունի իր անձին ու մանաւանդ երկին սևարիը դառիր) այր հասի ետևճբևեր սևսրճ ջաղաքական, լրագրական կամ առեւտըրական Հրապարակին յատուկ են ու յաճախ մչակոյնի կալուածն այ կր վարակեն՝ այլ Հանրային մտաւորական մ[ժնոլորաը, այն՝ որ անհրաժեչա է եթե իր գործը պիտի Հասնի իր նպատակներէն մէկ կարեւորին՝ որ իր հանրութիւնն է։ Ասոր Համար է որ «գրական քննադատը» յանախ կը սահմանուի իբրեւ անձը որ րարոյական եւ մտաւորական կլիմայ մր կր ստեղծէ արուեստադէտին եւ իր հանրութեան միջեւ որպեսգի արուեստի գործր ընկալուի, գնահատուի ևւ վայելը տայ: Այս գործողութեան մէջ «դատումի» արարգր երկրորդական մակարդակի իջած է արդի մտածողութեան համար։ Վերլուծել, հասկնալ, նկարագրել, բացատրել -ահա ինչ է job description-ը քննադատին, այսօր՝ արուեստի մարդոց մէկ பீயமந்து சய்சியற்:

Խնդիրը Հոն չի վերջանար սակայն որովհետեւ հայ մ չակուխային, աւանդուխիւնը կայ որ կրնայ չատ այժմ էական չրլյալ, սակայն մերն է, մենք ալ անորն ենք։ Ինչպէ՞ս հաչտեցնել արդիական, գրաղէտին ինքնաբաւուխիւնը, դրեխ է դիտունի յատուկ առարկայականուխիւնը եւ մտածումի ծայրայեղ անկախուխիւնը եւ մտածում հետ, որոնք «արժ էջի» հարց կը դնեն մ էջտեղը։ Կա՞յ մ իջին եղը մը -- այս ալ քննուելիք հարց է։

նը որու գոյուժենկն Սփիւռջը տեղեակ չէր, փառատօնի փակումկն ետջ միայն արձագանդները Թերթերու մկջ Հրատարակուեցան։ Պէտջ է յիչել նաեւ 1994ի աչնան Ֆրանսայի Սերազպուրկի Թատրո նի մկջ հայաստանեան Վանաձորի թատրոնի հիւրախաղերը։ Թէ ոչ անտեղի է յիչել բոլոր այն ձախող ելոյթները որ Հայաստանի խումբերը Թատրոնի անւամը Փարիղի մկջ ներկայացուցած են։

Երկրորդ Հարցականը որ կարթեցիկ այս Հարցումը ան ալ կը դպչի այս կրոր սեղանի կազմակերպութեան նպատակին։ Մեր այսօրուան Փարիզի տեղական թատրոնի պայմաններն ու վիճակը դեռ լաւ չսերտած, չՀասկցած, ի՞նչ իմաստ ունի սերտելը Հայաստանինը, ան ալ կացութենք անտեղեակ ցանցառ տեղեկութին ներու Հիման վրայ։

Սակայն այս Հարցումը բացառիկ ուժն ու արժանիջը ունի արենցնելու, որոչ անձերու մօտ, սովետական վարչակարդի փառջը չեփորելու մղումը։ Նման պա. րագաներուն ժիչա մեկր կր գանուի որ գովարանէ «երանելի» անցեալը կարօտ. եայի երազանքով։ Այսօրուան չփոխի ու արկարորուներար համետատ, աև չրջանը փառաւոր կը թուի, կարծէք անկա. խութեան մեր դարաւոր ըղձանքը աղա. տութեան համար թափուած արիւնը, մեր մշակութային ժառանգութեան ոտևա կոխումը ինւբնութեան համար մղուած պայքարը ոչինչ արժ է : Բայց պարզ է ա եթե անցեալին թատերական կեանքը ա ang 4 டிரி மாழுடியாம், டிரவம் கடிக்கியி այս աստիճանի չէր հասներ ու ինչնի փրկութեան ու սթափումի եղանակը կ

Բ. - Հայկական եւ հայերկն խապա կարելի՞ է սփիւռջեան պայմաններու մի Այս հարցումն ալ անհեթեեթ է երբ հարցուի բեմադիրներու եւ դարմանար այն է որ ոմանջ հակում ունին ժր տական եղանակով պատասխանելու, անոնջ բեմադիրներ են որոնջ հայեր թեմ կը հանեն, կը հնչեցնեն, հասար կութիւնը կը հրաւիրեն որ իրենց մա ընէ, դիտէ։ Արհեստավարժ բեմարի ներ որոնջ կը հաւատան իրենց ըստեն ու ըրածին, որոնցմ է առ նուաղն կը սպա ւի որ համողուած կատարեն, իրենց պա

Այս Հարցումին ամեն մեկ բառը բացատրութեան ու սահմանումի կը կարտոր։ Օրինակի Համար, սփիւռջեան պարմանները ի՞նչպես բնորոչել։ Ո՞ր տիկա քի մասին է խօսքը, միջնադարու Լե՛ատանի՞ սփիւռջը ուր առաջին Հայ Թատերդութիւնը դրուած է, 19-րդ դարա հոլիսն ու Թիֆլի՞սը, 60 - 70-ական Թուաներու Պեյրութն ու Թեհրա՞նը կաններու Պեյրութն ու Թեհրա՞նը կաններու Աերկայիս, այսօրուան Փարիզն ու Լոս՝ Աներկայիս,

ԵԹԷ նկատի ունենանը միայն 1994. 954 տարեշրջանը կը տեսնենը որ առ նուպն հինդ - վեց տարրեր Հայերէնով ներկայացումներ տեղի ունեցած են Փարիկ մէջ։ ԱնիրաշուԹիւն է զանոնը անտեսե եւ կուրուԹիւն՝ անոնդմով րաւարաբ

Այսուհանդերձ, հիմնական մեկնակեր Այսուհանդերձ, հիմնական մեր թատերակումբերու իրա մինակն ու արտադրութիւնը ձանչնան է Ո՞րջանով անոնջ կը լրացնեն թատերա կանի աշխատանքի ամենատարրական պարմները։ Ի՞նչ մակարգակ կը ներկայացնեն է իրենց նպատակը, ինչ կարեն փոխանցել մեղի իրենց ապատանն կեն փոխանցել մեղի իրենց ապատանն մինւուրի թատերական կեանջը հիմնաշորև մինւուրի թատերական կեանջը հիմնաշորև հու Համար, նոր չունչ, նոր թատի տարա համար անոր։

Ընդ Հանուր առմամբ Փարիզի հայիս կան Թատերական կեանքը կը յատկանին Հետեւեալ գծերով.

-- Հայ Թատրոնի չէնքի չդոյունին -- Թատերախազի սակաւանիւ ներկայու ցում, սակաւանիլ Հանդիսատես, -- Հանդիսատեսներու մասնատուանու Շիւն, ամէն Թատերախումը ունի իրե ատուկ Հանդիսատեսի ջրջանակը ունե.- ծնած, մեր ին ընութերւնը Հարցադրող:

. ատմաերու դու կուռ վաճառը, - դերասանական կազմի անկայունու-

. հերկայացում արտադրող արհեստավարժ կազմակերպութեան բացակայու-

.. மிடிக்கிறை மிர்க்கிற்கு விரியாய்-

սարակչիու պիւտճե, .. տեղեկատուու [եան, ծանուցում ի

սագորակ միջոցներ, _ մասնագիտական திகியர்யமாட்டுக்கும்

- նոր բեմադրութեան նիւթեր, թաանրդունիւններ դանելու դժուարունիւն, .. Թատերական անցեալի, աւանդու-Bhuh sanjar Theh,

. 4այ թատերական կրթութեան պակաս, . ֆրանսական Թատերական չրջանակ.ներե հեռաւորու [իւն :

Ամեն պարագայի Սփիւռքի մեջ թատ-ժարաններու, մշակութային տուներու և գանագան միութենական Հանդիսու--**Երեններու ընթացքին թատերական մի.**ջոցին դիմելու ցանկութիւնը եւ երբեմն, **Թատրոնի անուան տակ գանագան բեմա**կան ցուցադրութիւնները։ Դաչտահան. դեսներ, պարանցիկ երեկոներ եւ Հոն անդի ունեցած անորակ ներկայացումներ մեր մշակութային կեանքի կարեւոր երեւոլթներէն են. անկէ ստացուած տպա-արութիւնը, անուղղակի կրթութիւնը ծնունը կուտայ այդ տիպի մակարդակի **Բատերական ու մշակու Թային դործու-**նկութեան:

ի նայես կարելի է այս ծուղակեն դուրս

Չկայ Թատերական կեանք առանց որա-կաւոր արգեստավարժ կրթութեան. դե. րասանի ու բեմագիրի կրթութիւն, կաղմակերպիչ մարմնի կրթութիւն եւ հանդիսատեսի կրթութիւն:

Վերը նչուած Փարիզի հայ Թաարոնի ատկանիչները սերտելով կարելի է ա-արոցու ար արևը արևրութերու և հետուր խապես փոխել արձեստավարժ մարդոց դիմելով. այն ինչ կր վերաբերի մասնա-դիտական ըննադատութեան կամ տեղեկատուութեան : Իսկ ուրիչներ աւելի լուրջ ասում և ասիրու թեան կը կարօտին ։

Հայկական եւ Հայերէն Թատրո°ն։ Այո: **խատրոնը նաեւ սփիւռջա**նայու ընական պահանջն է, ինչպես пեւէ մարդ արա-րածի կամ որեւէ մարդկային հաւաքաանութեան։ Օտար ավերը հաստատուած կան ծնած, ինւջնիր արմատները չուրա-յող, ընկալեալ երկրի տեղական պայ-անները չժ խատղ , իր մ չակությային ժա-անգութեան աէրը կանդնիլ ուղողը խարար կ'ընկ ու իր կութքիւնը բնականաար կը ճառագային իր աշխատանքին 1864: Պէտք չկայ, չինծու, արհեստաայ հայերէն կամ հայկական Թատրոն արև, կր բաւէ **ժատրոն ընել**, պարդ ու

Գ. - Սփիւուքի մեջ թատրոնը ընդհանրապես սիրողական է. կարելի է արհեստավարժ ժատրոն ունենալ:

U.Sucmuhy bepenpy Supporte no milրողջովին սխալ պատկերացումի արդիւնք է : Սփիւռջի մէջ թատրոնը ընդ-Հանրապես ոիրողական էէ: կը րաւէր այդ օրը սեղանի չուրք հաւաքուած Թատրոնի մարդիկը դիտել, անոնց գործունկու Թիւնր տեսնել գառիրանու գաղան ոն արորճ հոնսեր ան արհեստավարժներ են ։ Սիրողական է Համազդայինի Դիմակ Թատերախումբի դերասանական կազմը եւ Բարեգործականի [սումբը. մնացեալը՝ բոլորն ալ արհես-տավարժ են : Հապա ի նչպես սահմանել **Ծատերախումը մր որ Թ**Է արհեստավարժ անձեր կ'ընդգրկե Թե ալ սիրողներ:

Բայց այս Հարցումը կը պարունակե նաեւ ուրիչ թիւրիմացութիւն մր : ի՞նչ կր նչանակէ արհեստավարժ Թատրոն ունենալ։ Ձրուցավարի բացատրուԹեամը ակար էր հասկնալ՝ ամ էն շարաթավերջին ապահովարար հայկական Թատերական ներկայացում ունենալ:

Արհեստավարժ Թատրոնը անպայման ամէն չարաթ թատրոն երթալու Հնա-րաւորութիւնը ունենալ չի նշանակեր: Արգեստավարժ ըլլալ նախ եւ առաջ ար-கிக்காழ் கோய்டித்வு முற்றையிழாட்டுக்கும், மட யுயտասխանատուութեան կեցուածը է եւ երկրորդ արհեստի ճիւղի մր վերաբերող օրէնոդրու ժեան, վարձատրու ժեան, աչ--மயைய்றி முறாடிக்கம், மாடிறக்றாட கட ոլաչաշնապէս [ժատերական կեանքը վարող օրենքներու համաձայն գործելն է:

Դ .- Թատերական գրականու Թեան Հարց ։ Թատերական գրականութիւնը չի սահմանափակուրը միայն ու միայն թատեր». հաղերու արտադրութեամբ, ան իր մէն կ'ընդգրկէ նաեւ Թատրոնի տեսարանական զրութիւններ, ըննադատական յօղւածներ, բեմադիրներու յուչերն ու անոնց աշխատանքի գնահատումը, օտար Հեղինակներու եւ Թատերական գրակա.նութեան թարդմանութիւնները։

Թատերական աշխոյժ մ Թևոլորտը կր խ ժանկ նաեւ ժատերգու ժեան ու ժատերական գրականութեան արտադրութիւնը : Բայց , ինչպես յիչուեցաւ հանդիպումի ընթացրին, ահագին թատերախաղեր կան գրական հանդեսներու մէջ ցրուած որոնը դեռ չեն օգտագործուած:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ՀԻՄՆԱԻՈՐԵԼ

ի նայես հիմնաւորուած որակաւոր Թատերական կեանք ստեղծել։ Ամէն ասպարեզ ունի գործեն հասկցող մարդը, այոկրոնը, անզբուսավանգն։ Բր դբև դէն քայ թե արհեստավարժը եւ թե սիրողը: Uhրողները երկու խումրի կը բաժնուին. արորճ, սնորճ ին ժողորոր ինբրն ննագով Հիմնականին մէջ սիրողական Թատիրան ժատրոն, մեր իրականութենեն ըոն ընելով՝ ընկերական մինտլորտ կը

փնառեն : Եւ երկրորդ՝ անոնք, որոնք կր ցանկան իւրացնել իրենց գիտութիւնը, նոր վորձառուներն ձեռք ձղել. իրենց դիտցածով, ապրածով չեն դոհանար։ Անչույա արհեստավարժներու մեջ ալ ենան բաժանում գոյունիւն ունի : Աչխատանքի, ապրուստի հելա համրան փրասանն թե մերդանն, կրաանարի անահա-դային՝ արուեստագէտը։

Այս երկրորդ տեսակի սիրողներու եւ արհեստավարժներու հանդիպումի առիթը ստեղծել, Հոգր պատրաստել՝ հիմըն է կենսունակ Թատերական կեանջի։ Քնացած, անգործ, անբան մնացած կարողու-**Երւնները արթնդնել։ Սորվիլ, աշխա**տիլ, յառաջդիմել ուղողին առիթը ընծայել : Պարդ է չդիացողը դիացողէն կր սորվի. այսպիսով անցեային սերունդները պատրաստուած են եւ դեռ ալ պիտի պատրաստուին . այսպիսով՝ գիտութիւն ու մչակոյթ կր յարատեւէ ու կր զարդանայ։

Սակայն խնդիրը չատ աւելի բարդ է քար իրչ որ ասաջին ակրակով ին արոնուի, որովհետեւ այդ հանդիպումը, սիրողի ու արհեստավարժի, յատուկ խողովակով, մասնաւոր ճանապարհով տեղի կ'ունենայ, որոնց հոկիչները ու մատակարողները, սփիւռջեան պայմաններու մ է է , մեր մ չակութային ու կրթական հաստատու Թիւններն են ։

կլոր սեղանի ու անոր նման Հաւաբոյթներու դերն է խնդիրները պարզել, նեղմիտ կաղապարներէ ձերբազատիլ, արզիւնարեր հանդիպումի նպաստաւոր միջոցներ որոնել, արդի ժամանակներու յարմար աշխատելակերպ ու մասնագիտական մաածողութիւն յառաջացնել:

Այս առումով՝ Յունիս 19-ի կլոր սեղանի իրագործումը սիրողական էր, հակառակ անոր որ խատրոնէ հասկցող արհեստավարժ մարդոց հետ հանդիպումի ծրադիր էր։ Սակայն պէտք եղած Թելադրու-Թիւնները ու խորհրդակցութիւնները ըսպասուած եղանակով չօգտագործուեցան: Մչակութային ձեռնարկներու արհեստա-վարժ անօրինումը ամենամեծ պակասն է առողջ բեղուն Թատերական կեանքի սկղբնաւորումի,

Անտեղի ժամավաճառութիւն է, ներկայի մեր տուեալներով խօսիլ սակարկել Թե հայ Թատրոնը կարելի է, թէ կարելի չէ. թե թատրոնը պէտք է արձեստավարժ ըլլայ։ Թեյասեղանի մտաւորական դասակարգի խոսակցութիւն։ Թատրոնի առաջին ու հիմնական ուսուցումը դերի ըմ-բրոնումն է. ամէն մասնակից անդամ դեր մը ունի խաղալիք որպէսդի **հատերա**խաղը ներկայացուի ։ Հաւաքական կեանph of to my multi mind, milti function, miltin կազմակերպու թիւն դեր մր ունի ստանձ... նելիք որպեսդի Թատրոնը ապրի, ենել ոչ քիայն Թատրոնի մասին կը խօսուի ու ադէրեր ան հուր նաաբնանաներ ին ձեն-

J.PPU.3P 2NIU.FbU.L

фшphq Յունիս 27,

ԼՕՐԸՆՍ ՏԸՌԷԼ

Ներածական՝ Գորֆու կղզիի բնութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ներ չեր - ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

<u>Տարեան Գորսիրայի այս պատ --</u> արերուն է որ կը նկատէ վաւերաքար: իոր գրեսքիս ի, եոք. - «դե խոստումարայսն հաշարար մանոլանայ այս հենքիր արգալով թե Հռովմեացիք Մագլիան երաւեր ու Պարսիկները պարտութեան ատներ են Գորսիրացիներէն ստացած արարարութեան չրորհիւ : Սակայն եւ այնպես՝ Հռոմի պատմութեիւնը այսպիսի րսն խուսանգարի ատրի նունգրևներն ռեսչ քրաւչականութերւն մր ուներ»:

4 - 1 - 38

Բրիտանական Հովանաւորութեան տա-նիրբնուր, Ոսշենն աշրճար ան իանբւոն երակատարութիւն չէ ունեցած ։ Կեննադրուի թե վչաացած էր, քանի որ կատավարիչը (տափակ եւ իստիա դարմուր մերն) Ոաննիակարի աշտանատանու ներոր յն ասնիւ ինձենիրբենս մերլույն դբնգըարդ արդինաց էն միրուսնարար չաւագախումրին մասնակցութիւնը:

Այսուհանդերձ, գոհունակութեամբ կ'իմանամ կրրկուոլի գրածեն, Թե Արջայական Հրետազօրքեն մի ոմն գնդապետ Ռայթ որոշ չափով դարմանած է այդ սխալը, արտոնուներւն ստանալով որ ամրոցէն կատարուած ողջոյնի հրարձակումները ի գօրու մնան. քանցի, կ'րսէ կրրկուոլ, «ան չեր ուզեր համակերպիլ այն մաջին հետ թէ Գորֆուցիները կրնան գրկուիլ Սուրբ Սպիրիաիոնը ողջունելու பெரியிருத்தி்் :

Հրապարակին վրայ գնդապետ ՌայԹի արձանը չկայ։ Բայց յուսանք Թէ անոր անունը Սպիրիաիոնի չնորհիւ արձանա. գրուած կայ ոչ թե Սբ. Մարկոսի այլ՝ Սր. Պետրոսի Ոսկեմատեանին մէջ։

Վիթ կղզիին վրայ նապաստանի որսի գացած եղբայրս՝ ղէպի մայր ցամաջ վերադարձի նաւակին մէջ տեղ գրաւած մարդու մը հետ հետեւեալ խօսակցութիւնը ունեցեր է:

-- Բարի լոյս։

- Բարի լոյս։ -- படிழ் பாடியழ:

- - Բանաէն ։

- Ո՞ւր կ'երթաբ։ -- Տուն : Ամեն չարաթավերջ արձակուրդ

- Քանի տարուան դատապարտուած էք։

- Ցկեանս ։ Մարդասպան են ։ Ատենօք՝ Վիթեօն գեղեցիկ անտառնե -րով ծածկուած էր։ Բայց Ֆրանսացիք՝ ռազմական գործողութիւնները դիւրացընելու համար՝ արլոր ծառերը կարեցին։ Բանաը՝ ծովէն ղէպի ներս սպիտակածեփ հանելի չէնք մըն է։ Բանտարկեալները

իրենք իսկ կը բանեցնեն փայտէ կամ մե. ատղե չինուած փոքր առարկաներու մնայուն ձեռնարկ մը։ Արտագրուածը պարդարանուած բիւղանդական ոճ մը ունի, բայց իր անտաչ ձեւին մեջ հանելի զգայ-பாடிக்யமிய யா மு 5:

Իմ փերիրլ Էյրուեյցի ջրասաւառնակնե. րը դաան Գովինոն, որու վենեարկեան նաւահանգիստին եղերային կառոյցները ամեն տարի ջիչ մր աւելի կ'աւազախրին: Հոս՝ Պանտոկրատորասի չուքին տակ՝ լայնափոր Շորտերը ոլորապտոյտ կը թեւածեն, մինչեւ որ իրենց յատակամասով յանկարգ ձեղջեն գմրիստագոյն լիճին մակերեսը, երկու կողմերէն յառա-Տացրբեսի փեփետաել ճունի բերան աքիններ: Սպիրոն է օդաչուներուն նախասիրած վարորդը. Հանելի կը գտնեն անոր Funchilly from from the full , it's from from կութիւնը, ամչկոտութիւնը, դաւադիրներու պետի կերպարանքը եւ Վիոլայի **Թաւ ձայնը։ Անգլիոյ հանդեպ անոր** նուիրումը այնքան բոցավառ է, որ տեղացիները գինք կր կոչեն Սպիրօ Ամե.-։ սումագոյո Արչափելի քարակունեայնե դարեջուր խոսող է, երկու սրունքով ատկառի կը նմանի ։ Երդումներու եւ հայհոյանըներու Հոխ Հաւաբածոյի տէր է։ Երախաները կը պաչտէ։ Իր խարխուլ Տոն ինւբնաչարժով երբեք դուրս չելլեր առանց առ նուագն երկու երախայի, որոնց իր պատմութիւնները կը պատմէ: Իր «օդաչուները» երբեք չենը տեսներ, թեր արսանույ գեր ին ին հեր հեր սետեր հենզիի ոգիին համապատասխանող արարջի մր հեղինակը : Տունդարձի Թոիչքին՝ այս անգլիացի աղան իր կնոջ նույր կր տանի

ԻՍԻԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՄԻՕՐԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, Յունիս 18-ին, Գյամառի «Փաւե Պլան» մշակութային փոքրիկ սրահին մեջ, տեղի ունեցաւ գրպրոցի ամավերջի հանդեսը:

Սրահր ամբողջովին լեցուած էր մեծամասնութեամբ ծնողներով ու չրջանի հայունեամբ։ Այս տարի Իսիի Հայ Առաքելական Եկեղեցույ Հովիւ ու դպրոցի անօրէն՝ Միւռօն Վարդապետ, առողջական պատճառներով, ցաւօք սրտի չկրըցաւ ներկայ ըլլալ հանդիսու ժեան։

Իսիի _քաղաքապետ՝ Պր. Անտրէ Սան*երնին այս տարի եւս ներկայ կը դանը*ւբը պատուոյ գիւրերու շարջին:

Բացման խօսքը արտասանեց Տիկին Ռողէթ Տէրվիչեան, ան բարի գալուստի արտայայտունիւններէ ետք՝ անդրադարձաւ օրուան յայտագրին բովանդակութեան:

Արդեն իսկ դպրոցի մօտ 80 -- 90 սաները, կարդով ու պատչան համադդեստներով չարուած էին բեմին վրայ։ Ծափա-Հարութիւններու տարափին տակ, մանկապարտերի Թոթովախօս մանուկները, իրենց քաղցրագրչիւն երգ ու արտասանութեամբ, կրցան տօնական խանդավառ մ [ժնոլորա մր ստեղծել:

Անկէ ետք, հերթը արուեցաւ վարժարանի երեր բաժանմունքի աչակերտուԹեանց, որոնը Ազգային Փառերգի երդեցողութեամբ սկսան իրենց գեղարուեստական ելոյթեր, որ կր բաղկանար ազդային, ա-չակերտական երգերու ու արտասանու-Թիւններու դողարիկ նաոյչներե : Հոս արդարեւ ակնյայտ էր անոնց Հայերէնին Հարադատ ու ճչգրիտ առոդանութիւնը: Վերոյիչեալ երեւոյթը հետեւարեր է մաստասերբես բերանապեւ ու լուրջ աշխատանքին:

Խումրին դեկավարութիւնը յանձն ա-ռած էր Տիկին Հերմին է Երիցեան, չմեր-ժելով անօրէնութեան խնդրանքը, իսկ դաչնակով կ'ընկերանար Օր. Անի Սվա.-

Ցանուն ծնողական մարմնի, ֆրանսերէն լեզուով խոսը առաւ Տիկին Սոնիա Չիլ-հան, ան հակիրն պատմականը ըրաւ դրպրոցին, չնորհակալու Թիւն յայանեոլվ եկեղեցւոյ Հողարարձութեան ու կրթական դանդրիը ու այր եսքսն արգարն սնորն չուքի տակ, լուռ ու անարտունք, տարիներէ ի վեր կուգան իրենց նպասար բերելու դպրոցի գոյատեւումին ու բարելաւ-

Ընդանիջումին, ներկաները հիւրասիր-ւեցան զովացուցիչներով ու վայելեցին Տիկնանց կողմե պատրաստուած անուչա-համ խմորեղէններն ու անուշեղէնները:

Ուսուցչական կազմին կողմե երկու խոսը արտասանեց Տիկին Արմինե Գեորդեան, չեչար դնելով իսիի Ամենօրեայ դրպhudh youmlurn bendurglet pr fut blime շրջանի հայութեան, որ խորապես զգայ [ժէ Ամենօրեայ վարժարանի իրականացումր դինք ղէմ-դիմաց կը դնէ նոր հրամայա. կաններու ու պարտաւորութիւններու:

Հանդեսին վերջին բաժինը չարունակւեցաւ դպրոցի աչակերտական պարտ.խումրին մասնակցութեամը. ներկայաց-ւեցան ութ հայկական առեմիկ եւ աշխորժ պարեր, չնորհիւ պարուսոյց՝ Օր. Միջլին Ասլանեանի ջանքերուն ։

Պարերու ընդանիջումին եղաց մի բանի դասական կտորներու կատարումներ, դաչնակով եւ փողային գործիջներով գրպլոցի աչակերաներուն կողմե:

Գնահատանքի արժանի հանդես մբ, որ վերջ դատւ, ներկաներու մօտ ստեղծելով խոստոննալից ապագայի մը լաւատես հեռանկարները:

ԱՐՄԻՆԷ ԳԼՈՐԳԵԱՆ

դորսիրական ծաղիկներու փունց մը ։ Ա.-ռաւօտեան ժամը չորսին, մեկնում էն ժամ մր առաջ, Սպիրոն իր կառքով Գանոնի կը հասցնե աղան, որպեսզի Մկան կղզիի դաչար լուսաւորող ցօղածածկ լապաերներու լոյսով ծաղիկ քաղէ : իսկ արչա--In lapp, ամար մեռև Որժնիա հանան օմանաւին մեջ է արդեն, նարգիգներու կամ ասֆուտելներու իր փունքով: Սիրոյ այսպիսի փոքր արտայայտունիւններն են որ Սպիրոյի անտաչ հոգին կը յուղեն, մինչ իր կոչա ձեռքերուն մէջ թաց ծաղիկներ րոնած՝ հեւալով ու անքալով կելլե Գանոնիի բարձունքն ի վեր եւ իր քնատ մրտքով կր մտածէ այն Անպլուհինն մասին, որ վաղը պիտի շօշափէ կղզիին յաւիտեչական գարնան այդ սիրուն փաստերը։ Umppou midd alumb 5:

(Tup. 47)

«ՅԱՐԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱԻԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒՔԵԱՍԲ ՍՏԱՑԱՆՔ

ՏԻՒՍԸԼՏՈՐՖ․ - Ցոլակ Տէր - Յարու-Թիւնեան իմքագրատուն իր այցելուԹեան առԹիւ 1500 Ֆր․։

ՔԱԼԻՒԻՐ. ... Մամաս ԳիԹապճեան 200 Ֆր. ։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՅՈՒԼԻՍ 9, *ԿԻՐՍԿԻ* ժամը 12․30-էն մինչեւ 22․30

- 1· Արեւելեան եւ եւրոպական ճաչեր,
- 2. . Վինականանութիւն՝ մեծ պարդեւներով,
- 3· . Զանազան հետաքրքրական խաղեր ու ժամանց,
- 4. Ընտանեկան Հաձելի եւ ջերմ մԹնոլորտ,
- 5. " Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր։

ՄասնակցուԹեամբ՝ ԱՆԻ նուագախումբի

Մուտքը ազատ է։

Osesusus P

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ Հայ Ընտանիջին նուիրուած՝ Սրբոց Թարդմանչաց Մայր Եկեդեցւոյ Վարչական ԽորՀուր. Կի կողմէ կազմակերպուած

ሆቴሪ ጉሀሪያሀረሀኒጉትበትር

Կիրակի, Ցուլիս 23

ամբողջ օրը Ֆապրեկուլի պարտէզին մէջ, ՍԵՓԹԵՄ։

ՄանրամասնուԹիւնները յետադա... լին։

RECHERCHE Un(e) RESPONSABLE ADMINISTRATIF(VE)

LE RAINCY (93)

Rattaché(e) à l'administrateur en charge des affaires administratives, Vous assurerez :

- la gestion administrative, comptable et budgétaire de l'Ecole;
- la gestion logistique nécessaire au bon fonctionnement de l'Ecole.

Vous animerez les équipes administrative et logistique.

De formation BAC + 2 (ou niveau), vous justifiez d'une expérience professionnelle de 3 à 7 ans. Vous parlez arménien de manière courante et aimez le contact avec les enfants. La rigueur, le sérieux, un excellent contact relationnel, un esprit d'initiative sont des atouts pour réuissir dans cette fonction.

Rémunération : selon expérience et compétence.

Merci de contacter B. KOUZOUYAN au 39 89 42 28 (entre 10h et 19h).

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապոյտ Խաչի Լիոն - Վիլէօրպան «Արաքս մասնաճիւղի տարեկան պարահանդէսը՝ Հոկտեմրեր 21, դազինօ Շարպոնիէս սրահու

րանը։ Մանրամասնութիւնները յետագային։

U- BULTATE OTHER

Հինգշարթի, Ցուլիս 6, տօն է Սրբոց Թարգմանչացն Մերոց՝ Սահակայ եւ Մեսրոպայ։

Այս առներ, Փարիզի Ս. ՑովՀաննկս -Մկրտիչ Մայր Տաճարին մէջ, ժամը 10-ին, պատարագ կը մատուցուի։

ULSC PURTURNAL UUSC PURTURNAL UUCULSL

ፈሀጊበቦንሀዓቦበՒԹԻՒՆ

Սրբոց Թարգմանչաց Մայր Եեկեղեցւոյ Վարչական Խորհուրդը 1995 - 1996 ուսումնական տարեչրջանէն սկսեալ կրթաթոչակ մը կը հաստատէ յաւերժացնելու համար յիչատակը Մայր Եկեղեցւոյ բարերարուհի՝ Ատրինէ Սիմիթեանի։

Այս կրխախոչակը կը յատկացուի Նիս կամ մօտերը բնակող այն հայ ընտանիքին, որ կը փափաքի իր զաւակը ուղաըկել Նիսի Պարսամեան Աղգային Վարժարանը, բայց նիւԹական միջոցներ չունի:

Կրթաթուակը մնայուն է մինչեւ դպրոցի աւարտը պայմանաւ որ՝ աչակերտը
լաւ աչխատի եւ դասարան չկրկնէ։ Կրրթաթուակի համար դիմում կատարող
թեկնածուները Մարսէյլի Սրբոց Թարդմանչաց Մայր Եկեղեցւոյ Վարչական
Խորհուրդին պէտք է ուղարկեն իրենց
խնդրանքը, որմէ յետոյ Պարսամեան
դպրոցի տնօրէնութեան հաւանութիւնը
առնելով կը կատարուին անհրաժեչու ձեւակերպութիւնները։

անդրադրերը ուղարկել Մայր Եկեղեցի, 339, Ավընիւ տիւ Փրատ 13008, Մարսեյլ ամեներ ուշը մինչեւ Յուլիս 31:

Վարչութիւնս ազատ է իրեն Համար լաւագոյնը նկատած թեկնածուն ընտրելու։

> ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

GRANDE FETE CHAMPETRE

Pour célébrer la fin de l'année scolaire et la Fête du KHANASSOR

la Croix Bleue de Grenoble, section «Ani» la FRA Dachnagtsoutioun

Nor Seround

vous attendent nombreux

le Dimanche 9 Juillet

au Parc de l'Ovalie à Sassenage (Banlieue de Grenoble)

Avec la présence pour la première fois à Grenoble de la Troupe de danse «Goris» L'animation musicale sera assurée par Sono Armen

Un buffet de spécialités arméniennes vous attend

Buvette —

Jeux d'enfants — Ambiance arménienne assurée

ETULTATION

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի խընամակալուժիւնը չնորհակալուժեամբ ըստացած է հետեւեալ նուիրատուուժիւնները, --

Տիկին Անոյչ ՔիրէմիԹձեան 40.000 Ֆր., Հայ Աղջատախնամ ՄիուԹիւն 10.000 Ֆր., Տէր և Տիկին Գավունձու 2000 Ֆր., ՏոջԹ. Հերմինէ Արիսեան ,Տիկին ՔրիսԹին Ղաղարեան , Պր. Ժաղ Տէյիրմէնձեան , Տիկին Դ․ Գարրիէլեան , Ճարիջեան ընտանիջ 1000ական Ֆր. Տիկին Պերճուհի Մարզարեանի մահուան առԹիւ , Հահընլեան ընտանիջ 750 Ֆր.,Տէր և Տիկին Քիւրջձեան 500 ֆրանջ , Տիկին Մարի Մատլէն Ասլանկիւլ 100 Ֆր.:

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris Siret: 51027317 A R. C. Paris Commission paritaire: N° 55935

ZEMUSEUFL

FRANCE 2

Կիրակի, Յուլիո 9, ժամը 9:30 տեսակցութիւն՝

ԳԱՐԵԳԻՆ <mark>Ա.</mark> ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

468

F R A N C E . C U L T U R E 93.5 FM

Հինդչարթի, Յուլիս 6, ժամը 8.15-Էն 8.30, Անահիտ Տէր-Մինասեան կը խօսի Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ մասին։ (นุนุกาลร) โกกาล

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

CAMP ITINERANT

Le Conseil d'Administration de la CBAF informe tous les parents que leurs enfants sont bien arrivés à Kalamata en Grèce le 1er Juillet.

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBAF vous informe qu'il reste des places à la colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août,

Pour tout renseignement, veuillez téléphoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au vendredi de 10h à 15h.

UGAB

COMMUNIQUÉ

A l'occasion de la clôture des XIVèmes Jeux Mondiaux, l'UGAB organise le 15 Juillet à 20 heures, un Dîner de Gala exceptionnel dans les salons prestigieux de l'hôtel «Méridien Montparnasse» - 19, rue du Commandant Mouchotte, Paris 14e.

Participation: 500 F / personne Places limitées: l'UGAB ne prend en compte que réservations confirmées au 40. 50. 60. 53.

Retrait des billets : UGAB: 11, Square Alboni, 75016 PARIS Animation exceptionnelle

- Orchestre tzigane
- Cabaret
- Marten Yorgantz et son orchestre Soirée animée par J. NERCESSIAN

- ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ «Ց Ա ՈՒ Ա Ք» ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՕՐԵՐ ԵՒ ԺԱՄԵՐ 100 **Ֆ**Ր.

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

 TUZUTAC UNUTS brah
 80 \$f.

 PUB SOUTUPC
 75 \$f.

 YPUYC YOURST
 75 \$f.

 UNS UPST
 150 \$f.

ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ 80 ՖՐ.

ԽԱՉԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

ሀቀኮቡቶኮ ሆኑ 2 75 ነቦ

bh

«ՑԱՌԱԶ - 50» (Ծաղկաքաղ 50-ամեայ ճաւաքածոյեն)

120 %

Դիմել «ՑԱՌԱՋ»ի։

Թղթատարի ծախը՝ 25 Ֆր., հատոր գլուխ։

2ht9cupph ցրելեՍ 6 **JEUDI** 6 JUILLET 1995

OLABPLE

LE NUMERO : 5,00 F 69ቦዓ ያሀቦት - ውኑት 18 629

EUPTIC REPARE THUPUTHY. (1925-1957)

Fondateur SCHAVARCE MISSAKIAN

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN 83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris

Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - Fax: 48.00.06.70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

₽ԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր , 5,00 Ֆ.

69° ANNEE — N° 18.629

BULLE LARUNGE

« Թበጊ ՎԵՐՋ ԳՏՆԷ RBA Upc »

վերջերս Հայաստան կատարած իր այդելութեամբ բաւական աղմուկ բարձրացուցած Պոլսոյ Էսէնեուրթ չրջանի Թադապետ Չափանի արտայայտութիւններէն վերցուած այս ընդենանուր խորագրին տակ Ցուլիս 4 Թուակիր «Հիւրրիյէթ»ը իր Ա. էջին մեծագոյն մասը յատկացուցած է Հայերուն առընչուող երկու տարբեր նիւ-**Երևու: Մատջինը կարձ լրատուու Թիւն մրն** է, որու կ'ընկերանայ նաեւ լուսանկար մը։ Պատճառը, կեսարիոլ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ հիմնադրման 802-րդ տարեդարձին նուիրուած արարողութեանց չարջին, պատարագը մատու-դանող քամանային արտասանած քարովը த், ஓயிர் எர யி யருசிக் தியக்ட சொடி բանակին բարօրու թեան համար, -- «աալով եղրայրութեան եւ միակեցութեան դեղեցիկ օրինակ մր»--, ինչ որ մեծ դոհունակութիւն պատճառած է, ընականաբար, Թուրքերուն:

իսկ բուն յօդուածը կը վերարերի Էսէնեուրթի «արկածախնդիր» թաղապետին յայտարարու Թիւններուն, զորս ըրած է թերթին աշխատակիցներուն ։ Թէեւ անոնցքէ մեծ մասին տեղեկացանը եւ անդրադարձանք արդէն մեր նախորդ Թիւերուն են, բայց նախ աւելցնենը Թէ Չափան ուղած է յստակացնել իր դիրքը այս հարյին կապակցութեամբ եւ անդրադառնալով յատկապես Ծիծեռնակարերդ իր այգիլութեան ուղղուած կարդ մր ջննադատութիւններու, ան շեշտած է թէ ինք գիտակցաբար եւ բոլորովին դիտումնաւոր կերպով գացած է Նահատակներու յիջատակի այդ վայրը, ջանի որ ինք համոգած է թէ այլեւս ժամանակը հասած է այերու եւ Թուրքերու միջեւ գոյուներւն անհայող այս ոխին վերջ դնելու: Ըսած է H պետք է, որ մեկր առաջին քայլը ըներ րինք յօգանբառ նների այժ ղջին:

ափան աւելցուցած է նաեւ որ հայկաան կողմին մօտ ալ ինք նկատած է հաչանենան արամադրութիւն, բացառելով գաչնակցական Հատուածը, եւ գոյութիւն ուրրոս ճամածարար հրջիսրբենն ական է թողուլ պատմագէտներուն ու իրատե-սութեամբ դիտել ներկայի հրամայականները, ինչպես օրինակ, սահմանին նանուղն։ Ըստջ է նք այս ճայնն սևճար Հայաստանի, նոյնքան ալ Թուրքիոյ Համար կարեւոր է եւ անոր կ'ապահովէ միայն 110 ջիլունել այ համրայ կարելով Ա.-բրրենանի գոները Հասնելու Հնարաւոլութիւնը : L · Տէր - Պետրոսեանի հետ տեսակցութեան ընթեացրին ալ, Հայաստանի ախաղագր Հաչտութեան խոսքերէ ետք իրեն ըսած կ'ըլլայ Թէ Արցախի դատը որիզրը միայն ժողովուրդին ապահովու-Pիւնը երաչխաւորելու մէջ կը կայանար, ոտիայն յետոյ օտար տարրեր պատճառ եզան որ Հարցը յանդի այսօրուան Հանդրրուանին : «Իւրա թանչիւր կողմ պէտք է իր սահմանները վերադառնայ» եզրափակած կ'ըլլայ 1. Տեր - Պետրոսեան։ **խ**ուրք Թաղապետը համողուած է նաեւ որ եթե Հայերը այսօր այսքան փարած կը մեսոն ցեղասպանու թեան յիչատակին, ատիկա հետեւան է խորհրդային կարդենու բերիանագրում աշխատարճերը՝ սև ին միտեր Հայերը սիրաչահիլ հակախուրը դաղափարախոսութեամբ։ Չափան յոյս յայտնած է թէ ինւք բանակենա շնջարի որ հիմնադիրներեն կ'րլլայ եւ Երեւանի աղաքապետը ու դշակոյներ բեբն րբերքոյացուցիչները, վորս ինչը հրաւիրած է, ரியாரியும் குயாமகிழா :

իար ժերեք հուսն շոսարերբեն դիացա րունքաղև մատատանատութ բր բոքրբուննի աննակարեպ նականերրունիւրն թւ աիհով նրաէուրուն քանջինն

LUBUUSUL

ZUTPURNIFFT եՒ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ LUBL ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՆ

Ցուլիս 5-ին, Երեւանի ժամով առաւomհան 10.30-ին, մեր առած տեղեկուներա ներուն համաձայն, արդէն իսկ լայն մասնակցութիւն մր կար հանրաբուէին եւ րնարու թեան ։

Քուկարկութեան կեղրոններուն առջեւ, այդ ժամուն, պոչեր կային։ Արձանագրըւած քուկարկողներու թիւր չուրջ 2 միլիոն 300 Հազար է։ Հայաստան ժամանած են 200 դէտեր։ Ցուլիս 3-ին, նախագահը ընդունաչ էր Եւրոպական Խորհրդարանի, Եւրոպայի Խորհուրդի դէտերու պատուիրակուներւնը: Ցաջորդ օրն ալ այլ պատւիրակութիւններ։ Դէտերը տեսակցու-Թիւն ունեցած են նաեւ Բարդէն Արարը-

«Cruevoreu»

(3n1/hu 3 / 5)

Գ. Խ.-Ի ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌԸ

Անկախ Հայաստանի առաջին Խորհրդարանի դործունկութեան Հայուեկչոին ներկայացման նուիրուած մամուլի ասուլիս մր կազմակերպած են Գ. Խ.ի հախագահ F. Արարբցեան, փոխ . հախագահ Ա. Սա-Հակեան, եւ քարտուղար Վ. Աւոյեան։ Պատասխանելով լրագրողներու հարցումներուն, Բ. Արարջցեան ըսած է Թէ ներկայի խորհրդարանը բաւական Հարուստ ժառանգութիւն կր թողու իրեն յաջորդելիք Ազգ. Ժողովին. արդեն պատրաստ են բաղմաթիւ օրենսդրական նախադիծեր, ստեղծուած են որոչ աւանդու թիւններ:

այն է որ ինթնագլուի որոշում մր չէր եւ հրահանգր չատ աւելի վերէն հասած էր։ Նոյն Թիւին մեջ ԹերԹին գրոնիկադիրրբևքը Օնկան բեշի այո շաևնն ին վբևևուծէ Չափանի ընդդիմադիրներու չարջերուն դասուելով։ Կը յիչէ հին անեկդոտ մը, որ կը պատմ է Թէ ատենին Միացեալ -Նահանդներու նախազահ Նիջոըն յարա-բերութիւններ Հաստատելու նպատակով Չինաստան գրկած էր սեղանի Թէնիսի խումը մր։ Լրագրողին համար ամենեն չչմեցուցիչը, այս պարագային, կատարւած ընտրութիւնն է։ Չի հասկնար թե ինչո'ւ Թուրջիոյ չուրջ 2000 ժաղապետներեն նման աննչան մեկն է, որ հրաւիրուեցաւ Երեւանի ջաղաքապետին կողմէ։ Ինջ եւս այս կարգադրութեան ետին կը տեսնե շատ աւելի լուրջ հեռանկարներ եւ այս վարկածէն մեկնելով կ'եզրափակէ Թէ ասանին ճայլն նրբնու «հինուդ»իր երու այետք չուներ Թուրջիա մանաւանդ երբ դիմացի կողմը աւելի ակար դիրքի մէջ կը դանուի:

Թուրք դաղուն ին շամանմբ <u>Թ</u>բ դանչապետ Չիլլեր Յուլիս 10 - 12-ին կրկին կ՝այցելէ Բաբու : Իրեն կ՝ընկերանան նաեւ դործարար անձեր, որոնք պիտի փորձեն ներդրումներ կատարել ադրբեջանական չուկային մէջ։ Այս այցելութեան հետապնդած նպատակներէն է նաեւ, դարձեալ թուրք մամուլին համաձայն, ջարիւդի հարցերը եւ Ադրրեջան .. Հայաստան կընՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ

ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՕԾՈՒՄԸ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա. Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ

Շարաթ, Յուլիս 1-ի իրիկունը, Անթիլիասի Մայր Տաճարին առջեւ հաւաբուած մեծ բազմութեան ներկայութեամբ կատարուած է Մեծի Տանն Կիլիկիոյ նորընարի Հայրապետ Արամ Ա.ի կաթողիկոսա-புயடு சாபிழ:

Ներկայ եղած են Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահն ու վարչապետը, նախարարներ եւ երեսփոխաններ, դեսպաններ, հայ յարանուանութեանց հոգեւոր պետեր, Ղպտի, Յոյն Ուղղափառ, Printing Regardent, Unnet, Uhghi --Արեւելքի եկեղեցիներու պետեր եւ ներ-կայացուցիչներ:

Պատարագած է նորընտիր Հայրապետը ։ Ձեռնադրութիւնն ու օծումը կատարած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեդին Ա., իր կողջին ունենալով Երուսաղէմի եւ կ. Պոլսոլ Հայոց պատրիարջները, էջ-միածնի եւ Կիլիկեան միարանութիւններէ 14 Արջեպիսկոպոսներ (Փարիզէն ներկայ եղած է Կաթողիկոսական Պատուիրակ՝ 9-pem U.p.p.):

Միրարողութեան աւարտին ասու առնելով Ամենայն Հայոց Հայրապետը նչելէ hing by «wilson Luimunusibuig Unufb. լական Եկեղեցին հոս է եւ կը ներկայա. նայ մեկ սիրտով, մեկ հոգիով, մեկ կամful be ath mbuliful», stemme t. «U.J. սօր, Հայոց Եկեղեցւոյ միութեան եւ ամ. բողջականութեան կամարը նետուեցաւ Հայոց երկնակամարին վրայ։ կ'աղօթեմ, որ անիկա մնայ ընդմիշտ եւ ի սպաս Աստուծոյ ու հայ ժողովուրդին»:

ղիկոս տուած է իր անգրանիկ ջարոզը, Առաջնորդ Պարդեւ Եպիսկոպոս Մարտիբնաբան ունենալով՝ «Տէ՛ր, ցո՛յց ինձ նա. թոսեան։ Քարողած է Ամենայն Հայոց նապարհ յոր եւ գնացից» (Սադմ. ԻԲ)։ Կաթեողիկոսը։ Նորօչ կաթողիկոսը խոստանայէ ետք «ամբողջական ու յանձնառու ծառայութիւն նո՛յն եւ մէ՛կ եկեղեցւոյ, նո՛յն եւ մէ՛կ ազգին, նո՛յն եւ մե՛կ հայրենիքին», իր խօսքը ուղղելով Ամենայն Հայող Հայրապետին՝ ըսած է. .. «ին առաջին քայլերս դուք առաջնորդեցիք Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ծառայութեան դաշտէն ներս։ եւ ահա նոյն եկեղեցին Աստուծոյ կամքով մեզ ընտրեց ըլլալու հոգեւոր եղբայրներ

ու մեզի տուաւ պարտքն ու պատիւր իրրեւ անձնդիր ու քաջ հովիւ հովուելու ու առաջնորդելու մեր ժողովուրդը։ Ու մենք պիտի գործենք որպես եղբայրներ։ Մեր ժողովուրդին պատմութեան ընթացքը ու պայմանները այնպիսի՛ն են երած, որ Հայաստանեայց Եկեղեցին ունեցած է եւ ունի կաթողիկոսական երկու Աթոռներ։ Բայց մենք ՄԻԱՍՆԱԲԱՐ ՊԻՏԻ ԳՈՐԾԵՆՔ ու պէ՛տք է գործենք նո՛յն եւ մէ՛կ եկե. ղեցւոյ, ազգին ու հայրենիքին մէկ ամրողջութեան շրջագծէն ներս եւ նո՛յն եւ մէկ առաքելութեան ճամբուն վրայ՝ հեռու ամէ՛ն տեսակ վնասաբեր երկուութենէ ու ջլատիչ մրցակցութենէ»:

Արամ Ա. Կախողիկոս ողջոյնի խոսք ուղղած է Հայաստանի Պետութեան ու ժողովուրդին, Լիբանանի եւ Սուրիոյ պեաու թեանց եւ ժողովուրդներուն, Երուսաղէնի եւ Կ. Պոլսոյ պատրիարջներուն եւ քոյր եկեղեցիներու եւ միջ - եկեղեցական մարմիններու եւ կազմակերպու-Թիւններու պետերուն եւ ներկայացուցիչներուն:

Ցաւարտ պատարագի, վեհարանի մուտգին նորօծ կախողիկոսը ընդունած է պաչաշնական հիւրերուն եւ ժողովուրդին չնորհաւորու Թիւնները:

Ցուլիս 2-ին, Անթիլիասի Մայր Տաճա-Պատարագի ընթացքին Արամ Ա. Կաթո- ըին մեջ պատարագած է Արցախի Հայոց

> Գարեդին Ա. Երկուչարթի, Յուլիս 3-ին, Տաշի հիւրը եղած է Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահ Իլիաս Հրաուիի։

> Ցաջորդ օրը, Ցուլիս 4-ին, Ամենայն Հայոց Հայրապետը ճաշի հիւրը եզած է Լիրանանի վարչապետ Ռաֆիջ Հարիրիի: Նոյն օրը Գարեդին U. վերադարձած է U. Boshudfis.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

Auth uc SILUIT

ԱԲԶՐ-ԵՆԻՏՈՐԻՍՑ վանչապետն, Ջոր Մեյնրը որ ձևով մր սպառնալիք ըրած եր իր (Պահպանողական) կուսակցու-Թեան՝ «առանց ինծի չիջ փրկութիւն» րանաձեւի մը ձեւին տակ, յաջողեցաւ իր գրաւին մէջ, իր մրցակցին՝ Ճոն Ռետվուտի դէմ ։ 329 երհափոխաններու վրայ 218 ձայն ստացաւ եւ ուրեմն կը մնայ Թե կուսակցութեան թե՝ կառավարութեան գլուկսը։ Տիկին Թաչըր որ Թոյն կը Թաւի (իր յուշերուն մեջ) Մեյնըրի վրայ եւ դօրավիգ էր Ռեավուտի, անուղղակի նոր պարտուներւն մը կը կրէ: Մէյձրը նուներուն յանձնուած են։ Այս ձե. փոփոխութիւններ պիտի կատարէ իր կառավարութեան մէջ։

ԱՐԱՖԱԹ ԵՒ ՓԵՐԷՍ, ինչպես կր նախատեսուկը, համաձայնութեան եկան, ոկզբնական տարակարծութիւններէ ետք: Այսրյորդանանի պաղեստինեան ինթնա. վարութեան ընդլայնումին վերաբերող փաստախուղթը պիտի ստորադրուի Ցու-1/1 25-/il :

ՏիցՍԻՊԷՔԻՐԻ շրջանը 14 Քիւրա եւ 3 թուրք զինուորներ մեռած են վերջին օրերու գործողութեանց ընթացջին։ Չորս «խչ եսուարբև» խունճ միրուսնարար իշխա-

(Tmp.p 4. 69)

Ո՞Վ ԷՐ ԱՐՄԻՆ ԹԷՈՖԻԼ ՎԵԿՆԷՐ

ԽՄԲ · .. Մայիս 3-ի , 11-ի եւ Յունիս 2-ի մեր թիւերով արձագանգած էինք այն ցուցահանդէսին որ տեղի կունենար Մի.լանոյի Հնագիտական թանգարանը եւ որու խորագիրն էր՝ «Արմին վեկնէր եւ Հայերը Անաթոլիայի մեջ 1915 - պատկերներ եւ վկայութիւններ»։ Այդ գրու-

թիւնները պատճառ եղան որ բազմաթիւ ընթերցողներ հետաքրքրուին եւ մեզի հարցնեն՝ ուվ էր վեկնէր։ խնդրեցինք Միլանոյի մեր աշխատակիցեն որ լուսա-բանէ մեր այն ընթերցողները որոնք ծա-նօր չեն այս մեծ հայագէտ Գերմանա-

Ս.րմին Վեկներ այն գիչ անձերեն եղած է, ինչպես Լեփսիուս, Նանսեն, Նիբակի եւայլն, որ իրենց գործին բերմամբ վկաներ եզա ծեն Հայկ. ցեղասպանութիւններուն եւ ջարդերուն, եւ արիութիւնը ունեցած են ձայն բարձրացնելու եւ բողոքելու իրենց իսկ կառավարութիւններուն

Ուրեմն ո°վ էր Արմին ԹԷոֆիլ Վեկներ եւ ինչպիսի կեանք մը ունեցած է ան մին-¿be for dusp' 1978, Vujhu 17-hu, Zandh մեջ։ Ծնած էր Գերմանիոյ Վեսթֆալիա Նահանդի Վուբերթալ քաղաքը, 1886 Հոկտեմբեր 16-ին ։ Իրաւաբան , դրազէտ , րանաստեղծ, խոր կերպով ազդուած կր հայ ժողովուրդի ողրերդունենկն, եղած ըլլալով անոր ականատես վկան Օսմանհան Թուրքիոյ մեջ։ Այդ վկայութեան նուիրեց մարդկային իրաւունքներուն Համար իր տարած պայքարին, ինչպես նաեւ մարդոց եւ իր անձին իսկութիւնը, ճշմարտութիւնը պրպտելու յատկացուցած իր գրական եւ բանաստեղծական գոր. ծունկութեան եւ յանձնառութեան մեծ

Կր թարդմանենք կենսագրական նօթերը որ մաս կը կազմեն Հայկական Ցեղասպանութեան 80-ամեակին նուիրուած Միլա-նոյի ցուցահանդեսին առիթով մամուլին Համար պատրաստուած Թղթածրարին։

Իր կենսագրականին նուիրած դրու-Թիւններուն մեջ Արմին Թ. Վեկներ կր յիչէ երեք գրուագներ որոնք մեծ չեչտ գրին իր անձին եւ կեանքին կերտումին մէջ։ Հօրը կողմէ ընթերցումները 1895-ին Թուրջիոյ մէջ տեղի ունեցած հայկական ջարդերու տեղեկութերւններուն. բարեկա. ւնութիւնը՝ դպրոցական հրեայ ընկերոջ մր հետ որուն կապուած կը ղդար իրենց իսկ տարբերութիւնը չեչտող Հասարակաց զգացումով մը. հերոսական ժէսթը՝ աղջնակ մը փրկելու Համար Հռենոս դետի մէջ նետուելով, որուն համար պարդեւատրունցաւ Գայզէրին կողմէ։ Իր կագմութեան տարիներուն մարմին կ՝առնեն իր բարոյական սկզբունըներուն մասնիկ... ները. ցայտուն Հակում դէպի ինքնավա րութիւն՝ որպէս ձերբազատում Հայրական իշխանութենքն, ընկերական յանձնառութիւն՝ իրրեւ գիտակցութիւն, անդրաղարձում ուրիչի գոյութեան, քաղաքացիական արիութիւն։

Այս ընդհանուր շրջանակին մեջ նաեւ կանխահաս վորձառութիւնները աշխատանքի աշխարհին մեջ (1903-են մինչեւ 1909, ժամանակաւոր կերպով կը Թողու ուսումը եւ կ'աշխատի իբրեւ գիւղացի), իր Թափառումները Եւրոպայի մէջ (1913-ին Մարսեյլի նաւահանգիստին մեջ կ'աշխատի իրրեւ բեռնակիր), իր յանախումները գրաղկաներու սրձարաննե. րուն, աղատականներու, ճախակողմեան ընդիմադիրներու ակումբներուն մէջ:

Բարձրագոյն վարժարանի վկայականը ստանալէ յետոյ կը հետեւի իրաւաբանութեան եւ քաղաքական գիտութիւններու. 3 իւրիխի , Փարիզի , Պէուլինի և Պրեսլաուի մեջ ուր նաեւ կը վկայուի ներկայացը. րբնով «Նոնգամունն, անագարար օներքին մէջ» աւարտաճառը:

ՄԵՐՁԱՒՈՐ - ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՑ ԺՈՂՈՎՈՒԻԴԻ ՈՂԲԵԻԳՈՒԹԻՒՆԸ

Համաշխարհային Առաջին պատերագմին, 1914 - 1915 տարիներու ձմեռին, իրրեւ կամաւոր գինուորական հիւանդապահ կը մեկնի Լեհաստան։ Իր յանձնառունիւններուն Համար կը ստանայ «երկանգրում առչ» հետոնարնեն :

Ապրիլին, Գերմանիոյ եւ Թուրջիոյ միջեւ գինուորական համաձայնագրին հետեւանքով կ'ուղարկուի Մերձաւոր .. Մ.րեւելը, իրրեւ անդամ դերմանական առողջապահական սպասարկութեան ։ Հոն, Յուլիս եւ Օգոստոս ամիսներուն, արձակուրդի ժամերը կ'օգտագործէ պրպտելու ըու իրաւունջի պաչտպան՝ Ամերիկայի

համար հայկական ջարդերու մասին զանագան աղբիւրներէ հասած լուրերու ճըչգրրտունիւնը։ Նոյն տարուան աչնան, սպայի աստիճանով, Օսմանեան 6-րդ զօրարաժնի հրամանատար ֆէլամարեչալ Ֆոն Տեր կոցին կ'ընկերանայ Փոքր Ասիոյ արչաւանքին :

1915 - 1916 շրջանին ուղարկուած նամակներեն՝ օրագրութիւն հայ ժողովուրդի «Առանց վերադարձի ճամբայ»էն կըրնանը իմանալ իր ճամբորդական հանդրը. ւանները, չարժումներու վայրերը ուր Վեկներ դանուեցաւ Միջին - Արեւելջի տարածջին վրայ, Կոստանդնուպոլիս, Ռաս էլ Այն, Մուսուլ, Պաղտատ, Բարելոն, Ռադիմ Փաչա, Գալիջիկ, Ապու Հերերա, Ապու Քէմալ, Տէր Ձօր, Ռազգա, Մեսբենիե, Հալեպ, Գոնիա եւ կրկին կոստանդնուպոլիս ։

Mneumitalind խիսա տատուբերներեն եւ արդելջներէն որ Թուրջ եւ դերման իչխանուները գրագանդած էին, (արգելը՝ լուրեր, տեղեկութիւններ, նամակագրութիւններ եւ նկարներ տարածե-பாட்) யுப் பயுயப் புற கியடயத் மடுக்குராட்թիւններ, դրութիւններ, փաստաթուղթեր, նամակներ եւ Հարիւրաւոր նկարա-Հանումներ Հայկական Հաւաքավայրերուն մէջ։ Ուրիչ երկիրներու դեսպանական եւ Հիշպատոսական սպասրկութիւններու միջոցաւ կը յաջողի այս նիւթերեն մաս մը Հասցնել Գերմանիա եւ ԱՄՆ:

Երբ իր նամակադրութիւնները դաղանի կերպով ցրուելը կը յայտնուի, Թուրք Հրամանատարունեան պահանջով կր ձեր. բակալուի Գերմանացիներուն կողմէ։ 1916-ին, իր մօրը դրկուած նամակ մր՝ ջարդերուն եւ վայրադութիւններուն մասին, ձեռթը կ'անցնի զերմանական գրաջննական սպասարկութեան։ Իբր պատիժ, զինքը կը զրկեն ժանտախաէ տառապող հիւանդներու տաղաւարին մէջ ծառայելու «Արմին Վեկների Համար պէտը է ստեղծել այնպիսի պայմաններ որ Պաղատար դէն հեղասությաւ փափաճն համիանայ» է հրահանգր։

կր հիւանդանայ ծանրօրեն եւ 1916-ի Նոյեմբերին կր Թողու Պաղտատը եւ կը փոխադրուի Կոստանդնուպոլիս։ Մէջքի գօտիին մէջ պահած է իր եւ ուրիչ դերմանացի սպաներու քաչած նկարները Հայկական տարագրութեան եւ ջարդե րուն վրայ, որոնց անկարող վկաները եղած էին։ Նոյն տարուան Դեկտեմբերին կը կանչուի Գերմանիա։

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՑԱՆՁՆԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վերջնապես Հայրենիք վերադառնալէ յետոյ, բայց Նոյնիսկ անկէ առաջ այ երբ արձակուրդի համար Հոն կը դանուէր, բազմանիւ չփումներ ունեցաւ պատուելի Եոգաննես Լեփսիուսի գետ (գիմնա. դիր գերմանական արեւելեան Միսիոնի) յանձնելով իրեն բազմաթիւ լուսանկարներու օրինակներ. Վալթեր Ռաթենաուի գետ, ապագայ Արտաքին նախարար Վայմարի Հանրապետութեան. Հրատարակիչ Հելմութ Կերլախի, լրագրողներու եւ ընդդիմադիրներու հետ, որպեսզի անոնց ծանօթացնե եւ տարածե հայ ժողովուրդի ջարդերուն եւ տեղահանու Թիւններուն լու-: որկու

1918-էն 1921, կը մասնակցի խաղաղասիրական եւ Հակազինուսրական չարժում. ներու ,չարունակելով Հանդերձ իր գրական եւ բանաստեղծական աշխատանքները։

1919 Յունուարին, Թուրքիայէն դրրւած նամակներու Հաւաքածոն՝ «Ուդին առանց Հայրենադարձի. ողբերդական նըկարագրութիւն մր նամակներու ընդմեջէն», կ'արժանանայ առաջին հրատարակութեան մը։ Հատորները թուագրը. ւած են եւ ձօնուած ։ Ողբերդական նկարազրունիւն մրն է հայկական ցեղասպաunefilmir be V bpament Upbelleh itg neնեցած իր եղերական փորձառունեան:

1919 Փետրուար 23-ին, ժողովուրդնե-

«ZUBUUSUI» ZHUTUAPUIL SCULUUSH ՏԱՐԵԿԱՆ ԸՆ ԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

Վալանաի մեջ, Յունիս 24 եւ 25-ին, դաղութի նորահաստատ Ս. Սահակ . Մեսրոպ Եկեղեցող չրջապատեն ներս տեղի ունեցաւ Ֆրանսայի «Հայաստան» Հիմնագրամի տարեկան ընդհանուր ժողովը, կազմակերպութեամբ Միութեան Կեդր. Ֆրանսայի Շրջանային Կոմիտէի:

Այս առիթեով Ֆրանսայի զանազան հայաչատ շրջաններէն ժամանեցին հիմնա-գիր անդամներ։ Մասնակցեցաւ Նորվան Եպիսկոպոս Ձաջարեան՝ Արեւմաեան Եւրոպայի Հայրապետական Պատուիրակի Փոխանորդը Կեդրոնական Ֆրանսայի Համար ։ Ներկայ եղաւ նիստերուն Վալանսի հողեւոր հովիւը՝ Նարեկ Ա. Քահանայ Վարդանեան :

Տարեկան անդամական այս ընդհանուր Ժողովին նախագահեց Ֆրանսայի Հայկական Հիմնադրամի Մատակարար Խորհուր. գի նախագահը՝ Պետրոս Թերգեան։

Ընդհանուր Ժողովը սկսաւ արտակարդ նիստով մր Հիմնադիր անդամներու երկու երրորդի մասնակցութեամբ, նե-րառեալ փոխանորդները பெரியக்ய நி կանոնագրի արաժագրութիւններուն, ջրննելու, վերատեսութեան ենթարկելու Միութեան կանոնագիրը խմրագրուած եւ վաւերացուած 1993 Մարտ 27-ին Լիոնի մէջ դումարուած հիմնադիր ժողովին: Երկու տարիներու գործադրութեան փորճառու նեամր եւ լոյսին տակ, ու մանաւանդ ապադայ հեռանկարներու համար՝ Միութիւնը ճանչցնելու որպես Բարեսիրական ու ապա «հանրային օգտակարու-[ժեան», կարդ մը կէտեր, յօղուածներ առաւել ստուգումներու, անհրաժեչտ յաւհլուածներու կամ ուղղակի փոփո-խու Թիւններու են Թարկուեցան : Այսպես, առաջին գլուխին մէջ չեչտուեցաւ Միութեան նպատակին առընչութեամբ անոր մասնակցութիւնը եւ սատար ըլլալու **ծի**դերը Հայկական դաղութներու ներքին Հիմնական կարիջներուն։ Նոյնպես, արձանագրուեցան իրաւանց մաս կազմող հաստատութիւնները եւ միութիւնները անուններով՝ Հայ Առաբելական Եկեղեցի, Հայ Աւհաարանական Եկեղեցին, Հայ Կաթողիկե Եկեղեցի, Հայ Բարեզործական Ընդհանուր Միութիւն, Ֆրանսահայ Կապոյտ Խաչ, Հնչակեան Կուսակցութիւն, Հ. 8. Դաչնակցութիւն եւ Ռամկավար Աղատական Կուսակցութիւն։ Նոյնպես, Տչգումներ եղան գանագան կարգի անդամներու իրաւասու Թիւններուն եւ պարտաւորու / իւններուն ։

Երկրորդ պլուխին մէջ, առաւելարար ընդգծուեցաւ չրջաններու խորհուրդնե. րուն կաղմութեան կանոնակարգը, կաառացուածքի կետերը, մաչան՝ աշխատարճրբնու ունմունիւրրբ. հիւրև, րախատբոսւաջ է բնվու տանի։ րը, պարտաւորութիւնները, եւայլն...։ Ուստի, բանակցութիւններու չրջանն ա Այս մասը ընաւ չէր արձանագրուած հիմ- հաչուի առնելով չորս ու կէս տարի պետի

կան ընդ Հանուր ժողովներու կանոնաւռ րութիւնը եւ ներկայացուցչական հանդա. դար են առմազովբես - թուղ ուն հանր փոխումներ մացուեցան: «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի հոդարար ձուներու տարեկան Ընդն. ժողովի Թուտ. կաններուն (Սեպտեմբեր) հետ ներդա, նակ երխալու Համար, տարելրջակ թուական ճչդուհցաւ՝ Bnillin 1-56 8no նիս 30: Նոյն գլուխին յօղուած 19-ին մեջ Միութիւնը յանձնառու կ'րլլայ իր եւ իր չրջաններուն տոմարներն ու հաչուական տետրակները ներկայացնել ի պահանվեա յարկին, Ներբին նախարարութեան կան կուսակալու թեան : Նոյնպես, վերոյի, եալ իչիսանու Թիւններուն ներկայացնե տարեկան բարոյական եւ նիւթական տե դեկադիր:

Վերջին փոփոխութիւն մր մացուհցա երրրորդ գլուխի յօղուած 23-ին մեյ ճչդելով թէ ընդհանուր ժողովի անդամնե. րու երկու երրորդի ներկայութիւնը (ֆի. զիքապես) անհրաժելա է Միութեան յու ծումը յայտարարելու համար։

Բոլոր այս աշխատան ըներկն ու վերին րն ներցում է մր յետոյ, նախադահը քուկի դրալ նոր կանոնագիրը գոր ժողովը միա. **Հայնութեամ**ը վաւերացուց:

B. հիսար, ընդ հանուր սովորական ժո. ույի օրակարգը աւելի տեղեկագրական եւ Հայուեսուական եղաւ: Նախագահը Պետրոս Թերգեան ըստւ Թէ Ֆրանսայի Հայկական Հիմնադրամի շուրջ մեկ ու կես տարուան գործունկունեան ընթացին (Հոկտեմ բեր 1993-- Էն ի վեր) Միութիւնը կազմակերպած է 35 հանրային ժողովներ Հանդիպումներ որոնց ներկայ եղած հ չուրջ վեց հաղար հոգի: Մոս ձեռնարկնե րով շրջաններու կոմիաէներու աշխատան քով, հայկական եւ ֆրանսական մամու մէջ ծանուցումներով, պարբերականի կ Հրատարակումով՝ «Ֆրանսայի Հայաս տան Հիմնագրամի Նամակը» քառասոմ հաղար օրինակ, Միութիւնը հանչցուա է գրենք ամբողջ Ֆրանսայի մէջ։ Թուհ «Հայաստան» Համահայկական Հիմա դրանի իրադործումները Հայաստան և Արցախ որոնց ցանկը լոյս տեսաւ Հայկա կան մամուլի եւ «Լր Մոնտ» օրաթերի մեն։ Անդրադարձալ Պարսկաստան .. Հա յաստան կազամուղի Մեդրի .. Քաջարա հատուածի չինարարութեան, ծրագրի Համաձայնագրի ստորագրման։ Երկրոր Հանգրուանը ծրագրի ֆինանսաւորում t, znipl ath mmbh, undt ipmul alput իրաւունջներու սկսին աչխատանջները որոնց տեւողու նագիր կանոնագրին մէջ։ Նաեւ անդամա- եղած պիտի ըլլայ այս ծրագիրը իրադոր

ւախադագանին բնարած ջաղաջական դիրջին յարուցած յոյսերէն քաջալերուած, կը հրատարակէ «Պէոլիներ ԹակեպլաԹ» լրագրին մէջ «Բաց նամակ ԱՄՆ-ու նախագահ Ուոտրոու Ուիլսընի», որ հայկակական Հարցին վերաբերեալ դրուած ամէնեն կարեւոր վաւերաթուղթերեն մէկր կը հանդիսանայ։ Բայց անկախ Հայաստան մր ստեղծելու համար Արմին Վեկների կոչը կը մնայ մեռեալ տառ։

1920-ին կ'աժուսնանայ Հրեայ դրադիտուհի Լօլա Լանտաուի հետ. 1923-ին

կը ծնի աղջնակ մը՝ Սիպիլ: 1921-ին Պէոլինի մէջ տեղի կ'ունենայ Սողոմոն Թեհլիրեանի դատավարութիւնր։ Թենլիրեան, 1915-ի ջարդերուն ժամանակ կորսնցուցած իր ծնողաց եւ ժողովուրդին վրկեր լուծելու Համար սպաննած էր երիախուրքներու կառավարու*թեան Ներքին նախարար եւ Հարդի հր*ևադարաժիևև ոասևաժեագ տատարանատու Թալատի փաչան։ Վեկներ անվարան վկայութիւնը կը բերէ այդ ողբերդական եղելու ժիւններուն որոնց ինթ ականատես եղած էր։ Շնորհիւ նաեւ ուրիչ ոչ հայ վկաներու (Լեփսիուս, Նանսէն) կարելի կ'րլլայ անպարտութեան վճիռ ունենալ։ Դատաստանական վաւերա-Թուղթերը Հրատարակուած են «Ժիւսթի_ սիէ տիւ ժէնոսիտ Արմէնիէն. Լր Փրո.

սէ տր Թէհլիրեան» Հատորին մէջ, որու նախարանը գրուած է Արմին Վեկներ կողմ է : Այդ նախաբանին մեջ Վեկներ կ յայտնե այն նոյն գաղափարը գոր հրա տարակած էր նախապահ Ուիլսընի նաժա. կին մեջ ալ, ըստ որուն պետք է դանա. վարբ [աւևն իասուլաևու ևբրոր բւ խուհք գովովունեի արատորարտասունիրըը. րը: Թուրք ժողովուրդը, ըստ Արմին վեկ ների, իր ձեռջերը պիտի չարիւներ անան չարաղործութեան մը համար։ Եւ իր փաստ, Վեկներ կը նչէ հրահանդներու Հանդէպ անՀնագանդունեան օրինակներ պաշտօնատարներու կողմե:

1922-ին կը հրատարակէ կարեւոր կո դն Հայերու իրաւուն, քներուն մասին՝ « րարատի կանչը» եւ 1924-ին կը սկսի դրե ատաղաւաց ն ղև չայ գանովուններ աների பாடுக்கம் கட 20-றடி ருயறாட 2யுயாய்க் amake dul alprup fust " «Phumbangh եւ որ երբեք չլրացուց : Այս չգրուած կա արասարակուած գիրքիր վերաբերու «Uneum Sunft Pununnen Ophpest style նակ Ֆրանց Վերֆելի կը գրե նամակ և ուր նիւթին վերաբերեալ դաղափարի Մ մանուղի ասույջրուներոր ինալուրեն लालकार् (त्रितिमिन विवयत् त्रिक्षिति वर् ղուած նամակ, 1932 Դեկտ. 14):

(Ulingbuip jugnpand)

ծելու Համար։ Որպես ուժանիւնի եւ րատկապես կազի մասնաղէտ, Պետրոս թերգեան չեչտեց [df Հորս ու կես տարին ապ իանը գաղարարահաշնչար դեր է այսպիսի գործողու [] իւններու Համար : Ապա , Ֆրանսայի «Հայաստան» Հիմնագրամի բախաղաւն գծեց յառաջիկայի աշխաասնըներու հիմնական ուղղութիւնները որոնը Հայ գաղութի անհատական եւ Հաարական մասնակցութենքն անդին պէտը է երթան դեպի ֆրանսական տեղական իկանու ժիւններու մասնակցու ժեան՝ քա. լաջապետարաններու, Շրջանային Խոր-Հուրդներու Ընդհանուր Խորհուրդներու, Frm112 . . . :

Ապա, կեղրոնական եւ Հարաւային Ֆրոտնսայի ներկայացուցիչները պարզեցին իրենց կատարած աշխատանքը, իւրաքանիւրը իր շրջանի յատուկ պայմաններու

գանձապահը ներկայացուց հաշիւները: 1994 - 1995 տարելըջանին Համար մուտը եղած է չորս միլիոն յիսուն երկու հազար ֆրանը, իսկ ելը կես միլիոն ֆրանը որուն Հարիւրէն յիսունը պարբերականին Հրատարակուներենն է։ 579 Հոդի ամսական կանոնաւոր վճարումներ կ'ընեն, միւս մուտքերը կուղան ձեռնարկներեն եւ աուսնձին ու պարագայական նուիրատուու-Bhehhbpth: Bunmghlun տարելրջանին யுட்பாத்து முய்கியமாடயு த தாடிறி தாரம் கம்իւր յիսուն Հազար ֆրանքի որուն մէջ այ մէկ անձի տարեկան աշխատավարձը։ Bhung, ժողովը որոշեց, համաձայն իր կանոնագրին, մուտքերու հարիւրէն հինգր տրամագրել գաղութեներու հրամայական կարիքներուն եւ առաջին հերթին ամենօրեայ դպրոցներուն : Այս հարցի չուրջ կանդրադառնանը առանձին յօդուածով

Հուսկ, տեղի ունեցալ Մատակարար խորհուրդի մէկ երրորդի (հինդ հոդի) վերանորոգումը։ Կեդրոնական Ֆրանսան է որ որոչեց իր նոր կազմը ընտրուած երեք տարուան Համար՝ Եղուարդ Մա-տուկեան, Փալք օ Պետրոսեան, Վահե Մուրատեան, Ստեփան Ֆօվ, Մարբ Գոհարեան ։

Այս ընդհանուր ժողովը ցոյց աուաւ ԹԷ Ֆրանսայի «Հայաստան» Հիմնադրամի Միութիւնը արդեն որոշ ճամբայ մը իանագ է բւ աղուն իառոյն ղն ոաբանբերու माम्किम्य मिर् हे हैं :

Լայն յաջողութեիւն ձեռը ձգելու, Հիմհարրամի կենսական Նպատակին երթալու համար Հրամայական պայման է, ինչպէս եողովը եւս անդրադարձաւ եւ որոշեց, արանդամներու արձանադրութիւնը ծաարևու Համար շարժումը, ստեղծելու ամար նոր հետաքրքրութիւններ եւ դաանի անդամները հետղհետէ բերելու արային աուրքի համոզումին:

վայաստան» Հիմնադրամը բոլորին կը պատկանի։ Մասնակցիլը իւրաքանչիւր արու ազգային պարութի դիտակցութիւնն հ խղճի գործն է։ Մասնակցիլը գօրացըել է Հայաստանն ու Արցախը, բայց նաեւ ողալ է Սփիւուքի դաղու Թևերու հաւաքական կարիքներուն:

կրիւ ըլլալու համար, ըսենք թե, ժողոկեն անաքիջապես լետոլ, տեղի ունեցաւ Տացկերոյթ մր ճաչարանի մը մեջ, չուրջ հորանասուն Հոգիի մասնակցութեամը, եւ որուն ընթեացքին եղան ինքնաբուի նըւերևեր «Հայաստան_» Համահայկական Հիմնագրամ ին :

Կիրակի, Ցունիս 27-ին, U. Սահակ --Մեսրոպ Եկեղեցւոյ մէջ ժողովի մասնակյողները ներկայ եղան պատարագին զոր մատոյց Նորվան Եպիսկոպոս Ձաջարեան ։ ին ճանսանիր դեն բանրդնանուն շուղանիչ չունչով բացատրեց Հիմնադրամին կարեւորութիւնը եւ կոչ ըրաւ ամեն Հայու դապարինին այս ամեարկբևա ժանջի յաչսղունեան։ Կատարուեցաւ մասնաւորապես հոդեհանդստեան կարգ ի յիչատակ րիկու շիդրասիր արժադրբևու, վանուժան Պօզաձեան եւ Ալէն Պագըրձեան։ ներկայ եղաւ Վահան Stp - Ղեւոնդեան՝ Հայաստանի գործավարը:

Նոյն օրը, «Հայաստան» Հիմնադրամի անդամները գացին նաեւ Շաս (Ռոն) ուր Հայերու Բարեկամականը կը կազմակերպեր իր տարեկան դաշտահանդեսը: Միունիրը այս դաչտահանդեսին հասոյեր նուիրեց Հիմնադրամին որպէս մասնակցունիւն Բիւրականի մէջ ջրա .. ելեկարակայանի մը չինու Թեան ֆինանսաւորման:

ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

5664115 n h F 11 8 11 4 11 1

Փարիզի Մարիների Թատրոնում, Յունիս 27--ին անուրդի հանունց Մատյեն Peplo be den - Lach Պարo դոյգի Paque ժառանդութերւնը։ Այն պարունակում էր ֆրանսիական եւ միջազգային Թատերական կեանջին վերաբերող, մանրագնին կերպով դասաւորուած ու ցուցակադրուած մի նչանակալից Հարուստ արխիս։

ԱՏուրդին մասնակցութիւն էին բերել դի շաևն ժետրարը ու ճամաճարար մերջեր եւ արուեստաղէտներ։ Գոյացաւ աւելի ջան երեք միլիոն ֆրանը։ Երեւոյթն մչակությային արժէջներն պաչապանելու տեսանկիւնից առած, խիստ ուսանելի եւ խոսուն է, յատկապէս երբ նկատի ենջ առնում երկրի ներկայ անտեսական եւ մ չակու Թային տագնապը ։

Հասարակութիւնը գրեթե իր բոլոր նըչանակալից պետական եւ ազգային կառոյցներով ներկայ էր այդ անուրդին, որն հոկւում էր իրաւասու մասնագէտների, Թատերագէտների եւ Թատերասէների կողմից : Նրանք ուշի ուլով ստուղում էին թե ով ինչին է տեր ու տիրական կանդ-

Ֆրանսիայի Աղդային գրադարանի, Քոմեաի Ֆրանսէգի եւ մի քանի այլ մշակությային պետական ու քաղաքական հիմնարկների ներկայացուցիչներ ամե-նայն ըծախնդրութեամբ հետեւում էին անուրդի հանուած ամէն մի գոյթ - յուչա. նուէր, գիրք, բեմական ձեւաւորում, ձեռագիր կամ պատմական նշանակութիւն ունեցող մասունք։ Նրանք այնտեղ ներկայ էին կորստից փրկելու համար, երկրի մշակութային ղէմբերի վաստակն ու սաեղծագործական ներդրումը:

Աւելի քան հինդ ժամ տեւող անուրդի ըն թացրում վաճառուեցին վերջին հինդ ատորադրավում ոարանաժանական դի հանճ ուչագրաւ նկարիչների ու գրողների գործերը, որոնք պարունակում էին բեմական ձեւաւորումներ, հեղինակների կողմից ուղղումների ենթարկուած Թատերախադեր, ձեռագրեր եւ նամակներ։

Ժան - Լուի Պարոն՝ սկսեալ պատերագմական տարիներից անուանի զերասան ու բեմադիր լինելուց բացի, եղել էր նաեւ յետ - պատերազմական տարիների, միջազգային թատերական կեանքի ակնառու կազմակերպիչներից մէկը։ Իր ստեղծագործական կեանքի ընթացքում նա բը-ծախնդրութեամբ հետեւել, դիտել, կաղմակերպել, դասաւորել ու ուղղութիւն էր

աուել Թատերական կեանքի ճամրուն վը. ՀՈՂՎՐՏԻՔ րայ նկատուած ամէն մի նչանակալից երեinjla:

Անուրդի դրուած ձեռագրերի, դրու**ժիւնների եւ համակների բաժինը բացւում** էր Արթուր Աղամովի երեք համակների արցակով: Հեղինակը ցուցակում նչուած եր իրրեւ «Հայ Թատերադրեր» ։ Այս բնոհանաողն իրերին խոսուր է եք երդամին -դերասանի արխիւներն ինչպիսի փաստացի հիմունքով էին կազմուած եւ մշակութային ու քաղաքական որպիսի Հորիզոններ *երև շօշափում ։ Պարոյի արխիւում Արա*մովից պահուած առաջին նամակը գրուել tր 1946 Parha be 4pmed to Сшршр, Гшյիս 18 նչումը: Կարեւոր է յիչել, որ այդ [ժուականին Արամովը դեռ Ֆրանսիայի քաղաքացի չէր համարւում Հասարակ տետրակից հանուած երկու անջատ էջերի վրայ գրուած այդ նամակը, բովանդակում է Անքժոնեն Արքժոյին Ռուսերի հոդերուժական կեղրոնից Փարիզ փոխաղ-րելու եւ արուեստագէտի օգտին կազմակերպուող ձեռնարկի հարցը: Համաձայն նամակին Աղամովն է, որ կայարանում րժչկից պիտի ստանայ Արթեոյին : Փաստ է՝ Արամովի Թափած ջանքերի չնորհիւ էր, որ Արթոն ազատագրուեց Հոգերուժական հիւանդանոցից ու չուրջ երկու տարի (մինչ իր վախճանը) Համեմատաբար աւելի բարենպաստ պայմաններում ապրեց, գծեց ու գրեց։ Պարոյին ուղղըւած եւ մինչ այժմ չդրսեւորուած այդ նամակը, ոչ միայն բարեկամական կամ րնկերական, այլեւ պատմականօրէն ըսահղծագործական ու վաւերագրական կարեւոր բնոյթ ունի:

Նկատի ունենալով Աղամովի ներկայու-Թիւնը Պարոյի արխիւներում եւ նրա ունեցած բեղուն Թատերական եւ գրական գործունկութիւնը՝ Հայ Սփիւռքի եւ Հայաստանի պետական մարմինների բացակայութիւնը նչուած նամակի մը պայմանում չափազանց ցաւալի էր:

Մեր մչակութային կառոյցները ընդ-Հանրապես մոռացում ու վրիպում են տեր կանգնիլ կամ փրկել իրենց պատկան մ չակութային ժառանդութիւնը:

Հայութիւնը պատիւ պիտի ընրեր եթե այն գիտակցեր, կազմակերպուեր ու տեր արրական կանգներ վերջին 50-ամեակի Ֆրանսիայի կարեւորագոյն Թատերադիր. ներից մէկի՝ , միջազգային արժէջ ներկայացնող, վերը նչուած այգ չատ կարևւոր մասունւբին : Միչա չէ, որ ի ափիւռս տարածուած մեր արժէջները պաչաօնական չրջաններում իրրեւ «Հայ» են ճանաչում ։ Ժամանակն է, որ արթնանանը եւ տէր կանդնինը մեր մնացորդացին ։

ԱՐԲԻ ՅՈՎ ՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Յունիս 28, 1995

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Դարուն հետ ծնած Հայ մր որ Սերաստիոյ իշխան գիւղէն մինչեւ Մարսէյլ երկարած իր կեանքի ճամրան գիտցաւ արժեւորել անձնականեն դատ լայն բաժին մը յատկացնելով հայութեան։

Մ. յսօր ջանի°ներ կը յիչեն շուրջ 70 տարի առաջուան Լա վ . . . Հայկական դրպրոցը ։ Անդրանիկ Մուրատեան անոր Հոդարարձութեան գլխաւոր դէմ ըն էր. այդ «գլխաւոր»ը կը պարփակէր գպրոցին ա.որնչուած առօրեայ հոգերու, հարցերու ամբողջական ստանձնումը. ու ատիկա, մինչեւ իր անձնականեն պակսած նիւթականին Հայթեայթեումը։ Կար տակաւին Հոգեւոր հովիւին ածուխին, ալիւրին մաահոգութերւնը:

Գազափարին անզիջող այս գաչնակցականը 1944-ին, ազատագրումի շրջանին, կրեց մատնութիւններու հետեւանըները։ Բանտարկուեցաւ, վախեր ապրեցաւ ու ապրեցուց, մինչեւ որ տիրացաւ իր ազա-

Համոզուած դաչնակցականի, հայկական ընտանիքի հօր այս տիպարին հայու-[ժետը անհրաժարելի մէկ մասնիկը կը կագ. ներ «Ցառաջ»ը որուն վերջին օրուան Թիւր իր հարազատները ընկերացուցին անոր յաւերժական բունին։

ՍԳԱԿԻՐ

1641

172 PULINELL 4C LUNGUER

Մղծաւանջներու պատճառ կ'ըլլաց այս մաածումը. եթե այո, Թորինոյի մօտ Ռիվոլիի դերեզմանատունը կրնայ օգնական ըլլալ ձեզի: Հոն նոյն մղձաւանջին տէր Թաղուողները մազնիսական ապարանջան մր կ'ունենան իրենց դաստակին. այդ ապարանջանը մադնիսական ալիջներով կապուած է պահապանին խուցր ղեարմաւագ նրիանուշի դն սև ին որոր շրջին եթե պատահի որ մետեալ կարծուածը կենղանանայ։ Ներկայիս, առ այժմ, այս թեջնիքը կր դործածուի կասկածելի մա-Հերու պարագային միայն։ Ամբողջ սարջաւորումը կ'արժէ 180 Հազար ֆրանը։

ԼՕՐԸՆՍ ՏԸՌԷԼ

Ներածական՝ Գորֆու կղզիի ընութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ՇԱՔԷ ՏԷՐ - ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ՁԻԹԵՆԻՆԵՐՈՎ ՏԵՍԱՐԱՆ

10 - 1 - 38

Գիւդացիին համար՝ աւելի ձոր կանաչներով ծածկուած ընութեան մէջ տիրա.պետող ձիթենին թե՝ լաւ ծառայ մրն է, [Jt' դժուարահան տեր մը։ Առատ բերջի տարիներուն երբ ձիթապաուղի բաղը Յունուարէն մինչեւ Մայիս կ'երկարի, զիւղական ամբողջ բնակչութիւնը ձիթենիներով կր գրաղի, որոնք եւ կը Հայ**ժայ** թեն կզգիին գլխաւոր սննդանիւթթ հանդիսացող ձէթը:

Գարնան ամիսներուն՝ Մարտի փոխոների նեւան երբ դոնե այնում առներքբար moft, յողնութիւն չճանչցող կանայք ի-րենց եղեգնեայ ԹեԹև սակառներով դուրոն ի,ննքար դիչա՝ սնահոմի գինդատաւմն ծառէն ինկած իսկ պահուն հաւաքեն: Ուրիչ կղզիներու մէջ ծառին դարնելով պաուղը վար կը ձգեն կամ ճիւղերը կը կարատեն ։ Բայդ Գորսիրացիները Հինէն ի վեր վնասակար նկատաչ են նման սո-վորութիւնները։ Հաւանարար, ազատ անող ձիթենին արտասովոր ձեւեր կը

பயு மழிய மாடயத் டி'வடாடு ... டி'வடாகியம்யு, րի մր երեւոյթը առնելով: Այլուր՝ ինչ-պես Քուլուրայի եւ Քասսոպիի միջեւ գանուած պուրակի մր մէջ, ծառերը ղէպի վեր կը սլանան նրրաձեւ, լուսնոսկիի սջանչելի մոխրագոյնով, իսկ ճիւղերը՝ օղային նուրբ ձեւերով։ Հիւսիսային գայոստ շնջանին դէն, իճագ նղենադանարկի ձեւեր առած են կրկին, մինչեւ ջաղետրբենն բերհանով ու տուրն ոտարացող արմատներով ։

Կալուած մր չկայ որ ձէթի կազմածներու իր պահեստանոցը չունենայ -կարծրացուցած հողէ յատակով ցած չինուածը մր ուր դետեղած են ձգմանը եւ աներաժելա այլ դործիքները։ Դեպի հոս է որ ձիթապաուղով լեցուն սակառներ կրող գունագեղ կիները չարան - չարան կ'ուղղուին։ Հոս է որ չքեղ Թոչուններու պես անոնք կանգ կառնեն, զգեստին վը-րայեն անձրեւի ջուրը կր ԹօԹվեն եւ հաց ու սխաորէ բաղկացած իրենց խեղ-ճուկ վարձատրութիւնը կը ստանան : Պահեստանոցի պատին կից քարաչէն ամ-րարները հետզհետէ կը լեցուին ձիթապըաուղով, իսկ անկիւնի չուքին մեջ հրեշի ապաւորութիւն կը ձգե հոկայամարմին նախնական հզմանը։ Երեք ոտք բարձրութեան վրայ՝ ծորան ունեցող տափակ ջար մր կայ, ասոր կեղրոնեն ղեպի վեր ցցուող զերանի մր վրայ կրանիտեայ ա-զօրիքը գետեղուած է։ Ասկէ երկարած աւելի փոքր Հորիզոնական գերան մր կր կապեն բուռակի մը վգին, որ եւ կը հայ**ժայ** թե հղմիչին ուժանիւթը:

Արգրեւոտ օրերուն՝ մեծ խարոյկ մր կը տելով չէ, որ դիւղացին կրնայ դրամ ավառեն, որպեսզի ձիխապաուղի հաւա- ւելցնել: քեր հետղհետէ հասնող կիները իրենք -զիրենք չորցնեն։ Կամարապատ մութ. անցքերուն մեջ շուքերը կուդան -- կեր-

ստանայ։ Մերթ իր ծիլերը ճիւղաւորելով թան, կը դարնուին առաստաղէն կախւած սոխի եւ ծխախոտի խուրձերուն, ծնողական ծոցէն բուսած ծառերու խում. յարդին վրայ հանդչող անայլայլ հաւե. րուն, հիւսուածեղէնի կարկահին, Թերեւս դիրչեւ արժաղ արիիւր դն սնոջանու ան-मृम् मृद्रेष हार्न шाठि हिंद :

Ձիթապաուղի Հաւաբը կլիմայական որեւէ պայմանի մէջ առաջ տարուելիք գործ է։ Փետրուարեան փոթորիկներուն՝ երբ հեռուն չես կրնար տեսնել, փոքրիկ պինդ պաուղներուն հատ -- հատ իյնայուն ձայնը կր լսես սակայն իսկ եթե բարձունքի մր վրայ կանգնած դէպի հարաւ նայիս, հովիար հարուածող եւ ձիթենիները տակնուվրայ ընող հիւսիսային հովի յառաջիսաղացքը կընտո յստակօրէն աես-նել, երը ծառերը կանաչեն արթաթ -- արծաթեն կանաչ գոյն կը փոխեն ։ Կամարաձեւ անցջերուն ու պատին տակ պատսպարւած՝ շրջանակաձեւ կկզած կիները անխոնց կերպով իրենց սակառները կը լեցընեն, մինչ անձրեւը կապարի հատիկնե... րու պես կր հարուած է շուրջի տերեւները, իսկ ուռջերուդ տակ պաղ Հողին մեջ չարժրակիլ կը սկսին ջուրի կարօտ առաջին վայրի ծաղիկները։

Ձիթենին իր կարեւորութեան համապատասխանող տրամաբանական Հոլովոյթ մը չի ցուցաբերեր, որովհետեւ ծաղկիլ կը սկսի Ապրիլին, ճիչդ այն պահուն երբ, միւս կողմե, իր պաուղները կր հասնին։ Հետեւարար, եթե նախորդ աարի չատ առատօրէն ծաղկած էր, այս տարի կրկին ծաղկելու կարողութերւնը դրենք չունենար։ Անկանոն բերբ ունի. երչ երևեսվ ատևիր, իորումքո երծ երևե կուտայ: Միայն Հաց եւ ձիթապաուդ ու-

Այրի Տիկին Սրբուհի Պարտագձեան եւ ղաւակները՝ Ժընվիէվ, Միրէյ եւ Ցովա-

ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն La Sop'

LUZUE TUPSUAZEUE

մահը որ պատահեցաւ Յունիս 28-ին, 91 տարեկանին ։

Յուղարկաւորութիւնը կատարունցաւ Bունիս 30-ին, Տէսինի U. Աստուածածին Եկեղեցին:

h Shousuy

Տիկին Արմենուհի Գեւոնեան 100 Ֆր. կը նուրը «Ցառաջ»ին Հերմինէ Ֆէյտիի յիչատակին ։

LABU SEUCH «MUSUTAPAPAL ՀԱՅՈՑ ԱՆԹԷՊԻ»

TUSUU. SPPFFF

Գեղատիպ եւ շքեղ Գ. հատորը

(1200 \$9 be 580 hup)

խմբագրու թեամը՝ Պը. ԵՐՈՒԱՆԴ ՊԱՊԱՑԵԱՆԻ

Գինր՝ 57 տոլար, առաջում ի ծախջը ներառեալ:

Ամերիկայէն զուրս՝ 75 տոլար ։

Սաանալու գամար չէքերը գրել՝ AACA անունին եւ ուղարկել հետեւեալ հասցեին.

Mr. Henry ABADJIAN 4089 Park Vista Drive Pasadena, CA 91107 U.S.A.

(Շար. Ա. Էջէն)

ւով, ներկայիս 1500 «զգջացողներ» կան սնորը ական է օժասւին ինբըն վերարերող նոր օրենքեն:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ իսլամապաշտները ստանձնեցին Մուպարաբի դէմ Ատաիս - Ապապա դործուած մահափորձը, մինչ Մուպարաք Սուտանը կ'ամ բաստաներ։ Իր հրապարակած դեկոյցին մեջ, կամատի ալիսլամէյան տէր դառնալով արարջին, կ՝ամրաստանէ Մուպարաքը որպէս՝ ուpmgny:

ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՄԻԹԵՐԱՆ, պաչ-மைத்த கொயியாத்த டி புக்ட வயகிடு கயட்ட ցազրոյց մը տուած է Էքսփրէս չաբախաթերթին: 4'րսէ թէ Հոգեկան որեւէ դրժւարութիւն չունի իչխանութենկն հեռու ապրելով, այժմ ժամանակ ունի պարտե լու, մաածելու, կարդալու, դրելու։ Աղդ. Ճակատի քաղաքապետական երեք յաղ Թանակները վտանդաւոր կը նկատէ, եայն, ին շբուբ ոն օնկրաւսն բր ճարի որ ժողովուրդն է որ գիրենք ընտրած է։ Դես է հիւլեական փորձերու վերակսումին : Կ՝ակնարկե տարիջին (Հոկտեմբերին՝ 79) եւ հիւանդութեան, դիտակից է որ վախանանը մօտ է:

ΦԱՐԻՉԻ դատարանը, առաջին անդամ ըլլալով, աղատ Թողուց Հակա - ի-Վի-Ժի (յղութեան կամայական դադրեցման ղէմ) խմբակ մը որ անցեալ Նոյեմբերին չրջափակած էր Փիթի - Սալփեթրիեր հիւանդանոցին մայրանոցի բաժանմունջր: Դատական այս որոշումը մեծ վրդովում յառաջացուցած է, քանի որ 1975ի օրէնքով է որ արտօնուած է յզունեան կամաւոր դադրեցումը։ Դատարանը Հիմրուագ է ատագարոր օնկրանին ենու pum прпы (jogпын 122-7) 10 புமுரியாம் սաղմել իսկ կենդանի անձ է:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ 50 միլիոն աղջատ ունի 1995-ին, այսին ըն՝ 3,5 միլիոն աւելի րաղդատմամբ նախորդ տարուան ։ Ասոնք Հադիւ 254.000 ռուբլիի եկամուտ ունին (չուրջ 56 տոլար) ամսական։

ΦU. 1-12 1 օդին ապականութիւնը կը մըտակողէ կանաչներն ու ընապակութեան պաշտպանները։ Մոնտ իսկ (8ույիս 5) Ա. էջի գլխաւոր յողուածը նուիրած էր այդ հարցին: Կր կրկնուի, բայց, ի'նչ வுமா, மு மட்டியச்டிய த், மாடுக்றாம், սագորակակել կառջերու երթեւեկը։

Carzou

ŒUVRES SCENIQUES, PEINTURES, DESSINS ET LITHOGRAPHIES

> Du 1er Juillet au 1er Octobre

Ancien Evêché, rue Tourny SARLAT

FRANCE.CULTURE

93.5 FM

Հինդչարքեր, Յուլիս 6, ժամր 8.15- կն 8.30, Անահիտ Տեր-Մինասեան կր խօսի Հայաստանեայց Եկեղեցող մասին:

UGAB

DES ARMENIENS DE FRANCE

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBAF vous informe qu'il reste des places à la colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août.

Pour tout renseignement, veuillez téléphoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au vendredi de 10h à 15h.

A PARIS du 10 au 15 Juillet

Comme nous l'avons annoncé précédemment, près de mille athlètes sont attendus à Paris (*). Les jeux se dérouleront à la Halle Carpentier, qui abrite cinq terrains de basket et de volley, ainsi qu'une annexe pour le football. Tous les athlètes et leurs dirigeants seront hébergés à l'Hôtel Méridien-Montparnasse. Trois bus de la RATP feront la navette entre l'hôtel et la Halle Carpentier.

La plus imposante délégation sera celle des Etats-Unis, avec 162 personnes venant de cinq villes différentes: Detroit, Los Angeles, Fresno, Boston

Outre les activités sportives, une soirée «disco jeunes» est prévue le soir du 12 Juillet; puis la participation, dans la nuit des 13 et 14, aux festivités du

Un dîner de gala clôturera les Jeux, le 15 Juillet, à la fin des épreuves sportives, pour la remise des coupes et médailles. Un spectacle, haut en couleurs, est prévu durant cette soirée de gala.

(*) Pour toute information complémentaire, veuillez contacter : Stéphanie Samuelian: 40.50.60.53.

l'Ecole Tebrotzassère SUPERING TEO RECHERCHE Un(e) RESPONSABLE ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ADMINISTRATIF(VE)

LE RAINCY (93)

Rattaché(e) à l'administrateur en charge des affaires administratives. Vous /assurerez :

- la gestion administrative, comptable et budgétaire de l'Ecole;

- la gestion logistique nécessaire au bon fonctionnement de l'Ecole.

Vous animerez les équipes administrative et logistique.

De formation BAC + 2 (ou niveau), vous justifiez d'une expérience professionnelle de 3 à 7 ans. Vous parlez arménien de manière courante et aimez le contact avec les enfants. La rigueur, le sérieux, un excellent contact relationnel, un esprit d'initiative sont des atouts pour réuissir dans cette fonction.

Rémunération : selon expérience et compétence.

Merci de contacter B. KOUZOUYAN au 39 89 42 28 (entre 10h et 19h).

UMAF

Dîner Dansant

VYUSH NAVEVUL

Մուտքը ազատ է։

Ֆրանսագայ կապոյու Խաչի վօ . ան . Վրլենի «Սաթենիկ» մասնանիւդի մեծ պարահանդեսը՝ Սեպտեմբեր 16-ին մասնակցութեամբ ծանօթ երդիչ՝ **փ**օլ Պաղտատլեանի

CULAPPOSP

Ս. ՆԸԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ՅՈՒԼԻՍ 9, ԿԻՐԱԿԻ

ժամը 12.30-էն մինչեւ 22.30

1 - Արեւելեան եւ եւրոպական ճա-

2. - Վիճակահանութերւն՝ մեծ պար-

3. - Զանագան Հետաբրբրական խա-

4. - Ընտանեկան Հաճելի եւ ջերմ

5. - Գեղարուեստական ճոխ յայտա-

Մասնակցու Թեամբ՝

ԱՆի նուագախում բի

, باطع

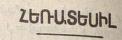
դեւներով,

ղեր ու ժամանց,

le Samedi 18 Novembre au «MERIDIEN»

Imprimé sur les Presses du Journal Commission Paritaire : No 55935

«HARATCH» 83, rue d'HautevNie, 75010 Paris SIRET : 51027317 A R.C. Paris

FRANCE 2

Կիրակի, Յուլիս 9, ժամը 9.30 տեսակցութիւն

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա.

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

102040604 Pbylnl 11,66 **Բ**ԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժանորդներեն կը խնդրուի - նախընտրա րար - հասցէի առժամեայ փոփոխու թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթա տարի գրասենեակի միջոցաւ, լծան. րաբեռնելու համար «Ցառաջ»ի վար չութեան եւ առաքման ընկերութեան աշխատանքը:

Անկարելիութեան պարագային կա րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թեր. թիս վարչութեան, մեկնումի թուա կանեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկու հասցէները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցել 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարա կան յաւելեալ անկանոնութիւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ. նողներու հասցէի փոփոխութիւն չկա տարուի:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՐ U.A.4U.h 2U.6hh በՒՆԵՑՈՂ ԲԱԺԱ *የበቦትየቴዮጡ* :

> Շնորգակալու թեամբ՝ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՑԱՌԱՋ»ի

LUBUUSUTP ՓԱՐԻԶԻ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ

Կր ծանուցուի որ 1995 Յուլիս 3-էն հ րանույի Հայաստանի Հանրապետութեա դեսպանատունը կը գործէ իր մշտակա նստավայրը՝

9, rue Viète 75017 Paris

M° MALESHERBES Հեռամայն._ 42. 12. 98. 00 (գրասենեակ 42 · 12 · 98 · 02 (հիւպատոսա

Հեռապատճեն . 42 · 12 · 98 · 01 (գրափե

42 · 12 · 98 · 03 (հիւպատո սական ճիպ)

Վիղաներու եւ հիւպատոսական ա սպասարկուներւններու համար դիմել Երկուչարթիկն Ուրրաթ, ժամը 9-կ 13:

GRANDE FETE CHAMPETRE

Pour célébrer la fin de l'année scolaire et la Fête du KHANASSOR

la Croix Bleue de Grenoble, section ((Ani)) la FRA Dachnagtsoutioun

Nor Seround

vous attendent nombreux

le Dimanche 9 Juillet

au Parc de l'Ovalie à Sassenage (Banlieue de Grenoble)

Avec la présence pour la première fois à Grenoble de la Troupe de danse «Gorio L'animation musicale sera assurée par

Sono Armen Un buffet de spécialités arméniennes vous attend

Buvette -

Jeux d'enfants -Ambiance arménienne assurée nhraup ցրելիՍ 7 VENDREDI 7 JUILLET

LE NUMERO : 5,00 F 69ቦዓ ያሀቦት _ ውኑት 18 · 630

EURUPE UPPREPAR (1925 - 1957)

Fondatour SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925 DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - FAX: 48.00.06.70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

₽ԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. - Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար · 1.300 Ֆ · (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր , 5,00 Ֆ.

Z U B U U S U V

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՍՊԱՍՈՒԷՐ Հ. Հ. Շ. - Ն ԿԸ ՅԱՂԹԻ

ՍԱՎՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆ ԱԼ ՎԱՐԿ ԵՂԱԾ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆԸ 4C USUVUS

Հինդչարթի առտու (Յուլիս 6) Երևւանի հետ հեռամայնային բազմանիւ իսօսակցութիւններ կ'ունենայինը, բայց, պարզ է, կարելի չէ որոշ Թիւեր ունենալ, նոյնիսկ ժամը 12-ին (Երեւանի ժամով): կարելի էր, սակայն, ընդհանուր գաղափար մը կազմել:

Քուբարկողներու <u>Համեմատութ</u>իւնը, խնչպես երեկ ալ գրած էինք, բաւական նեծ եղած է, կր կարծուէր աւելի _քան 60%: Գլխաւոր Թերութիւնը, ինչ որ միլազգային գէտերն ալ մատնանչած են, կրվերաբերի չատ երկար սպասումներուն աւկարկու թեանց գրասենեակներուն առչեւ։ Այս սպասումները այնջան երկար եղած են, որ անհրաժելա դարձած է երկարաձրել փակման ժամը, այսինքն ժաtp 20-6 mbq, 22-66 46pg mm/ ent. արկութեան։ Հաւանարար, դեր խաղայած է նաեւ կուսակցութեանց բուէաաղ թերու բարդու թիւնը: Ամ էն մ էկը В կուսակցութ իւններէ եւ ամ էն մ էկ կուակցութեան Համար երեք թեկնածուի անուններէ բաղկացած էր։ Հարկ էր աւ-மி, க்டிக்டுவர் மிர்டி புளடமயிழாட ին։ Այս 13 կուսակցութեանց ցանկը Հըլատարակած էինք Յուլիս 4-ի մեր Թի-

ிமைழிய மாடக்கும்கிறாட வேளியக்கும், நமரասւնիւն» դիաւսևուդն սև քն շողախնը. Հն:

բեր վեց հոսանը. - ա) Հայոց Համագդային Շարժում, ը) Հանրապետական կուսակցութիւն, դ) Քրիստոնեայ - դեմոկրատական Միութիւն, դ) Սոցիայ -Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւն, ե) «Մատւորական Հայաստան», զ) Ռամկավար - Աղատական (լիպերայ - դեմոկրատ) ։ Հաւանական էր որ շուրջ 100 երեսփոխաններ ընտրուած րլյան ։

Ընտրուած են անչուլտ իչխանունեան գլուխ գանուողները:

Ընդոլիմութենկն ընտրուած է Վարդկն Մանուկեան (ընտրական 20-րդ չրջան, Արաբկիր), բայց, ըախումներ պատահած են։ Ցարձակում գործուած է իր վըրայ եւ ակնոցը կոտրած են։ Իր մրցակիցն էր՝ Կեղրոնական Դրամատան կառավարիչը՝ Բագրատ Աստարեան ։ Ընտրուած է նաեւ Ալոտ Սատոյեան:

Միջաղկպեր պատահած են անչուշտ եւ ապահովութեան ուժերը միջամատծ, բայց, ընդ Հանրապես ծանրակչիռ բնոյթ չեն ունեդած .

Ինչ կը վերաբերի Սահմանադրութեան, հարկ էր որ մէկ երրորդի, այսինքն՝ 33%-ի Համեմատութիւն ձեռը ձգե, կր կարծուէր որ «Ս., ո'» չ 40% - ի շուրջ եդած է, թեև կարգ մր ադրիւրներու հաբական կուսակցունքիւնն է ՀՀՇ, աւելի մաձայն, բազմանքիւ ընտրաչրջաններու ար կ'ըլլար թերեւս ըսել «Հանրապե- մէջ, ջուէներու մեծամասնութիւնը «Ո՛չ»

ճամաճարաչ վբետանուղն խրմես աստե կայ կը թուի, ժամանակի ընթացքին։

«LE FIGARO» (6 Juillet)

ARMENIE: L'apprentissage des urnes

LE DACHNAK, L'UNE DES PRINCIPALES FORCES DE L'OPPOSITION N'A PU PARTICIPER AUX PREMIERES LEGISLATIVES DE L'APRES-COMMUNISME

Մոսկուայի իր ԹղԹակիցն է՝ Իրինա տը Շիջոֆ որ կ'անդրադառնայ Հայաստանի ընտրունիւններուն։

Կը նկատէ որ խորհրդային կայսրութեան մեջ, Հայաստան բողոքի դետնին վրայ յառաջապահ դիրջի վրայ էր։ Ե-րեկ, կը գրե, լեռներու եւ բարձրաւանդակներու այս Հանրապետութիւնը վեր. ջիններեն մեկը եղաւ իր Խորհրդարանը ընտրող : Լրադրողը կը յիչէ որ տօնական օր էր, ելեկարականութեան Հոսանը կար (अभिष्ट्रित पृतिष्ठ में मार्ग) :

Հայերը, կը գրէ, կ'ապրին առանց կաղի, առանց տաք ջուրի եւ օրը միայն երկու ժամ ելեկարականութիւն ունին։ Դ*երախտունեիւնները չդադրեցան այս* երկրին գլուխը 1988-ի երկրաչարժէն ի վեր ։ Ենթակայ Աղրբեջանի գրած չրբ ջափակումին, Հայաստան հետղհետէ խրեցալ անտեսական տագնապի մը մէջ որ զանդուածային գաղթի պատճառ եդաւ : 4'ըսուի թե երեք ատևուտը դէն mւելի քան մէկ միլիոն Հայեր մեկնած են ։ Բնակչութիւնը 3,7 միլիոն կը գնահատւի ։ Կորսնցուցաչ են բոլոր պատրանքները ։

Ընտրութիւններու 13 կուսակցութիւններ կր ներկայանան։ Ինր ուրիչներ, որոնց կարդին՝ Հ. 8. Դ.-ն, արդիլուած անցեալ Դեկտեմբերին, մերժուեցան ընտրական յանձնախումբին կողմ է։ Նոր Խոր--Հրրդարանը որ պիտի յաջորդե Գերագոյն Խորհուրդին 190 երեսփոխան պիտի ունենայ ։ Ընդդիմութիւնը կազմուած է մէկ կողմե՝ համայնավարներե, միւս կողմե՝ ազգայնականներէ : Շուրջ 50 դաչնակցական կր ներկայանան անկախ պիտակի տակ : Ըստ I. Տէր - Պետրոսեանի նոր Սահմանադրութիւնը խորհրդարանական Հանրապետութիւն մր պիտի հաստատէ։

Ընդդիմութեան Համար, ան, դլիաւորաբար, պիտի ամրապնուէ նախագահին իշխանութերւնը։ Ընտրողները պատրանք չունին : Այլեւս իրենց իսկ ապագային չեն հաւատար։

«LIBERATION» (6 Juillet)

L'Arménie aux urnes sur tond de crise

DANS L'EX REPUBLIQUE D'URSS. UNE PARTIE DE L'OPPOSITION EST PRIVEE DES LEGISLATIVES

Թերթը լայն տեղ կուտայ, նկար մրն ալ կցելով Մարջ Սեմոյի գրութեան։

Սկիզբը կը պարզէ ընդհանուր պատկելը, յիչելով անցեալի ղկպքեր, Ղարարաղի ճակատումը եւ քաղաքական յարւած մինոլորտը Դաչնակցութեան առկախման հետեւանքով: Հակառակ անոր որ 1. Տեր - Պետրոսեանի Հայոց Համագգային Շարժումը ամէն հաւանականութիւններն ուներ ընտրութիւններու գլու-

(Tmp .p 4 . 52)

⊀ԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԿՈՆԴԱԿ

69e ANNEE - Nº 18.630

Այս Կիրակի , Յուլիս 9-ին , պատարագի ընթացքին՝ «Հայր Մեր»էն առաջ, Ֆրանսայի Հայաստանեայց բոլոր եկեղեցիներուն մեջ հանդիսաւորապես պիտի կարդացուի՝

ንብተመለበሚው ጓባላበሀ ያተባበያ S. S. SUPESPE U. V. AUSPPURF ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

անդրանիկ սրբատառ ԿՈՆԴԱԿը՝ ուղղուած Հայաստանեայց Առաջելական ամբողջ Եկեղեցույն ու անոր բոլոր դառակներուն

կր հրաւիրենք մեր ժողովուրդը այդ օր ներկայ ըլլայ պատարագին եւ երկիւղածութեամը ունկնդրել՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետի սրտին խօսբը:

> ጉኮኮሀኒ **4U.P-N2.P4NUU.4U.**5 ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅՈՑ

40300804h 46002U34h VAL BOPPE

Հայաստան հեռաձայնելու համար հարկ է այլևս դործածել նոր թիւը (fnm)՝ 374 (փոխանակ 7-885-ի) յաւելեալ՝ 2 Երևանի համար եւ խօսակիցին Թիւր, այսինքն՝ 19 (Ֆրանսայի պարագային անչուչտ) шщш' 374-2 ы. Герир:

AUTH RE SUJUA

ՇԻՐԱՔ Ժընեւ գացած էր Ցուլիս 5-ին, ՄԱԿ-ի յիսնամեակին առԹիւ : Իր ելոյԹին մէջ ջատագովն եղաւ կազմակերպու-թեան։ Այս առթիւ, տեսակցութիւն մրն ալ ունեցաւ Արաֆաթի հետ։

ዓጠንህያትቦበኑውትትኒር ԵՒ ሀቴኒያትቶԱ-ՆԵՐԸ Համաձայնութեան եկան աշխատանքի հարցի մը չուրջ: 40 տարի աչխաարլը (անկախ ենթեակային տարիջէն) կը րաւէ հանգստեան Թոչակի կոչուելու համար:

ՓԱՐԻՉԻ քաղաքապետարանին պատկանող չքեղ յարկարաժիններու բաշխումը - աժան վարձքերով _ ԹաղապետուԹեան անդամներու ընտանեկան պարադաներուն (ատաւրքանան, գիւփք) ին հանաբարք պղտորել մ թնոլորտը : «Գանառ - Անշէնէ», իր վերջին Թիւին մեջ, յաւելեալ տեղեկու. Թիւններ քաղած էր եւ կը յայտներ Թե ոչ միայն ինդ (Ժիւփէ) եւ աղան, այլեւ րախիկը իկրը եւ խորթ եղբայրը մատչելի վարձքով յարկարաժիններ կը բնակին: Ժիւփէի համար, այս լուրերը «յայտնութիւններ» չեն եւ նպատակ ունին միայն ու միայն քաղաքական անկայունութերւն յառաջացնել: Ամ էն կողմ է այդ առանձնաչնորհետլ վարձակալներուն անունները կ'ուղուէր եւ «Ֆիկառօ» ցանկ մը հրատարակած է (Ցուլիս 6): Հոն կր դանը. ւին Անրի Քրագիւբի (Համայնավար), Գլու Էսքեկ, Ռոնի Պրոման, Քրիսքեիան Պլան, Օլիվիկ Սերըն, Ժիզկլ Մորօ,, եւայլն, եւայլն:

VCUNFL

«LE MONDE» (6 Juillet)

Elections législatives en Arménie sur fond de crise

թերթը, սկիզբեն կը յայան<u>է</u> թե քաղածարար նանատան դ և բանանակ դն դէն է սև Հայերը քուէատուփ կը դիմէին, Ցուլիս 5-ին։ Մայիսին, արդիլելով 8 ընդղիմադիր կուսակցութիւններու ընտրութեան մասնակցիլը, իչխանութիւնները կրակին վրայ իւղ լեցուցին ։ Դեկտեմ բերին, արկեն, Սփիւռքի դուրդուրանքը վայելող կուսակցութեան, Հ.3.Դ.-ի առկախումը նավսուան համար, Թունաւորած էր Լեւոն Տէր - Պետրոսեանի յարարերութիւնները ընդդիմութեան հետ։

«Լը Մոնտ», ապա կ'անդրադառնայ Դաչհակցականներու ձերբակալութեանց, ահոնցնե մեկուն մահուան (Մայիս 16) իրոց չարչարանըներուն Հետեւանըով ու կարձագանգե Վազգեն Մանուկեանի մեկ րու հայանասենբար, «Դէռնի հայտարնաքար վարչակարգ դն հն հրվերը» ու ին իչ եր ար րախատեր հատ դօտին բև (. 85ր . Պետրոսեանի որու նախարարա-

պետր եղած էր։ Կ'աւելցնե Թե Վազդեն Մանուկեան Հարկ եղածին չափ խիստ բառեր չի գտներ նախազահական կազմին

Այս ընտրութերւններուն մեծ նախասիրւածը՝ Հ.Հ.Շ. և ձեռք դրած է ընտրական յանձնախումբերուն վրայ, այլ խօսբով մենաչնորձեայ դիրք մր ունի արդիւնջնե-பாடு பிறயு :

«Lp Unden» yen he hout L. Stp. Abmրոսեանի մասին, ընտրուած 1991-ին ձայներու 83%-ով եւ որ կ'ուրանայ որեւէ ամբողջատիրական չեղում եւ կը վստահեցնէ որ ընտրութիւնը կր կատարուի «ըստ օրէնքին» եւ ի ներկայութեան 300 դէտերու։ Բայց, Սահմանադրութեան ծրագիրն ալ, Հանրաբուէի դրուած, խստօրէն ըննադատուած է ընդդիմութեան կողմէ։ Նոր Սահմանադրութիւնը յաւելեալ իչխանու թիւն կուտայ նախագահին, օրինակ՝ լուծել խորհրդարանը, նչանակել րախանահան և ետևջնաժուր տաբրակալները ինչպէս նաեւ զինուորական բարձրագոյն պատասխանատուները։

Հայաստանը, կը գրէ Մարի Ժեկօ, արկարացած է եօթ_և ատևիրբեսու աարբերումով եւ դէմ յանգիման է բնակչութեան մր որ զգուած է անտեսական աննախընթաց տազմապե մր եւ օրը միայն 2 ժամ ելեկարականութիւն ստանալէ։ Հակա ռակ իր համախմբման յայտարարուած յաղ ժամակին ընտրութիւններուն մէջ, ՀԱՊ-ի ամենեն երիտասարդ նախագահին

በግ ተተ በተለተ መተከታ ተ

(Բ. եւ վերջին մաս)

բԱՆՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓԱԽՈՒՍՏ

Գրութիւմներու եւ քաղաքական իրաւ ւանց պաչապանի գործունկութիւնը հեարզհետէ կը բազմանայ, յաջող պատմըւածք, պատմութիւններ, յօղուածներ, համրորդութիւններ, ևրոպական խաղաղասիրական չրջանակներու մէջ դասախօսութիւններ։ 1927ին կը հրաւիրուի Մոսկուա։ Այս առիթէն կ'օգտուի իր առաջին այցելութիւնը ընելու համար Հայաստան, որ 1922-ին Խորհրդային Միութեան հանրապետութիւններէն մին եղած էր։

Գերմանիոյ մէջ Նասիոնալ Սոսիալիստական չարժումներու սկիզբը, սկիզբը կ՚բլլայ նաեւ իր մտաւորական եւ մարդկային կզգիացումին։ «Բոլչեւիկ մտաւորական»ի, «Գերման ազգային արժէջներու դաւաձան»ի Համբաւ կը ստանայ եւ Մայիսի մչակուժային եւ ժողովրդական բրոբականտի նախարարուժեան «Գեղարուեստական» ձիւղին կողմէ Հրատարակուած 71 Հեղինակներու սեւ ցանկին մէջ

կը գրուի իր անունը:

1933 Ապրիլին, Հրեաներուն դեմ եղած հայածանքեն անմիջապես վերջ, Արմին Վեկներ կր գրե «Բադ նամակ Ատոլֆ Հիթլերին»: Մ.յս նամակին պարունակութիւըն ետոնայայա եսմոճ դեր է շարաշնէական եւ հակամարդկային գործունկութեան դեմ : Մյս յանղուգն ժեսթեն, «մոլեռանդ խաղաղասէր»ի եւ «ձախակողմ... եան Հակում» ունեցողի Համրաւին Համար կը ձերբակալուի Կէսթափոյին կողմ է, կը քաշկոտուի Գոլումպիա Հաուս-ի նկուղները. կը բանտարկուի եւ կր ծեծ. ւի։ Ապա կը փոխադրուի երեջ տարբեր 4 աւաքավայրեր . Օրանիէնպուրկ , Պէօր-կերմուի, Լիխներնայերկ, բայց 1934-ի գարնան, մօտաւորապես հինդ ամսուան արգելափակում է յետոյ, ազատ կ՝արձակւի ։ Նախ կ'երթայ Անգլիա գտնելու Համար իր կինը եւ ապա Պաղեստին, ուր գաղթած էր իր աղջիկը: 1939-ին, «փո-խաղարձ համաձայնութեամբ» կը բաժնըւի կնոջնեն։ Այս առընչութեամբ Վեկներ 40 404. -- «Գերմանիան ինձմէ խլեց ամէն բան. ընակարանս, համբաւս, ազատութիւնս, աշխատանքս, բարեկամներս, պապենական տունս եւ ուրիչ ինչ բան որ ինծի ամենասիրելի էր : ի վերջոյ զիս զատեց կնոջմես ալ։ Եւ սակայն այս այն երկիրն է զոր ես կր շարունակեմ սիրել»:

ԻՏԱԼԻՈՑ ԱՔՍՈՐԸ

1936-ի եւ 1937-ի ըն Թացջին կը փոխադրուի Իտալիա։ Նախ Վիէ Թրի, ուր կը հանդիպի Պէոլին էն ծանօթ հրէական ծադումով արուեստադիտուհի՝ Իրէնէ Քովալէվսկայի, որուն հետ պիտի ամուսնանայ 1945-ին, կը հաստատուի Փոգիթանօ։

1938-ին կը Հռչակուին «Ցեղային Օրէնջներ»ը որոնջ Թէեւ սկիդրը բաղդատարար Հանդուրժողական էին, բայց ՀետզՀետէ կը խստանան։ ՀիԹլէրի Իտալիա այցելուԹեան առիԹով, իրրեւ ապահովական նախաղդուշական միջոց, Վեկնէր ուրիչ դաղԹած մտաւորականներու Հետ կը ձերբակալուի եւ ջանի մը չաբաԹ կ'արդելափակուի։

կը սկսի ճնչող չրջան մը ուր մակերես կ՝ելլեն արդելափակման յարուցած վնասները եւ ապրած կղդիացումին ծանրու-Թիւնը՝ իբրեւ մտաւորականի ինջնուԹեան կորուստ։

Իտալիոյ պատերազմի մուտքին յաջորդօրը, Հերպերի Գարլէր կը հրահանդէ ձերբակալել տալ Վեկնէրը եւ արդելափակել Բորժէնցայի հաւաքավայրին մէջ։ Բայց Վեկնէր կը յաջողի Հռոմ երիալ եւ ներկայանալ դեսպանատուն իբրեւ դերմանացի հպատակ։ Ձերբակալման հրահանդը կը ջնջուի։

1941-ին կը ծնի իր որդին, Միչան: 1941
- 1943 կը ստանայ Փատովայի դերմանական Ակադեմիայի մէջ լեզու եւ դրականութիւն դասաւանդելու պաշտօն մը: Դասախօսներու ցանկին մէջ արձանադրուած Ա. Թէօ Վեկնէր անունը, դարմանալիօրէն, իր ինջնուժիւնը մէջտեղ չի հաներ:

իր ինդնութիւնը մեկտեղ չի հաներ։ 1943-ին, ազատագրումեն յետոյ, Վեկներ կ՝անցնի Հռոմ, Սթրոմպոլի եւ Փոգիթան, ուր կը մնայ մինչեւ 1955: Ապրելու Համար կը ծախկ իր դոյքերը։

Հակառակ իր միջազգային խառնուածքին, այնպէս խորունկ կը մնան իր արմատները դերմանական մչակոյնին մէջ, որ երբեք պիտի չկարենայ Համակերպիլ աջսորականի վիճակին եւ պիտի չկարենայ օտարունեան մէջ արտադրել եւ իրականացնել իր դրական մտադրունիւններր։

1952-ին առաջին անգամ ըլլալով կը վերադառնայ Գերմանիա, բայց տեսակ մը օտարուժիւն կը զգայ իր իսկ Հայրենիջին Հանդէպ եւ կ'որոչէ չմնալ։ 1956-ին կը վերադառնայ Հռոմ։

1965-ին, Հայկական ցեղասպանութեան 50-աժետկին, ժաժուլը կը վերագանէ իր լուսանկարները որոնք իրենց դեղարուեստական բայց ցնցիչ բնոյթով կը չաղախեն տառապանքը եւ արժանապատւութիւնը։ Նոյն առիթով, 1915-ի եղելութիւններուն վերաբերմամբ կը Հրատարակէ դրութիւն մը «Տի ՎԷլթվոխէ»ի մէջ՝ «Բարի Լոյս»։

ԳՆԱՀԱՏԱՆՔԸ

Հայկական ողրերդութեան վկայի, հայ եւ հրեայ ժողովուրդներու պաշտպանի իր դիրքը ճանաչում կր դանեն վերջապես միջազդային դետնի վրայ։ Իր ծննդավայրի իշխանութիւններեն ստացած ճանաչումներեն բացի, 1968-ին Իսրայելի կատավարութեան կողմէ կր պատուրուի «Արդար» տիտղոսով։ Էջմիածնայ մէջ, Վազդեն Ա. Կաթողիկոսի կողմէ կր պատուուի Ս. Գրիդոր Լուսաւորիչ չքանչանով։ Խոր յուղումով կը ծնրադրէ Ծիծեռնակարերդի նահատակաց յիչատակին նուիրուած անմար բոցին առջեւ։ Երեւանի մէջ իր անունով կը մկրտուի փողոց մը։

1968 Ապրիլ 28-ին, Միլանոյի Հայ Տան մէջ է Արժին Վեկնէր։ Իր վկայուժիւնները նոր լոյս կը սփռեն 20-րդ դարու առաջին ցեղասպանուժեան վրայ եւ իր լուսանկարներու յիչատակը անջնջելի կը մրայնայ։

իր կետնքի մնացած մասը կը բաժնէ դրական գործերու եւ դասախօսութիւններու միջեւ, Եւրոպայէն մինչեւ Ամերիկա։

«Ծերունին» արձակ բանաստեղծութեան մէջ կը դրէ. «Իմ խիղճս կը կանչէ զիս վկայ ըլլալու։ Ես, անապատին մէջ տարագրուածներու ձայնն եմ»։

Իր մահկն առաջ կը կարդադրկ որ իր ամբողջ դրական արտադրութիւնը փոիադրուի Մարպախ ջաղաջի դերմանական դրականութեան դիւանը։

Արմ ին Թ. Վեկնկը մեռաւ Հռոմի մէջ, 1978 Մայիս 17-ին, 92 տարեկանին։ ՍԹրոմպոլիի ընակարանին մէջ իր աչխատանջի սենեակին ձեղունին վրայ դրուած է. «Մեզի տրուեցաւ պարտականութիւնը աշխատելու գործի մը վրայ, բայց չըտրուեցաւ կարելիութիւնը լրացնելու»:

4. F.

<u>поче</u>

4U.AULT ARFLUFLUFLE F...

Ռուսաստանի Ապահովութեան Խորհուրդին բնապահական յանձնաժողովը անդրադարձած է որ երկրին մէջ մեծ համեմատութեան հասած է կապարին պատձառած ապականութիւնը։ Կապարը կը դրտնուի ջուրին, հոդին, ներկերու, պահածոյի տուփերուն, եւայլն մէջ։ Չափելու
դործիջները մինչեւ այսօր չատ նախնական րլլալով կապարի ապականութեան
բուն աստիձանը դիտնալ կարելի չէր։
Լուրը տալով, կացութիւնը «անհաւատալի» կը նկատէ «Իզվեստիա»։

ዕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՌՈՒՍ ՀԱՐՈՒՍՏՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱԳԱՂԹԸ

Գոթ տ՝Ագիւրի իւրայատուկ մէկ նորութիւնը Նիս - Մոսկուա երթուդարձի թըռիչջներն են որոնջ կ՝րլլան չաբաթը երեջ անգամ ։ Կալուածային առուծախի գրասենեակներուն պաչաօնէութիւնը սկսած է Պուչկինի լեզուն սորվիլ ու ծովափեայ սխառերը միչտ վոտկայի պաչար կ՝ունենան ։ Ամէն բան կը Հասկցնէ թէ Ռուսերը սկսած են վերադառնալ ։

Անոնը մօտ դարու մը Հեռաւորութենեն կր կրկնեն իրենց կայսրերուն եւ կայսրուՀիներուն երկրուան սովորութեւնները։
Հոկտեմբերեան յեղափոխութենեն առաջ
ռուս ընտրանին Նիսը գլխաւոր ապաստանի վերածած էր, խուսափելու Համար իր
երկրին խստաչունչ ձմեռներեն ու ընկերային խսովութիւններեն։

Այսօր եկողները կապ չունին ազնուականութեան հետ կուդան վայելելու բնութիւնը, ծովն ու արեւը եւ նաեւ իրենց
հարստութեան մէկ մասը ապահով վայր
մը դետեղելու։ Անոնք կուդան 100 տոլարնոցներու կարեւոր պանդոկներուն ամէնէն փառաւոր յարկաբաժինները եւ կը
մնան չաբաթներով։ Այդ պանդոկներչն
մէկուն սպասեակները կը յիչեն ռուս այն
դոյդը որ ծովափին վրայ արեւու լոդանջի ընթացջին եշթը չիչ տոմ . Փէրինեոն
ապսպրած էր ու ամենայն հանդստութեամբ Հնչուն դրամով վձարած 1100 տոլարի հաչիւը։

Այս պանդոկներուն խոհանոցներն ու Տաչացուցակներն ալ սկսած են պատչանիլ ռուսական ֆիմֆին. կ՚ըսուի որ նախընտրելին միսը, դետնախնձորը եւ վոտկան են, քան ֆրանսական խոհանոցի նրբատեսակ Հաչատեսակները։

Այս եկուորները, ՀամաչխարՀային դրրաժատան ենժադրուժեան Հաժաձայն,
կանոնաւոր կերպով կարեւոր դրաժադըլուխ կը ճանեն Ռուսաստանկն. Հաժայնավար կարդերու անկումկն ի վեր 50 միլիառ տոլարի չուրջ կը կարծուի փոխադրրուած դրաժին դումարը։ Ռուբլիին
անկումը զարկ տուած կ անկարդուժեան
եւ կաչառակերուժեան. խախտած կ ջադաջական կայուն վիճակը ու դրամատկը
Ռուսերը իրենց ունեցածին համար ապապահով ապաստաններ կր փնտոեն։

Անոնցմէ մէկը Նիս Հաստատուած է չորս տարիէ ի վեր ու կ'օգնէ այս կարգի իր ջաղաջացիներուն որ կալուածային ներգրումներ ընեն Ֆրանսայի մէչ։ Ան կ'րսէ Թէ ԳոԹ տ'Ազիւրի վրայ կան Ռուսերու բոլոր ուղածները. մարդամօտ ժողովուրդ մը, արեւոտ կլիմայ մը եւ Հայրենիջին Հետ պատմական յատուկ կապեր։ Հարուստ Ռուսերը ապահովութեան մտահուրժիւններ ալ ունին. անոնջ ու իրենց ընտանիջները Մոսկուայի կամ Ս. Պետերարուրդի մէջ առեւանդումներու, դրամաչորԹուԹեան և նոյնիսկ սպանութեւններու գլխաւոր Թիրախները կ՚րլւան ու կը փնտոեն ապահով չրջաններ։

Նիսի մէջ կալուածային Հարցերու գըրասենեակի տեր Ռուսր կ'ըսէ Թէ մինչեւ այսօր իր ջանքերով մօտ 40 միլիոն տոլարի մասնակցութիւն ապահոված է Գոթ ա՝Աղիւրի անահսութեան։ Բայց ցաւ կը յայտնե որ տեղական իշխանութերւն. ները չեն գնահատեր իր աշխատանքը։ Հարկային վարչութիւնը սկսած է պրարտել անոր դործառնութիւնները, կասկածելով որ ռուսական մաֆիային դրամը կ'օրինականացնէ։ Ինւք կը պնդէ որ այդ բաներուն հետ ինք կապ չունի։ Կր ցամի նաեւ որ ֆրանսական իչխանունիւնները իրենց կեցուած քով ի վերջոյ պիտի փախցրնեն Ռուսերու ներդրումները, ինչպես ըրած են անցեալին Ամերիկացիներու եւ Արաբներու պարագային:

4U.7, 2U.V

պուլկաrանայ նամականի

ՓԼՈՎՏԻՒԻ «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»Ի «ԱՐԵՒ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԻ ԱՌԱՋԻՆ ԻՆՔՆՈՒՐՈՑՆ ԵԼՈՑԹԸ

«Մ.րեւ» երիտասարդական պարախում. րը, որ մէկ ջանի տարի առաջ սկսա_{և իր} աշխատանքները Փլովտիւի «Համաղդայի ը»ի կողջին պարուսոյց ու բեմադրող 0ր Առլին Գատպարեանի ղեկավարութեամ իր մասնակցութիւնը կը բերէր տարրեր ձեռնարկներու առներ: Ատոնը նախնա. կան քայլերն էին ազգային պարարուես. ար ընագաւառին մեջ եւ կը վկայերն ե «Մրեւ» պարախումբը ապադայ ունի նա. խանձախնորիր կազմով ու դեկավարով Եթ հախապես վարանում մր եղած է ա նոր յաջողութեան Համար, Յունիս 10-ի առաջին համերդ - ելոյթը եկաւ հաստա աբ և եր, դատվարունիւրդրեն աւբևոն եղած են եւ հիմա արդեն յոռետեսունիւ նր վերացած է։

Քաղաքիս պուլկար բանակի տան սրա. 4 டிய மூர் சார் பாட்டிரும் கோளம்கியும் [եւան մեծ բազմու [եան մր առ կեւ խնամ. ըով պատրաստուած պարային ծրագիրա մր Հանգես եկալ «Արեւ» պարախումբը Ցատկանչականը ու գնահատելին այն է որ ծրագիրը պատրաստուած էր պարու սոյց ու բեմադրող Օր. Առլին Գասպար եանի կողմ է, առանց ձեռքի տակ ունենա. լու որեւէ Հայկական պարարուհստի կի. րառական ձեռնարկ . պարագրութիւն՝ ... միայն տեսերիցի վրայ հայկական պարե րերու իր տեսածներուն վրայ յենլով, մատապութեան վրայ կառուցելով ամի մէկ առանձին պար՝ ըլլայ մանչերու, ը լայ աղջիկներու։ Իսկ մնացեալը ... երե ւակայութեան թեռիչը, հայակ, մտայրա ցում հիմնուած իր մասնայատուկ կը **հունբոր վնա**ն, ուսանած _{Հր}մադրա նաևջնաժույր տանային ու բնագրարա ակադեմիայի մէջ՝ Փլովաիւ : Եւ փորձեր փոփոխու Թիւններ, փորձեր եւ դարձեպ փորձեր՝ երեկոները մինչեւ ու լա ցերեկնային պահերը, երբ ուրիչ իրեկ Հասակակիցները պտոյտի կ'ելլեն։ Եւ պ բոլորը հետապնդուած նպատակին հա նելու՝ մինչեւ որ ամ էն մեկ պար իր ձ ու մարմինը ստանայ համապատասի Հայկական ժողովրդական երաժչաուխ ռիթենի տակ, կարողանայ Հանդիսատեր ճաչակը գոգացնել, յուղել, աղդայ զգացումի ալիջներով ջերմացնել ջնա դատներու սուր հայեացքին դիմանալ։

Եւ այն ինչ որ «Համադդային»ի "Արեւ պարախումբը ներկայացուց՝ Համելի ա ռաջին պարն իսկ «Արեւ» անուան տակ ջերմութեան մթնոլորաի մը սկիդբը հղաւ, որ յաջորդական պարերով Հմայեց ներ կաները՝ «Սառն պար», «Առաւստեան

907», «1·5, e5/5»:

Իսկ յիչենք նաեւ՝ «Կուժերով պար»ը «բևիատոտևերբեսս անոևն բւ արդատ րուլի «Թոչուն» պարմանուհիներու պար ուր բեմին վրայ սպիտակազգեստ Հա յուհիներ իսկական թույուններ կի կարծես Յովհաննես Թումանեանի «Աղա նեվանը» էն գուրս թոած դէպի երկի կապոյար, դէպի ազատութիւն ու փրկու Թիւն : Եւ տակաւին «Էնզելի» պարը, պ նբեսու փուրջն՝ իրի վենչաւսևունթար «Թամ դարա»: Պարաձեւը եր թակայ է պա նրմարարկը սնուբոմի անևն դրնագոր պարարուեստի, իսկ մեր պարագայի 0 թ. Առլին Գասպարեանին ձգտումը հղա է բազում լսաերիզներ ունկընդրել հ տայղացումներուն համար։ Ժողովրդա կան պարարուեստը Համագրում մբն է ձեւի, երաժչաութեան ու ազգային ա րազի, իսկ այս վերջինը այնքան գժուպ է դէնարմ երևը՝ բևե ամմայիր անդրա րբևքը կանուած մամուն դն ին որևայո ատոր Տիկին Էմմա Գասպարեան՝ Արի մայրը յաջողած էր կենցաղային հագուտ -- նաանուսույթ վենարանով անտանատարի րևեւաջանակ ատևանրբև տանպարուվիր րուն համար եւ դիպուկ կովկասետի չայկական տարաղի տիպը պահելով՝ պա դարրբենուր շաղան և հետանի անան թ Juli suj tepámbursh Budursh Comple բուրի եւ ունիչրբնու զբանբնուր ար

ատրեր երագչաունեամե ատարանրեր երագչաուներու գր ին ատարանրեր ատարանրեր ատարանրեր արարանրեր արարանրեր ի

ւերով Հեզանկուն օրիորդներ ու առոյդ անդարրբեւ անաերեն ին ծաւանքեր րբնիաներուն առջեւ : Մյդ պարերուն կեանջի անավորեն անանանուդեի եսքսն արմապորա գին եւ կր փափաջեի նշել ջանի մր անուններ՝ Անոյչ Թահմիդեան, Արուսեակ քրրըմեան, Ման իկ Շամլըեան, Ձանի Մարդիսեան, առանց անտեսելու մնացեալ պարուհիները, իսկ երիտասարդներեն Ռոնի Պապիկեան, Էտի Քեհայեան, վենցի ելեջնեան եւ ուրիչներ։ Թող նե. րողումիտ ըլլան մեսացեալներ, որոնց անունները յիջելու կարելիութիւնը չկայ թերթի մը սուղ էջերուն մէջ: Կ'ուղենը նաեւ յիչել Օր. Սեղա Նահապետեան, որ «խայելի»ի պարագրութերւնը կատարած է, իրկ դրացբալ հոլոև տանբևու տանաժևութիւնն ու բեմագրութիւնը կը պատկանի 0ր. Առլին Գասպարեանին ։

Պարային համերգը վարեցին Սերոր իոցկատլեան ու Օր . Մատլեն Գրիգորեան՝ պուլկարերէն ու հայերէն լեզուներով, ոըսնք բանաստեղծական ներածականներով բեմ Հրաւիրած կ'րլլային պարախում. րի առանձին կազմերը, Բանաստեղծական աողերը Օր. Առլին Գասպարեանի ներ-արանար գրուրու բերը:

Պարային համերգի ընթացջին երկու միջնարարներու ժամանակ երաժչտական կտորներ կատարուեցան՝ Նինա Գույումձեանի՝ ջունակ, ու Հարի Նիկոդոսեանի՝ կիթառ մասնակցութեամբ։

Հանդիսատեսները բուռն ծավահարութիւններով յայտնեցին իրենց գոհունակութիւնը ամ էն մ էկ պարի կատարում էն վերջ։ Համերգի աւարտին ծաղկեփունջեր քատուցուեցան պատչան խօսքերով Օր. Առյին Գասպարեանին, Տիկին Էմմա Գասպարեանին առանձին պարոքներու՝ եկեղեցական վարչութեան կողմե՝ Կարօ Անդրէասեան , Ազգային վարժարանի կողմէ՝ Տիկին Սոնա Խնկիկեան, Վոջալ --գործիջային «Էրեբունի» համոյԹէն, 10Մ-ի, Բարեգործականի ու Երիտասարղական Միութեան կողմե : Շնորհաւո-րանքներ ու յետագայ յաջողութեւններ մաղթեց Փլովտիւի «Համազդային»ի վարչական անդամ՝ Պր. Սարդիս Անդ.րկասհան ։ Շատ բարձր, դնահատական տուաւ պարախումբի կատարումին Պր. հայիկ Նաղարե թեան ՀՀ վաստակաւոր դերասան <u>։</u>

Фլովաիւահայ իրականութեան մեջ «Արեն» պարախումբը, որ «Համազգային»ի կողջին ձեւաւորուեցաւ, առաջին անդամ արալով մնայուն եւ զարգանալու հեռաթարրբև ուրի, հրանչիւ արգրուքն ահիւատանջին 0ր .Առլին Գասպարեանի, անոր lop, բոլոր պարողներու, երաժչտական րաժինը վարողի եւ պարախում բին նեցուկ կող անձերու չնորհիւ ինչպես Ուզուն-: որ արտարիքը :

«Արեւ» պարախումբը նոր դեղարուես- Յունիս 24, 1995

7-ULAHA-E

AULUNIE SEMANT SEL - AFTջոնեան» սրահին մէջ, Ցունիս 13-ին, տեդի ունեցած է Լեւոն եւ Սոֆիա Յակոբեան գոլէժի անօրէնութեան կազմակերպած երդահանդկոր, յօգուտ վարժարանի կրթական պիւտճեր բարելաւման ։ Ազդային - յեղափոխական երդերով ելոյթ ունեցած են ուսուցիչներ՝ Ռոպեր Քիւրտեան եւ Վիդեն Տիչչեքենեան, նպաստելով ի-րենց պաշտոնավարած ղարոցին չքաւոր սաներու կրթաթոշակի ֆոնտին։

ՄՈՆՐԷԱԼԻ Պոլսահայ Միութեան սրահին մեջ, Ցունիս 25-ին, տեղի ունեցած է տեսերիզի ցուցադրութիւն մը։ Բացումը կատարելով Վահե Քեթի ներկայացուցած է Արմէն Արոյեանը, որ պատմական Հայաստան այցելելով պատրաստած է «Ձրի ուխտագնացունքիւն» խորագիրը կըրող տեսերիզը։

4. ՊՈԼՍՈՑ Արամեան վարժարանի սրրահին մեջ, Ցունիս 21-ին տեղի ունեցած է Արամեան .. Ունձեան վարժարանի միջ. նակարգ բաժնի աւարտական հանդկար: Ցայաագիրը վարած է Րաֆֆի Մինակևան : Noug առած է անօրէն Կարապետ Միսալեան ։ Գեղարուեստական յայտագրի դործադրութենեն ետք կատարուած է մրցանակարաչխութերւն եւ 10 չրջանաւարտներու վկայականաց տուչուԹիւնը:

տական նուանումներ ձեռը ձգելու պարտականութեան առջել կը գտնուի, հակառակ ատոր որ այս պարային ծրագիրով ան կարող է Պուլկարիոյ այլ հայաչատ քաղաքներու մէջ ներկայացնել հայկական անանանաւթոան թւ իրչու չէ րաբե անաասահման ... Մյս ձեւով բարոյական հաաուցում մր եղած պիտի ըլլայ ամբողջ կազմի ու օժանդակութեան մասին այն անվարձահատոյց աշխատանքին համար, որուն լծուած են, որ իրենցնէ ժամանակ կը խլե, ուժ կը պահանջե, յոգնութեն կը պատճառէ, որպեսզի հայկական երգ ու խօսջը տոհմիկ հայկական պարերը հայկականութիւն մը ներչնչեն բոլորիս

LULUSALL Փլովտիւ

ԱՌԱԶՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ

Յունիս 29

Superju Buchhu 11-hu, Philpu Unulնորդ Գարեդին Եպիսկոպոս Պերձեանը Գերմանիոյ Ռէջլինկհաուղէն քաղաքի Ս. Պետրոս Կաթեոցիկե Առաջնորդանիստ Եկեղեցող մէջ, տեղողն համայնքի հրաւկրով եւ քաղաքի հայ բնակիչներեն Աղատ Օրաուխանեանի կազմակերպութեամբ, մատուցանեց պատարագ։ Պատարագին իրենց մասնակցութիւնը բերին Քեօլնի հոգևւոր հովիւ՝ Սերովրե Վրդ. Իսախանեանը եւ Քէօյնի եկեղեցական երգչախումրի ջանի մր անդամներ։

Ս. Պետրոս Եկեղեցիին մէջ պատարա... գին ներկայ էին շուրջ 300 հայ եւ ղերմանացի հաւատացեալներ, ի չարս որոնց նաեւ Գերմանիոյ Հայաստանի ղեսպանութեան Բ. _{քարտուղար} Պր. Այոտ Ալեքսան-

«Հայր Մեր» էն առաջ տեղւոյն կաթողի-45 Առաջնորդը ողջոյնի եւ բարի դայրստեան խոսք ուղղեց Առաջնորդին, ուղեկցող անձերուն եւ ներկայ հայ ժողովրդեան։ Այնուհետեւ Գարեգին Եպիսկոպոս սրաի ասութը ուղղեց ներկայ հաւատացեալներուն, որու ընթացքին նախ իր ուրախութիւնը եւ գոհունակութիւնը յայտնեց գեր. մանացի Հաւատացեայներու Հայ Եկեղեց. ւոյ եւ անոր արարողութիւններու նկատմամբ ցուցաբերած ՀետաբրբրուԹեան Համար, ապա անոնդ ներկայացուց դարերու խորջէն ղէպի ներկայ եկող Հայ Եկեղեցին, անոր վարդապետական հիմրակար ժեսվերբեն, ի դադրաշսեի արմրադառնալով Գերմանիոլ Հայոց առաջնորդու թեան գործունկու թեան ։

Ցետ պատարագի, եկեղեցող յարակից սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Սիրոյ ճաչ մը՝ Հայկական երաժչտութեամբ եւ կերակրատեսակներով, իսկ քովընտի փոքրիկ սրահներու մէջ կազմակերպուած էր Հայաստանցի նկարիչի մը դործերու ցուցահանգես - վաճառքը։

Ճաչէն եւ նուիրատուութիւններեն գոյացած դրամով, կազմակերպիչներուն փափաքով եւ Առաջնորդի հաւանու*ենամբ*, պիտի գնուի համակարգիչ մր Մայր Աթող Մ. Էջմիածնի Միարանական գրադարանի համար՝ գրադարանի հիմ-նադրութեան 1510-ամեակի առթիւ:

Bունիս 15 եւ 17-ի օրերուն Քեօլնի հոդեւոր Հովիւ Սերովրէ Վրդ. Իսախանեանը՝ յանուն Առաջնորդին, մասնակցեցաւ Ք էօլնի Սուրը Փանթալէօն կաթողիկե Եկեդեցւոյ մէջ կազմակերպուած Էջիւմենիք արարողութեանց, որոնք նուիրուած էին դերմանական կայսրուհի Թէոֆանուի յիչատակին : Բացի Հայ Եկեղեցիէն հանգիսութեանց մասնակցեցան Յոյն Ուղղաфип, Лигир педатрыя, писи педашփառ եւ գերման կաթեոգիկէ եկեղեցիները։

ԹԼոֆանու կայսրուհին յունական ծագում ունի, բայց որոչ մասնագէտ գիտնականներ, ի մասնաւորի Կունմեր Վօլֆը (պատմաբան) եւ տեղւոյն Հոգեւոր Հովիւ Փեթեր Ֆոն Շթայնիցը, կը նչեն անոր մայրական կողմին Հայկական ծաղումը։

Սերովրե Վրդ., յետ - կախողիկե պատարադի, Հայոց պատարագէն ջանի մր Հատուածներ երգեց եւ ապա Թէոֆանու կայսրուհիր չիրիմին վրայ մատոյց մասնաւոր Հոգեհանգստեան պաշտօն։

Սերովրե Վարդապետը երկրորդ օրը նոյնայես, Երեկոյեան ժամերգութենկ «Լոյս Զուարթ» մաղթանքով, մասնակցեցաւ Էգիւմենիք արարողութեան:

Впеции 14-ին, Առաջնորդը Համպուրկ քաղաքի մէջ մասնակցեցալ «Աւետարանական Եկեղեցական Օր» կոչուած հանդիսու թիւններուն: Հանդիսու թիւնները, որ կր կազմակերպուին երկու տարին անդամ մր Գերմանիոլ գանագան քաղաքնե-րուն մէջ, նպատակ ունին Եկեղեցին ծանօթեացնելու ժողովուրդին. կը կատարւին եկեղեցական արարողութիւններ, կր արուին մամուլի ասուլիսներ ։ Մեծ է նաեւ ժողովուրդի մասնակցութերւնը այս Հանդիսութեանց. այս տարի Համպուրկ էին փութացած չուրջ 200 հազար հրաւիրեալներ եւ Հարիւր Հազարներով Հաւատացեալներ եւ այլ մարդիկ:

Գարեզին Եպիսկոպոս իր մասնակցու... **Երբրն հերաւ դաղսեն առուքիսիր՝** սևու ըն թացջին ան նախ Հայ Եկեղեցին եւ Հայ ժողովուրդը ներկայացուց ներկաներուն եւ ապա պատասխանեց իրեն ուղղուած հարցումներուն, որոնք ընդհանրապէս կը վերարերէին Հայ Եկեղեցիին, անոր դա-டயமாட்டுக்கம், டிக்றவியம்டிரு ஆயுர்கு கேயுராடுթեան եւ Առաջնորդութեան, հայ ժողովուրդի պատմութեան, Հայաստանի ներկայ կացութեան ։

Գարեզին Եպիսկոպոսի կ'ընկերանար Տութները Խաչիկ Գագերեանը, որ Գերմանիոյ Հալլը քաղաքի Համալսարանի Աստւածարանութեան դասախօսներէն է:

ԴԻՒԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Lorgan scall

Ներածական՝ Գորֆու կղզիի րնութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ՇԱՔԷ ՏԷՐ - ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ձգմում ի առաջին գործողութենկն ետը, այր մարդիկը կը համեին իրենց լայնաբերան կողովներով, դոյացած միուրը կը հաւաբեն եւ կը փոխաղրեն փայտեայ նզմանի մր մէջ: Քուռակին դործը աւարատգ ննանով, վնայի իանդագրբեն ին հանեն ու կը ձգեն որ մարդադետինը անաջրքու բևնում: Փա հաք բևիաև քջարով, այր մարդիկը կը սկսին ճղմանը դարձնել, undfault bruth qual: plat out alma titլայ, հոսքը միշնանրբևս շաղան, դնու-բին վրայ եռացած ջուր կը թափեն : Քանի անչումը աւելնայ, չուան մը կ'ամրացնեն երակ վեր ճաշով րախրափար աբոտիի ջախարակի մը եւ իրենց ամբողջ ուժուլ կ'իյհան նզնղացող կառոյցին վրայ: Պահեստանոցին միութեան մէջ բան մր ծնելու վրայ է կարծեր: Մարդոց Հունդիւնը կ'արմադանույ տան տախտակամածին ընդոն;-⁸⁵ : Ճախարակը կը Տզգայ ։ Իրար անցած արի Մեծ վառարանին լոյսի խաղերը դօնուներ, շոր ըստար աբմանի վարաքաբաժակ մը, դինի մր ըմբոչիննելով։

Ժալով իւղին՝ դէպի քարէ ծորակը կը ժայթերե իր նախնական վիճակով, ապա կաթիլ .. կաթիլ կը ծորի յատակի ջարէ իւղամրարին մեջ, ուր կը ձգեն որ ինքնիրենր գտուի, մինչ աւելցուք մութ դոյնի ԹԹուն կր հոսեցնեն դէպի դուրս -- ուր իր րարկ հոտն ու հոսքի երկայնքին խանձած խոտր մաս կը կազմեն այդ վայրերը յատկանչող սովորական տեսարանին ։

Մէկ իւղամրարէն միւսը բազմաթիւ ան. գամներ փոխադրելէ վերջ, երբ նկատեն, թե իւղը բաւականաչափ զաուած է եւ կրհան մեծաբանակի վաճառորդին յանձ. նել, դայն բերնէ բերան կը լեցնեն կաչիկ տիկերու մէջ, կը բեռցնեն սայլերու վրայ եւ ոլոր - մոլոր արահետներէն դանդադ ընթացքով կ'ուղղուին ղեպի Գորֆու: Արեւի լոլսին տակ՝ իւղոտ տիկերը կը փայլին ու միասնարար կր հօճուին ժան-

տատեսիլ կեղծ դիակներու պէս: իւղէ պարպուած գորչ մնացորդները մասերու վերածած կը չորցնեն եւ պահեստանոցի չոր անկիւնները վրայէ վրայ կը չարեն, լետագային որպէսդի վառելանիւթ գործածելու համար։ Համեմատարար քիչ ծուխ հանելով կր վառին։ Փայտի ու ածուխի հետ ասոնը մեզի կը հայլժայ-թեն ձմրան ամէնեն խիստ երեք ամիսրբևն արժնրբլու հաւանան բմոմ ծրոււguli :

Ձէթը ինչքան ալ աննախատեսելի նլլայ որպես բարեկամ, միչտ նոյն գերը կր կատարե սակայն։ Իր մեջ ԹաԹխուած գիւղական չոր հացր թանձր ու ծանր համ մի կ'առնել -- Թեեւ՝ ձկնորսներուն զաւակները խանձուած ջերմ մոր եւ սպիտակափայլ ակռաներ ունին : Բոլոր կերակուր- ջին՝ միայն մէկ անդամ հանդիպած ենջ ները ձէթով կր պատրաստեն։ Եւ առ-

րուինուաց և կիչատարանական օգասւաց բ լապաերով մը, որ կը կայծկլաայ չնոր-հիւ այն խեղջերու նուիրաբերման, որոնք புருக்குத் யமிறாறு மயர்டும் யமீயா குத் வீக்க ստրուկի պես կ'աշխատին ծառին բերքը հաւաքելու համար։

Ամբողջ միջերկրականը .. արձաններ, արմաւենիներ, ոսկեայ համրիչներ, մօ-րուսաւոր հերոսներ, գինի, մտայդացում. ներ, նաւեր, լուսնի լոյս, Թեւաւոր գորդօններ, պրոնդեայ մարդեր, փիլիսոփաներ -- այս բոլորը կարծէը ծագած ըլլային ատամեերով ճզմուած այս սեւ ձիթապըաուղներու թեու, կծու համ կն : Միսկն ու գինիկն աւելի հինաւուրց համ մր : Պաղ Eneph such Shurnepy Sand de:

Գորսիրայի մէջ համեստ միջոցներ ունեցողին հպարտութիւնն է ձիթենին։ Կորիին ծառախիտ չրջաններուն մեջ հողին արժերը կը ձչդուի իր ձիթենիներու Թիւով: Սովորութիւն է, որ աւելի մեծ հողատերերը ստացուած ձէթին կեսը կր ձգեն կալուածին վրայ ապրող եւ ձի**գրատասան հերես անմիւրաբանան ժիշմա**ցիներուն։ Ամէնեն աղջատ գիւղերուն մեջ՝ հացիւ երկու . երեք ձիթենի ունե.ցողներ կան , Իսկ հող գնել ուղողները մասնաւորաբար կ'ուղեն գիտնալ թե կայ-பாதிய மீத்தி திடுக்கிற்கியாக மத்திம் விர் ծարի սև այս վենչիրն արժեն ինաւուրճ կ'ունենայ:

14 - 1 - 38

Խմիչքի տեսակետեն ժուժկալ եղող Յոյները Թեթեւ դինիներու եւ կոնեակներու առատ արտադրութերւն ունին։ Սակայն այստեղ մեր ամբողջ կեցութեան ընթացգինով անձի մը։ Աւելի Հաճելին այ կայ.

նը դնահատական նայուածքով կը դիտէ նուազն բանաստեղծական արդարութեան, այդ մարդիկը այնքան նուրբ քիմք ունին, եւ իր բարոյական աջակցութիւնը կը բերէ սիրոյն պէտք է նչել, թէ մէն մի սուրբի որ պաղ ջուրի մասնազէտ են ։ Ամէնուրեք րաժակ մր ջուր կուտան, որպես անբա-ժանելի մաս որեւէ անուչահամ ուտելիքի եւ մինչեւ իսկ ալբոլի։ Սուրբ Գրբէն ներչընչուածի իմաստ մը առած է։ Երբ Ցոյն մր ջուր խմէ, համահաելով կը խմէ, քիմթին դեմ տալով կ'ըմբոշխնել։ Գիւղացիները գիտեն Թէ ո°ր ջրհորին ջուրը ամ էնեն համեդն է։ Քաղաքացիներն իսկ այս տեսակէտէն նրբանաչակ են. կրնան դանազանել թե ճերմակ, վուջրիկ ձեռջի կառջերով բաժնուաչ (կանաչ ճիւղերով **ջաջիսւաջ) ա**յլեւայլ ճուրերը ո_ւն ամեիւններկն բերուած են։

> Ծնունդեն երկու օր առաջ՝ Պանտոկրաաստայի գլխապասյա պատճառող ժայուսա չոր բարձունքին գտնուաչ մենաստանը մաղլցեցանը, որու ստորոտին կը տարածուր մերկ, ծոյլ, թեթեւ մշուշի մեջ օրօրուող ամրողջ նեղուցը։ Փայլփլուն ջուրի գիծեր կր տարածուկին Բուարինոյեն ղեպի բացը. իսկ հարաւը՝ ափսեի մը վրայ յառաջացող միջատի պէս՝ իտալական չոգենաւր դէպի Իթակէ կ'ուղղըւէր իր վեց հանդոյցի ընթացքով: Ալպանիոլ վերեւ ամպեր կը կուտակուէին, րայց Եպիրոսի տափարակ Հողը սառոյցի նման կր փայլեր։ Պահակ վանականին փոքրիկ խուցին մէջ - որուն պատուհան. ները ուղղակի կը բացուկին հեռուի ծովուն եւ ալիջներու արձագանդին վրայ, Տերմակ տախտակէ սեղանին շուրջ նրաատգ, անգարանարճ աղ էրէր աև ճա հավայել հիւրասիրութեան - լեռնային թարմ ընկոյց եւ բարձրագոյն ազբիւրէն մաջրամաքուր ջուր ։ Ջուր , որ կիները քանի հարիւր ոտք բարձունքեն վարադրած էին իրենց շալակի քարէ կուժերով:

> > (Tup. 49)

(Շար. Ա. Էջէն)

խը համնելու, ան քաոսի սպառնալիքը ըրաւ եթէ իր կուսակցութիւնը եւ «Հանրապետունիւն» պլոքի մէջ համակոմբուած வடிக்ற மிக்கியம்யாடிரிட்டு க்காழ தக்டித்தில், համալսարանի այս փրոֆեսեօրին ժողովրրդականութիւնը այլեւս չէ ինչ որ էր, կը գրե Թերթը, յիչելով անոր կենսադրականը, ծնած Սուրիա համայնավար ընտանիջի մր ծոցը։ Շատեր կ'ըսեն սակայն. - «Հայերու աւանդական հաւատարմու. թիւնը իրեն կը նպաստէ։ Ազգը կը մարմնաւորէ նոյնքան որքան ապահովութիւն կուտայ անոր։ Կրցաւ վճռական բլլալ լեռնային Ղարաբաղի կնճիռին մէջ, բաց դուռ մը ձգելով հանդերձ բանակցութեան համար։ Եւ մանաւա՛նդ ոչ մէկ իսկապէս կարող մարդ կայ որ կարենայ իրեն հետ մրցակցիլ» :

ի դէպ, այս վերջին հաստատումը ամ էնկն դիպուկն է։ Արդարեւ իշխանութեան գլխաւոր բախան է որ իսկական, լուրջ

ընդղիմութիւն մը չկայ:

Վերադառնալով «Լիպերասիոն»ի, աւելցընենը որ Թերթը կր ծանրանայ Դաշնակցութեան վրայ, զայն ներկայացնելով որպես Հայկական Հնագոյն կուսակցութիւնը Հ. 8. Դաչնակցութեան դէմ պատրաստըւած թորարարը չատ Համողիչ չի թուիր: Սէյրան Պաղտասարեան (Հ.8.7.) կ'րսէ. - «Այս ընտրութիւնները սկիզբեն մինչեւ վերջը անպարկելա են։ Դրամ ունին, வியவியடு வடியின் கட விக்குகிய்யு, விழியத் விகியத այլեւս ոչինչ ունին.ը»: Ըստ ԹերԹին, իչխանութիւնները չատ մտանող էին Հ. 8. Դ.-ի ունեցած գրամական չատ մեծ միջոցներէն, որու աշխատակիցը կ'ըսէ նոյնիսկ թե Հ. 8. Դ. և կր պահանջեր՝ «դիւանագիտական յարաբերութ-եանց խըզումը Թուրքիոյ հետ, ցորչափ ան չէր ճանչցած իր պատասխանատուութիւնները 1915.ի ցեղասպանութեան մէջ»: Աւելորդ 5, Phylin publ, Pf hmphly it hate imրաբերու ժիւններ որոնք գոյու ժիւն չունին, քանի որ Թուրքիա եւ Հայաստան դիւանագիտական յարաբերուներն չեն Հաստատած ։

Վերջաւորութեան, թերթը կ'ակնարկե անտեսութեան որ անդամալոյծ է, եղրակացնելու համար որ Հայաստանի մեծ Հարրստութիւնը կը ներկայացնէ միատարր եւ ճարտար բնակչութիւն մր որ կրնայ, ըստ հին ասացուած թի մը՝ «բարեն հաց Smith !»:

«FINANCIAL TIMES» (6 Juillet)

Armenians flock to the polls

Տնտեսական այս օրաթերթեր, միակն է որ քուէարկութեան մասնակցութեան թիւ մրն ալ կուտայ, չուրջ՝ 70% ։ Կ'ակնարկե երկար սպասումներուն եւ կ'ըսէ թե հարկ եղած էր երկու ժամով երկարաձրել թուկարկութիւնը (մինչեւ ժամը՝ 22)։ Ան ալ չի ծածկեր որ ընտրութիւնները տեղի ի'ունենային բաղաբական լարուած մրթ-மாபாரார் கீட கிரி , 300 வாயர முத்வக்றாட ներկայու [եան :

«ARTE»

Չորերչարթի իրիկուն (Ցուլիս 5) ԱՌԹԷ իր լուրերու բաժնին մեջ անդրադարձաւ այս ընտրութիւններուն, ցոյց տալով Լեւոն Տեր - Պետրոսեանը քուկարկած யுய்கோடு :

Թուրք մամուլն ալ Յուլիս 6-ին կ'արձագանգեր Հայաստանի ընտրութեանց եւ Հանրաբուկին, տալով ամփոփ եւ ընդհանրապես ճչգրիտ տեղեկուներւններ : Կ'ըսուէր նաեւ որ ընտրութիւնները տեղի կ'ունենան Թուրջիոյ ազդե. ցունեան շուջին տակ, ջանի որ վերջերս թուրք գամապետին եւ իրեն ընկերացող պատուիրակութեան Հայաստան այցելութիւնը նպաստաւոր ազդակ եղաւ նախաղան 1. Տեր-Պետրոսեանի եւ իր վարչակարդին համար:

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 PARIS SIRET: 51027317 A R. C. Paris Commission paritaire: N° 55935

ZEMUSEUFL

FRANCE 2

Կիրակի, Յուլիս 9, ժամը 9.30 աեսակցու Թիւն՝

ԳԱՐԵԳԻՆ U.

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ 408

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBAF vous informe qu'il reste des places à la colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août.

Pour tout renseignement, veuillez téléphoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au vendredi de 10h à 15h.

ՆՐՁԱԿՈՒՐԴԻ PEULOL **Ի**ԱԺԱՆՈՐԳՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժանորդներեն կը խնդրուի - նախընտրաբար . հասցէի առժամեայ փոփոխու. թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթատարի գրասենեակի միջոցաւ, չծան. րաբեռնելու համար «Ցառաջ»ի վարչութեան եւ առաքման ընկերութեան wylvwunulfp:

Անկարելիութեան պարագային կա. րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թերթիս վարչութեան, մեկնումի թուականեն 5 .. 6 օր առաջ, տալով երկու հասցէները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցել 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարական յաւելեալ անկանոնութ-իւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ. նողներու հասցէի փոփոխութիւն չկատարուր:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՐ ԱՌԿԱԽ ՀԱՇԻՒ ՈՒՆԵՑՈՂ ԲԱԺԱ-*የበቦትየԵՐՈՒՆ* :

> Շնորհակալու թեամ բ՝ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՑԱՌԱՋ»Ի

SULFYULTIFF ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

CUP4.Phosp Ս. ՆՀԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

դեւներով,

- դեր ու ժամանց,

af Funganum,

■ ASSISTANCE A L'AÉROPORT ■ ORGANISATION D'ACCUEIL ET DE TRANSFERT ■ RÉSERVATION D'HÔTEL ■ LOCATION DE VOITURE AVEC CHAUFFEUR ■ EXCURSIONS GUIDÉES ■ VOYAGES ORGANISÉS EN GROUPE PARIS-EREVAN VOL CARGO MENSUEL **SABERATOURS** 31, RUE D'ARGENTEUIL - 75001 PARIS TEL 42 61 51 13 - FAX 42 61 94 53 **SEVAN VOYAGES**48, COURS DE LA LIBERTÉ - 69003 LYON TEL 78 60 13 66 - FAX 78 60 92 26 EREVAN 37, RUE HANRABEDOUTIAN - EREVAN 10 TEL 52 54 48 - 52 85 48 -FAX 52 54 48 ARMENIAN AIRLINES

5. . Գեղարուեստական Հոխ յայտա-

Մասնակցու Թեամը՝ Մ. Մի հուադախում բի

Մուտքը ազատ է:

ՅՈՒԼԻՍ 9, ԿԻՐԱԿԻ ժամր 12.30-էն մինչեւ 22.30 1 . - Արեւելեան եւ եւրոպական ճա-2. . Վիճակահանութիւն՝ մեծ պար-3. - Չանագան Հետաբրբրական խա-4. - Ընտանեկան Հաճելի եւ ջերմ

COMMUNIQUE

A l'occasion de la clôture des XIVèmes Jeux Mondiaux, l'UGAB organise le 15 Juillet à 20 heures, un Dîner de Gala exceptionnel dans les salons prestigieux de l'hôtel «Méridien Montparnasse» - 19, rue du Commandant Mouchotte, Paris 14e.

Participation: 500 F / personne Places limitées: l'UGAB ne prend en compte que réservations confirmées au 40. 50. 60. 53.

Retrait des billets: UGAB: 11, Square Alboni, 75016 PARIS

PARIS'95

UGAB

Animation exceptionnelle

- Orchestre tzigane
- Cabaret
- Marten Yorgantz et son orchestre Soirée animée par J. NERCESSIAN

GRANDE FETE CHAMPETRE

Pour célébrer la fin de l'année scolaire et la Fête du KHANASSOR

la Croix Bleue de Grenoble, section (Ani) la FRA Dachnagtsoutioun

Nor Seround

vous attendent nombreux le Dimanche 9 Juillet

au Parc de l'Ovalie à Sassenage (Banlieue de Grenoble) Avec la présence pour la première fois

à Grenoble de la Troupe de danse «Goris» L'animation musicale sera assurée par Sono Armen

Un buffet de spécialités arméniennes vous attend

Buvette -

Jeux d'enfants -Ambiance arménienne assurée

INFORMATION ARTISTIQUE

LA GALERIE LES CENT

SILVIA ADJAMIAN et GAGUIK SOGOMONIAN présentent

«Des peintres de l'école traditionnelle réaliste d'Arménie»

Grigor AGHASSIAN, Raphael BABIAN, Hakob DJIVANIAN, Ada GABRIELIAN, Anatoli GRIGORIAN, Gourguen KARA-BEDIAN, Stepan MINASSIAN, Hovhanness MOURADIAN, Slavik PARONIAN, Souren PIPOYAN, Shant SARKSSIAN, Mekrtitch SEDRAKIAN, et Vahram DAVIDIAN, Rouben MOURA

DIAN, Abraham SAHAKIAN.

Du 7 au 22 Juillet Vernissage le Vendredi 7 Juillet à 18h

La Galerie Les Cent et les jeunes experts d'art contemporain arménien à l'Hôtel Drouot — Gaguik Sogomonian et Silvia Adjamian — ont réuni, pour la première fois, leurs efforts pour vous présenter et une exposition collective l'un des visages de la peinture contemporaine d'Arménie l'école traditionnelle réaliste.

Les peintres que nous exposons ont por la plupart le titre de «peintre émérite Grigor Aghassian (1926), Hakob Dji nian (1936), Hovhaness Mouradian (191 1984), Slavik Paronian (1929), Soure Pipoyan (1922), Shant Sarkssian (1919) Mekrtitch Sedrakian (1922). Ils sont a tuellement professeurs dans les Ecoles des Beaux-Arts d'Arménie.

Cette exposition importante vous intéressera à plusieurs titres.

Les artistes que nous exposons représentent une époque qui est maintenant ré volue, achevée, une époque concrète dont ils ont été l'un des modèles. En cela, leurs œuvres sont devenues précieuses et rares aux yeux du collectionneur.

Ces artistes reconnus, le plus souvent membres du parti communiste, réalisaient des commandes d'Etat dans le plus pur style du réalisme socialiste. Mais, ils ressentaient aussi le besoin d'exprimer leur regard personnel en peignant certains sujets, des natures mortes, des paysages de leur pays. Ils représentaient la nature arménienne à travers leur subjectivité d'artiste, leur mentalité. L'exposition révélera au public cet aspect de leur art.

La génération des peintres que nous exposons à la Galerie a vécu, comme le décrit Shahen Khatchatrian dans son catalogue de la Galerie Nationale d'Armé nie, «...l'époque de la renaissance des truditions antiques, portant en elles toules les sphères de la vie culturelle d'un peuple......

En favorisant la reconnaissance, à Paris, de l'histoire de la peinture moderne el contemporaine d'Arménie, cette manifes tation ouvre sur un chemin fécond qui passionnera, aujourd'hui et demain, l'ama teur de l'art. Ce dernier saura, d'ores el déjà, reconnaitre dans les œuvres pro

sentées une occasion à ne pas manquet GALERIE LES CENT 8, rue de Jouy, Paris 4e Tél.: 42. 77. 30. 00 Ouverture du mardi au samedi de 14h à 18h30 ou sur rendez-vous

SAMEDI - UN ANCHE
8.9 JUILLET

OPUPER

6914 SUPH - PHH 18·631

LE NUMERO : 5,00 F

ZHUTHAHP' TULLUT UHULAHUT (1925-1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925 DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE — 75010 PARIS
TEL.: 47. 70. 86. 60 — TELEX: HARATCH 280 868 F
— FAX: 48. 00. 06. 70 —
C.C.P. PARIS 15069-82 E

PUJUON PARTITION

Ֆրանսա : Տար · 1 · 000 Ֆ · ... Վեցամսեայ : 510 Ֆ · Արտասահման : Տար · 1 · 300 Ֆ · (ամենօրեայ առաքում) 1 · 150 Ֆ · (շարաթական առաքում) ... Հատր ։ 5 ,00 Ֆ ·

2 4 8 4 0 8 4 6

ԱԶԱՏ ԲԱՅՑ ՈՉ ԱՆԱՉԱՌ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՍՏ՝ OSCE-Ի

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԱՆՎԱՒԵՐ ՔՈՒԷԱԹՈՒՂԹԵՐ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻԱՒՈՐՈՒՄԸ ԿԸ ՑԱՂԹԷ ԳՐԵԹԷ ԱՄԷՆՈՒՐ ԲԱՑԻ՝ ՎԱՆԱՁՈՐԷՆ

Ուրրա առաւօտ (Ցուլիս 7) դեռ կարնի չէր նչգրիտ Թիւեր ունենալ Ցուլիս չի խորհրդարանական ընտրու Թիւններու ժասին ։ Ցուլիս 6-ի «Հայք»ի հրատարակած ժամակի արդիւն ընհրն ալ , 28 ընտրուած հրեսիոխաններու անուններով բազմաԹիւ

սխալներ կր պարունակեին: Փարիզեան օրա թերթերեն «Իւմանիթէ» և «Լիպերասիոն» (Ցուլիս 7) կ'արձա-դանդեին Օ-ԷՍ-ՍԷ-Ը-ի (Եւրոպայի Ապահովութեան եւ Գործակցութեան կազմակերպուներն) դէտերու կարծիջին։ Համայնավար պաչաօնաթերթեր կը գրե. --*«Երեսփոխանական ընտրութիւնները եւ* Սահմանադրութեան Հանրաքուէն խիստ խրպով քննադատուեցան Օ-էՍ-ՍԷ-Ը-ի պատուիրակութեան մր կողմէ, Հինգշարթի օր։ Ընտրապայքարի ժամանակ կառաարութեան մեծ չափով միջամուխ ըլ-ար կողմնակի լուրերու տարածումով խորողներուն եւ քուէարկութեան գրահետկներուն լայնօրէն խեղդեց ընդդիարհան տեսակէտը» *յայտարարեց պատ*-

«փպերասիոն» նոյն լուրը տալով կ'ըսէ հաեւ Եէ Հ․ Յ․ Դ․-ի առկախումը եւ կառավարութեան այնքան միջամուխ ըլլալը ականաչարեց ընտրութեան անաչառուժինը։

պակութիւնը։ Դէտերը նկատեցին թէ պական դործունէութիւնը ընդՀանրա-

ւր «ազատ եղած են ընտրութեան օրն

Յուլիս 7-ին, ժամը (Երեւանի ժամով)
1-20-ին միակ ճչգրիտ Թիւերը գորս ընտթական յանձնաժողովը կրնար հաղորդել,
ան ալ անչուչտ միայն հանրաթուհին մաոին, հետեւեալներն էին։ Ասոնք կը վեթարերին 51 (150 է ընդհանուր Թիւը)
ընտրական չրչանի, առաւելաբար Երե-

Արձանագրուածներու Թիւն է - 780 ·631, ջուէարկած են 435 ·695, Սահմանադրու-Թեան կողմ (այո՛) քուէարկած են, 317 ·789, այլ խօսքով արձանագրուածնեբու 40 ,7%-ը:

ինչ կը վերարերի երեսվորաններու լևարութեան, Համեմատականի դետնի վրայ, այսիներն՝ կուսակցութեանց (13 կին) Հանրապետութիւն միաւորումը կը յաղնե, ինչպես գրած էինք երէկ ալ, ինչ որ անակնկալ մին ալ չէր։ Կը պարտուի Վանաձոր (նախկին կիրովական) ։ Բաղդանիւ է տակայն անվաւրև ճուքանումթերու թիւր: Այդ քուկաթուղթերու վրայ արձանագրուած էին 13 խմրակցութիւնրբեն կրները, գող իհող (իշխարող էա) : բապրին արուշամեսունգրողն նամուջ բո այր վերջինը, չանդրադառնալով, ուրիչները աւրած են 11-ը եւ Թողած վերջին 20, ինչ որ չեղեալ կը դարձներ քուկաարանքը: Ըրասուած բը Նաեմէր Ունանեւ ցեան, Արա Սահակեան, Թելման Տէր --Պետրոսեան (նավսագահին եղբայրը) , Յուսիկ դենյ. եւայլն, եւայլն : Մեծամասնունետն ցանկեն չեն ընտրուած ՀՀՇ.-ի անլամ բաղրատ Ասատրեան (Վազդէն Մա-

Ուրրաթ առաւօտ (Յուլիս 7) դեռ կա- նուկեանի դէմ), Ռաֆայէլ Պապայեան կի չէր ձչդրիտ թիւեր ունենալ Յուլիս (Համայնավար Արտաչէս Գեղամեանի ի խորհրդարանական ընտրութիւններու դէմ)։

ok %:

Ցուլիս 6-ին, Բարդէն Արարջցեան ընդունած է ՀԱՊ-ի միջ-խորհրդարանական վեհաժողովի դէտերը որոնը նախ չնորհաւորած են իր ընտրութիւնը, ապա իրենց դոհունակութիւնը յայտնած են ընտրութեան կազմակերպութեան մասին:

**

- Ուրրաթ Երեւանի ժամով՝ 12.30-ին, ընտրական 67 չրջաններու արդիւնջներն էին, ինչ կը վերաբերի Սահմանադրութեան հանրաջուէին.

**

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԽԻ ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԸ

Bacifu 7-ին Թուրջ մամուլը եւս կ'ար.ձագանգեր Հայաստանի ընտրութիւններուն եւ Հանրաքուէին արդիւնքներուն, օգտագործելով ընդհանրապես լրատուութեան միջազգային ադրիւրներ։ Մասնակցութեան համեմատութեան, նախնական արդիւն քներու Թիւերուն քով Թուրք *թերթերը կ*՝անգրադառնային Օ-ԷՄ-ՄԷ-Ը-ի դէտերուն Հաստատած անկանոնութիւն. ներուն, ինչպես նաեւ Պ. Հայրիկեանի յայտարարութիւններուն, ուր ան կ'ըսկը թե քուէարկելու պայմանաժամ_ր երկու ժամ երկարաձգելու որոչումը բոլորովին ապօրինի էր եւ կր հակասէր օրենընե.. րուն : «Միլլիյեթ» նոյնիսկ կը խորագրեր «Շուբ ինկաւ Հայաստանի ընտրութերւննե-

Նոյն ԹերԹին յօգուածագիրներէն Սամի Քոհէն ալ «Հայաստանէն ներկայիս սպաստանեն ան ըն Թէ ընտետությանը» վերնադրին տակ կ՚ըսէ Թէ ընտերութեանց եւ հանրաբուէին արդիւնջները որոշ ձեւով վստահուԹեան ջուէ մրն էր ներկայ իշխանուԹիւններուն համար։ Ցօդուածադիրը կ՚աւելցնէ Թէ Հայաստան այսօր ջազաջական եւ ընկերային լուրջ փորձաջննուԹենէ կ՚անցնի եւ հետաջրբըրական պիտի ըլլար դիտնալ Թէ ընտրուժիւններէն առաջ արդիլուած Դաշնակցական կուսակցուԹեան ապադան ինչ պիտի ըլլայ այս երկրին մէջ, կրկին ար

(Lmb.5 J. f5)

ዐՐበՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ

268

ՄՈՒՊԱՐԱՔ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ՑԱՆԴԻՄԱՆ

Գահիրէի վերաջննիչ ատեանը Յունիս 14-ին վաւերացուցած է արաբերէնի եւ արաբ գրականութեան դասախօս Նասր Ապու Ձէյաի ղէմ արձակուած վճիոր թե ան ղաւանանած է իր կրօնքին եւ պէտք է բաժնուի կնոջնեն: Մահնետական երկրին մէջ ծանրագոյն այս դատապարտութիւնը հետեւանք է այն գրութեան դոր ստորագրած է Ապու Ձէյա. Հոն ան բրևնաղատած է Գուրանի տրամագրութիւն. րբևն սևսրճ ին վբևանբևիչ գատարմութեան հարցին : Պաշտպանած է այն տեսակետր թե զոյգի մը մնացած ժառանգու-**Երւնը պետք է Հաւասարապես բաժնուի** այր ու կնոջ միջեւ, ջանի որ ներկայի ընկերու թեան մէջ կինն ալ կ'աշխատի այր մարդուն պես, հողալու համար ընտանիքին պահանջները:

Իր դատապարտումին մասին դրական արտայայտուած է նոյնիսկ եղիպտական պետական ԽորՀուրդի նախադահը որ կը յայտնէ Թէ ոչ մէկ կուսակցուԹեան անդամ է եւ ոչ մէկ կրօնական կազմակերպուԹեան : Ան յաւելեալ, անպատեհ կը դանէ որ Ապու Ձէյտ չարունակէ դասանունը:

Նոյն վճիռին մասին Ապահովութեան պետական բարձրագոյն ատեանի նախկին նախագահն ալ ըստծ է Թէ երկիրը հինդ հարիւր տարի ետ դնաց։ Ան երեր գինուորներու պահպանութեան տակ կ՚ապրի այն օրէն ի վեր երը ըննադատած է կրօնամոլ և յետադիմականները ու յայտնած Թէ Սաուտ, Արարիայէն դրամական օժանդակուն կը ստանան։

Համալսարանի իրաշարանութեան դասախօս մը խստիւ քննադատած է վճիռը, դայն մեկնաբանելով որպէս պետութեան տկարութիւնը։ Ան ըսած է․ «Վադր եթէ իսլամականները ձեռքս դաւաթ մը դարեջուրով դիս բռնեն յանկարծ, ոչինչ պիտի արգիլէ դիրենք դատարան դիմելու եւ պահանջելու որ դիս կնոջմէս եւ երկու աղջիկներէս բաժնէ։ Եթէ համբերել դիտնան, այս ընթացքով Եղիպտոս հասուն պտուղի պէս իրենց ձեռքը պիտի իյնայ»։

Մինչդեռ, երեւութապէս, Եդիպտոս յետադիմականութեան դէմ անդիջում պայջարի մէջ է։ Անոնց խմբակները չէղոջացուած են մայրաջաղաջին մէջ։ Ամէն
միջոց ի դործ կը դրուի առեւանդում,
չարչարանը, սպանութերւն, պատանդ առնել, վախցնել, կարձ կապուած դատավարութեւն։ Մարդկային իրաւունջներու
եդիպտական կազմակերպութեւնը իր
տեղեկադրով սոսկալի միջոցներ կը նկարադրէ որոնջ րաւական աղդեցիկ ըլլալ կը
ժուին։

Համալսարանի իրաւաբանութեան նոյն դասախօսը Սատաթի յանցանքը կը նկատե կացութիւնը. 1970-ին երբ իչխանութեան եկած է, հանրաքուէով մը փոփոխութեան եկած է, հանրաքուէով մը փոփոխութեան երկրորդ յօդուածը որ կը հաստատեր թէ իսլամութիւնը պետական կրոնք է եւ Շարիան օրէնսդրութեան հիմն է։ Ատոր նպատակը այն էր որ Սատաթ կ՝ուղէր Նասրթեաններու մարքսիստներու դէմ դաչնակիցներ դանել իսլամական չրչանակներէ։ Ան նաեւ արտօնեց որ վերադառնան Իսլամ եղբայրները Սաուտի Արաբիայէն ուր Նասըր վտարած էր դիրենք։

Սչեռնց կազմակերպութիւնը հիմնուած է ներու, 1928-ին եւ մեծ նեցուկ կը վայելէ իսլա- Շարիա մական աչխարհին մեծագոյն համալոա- ռական րանէն ալ Ս.լ. - Ազհար կը կոչուի։ Պաչ- պարալ աշնապէս ան կապուած է Կրթական նա- րաժեչար կարարութեան, րայց լայնօրէն կը նպաս- ուժը։

FUED UE SATAL

69e ANNEE - N° 18.631

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ որոշեց յետաձգել Սահմանադրութեեան բարեփոխ
ման իր ծրագիրը որու նպատակն էր ժոդովրդավար դարձնել Հիմնական Օրէնջը
(Սահմանագրութիւն): Ծանօթ է որ դէմ
էին պահպանողականները, իսլամապաչտները եւ մանաւա՛նդ բանակը, բայց անոր
կը սպասէին երկրին Դեմոկրատները եւ
Արեւմտեան Պետութիւնները։ Ծրագիրը
կը նախատեսէր չուրջ 20 յօդուածներու եւ
նախարանին բարելաւումը։ 1982-ին, դինւորական իչխանութեան օրով, պատրաստուած է այս Սահմանադրութիւնը։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ կրկին Իրաք մտած է այն պատրուակով որ Քիւրտերը Թրջական սահմանը անցած էին։ Գործողու-Թեան ընթացջին 57 ջիւրտ մեռած է։

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՔՈՀԼ պաշտօնական այցելութիւն մը կատարեց Վարչաւա աւելի ընականոն դարձնելու համար երկու երկիրներու յարաբերութիւնները։ Լեհաստան մեծ յոյսեր դրած է Գերմանիոյ վըրայ իր տեղը ապահովելու համար Եւրոպական Միութեան եւ ՕԹԱՆ-ի մէջ։ Յուլիս 7-ին կը տեսնուէր Լէը Վալեզայի հետ, 8-ին ալ կ'այցելեր Աուչվիցի արդելափակման կայանը։

ԿԱՌՔԵՐՈՒ 1996-ի Հարկադրումը (վինիէթ) դգալի յասելում մը պիտի կրէ որ, կր տարրերի ըստ նահանդներու։ Ընդհ ձեւով յասելումը 2,64% է բաղդատմամը 1995-ի, բայց ոչ ամէն տեղ։ Աւելի սուղ է ամէնէն աղջատ նահանդներու մէջ եւ ասելի աժան՝ հարուստ նահանդներուն։

ԱԼԷՆ ԺԻՒՓԷ երկարօրէն բացատրուԹիւններ տուաւ հեռատեսիլի ԹԷ--ԷՖ--1
կայանէն (Յուլիս 6) իր եւ ընտանեկան պարտղաներուն բնակարաններուն եւ վարձջերուն մասին , չեչտելու համար որ անընական ոչինչ կայ:

ԱԶԻՉ ՆԷՍԻՆ, բուն անունով ՄԷՀմԷԹ ՆուսրէԹ, Թուրք ծանօԹ դրադէտ եւ մտաւորականը առջի օր դոՀ դացած է սրտի տաղնապի մը։ 80 տարեկան էր։

տաւորուի քարիւղի տոլարներէ. այդ գումարներով նիւթական կը հայթայթեր հետազօտութիւններու, դրադարաններ կը կառուցանէ, կրթաթուակներ կը յատկա- ցընէ։ Սաուտի Արարիան եւ Ծոցի երկիր ները այդ հաստատութեան վրայ մեծ ազդեցութիւն ունին. ան ամբողջ մահմե- տական աշխարհին կը տարածէ իսլամական պետութեան իրենց մոտէլը. այսինքն, տնտեսապէս աղատական, քաղաքականութեամբ վերջին ծայր պահպանողական, րարքերու մարդին մէջ՝ բռնատիրական։

Նախկին դատաւոր մը անդրադառնալով այդ կացութեան, կ՚ըսէ թէ Եդիպաոս հակակչոին տակ է եռանկիւնի մը որ կագմուած է յիչեալ համալսարանէն, Դոլամ եղբայրներէն եւ Սաուտի Արարիայէն:

Իսլամականները մեծ ուչադրութեամթ, կը հետեւին ժողովրդական դրականութեան եւ հեռատեսիլի թերթծններուն ։ Այս վերջիններուն մէջ Ծոցի միապետութիւն ներուն չափանիչները կը պարտադրուին սեռայինի հետ կապուած ամէն տեսարան արդիլուած է, ինչպէս նաեւ երկու դերաստններու միջեւ մարմնական ամէն մօտեցում . արդիլուած են տակաւին բոլոր այն տեսարանները ուր մարդիկ ալջոլ կը իսմեն , կամ թմրեցուցիչ կը դործածեն ։

Երկրին մէջ լայն չափերու համած է կաւ չառակերութիւնը, ինչ որ կր ծառայէ կրօնամոլներու գործին։ Կարելի՞ է ժողովրրդավարութեան մասին խօսիլ նման պայմաններու մէջ։

Այսօր, իսլամականները պատրաստ են րազմաթիւ դատեր բանալու նախարարներու, մտաւորականներու դէմ, յանուն Շարիայի դործադրութեան։ Ասիկա վրճռական Հանդրուան մըն է նախադահ Մուպարաքի իչխանութեան, Համար որ անհրրաժեչտարար պէտք ունի փաստելու իր

4118761 4 P 11 4 11 T

444 ०७ १५५६

Zummt &bu-Շարունակելով Պարոն նի յօդուածին արծարծած Հարցերուն քննու թիւնը, «երկու - չափ երկու - կըշիո» կնչոստ խնդիրն է որ կը գրաւէ մեր ուշադրութիւնը։ Անչուլա պարգ է աւսամիա պատասխանը -- չկայ երկու կշիս, այլ միայն՝ մէկ կշիս : Ո° թն է այդ - ընտրանիինը, անկասկած, անոնց որոնը ոչ միայն Հմաութերւն ունին այլ பயக்ட வேறுயி மட முயமாடர், செயில்டு கிட லுւան լուրերուն ու նաեւ անցեալի իրողու-[ժետնց : Մնացեալը ֆոլջլոր է , ժողովրը. դային մչակոյթ՝ որ իրեն յատուկ արժ էջ ունի ու չատերու համար՝ ընտրանիի արժերեր գերազաս։ Այս երկուբին չվո-[ժու [ժիւնը չատ տարածուած է մեր մէջ -ու տակաւին կը պարմանանը ինչո՞ւ չենք յառաքդիմեր։ Շաբաթ չանցնիր կր Հանդիպինը օժահալ արուեստադիտուհիներու արտասանութեան կամ երաժչտութեան կայուածին մէջ, որոնք Հայաստանեն ըՍփիւռը կը դաղ թեն ու իրենց Հետ կր բերեն Հոկայ պաշար մը ֆոլբլորային արուեստի գոր մեզ կը հրամցնեն հոս, Սիանի կամ Լոս-Աննրյրս իրրեւ մշակոյթ : Հոյակապ-ճալակ ու զգացում կայ, Թեջնիք, տա-ղանդ ալ չի պակսիր։ Սակայն ինչո°ւ մէկը իրենց չրսեր թէ Երեւանի մէջ Համ Սահեանի ոտանաւորները մեծ արժեր կրնան ունենալ եւ իրապես վայելը տալ ունկնդիրին, սակայն Սփիւուբի մէջ, յամի Տետոն 1995-ին բեմ ելլել եւ արտա-

> Ախր ես ինչպես վեր կենամ գնամ, Ախր ես ինչպէ՞ս ուրիշ տեղ մնամ:

Ախր ուրիշ տեղ հայրէններ չկան, Ախր ուրիշ տեղ հոռովել չկայ, Ախր ուրիշ տեղ սեփական մոխրում Սեփական հոգին խորովել չկայ, Ախր ուրիշ տեղ Սեփական բախտից խռովել չկայ։

Ախր ես ինչպէ ս վեր կենամ գնամ, Ախր ես ինչպէ՞ս ուրիչ տեղ մնամ։

կր նչանակե չգիտակցիլ Թե մինչ ժողովըրդական մշակոյներ յարաբերական է ու միայն իր միջավայրին մէջ կրնայ ու պէտը է ապրի՝ բուն մշակոյթը մարդկային կարելի բացարձակութիւն ունի ու չափանիչ կ'որոչէ։ Պատուական բանաստեղծը நம்மு யடி முகர் மனர்கும் வட மிருர் வூல் புլար, հաւանարար հակառակեր իր ոտա--Նաւորներուն արտասահման դաղթին, யு விடிர் மயி:

Usu sau & tophar - such, tophar - 42ha գարցին լուծումը։ ԵԹԷ «Գրական Քրո-նիկները» որ լոյս կր տեսնեն «Ասպարէգ»ի մէջ ուղէին գրական մեր բոլոր արտադ-րութիւնները մեկ չափանիչով դկահաարլ, այսօր աղայունիւն դն ին ոարմ-ծուէր մեր չուրջը ուր ոչ մեկ գեղեցկու-<u> Գիւր ինրան հուսրիք ու մանմարաք։</u> Ատոր Համար է որ այդ «Քրոնիկները» կը խուսափին պրաղելէ գործերու ցայտուն անրաւարարութիւններով, անոնց տկարութիւններով իմասակ, թարմութենկ կամ ձևւէ, ու կը գոհանան անոնց մեջ միայն դրական երեւոյթները փրկելով եւ իմաստի հանելով ։ Աւելին կարելի չէ, ոչ այ բաղձալի։ Այս մեթուար աշխատելու նոյնիսկ «չափանիչի» վարկը չունի, րայց գայն կր կիրարկեն որպեսգի բարոյական կլիմայ մր ստեղծուի որուն մեջ գրական գործին լաւագոյնը առիթ մր ու-

տարբերու թեան ։ Գրե°յ նորէն Արեւմաահայ եւ Արեւելա-Հայ գրական զգայնութեանց եւ ըմբըոնումներու տարբերութեանդ մասին։ Աւելի հետաջրջրական պիտի ըլլար գրել անոնց նմանութեանց մասին : Այսինքն՝ **Ե** ինչպես երկուքն այ չափազանցուած կարեւորութիւն կուտան լեզուին ազգային ընոյներն, ենչպես գերազանցապես զգացական են երկուբն ալ եւ ազգային Թեման հիրևոսական ուժ մր ունի անոնց վրայ, பாடி, மியா கிரையப்படிடுடிறிற காய கொய கிடுչեր կրցած են խուսափիլ ու հասնիլ մեծութեան։ Մեր դրականութեան եւ ընդ-Հանրապես մշակութեր դադանիքներեն մին է այդ : Արեւմաահայոց մեջ գրագետ -ժողովուրդ սեղմիչ, նոյնիսկ կաչկանդիչ կապին յարարերական դալկութիւնը բա-

րիք մը եղած է մէկ խմաստով, ազատա-

գրելով գրողը Հանրութեան Հայակեն,

նենալ չնչելու եւ գիմանալու մարդող ան-

դատում էն կամ դովասան քէն։ Հազար կ'արժէ այդ աղատութիւնը, ինքնանկախ վիճակը՝ որու չնորհիւ արուեստագէտը, օրինակ Օչականի կամ Սարաֆեանի որաիսվ դէին, արատարարտասու ին ժմա ինւթվինւթը միայն իր արուեստի օրէնթին եւ պահանջներուն: Այգ է իր ուժի ազրիւրը։ Արեւելագայոց մ**էջ՝ ճիչ**դ գակառակն է որ տեղի կ'ունենայ եւ արուեստաղէտ -ժողովուրդ կապը չղխայ չէ, ոչ իսկ նուա. զագոյն կաչկանդում այլ ուժի եւ ներչընչումի անսպառ աղրիւր։ Ազատութեան Տարց կր ծագի[,] - Հաշանաբար այո՝ մարաշարսե ոև վերջիր բօնորաուր աահիրբրուն ժողովուրդի ակնկալութեանց վրայ աւելցաւ նաեւ վարչակարգին օրենքը որ արուեստագէտը պետական, վճարովի պաշտօնեայի աստիճանին բերաւ ու բրորանաւ արևև հեմասիատիար արիախութեան վրայ։ Ազատութիւնը բան մրն է որ մարդ ինւթը միայն կրնայ տալ ինջդին. ջին, պայքարիլ ատոր համար ու նուա. ձել զայն : Համայնավար վարչակարգի ընթացքին Հայրենասիրական թէմային լայն մշակումը, Սահեանի եւ Շիրագի սերունոլէն մինչեւ Յովհաննես Գրիդորեան ու իր ընկերները՝ գծեց սահմանը անոնց ազատու թեան, ոմանց մօտ սիրով ու տաղանգով ընդունուած, ուրիչներու քով՝ ոչ։ Այսպես է որ այդ վարչակարդին տակ, Հայաստանեան Հայրենասիրական գրա... կանուներւնը ուրիչ բան չէր քան այն որ Մփիւռջի մեջ չատեր կը փորձեն Պեյրութեր մինչեւ Մոնրեալ, այսինքն՝ վարչակարգի գրած սեղմումները, արգելըները ու կեանքի մէջ պարտագրուած սակարկումները հեռաւորութիւն մը, պատնել մր ստեղծած էին գրադէաին ու իր րիւթին՝ այս պարագային իտեալ Հայաստանին միջեւ։ Այդ հեռաւորութիւնը կամրջելու կր ծառայեն, չատ Հաւանաբար, Հայաստանի գովջը հիւսող անքեր գրութիւնները։ Հայաստանի մէջ Սփիւռը մը ստեղծուած էր, ընակեցուած գրադետներու կողմե որոնք Հոն ապրելով հանդերծ՝ հոն չէին այլ Հայաստանեն րաժնուած կ'ապրեին, ձիշը մեց նման որ կ'ապրինը օտարութեան ծոցը, Սփիւռջի մէց։ Այս է նմանութիւնը Հայաստանեան ու Սփիւռջեան գրազէտներու միջեւ։ Ասով հանդերձ, Երեւան ու Փարիզ կան գրողներ որոնք այս ազգային համատա-րած մաայնութեան մէջ կրցած են ան-կախ մնալ ու ստեղծել արտազգային բերթողութիւն մր - Պրլաեան Փարիզի մէջ, banghuh' bahimh:

Ո°րն է ապագայի ճամրան ... Արեւելա... Հայ եւ ԱրեւմտաՀայ գրական Հասկացո-பாட்டுக்கும் மிக்கும் மட்டியியரும் வி. հեռու կամ մօտ Թուականի մը։ Թէ՝ չարունակումը ներկայ երկփեղկումին մինչեւ ուր որ կը տանի ճակատագրի մեջե. նան : Եւ կամ երրորդը՝ որուն սկիզբին արդէն ակնարկեցինը վերը՝ այսինքն հայ միտըը կր Թօթափէ մեծաւ մասամբ ագղային առանդութեան սովորութիւնը ու կը նետուի նոր ուղղութիւններու եւ գրական աշխարհամասերու նուանումին ։ Այս Հարցադրումին մէջ մէկ կարևւոր անծանոք կր մնայ - Արեւելեան Սփիւռքը, այսինքն Պոլիսը, Թեհրանր եւ Միջին - Արեւելքը։ ԵԹԷ այս վերջինը բաւական ծանօԹ է մեզի, Պոլիսն ու Թեհրանը սակայն կը մնան աննախատեսելի ազգակներ ազգային գրականութեալ, խաղասեղանին վրայ։ Պոլիսը առանձին Սփիւռը մրն է եւ ատիկա չատ յստակ է իր մշակած գրականութենկն : Ի°նչ ուժեր , ի°նչ հղումներ կը րանին պոլսանայ մտաւորականին երե... ւակայութեան եւ զգայնութեան վրայ -ծանօթ չէ ինծի։ Չեմ ծանրանար պատ-ճառներուն վրայ : Ի°նչ բարդոյ Թներ , ի°նչ յիչատակներ...: Թուրջին ամ էնօրեայ դրացնութիւնը կը մեղմէ թե կր սաստկացնէ անոր անդոհր որուն յանախանքին մեն մեծցանը ու հասունցանը Սփիւուքի միւս դաղութեներուն մեջ։ Ձեմ գիտեր։ Փոխուա° չ է Թուրբը րառին արձադան! գը ու ի°նչ ազդեցութիւն ունի Հայուն Հայկական ինքնութեան վրայ։ Մտա°ծ է ան պոլսահայ դրականութեան մէջ ի վերչոյ իրրեւ բնական մարդ։ «Առարկայա-կան խորհրդանչապաչտութիւնը» Ձահ.րատի, Խրախունիի եւ ընկերներուն որջանո՞վ ուրացում է, փախուստ է անցեալի աւանդութեներ ու ներկայեն՝ անանձնականացած եւ հակա .. քնարերդական իր կերպարանջին տակ ։ Պարսկաստանի գըUULUULU

BALTUSDSP

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՑԹ ԱՆՑԵԱԼԻ ՄԵՐ ՑԱՒԱԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՈՒ ՑՈՒՍԱԽԱԲՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

UF3

«Մարմարա», Գրական - Գեղարուեստական իջերու նոր չրջանը, որ կը բացուէր 1958-ի Մարտին, հախախնամական դեր պիտի խաղար ո՛չ թե միայն անոր համար որ ան պիտի խմորէր յառաջիկայ երեսուն տարիներու պոլսահայ գրականութիւնը, այլ նաեւ անոր Համար որ այդ էջերը պիտի դառնային նոր ու երէց գրողներու ժամադրավայրը։ Այս կէտը կարեւոր էր, որովհետեւ հին ու նոր գրականութեար պայքանև հաշարոր սառականած էն այդ շրջանին եւ «Մարմարա»ի դրական էջերը պիտի գային իրարու նկատմամբ յարգանքի ու հանդուրժողութեան մրթնոլորա մը ստեղծել նորերու ու հիներու միջեւ : Երկց սերունոլ յարդելի անուններ կամ դասական ճաչակե գրողներ տեղ պիտի գրաւէին նոր բանաստեղծներու ու գրողներու քով: Լուռ Հաչտութիւն մրն էր այդ, խաղաղ Համակեցութեան ջայլ մր, միասին ապրելու վճռակամութիւն մը։ Մենջ որ նոր գրականութիւն մր կ'որոնէինը, մեր սիրար ամրողջ ջերմութեամբ բացած էինք այն գրագէտներուն, որոնք արդէն իրենց ձամրան ընտրած ու դաած էին, Այսպես հետգհետէ մեր Գրական Էջերուն մէջ իրենց պատւոյ տեղը ունեցան Սիրվարդ Կիւլպէնկեան, վ. Ս. Ծովակ, Մնձուրի, Նշան Պէչիկթաչլեան (Փարիզէն), Արփիար Տէր - Մարդարեան, Գուրդէն Թրենց, աւելի վերջ Եղուարդ Սիմ բէշեան, եւ այսպիսի անուններ։ Գրական Էջերու երրորդ Թիւէն արդէն ես կը սկսէի հրատարակել չարջ մը, «Ասուլիս Մտաւորականի մը հետ», որ բառական երկար պիտի չա. րունակուէր։ Հոն իրարու հետ կր խօսեցրներ երկու մտաւորականներ, մէկր երեց սերունդեն, միւսը նոր սերունդեն։ Նոր սերունդի մտաւորականը ես էի իրականութեան մէջ, որովհետեւ ան կը պաչտպաներ մեր տեսակէտները նոր գրակա-Նութեան մասին : Իսկ երէց սերունդի կերպարին մ էջ կը տեսներ Եդուարդ Սիմբէչեանի համախոհները։ Ան ալ իր կարգին կր պաչապաներ այդ սերունդին տեսակէտները։ Բայց ես միայն երիտա սարդ մաաւորականը չէր որ կը խօսեցներ தயா சயர்வுந்த வட வசக்கு முக்குமாக்காலிம்க்րով։ Նոյնը կ'ընկի երկց սերունալի մաաւորականին համար ։ Ան ալ կր խօսէր համոցիչ փաստերով ու տրամաբանութեամբ: Այս կերպով ես կր մանէի երկու սերունդներուն մորթեն ներս։ Կերպով մը, դիմացինիս այ պաշտպանութիւնր կ'ընկի: Այդ տեսակկաով յաջող չարք դնր բև։

Իւրաքանչիւր Թիւին մեջ բանաստեղծութիւններ ունէին Ձահրատ ու հրախունին։ Ես անպայման արձակ մր ունէի։ Սկսած էինը նաեւ արտատպումներ բնել Հայաստանի գրականութենկն ։ Ֆչրձեանն ալ յանախ կը մասնակցէր արձակով կամ բանաստեղծութերւններով: Բանասաբոնրբերուն վրայ շուտով աբելցան նոր անուններ՝ ինչպես Շահան Գարաարժինեան, Կարապետ Քալէմ բեարեան, Նազարեթ Պալեան, Արտաւազդ Պեզիր-Տեան, Հիլաա Գալֆաեան։ Այս անուններէն ոմանք պիտի գոյատեւէին, ոմանք

րական կետնջին արձագանգը չի հասնիր Քիլլարա, դժբախտաբար, սակայն չահեկան է գիտնալ ո°ւր գացին «Նոր Էջ»ի խանդավառ աղաքը։ Ազատ Մաթեանէ մր զատ ո°վ ի°նչ կը գրէ ... Հարցումներ...:

Դժուար են Սփիւռջեան պայմանները, րայց ոչ դանգատ, ոչ յուսահատութիւն կր դիւրացնեն մեր կեանքը։ Ցստակատեսու թիւն, համրերու թիւն, աղնուու թիւն -- կա°ն աւելի ներզօր բառեր որոնը ոչ քարողիչ ոչ ալ Հռետորութեան նմանին, եւ որոնը իրարու մօտեցնեն մեր Հայու սրըտերն ու կամջերը, Սիտնիէն Պոլիս ու Երեւան:

Սիտնի, Աւստրալիա

የበՒԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՄԱՐՈՔ ԿԸ ՀԵՏԵՒԻ՞ ԱԼԺԵՐԻՈՑ

Գազապլուն ջան Մարոքի դրամական ա. պաղայ մայրաբաղաքը կը նկատուի։ Մնոր րազմամարդ ու մռայլ թաղերը պահ_{ուր}... տած են պեխոնե բարձրարերձ չենքերու, պատերու ետին։ Նոյնն է վիճակը գրեթէ ամբողջ երկրին: Թիթեղաւանները ծած. կուած են դեղեցիկ չէնքերու ետին։ Զոր արագութեամբ զարգացող այս երկիրը **Ծատերարեմ է կր**օնական չարժումի Հգօ. րացում ի մր. ան կը ծաւալի համարտ. րաններուն մէջ։ Ուսանողներ օրէ օր ա. ւելի խիտ չարջերով կ'երթան մաիկ ընե. լու երկրին իսլամական գլխաւոր չարժու մին գործաղիր մարմնին անդամներուն ճառերը. անութ կը գանգատին ճնչումնե. րէ, անարդարութենք, կաչառակերութե. மத் கட சுராடயாளட்டுக்கத்:

Երիտասարդ բնակչութիւն մր ունի եր. կիրը, այդ բնակչութեան 50%-ը կր կաղմեն 20-էն վար տարիք ունեցողները։ Ա. դործութիւնը 25%-ի չուրջ է, թեև որ. պես պաշտօնական Թիւ կը տրուի 17%-ը։ Մարոք տասը տարի հետեւած է Դրամա. կան միջազդային ֆոնտին հրահանդնե. րուն որպեսզի աշխուժանայ իր անտեսու Թիւնը. ու երբ ժողովուրդը կր սպասկ

այ ստեղծագործական կարճ չրջանկ մր վերջ տակաւ պիտի իջնեին բեմեն։ Բայց անոնը կր գօրացնէին չարժումը, յոյս կը ներչնչեին մեդի ապաղայի նկատմամբ։ Ամէն կերպով կը քաջալերէինք դանոնը։

խանդավառ, չատ խանդավառ չրջան մըն էր։ Համողուած էինք որ այլեւս գը. տած էինը մեր ճամրան : Չահրատ խի գախօրէն կը հրատարակեր իր «Լու» խո. րագրեալ բանաստեղծուներւնը, ոմանց զարմանը, ոմանց հիացում, ոմանց ալ դայրոյթ պատճառելով ։ Լուի նման միջա աի մը մասին ալ բանաստեղծութիւն կ գրուէ°ը ։ Ձահրատ կ'ըսէր որ կը գրուկ։

Առաւօտուն արթնցայ որ Քովս պզտիկ լուն անկողնիս մէջ -Մինչեւ առաւօտ արիւն է ծծեր Ուռած թմբուկի պէս ուռեր թմրեր

Պզտիկ Լու Ի՞նչ պետք կար այդքան ծծելու

Չահրատ կր գրեր պարզունակ ոնով դարդացողը չէր կընար Հասկնալ թէ իրա կա ն լուի մասին է խօսքը, եկ ընկերու *երոր գուծն ճաղան դարաես կաբել դա* ոկը: Ա և քաւր բև ար սև ին ծջեն եարու արութեր անիւրն եւ ին ժիրովրան այլ ա րիւնով, վաղաժեռ կը դառնար։

Ձահրատին այս անսեթեւեթ ոճին փ խարէն Ծրախունին մեգի կր բերէլ և լուրջ ու իմաստասիրութեամբ Թաթաւուն երևասրրերը : Մյս եսևսևն ակար _{մաս} րային արորդ ատաժայ ժիրերևուր ա.

பாயாக்ற: Գրական մեր այս փայլուն աչիստոտև են ին մուժանիանի սարանը ճամաճարար խառնակ օրերու։ Երկրին մեջ անձաև դարտ վիճակ կը տիրէր կիպրոսի հարցի կապակցութեամբ։ Մեր միտջերուն մէ թարմ կը մնային 1955 Սեպտեմբեր 6 - 7վայրագ ղկալբերուն յիշատակը։ Երկրի մարամար ճամածրբևուր դէծ ճամա_{նակա} ցոյցեր կը կատարուէին, Կիպրոսի βոյ րբնուր մեր գոմովունմն ինակ ին գույ եր : Աւսարովրբենն մանցեր փանոն ինա էին ու կը պոռային. . «Եա պեսեներից» եա էօլէներիզ» : Այո , կա՛մ պիտի կիսկի Կիպրոսը, կա՛մ պիտի մեռնեին։ Եթե կա ռավարութիւնը արտօներ, ամբող եր ատոտնմունիւրն դիանսո ակակ բենան Ցոյներուն լաւ դաս մը տալու մտարրու Թեամբ: Պայթուցիկ վիճակ կը տիրեր போர் காடிக்காறயடியம் மயடிய ந்திசிரி, " Յոյն Ուղղափառ Եկեղեցիին ղեն ապա ատույն ժինճ ժետուաջ էն բւ սե քն քարան արև իասավարութեան հանոյ Bull դուդքո հուրքի ին դունքն՝ քար րուն դէմ կը խօսէր եւ կ'ըսէր. «Կիպրու անրակ հաշիրը ասարո անիւրադրկու Թեան»: Թերթերուն առաջին էջերը 1 ույն ույսպիսի լուրերով լեցուն էին։

Մտահոգ էինք, բայց կը ջանայինք իր դաուժուն իշրրբեն հայ վե գրևակը արլ գրական ժողովներ գումարերով ո ուսարվարությանության աշխատարեր բուրեւ thiny:

անտեսական բարեփոխումներուն արդիւն. վե, կրմամոլ չարժումները դարկ կր

ատատեղեակ աղբիւըներու Համաձայն, երկրին մէջ 30 տարբեր իսլամական խումբեր կան, որոնց միայն 4 Հատը կ'արժէ
բեր կան, որոնց միայն Համալսարաննեբեր կան որոնց միայն Համալսարաննեբումէջ ձախակողմեան կաղմաւորումները
ետ կը մնան կրօնամէտ չարժումներէն։
Այս վերջինները կը ջատագովեն ընկերուբեան մէջ իսլամական Հեղինակուժեան
ելտումը, միւս կողմէն կը ջարողեն Թէ
անտեսական բեռը պէտք է ԹեԹեւցնել։

արարարար երև ական է երերբունը: Մասնաղկաներու կարծիքով չարժումը ներքին ընոյի ունի եւ չի նմանիր Ալժեիր քաղաքացիական պատերազմի վիճակին։ Գրեթե Հաւանական չի նկատուիր անը որ Հասան Բ. արիւնահեղու Թեան գինէ իր գրացինն նման: Ան լայնախու համաճարարունքիւր դն քն քանք բւ ումուատկն է արաբուակար աջև մաևմանրել: Ֆական Թուականներուն Սաուտի Արաերոյ որուրով ենաունգրոր անաևերբև դործած իսլամական կաղմակերպութիւնարու մեծ մասին զեկավարները այսօր խաղաղ խումբերու պետեր են : կ՝ ըսեն Թէ պիտի պահեն այս գիծը, այնւջան ատեն որ Տևլումի չեն են Թարկուիր: Թեեւ ի-արան ար տարատարեն իսնադարնար արասու-Blug de Spollmedle 5:

Մինչեւ այսօր Թագաւորը չատ ձկուն հետրով մը վարեց իսլամականներու հետ արաբերութիւնները, ժողովի, ցոյցի, համուլ ունենալու իրաւունը տուաւ ա-անց, մերժելով միայն օրինաւոր ընկե-ակցութեան կարգավիճակը։

Մարոջի իսլամականները, յայտնապէս,

աչ հիմերու վրայ գետեղած են իրենց

արժումը։ Հասան Բ.ի լայնախոհութե
հեյ օգտուելով կը զօրացնեն իրենց հիմը։

հյակես կը թեուի որ յարմար առիթի մը

պիտի պահանջեն որ ջաղաջական բեմը

աւելի աղատական ըլլայ եւ ընկերային

աւելի լայն ծրագիրներ գործագրուին։

Այլն բան կախում պիտի ունենայ Թադաւորին հակարդեցուժենեն ան մղիչ
ուժն է երկրին վերակառուցումին։ Այտուհանդերձ, պէտը է արադացնել տնտետական աձր. ամեն տարի 200 հագար ևրիտասարդ դործի ասպարեղ կը նետուի,
հինչդեռ տարեկան 140 հաղար աչխատանչի տեղ կ՝ապահովուի միայն։ Տնտեսուիւնն ալ դժուար է կայուն վիճակի մեջ
պահել, ջանի որ մեծապես կապուած է
անձրեւներեն։ Եւ երբ երաչտ մը կը ձահորհցնե ծրադիրները, դրամահոսը կը
հանի 5%-էն աւելիի, ինչ որ կառավաուժեան ձշդած սահմանն է։

երկիրը ունի նաեւ անգրագիտութեան արը. ընակչութեան մ'օտ 50%-ը գրել արալ չի գիտեր ։

ասան R. այս բոլոր ազդակներուն մէջ ար է չկորսնցնե հիչը ուղղունիւնը, անկու համար զոյդ նպատակներուն,

անելու համար գոյգ նպատակներուն,
հրին արգիականացումը եւ դահին պահ-

\$U.7.2U.C

CULAL

ԴՊՐՈՑԻ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Հինդչաբթի, Յունիս 29-ի երեկոյեան է որ նչուեցաւ Շաւիլի Ս. Գրիդոր Լուսաւուրիչ Եկեղեցւոյ Միօրեայ դպրոցի ամա-վերջի հանդէսը։ Այդ առթիւ, Ս. Պալապանեան սրահը փութացած էին ծնողջներ ու բարեկամներ, լսելու եւ ծափահարելու համար մեր աչակերտները։

Հանդիսուխիւնը բացուեցաւ յոտնկայս ունկնուրուած «Մեր Հայրենիջ»ով. ապա, դաղուխին հոդեւոր հովիւ՝ Ցարուխիւն Քահանայ Թաչձեան բացման քանի մր խոսքեր արտասանեց, չեչտելով, «Ձեր ներկայուխիւնը մեղի համար քաջալերանք է. բայց կան նաեւ ուրիչ պղտիկներ, հեռու հայ դպրոցէն։ Մեր պարտականու- Թիւնն է անոնց մօտենալ եւ հոս բերել»:

Ուսուցչուհի Տիկին Հիյատ Գայֆայ-եան - Փանոսեանի Համար, պաքալօրկայի ըննու Թիւններով, հայերէնի դասաւանդումը կը դանուի այսօր անկիւնադարձի մր առջեւ. ուստի պարտաւոր ենք ազգովին եւ ի գին մեծ ճիգի, զարկ տալ հայերէնի դասաւանդման : Այդ գործին մէջ ; մեծ դեր ունին ծնողջները որոնց անտարրերութիւնը աւերներ կը գործ է մեր մատդաչ սերունույն ներս ։ Ըստ Հիլաա Գալֆայեան .. Փանոսեանի, մէկ հրամայական կայ՝ սերունդ պատրաստել աչակերտներով բայց նաեւ ուսուցիչներով, «որպեսզի մեր զաւակները Հայոց լեզուի իւրացումով, իրենց բուն ինջնունիւնը գրանեն» ։ Կր մնայ այդ նպատակին հասնելու ուղին գտնել:

Ապա խոսքը արուեցաւ ուսուցիչ՝ Պր.
Մեսրոպ Ադամեանի որ մեծ յուզումով
արտայայտեց իր ընդվգումը, ի տես պաջալօրէայի Հայերէնի բերանացի ջննուԺիւններուն Ժեկնածուներուն ողորմելի
մակարդակին ի դէպ, աչակերտներուն
մէկ երրորդը անկարող դանուեր է ջարտէսի մը վրայ ցոյց տալ Հայաստանը,
իսկ երկու երրորդը կ՚անդիտանար նոյնիսկ անոր մայրաջաղաջը...։

Ու, Պր. Ադամեան կոչ ուղղեց դազութի պատասխանատուներուն որպէսզի անյապաղ, Ֆրանսան ալ օժտեն մանկավարժական ծրադիրով մը, ինչպէս պարադան է մեր ուրիչ չատ մը դաղութներու։

Երեկոյնին երկրորդ բաժինին մէջ, կարելի եղաւ դնահատել ներկայ 13 աչակերտներուն ձեռք բերած արդիւնքները.
այսպես լսուեցան իսմբային երդեր, սրինդով կամ ելեկտրոնիք երդեոնով կատարւած կտորներ, արտասանունիւններ։
Մասնաւոր հետաքրքրունիւն ստեղծեց
երկու պզտիկ գաւեչաներու կատարումը.
մին՝ «կարեւոր դեղադիր մը», քոյր եղբայր կարապետեանի խաղարկունեամը

901,010-1

ԱՒԱԼԻ (Գանատա) Հայ կեղբոնին մէջ, Ցունիս 14-ին, դումարուած է Հ.Օ.Մ.-ի «Շուչի» մասնահիւղի ընդհանուր ժողովը, որու ընթացքին 27 նորագիրներ երդման արարողութեամբ անդամագրուած են Հ.Օ.Մ.-ին։

*

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒԻ Ս. Աստուածածին Եկեդեցւոյ «Յարութիւն Ամիրա Պէզձեան» սրահին մէէ, Յունիս 14-ին, տեղի ունեցած է Պէզձեան վարժարանի միջնակարգ բաժնի չրջանաւարտներու հանդէսը։ Խօսջ առած են տնօրէնը՝ Շահին Չընար եւ փոխ -- տնօրէնը՝ Սինան Եավաչ։ Այս տարի վարժարանը տուած է 16 չրջանաւարտ։

*

ԳՆԱԼԸԻ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեդեցւոյ ամփիխարորնին մէջ, Յունիս
21-ին, տեղի ունեցաչ է Ամերիկայի Թէնրսի քաղաքեն ժամանած ՈւէսԹ էնտ
Եունայթիտ Մեխոտիսթ երդչախումբին
Համերդը։ Բացումը կատարած է Մեսրոպ
Արջ Մութաֆեան, յիչեցնելով որ 1995-ը
Լայնախուռւթեան Տարի Հռչակուած է
եւ այդ առումով տարբեր իմաստ կը
ստանայ երդչախումբին Պոլիս այցելուԹիւնը։ 50 Հոդինոց երդչախումբը մեկնարանած է սեւամորթ Հոդեւորականներու երդեր, լատիներէն չարականներ,
ժողովրդական երդեր։

եւ ապա Լաֆոննենի «Ժանտանար», հայերէնի վերածուած։ Գնահատանջի արժանի էին Արմէն Փանոսեան, Չարենցի «Ես իմ անոյչ Հայաստանի»ով եւ չափահաս՝ Լիւջ Աստաուրեան, որ կարդաց Վարուժանէն քերնուած մը։ Նչենք նաեւ փոքրիկ Գարին Չոփուրեան, որ մեծ դգայնունեամը կատարեց հայկական պար մր։

Մասնաւոր Հետաըրքրութիւն եւ խանդավառութիւն ստեղծեց ֆրանսուհի՝ Գաթրուին ՌԷֆի ելոյթը, որ, ի սէր Հայաստանի, Հայերէն կը սորվի։ Ան, Լա Ֆոնթէնէն եւ Սէն - ԹԷկվիւրերիէն Թարդմանուած երկու կտորներ արտասանեց։

Հանդէսը փակուեցաւ վիճակախաղով մը (ԼօԹօ), որուն մամնակցեցան բոլոր ներկաները չահողները, սրահէն հեռացան դեղեցիկ նուէրներով։

ժամադրութիւն արուեցաւ յաջորդ տարւան , ալ աւելի խրախուսիչ արդիւնջներու ակնկալութեամբ ։

2.2.

Ամավերջի հանդես Էջմիածնի հոգեւու ձեմաբանին մեջ

Ցունիսի 24-ին, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Հողեւոր Տեմարանում՝ նախադաՀութեամբ Գարեգին Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տեղի ունեցաւ ամավերջի
Հանդես : Տէրունական, աղօթեթից՝ յետոյ
Հնչեցին Հայաստանի Հանրապետութեան
պետական եւ Սուրբ Էջմիածնի Հոդեւոր
Տեմարանի փառերդները : Բացման խօսջով Հանդես եկաւ Հոդեւոր Տեմարանի
վերատեսուչ Ներսէս Արջ Պոզապալեանը :

Օրը Հանդիսաւոր էր Տեմարանի աւարտական լսարանի սաների Համար։ Նրանջ երախտիջի իրենց խօսջն էին բերել Հայրապետին, Տեմարանի տեսչուժեան ու դասախօսական կազմին։ Հանդիսուժեանը փայլ տուեցին երգչախմրի սրտայոյգ կատարումները՝ Ռուբէն Շարբաժեանի եւ Խորէն Պալեանի դեկավարուժեամբ։ Հնչեցին նոր վերծանումներ ձայնադրրեալ չարակնոցից, ինչպէս նաեւ արտասանուժիւններ, որ ներկայացրին Միրզա Վանանդեցու, Մ. Պէչիկժաչլեանի, Աւ-Իսահակեանի, Հ. Սահեանի, Պ. Սեւակի

1994 - 1995 Թուականի տարեկան Հաչւետուութեամը Հանդէս եկաւ ճեմարանի տեսուչ՝ Անանիա Եպիսկոպոս Արաբաջեանը։

Ճեմարանի սաներին հայրապետական օրգրունեան խօսքը բաշխեց Գարեզին Ա. Կաթողիկոսը: «Հոգեւոր ձեմարանը յոյսի աղբիւր է, -- ասաց Նորին Սրբութիւնը, - աղբիւր, որ գոհացում կարող է տալ մեր ծարաւին : Տարելրջանն աւարտուեց ժամացոյցի զարկերով հաչուած, ժամանակային սահմանագծում, սակայն ոչ մէկ குமைப்பா ஆர்த் மாவாகும் கிரையம் சு காளம்பம்ւած ըլլալ: Հիմա պիտի գնաք ձեր տնե-րը, ձեր աչքից պիտի կարուի Հայոց դրականութիւնը։ Ձեմ ուղում, որ սա փակման հանդես լինի ։ Արձակուրդ բառը իմ բառարանում գոյութիւն չունի, արձակուրդը իբրեւ գործէ դադարում ինձի համար գոյունիւն չունի : Ենե կուղեք նչանարան ընտրել՝ ղէպի ընթերցում պիտի լինի դա։ Որ կրակը արծարծ մրնայ, բոց ունենայ, քանգի եթե այդ կրակին փայլ պիտի չտանք, կրակը կը մարի: Մշակութային գործի հանդէպ կենդանի հետաքրքրութիւն պահեցէք, իւրացրեք, րանաստեղծութիւնը ձեր անձերին մէջ խառնեցէք, որ այս Հողով արտայայաը-பயத் பயுராடுக்கும் கிர மயக்கருக் மீர் முகխագրուի, քանցի Աստծոյ համբոյրը կայ այս հոդին։ Միայն աչակերտ լինելը քիչ է ,ենք աշակերտը անցնի առաքելութեան, իր սովորածին արժէք կուտայ»:

Գարեգին Ա. չնորհակալութիւն յայտնեց ձեմարանի վերատեսուչ Ներսէս Արջ. Պողապալեանին եւ տեսուչ Անանիա Եպիսկոպոս Արաբաջեանին մինչ այժմ ծաւալած արգիւնաւէտ դործունէութեան համար եւ յայտնեց, որ յառաջիկայի համար հոգեւոր ձեմարանի տեսուչ է նչանակուել Հայկազուն Ծ. Վրդ. Նաջարեանը:

Հանդիսու թեան վերջում Հայրապետը չնորհակալու թիւն յայտնեց ճեմարանի տնօրինու թեան եւ Պահպանիչ աղօթեջ կարդաց : Ապա իր գրասենեակ հրաւիրեց բոլոր դասախօսներին եւ մտերմիկ գրոյց ունեցաւ նրանց հետ յառաջիկայ տարուան աչխատանջների չուրջ :

ՄԱՄԼՈՑ ԴԻՒԱՆ ՄԱՑՐ ԱԹՈՌԻ

ԼՕՐԸՆՍ ՏԸՌԷԼ

Ченовериян Чень

Ներածական՝ գորֆու կղզիի բնութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ՆԱՔԷ ՏԵՐ - ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

15 - 1 - 38
Անցեալ ամառ կոմս Դ ին տուած մեր այցելութեան ընթացքին ներկայ դանուեդանք արարողութեան մը, որ վիճարանութեան առատ նիւթ Հայթայթեց Հեթանոսական չրջանեն մեդի փոխանցուած
սովորութեւններու չուրջ, դորս Թէոտոր
այժմ ներմուծած է իր բաղմաթիւ անտիպ
ձենադրութիւններեն մէկուն մէջ։

Սօսիներով եղերուած ուղիին մէջ Հանդիպած էինք Կոմսին, որ Վենետիկեան սիրոյն յախձապակիի մր մէջ դետեղուած բան մր կը փոխադրէր։ Միայն Թէոտոր հասկցած էր Թէ մեռեալի մը ընծայաբերևին Կոլիվան է ատիկա։ Պատչան ող-

Նչմարելով որ Զարեանի սովահար ակնարկը ամանին ուղզուած է (բաւականին երկար եւ փոչոտ պտոյտէ մը կը վերադառնայինջ), Կոմսը ժպտելով աւելցուց.

- Գիւղական սովորութիւն մըն է, ո՞վ դիտէ ո՞ր Հեթանոսական ծէսէն մնացած: - Ամանին կափարիչը բացաւ, որ մէջինը տեսնենը.

- Նուռի Հատիկներ, ցորեն, չոնիի պիստակ, նուչ եւ չամիչ, ամրողջը մեղրի մէջ Թախխուած։ Առէ՛ք, Համտեսէ՛ք, իսկապէս Համեդ է։

Իրեն հետ քալեցինք անտառին մէջ ձիու անցքի հետքերով, մինչեւ որ հասանք բարձրասլաց սօսիներով չրջապատուած փոքրիկ մատուռ մը։ Կոմսը բացաւ այդրնտանեկան դամբարանին մուտքի դրան երկանեայ ծանր կղպանքը։ Դամբարանկն ներս նանձր մնունիւն կը տիրէր, իսկ սօսիներու տարածած չուքը կանաչորակ երանդ մը կուտար անոր։ Հողաչեն երեք աստիճաններ իջնելով հասանք չաւդախուած յատակին, որու վրայ դետեղւած էին անպաձոյձ ըլլալնուն համար նախնականի տեսը ունեցող ջարէ դամբան

-- Երկնային լռութիւն պահելու հարկը չկայ, -- ըսաւ Կոմսը։ -- Մեղի համար՝ մահը ամէն ձեւով մաս կը կազմէ ամէն բանի։ Բերածս Ալէջոյի դամրանին վրայ պիտի դետեղեմ, անոր հողիին սնունդ հայթայթելու համար։ Ցետոյ երբ տուն վերադառնանը, նոյնը պիտի հրամցնեմ ձեղի, սիրելի Ձարեան, ձեր մարմնի՛ն սնունդ հայթայթելով։ Իրապէս յունական կեցուածը է, այնպէս չէ՞։ Մեր ընադանցական մտածումներուն մէջ՝ չատ ալ

չենք անջատուիր մեր մարմնէն։ ԱնՀեԹե-ԹուԹիւն չկայ սա մաքին մէջ, Թէ այն ինչ որ կը գօտեպնոլէ մեր ֆիզիքական ազիքները, նաեւ գոհացում պիտի տայ Ալէքոյի ուրուականային աղիքներուն։ Գուցէ կը կարծէք Թէ հարցերը իրար հե°տ կը չփոԹենք։

Ջարեան եւ Թէոտոր՝ այժմ աւելի վարժուած միութեան՝ դամրարանին մէջ կր Հրջապային։ Թէոտոր իրեն յատուկ ձեւով կը զննէ պատին վրայի մամուռը եւ կը փորձէ անոր դիտական անունը յիչել։ Ջարեանի ուչադրութիւնը կեդրոնացած է դամրանի մը վրայ, որ կը Թուի պարապ ըլլալ. դայն ծածկող ձեղջուած ջարը դետինն է, կարծէջ ինկած ըլլար դէպի կեանը վերադառնալու Համար դիակին մղած պայջարներու ընթացջին։

- Սա դամրանները աղեղ բաներ են . առեւարական նաւու արկղներու կը նմանին , - կ'ըսէ Կոմսը : - Մ, դատարկ դամբանին կը նայիք : Ասիկա ատենօք կը
պատկանէր Հօրեղբայր Ճոնին , որ բաւական նեղութիւն տուաւ մեղի : Վամպիր
դարձաւ : Հետեւաբար ստիպուեցանք
բլուրի ետին դանուող եկեղեցին փոխադբել դինը , որպէսգի եկեղեցական իչիանութեանց Հսկողութեան տակ պահուի :
Ձէի՞ք դիտեր որ վամպիրներ կան :

Մարդադետնի կանաչ խոտին վրայեն ջալելով դէպի տուն վերադարձի ձամրուն՝ Թէոտոր եւ Կոմսը վամպիրութեետն չուրջ տեսակէտներ կը փոխանակեն։ Մարդիկ դեռ կը հաւատան վամպիրներու դոյութեան, դորս Վրիկոլաջս կը կոչեն։ Բացառիկ կերպով վատարարոյ կեանջի մը պատիժն է։ Վամպիրներու պարադաներ

եղած են, ուր գիւղերու մէջ ստեղծուած ահը այն աստիճանի հասած է, որ հարկ զգացած են Եկեղեցին օգնութեան կանչել, որպէսդի իրեն յատուկ միջոցներով չարիջը խափանէ։ Կոմսը կր պատմէ.

-- Ըստ երեւոյթին, հորեդրայր Ճոնը որմե կր պահեմ աղ - պղպեղ մօրուքով եւ երկարավից կրկնակօչիկներով ծեր աւազակի մր յիչատակը, բացառիկ կերպով յոսի մէկը եղած է։ Անոր վերայայանումը հաստատող հանդամանալի վկայու-Թիւն բերին աւելի քան երկու հարիւր անձեր, որոնցնէ ոմանց երախաները իրապես մահացած էին։ Շատ անախորժ բան էր, բայց զայն զերեզմանեն հանեցին եւ նուս երիաքբան ոսվահունգրոր, ոհակր մէջ սրածայր փայտ մը միսրձեցին։ Մտածեցի որ ըսի -- ըսաւներու առաջքը առնելու համար աւելի նպատակայարմար էր դինքը կալուածէս հեռացնել եւ եկեղեցիի մր շրջապատին մէջ դետեղել:

(Tup. 50)

(Tup. U. tota)

மல்மா செழ் மிரியிர் மிரமாழ் முற்றம் பிரும்பட்ட նկունիւն տանելու: Ս. Քոհեն կ'րսկ նե ծայրայեղ ազգայնականները եւ անոնց ուկ իւս երար հասաւիմրբեն վերար քունչ սպառնալիք Հանդիսանալ Հայաստանի Sunfup:

Թուրք Րևաժեսմե ի,արժետմասրա՝ րաբո ժողովուրդին ապրուստի նեղութեան նչելով որ միջին աշխատավարձքը ամսական 5 տոլար է, բանուորներու եւ Հանգրստբար իսչուաջրբևու աաստանարնեն իանբլի չէ նկարագրել։ Ելեկարականութեան պակասը աւերներ կը գործէ երկրին մէջ։ Եւ այս ամենը, կ'ըսե U. Քոհեն, երկու գլիսաւոր պատճառներ ունի, նախ՝ Ադրրրեկանի հետ պատերացմը, ապա՝ յետ -խորհրդային շրջանին պարտադրած փո-փոխութիւնները։ 1. Տէր - Պետրոսեանի առաջնակարդ գործը պիտի ըլլայ նախ ա-ղատ չուկայի տնտեսութիւնը զնել լաւ հիմերու վրայ, նաեւ արտաքին յարաբեհունիւրրբևև (ժնրաշահահաև, Նունեիս) եւ Ադրբեջանի հետ) բարելաւել։

Թուրք լրագրողը կ'եզրափակե նչելով որ Հայաստանի ընտրութիւնները յուսաաու են Թուրջիոյ Համար, ջանի որ Լեւոն Տէր - Պետրոսեան կողմնակից է Թուրքիոյ հետ կապերու բարելաւման եւ աաիկա որջակ Հայաստանի, նոյնջան ալ Թուրջիոյ համար կարեւոր է, ջանի որ երկար ժամանակաչրջանի վրայ կարեւոր հեռանկարներ կը մշակուին ինչպես կադաժուղի Հարցը եւայլն, եւայլն։ Սակայն կ՚ըսէ Ս. ՔոՀէն, Հայաստանէն սպասւածը ներկայիս, այդ ուղղութեամբ լուրջ քայլեր առնելն է։ Եւ Երեւան պէտք է գիտակցի թե ատիկա Բաբուր համրեն կ'անցնի ։

ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Միջին տարիջի Հայ կին մը ստիպողարար աշխատանք կը փնտոէ, տարեց անձ մր խնամելու, երախայ նայելու եւայլն։ Հեռաձայնել Պ. Հալաճեանի

(16) 90 - 05 - 67 - 56

DE L'UGAB

A PARIS du 10 au 15 Juillet

Comme nous l'avons annoncé précédemment, près de mille athlètes sont attendus à Paris (*). Les jeux se dérouleront à la Halle Carpentier, qui abrite cinq terrains de basket et de volley, ainsi qu'une annexe pour le football. Tous les athlètes et leurs dirigeants seront hébergés à l'Hôtel Méridien-Montparnasse. Trois bus de la RATP feront la navette entre l'hôtel et la Halle Carpentier.

La plus imposante délégation sera celle des Etats-Unis, avec 162 personnes venant de cinq villes différentes: Detroit, Los Angeles, Fresno, Boston

Outre les activités sportives, une soirée «disco jeunes» est prévue le soir du 12 Juillet; puis la participation, dans la nuit des 13 et 14, aux festivités du

Un dîner de gala clôturera les Jeux, le 15 Juillet, à la fin des épreuves sportives, pour la remise des coupes et médailles. Un spectacle, haut en couleurs, est prévu durant cette soirée de gala.

(*) Pour toute information complémentaire, veuillez contacter : Stéphanie Samuelian: 40. 50. 60. 53.

40300805P 4*6602036* TAP POPPE

է այլևս գործածել նոր Թիւը (fnm)՝ 374 (փոխանակ 7-885-ի) յասելեալ՝ 2 Երևանի համար եւ խօսակիցին Թիւր, այսինքն՝ 19 (Ֆրանսայի պարագային անչուչա) шщш 374-2 ы Перер:

Հայաստան հեռաձայնելու համար հարկ

ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՁԱՑ UUSP 646268h **UTTURES**

ፈሀጊበቦንሀዓቦበՒԹԻՒՆ

Սրբոց Թարգմանչաց Մայր Եեկեղեցւոյ Վարչական Խորհուրդը 1995 - 1996 ուսումնական տարեչըջանէն սկսեալ կրթա-Թոչակ մր կը հաստատէ յաւերժացնելու Համար յիչատակը Մայր Եկեղեցւոյ ըարերարուհի՝ Ատրինէ ՍիմիԹեանի։

Այս կրթաթոշակը կը յատկացուի Նիս կամ մօտերը բնակող այն հայ ընտանի-ջին, որ կը փափաջի իր զաւակը ուղաըկել Նիսի Պարսամեան Ազգային Վարժա-րանը, բայց նիւթական միջոցներ չունի։

կրթախոչակը մնայուն է մինչեւ դպրոցի աւարտը պայմանաւ որ՝ աչակերտը լաւ աշխատի եւ դասարան չկրկնէ։ Կրր. թաթոչակի համար դիմում կատարող **թեկնածուները Մարսէյլի Սրբոց Թարդ.**մանչաց Մայր Եկեղեցւոյ Վարչական **Խորհուրդին պէտք է ուղարկեն իրենց** խնդրանքը, որմէ յետոյ Պարսամեան դպրոցի տնօրէնութեան Հաւանութիւնը առնելով կը կատարուին անհրաժելա ձե.ւակերպու թիւնները ։

խնդրադրերը ուղարկել Մայր Եկեղեցի, 339, Ավընիւ տիւ Փրատօ 13008, Մարսէյլ ամենեն ուշը մինչեւ Ցուլիս 31:

Վարչութիւնս ազատ է իրեն համար լաւագոյնը նկատած Թեկնածուն ընտրելու:

> ጉኮኮሀኒ LUPQUAUL BAPZAKPAK

1 ՐՁԱԿՈՒՐԴԻ Pouton l br **Բ**ԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժա նորդներեն կը խնդրուի - նախընտրա րար - հասցեր առժամեայ փոփոխու թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթա տարի գրասենեակի միջոցաւ, չծան. րաբեռնելու համար «Ցառաք»ի վար. չութեան եւ առաքման ընկերութեան աշխատանքը:

Անկարելիութեան պարագային կա րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թեր. թիս վարչութեան, մեկնումի թուա կանեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկու հասցեները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցել 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարա կան յաւելեալ անկանոնութիւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ. նողներու հասցէի փոփոխութիւն չկա. տարուի:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԼԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՐ ԱՌԿԱԽ ՀԱՇԻՒ ՈՒՆԵՑՈՂ ԲԱԺԱ. *ՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ* :

> Շնորհակայու թեամը՝ LUP2NHPHY «BUNUS»

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBAF vous informe qu'il reste des places à la colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août

Pour tout renseignement, veuillez the phoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au ve dredi de 10h à 15h.

VYUSH NEVETUL

Ушиния Вшур Грыг - Уруборий В ևաճո դուդրուջիշմի ատևբիար աանաչար 4 էսը՝ Հոկաեմ բեր 21 , դազին Շարպոնիեր ப்பாரம் :

Մանրամասնութիւնները յետադային

Ֆրանսագայ Կապոյա Խաչի վօ . ան. Վրլենի «Սաթենիկ» մասնանիւղի մեծ պա րահանդեսը՝ Սեպտեմ բեր 16-ին մասնակցութեամր ծանօթ երգին

фоլ Պաղտատլեանի

Meubles

4.000 m² de mobiliers présentés en ambiance

Z. I. Vitrolles à 20 km de Marseille tél.: 42. 89. 27. 47

"Fugunhy quy «Bunus» h pudulinry librarli"

imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris Commission Paritaire : No 55935 SIRET : 51027317 A R.C. Perle

LE NUMERO : 5,00 F 6904 SUPH PHH 18 · 632

EUPTICE RPORTE Zhubuhhr"

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925 DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - FAX: 48. 00. 06. 70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

₽ԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (2mpmp-mhuf mnmfnid) ... Հատր , 5,00 Ֆ.

2 U 8 U U S U V

ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՁԱԿԱՐԳ 4C LUSUSANH

ԹԵՐ ՔՈՒԷԱՐԿԵՑ 68%

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԳԼՈՒԽԸ ԿԸ ՀԱՄՆԻ «ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ» ՄԻԱՒՈՐՈՒՄԸ, ԻՐԵՆ ԿԸ ՑԱՋՈՐԴԵՆ ՇԱՄԻՐԱՄ ԵՒ ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐԸ

ինչ կը վերաբերի Սահմանադրութեան, Շարախ, Յուլիս 8-ին, յստակ էին արդեն վերջնական արդիւնքները որ հետեւեալ պատկերը կը պարզէին:

Քուկարկու Թեան իրաւունք ունեցող (արձանագրուած) . - 2.189.804

вы вы . ~ 1.217.531 Թեր բուէարկած են. - 828·370 Դեմ բուկարկած են. - 349.721

Չեղեայ նկատուած քուէներու Phil 5 . - 39 · 440

Ուրեմն, Սահմանագրութեան այո' ըսած կ ջուկարկողներու 68%-ը, իսկ ընդհանուր Phili 37%-ը: Եւ որովհետեւ 33%-ը կը րուկը, Սագմանադրութիւնը ընդունուած է գանի կը ստանայ 37% ։

բրեսփոխանական ընտրութիւններու իջնական արդիւն ըները չկային տակակ Երկուչարթեր, (Впери 10) шпшеотհան 11-ին Երեւանի ժամով :

Մեծամասնութեամբ պէտք է ընտրուկին հրեսփոխան, վերջնապես ընտրուած. հրու թիւն էր 100-էն քիչ աւելի որոնց 🖟 Հանրապետութիւն միաւորումէն։

ամեմատականի գրութեամբ կ՚ընտրըկն մնացեալ 40 երեսվորանները։ Թեեւ ոչ պաչաօնական բայց եւ այնպես կարելի կերջնական նկատել հետեւեալ արդիւնք-

Հանրապետութիւն միաւորը կը ստանայ ձայներու 44% ինչ որ իրեն կը չնորհե 20 ախոռ : Ցիչենք որ Հանրապետութիւնը կազմուած է հետեւեալ 6 չարժումներէն. և) Հ.Հ.Շ. (Յուսիկ ՔՀԱյ. Լադարեան), ^{ք.} Հանրապետական կուսակցութիւն (*Ա*.-^{լոտ} Նաւասարդեան., Գ) Քրիստոնեայ հետկրատական Միութիւն (*Ազատ Ար-*լակետն), Դ) Սոցիալ - Դեմոկրատ Հընչակեան կուսակցութիւն (Եղիա Նաձարեան), b) Մտաւորական Հայաստան (Հ. ^{խո}րժաջեան), 2) Ռամկավար - Ազատական (Լիրերալ - Դեմ ոկրատական) կուսակ. աւթիւն (Վիդէն Խաչատրեան) ։

Man , հաճանսնանան . -նամիրամ. - 17,5% (8 ա թոռ) Համայնավար. - 12,5% (6) ԱԺՄ. - (Վ. Մանուկեան) 7,6% (3)

htt. - (Հայրիկեան 5,6% (2) Արջագրությու 2%-ն չեր սատանաց դիւս կուսակցուներնաերը որայեսզի դոնե մեկ երևոփոխան ունենան ։ Այսպես , ՀՌԱԿ-ը (Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւն) կը ստանայ միայն՝ 2,6%, Գիտա - Ար-Դիւնարերական եւ Քաղաքացիական Միու. թիւն (Ա. Մանուչարեան) 1,3%, Հայասապրի Դես սկրատական Կուսակցութիւնը (Արամ Սարդսեան) 1,9% եւայլն, եւայլն։

> «ԳՐՕ» ԽՈՒՄԲԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

տարանին մեն բացուած է Դրօ կազմակերարութեան դատավարութերւնը, դոնրաց,

նախաղահութեամը Էդիկ Մանուկեանի։ «LE SOIR» (Bruxelles, 7 Juillet) 11 ամրաստանեալներէն երեջը՝ Հայաստանի քաղաքացի չեն։ Ներկայացուած դբմամետրեն ին վենահբևի ճնգարար օ-րէնսդրքի 72-րդ եւ 99-րդ յօդուածներուն (mbu' «Bunug», Buchhu 1): Uspmumubեալները յայանած են Թէ տեղակացած են մեղադրանքներուն։ Կարդ մր ամբաստանեալներ ուգած են փոխել իրենց պաչտպան փաստաբանները եւ այդ պատճառով դատավարութիւնը յետանդուած է, որպեսզի նոր փաստաբանները կարենան ծաւ ակարգանալ [ժղթածրարին:

ԱՅԲ - ԷՖ - ԷՄ ձայնասփիւռի կայարին արօնքըն, ցանսե վանբար սև մերդուդ կատարած էր Երեւան երթալու հետեւելու համար դատավարութեան, վիզա չէ ստա-

«CPPE-CAPEU»

(8nupu 8 / 10)

ՁԱՑՆ - ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՊԱՇՏՕՆԱԶՐԿՈՒԱԾ

Հանրապետուխեան նախագահին ստոգրած հրամանագրով իր պաչաօնեն հե. ռացուած է Հայաստանի ձայն - հեռատեսիլի պետական վարչութեան պետ՝ Տ. Ցակորհան ։

ԱՒԵԼԻ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Վերջին օրերուն Հայաստանի մէջ ելեկարրականութեան մատակարարումը զգայի կերպով բարելաւուած է։ Ժողովուրդին օրական 4-էն 6 ժամ եւ ամբողջ գիչերր ելեկարականութիւն կր արուի։

ԼՂՀ-Ի ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԻՍՏԸ

Burlin 2-իր Ռոցախի լոհարական pub-Հրրդարանը իր աշխատանքները վերոկսած է երեսփոխաններու ամբողջական կազմով: Ժողովր նախ ունկնդրած է վերջին ընտրու Թիւններու (5 երեսփոխաններու) մասին կատարուած Հայուհաուութիւնը եւ պաշտօնապես ընդունած նորընտիր հինդ երեսփոխանները։ Այնուհետեւ Խորհրդարանր ստեղծած է 6 յանձնաժողովներ, որոնը կ'առընչուին Հանրային -- քաղաբական, ընկերա .. տնտեսական եւ մշակութային մարդերուն : Brilliu 6-ին 19.2-ի րոն թոնչևահարդությունակաչ է երրություն կել մշտական յանձնաժողովներու հարցը եւ եղած են ընտրութիւններ։ Այսպես, புழிகாடுக்கம், டிந்காடிக்கம், மீரம்புறது, մարդանքի եւ ընկերային Հարցերու յանձնաժողովի նախագահ ընտրուած է 112-ի պետական Համալսարանի դասախօս, ֆիդիքա - դանգրութանան հիասւնիւր-Ուրրաթ, Ցուլիս 7-ին, Գերագոյն դա- ներու թեկնածու Արկադի Սողոմոնեան: Նիստերը կը չարունակուին մինչեւ 8ու-Lhu 20:

«LE MONDE» (8 Juillet)

ARMENIE : IRREGULARITES LORS DES ELECTIONS LEGISLATIVES

Ուրբաթ իրիկուան իր թիւին մեջ, «Լը Մոնտ» կ'արձագանդեր գլխաւորաբար 0-1-0-1-1- նկատողութեանց ինչ կը վերաբերի ընտրութիւններու անկանոնու--[իւններուն: Կը յիչէ որ բիրա ուժ եւ սպառնական ոճ գործածուած են անկախ թեկնածուներու նկատմամբ։ Առաջին արդիւն քներու համաձայն իշխանութեան գլուխ գտնուող կուսակցութիւնը 150-ի վրայ 85 աթեոռ ապահոված կ'րլլայ մեծամասնութեան գրութեամբ ընտրուածներու մէջ։ Իրեն կը յաջորդեն կանանց կուսակցութիւն մր (իշխանամէտ), հուսի՝ համայնավար կուսակցութիւնը եւ ԱԺՄ-ն:

COMMENT PEUT-ON ETRE ARMENIEN ?

Պելժիական ծանօթ օրաթերթեն մէջ, Фоլ Մաթիլ վերոյիչեալ խորագրով կ'անդ. րադառնայ Հայաստանի ներկայ վիճակին ։

Ցօղուածաղիրը նախ կը յիչէ Ստայինի խօս.թը՝ «Ես չեմ հնարած աշխարհագրութիւնը» ուղղուած Ֆինլանտացիներուն, երբ Բ. Աշխարհամարտի վաղորդայնին կ'ուղէր արդարացնել Հողային իր պա-Հանջները, ըսելու Համար որ կարելի է զայն գործադրել նաեւ Հայաստանի Համար։ Ստալին, Կովկասի խորհրդայնացման ատեն, Ղարաբաղի Հայկական չըրջանր Ադրրեջանի կուտար, Նախիջեւանն ալ՝ Հայաստանի(?) ։ Եթե, կը չարունակե յօղուածաղիրը, Համայնավարութենեն եւ խորհրդայնացում էն դուրս ելլելը նախկին Խորգրդային Միութեան ոչ մեկ ժողովուրդի համար պաոյտ մր հղաւ, ոչ մէկը Հայերուն չափ տառապեցաւ ։ Ու կը յիչուին երկրաչարժը, չրջափակումը, պատերազմը եւայլն, Հարց տալու Հադան, իշրչանո փանբլի է Հայ նքքաք:

Ф. Մաթել կը նկարագրե шյиорпий ղրկան քները, ձմրան ցուրտը։ Հայաստան, կ'ըսէ, լեռնային երկիր, առանց ծովի, գրկուած է ընական հարսաութերւններէ, րայց, գրկուած չէ Սփիւուքեն : Այդ Սփիւոքը, աքոսներ ջրագ , սոնաւսն է բւ հանժա-

Pp եզրակացութեան մէջ, Մաթեր կ'put Հայերը չեն կրնար ապրիլ առանց դիտելու Արարատը՝ պատմական Հայաստանի խորհրդանիչ, տեսանելի Երեւանի որեւէ մեկ անկիւնեն։ Արարատր, որ - եւ այդ ալ Հայկական ճակատագրին խորհրրդանիչն է, Թրքական Հողի վրայ կը

«LA LIBRE BELGIQUE» (8 Juillet)

UNE STABILITE POLITIQUE AVEC CERTAINES ENTORSES

Enplu Bullmind up jusulu lp 4pt հայկական հարցերու մասին, կ՝անգրադառնայ ընտրութեանց առաջին արդիւնքներուն, քատագովելով ձեռք ձգուած կայունութիւնը որ սակայն խնդրոյ առարկայ եղած է ընտրապայքարի ընթացբին : Իշխանութիւնները կ'ըսէ, յանախ կասկածելի պատրուակներով, հեռացուցին կարգ մը ընդղիմադիր Հոսան ջներ, 41 pomentambant, 7.8.1.2.

ԱՄԵՆԱՑՆ ՀԱՅՈ8 **ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ** ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԿՈՆԴԱԿԸ

69e ANNEE — N° 18.632

Կիրակի, Յուլիս 9-ի առաւօտեան, պատարադի ընթեացջին, Ֆրանսայի Հայաստանեայց բոլոր եկեղեցիներուն մէջ կարդացուհցաւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Ա.ի անդրանիկ կոնդակը, ուղղուած՝ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ բոլոր սպասաւորներուն եւ գաւակներուն:

Ամենայն Հայոց Հայրապետին կոնդակը կր կրեր Յունիս 18 Թուականը, այսինքն Հրապարակուաչ էր Soն կաթողիկէ Եկե. դեցւոյ Սրբոյ Էջմիածնի օրը։

Փարիդի U. Bովհաննես - Մկրտիչ Մայր Եկեղեցող մէջ Կոնդակը կարդաց Եւրոպայի Հայոց Կաթողիկոսական Պատուիրակ Գիւտ Արթ. Նազգաչեան ։

Գարեզին Ա. կ'ոգեկոչեր Ս. Էջմիածնի Ա. Թոռին 130 դահակալները, որոնը անցեալ 17 դարերուն բարձր պահած էին Հայաստանեայց Առաբելական Եկեղեցւոյ իւրայատուկ նկարագիրը։ Ողջոյնի խօսք կ'ուղղեր Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, Երուսաղէնի եւ Կ. Պոլսոյ նուիրապետական Ա-[ժոռներու դահակալներուն, հոդեւորական, դասուն եւ ազդային մարմիններուն. կ՝անդրադառնար անկախացած հայրենիջի իրականութեան եւ կոչ կ'ըներ ոչ մեկ ձիզ խնայելու Հայրենի պետականութեան հզօրացման համար։ Հայրապետական իր խոսքին մեջ Գարեդին Ա. չեչար կը դներ հոգեւոր, իմացական, եւ մշակութային զարթեմներ դև արշևագրագրութերը վետի վետն։

BUTH UE SALAY

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ծովային իշխանութիւննե_ րր գրաւեցին կանաչներու Ուենպօ - Ուարիրը նաւր որ 30 հոգիով, մաած էր Միւրիւրոայի արդիլեալ մասը։ Ծանօք է որ Կրինսիիսի այս պաչապանները ղէմ են հիւլէական փորձերու վերսկսումին եւ որպես բողոք կը փորձեն մօտենալ արգիլեալ չրջանին ։

ՍԵՐՊԵՐԸ 30 Հոլանտացի կապոյտ սադաւարտաւորներ պատանդ առած են Յուլիս 9-ին : Իրենց ուժերն ալ պատրաստ էին Սրեպրենիջա մանելու, ուրկէ ընակչու-**Թիւնր կը փախի:**

ԺՈՍՓԷՆ գլուխը անցաւ Ընկերվարական կուսակցութեան, վերանորոգման առաջարկներու յանձնախում բին ազգ. խորհուրդի նիստի մր ընթացքին:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Թիւ 9 կառուդիին վրայ Ա. վիներնի մօտ, չատ ծանր արկած մր պատահած է Buchu 10-ին, ժամր 2-ին: 57 ուսանողներ փոխադրող Հանրակառը մր որ Ամոթերաամ էն Պարչելոնա կ'երթար, տապալած է բախելով ապահովութեան անցարդելներուն: 22 մեռեալ կայ, 20 վիրաւոր, որոնց 8-ը՝ ծանր վիճակի մէջ։

խորհելու թե Սահմանադրութեւնը ընդունուած է, ան նախագահական վարչակարդ մը կր հաստատէ երկրին մէջ։ Ինչ կը վերարերի երեսփոխանական ընտրութիւններուն, գլուխը կը հասնի «Հանրապետութիւն» միաւորը գլխաւորուած Հ. 2. 8 .- mf, mum hangt hehmilemitten շարժումը՝ Շամիրամ (Սեմիրամիսի հայիարար արուրն, սն նոա աստոաքիկը ոիրահարած էր Հայաստանի Թագաւորի մը) եւ համայնավարները, խեղճուկրակ տեղ Առաջին արդիւնջները Թոյլ կուտան մր Թողլով միւս մրցակիցներուն:

ՀԱՄԱՌՕՑ ԱԿՆԱՐԿ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Գրեց՝ ՀՐԱՆԴ ԱՃԷՄԵԱՆ

U.

Ամերիկայի Միացեալ - Նահանգներու Տալկական գաղութե անցեալ պատմութեամբ հետաջրջրուած են հայ եւ ամե... րիկացի գրողներ, որոնք վերջին Հարիւրամեակին ուսումնասիրած են զայն եւ րաւական Հարուստ նիւթեր փոխանցած մեզի։ Յիչատակութեան արժանի է Ճէյմս Թաչնեանի պատրաստած աւարտական թեղը, գոր ան ներկայացուցած է Հարվարտ Համալսարանէն իր վկայուելուն unhond: The Armenians of the United States and Canada խորադիրը կրող իր ա ւարտական աշխատութիւնը հրատարակւած է 1947-ին։ Անոր պատրաստութեան գամար գեղինակը կատարած է բազմատեսակ պրպաումներ եւ օգտուած Ամերի-կանայոց մասին հայերէնով եւ անդլերէնով աւելի քան 40 հրատարակութերւն-Libps :

Ամերիկահայ գաղութին պատմութիւնը ուսումնասիրած է Ն. Լ. Մանկունի, հիմնուելով անգլերէն եւ հայերէն հրատարակութիւններու, ամերիկահայ մամուլին մէջ լոյս տեսած գրութիւններու եւ կարդ մր հայ անձնաւորութիւններու վը-

կայութիւններուն վրայ:

Ամերիկահայ գաղութին մասին լայն տեղեկութիւններ հաղորդած է 1912 թըւականի «Ամերիկահայ Տարեցոյց»ը, որմ է օգտուած են կետագայ գրողները։

Աշոտ Արրահամեան՝ «Համառօտ ուրուա.
գիծ հայ գաղթավայրերի պատմութեան»
իր դրջին Բ․ Հատորին մէջ կարեւոր տեղ
տուած է ամերիկահայ դաղուժի պատմուժեան, օդտուելով Ն․ Լ․ Մանկունիի
ուսումնասիրուժենէն եւ «Ամերիկահայ
Տարեցոյց»էն, ինչպէս նաեւ չահեկան
տեղեկուժիւններ հաղորդած Հայաստանի
պետական պատմական դիւանին մէջ դրտնուող փաստախուղժերէն։

«Ամենուն Տարեգիրեը» չարքի Հեղինակ կարօ Գեորգեան 1961-ին Միացեալ-Նա-Հանգներ այցելելով մօտէն ուսումնասիրած է գաղուժին կեանքը՝ իր այլագան երեսներով։ Ցաջորդ երկու տարիներուն՝ 1962-ի եւ 1963-ի «Ամենուն Տարեգիրքը»-ներուն մէջ Համառօտ էջերով տուած է ամերիկահայ գաղուժին անցեալ պատ-մուժիւնը եւ ընդարձակ տեղեկուժիւն-ներ՝ գաղուժին աղգային, եկեղեցական, ժեմական, քաղաքական, մլակուժային, կրծական, միուժենական եւ այլ մարդերու մասին։

Ամերիկահայ դաղութի պատմութեան մասին իսսած է նաեւ Սերդէյ Գասպարեան՝ «Սփիւռքահայ գաղթօչախներն այ-սօր» խորագիրը կրող իր գրջին մէջ։ Հեղինակը չեչաուած ենթակայականութեամբ ներկայացուցած է ամերիկահայ գաղութին կեանջը, հիմնուելով միայն հայկական ջանի մը թերթերու վկայու-

թիւններուն վրայ:

Այս յօգուածաչարքով պիտի փորձենք Համառօտ ակնարկ մր նետել ամերիկա-Հայ գաղութի անցեալ պատմութեան վրրայ, յիչեալ աղբիւրներու լոյսին տակ, մեր ընթերցողներուն փոխանցելով անոնց Հայթայիած տեղեկութիւններն ու վիճակարական կարը մր տուեալներ, փոր-ձելով ցոյց տալ թէ ինչո՛ւ եւ ի՛նչ պայմաններու Հետեւանքով ուչացած է ամերիկահայ գաղութին մէջ ամենօրեայ Հայկական վարժարանի մր բացումը։

*

կարելի չէ ստոյդ կերպով ըսել Թէ ե՛րբ Հայ մարդը առաջին անդամ ոտը դրած է ամերիկեան հողին վրայ եւ ո՛վ եղած է ան, քանի որ հին դարերուն դաղթեող Հայերը արձանագրուած չեն իրենց պետական երկիրներու անուններով ։ Ամերիկա եկող օտարազգի դաղ թականը չէ արձանագրուած նաեւ իր իսկական անունով, այլ անսովոր անունները փոխուած են եւ փոխարինուած անգլիական անուններու տարբերակներով ։ Ամերիկայի Միացեալ - Նահանդները 1820 Թուականեն սկսած է Ամերիկա դաղ Թողներուն համար յատուկ վիճակագրուներն պահել եւ բոլոր ներդաղ ժողները արձանագրուած են իրենց պետական արգերու եւ ցեղերու անուններով: Առաջին Հայր, որուն անունը պաշ տօնապես արձանագրուած է Ամերիկայի

Վիրծինիա նահանգի գաղժականական ցանկերուն մէջ, իր ազգային պատկանելիուժեամբ, հանգիսացած է Մարժին, որ ծանօժ է Ճոն Մարժին Հայը կամ Ցովհաննէս Մարտիկեան կամ Մարտիրոսեան անունով։

Արդարեւ, 1600 Թուականին երը Անդլիացիները Վիրհինիա կը հասնէին, Ճան Սմիթ անուն դինուորականի մը առաջնորդութեամը, կը սկսին նոր դաղութի մը կազմութեան եւ ծիսախոտի մշակութեան։ Այս առթիւ է որ Սմիթ Պարսկաստանէն կը հրաւիրէ Մարտիրոսը, իբրեւ մասնագէտ ծիսախոտի մշակութեան։

1655-ին Վիրձինիայի կառավարիչ Էտւրրա Տիջս, չերամապահութիւնը դար
դացնելու համար իր նահանդին մէջ, Պոլսէն բերել կուտայ երկու հայ չերամապահներ, որոնցմէ մէկը ծանօթ է Ճորձ
Հայր անունով։ Ըստ տեղեկութիւններու, հայ չերամապահները սկիդրը յաջոդութիւն չեն ունեցած եւ ուղած են նոյնիսկ վերադառնալ, սակայն, կառավարիչը եւ նահանդի աղդեցիկ ու մեծահարուստ մարդիկ, անոնց աչխատանջը խըրախուսելու նպատակով նուէրներ տուած
են եւ պահած իրենց մօտ չ

Հայաստանի պետական պատմական դիւանին մէջ պահուած փաստախուղթ մբ կը յիչատակէ, թէ հայ չերամաբոյծները Ամերիկայի մէջ ստացած իրենց առաջին մետաքսէն դրօչակ մը պատրաստած եւ նուէր դրկած են Էջմիածին։ Ցետագային Թուրքիոյ ամերիկեան դեսպանը ի-րաղեկ դառնալով ատոր, 1898 Թուականի Ցունուար 16-ին դրութեամբ մը դիմած է Էջմիածին եւ խնդրած այդ դրօչակը դրկել իրեն՝ Ամերիկա փոխադրելու համար որպէս ազգային հնագոյն եւ պատմական, արժէք ներկայացնող կարեւոր նիւթ։

1830-ին Ամերիկա եկած է Ցարութիւն Վեհապետեան, որ Ֆիլատելֆիոյ Աստւածաբանական Միութեան Գոլէձը աւարտելէ ետք վերադարձած է եւ եղած Առաջնորդ Կարինի, ապա՝ Կ. Պոլսոյ պատրիարը, հուսկ՝ Երուսաղէմի Հայոց պատրիարը։

1842-ին, ամերիկեան միսիոնարներու օգնութեամբ, Պոլսէն բազմաթեր ուսանողներ եկած են Ամերիկա եւ ուսանած Փրինսթերնի, Նիւ - Եորջի, ԵԷյլի, Անտովրրի աստուածարանական ճեմարաննե. րուն մեջ։ Ասոնցմե Յովհաննես Տեր-Սահակեան, աստուածաբանական ուսման աւարտին, վերադառնալով Կ. Պոլիս ջադիչ կը դառնայ եւ կը չրջի Թուրջիոյ ներբին դաւառները. իսկ Խաչատուր Տէր --Սերորեան, որ Ամերիկա եկած էր իբրեւ անասնարոյժ , հետեւելով ԵԷյլի համարսարանի քիմիագիտութեան հիւղին, կը պաշտօնավարէ իրրել դեղագործ ։ Դեղատան մէջ փորձարկութիւններու ընթադրին յաջողած է ստանալ յատուկ կանաչ գոյն մը, որ կառավարութեան հաւանութեան արժանանալով օգտագործուած է ամե.րիկեան Թղթադրամ - տոլարի տպագրութեան համար : Ս.յդ գիւտը կարելիութիւն ընծայած է կանխելու դրամի կեղծումները։ Խաչատուր Տէր - Սերոբեան իր գիւաին Համար պարզևատրուած է կառավարութեան կողմէ։ Յետագային ան ծախած է գիւտին մենաչնորհը եւ ստացած դրամով մաած է համալսարան եւ վկայուած իրրեւ բժիչկ:

Ամերիկա եկող Հայ դաղթականութեան առաջին շրջանի Հայերը եղած են չերամի փորձառու վարպետներ եւ մշակողներ, արհեստաւորներ, արուեստաղէտներ, ըրտարողներ, մտաւորականներ, ուսանողներ, րանուորներ, վաճառականներ եւ այլ մասնադիտութեան տէր անձեր, ուրրոնք եկած են մեծ մասամբ Թուրջիոյ ծովեղերեայ ջաղաջներէն։ Սակայն, այդ շրջանին որոշ թիւով Հայեր ալ պանդրիտած են Հայաստանի ներջին դաւառներեն՝ Սարբերդէն, Սերաստիայէն, Մարդաներն, կիւրինեն, Կեսարիայէն, Տիդրանակերտէն, կնչպէս նաեւ Կիլիկիոյ շրրջանին՝ Մարաչեն, Այնթապէն եւայլն։

Առաջին չրջանի հայ դադԹականները համայնըներ չեն ստեղծած, այլ ընակու-Թիւն հաստատած են տարրեր վայրեր եւ ներկայացուցած են ցրուած պատկեր մը։ Առաջին Հայ մտաւորականը, որ փորձած է համախմբել Ամերիկայի հայ բնակչութիւնը, եղած է Խաչատուր Ոսկանեան, որ Ամերիկա եկած է Պոլիսէն 1834-ին ։ Ու-யாபிழ யாயராக்டார் சிக்ரயாயரக்யத் த டி. Պոլիս եւ որոշ ժամանակ խմրագրած «Բիւզանդիոն Ադդարար»ը : 1854-ին վերադառնալով Ամերիկա, Խաչատուր Ոսկանեան աշխատակցած է «Նիւ - Եորը Հերալա Թրիպիւն» թերթին, անգլերեն յօղուած. ներ գրելով հայ ժողովուրդի պատմութեան, մշակոյթին, գրականութեան մասին : Ամերիկան Հայերուն ծանօթացնելու համար ան «Հայ տղայ» ծածկանունով յօղուածներ ալ գրած է Պոլսոյ «Մասիս» չարաթաթերթին։ Պաչաշնավարելով ամերիկեան Հիմնարկներու մէն Գո. յումպիա համալսարանի գրադարանի վարիչ, «Մամուլի Ակումը»ի անդամ , յետագային՝ Նախագահ, Ոսկանեան սերտ կապեր Հաստատելով ամերիկեան շրջանակներու հետ, իր ծանօթութիւններուն միջոցաւ աշխատած է օգտակար ըլլալ Ամերիկա եկող հայ դաղթականներու ։ Ոսկանեան եղած է նաեւ Թուրքիոյ Նիւ - Եորքի հիւպատոսը: Մարլերկնով գրած «Սուլ-թանր եւ իր ժողովուրդը» գրջին մէջ, **Խաչատուր Ոսկանեան Հայերը կոչած է** «Մերձաւոր - Արեւելքի Եանքիները»:

1870-ական Թուականներուն սկսած է արեւմաահայ պանդուիաններու հոսանքը դէպի Ամերիկա։ Գաղթականներուն մեծ մասը բազկացած է բանուորներէ։ Ասիկա պէտք է բացատրել ոչ այնքան Ամերիկայի դրաւքութեամբ, որքան Թուրք կառավարութեան կողմէ հայ դիւղացիութեան կրայ դրուած ծանր հարկերով, հայ դիւղացիներու հողադրկումով, դաւառներու մէջ կատարուող աւաղակութիւններով, վաշխառուներու կողոպուտով, ուրոնք կը հարկադրեն հայ դիւղացին թողուլ իր բնակավայրը եւ դիմել պանդրիստութեան՝ իր եւ իր ընտանիքի ֆիդիքական դոյութիւնը պահպանելու համար։

Ամերիկահայ գաղութը բազմացած է 1895 թուականէն ետք, երբ համիտեան օրերը սկսած են Թուրջիոյ մէջ։ Մեծ մասամ խարբերդէն, Մուչէն, եւ Տիգրանակերտէն Հայեր, փախչելով հարստահարութիւններէ եւ հալածան ըներէ, նախանցած են Կ. Պոլիս, անկէ այ՝ Ամերիկա։

Ըստ ներդադնի պետական սպասարկունեան տուեալներուն , 1895 - 1899 Թուականներուն 70 982 Հայեր Ամերիկա դադնած են ։ Թուրջ կտուավարունիւնը 1899ին արդիլեց Հայոց արտադաղնը – եւ այնուհետեւ՝ 1908-էն 1914 ։ Այս դաղնականներուն մեծ մասը հաստատուած է Մեսեչուսեց , Նիւ – Եորջ եւ Ռոտ Այլընտ նահանդներուն մէջ , փոջրիկ մաս մըն ալ անցած Գալիֆորնիա , մասնաւորաբար Ֆրէզնօ ։ Հայերը սկսած են փոջր համայնըներ կազմել Նիւ - Եորջ , Փրաւիտենս , Պոսնըն , Ուստր ջաղաջներուն մէջ ։

Թէ ինչպիսի կետնը վարտծ են Հայ գաղժականները Ամերիկա Հասնելու սկզբնական չրջանին, այդ մասին կը վկայեն կարդ մը պանդուխաներու Հաղորդումները, ղորս դրի առած է Մուչեղ Սերորեան եւ Հրատարակած իր «Ամերիկահայ Տարեցոյց»ին մէջ - 1913 Թուականին։

Ուսար բնակող նախկին հայ բանուոր-ներէն մէկը հետեւեալը կր հաղորդե. «Քսանե աւելի կր բնակեին Հանովրը եւ Էլլին փողոցներուն անկիւնը գտնուած տանը մէջ, միեւնոյն սենեակին մէջ եփելով, ուտելով եւ պառկելով: Իւրաքանչիւր դործաւոր ինքը իր ճաչը կը պատրաստէր, ամանները կր լուար, սենեակը կը մաջրեր, լուացջը կ'ըներ, գոնե չարաթը անդամ մը։ Երբ բարեկամի կ՝այցելէինը՝ իր սենեակին մ*ինոլորար ծիսա*funmh duchund be sufund ur sumbind mպականած էր, կեղառա անկողիններ, ո-րոնց սաւաններուն գոյնը չատոնց հրաժելա տուած էր ճերմակութեան. փոշի, լուցկիի կտորներ, սիկարի մասեր, ոսկորներ ... սենեակին զարդը կը կազ-15 hus (1):

Ուրիչ Հայ պանդուխա մը, կիւրինցի Ժամկոչեան մականունով, Հետեւեալ տեղեկութիւնը կուտայ. «Հայ պանդուխտ. ները մեծ մասամբ Խարբերդի նահանդէն էին: Բոլորս ալ լեզու չէինք գիտեր, րայց հականձախնդիր էինք գործ գրտնելու եւ տեւական գործելու։ Պէտք է գիտնաս, որ պանդուխաներն իրենց ետեւ சிராமுயத் திங் போழ், சியுழ், 41%, முட ւակներ ու որը ազգականներ ։ Մենը իրենց ապաւենն երնը. բոլորն այ օգնութեան կր սպասերն : Երբ գործ ճարելն անգնար էր, անգործները գործարանի պոսերուն (գործատէրերուն) նուէրներ կր տանէին, յանախ կը դիմէին եկեղեցիներուն կամ կիրակնօրեայ ղալոցի ուսուցիչներուն։ Երբեմն դիմումները յաջողութեամբ կր

ZUCBURCHS8.

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ **ԼԵՒՈՆ**

SEC-ADSCAUGUTH 208

Մայիսին, Փարիզի կալըրի Լէ Սանի մէջ, տեղի ունեցաւ Լեւոն Տէր - Պետրու եանի արուեստի գործերու ցուցադրու թիւնը, ուր նշմարեցինք ստեղծագործ ուժ մը, որ փայտը կը վերածէ կրակի։ Ստորեւ, «Ցառաջ»ի ընթերցողներուն կրներկայացնենք Լեւոն Տէր - Պետրոսեանի հետ մեր ունեցած հարցազրոյցը, արուեւ տագէտին ստեղծագործական աշխարհին հաղորդակից դարձնելու նպատակով։

**

ՀԱՐՑ․ - հ^օնչպէս կը սահմանէք ստհղ. ծագործական արարքը։

ՊԱՏ . - Կեան թի մ էջ ամ էն մարդ արուես. տագետ է, ամէն մարդ իր ստեղծագոր. ծող կողմը ունի եւ եթ ուղ , կրնայ ար. ատ այա արել գայն տարբեր ձեւերով՝ հրկար, գրութիւն եւայլն։ Եթե ստեղծա.. գործ ոգիով մօտենանք, այդ արտայալ. տութիւնը կրնայ չատ ձեւեր առնել, որ. քան ալ Համեստ ըլլան պայմաններն ու միջոցները, ներջին ուժ մը անպայման կը ցոլանալ անոր մեջ։ Նոյն բանը զգացի երբ ճաչարանս բացի Սան - Ֆրանսիս. քոյի դէն: Բրենչուդն իսւ ժան դար դարիս։ [ժեն էս եւ սիրած բանս էր: Մաչույա ռիսքի բաժին ալ կար, քանի որ բոլորովին նոր միջավայր մրն էր։ Ստեղծադոր ծող ըլլալու պայմաններեն մեկը այն է, որ միչա նոր տեղ մը գտնուելով պէտք է կարենանը ճչդել նախընտրութիւնը և ջանանք կեղրոնանալ անոր իրականացման

Ստեղծելը յարաբերական է, ուրեն թեջնիջի կատարելագործութիւնը չի pm. ւեր։ Եթե նոր տեղ մր կ'ուզենք հաստատ ւիլ, պետը է կարենանը ռիսը առնել և տարարա ըրալ արսև ժիրև վջակրև համար։ Բայց այս ապրումը գին չուհի. կը կարծեմ որ արուեսար ամէնեն առա անձնական ապրում մըն է։ Իմ պարագա յիս, ես մոնոթ-իփ-ը, գոլաժ-ը, Թուղել գործածած եմ ինչընանանաչումի համար կը գործածեմ, իբրեւ միջոց, դիտնալ Sudup 175 n'd bu, n'ep45 4nequel ո՛ւր կ'երթամ ։ Թերեւս այս բոլոր հա ցումներուն պատասխանները չունենաև բայց գիտեմ որ ատիկա ճիչը ուղղութիւն է ինծի համար։ Անչուլա նպատակների մէկը հաճելի համադրութիւն մր դանել գոյներով թե ձեւերով։ Նկարը հարց և լուծելու նման է, այլափոխական արարք մըն է դգացումներու եւ միաբերու։ իրա կանութեան մէջ ժիտական դգացումներ եւ միաջերը օգտագործել եւ դանոնք գրական դարձնել ստեղծագործական ա pupph 159:

ՀԱՐՑ․ - Ո°ւրկէ կուգայ ձեր ներջըն։ ումը։

ՊԱՏ. - Լիբանանի Շիշրա դիւղեն, ուր անցուցած եմ մանկութիւնա մեծ - Հօրա եւ մեծ - Հօրա Հետ։ Մանկական յիչատակներ մեծ - Հորա Հետ։ Մանկական յիչատակներ և մեծ - մորա Հետ ինծի կը ծառայեն իր ըեւ ներչնչման ազբիւր։ Պարզ դիւղ մին էր, բայց չատ Հարուստ աշխարհ մը նոյն ատեն, մանաւանդ՝ երախայի աչջերով

վերջանային։ Գործաւորներու ընտրու Թիւնը կատարողը մրստր Հոլն էր։ Առաւ ւօտ ժամը տասին կուգար, գործաւոր ները կարդի կանդնած կը սպասէին, ան կը դննէր դործաւորները, անոնց բավուկ ները ճիչդ այնպէս, ինչպէս մէկը ոչխար կ՝ընտրէ, եւ կ՝ընտրէր յարմարները, իս միւսները դլիսիկոր ետ կը դառնային» (2):

Նոյն պանդուխտը կը պատմէ նաև ին Ուստրի երկախախելի գործարանը այ կորսնցուցած իրենց Թեւը, ոտքը, հատ ները կամ կեանթը:

(1) - «Ամերիկահայ Տարեցոյց», ¹⁹¹³

եջ 76:
(2) - Ն. Լ. Մանկունի, «Ամերիկահայ գաղութի պատմութիւնից» - Պատմա գանդես, 1962, Թիւ հ. եջ 103:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՑ կլջՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆՑ SACANUTE ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ՀԱՒԱՔՈՑԹԸ

фարիզի դատարանը Bnchhu 21-ին կր ատապարտեր պատմաբան Պեռնար Լեուիոր, Հայկական ցեղասպանութեան իրոգութիւնը անտեսելով Հայ ժողովուրդին արժանապատուութիւնը վիրաւորած ըլ--

Մացեալ Հոկտեմ բեր 14-ին, Հայ Դատի Rubabupuned phu կողմ է նոյն պատմաբաիր դես բացուած դատը յուսախարու-քին պատճառած էր Հայերուն, դատա... հարև արնրմուրբլի ըրտաբլով մտան աև անուած էր կեսօ օրենքին վրայ, ums. անափակուած 1939 - 1945-ի ժամանակայրջանին մարդկունեան դեմ գործուած «និក្ខាបិតិក្រោយ :

6. դատր ֆրանսահայ կազմակերպուկիւններու Ֆորումը բացած էր, կողջին

ա սիրտով դիտուած՝ արեւը, ծառերը, խուրը, ցեխը, հուքը:

ՀԱՐՑ. .. Ցուցահանդէսը, որ տեղի ու-հցաւ կալրրի էէ Սան-ի մեջ, Մայիս աման, աստղագիտութենեն ներջնչուած եր, մանաւանդ ԺԵ դարու հայկական հրագրէ մր, որ Երեւանի Մատենադա... րանը կը գտնուի։

MS. - Առաջին անդամ Հայաստանեն եկող ամսագրի մր մէջ հանդիպեցայ այդ *հեռադրին* ։ Պերեստրոյկայի *առաջին տա*լիներն էին : Շատ սիրեցի ձեռագրին կարուստ խորհրդանչանութիւնը։ Այդ քանանակ Եունկի գործերը կ'ուսումնա.փրէի, նախատիպերը։ Ձեռագրի նկարհրը ինքնուրոյն էին եւ չատ տպաւորիչ: ի մին ալ ուղեցի չարք մր պատրաստել ար կենդանակերպերով, որոնք ինծի կամար աստղաբաշխութեան նչաններէ անդին տարրեր նշանակութիւն մր ուերն ժե. դարուն բոլոր գիտութիւննեանաղջական էին եւ այս կենդանաիրպերը օրինակ մին են այդ իրողու--

1991-ին երբ Հայաստան էի, այցելեցի ատենաղարան եւ պատասիսանատունե-ան յայտնեցի այս կենդանակերպերէն արկներ տպելու ծրագիրս: Տնօրենը իավ ընդառաջեց եւ մէկուկէս տարի ան ինմա և առաժեր և ատև հանիիրբենն ։ աննադարանը իսկական դանձ մրն <u>է</u> կ համար. կ'ուզէի որ ան իբրեւ ներ-արկան աղբիւր չատ աւելի գործած-Մանաւանդ այս օրերուն, երբ ամր մեծ փոփոխութիւններէ անցնի, Մատենազարանը կրնանք իբրեւ արածնունդի սերմ գործածել։

իր կերմարակերպերը խխիսյորի մեր ատարեցին ինծի Համար եւ այն ժամանակ երբ մոնոթիփ-ի թեջները կ'ընկե, ուղեցի ձևով մը Համադրել մանկունեան տպաորութիւններս այս նկարներուն հետ։ Հանելի փորձառությիւն էր։ Ազատ կը այի զանագան թե քնիքներ գործածելու ։ հայիֆորնիոյ միջավայրի ազդե. յութիւնը կար, ուր լայն ազատութիւն այ արուեսաի դարզերուն դէն արտավայ-

ինչ որ մոնոթիփ-ի *Եեջնիջին մեջ կը* արևն այն է, որ դանագան կարելիութիւնհեր կուտայ աչխատելու։ Գոյներու ընտլութիւնը եւ գործածութիւնը առաջին արդ կուղան ինծի Համար։ Գոյները կրարճ վուատը բիտևիր:

Մառի պատկերը չատ ներկայ է գործելուս մեջ: Մոնոթիւի-ի դործառնու թեան ին ալ դործածած եմ իրական ծառի ճիւկեր, ծաղիկներ, ծառի կեղեւներ, Թուղիեր, որոնցմ է հետ քեր հանած եմ ։ Կը սիերդ օերարարար րիւնբև օժատասեսևջբլ: արի պատկերը յաջախ կուդայ, որով-ներու ժամանակէ դուրս որակ մը ունի, հերա կայ, յաւերժական բնոյք ունի ինծի համար։ Կը սիրեմ արմատները ցոյց ոտլ։ Հրուջարնառներ ջասիր անդաարբենն կենք արութեւ ուակայը, բիաակ առաջ ան, որ ինավարունգրու դ է ն անճար գասն ն արորդուն Հումեր մաւնու՝ անենգ ումընան ալ հողին ընդերբը արմ ատմաներ ունի, րո ին որևբղ անդապրերն հայն ատլ:

Հարցազրոյցը վարեց՝ LPLPUL SUPOLEUL

ունենալով ԼԻՔՐԱ-ն (հակահրկութեան եւ ցեղապաչտութեան ղէմ Միջազգային [իկա): Դատավարութերւնը տեղի ունե... ցած էր Մայիս 17-ին, իսկ վճիռը տրուած Bունիս 21-ին , դատապարտելով 9. Լեուիսը, ինչ որ յաջողութիւն մր կը նկատուէր հայկական դաղութին համար։

Այս յաջողութենեն եաջ Ֆորումը կր հրաւիրեր հայկական դաղութը հրապարակային հաւաքոյնի մը, խոսելու համար Հայկական Ցեղասպանութեան Հանաչման համար Պ. Լեուիսի դատավարութեան ունենալիք իրաւական եւ ծադարական հետելանըներուն մասին։

Շուրջ 80 հազար հայութիւն հայուող Փարիդի հայկական դաղութեն չուրջ 200 հոգի ներկայ եղան հաւաբոյթին, որ տեղի ունեցաւ Երեջչաբնի, Ցուլիս 4, երեկոյեան ժամը 9-ին, իսիի Մոլիէր սրահին

Բեմին վրայ տեղ գրաւած էին մէթի Փաթրիք Տեվենեան, մեթր Փաթրիք Քանթեն, առբխոր իվ Թերնոն, Հայ Դատի **Ցանձնախումբի ատենապետ Արա Գրի**դորեան (որ աւելի վերջ բեմ հրաւիրուեցաւ) եւ Ֆորումի նախադան Գեղամ Գեւոնեան, որ բացումը կատարելով խնդրեց ներկաներէն ծափանարել տարւած լաղ ժանակը. ապա չնորհակայու**ժետն եւ գնահատանքի խօսքեր ուղղեց** փաստաբաններուն եւ Ֆորումի անդամներուն, անոնց միացեալ ջանքերուն արդիւնքը նկատելով յադ ժանակը։

Մատներ hont munuli, դեկև фակնին Տէվենեան, վճիոր մեծ երջանկութիւն մր նկատեց Հայերուն համար, ջանի որ առաջին անդամն է որ ֆրանսական դատարան մը նման վճիռ կ'արձակեր։ Վճիռը դիտել կուտար որ պատմաբան մր ամ*է*ն աղատուներւն ունի դեպքերը ներկայացընելու ըստ իր անձնական տեսակէտներուն , սակայն, ան պարտաւոր է առարկայական ըլլալ : Պ . Լէուիս իր տեսակէտին ղէմ տարրերը անտեսելով է, որ կրցած է հաստատել թէ «Հայկական ցեղասպանութեան լուրջ փաստ չկայ». այս ընելով ան ա-ռարկայութեան եւ խոհեմութեան իր պարտականութիւններուն մէջ թերացած է եւ Հայ Համայնքին ցաւր անարդարօրէն վե. րարծարծող իր խօսքերը յանցանք են։

Фшфрре Stiftshur wielt hmp ft шjսուհետեւ ամէն անդամ որ մէկը նման հարց կ'արծարծէ, կրնանք դիմել փարիզեան դատարանի վճիռին, ըսաւ որ ցայժմ երեք Հազար նամակ ստացած է դժդոհ Porpetit:

Երկրորդ խօսք առնողը՝ մէթր Փաթրիք Քան թեն, չեչտեց թե այս վճիռը կարեւոր է անով, որ դատարանը ըսել կ'ուղէր որ կարելի չէ ուրանալ ցեղասպանութիւնը։ Առաջին անգամն է որ ֆրանսական դատարան մը կ'արձակէր այսպիսի վճիռ մը, որ ո՛չ Թէ կր ճանչնար ցեղասպանութեան գոյութիւնը, այլ կը դատապարտէր զայն ժիստելու փորձը։ Մէթը Քանթեն դիտել աուաւ որ ներկայիս դատական իշխանութիւնը կը պատրաստուի ամէն տեսակ ցեղապաչաութիւն գատապարտող օրինագիծ մը ընդունիլ տալու կառավարութեան. հետեւաբար, այս վճիոր այդ ուղղութեամբ դրական մեծ նչանակութիւն կ'ունենալ, դեղասպանութեան ուրացման մար-9/1 159:

բևնսնա իսուճ ապրումն, անապահար առընոր իվ Թերնոն, նչելէ եաք նե պատմաբան մը իրաւունը ունի ամէն բան ըսելու, սակայն, ո՛չ առանց պատասխանատուունեան զգացումի, չեչտեց նե 1. Լեուիսի դեմ արուած վճիռը պատմաբանը կր դնէ պատասխանատուութեան առջեւ: Ան դիտել աուաւ, որ եթե վերաքննութեան դիմում չկատրուի եւ դատարանի այս վճիռը հաստատուի, այսուհետեւ որեւէ պարագայի, մենք էէ որ պիտի փաստենը ցեղասպանութեան գոյութիւնը, այլ ուրացողն է որ պէտք է հաստատէ իր ժիստումը:

Noup առալ նաել Հայ Դատի Ցանձնախումբի ատենապետ Արա Գրիգորեան, որ անդրադառնալով 1994 Հոկտեմբեր 14-ին, Bանձնախումբին կողմ է 9. Լեուիսի դեմ բացուած դատին եւ այդ առնել տրուած վճիռին, ըսաւ որ Թեեւ վճիռը պարտութիւն մըն էր, սակայն անիկա յաղթանակ կը նշանակեր, որովհետեւ դատավարու-[ժետը ընթացքին խountmg էր Հայկական ցեղասպանութեան մասին։ Այս արտայայտութեան հակազդեց մէթը Փաթրիջ Քանքեն, նշելով որ պարտութիւն մր կարելի չէ յաղժանակ նկատել։ Ցաղժանակը Ցունիս 21-ի վճիոն էր, որ կը դատապարայեր գայկական ցեղասպանութիւնը ուրա. ցող պատմաբան մր։

Ելոյթներուն յաջորդեց Հարց - պատասխանի բաժին մր:

ՇՐՋ. ԹՂԹԱԿԻ8

2-ULALA-L 7-02-A-10-6

ԻՐԱՆԱՀԱՑ Գրողներու Միութեան Թե4րանի հաւաքավայրին մէջ, Ցունիս 2-ին, տեղի ունեցած է Աւետիս ԱՀարոնեանի նրւիրուած հանդիպում մր, որուն ներկայ եդած են խորհրդարանի պատդամաւոր Վ. Վարդանեան, Միութեան անդամներ եւ երիտասարդ մտաւորականներ։ Վարչութեան նախագահ Վ. Քիւրքնեան բացումը կատարելով անդրադարձած է ԱՀարոնեանի վաստակին։ Նորա Աղաբէկեան ընթերցումներ ըրած է ԱՀարոնեանկն։ Դասախոսած է Հուիփսիմ է Ասատրեան, ներկայացնելով Ահարոնեանի գրականութեան ոգին եւ Լութիւնը : Արսէն Մամ. եան անդրադարձած է ԱՀարոնեանի կեանջի հետաքրքրական գրուագներուն : Noug առած է նաեւ Հայ երեսփոխանը:

п п ь ц ч ц г ь ц

Ф114Shh 1159, 8 ունիս 15-ին, 4ncմարուած է Հ. Բ. Ը. Մ.ի տեղւոյն մասնանիւրի տարեկան անդրանիկ ժողովը, որուն, բացի Միութեան անդամներէն, մասնակցած են նաել Փլովտիւի հայկական այլ կազմակերպութիւններէ հիւրեր՝ եկեղեցույ հողարարձութիւն, Հ.0.Մ., Համադգային, «Վ. եւ Գ. Թիւթիւնձեան» վարժարան ։

Բացումը կատարելով Էդի Արսէնեան நாறை ? புட் «க்றைய் வுடி வளிய வாளத் குளմայնքին մէջ գոյունիւն ունեցող բաժանագիծը այլեւս յաղթահարուած է եւ այսօր կան միայն մարդիկ, որոնք կը մաածեն ազգի բարգաւանման համար»։ Բարեգործականի ատենապետը՝ Յակոր Տայճանեան անդրադարձած է Միութեան 90. ամեալ պատմութեան, ներկայացուցած է անոր գործունկութիւնը Հայաստան թե Սփիւռը, նչելով թե երեք տարի առաջ Фլովարեր մեջ հիմնուած մասնահիւդը նիւթյական եւ բարոյական օժանդակու... Թիւն ցոյց տուած է «Վ. եւ Գ. Թիւթեիւնձեան» վարժարանին, «Էրերունի» համոյթեն, «Երեւան» եւ «Վահան» Թեր-թերուն, Հայաստաներ եկած կարիջաւոր րնտանիջներուն եւ աչակերտական կրթա-[ժոչակներուն:

ժողովը ընտրած է նոր վարչութիւն մը:

ФИ.QИ.РЗРФР «Երեւши» կшղմшկերщиթիւնը Յունիս 11-ին տօնած է Հայաստանի անկախութեան օրը, «ՑովՀաննէս Սըվաճեան» Ազգային Տան մէջ։ Բացումը կատարած է Մարի Բեջմեզեան։ Բանախօսած է Ցակոր Օրմանձեան (Սոֆիայէն)։ Գործադրուածէ դեղարուեստական յայտագիր մը։

UPULLU QUAMUSP Sujnephilip «File մենթ Օխրիտաքի» սրահին մեջ, Յունիս 3-ին, աշնած է Մայիս 28-ը: Բացումը կատարած է Վերոնիջա Սագրզ։ Բանախօսած է Յակոր Մելջոնեան (Սոֆիայէն): Գեղարուեստական բաժնին հանդէս եկած է Փլովաիւի «Էրերունի» համոյթեր:

ՓԼՈՎՏԻՒԻ Հայ Մշակոյթեր Տան սրահին մ էջ, Ցունիս 3-ին, տեղի ունեցած է Հ. 0. Մ.-ի թեյասեղանը։ Բացումը կատարած է Միութեան ատենապետուհի՝ Վիջթորիա Ներսկսեան։ Գործագրուած է դեղարւեստական յայտագիր մը։ Խօսը առած է դերասան Խաչիկ ՆազարէԹեան (Հայաստանեն) եւ յուչեր պատմած Փլովտիւ անցուցած իր աշակերտական տարիներէն։

ՓԼՈՎՏԻՒԻ Ժողովրդական Բանակի Տան սրահին մեջ, Յունիս 1-ին, տեղի ունեցած է «Վ. եւ Գ. Թիւթիւննեան» Վարժարանի ամավերջի հանդեսը։ Noue առնելով անօրկնուկին Տիկին Սոնա Խրնկիջեան, չեչտած է դպրոցին դերը մարղու կեանքին մէջ։ Գործադրուած է դե. ղարուհստական յայտադիր մը, բաղկացած երգչախումբէ, պարերէ, արտասանութիւններէ։ Ողջոյնի խօսքեր արտասանաչ են եկեղեցող հողաբարձունեան, 2. F. C. V .- p, Zudugquijhup, 2.0. V .- p եւ «Արամ Խաչատրեան» երգչախումբի

Only unpuling sk

Ծովու եղանակեն առաջ հասած է ծովու ապականութիւնը։ Պալթեան ծովր թըթւածինի պակաս ունի, Միջերկրականը կատարեա, ադրանոցի մր վերածուած է, իսկ հիւսիսային ծովը հռչակաւոր է իր մէջ Թափուած քիմիական մնացորդներով եւ Տարտարարուեստական ձկնորսութեան պատճառած աւերներով ։

Միջերկրականի չուրին որակը այնքան ինկաչ է որ Հոն լոգանը առնոգները Հիւանդանալու սպառնալիջին տակ կր դրտնուին: Պատենաւոր ծովային կենդանիները առողջապահութեան չափանիչերով ճչդուածէն չատ աւելի քանակութեամը մանրե կր պարունակեն : Ծովափեայ 130 միլիոննոց ընակչութիւնը անդադար ծով կը թափե քարիւղ, սնդիկ, կապար եւ **Թունաւոր այլ արտադրութիւններ** :

Հիւսիսային ծովուն կացութիւնը աւելի փայլուն չէ. Հոն հասնող դետերը 900 հազար Թոն բորակածին (ազոթ) կր բերեն իրենց հետ, ինչ որ հետեւանը է հողագործներու գործածաչ. պարարտացուցիչներուն : Իսկ բիմիական նիւթերու հետերև զրառնասանրեն հատ բր դիրչեւ րեւեռային արջերու որջերուն մէջ։

ձիչդ է որ քաղաքական ղէմ քեր ու արնաբոտիուն դահեն արտահինը կանույանը յանաի կր խօսին անտեսու Թիւնն ու ընապահութիւնը համաձայնեցնելու մասին, բայց չեն դադրիր աղբանոցներ նկատելէ ծովերը։ Վերջերս, ծանօթ է որ հակառակ բուռն բողոջներու, Շէլ ընկերութիւնը ձեռնարկեց ջարիւղի անգործա-ծելի կայան մր ծովամոյն ընելու Սկովտիոյ բացը։ Հակազդողներու մէջ էր մամուլը որ պախարակեց երկերեսուԹիւնը։ Շէլ մաս կր կազմե, իրրեւ Թե ձեռնարկութիւններու այն խորհուրդին որ բարձրաձայն կը յայտարարէ թէ յանձնառու է Համաշխարհային չափով ընտպահութիւնը յարդող անաեսաղէա գործունկութիւն մր աանելու:

Այսուհանդերձ, կան յուսատու քայլեր: Հիւսիսային եւ միջերկրականեան երկիրները սկսած են գործի անցնիլ։ Առաջինները յաջողած են պարտադրել որ վաանդաւոր նիւները ծով նափելու երեւոյթը յառաջիկայ 25 տարուան ընթացքին աստիճանարար վերջ գտնե ։ Որոշուած է նաեւ որ նաւերը իրենց կազերը չպարպեն ծովուն մէջ։ Այն երկիրները որոնք կր մերժեն վնասագերծել իրենց գործածուած ջուրերը, ստիպուած պիտի ըլլան փաստելու որ Հիւսիսային ծովին ապականունեան մասնակից չեն:

Пրеши ше մեծ մասով տակաւին խօսքի դարանանարիը վետ ենան այո սևսմուդ-ները, աւելի շօչափելի են, քան Հարաւային երկիրներու ջանջերը։ Անոնջ որոնք անչուշա հիւսիսի երկիրներուն նիւ-*Թական պայմաններէն զուրկ են* , Պարչելոնա Հաւաբուեցան, բայց չյաջողեցան Միջերկրականի պահպանութեան համար միջոցներ ձեռք առնել:

Հիւսիսային Եւրոպացիները որոշումրբևն ատնք բած անան է ձուն ատը սև ին յարդեն այդ որոշումները։ Պէտք է, օրինակ, իրենց գիւղացիներուն սորվեցնեն պետք եղածէն աւելի պարարտացուցիչ չգործածել իրենց արտերուն մեջ։ Անոնց գրուաչրջիկներն ալ, որոնը Հանդիստի կ'երթան Թունուդ կամ Մարոք եթե անձ գլուխ մէկ տոլար վճարեն, տարին 100 միլիոն Հայթայթած կ'րլլան Միջերկրական, մաքրութեան Համար։ Կարելի չէ ծովուն մաքրութեան ձեռնարկել, առանց ձեռքը գրպան տանելու:

4U.7. 2U.V

ներկայացուցիչները։ Այս տարի դպրոցին 4-րդ դասարանէն չրջանաւարտ ելած են 47 աչակերաներ։

ՌՈՒՍԷԻ «Երեւան» կազմակերպութեան սրահին մեջ աշտուած է Մայիս 28-ը : Բանախոսած է Լեւոն Խորասանձեան։ Գործաղրուած է դեղարուեստական յայտա-

Նոյն օրը, Հայաստանի վաստակաւոր դերասան Խաչիկ Նազարէ Թեանի բեմադրութեամբ եւ տեղւոյն դերասաններու մասնակցութեամը ներկայացուած է 8ակոր Պարոնեանի գործերու հիման վրայ «Պաոյա մր Պոլսոյ թաղերուն մ էջ» կատակերգու Թիւնը:

U. BUTTO OTTO BUTTON OF THE PROPERTY OF THE PR

ՇԱԲԱԹ, Յուլիս 15, տօն է Սրբոց Երկոտասանից Առաքելոցն Քրիստոսի եւ Պօղոսի Երեքտասաներորդ Առաքելոյն։ Այս առներ, Փարիզի Ս. Յովհաննես -Մկրտիչ Մայր Տահարին մէջ, ժամը 10-ին պատարագ կր մատուցուի։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՓԱՐԻԶԻ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ

Կը ծանուցուի որ 1995 Յուլիս 3-էն Ֆըրանսայի Հայաստանը Հանրապետութեան դեսպանատունը կը դործէ իր մչտական նստավայրը՝

9, rue Viète 75017 Paris

M° масенением 25 масенением 26. 42. 12. 98. 00 (дришь вышр) 42. 12. 98. 02 (пришь пришь 12. 98. 98. 02 (пришь пришь при

Հեռապատնեն .. 42 · 12 · 98 · 01 (գրասեն եակ)
42 · 12 · 98 • 03 (հիւպատո-

սական ճիւղ) Վիղաներու եւ Հիւպատոսական այլ

սպասարկութիւններու համար դիմել՝

Երկուչարնիկն Ուրրան, ժամը 9-կն 13:

ፈሀጊበቦ<u>ታ</u>ሀዋቦበኮውኮኑን

LITTURES

Սրբոց Թարդմանչաց Մայր Եեկեղեցւոյ Վարչական Խորհուրդը 1995 - 1996 ուսումնական տարեչըջանէն սկսեալ կրժաժոչակ մը կը հաստատէ յաւերժացնելու համար յիչատակը Մայր Եկեղեցւոյ բարերարուհի՝ Ատրինէ Սիմիժեանի։

Այս կրժաժոչակը կը յատկացուի Նիս կամ մօտերը բնակող այն հայ ընտանիբին, որ կը փափաքի իր դաւակը ուղարկել Նիսի Պարսամեան Աղդային Վարժարանը, դայց նիւժական միջոցներ չունի:

Կրխախոչակը մնայուն է մինչեւ դպրոցի աւարտը պայմանաւ որ՝ աչակերտը
լաւ աչխատի եւ դասարան չկրկնէ։ Կրրթախոչակի համար դիմում կատարող
թեկնածուները Մարսէյլի Սրբոց Թարդմանչաց Մայր Եկեղեցւոյ Վարչական
Խորհուրդին պէտք է ուղարկեն իրենց
խնդրանքը, որմէ յետոյ Պարսամեան
դպրոցի անօրէնութեան հաւանութեւնը
առնելով կը կատարուին անհրաժեչտ ձեւակերպութիւնները։

Խնդրադրերը ուղարկել Մայր Եկեղեցի, 339, Ավընիւ տիւ Փրատօ 13008, Մարսէյլ ամենեն ույր մինչել Յույիս 31:

ամէնէն ուշը մինչեւ Յուլիս 31: ՎարչուԹիւնս ազատ է իրեն Համար լաւագոյնը նկատած Թեկնածուն ընտրելու։

> ን. ጉ.ተ. ነርር ነው የተመሰው የተ

Carzou

ŒUVRES SCENIQUES, PEINTURES, DESSINS ET LITHOGRAPHIES

> Du 1er Juillet au 1er Octobre Ancien Evêché, rue Tourny SARLAT

TUATZUHULHE

Կապոյա Խաչի Ալֆորվիլի «Էլէն Բիւդանդ» մասնաձիւդը չնորհակալուժեամը
ստացած է հետեւեալ նուիրատուուժիւնները. -- Տէր եւ Տիկին Գույումձեան 1000
Ֆր. Մկրտիչ Պէրպէրեանի յիչատակին։
Տէր եւ Տիկին Ներսէսեան 100 Ֆր. Ղագար Ղագերեանի յիչատակին։ Տիկին Օհանեան եւ դաւակները 750 Ֆր. Միջէլ
Տիւգեանի մահուան առժիւ եւ 750 Ֆր.
ալ Օտէթ Ցարութիւնեանի մահուան Ա.
տարելիցին առժիւ ։

UGAB

COMMUNIQUÉ

A l'occasion de la clôture des XIVèmes Jeux Mondiaux, l'UGAB organise le 15 Juillet à 20 heures, un Dîner de Gala exceptionnel dans les salons prestigieux de l'hôtel «Méridien Montparnasse» - 19, rue du Commandant Mouchotte, Paris 14°.

Participation: 500 F / personne Places limitées: l'UGAB ne prend en compte que réservations confirmées au 40. 50. 60. 53.

Retrait des billets : UGAB: 11, Square Alboni, 75016 Paris Animation exceptionnelle

- Orchestre tzigane
- Cabaret
- Marten Yorgantz et son orchestre Soirée animée par J. NERCESSIAN

PELERINAGE ANNUEL

1954 — 1995 41ème ANNIVERSAIRE 1954 — 1995

> SAINT GREGOIRE A TALLARD

Une messe sera célébrée selon le rite de l'Eglise Apostolique Arménienne

Dimanche 17 Septembre

Sous l'égide du Conseil Diocèsain de l'Eglise Apostolique Arménienne du Midi de la France

Sous la présidence de Mgr DARON GEREJIAN, Vicaire Général des Arméniens du Sud de la France
Rév. Père MOVSES KALENDERIAN célébrera la messe à 10 heures 30

en présence de Mgr LAGRANGE, Evêque de Gap et au Clergé de Talard et de ses environs

La messe sera chantée par la Chorale de l'Eglise Sourp Krikor de Beaumont dirigée par Robert et Suzanne ARTINIAN à 13 heures un repas fraternel réunira les pèlerins dans la Salle de la Mairie de Talard, en présence des autorités religieuses et civiles.

Des autocars suivant le nombre des inscrits, seront mis à la disposition pour des personnes qui ne peuvent se rendre par leurs propres moyens.

Départ à 7 heures précises.

Pour tous renseignements et réservations s'adresser :

- Marseille : Cathédrale Arménienne du Prado, Tél. : 91 77 84 70;
- Saint Antoine : Eglise Saint Tadéos,
 Tél. : 91 65 56 75
 M. Tashan, Tél. : 91 65 54 45;
- Beaumont : Eglise Saint Grégoire l'Illuminateur, Tél. : 91 93 13 50;
 Croix Bleue Arménienne : 91 93 30 08.

UMAF Dîner Dansant

le Samedi 18 Novembre au « M E R I D I E N »

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBAF vous informe qu'il reste des places à la colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août.

Pour tout renseignement, veuillez téléphoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au vendredi de 10h à 15h.

40300805h 46A02035h 5AC @PPE

Հայաստան հեռաձայնելու համար հարկ է այլևս գործածել նոր Թիւր (քոտ)՝ 374 (փոխանակ 7-885-ի) յաւելեալ՝ 2 Երևանի համար եւ խօսակիցին Թիւը, այսինչի՝ 19 (Ֆրանսայի պարագային անչույա) ապա՝ 374-2 եւ Թիւր։

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ՄԵԿՆՈՂ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի - նախընտրա րար - հասցէի առժամեայ փոփոխու թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթատարի գրասենեակի միջոցաւ, չծան բարեռնելու համար «*Ցառավ*»ի վարչութեան եւ առաքման ընկերութեան աշխատանքը։

Անկարելիութեան պարագային կարելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թերթիս վարչութեան, մեկնումի թուականեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկուհասցեները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցել 40 Ֆր․ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար։ Ամրան շրջանին թղթատարական յառելեալ անկանոնութիւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ նողներու հասցեի փոփոխութիւն չկատարուի։

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԷ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՐ ԱՌԿԱԽ ՀԱՇԻՒ ՈՒՆԵՑՈՂ ԲԱԺԱ ՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ։

ՇնորՀակալուԹեամբ՝ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՑԱՌԱՋ»

- ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ «ՑԵՌԵԶ» ՄԱՏԵՆԱԾԱՐ

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՕՐԵՐ ԵՒ ԺԱՄԵՐ 100 **Ֆ**Ր.

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

 ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ
 80 ՖՐ.

 ԲԱՑ ՏՈՄԱՐԸ
 75 ՖՐ.

 ԿՐԱԿԸ ԿՈՂՔԻՍ
 75 ՖՐ.

 ՍԻՐՏ ՍՐՏԻ
 150 ՖՐ.

ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ 80 ՖՐ.

ԽԱՉԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

ሀቀኮቡቶኮ ሆኒጷ

bh

«ՑԱՌԱԶ - 50» (Ծաղկաքաղ 50-ամեայ հաւաքածոյեն)

120 ՖՐ.

75 1

Դիմել «ՑԱՌԱՋ»ի։

Թղատարի ծախք՝ 25 Ֆր., հատոր գլուխ։

imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris Commission Paritaire : No 55935 SIRET : 51027317 A R.C. Paris enreachean anhlhu 12 mercredi 12 Juillet 1995

OPUPEPP

LE NUMERO : 5,00 F

6904 SUPH _ ԹԻՒ 18·633

ZHUTHIT TURUT UTULEBUT (1925-1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925 DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE — 75010 PARIS
TEL.: 47. 70. 86. 60 — TELEX: HARATCH 280 868 F
— FAX: 48. 00. 06. 70 —
C.C.P. PARIS 15069-82 E

ዶԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա ։ Տար · 1 · 000 Ֆ · ... Վեցամմեայ ։ 510 Ֆ · Արտասահման ։ Տար · 1 · 300 Ֆ · (ամէնօրեայ առաքում) $1 \cdot 150$ Ֆ · (շարաթական առաքում) ... Հատր ։ 5 ,00 Ֆ ·

LUBUUSUL

ՊԵՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԱՍՈՒԼԻՍԸ

Պետական նախարար Վազդէն Սարդրսեան Յուլիս 1-ին մամուլի ասուլիս
մը տուած է, դարնան զօրակոչին աւարտին առիթով։ Պաչտպանութեան նախկին
նախարար Վ. Սարդսեան յայտնած է Թէ
գօրակոչը աւարտած է մեծ յաջողութեամը ոստիկանութեան դիմում եղած
է միայն կարդ-կանոնը պաՀպանելու եւ
դօրակոչեալներուն ընկերանալու Համար։
Վ. Սարդսեան յայտնած է նաեւ Թէ ասկ ետք եռամսեայ վարժընթացներ տեդի պիտի չունենան։

իր կարծիջով , պատերազմական գործողունիւններ չեն վերսկսիր յառաջիկայ մէկ տարուան ըննժացջին։ Սակայն հարկաւոր է հաստատուած խաղաղունիւնը օգտագործել, բանակը կատարելագործելու համար։

Վ. Սարդսեան խօսելով Հայաստանի ռազմական արդիւնաբերուժեան մասին, ըստ է թէ բաւական մեծ ներուժ ունի ան եւ ջանի մր տարիչն անկարելի չէ որ ապահովէ բանակին հրաձգային, հակարատայլային ղէնջի եւ տեսողական դործիջներու պահանջին 20-25%-ը:

arresoreu,

(Ցուլիս 7 / 11)

ՀԲԱԺԱՐՈՒՄ

ԼՂՀ-ի Արտաջին նախարարի խորհըրդական Մանուէլ Մարդսեան հրաժարած իր պաչտօնէն։ Ան առժամանլէս կր ատարէր նաեւ Հայաստանի մօտ ԼՂՀ-ի հրկայացուցչի պարտականուԹիւնները։

ԿԱՐՕՏԵԱԼ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԸ

Արցախ զոհ դացած ազատամարտիկհերու, բազմազաւակ եւ կարօտեալ ընտահիջներու, ինչպէս նաեւ ծնողաղուրկ եբախաներէ բաղկացած 800 հոգինոց դրպբոցականներու խումա մր ամրան իր արձակուրդը կ՚անցընկ Հանւթաւանի ճամբարներուն մէջ։ Անոնց սնունդի, հանդիստի կազմակերպման առընչուող բոլոր ծախջերը կը հոգայ Հայաստան, իսկ փոխադրութեան ծախջերը՝ ԼՂՀ-ի կառավարութիւնը։ Երախաներու 436 հոդինոց առաջին խումբ մր արդէն հասած է Հանրաստն։

> ՀԱՑԵՐԷՆԻ ԱՆԳՐԱՆԻԿ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ցուլիս 6-ին, Երեւանի առաջին ուժ արտներու միջնակարդերու չրջանաարտները «Հայոց լեզու» նիւժին չուրջ ջննուժիւն տուած են։ Հայաստանի մէջ, հայերէնի նոր եղանակով առաջին ջննուժիւններն են, որոնջ տեղի կ՚ունենան դրրաւոր կերպով:

> ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԸ՝ ՏԱՈՒՇԻ ՄԷՋ

Արցախի պատերազմեն ամենեն չատ նոն, տուժած շրջաներեն մեկն ալ Տաուշն է։ Տեղ Տեղւոյն իշխանութենները ներկայիս ձեռ- աշի նարկած են վերաշինութեան աշխատանը- զու ներոն եւ առաջին առթիւ աւարտած է նած Հրջանի կեղբոնի աջ եւ ձախ Հատուածնե- կու իրարու միացնող կամուրջին չինու- ծախ հինը, որ արժած է աւելի ջան 4,3 մի- նը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԿԸ ՀԵՌԱՆԱՐՑ ԵՒՐՈՊԱՑԷՆ

Եւրոպայի անդամակցութեան Համար Թուրջիայէն պահանջուած ժողովրդավարացման դործընթացը խօսջի մակարդակին վրայ մնացած է, վարչապետ Չիլլէր անցեալ չարաթ կասեցուցած ըլլալով
Սահմանադրութեան բարեփոխումներու
իր ծրադիրը։ Չիլլէրի որոչումին պատհառ եղած է պահպանողական, մեծ ընդդիմութիւնը որ յայտնուած է նաեւ իր

Բարեփոխումները կը նախատեսէին չուրջ 20 յօղուածներու ջնջումը որով պիտի ընդլայնէին արհմիութիւններու իրաւունջները անոնջ պիտի կարենային ջաղաջականութեամբ զրադիլ։ Ազգ. Ժողուկին մէջ 15 օրուան բանավէձերէ ետջ, յայոնի եղած է որ կարելի պիտի չըլլայ երկու երրորդի պահանջուած մեծաւմանութիւնը դոյացնել, ծրագրուած փուփոխութիւններու վաւերացումին հատման

լիոն դրամ , Մօտ ատենկն կ'աշարտին նաև։ Բերդի , Պառաշաքարի , Ներքին Կարմիրաղբիշրի , Այդեպարի դպրոցներու չինարարական աչխատանքները։ Չորսուկկս տարուան ընդմիկումկ ետք չուտով կը սկսի դործել նաեւ Հեռատեսիլի չրկանային Հաղորդիչը։

LUTRAIN TURB

Հայաստանի Աշխատանքի եւ Ընկերային Ապահովուժեան նախարար Ա. Եսայեան Ժընեւէն, վերադարձին (ուր կը մասնակցեր ընկերային հարցերու նուիրուած համադումարի մը), ըսած է Թէ իր պաչտօնակիցին հրաւէրով այցելած է նաեւ Հուանտա։ Տեղի ունեցած բանակցուժիւն.-ները յանդած են այն արդիւնքին, որ Հուանտա որպէս ընկերային ապահովուժեան օժանդակուժիւն, 3,2 միլիոն տուրար կր տրամադրէ Հայաստանին։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Համաչիարհային Գրամատունը Սեւանայ լճին պահպանման աշխատանջներուն համար 458 հաղար տոլար տրամադրած է Հայաստանի կառավարուԹեան։

Գերմանիոյ Համագործակցութեան եւ դարդացման նախարարութենեն պատուիրակութիւն մը, ընկերակցութենան և Հայաստանի Աշխատանչի եւ Ընկերային Ապահովութեան նախարարու թեան աշխատակիցներու, այցելած են Գորիսի շրջանը։ Այս առաջելու թեան նպատակն էր ճշղել այն շրջանները,
ուր կարելի է օգնել աշխատանչէ եւ ընկերային ապահովութենկ ղուրկ ընտանիչներու։

Նոյնպէս՝ Գորիսի չրջանը այցելաչ է նաեւ ՄԱԿ-ի առընթեր «Սպիտակ սաղա-ւարտաւորներ» կառոյցի արժանթինեան յանձնախում բի պատուիրակութիւնը։ Ա-նոնը որոշած են Ադրբեջանի սահմանակից Տեղ դիւդի բնակիչներուն օգնել, դանոնը աշխատանքով ապահովելով, եւ այդ ուղ-ղութեամբ պատուիրակութիւնը ստանձ-նած է որեւէ արդիւնաբերական ձեռնարկութեան Հաստատման եւ նախանիւթի ծախջերը դիմադրաւելու յանձնառութիւ-

orneus Pharbec

ՔԱՆԻ ሆር ՏՈՂՈՎ

ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐԸ վերսկսելու նախաղած Շիրաքի որոշուժին դէմ Հակագդեցութիւնները կը չարունակուին։ Բագմաթիւ կազմակերպութիւններ որոնք նախաձեռնած էին Ֆրանսայի առաջին երկու ցոյցերուն, որոչած են Փարիզի մէջ բողոքի օր մը կազմակերպել. ընտրուած Թուականը - Օգոստոս 6 -- կը զուդադիպի Հիրոչիմայի վրայ նետուած հիւլէական ռում բին տարեդարձին։

ԹՈՒՐՔԻՈՑ վարչապետը յայտնած է Եէ Քիւրտերու դէմ Իրաքի հիւսիսային չրջանին մէջ ձեռնարկուտծ դինուորական դործողութիւնները պիտի չարունակուին, երկրին հողային ամբողջականութիւնը պահպանելու համար։

ՍԵՐՊԵՐԸ չեն դաղրեցներ իրենց յարձակումները, ամ էն օր նորանոր գոհեր
պատճառելով։ Ներկայիս անոնց յարձակումներուն Թիրախն է Սրեպրենիջա ջադաջը որ ՄԱԿ-ի ուժերուն կողմ է «ապահովուԹեան դօտի» հռչակուած էր։ Սերպ
ուժերը կարեւորուԹիւն ալ չեն տար
ՄԱԿ-ի դգուչացումներուն որոնը յայտնած
են Թէ պիտի հարուածեն իրենց դիրջերը ի հարկին, պաչտպանելու համար
Սրեպրենիջան։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ նախագահը Ցուլիս 11-ի առաւօտեան հիւանդանոց փոխադրուած է։ Տրուած լուրերու համաձայն, Ելցին սրտի անհանդստութիւն ունեցած է։

ՉԷՉԷՆԵՒՌՈՒՍ բանակցուժիւնները կը չարունակուին։ Չէչէնները կը պնդեն որ իրենց երկրին ապագայ օրինավիճակը ճչդուի իսկ Մոսկուա կը մերժէ այդ նպատակով Հանրաքուէի մը կազմակերպումը։

ՍԷՈՒԼԻ Հանրախանուժին փլատակներուն տակ պատահարէն 12 օր ետք չորս նոր վերապրողներ յայտնարերուած են : Հանրախանուժին փլուղումը պատհառ եղած էր 210 հոգիի մահուան :

ՊԻՐՄԱՆԻՈՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԼԻԿԱՅԻՆ Նախագահուհին Սան Սու Քի որ վեց տարիկ ի վեր իր ընտկարանին մեջ արդերափակուած կ՚ապրեր, վերադաած է իր ապատուժիւնը, երկրին իչխանուն ժողովրդավարուժեան իր մղած պայքարին համար Սան Սու Քի 1991-ին արժանի նկատուած էր Նոպելեան խաղաղուժեան մրցանակին. իսկ Րանկունի տիրակալները Պետուժեան ապահովու-ժեան ուղղուած ապառնալիք կը նկատեին անոր դործունկուժիւնը։

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ Հնագոյն օրինակը Հալեպեն գաղանօրեն Իսրայել փոխագրըւած է, հաղար տարուան Թափառումներէ ետք ։ Մագաղաթեայ մատեանը 1071-ին Երուսաղենեն գողցուած է Թուրք սելջուկեան գերդաստանի մր կողմե. միջոց մր Եգիպաոս պահուել ետք ժ. դարուն տարուած է Հայէպ: 1947-ին երբ Հակահրեայ չարժումներ տեղի կ'ունենան այդ մայրաքաղաքին մէջ ու սինակոկները կրակի կր արուին, հայեպարնակ 10 հաղար Հրեաներու մեծ մասը կր պարտադրուի աջսորի : Մյդ միջոցին հայեպցի Հրհաները կր տարածեն այն տարաձայնութիւնը թե մադաղաթեայ այդ կրտակարանը հրոյ ճարակ դարձած է. մինչդեռ էջ առ էջ ան փոխադրուած է

שחגרף התתטצר

ԹՈՒՐՔԻԱ ՀԱՑԵՒԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԷ

69e ANNEE - N° 18.633

«Ճում հուրիյեն»ի չաբանական նիւին (Յուլիս 7 / 14) մէջ «Հայրեւադրբեջանական խաղաղութիւնը մօտալուտ է» խոնաժնուաջ ժնունբաղն դն ի,նոսշի եք Թուրջիոյ Արտաջին նախարարութիւնը Հանրապետութեան նախագահ Տէմիրելի առաջարկով կը պատրասաէ Հայեւադրբեջանական խաղաղութեան նոր ծրագիր մը։ Ս. Տէմիրել այս մասին արտայայտուած է Սեւծովեան անտեսական գործակցութեան Պուքրէչի ժողովին ընթացքին : Մ.ն յատկապես ծանրացած է աւելի քան մէկ միլիոն ադրբեջանցի դաղժականներու կացութեան վրայ որոնը մեծ բեռ են Մ.դրրբեջանի անտեսութեան ։ Թուրքիոյ պատրաստած ծրագիրը կը մեկնի անոնց վերադարձի պայմաններու ստեղծումէն։ Ատկէ ետք միայն կարելի կ'րլլայ րանակցութեւններ վարել մնացեալ Հարցերը լուծելու համար:

U. Տեմիրել խօսած է նաեւ Ադրբեջանի եւ Միջին ասիական Հանրապետուժիւններու հետ Թուրջիոյ կապին մասին որ ներկայիս ընդմիջուած է Հայաստանով։ Անդարա կ՚ուզէ անպայման այդկապը հաստատել, գլխաւորաբար ապրանջի փոխադրուժեան համար։

Թերթը տեղ կու տայ նտեւ Հարցին մասին Պուջրէչի դիւանադիտական շրջանակներու կարծիջին անոնը Համողուած
են որ թէ՝ Հայաստան, թէ Ադրբեջան
կողմնակից են խաղաղութիւն Հաստատելու, սակայն մէկ կողմը (Հայաստան)
ունի ապահովութեան մտահուրւթիւնը,
իսկ միւսը՝ (Ադրբեջան) դերիչխանութեան հարցը։ Այսուհանդերձ երկու երկիրներն ալ կ՚աչխատին դանել լուծում
մը դոր կարենան ընդունիլ տալ իրենց
Հանրային կարծիջներուն։

Այս տեղեկատուութեան քով թերթը կ'ըսէ նաեւ թէ բաքու մտահող է հայկական ուժերու կողմե դրաւուած հողերու ապարայով վախ կը յայտնուր որ Աղդամի եւ Զանդելանի չրջանները որոնք չատ բարեբեր են, ժամանակի ընթացքին պիտի սկսին մշակուիլ Հայերու կողմե որոնք հետգհետէ պիտի հաստատուին հոն։ Այս հաւանականութիւնը Ադրթեջանը կը մտահողե, յիչեցնելով Արեւմտեան Շարիայի հակատարիրը։ պաղեստինեան բարեբեր այդ հողերը Իսրայէլ դրաւած էր ժամանակին ու մշակած իսկ տարիներ ետք կնջուած խաղաղութեամր, Պաղեստինի միայն մասնակի ինընավարութեին տրուած էր այդ չրջանին մեջ։

Բաջու կը վախնայ նաեւ որ կիպրոսի օրինակը կը կրկնուի Ղարաբաղի պարադային ալ ու կ՚ուղէ որ անպայման լուծում մը դանուի նման Հեռանկարի մը արդելը ըլլալու Համար։

Իսրայէլ. ու վերջերս տարուած են անոր վերջին ԹերԹերը։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ -- ՊՕՂՈՍ Բ. կիներու դիմած է Ցուլիս 10-ին հրապարակուած նամակով մը ուր կրկին կը դատապարտէ վիժումը։ Նոյնիսկ բռնաբարումի պարադան բացառութիւն մը չի կաղմեր իր անիախտ կեցուած քին մէջ որ ուղղակի «ոճիր» կ'որակէ վիժումը։ Պապը նոյն նաժակով նաեւ դօրակցութիւն կը յայտնէ ֆէմինիս թներու որոնք կը պայքարին սեռերու հաւասարութեան համար։ Նամակը ուչադրաւ է անով որ հրապարակուտծ է Փէքինի մէջ դումարելի կիներու միջաղդային համաժողովէն երկու ամիս առաջ։

ZUVUROS LATURA ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Գրեց՝ ՀՐԱՆԴ ԱՃԷՄԵԱՆ

ԳԱՂՈՒԹԻՆ ԿԱԶՄԱՒՈՐՈՒՄԸ

Ամերիկայի Հայ դաղ Թականու թեան առաջին համախմբումը եւ իրրեւ դազութ կազմաւորումը տեղի ունեցած է Ուսարի մէջ, ուր, 1888 Թուականին կ'ապրէին 1200 Հայեր ։ Հոն կը գործեր բողոքական եկեղեցի մը, հայ քարոզիչներով։ Ուսարի պանղուխա Հայերը, առ ի չգոյէ հայ եկեղեցիր մը, հոն կր յաճախեին, 1888-ին, Կիրակի օր մը պատուելի Ասատուր Անդրկասեան անարգական արտայայտութիւն մը կ'ունենայ Հայ Եկեղեցւոյ հանդեպ եւ Հայ Առաբելական Եկեղեցւոյ պատկանող Հաւատացեայները ընդվգած դուրս կ՝ելլեն եկեղեցիէն, իրրեւ բողութի նչան:

Այդ օրերուն է որ Մարսէյլեն Ուսար կ՝այցելեր Արմենական Կուսակցութեան հիմնադիր Մկրտիչ ՓորԹուդալեան, որ կը կազմակերպէ «Կանառ Հայկական Ուսարի լուսաւորչական Հայոց»ը։ Կա-Տառին նպատակը կ'ըլլայ դասախօսու-[ժիւններ կազմակերպել հայ ժողովուրդի պատմութեան, գրականութեան, Հայկա-

կան հարցի չուրջ:

Այդ դասախոսութիւններեն մեկուն ընթացրին Մկրաիչ Փորթուգայեան կր խանդավառէ ներկաները, որպէսզի հայ հո-դեւորական մը բերեն Արեւելբէն եւ ձեռնարկեն Հայ եկեղեցիի եւ ղպրոցի չինութեան : Դիմում կը կատարուի Կ. Պոլսոյ պատրիարջունեան եւ օրուան Պատրիար քն Ումերիկա կը գրկե Երուսաղեմեն Bndսէփ Ծ. Վրդ. Սարանեանը, որ Ուսար կը կը ժամանկ 1889-ի Յուլիսին եւ իր անդհարիք տատահաժն քն դառումարք Սւոարի մեջ։ Ան կր կազմե հոգարարձութերւն ը, որփարար բիբմբնի դն ուրբրանու ժանծր յառաջ տանելու համար : Տարի մբ ետք Հանզանակութիւն կը կատարուի եւ կր կառուցուի Ամերիկայի Հայոց առաջին եկեղեցին, որուն օծումը կը կատարուի 1891 Յունուար 18-ին եւ կը կոչուի Սուրբ Փրկիչ։ Եկեղեցող չինութիւնը կ'արժե 9460 шпишт:

Մինչեւ 1902 Թուականը Ամերիկայի Թեմը ենթակայ եղած է Կ. Պոլսոյ պատրիարջութեան, սակայն, 1895 - 96 թուականներու Համիտեան ջարդերէն ետը, երբ Ամերիկա եւ եւրոպական երկրներու մեջ Հայ քաղաքական կուսակցութերւններր սկսած են եռանդուն աշխատանը տանիլ հայ ժողովուրդի ազատադրական շարժումներու ուղղունեամբ եւ ամերիկանայ դաղութեն մեջ ալ հակաթուրբ պայքարի ձեռնարկել, դժղոհութիւն յասաջացնելով Թուրը կառավարութեան մօտ, Կ. Պոլսոյ Պատրիարջարանը են-**Թարկուած է Օսմանեան պետութեան ձըն**չումներուն ։ Հետեւաբար, օրուան պատրիարգը՝ Մաղագիա Արգ. Օրմանեան, կանխելու համար ապազայի աւելի մեծ դժուարութիւնները, դիմած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Խրիմեան Հայրիկին, որպեսգի ան Մայր Աթոռի հովանիին տակ առնէ Ամերիկայի եւ Եւրոպայի դաղութեները։ Խրիմեան Հայրիկ համաձայ-Sun 5:

Ամերիկանայ Թեմը Էջմիածնի իրաւա... սու թեան անցնելէ ետք կազմուած է սահմանագրութիւն մր, զոր Ամենայն Հայոց Հայրապետը վաշերացուցած է 1902 Սեպտեմբեր 6 Թուակիր կոնդակով:

Այլապես չահեկան է սահմանագրու... թեան թիւ 8 յօղուածը, ուր կ'ըսուի. «Մայրենի լեզուի դարգացման փոյթ տարբլ եւ ճաճանբերն այս ըատատինը գա.

ռայող ձեռնարկները»:

ՀԱՑԵՐԸ ԳԱԼԻՖՈՐՆԻՈՑ ՄԷՋ

Գալիֆորնիոյ նահանգը, Ամերիկայի մ էջ, եղած է այն շրջանը, որ իր կլիմայով, բարերեր Հողերով եւ անտեսաայես հանմաշաջբես արոտչում իանբեկու-**Շիւններով**, օտար բազմու թիւններու կարգին հրապուրած է նաեւ հայ պանդուխաները, որոնք, ժամանակի ընթացջին, տասնեակ Հազարներով եկած են այնտեղ եւ յաջողած փայլուն դիրքեր ապահովել համամերիկեան կետնջին մէջ,

հիմնելով նոյն ատեն ամերիկահայ դաղութի ամ էնեն կենսունակ Հատուածներեն մէկը, եթե ոչ ամենեն կենսունակը։

Յիչեցինը թէ 1895 . 1896 Թուական.ներու համիտեան ջարդերէն ետք Ամերիկա դաղթող Հայերու մէկ մասը համաատւած է Գալիֆորնիա, մասնաւորաբար Ֆրկզնօ քաղաքը։ Գաղթականութեան առաջին շրջաններուն, Ֆրեդնոն շրջապաասո աարածութիւնները գաղթողներուն համար ունեցած են հողամչակութեան կարելիութեանց գրաւչութիւնը։ Այս պատճառով ալ Հայերը տարուէ տարի րազմացած են Ֆէզնոյի եւ անոր անմիջական շրջաններուն մեջ:

Ֆրկզնս գաղթած Հայերը եկած են Խարբերդէն, Երդնկայէն, Քղիէն, Տարоն Վասպուրականեն, - Տուրուբերանեն, կարինեն, Տիգրանակերտեն, Բաղեչեն, Մարդուանեն եւ այլ գաւառներե ։

Մինչեւ 1900 Թուականը հացիւ 350 Հայեր դանուած են Ֆրկզնօ, մեծ մասամբ Բողոքականներ եւ 150 Առաջելական Եկեղեցւոյ պատկանողներ, որոնք այ 1900 Թուականին ձեռնարկած են առաջին հայ եկեղեցող չինութեան, Մոնթերի փողոցին վրայ։ 1909-ին կառուցուած է նոր եկեղեցի մը՝ Ֆաուլըրի մէջ, 1911-ին՝ երրորդ եկեղեցի մրն ալ, Եղեմի մէջ։

1911-ին Հայոց Թիւր Գալիֆորնիոյ մեջ րարձրացած է 5.000-ի, որոնց 4.000-ը՝ Ֆրէզնօ, մնացեալին կէսը՝ Լոս - Անջրըս եւ զանազան վայրեր։ 1913-ին հրոյ . ճարակ դարձած է Ֆրէզնոյի Մոնթերի փողոցի եկեղեցին եւ Հայերը նոր մը չինած են վեն Թուրա պողոտային վրայ, որուն օծումը կատարուած է 1914 Դեկտեմբեր 13-ին ։ Նորակառոյց եկեղեցին այրած եկեղեցւոյ անունով կոչուած է Ս. Երրորդու-Phili:

Հարկ է նչել որ Ամերիկան զանգուածա. յին հայ զաղթականներ ընդունած է 1909-ի Ատանայի ջարդեն, Ա. Աշխարհամարտեն եւ 1921 -- 1922 Թուականներուն Թրջական րանակի կողմե Կիլիկիոյ, Ձմիւռնիոյ եւ այլ վայրերու գրաւումէն ետք։ ի տարերևունիւն ասանիր հենարրբևու ժամևա. կանութեան, երբ Հայերը Ամերիկա կուդային առանց ընտանիջի եւ մեծ մասամբ վերադառնալու նպատակով, այս անդամ կուդան ընտանիքով, իրենց բոլոր կապերր խորհրով աւերուած ծննդավայրերուն

Չինադաղարեն ետը Էջմիածնի Մայր Ախոռը իրը լիազօր պատուիրակ 1920-րա Ամերիկա կր ղրկե Խորեն Արթ. Մուրատրեկեանը, որ երեք ամիս մնալով կ'ուսումնասիրէ ամերիկաՀայ դաղութեր եւ իջնիածին վերադարձին կր ներկայացնե զեկուցում մը, ուր կ'ըսուի ԹԷ Ամերիկայի մեջ կը դանուի 120.000-ի հասնող հայ ընակչութիւն մը,

1920 - 1931 Թուականներուն Ամերիկա մաած են 26.146 Հայեր, որոնց 4.770-ը Հաստատուած է Մեսեչուսեցի չրջանը, իսկ միւսները՝ Նիւ . Եորը, Նիւ - Ճրրդի, Տիթթոյթ, Շիջակօ, Ֆիլատելֆիա, Լոս -Անձրլըս , Սան - Ֆրանսիսթо եւ այլուր:

Ամերիկա մաած Հայող Թիւին ստուգումը կր դժուարանալ 1931-էն ետբ, ո-րովնետեւ այդ Թուականեն սկսեալ դաղ-*Թականները կ'արձանագրուին ըստ* քոթային այն երկրին, ուր կը մնան։ Օրինակ, சொடிந்திய திரம்பய புயரிச்யக் கட கோம் ֆրանսահպատակ դարձած հայ մը, Ամերիկա դաղ նելու պարադային կ՝արձանա... գրուի իբրեւ ֆրանսացի, առանց Հայկական ծագում ունեցած ըլլալուն պաչտօ-նական արձանագրութեան:

Cum Bijan Puzstwie «Zujbpp Vhuyեալ .. Նահանդներու եւ Գանատայի մէջ» գրջի տուհալներուն, 1945 Թուականին Ամերիկայի Միացեալ - Նահանդներուն மிட்டு டி'யயுறத் நிம் மீலாய் டாறம் யுத் 1215 · 000 2 m-

Կարօ Գերրդեան, որ 1961-ին շրջած է Միացեալ - Նահանդներ եւ Գանատա, մօայն ուսումնասիրած դաղութեր, վերա... դարձին կր գրեր Թե այդ տարին Ամերի... կանայոց Թիւը կը գնանատուի 300.000:

1970-ական Թուականներուն, Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմի եւ Պարսկաստանի իսլամական յեղափոխութեան 4 ի ր ք ե ր Ո ի 365

«b4h9SUZUB ԳԱՂՈՒԹԸ 16-1804 AUCECONIT»

(Հեղինակ՝ ՆՈՒՊԱՐ ՏԷՐ-ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ)

ዓዜረኮቦት - 1995

Նեզոսի հովիաը, որ իր ափերուն ծաղկուն հայ դաղութ մր պահած է դարեր չարունակ , տարապայմանօրէն փոքրացած ու անշքացած է այսօր։ Հայ մամուլը հազւաղէպօրէն կ'արձագանոլ երբեմնի փասաւոր ու պատմական այս դաղութին լուրերուն, եւ Հայ ընթերցող Հասարակութեան ջախջախիչ մեծամասնութեան Համար ալ՝ «կորսուած» համրանքներ են այլեւս Գահիրէի կամ Աղեքսանգրիոլ հայ համայնքները . . . :

Եգիպտական մայրաբաղաբէն հասած նորատիպ Հատոր մը սակայն կը յաջողի, դէ թ մասամբ, վանել մեր այս յոռետեսութիւնը։ Գրքի մը տպագրութիւնը մչակու թային աշխատանը կ'ենթադրե անչուչտ ու այդ հեւքը՝ ապացոյցն է հաւաքական կենսունակու ժեան :

Մեր ակնարկած հատորը 228 էջնոց պատ. մագիտական ուսումնասիրութեիւն մրն է, հրատարակուած՝ Հայ Ազգային Հիմնա... ղրամին կողմէ։ Գիրջին 77-ամեայ Հեղինակը՝ Նուպար Տէր - Միջայէլեան, ա-րարկիրցի ծնողներու զաւակ, ծնած է Գահիրէ։ Նախակրթութիւնը ստացած է տեղւոյն հայկական վարժարանը ու յետաղային ներդաղթած Հայաստան (1948) ։ Բանասիրական աշխատանքներու հետամուտ եւ բանիբուն մատենագէտ, կանուխեն պաշտոնի կոչուած է Ս. Էջմիածնայ ձեռագրատան եւ Արեւելազիտութեան Հիմնարկի գրադարանին մէջ, ու տարինեևու բևիա չրճիր քայոիր երևած իև անտնտումներուն արդիւնքը եղող բազմաԹիւ յօղուածներ, այլեւ հատորներ։ Իր վերջին աշխատասիրությիւններէն մին՝ «Ե-գիպտահայ գաղութը 10 - 15-րդ դարերում» (Պէյրութ, 1980), գլխաւոր սկրդբնադրիւրներէն մին կր նկատուր Եգիպտա-Հայոդ դարաւոր պատմութեան՝ Արչակ Ալպօյաձեանը («Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան Եգիպտոսի նահանգր եւ Հայերը», Գահիրէ, 1960), Թորդոմ Արթ. Գուչակեանի («Եգիպտոսի Հայոց հին եւ արդի եկեղեցիները», Գահիրէ, 1927), Արտաչէս Գարտաչեանի («Նիւթեր Եգիպտոսի Հայոց պատմութեան», 2 Հաmnp, 9. 4 1943 by 4 6 16 1986), եւ Ցովհ. Թօփուգեանի («Եգիպտոսի հայկական գաղութի պատմութիւն 1805 -1952», Երեւան, 1978) երկասիրութեանց քովն ի վեր:

Վերոյիչեայ ուսումնասիրութեանց ընդգրկած ժամանակաչրջաններուն միջեւ բաց կը մնար 16 -- 18-րդ դարերու պատ-մութիւնը, որուն նուիրուած է ներկայ հատորը : Մ.յս գործը, ուրեմն, կուգայ ամրողջացնել 10 - 20-րդ դարերու եգիպտա-Հայոց Հազարամեայ պատմութիւնը։

Բայց որպեսգի ընթերցողը ընդհանուր պատկերացում մը ունենայ միջին դարերուն Եգիպաոսի պարզած վարչա - քաղա...

հետեւանքով հազարաւոր Հայեր դաղթեցին Ամերիկա ։ 1990-ական Թուականներու սկիզբեն մեծ Թափ առաւ նաեւ Հայասապրեր անատմամիսմ բւ դադրաբանահան Լոս - Անջըլըս հաստատուող Հայերու թիւր: Նկատի առած այն՝ որ ո'չ մէկ վիճակագրութերա կայ Ամերիկահայոց ստոյգ Թիւը կարենալ հաստատելու համար, ենթադրաբար կարելի է ըսել որ ներկայիս Ամերիկայի տարածջին բնա... կութիւն հաստատած Հայերու թիւր կը հասար մէկ միլիոնի։ Կ'ըսուի թե միայն Գալիֆորնիա նահանդին մէջ կ'ապրին 350.000 Zujep, npnug 250.000-p' Lnu -Մ. 18 արկանիչ արջանին մեջ:

(Tup. 2)

քական Հոլովոյ թին դասիր, Հարկ է ի շատարել այն չորս իրերայաջորդ իշխա րումերու գիւրրբեն և սեսրումու հատևու նչուած են 10 -- 18-րդ դարերը եւ որոնը խոր ազդեցութիւն գործած են Եգիպտուի Sm , புயராட்டு நிய புறயு . --

Ա) - Ֆաթիմեան Հարստութիւն (969 , 1171 [7.) .- Արարական այս տունը Եղիա աոսի վրայ իշխած է չուրջ 2 դար։ Այսդա. սաշնջարիր բակատաչայ աամունը ատ. րած է իր «Ոսկեղար»ը, ինչպես կը վկա. յեն հայ [] է օտար մատենադիրներ։ Երե. սուն հաղարնոց ծաղկուն հայ դաղութի դր կողջին՝ գրեթե դէր ման արնրժչառ (11 -- 12--րդ դարեր) իսլամացած Հայադ. դի կառավարիչներ իրենց ձեռքը պահած են Եգիպաոսի դեկը:

Բ) - Այուպեաններ (1171 - 1250)... Սալահետաինի հետեւորդներն են ասոնը, որոնը պարտութեան մատնեցին խաչա. կիրները եւ յաջողեցան գրաւել Երուսա.

9-) - ՄԷսքլուքներ (1250 - 1517). - Բոնի արաբացուած նախկին ճորտեր, յանախ՝ **Թրջալեզու**, երբեմն՝ կովկասեան ծադու մով, որոնց մէջ քիչ չեն եղաչ նաեւ Հա. յածնունդները։ Ասոնց անվերջանայի ար. շաւանքներուն պատճառով՝ ի վերջոլ կոր. ծանեցաւ Կիլիկիոյ Հայոց պետականու թիւնը: Մյուպեաններու եւ ՄԷմյուքներու չրջանին Եգիպտահայերը ենթարկուած են հալածան քներու ։ Եկեղեցիները փակուած կամ գրաւուած՝ ղպաիներու կողմէ ու դա. ղութեր անհամեմատելիօրէն տկարացած։

7) -- Oudulibuli Into (1517 -- 1798), " արբած է շուրչ բերեն ժաև։

Նուպար Stp - Միջայելեանի ներկայ գործը կ'ընդգրկե սոսկ Օսմանեան դերիչ խանութեան ժամանակաչրջանը, երբ ம்பர்யர்யத் போர் பிருப்பிர் முற்ற 1500 հոդի, կր չարունակեր պահպանել իր դո յունիւնը՝ հակառակ քաղաքական .. ընկե րային աննպաստ պայմաններուն ։ Այդպես կր վկայեն, օրինակ, ժամանակի պատմիչներէն Գրիգոր Վրդ. Դարանաղցին, Սիմեոն դպիր Լեհացին, Միրիար եան միարան՝ Հ. Ցովհ. Թովմաձանը և ուրիչներ, որոնք իրենց ճանապարհորդա թեանը ատեն անցած են նաեւ Եգիպտու եւ վկայութիւններ ձղած հայ դաղութի մասին : Անոնք խօսած են նաեւ կ. Պոլսի Իղմիրեն, Ղրիմեն, Ջուղայեն կամ կի կիայէն եկած հայ վաճառականներու մ սին, որոնք առեւարական կարեւոր ցա ցեր ստեղծած են Նեղոսի Հովիտին մէք։

Օտար ճանապարհորդներ եւս ակնալ կութիւններ ունեցած են Հայոց մասի յատկապես յիչատակելով իսլամացան գայազգի այն դէմ[ուճրբևն՝ սևորճ ճամա. ճարհար ըչարարանին մբևարտահուկիր ունեցած են Եգիպտոսի մէջ, 18-րդ դար վերջերը։ Անոնց մէջ կան երկրի կառավարիչներ, նահանդապետներ, դիւանա զէտներ, գինուորական Հրամանատարներ ։ Պէտք է չեչտել սակայն, թէ անոնցի ոեւէ մէկը «Հայկական» գործունկութին էն ուրբուած կոնուած ննետնով ին դան. րենի լեզուէն, գրիստոնեայ Հաւտաջի հոգեկան կապերէն, արմատէն։ Սարբ த் பயடியது, சுத் யும் வேறுயுவுடி மீத்மீடியில் նուր դէկ դառն հբատաժայեր ֆեարոտ արձ. րելով կրկին բրիստոնեայ դարձած ու այի արմ ան ըստինուած է միրուսնակար գառայունեան։ Այսպես է պարագան, օրի նակ, Եգիպաոսի մեմլուք Ռուստան հա. quift (Sungainant Zus, Sund' Philip 1780-ին), որ յետադային դարձած է եր փոլէոնի Թիկնապահն ու ամենավատաներ անձը, ֆրանսական բանակին Եգիպաս பீருமாழுத்த வங்கிழ்வயுத்த நிக்கார் (1798): பி հացած է Տուրտանի մէջ (Էսոնն նահանդ) 1884-ին եւ Թաղուած՝ տեղւոյն դերեզմա նատունը, ուր ցարդ պահպանուած է և չիրմաքարը: Մաւսաայի թատ անքին երումոն Ռոսթան (1768 - 1918) ֆրանսացի சயம்ரயல்யம் செய்யுக்கியப்படு முறி தி գեղինակը՝ գամաչիարգային փառքի ար ժանացած «Սիրանօ ար Պերժրրաբորի Մ.Ju վերջնոյն երկու գաւակները հւա Մո րիս եւ ժան, մին վիպասան եւ բանատ աեղծ, միւսը գիանական եւ գրող, հեր րակ բր համորանիր անգենաւսն շապե ներու: Ահա' թէ ուր կը տանին արվատ ները . . . :

Այս առընչութեամբ յիչենք նաեւ, ի «Հայկական Սովետական Հանրագիտոր Top yourney trajuful forcument fragely իորարոր անժարուրը, Ասոասդ թուր

ասերիան, առանց սակայն Հայկական որեւրասնընունիւը դառըարնքենու արսև գոան թատերագիր խամոն Ռոսթանի ար-ியாம்க்றாடு மீட்டு

ներկայ Հատորեն կ'իմանանը, թե Գակրեի Հայ Համայն թը 16 - 18-րդ ղարերուն ունեցած է միակ աղօթատեղի մը (Սուրբ Սարգիս մատուռ), Ղպաիներու վանջին վերհայարկը, որ 19-րդ դարու կեսերուն կերադարձուած է Ղպաիներուն : Դպրոց կան մշակունժային այլ կառոյցներ չեն

իչատակուիր:

18-րդ դարուն սակայն, առանձնայաառւկ յիչատակու թեան արժանի է սրբաիրութական արուեսար, վոր այնջան նրրրունեամը եւ բեղուն վրձինով կիրարկած կ ցովհաննես Երուսաղիմացի Հայ որրանկարիչը, որ հին Գահիրեի ղպաի հնադարեան 11 վանջերու եւ եկեղեցիներու համար նկարած է շուրջ 400 սրրապատկերներ (1745 -- 1783 Թուադրուած), சூக்கா சியாய்சி புய வுயக்குயங்காயத் தயராமு: Ու ինչպես Նուպար Stp -- Միջայելեան կրսէ, «Հայրենիջից դուրս դեռ երբեջ չի եղել մի հայ սրբանկարիչ, որ իր կեանջում նկարած լինի աւելի բան 400 մեծ ne փոքր սրբապատկերներ», ինչ որ բացաոիկ հետաքրքրական երեւոյթ մրն է անաւչա եւ արժանի յատուկ ուսումնասիրու-Bhub: Բարերախաարար այդ ուսումնասիրութիւնը պատրաստ է արդէն, ընդարձակ մենագրութեան մը ձեւին տակ (անաիպ), նոյնինքն Նուպար Տէր -- Միջաիլեանի գրչով, որ յաջողած է պարդել ամբողջական վաստակը 18-րդ դարու այս երեւելի հայ սրբանկարիչին։ Կը մնայ Հրատարակուած աեսնել այդ աշխատան-

Ն. Տեր - Միջայելեանի սոյն գիրջը ունի յաւելուածական բաժին մրն այ, ուր արուած են եգիպտագայ Թեմի Առաջնորդհերու ցուցակը, Եգիպաոս գրուած հայերեն ձեռագրերու ցանկը (Թիւով՝ 31, գրուած 11 -- 20--րդ դարերուն), ինչպես նաև ներկայ աշխատասիրութեան համար வுள்ளுள்ளது தயு இத் வாய்ற யாழ்ந்டுներու եւ գրականութեան ցուցակը։

ինչպես կր պարզուի արդեն, եդիպաա-Հայ դաղութին տուեալ ժամանակաչրջահը կը յատկանչուի յարաբերաբար «կղզիա. յած» կենցաղով մը, հեռու՝ մեծ նուա-Sուժներ կամ բարդաւաSում է: Մենթ զայն նմանցուցինը տեսակ մր անցման անար, հրանքն թանիկրար գաղարաիահատուածի ծաղկեալ վիճակին եւ 19-րդ դարու նոր խմորումներուն, երբ կրկին պիտի զարեներ հայ դաղութեր ու երկրին պարգեւեր ճարտար, հմուտ ու քրիստոնեայ հայ դիւանագէտներու պատկառելի այլ մը՝ Պօղոս Պէյ Եուսուֆի, Արթեին Այ Չրաբեանի եւ Նուպար Փաչա Նուարեանի նուան ։

ԼԵՒՈՆ ՇԱՌՈՑԵԱՆ

Lultu

CUPUBULU ULULLY

2U34. 46UTFC ԼՈՍ-ԱՆՃԸԼԸՍԻ ՄԻՋ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կլէնտէյլի Հանրային գրադարանի սրա-சிங் மீட்டி, கோட்டிய 16-டும், மடிரும் மடியிதயல் է դասախոսութիւն մը՝ «Պաւդիկեան Հերոտիկոսական շարժման վախձանը միջ-նադարեան Հայաստանի մէջ» նիւթեն չուրջ, կազմակերպութեամբ Համազդայինի Շրջ. Վարչութեան : Բացում ը կատարած է Ռիթա Մահահահան - Եդիայեան: Տորքերը Հրայր Տէրմենեան ներկայացու-ராடு ர பாளார்வார், யயக்டுய^{ங்} தடிப்பு முள− որլ, բնութագրելով անոր նպասար Հայագիտութեան։ Ճէյմս Ռասրլ Արեւելագի-տունեան իր ուսումը առած է Նիւ - Եորքի Գոլումպիա եւ Անգլիոյ Օքսֆորտ Համալսարաններուն մէջ: 1980 - 1992 Finemկաններուն դասախօսած է Գոլումպիա Համալսարանը, 1992 - 1993-ին՝ Երուսաղէնի Հեպրու Համալսարանը, իսկ 1993-էն ի վեր դասախոսն է Հարվարտի համալոարանի «Մաչաոց» հայագիտական ամպիոնին։ Հրատարակած է կարգ մր ուսում-րասիրութիւններ՝ «Չրագաչտականութիւնը Հայաստանի մէջ», «Յովհաննես Թրյ-կուրանցի եւ Հայ միջնադարեան աւան... դութիւնները», ներածութիւն Գ. Նարեկացիի «Մատեան Ողբերդութեան» գրջի եւայլն : «Դասախօսը ներկայացուցած է Պաւղիկեան չարժումին պատմական հիմերևը ու ժամափանախորութուը ասարգրա-յատկութիւնները Հայկական աշխարհի կրօնական խայտարդետ խորջին վրայ :.

«ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՆՔՆԱՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՑՔԱՐԸ»

Էնսինոյի Ֆերահեան ազգային վարժարանի «Տիգրանեան» սրահին մէջ, Յունիս 21-ին, Հ. 8. Դ. «Ռոստոմ» Կոմիակու*թեան Ցարարերական Ցանձնախումբին* կազմակերպութեամբ տեղի ունեցած է ղասախօսութիւն մր՝ «Հայաստանի ընտրութիւնները եւ իշխանութեան ինջնա... Հաստատանան պայքարը» բիւնին շունչ: Բացումը կատարած է Մարտիկ Կապուտեան ։ Առաջին բանախօսը՝ Ռազմիկ Շիրինեան, անդրադարձած է պետականութեան ամրապնդման, անոր նպաստող կետերուն, չեչտելով իչխանութեան ամ-րապնղումը պետականութեան ամրապրնուման հետ չչփոխելու անհրաժեչտու-**Երւնը: Ան չեչտելէ հաջ Թէ ընտրութիւն**ները չեն որ կր հաստատեն պետականու-

թիւնը, ի մասնաւորի նոր անկախացած երկիրներուն մեջ, ինչպիսին է Հայաստանը, անհրաժելա նկատած է Հայաստանի մէջ ներկայացուցչական գրութեան ստեղծումը, բաղաքական խմբաւորումներու եւ ժողովրդային չարժում ու իչխանութիւն կապի հաստատման անհրաժեչաութիւնը։ Երկրորդ դանախօսը՝ Ժան Գոսագեան, մատնանչած է Հայաստանի մ էջ կիրարկուող ընտրութիւններու խոցելի վիճակը, գայն բաղղատելով Թերաճ երկիրներու մէջ կիրարկուող դրութեան հետ եւ չեչտելով որ Հայաստանի մեջ ուժերր կր տարտընուին, ստեղծուած է քաոս մր, որուն մէջ ժողովուրդը իր ընտրութիւնը ընելու պատեհութիւնը չունի, որով հետեւ իչխանու Թիւնները իրենք գիրենք ուժով ին պանտառներ:

> **ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ** Ս. ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆԻ ՀԵՏ

Կլենսոեյլի Անժել հաչարանին մեջ, Յունիս 22-ին, տեղի ունեցած է հանդիպում մը Սիլվա Կապուտիկեանի հետ, կազմակերպու թեամբ Հ. 0. Մ.-ի Շրջ. Վարչութեաց եւ «Նաւասարդ» ամսադրի Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին ։ Բացումը կատարած է «Նաւասարդ»ի խմբագիր Արմէն Տօնոյեան , Մանու, Գէորդեան ներկայացուցած է Կապուտիկեանի կեան քն ու գործունկու թիւնը: Ողջոյնի ասոր արաասանած է Հ.0.Մ.-ի Շրջ. Վարչուխեան ատենապետուհի՝ Վիջի Քելեջեան։ Կեղրոնական Վարչութեան անդամուհի՝ Մաքօ Մկրտիչեան ներկայացուցած է Հ. 0 . Մ .- ի դործունկու Թիւնը ։ Սիլվա Կապուտիկեան խօսած է «Հայ կանայք այսօր Հայաստանի մէջ» նիւթերն չուրջ, յայտնելով որ, ինչպէս անցեալին, այսօր ալ հայ կանայք իրենց կարելին չեն խնայեր նորանկախ Հայաստանի պետականութիւնը ամրա... պրնդելու գործին մեջ:

ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐՈՒ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ

Фшиштինшյի «Աղшбшնыши» ирш4 ին մ էջ, Ցունիս 25-ին, նչուած է Քսան կախաղաններու 80-ամեակը, որուն ներկայ եղած են հազար հողի ։ Բացումը կատարած է հանդիսավար Յովսէփ Նալպանտ-եան, նչելով որ «անմակ քսանները Հնչակեան տարեզրունեան մէջ օրինակելի են իրենց Հայրենասիրութեամբ, դաղավարապաչտութեամբ, ղերագոյն ղոհարերութեամը, խիզախութեամը եւ կամ թի ուժով ու ազգասիրութեամը»: Ս. Դ. Հ. Կուսակցութեան Արեւմաեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմնի խօսբը փոխանցելով Գրիգոր Խոտանեան, անդրադարձած է կուսակցութեան ներկայ կեցուած ջին եւ գործունկութեան։ Օրուան բանախօսը՝ Հայաստանի Հնչակեան Կուսակցութեան դեկավար Եղիա Նահարհան, անդրադար-ճած է քսաններով խորհրդանչուող հրևչակեան Հերոսական սխրանքին եւ խօսե-

ԻՐԱՆ ՉԻ ՍԻՐԵՐ UMUSULTULLTOPE

Իրանի իսյամական հանրապետութիւնը որոշած է սահմանափակել ապաստանեալներու Թիւր որ 2.274.000 է ներկայիս եւ որոնց աւելի ջան կէսր Աֆղանիստանեն եկածներ են, 600 Հազարը Իրաբէն եւ 54 հազարը այլ տեղերէ, գլխաւորաբար Ագրրբեջանեն ։ Իրան կր պատրաստուի այս հատուածին մեջ մարդահամար մր կատարելու: Խուգիստանի նահանդին մեջ ճամբաներու երկայնջին ապրողները պիտի փոխադրուին յատուկ ճամբարներ ։ Ոչ մէկ ապաստանեալի պիտի արտօնուի քաղաքներու մեջ բնակիլ։

Իրանեան կառավարութիւնը որոչ օժանդակութիւն խոստացած է աֆղան 500 հազար ապաստանեալներուն որոնը իրենց կամ բով պիտի մեկնին երկրէն։ Այդ ծրագիրը նիւթական նեցուկը ա. պահոված է ՄԱԿ-ի ապաստանեալնե-րու յանձնաժողովին , Իրանի Ներջին Նախարարին Համաձայն, կան նաեւ 100 Հազար աֆղան գաղտնի ապաստանեայներ։ Նոյն նախարարութիւնը մաահոգ է նաեւ իրանցի կիներու եւ ապաստանեալներու միջեւ կնքուած ամուսնու-[ժիւններեն ու յայտարարած է որ այդ միութիւնները պարտին նախարարութեան արտոնութերւնը առնել:

ுவி மிடியுவு மியயிம் மேறுக் \$, 184 «U. Դ. Հ. Կուսակցութիւնը այսօր անյողդողդ կանդնած է մեր նորանկաի պետականութեան կայացման եւ ամրապնոման դործընթացին մասնակից ուժերու, այդ դործրնթացր ղեկավարող ազգընտիր նախադահ՝ Լեւոն Տեր - Պետրոսեանին անվերապահ զօրակից հանրային ... քաղաքական կազմակերպու թիւններու կողջին»: Գործաղրուած է դեղարուեստական յայտադիր մր, որմէ ետք խօսք առնելով Հալաստանի Լոս - Անձրլրսի հիւպատոսը՝ Արմեն Բայբուրդեան, ի մեջ այլոց ըսած 5. -- «Այսօր արդէն իրականութիւն դարգած է ճուրրբեսու բևաձև, աւրբառ ամաա եւ անկախ հայրենիք մը. մենք հաւատացած ենք որ այսօրուան Հայաստանը արղէն թեւակոխած է կայունացման իր հանապարհր» ։

Փասատինայի մեջ, Bունիս 24-ին, Հրնչակեան քսան կախաղաններու 80-ամեա... կին ձոնուած երդման արարողութեան մր մե ծառն դեմոլիրարում մասը, միջրակու Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակ... ցութեան չարջերը։ Նորագիրներու երդումը ընդունած եւ ուղերձ մր արտասա-

նած է Եգիա Նաձարեան։

LPUSAL

Ներածական՝ Գորֆու կղզիի րնութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ՇԱՔԷ ՏԷՐ - ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

նիւթը այնքան Հետաքրքրական է, որ Հարեան կր սթափի իր վերացական վիճակեն որուն մեջ գինւք կը միսրձեն ամեն շարան հասցնելիք հայերէն յօղուածները։ իչոտոր որ նախորդ դարէն պահած է բաղքատական կրմնագիտութիւնը գիտական իրարկում ի բրերարկելու աարտամ իղձ ^{մը, նոյնպես} աշխուժացած է։ Կոմսը նըրքաղաքավարու թեամբ կ'ուն-կրորի գիւղացիներու իմաստութեան դասիր Թեսասեր ժասախոսուներւրն: Աչ ոշի մաջէն իսկ կընայ անցնիլ եե արդէն յի քարի արմադ լուոց է այլ ասիներբևում: ը և արաս քատ է այլ այի արև արև , կեսօրուան ճաշի ամբողջ տեւողունեան, թեսասն ին ճանք ին փաստաննուդրբնու գրարը ցուրաստարի դէծ Հբերարսոտիար ան արանական արաքորութերաններուն մաորը - դիրչ Տանբար հուսը սերւսնունար ին թոնանեն այն արմերունիւրդրենն ին թեղանիջի ծայրին կամ սեղանի ծածկոին վրայ, կամ իր հնամաչ նօթատետրին արի ապրելու այս արիսաիսա ոսվո-

կետերեն մին է . նամանաւանդ երբ գիաբրե նք հրաս բերբեն չէ հաճանագ իրևդալ իր իսկ արձանագրածները, բանգի չափազանց խիտ ու անընթեռնլի ձեռագիր մը ունի : Ամեն Երեջչարնի, երբ Հասնի իր ծաւալուն եւ հասա հայերեն յօղուա. ծր սկսելու պահը, Թէոտոր ժամերով կ'օգնե իրեն, որպեսգի այդ նօխագրութիւնները միասնաբար վերծանեն։

8ետ միջօրեին, մինչ իմ դորսիրական պան թերակն մեծ ապատիւները փակ փեղկերով սենեակներու մէջ կր ննջեն, ես վար կ'իջնեմ անձայն, կ'ուղղուին ղէպի գիւդացի ընտանիջին բնակարանը եւ փոխ կ՝առևեմ կոմսին հանդարտարարոյ բուռակը, որ այգիներու եւ անտառներու միջով գիս կ'առաջնորդե հոն ուր կը գտնուի աշխարհի Թերեւս ամենեն սիրուն ծովափը. անունը՝ Միրտիոտիսա ։ Սպիտակ կրային ժայուհրուն ներքև կը տարածուի առիւծային ոսկեգոյն եւ տապիոկայի պէս եանաի աւաժն՝ իսև շբևատւսնուդրբևով այնաեց գիզուած՝ ծովուն չնորհիւ որ ծովերրէն մom վաթսուն կանդուն ներս դանուոց նեց աւազաչերտի մը վրայ կը բացուի : Հոս՝ ժայուրը ծակ -. ծակ են եւ ծովային բոյսեր պարունակող բնական փոսիկներ ունին, որոնք ծովու տեղա--மாடாட்டுக்கும் முயகாடு தாடிரி கட்டுக்குமாயցող ձուկերով կը լեցուին ։ Արեւին տակ՝ փոսիկներուն մեջ չուրը աւելի չերմ կ՛րլլայ ջան մարդկային արիւնը։ Այս բնական լողարաններուն մէջ կ'երկննամ գունաղեղ ծովախոտերու ծայրեն մեզմօրեն மாம்யத், காக்மயடித்ப மீலா மீயா மீழ புகழ զգալով Իոնականի խաղը դէպի հա ու առաջ։ Երկրագունդի սրտի զարկերուն պես ։ Ասիկա աշխարհագրական կետ մը

վերջ խաղալ ինքն իր հետ : Շատ աւելի խորունկ մակարդակ մըն է, ուր արեւը մաքիդ աղրիւրն իսկ կր Թմրեցնե, ջիղենում թւ սորսնրբնում բնրայրնիր ատևածելով հետոքհետ է կուտակուող մ Թունիւն մը, թմբիր մը, ուժ մը։ Միաժամանակ րարերեր եւ վտանդաւոր այս արեւին տակ՝ իւրաքանչիւր մատի կրճիկ, իւրաքանչիւր բաղուկ եւ սրունը կ'ընդլայնի իր ուրոյն կենդանական գիտակցութեան առաւելագոյն չափով: Գլխուդ մացերը՝ [ժրջուած յարդի նման՝ կր միախառնուին մարմնիդ չուրջ տարուբերող խոտերուն: W&&ուածի, չնչահեղձ եղածի տպաւորու-Թիւն մր կ'ունենաս չրջապատի տարրե-րուն հետ ֆիդիքական միախառնումի զգայնութեներ: Արեւի սեւ լոյսեն կուրցած՝ քեցի ծանօթ աշխարհեն ոչինչ կը մնայ, բացի ձուկերու մանրիկ, կճող, արատաղ Հաղես արբեն, օնօնուր դանդ-նիդ վրայ որուն տերը չես այլեւս։ Կնոջ հանդեպ սիրոլ կամ ստամութսի կծկումի պես գործունեու թեանց պարզ աշխարհին ջեղ կապող նախախնամական դգայնու-Թիւն մր : Կրնաս այսպես մեռնիլ ու չանդրադառնալ Թէ կը մեռնիս։ Խանդարող մտածում կամ ուրուական չունեցող մարմնի մր խառւթիւնը, կչիռջը եւ Sn-խու / իւնր:

Հոս երբեմն կը հանդիպիմ պայնուցիկով ձուկ որսացող Հաչմանդամ Մատ**ժուին**, որու ապօրինի գործունկութերւնը այս խորչերուն մէջ իրեն արդէն իսկ ար-சயத். த மீத்டி யத்த கட க்யும் கிகாழத் கழடிகட մատ : Իրեն կ'օգնեմ որ ջուրին տակեն հաւաքէ այն ձուկերը, որոնք մակերեսին վրայ մրալու փոխարկը, արժասկրալի պատճառով մր կ'ընկզմին , Իրիկունները կամ միջավայր մը չէ այլեւս, ուր գիտա. դինջ յանախ դիտած ենք, երբ մասնագէ-

– ըութիւնը Զարեանի նկարագրին Հաձելի կից եւ ենթագիտակից միտջը կընայ ան- տի յատուկ ուչադրութեամբ իր ձուկերը կը խորովեր ցախերով կրակին վրայ, կողջին ունենալով Զարեանը՝ աղամանով եւ կոմոր՝ լիմոնի հիւթքի պղաիկ որուակով : Մատթու կը նախընտրե իր ձկնորսուներնը յետ միջօրերն կատարել. այդ արգուր, առանքաւդրբնու գայրն էի ինրաև վարատել ելուրի փոքր պաՀակատան մէջի ոստիկանին խոր բունը։ Սջանչելի ընկերակից մըն է, քանի որ բնաւ չի խօսիր։ Կարկանուած զգեսաներ եւ ընկալեալ բուրդե բանկոնը հագին՝ ծովեգերեի գանսու արժերուր վետ որ ին հանժի դանդադօրեն, ոտքի սեւ մատներով (որոնը այժմ ուռած են) սրութիւններուն կառչած: Աջ ձեռքով բռնած կ'րլլայ իր իսկ չինած պայթուցիկը _ ծխախոտի թեթեղեայ աուփի մէջ, հրկիզումի կարձ செய்வி: சிறைக்யக்காசெய்ய வுயக்கம் மியமு իրադարձութեան մը դէմ առ ի զգուչութիւն՝ ապահով հեռաւորութեան վրայ կը հետեւիմ իրեն:

Մօտաւորապես ժամը երեջին, ան միչտ կը մաղլցի ծոցին վրայ նայող բարձունքր, հոն ուր արեւի լոյսին տակ պսպղա-ցող մենաստանը կայ, եւ գլխաւոր մուտեր շունիր, ին հարուգ անգանումու գուկերը Թաղիք գին գլխարկին մէջ խոտին վրայ դրած՝ կր մրափե :

իրմ է երեք Հարիւր ոտք վարը, ես՝ Հրրակեց սպիտակ աւաղի չերտեն ղեպի մեծ ժայրին շուքը կը վաղեն, Տիղեն սպաուսծ ու պահ մը չնչահատ՝ հոն կ'երկարիմ : Ինձմ է վեր , ժայուսա բլուրի սրակն րիսելով՝ աղջնակի մասի պես նուրբ ա-նոյչ ջուր մր կր ծորի աւազեայ փոսիկի

(Tup. 51)

h Shousu4

Պ. Ալեբսան Օգանեան 500 Ֆր. կը նուիրե «Ցառաջ»ին իր կնոջ՝ Մարիեթի եւ ծնողաց Տէր եւ Տիկին Ներսէս Օհանեանի յիչատակին :

4119

FALAR ZUBBRANG

Ներկայիւս կոչ կ'ուղղենք բոլոր Հայերուն, որոնք իրենց ընտանեկան յարկէն ներս ունին Մեծ Եղեռնէն Վերապրողներ, եւ կամ իրենց գրացիներուն կամ բարեկամներուն չրջանակեն ներս կը ձանչնան այդպիսիներ, որ հաճին անմիջապես կապ հաստատել Մարսէյլի Սրբոց Թարդմանչաց Մայր Եկեղեցւոյ դիւանատան հետ,

4 ham du ju. - 91 - 77 - 84 - 70

տալով վերապրոդին անունը, մականունը, Smught be Shamamith Phile:

> 7.11.11.1 ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԱՑՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

4UBUUSU'L 26002U36h sor mobbe

Հայաստան հեռաձայնելու համար հարկ է այլևս գործածել նոր Թիւր (fnm)՝ 374 (փոխանակ 7-885-ի) յաւելեալ՝ 2 Երևանի Համար եւ խօսակիցին Թիւը, այսինքն՝ 19 (Ֆրանսայի պարադային անչուչտ) шщи 374-2 ы Перер:

U. BN-LZUVVLU-U4PSh2

ՇԱԲԱԹ, Ցուլիս 15, տօն է Սրբոց Երկոտասանից Առաքելոցն Քրիստոսի եւ Պօղոսի Երեքտասաներորդ Առաքելոյն։

Այս առներ, Փարիզի Ս. Յովհաննես -Մկրտիչ Մայր Տաճարին մեջ, ժամը 10-ին պատարագ կր մատուցուի։

> UPPAS PAPAULTOUS UUSP 646268h **LITTUTEST**

Սրբոց Թարզմանչաց Մայր Եեկեղեցւոյ Վարչական Խորհուրդը 1995 - 1996 ուսումնական տարեչըջանէն սկսեալ կըթա-**Թոչակ մր կը հաստատէ յաւերժացնելու** Համար յիչատակը Մայր Եկեղեցւոյ բարերարուհի՝ Աարինկ Սիմիթեանի։

Այս կրթաթոշակը կր յատկացուի Նիս կամ մօտերը բնակող այն հայ ընտանի-ջին, որ կը փափաջի իր զաւակը ուղարկել Նիսի Պարսամեան Ազգային Վարժարանը, բայց նիւթական միջոցներ չունի:

Կրթաթոշակը մնայուն է մինչեւ դպրոնի առանան տանդարաբ ան, աշարբևան լաւ աշխատի եւ դասարան չկրկնե ։ Կրր-**Ժա**թողակի Համար դիմում կատարող *թեկնածուները Մարսէյլի Սրբոց Թարդ.*մանչաց Մայր Եկեղեցող Վարչական Խորհուրդին պետք է ուղարկեն իրենց խնդրանքը, որմէ յետոյ Պարսամեան դպրոցի անօրէնութեան հաւանութիւնը առնելով կը կատարուին անհրաժելա ձե-ւակերպութիւնները։

Խնդրագրերը ուղարկել Մայր Եկեղեցի, 339, Ավընիւ տիւ Փրատ 13008, Մարսեյլ ամենեն ուշր մինչեւ Յուլիս 31:

Վարչունիւնս ազատ է իրեն համար լաւաղոյնը նկատած Թեկնածուն ընտրելու:

> ጉኮኮሀኒ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

2UBUUSUTh **ՓԱՐԻԶԻ** ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ

Կը ծանուցուի որ 1995 Յուլիս 3-էն Ֆըրանսայի Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանատունը կը գործէ իր մշտական նուսուվայրը՝

> 9, rue Viète 75017 Paris M° MALESHERBES

Հեռամայն. 42 · 12 · 98 · 00 (գրասենեակ)

42 · 12 · 98 · 02 (հիւպատոսա_ կան ճիւդ)

Հեռապատնեն . 42 · 12 · 98 · 01 (գրասեն_

42 . 12 . 98 . 03 (հիւպատոսական ճիւղ)

Վիղաներու եւ Հիւպատոսական այլ սպասարկութիւններու համար դիմել՝ Երկուչարնիկն Ուրրան, ժամը 9-կն 13:

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBAF vous informe qu'il reste des places à la colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août.

Pour tout renseignement, veuillez téléphoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au vendredi de 10h à 15h.

10204010 Pbylng Per **Ի**ԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժա նորդներեն կը խնդրուի - նախընտրա. րար .. հասցէի առժամեայ փոփոխու թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթա տարի գրասենեակի միջոցաւ, չծան. րաբեռնելու համար «Ցառաջ»ի վար չութեան եւ առաքման ընկերութեան աշխատանքը:

Անկարելիութեան պարագային կա. րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թեր. թիս վարչութեան, մեկնումի թուա կանեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկու հասցէները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցել 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարա կան յաւելեալ անկանոնութիւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ. նողներու հասցէի փոփոխութիւն չկա. տարուի:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՐ ԱՌԿԱԽ ՀԱՇԻՒ ՈՒՆԵՑՈՂ ԲԱԺԱ. *ՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ* :

> Շնորհակալու Թեամը՝ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՑԱՌԱՋ»Ի

THUSH NETULL

Կապոյա Խաչի Լիոն - Վիլեօրպան «Ա րաջո մասնանիւզի տարեկան պարահան. ղեսը՝ Հոկտեմ բեր 21, դագին Շարպոնիեր

Մանրամասնութիւնները յետագային։

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

Ted Augsuludaeu

Grande fête champêtre à la Colonie de Bellefontaine (Jura)

le Dimanche 16 Juillet à partir de 11 heures

Bar — Buffet — Animation par les colons

Inauguration du terrain omnisports -Aire de jeux

VENEZ NOMBREUX PASSER UNE AGREABLE JOURNEE -

UGAB

DE L'UGAB

A PARIS 10 au 15 Juillet

Comme nous l'avons annoncé précédemment, près de mille athlètes sont attendus à Paris (*). Les jeux se dérouleront à la Halle Carpentier, qui abrite cinq terrains de basket et de volley, ainsi qu'une annexe pour le football. Tous les athlètes et leurs dirigeants seront hébergés à l'Hôtel Méridien-Montparnasse. Trois bus de la RATP feront la navette entre l'hôtel et la Halle Carpentier.

La plus imposante délégation sera celle des Etats-Unis, avec 162 personnes venant de cinq villes différentes: Detroit, Los Angeles, Fresno, Boston et Oakland.

Outre les activités sportives, une soirée «disco jeunes» est prévue le soir du 12 Juillet; puis la participation, dans la nuit des 13 et 14, aux festivités du «14 Juillet».

Un dîner de gala clôturera les Jeux, le 15 Juillet, à la fin des épreuves sportives, pour la remise des coupes et médailles. Un spectacle, haut en couleurs, est prévu durant cette soirée de gala.

(*) Pour toute information complémentaire, veuillez contacter : Stéphanie Samuelian: 40.50.60.53.

ኒኮኒዓሮԱԲԹԻ ցրելեՍ 13 **JEUDI** 13 JUILLET

LE NUMERO : 5,00 F 6909 SUPP - Phh 18.634

TURUPE UNULPHUE (1925 - 1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATCH

LE PREMIER OUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925 DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83. Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - FAX: 48. 00. 06. 70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

የԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրհայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր , 5,00 **Ֆ**.

19 · 437 & mju

329 · 300 du ju

130,252 дшуй

«Tuulhpuul»

69e ANNEE - N° 18.634

կուսակցութ-իւն

2,52 mnynu

42,66 mnynu

16,88 mn4nu

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

flish us surna

ՄԵՐՊ ՈՒԺԵՐԸ Յուլիս 11-ի երեկոյհան տիրացան Սրեպրենիջա ջաղաջին ளு «யயுய்ளியடுக்கும் புலார்» கொத்கியாவி էր ՄԱԿ-ի ուժերուն պահպանութեան տակ գտնուելով: Քաղաքին անկումը դաղ Թականներու 20-30 Հաղար Հոգինոց նոր չարաններ գոյացուցած է, քանի որ պոսնիացի բազմութիւններ Հոն ապաստանած էին որպես ապահով վայր։ Սերպերու այս նոր նուանումին ոչ մեկ աղդեցութիւն ունեցած են 0011.6-ի կողմ է կատարուած օղային ումրակոծումները որոնը միայն ջանի մր հրասայլ փճացուցած են ։ Սերպերը պատանդ վերցուցած են նաեւ չուրջ երեք տասնեակ Հոլանտացի կապոյտ սադաւարտաւորներ. մնացեալները իրենք ևս նահանջած են ղեպի հիւսիս, նոյն ծակատագրին չեն Թարկուելու Համար: Սրեպրենիքայի արվումը րախանայլ դն կը նկատուի պոսնիացի մահմետական բրրակչութեաց պատկանող այլ քանի դն անաններու եւս Սերպերու կողմ է դրաւուքին։ Այս վախը արտայայտած է Պոսնիոյ վարչապետը Հարիս Սիլածիք, իր յուսախարունեւնը յայտնելով ՄԱԿ-ի Հանդեպ, աւելցնելով որ ան զաւանանած է իրենց ր այլեւս ոչինչ վը սպասեն անկէ: րեպրենիջայի անկումը գլխաւոր նիւթ եղած է նախապահ Շիրաբի եւ վարչապետ քուլի տեսակցութեան : Ֆրանսայի նախաղահր պատրաստակամութիւն յայտհած է ֆրանսական մասնակցութեան մր ՄԱԿ-ը որոշէ զինուորական գործոանիւն մը կազմակերպել, ետ առնելու ամար Սրեպրենի քան : ԱՄՆ-ու Քոնկրկան ալ կը պատրաստուի ջնջել Պոսնիոյ դեմ արկուած գինարդելը:

₩ԱՄԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ չափաւոր Webph իմամ Սահրաուի Bacifu 11-ին պաննոււած է Փարիզի 18-րդ Թաղամաար մղկի թեն մէջ : 85 տարեկան կրձնաարը որ հիմնադիրներէն կր նկատուի ^{Փրկու}նեան Իսլամական Ճակատին, դէմ կ արունիւններու, արտունեան ու աառով կը հակադրուէր Իսլամական Ձինեալ արաւորում ին : Մյս վերջինը ալժերաար իսլամական չարժումին ամէնեն արատական թեւր կը կազմ է: Իմ ամը արեն մահուան սպառնալիք ստացած էր։ իր ահանճե վար ին որևշրչք սև անգրրական այս երկու Հոսան քներուն հակամարտութիւնը այսուհետեւ կը փոխադրուի Ֆրանսա ու Հաչուեյարդարի այլ արարջներ ալ տեղի կ'ունենան : Ոճրաժոնջրբնե փախուսան նրևանենը ինաիած են երիտասարդի մին ալ վրայ որ գիրենը կր հետապնույեր ։ Երիտասարդը եւս մահացած է։ Փրկութեան Իսլամական գարատն ոջինիը ուսատուրադրապաս ու որատած է ալժերական իչխանունքիւնը:

ԹՈՒԲՔԻՍ, ջերմեռանդ պաչտպան մր ունի Եւրոպական թորհրդարանին մէջ, յանձին Ֆրանոայի նախագահ Ժ. Շիրաeh: Ան Bnighu 11-ի ելոյներն ըննացքին քրնոյութը առանատարագ է Նուներո արսային Միութեան անդամակցութեան թեղը։ Ատիկա, երբ յայտնի եղած է որ արրքիա մտադիր չէ ժողովրդավարացդար ինդէ անաշարջուաջ ճայերն ասրբլու։ Ֆրանսայի նախաղահը կոչ ուղղած ի թոնջնահանարին սև հենապե բանսանայի դիարանու Նունեիս անադաժնունիւրն: Մա ըստծ է. «Եթէ մերժենք այս կոչը, իրկնակի վտանգներու դուռ կը բանանք. առաջինը Թուրքիոյ մեջ յետադիմական մոլեռանդ հոսանքին հզօրացումն է երկրորդը այն որ այս կարեւոր դրաին եթէ յուսախար մնայ Եւրոպայէն,

կրնայ հակիլ դէպի այլ խմբաւորումներ»: Ս.յո խանդավառ գօրակցութիւնը իր անոքիջական արձադանդը դտած է թուրք մա. մուլին մէջ որ Յուլիս 12-ին լայն տեղ աուած է Ֆրանսայի հախադահին ելոյթին : Նոյն Թուականի «Հիւրրիյեթ» օրա. [ժերթեր առաջին էջին գրեթե ամբողջ justend gluband & « Thouh Utouhto» խորագիրը։ Կատարուած լրատուունեան նրկբևանաչ է քուսարիան դնը ան ուն d. Շիրաը ձեռըը համբուրելով կ'ողջունկ Թուրքիոյ վարչապետը կլիդկի պալատին մուտքին : Լուսանկարին տակ դետեղուած տողերով կ'ըսուի. «Հակառակն ըլլալով Միթերանի որ նախապաշարումներով կր շարժեր Թուրքիոյ հանդեպ, այլեւս էլիզէի պալատին մէջ կր գտնուի Թուրքերու բարեկամ մը»: «Միլլիյէթ» யு முறையுமுயை த் «ிவயம் முற்று வட ய-ւելցուցած. «Ֆրանսայի նախագահը Եւրոպական խորհրդարանին մէ, "Թուրքի մր buluh houbgui.

ՍԹՐԱԶՊՈՒՐԿԻ մեջ Յույիս 11-ին աեղի ունեցած ֆրանքեւգորմանական 65-րդ վեհաժողովը յանդած է կատարեալ համաձայնութեան, երկու դեկավարները Համամիտ են Եւրոպայի Միութեան յետագայ գարդացումին մասին. այդ Միուներնը պիտի կրնայ մինչեւ 25.30 ան-ரயர எடிக்கம்பு:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Ներջին նախարարութիւնը որոչած է վճռակամ վերաբերում ցոյց ատլ այն օտարականներուն հանդէպ որոնք ապօրինի կերպով կը մնան երկրին մէջ։ Օգոստոս 15-էն ետք չաբախական **Յոիչքներ պիտի կազմակերպուին**, ի հարկին Եւրոպայի Միութեան միւս երկիրներուն հետ գործակցարար, որպեսգի խնդրոյ առարկայ օտարականները ետ դրկուին: Արդեն, Յույիս 10-ին, 51 Ռումանացիներէ բաղկացած խումբ մր Պուբնքն Линита ?:

ՆԱԽԱԳԱՀ Ժ. ՇԻՐԱՔ ՍԹրագարերկի Եւրոպական Խորհրդարանին առջեւ Ցուլիս 11-ին երբ կր ներկայացներ Ֆրանսայի նախագահութեան չրջանի տեղեկադիրր, Թիրախ եղած է խորհրդարանականներու բողոքի բուոն արտայայտութիւններուն։ Ցատկապէս բնապահութեան շարջերու պատկանող խորհրդարանականներ պաստառներով ու աղմկելով ջանացած են խանդարել նախաղահին ելոյ-Bը, իրենց գայրոյթը արտայայտելով հիւլէական փորձերը վերսկսելու անոր ծանօթ որոշումին ղէմ։ Խորհրդարանեն դուրս ալ ցոյցեր կատարուած են «Կրինփիս» ընտպան չարժումին անդամներուն կողմ է, որոնք բախումներ այ ունեցած են ապահովութեան ուժերու հետ։ Նոյն հարցին մասին նախագահ Շիրաբի ուղղուած կոչ մր ստորագրած են աւելի քան 400 ֆրանսացի հետազօտողներ ու գիտնականներ, անոնց մէջ կան Համալսարանի տեսուչներ, հիւլէական գիտութեան մասնագէտներ, բնագէտներ, Համալսարանի դասախօսներ, եւլն .: Բողուքի ձայներ կր բարձրանան ամէն կողմ է. Դանիոյ եւ Աւստրալիոյ մ էջ ֆրանսական ապրանջներ պոյջոնի կեննժար. կուին ։ Գանատայի ֆրանսական դեսպանատան եւ Հիւպատոսարաններուն առջեւ ալ ցոյցեր տեղի ունեցած են։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ իր յարարերութիւնները Հանոյի հետ բնականոն դարձուց։ Սպիտակ Տան մէջ, նախագահ Գլինքերն պաչաշնապես յայտարարեց Թէ Միացեա, -Նահանգները որոչեցին գիւանագիտական յարարերութիւններ հաստատել Վիկթնամի հետ : Այսպեսով կը փակուի ամերիկ-

LUBUUSU'L

ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ

Կեդրոնական Ընտրական Յանձնաժողովը, Յուլիս 11-ին, հրապարակած է ընտրութիւններու արդիւն քները։ Հիմնուելով «Աղդային Ժողովի պատդամաւորների ընտրութիւններու մասին» օրենքի թիւ 35, 36 եւ 39 յօդուածներու վրայ, համեմատական կարգով բնարութիւնները հետեւեալ պատկերը կը պարզեն. --

Ազգային

ժողովրդավարական Միութիւն 57.996 du 14 7,51 mnynu

Ազգային ինքնորոշում Միաւորում 42.987 du ju 5,5 mm/mu

Ազգային Պետութ-իւն 8.397 4.11 1,09 mahan

Առաքելութիւն

10 · 426 & Juju 1,35 mnhnu

ժողովրդական կազմակերպութիւն 6.706 du ju 0,87 mn4nu

«կամք» Միութիւն եւ Հայ Դաշնակցութիւն կուսակցութիւն 15.424 du ju 2 mnlinu

Հայաստանի Ագրարային ժողովրդավարական կուսակցութիւն 12.143 dunju 1,57 mnynu

Հայաստանի Գիտա-արդիւնաբերական եւ Քաղաքացիական Միութիւն 9.940 du ju 1,29 maljan

Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցութիւն

13.784 du ju 1,79 mn4nu Հայաստանի կոմունիստական

93 ·353 duju 12,10 mnnyu

ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Ազգային Ժողովի ընտրութիւններու

յին ժողովի համեմատական կարդով ընտրուածներու աթոռները հետեւեայ ձեւով կը բաշխուին ...

«Հանրապետութ-իւն» միաւորում 20 ախոռ «Tuufhpuuf» 8 ш/дип

Այս տուեայներու հիման վրայ Ազգա.

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական

«Հանրապետութիւն» Միաւորում

<u>Հայաստանի</u>

կոմունիստական կուսակցութիւն 6 աթոռ

Ազգային

ժողովրդավարական Միութիւն 3 աթող Ազգային ինքնորոշում Միութիւն 3 ախոռ

Կեդրոնակալ ընտրակալ Յանձնաժողովր հաստատած է 70 ընտրատարած քներու մեծամասնութեան կարգով տեղի ունեցած ընտրութիւններու արդիւնքները, որոնց վերաբերեալ Յանձնաժողովը որեւէ բո-

பாழ ¿த் **யாயரய**ி : Ցուլիս 29-ին տեղի կ'ունենան երկրորդ. ընտրութիւններ, թափուր մնացած աթուներու համար։

«Crucumpton »

(3nipu 10/12)

ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐՈՒ **ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ**

Bուլիս 11-ին, L. Տէր-Պետրոսեան ընդունած է 112-ի նախագահ Ռ. Քոչարեանը։ Անոնը միասնաբար ձչդուծ են արցախեան կնճիռին նկատմամբ Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետու թեան գիրջորոչումները, նախրան Մինսկի խումբի պատուիրակութեան չրջան այցելութիւնը։

եան պատմութեան տխուր էջերէն մէկր: 8 իչեցնենը որ 1965-կն 1975 տեւած Վիկ /dնամի պատերազմը խլեց 58 Հազար Ամերիկացիներու եւ 3,5 միլիոն Վիկ Թնամցիներու կեանքը։

ԳԱՀԻՐԷԻ մեջ Իսրայել եւ Պաղեստինի Ազատագրութեան Կազմակերպութեր. նը սկզբունքի համաձայնութեան մր յանդեցան կենսական ութ մարդերու մէջ իչխանութեան փոխանցման կապակցութեամբ՝ կազ, ջարիւղ, ճարտարարուեստ, առեւտուր, երկրագործութիւն եւայլն:

ՍՐԻ ԼԱՆՔԱՅԻ օդուժը ռոքրակոծած է Ժաֆնա Թերակզգիի հիւսիսը դանուող Նավալի կղզիի կաԹողիկէ եկեղեցին։ Ռմբակոծումին զոհ գացած են 65 քաղաթացիներ -որոնց 13-ը մանուկներ. եւ վիրшւորուած 150 հոգի:

ՓԷՔԻՆ զումարուելիք Կանանց Համաշխարգային ժողովեն երկու ամիս առաջ, ՄԱԿ-ի պատկան յանձնախումրը հրապարակած է 1995-ի իր տեղեկադիրը, ուր չեչար կը դրուի կանանց կրը-Թու թեան անհրաժելաու թեան վրայ: St. ղեկադիրը կ՝անդրադառնայ զարդացման ընթացքի մէջ գտնուող երկիրներու կանանց դերին ու կարիջներուն։ Կ'րսուի [ժէ ամէն տարի 500 հազար կիներ կը մա-Հանան յղութեան կամ ծննդաբերութեան մը հետեւանքով եւ 40 միլիոն վիժումներու կեսեն աւելին ապօրինի կերպով կր կատարուի եւ որոնցնկ 67 հազարը մահուսաքը վերջ կը գտնեն:

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ **ԲԱՔՈՒԻ ՄԻՋ**

Թուրքիոյ վարչապետը Թ. Չիլլեր Ա. գրրբեջան այցելութեան, ընթացքին մեծ պատիւներու արժանացած է։ Զինբը գիմաւորած է նախագահ Այիեւ: Թ. Չիլլեր յայտնած է Թէ Աղրբեջանի դատերը միջազգային ատեաններու մեջ պիտի պաշտպանե այնպես որպես թե Թուրբիոյ դաարևն ննայիր: Որ բանուի դեն նրաունած է հայկական ուժերու կողմե գրաււած շրջաններէ Հոն ապաստանած գաղ-**Թականներ ու անոնց ըսած Թէ իրենց** արդար դատր ամբողջ աշխարհին լսելի դարձնելու պարտականութիւնը ստանձ... նած է ինք եւ Թէ նախաղան Ալիեւի հետ գործակցարար ամեն ջանք պիտի գործաղրէ որպեսզի այդ գաղթականները վերադառնան իրենց Հողերը։

Այս այցելութեան ընթացքին բացումբ կատարուած է «ԱզերԹուրը» գրամատան որուն ձեռնարկած են Թրքական ու ադրրրեջանական երկու գրամատուներ։ Այդ գրանատան առաջին հաշիւր րացած է Թուրջիոլ վարչապետը:

Թ. Չիլլեր Ադրրեջանեն առաջ պաշտօնական այցով գտնուած է նաև Ուդրեկստան ուր եւս մեծ համակրանքի առարկայ

146464 ZUUULIOS ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Գրեց՝ ՀՐԱՆԴ ԱՃԷՄԵԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԵՆԹԱԿԱՌՈՑՑՆԵՐ

ՄԻՕՐԵԱՑ ԴՊՐՈՑՆԵՐ

Տեսանը թե ամերիկահայ զաղութի կաղմաւորումը տեղի ունեցած է 1880-ական թուականներու վերջերը եւ ամերիկահայ առաջին եկեղեցին բացուաչ է 1891-ին։

Այդ շրջանին մեծ թագ առած է հայկական համախմբումներու եւ միութիւններու կազմութիւնը։ Հնագոյն կր նկատւր Նիւ Եորջի մ էջ 1886-ին հիմնուած «Հայկական Միութիւն»ը, որուն նպատակր եղած է՝ Նիւ - Եորքի եւ շրջակայքի Հայ գաղ թականութեան Համար միութեան կեզրոն մր հաստատելով՝ իր անդամնե. րուն մէջ վառ պահել ընկերութեան սէր եւ ազգային ոգի ։ Հաստատել ընթերցարան մր եւ լսարանական ժողովներ՝ մայրենի լեզուն անմոռաց պահելու, փափաքող ազդայիններու միտքը մշակելու եւ մատաղ սերունդին դաստիարակութեան սատարելու համար» :

Նոյն ատեն, մէկը միւսին ետեւէն սկըսած են հիմնուիլ Հայրենակցական Միութիւններ - որոնցմ է հնագոյնը կը նկատուի Մորենիկի Ուսումնասիրաց Միութիւնը, 4 իմնուած ըլլալով Ուսարի մ էջ, 1888-ին - նպատակ ունենալով օգնել իրենց ծնընդավայրերու կարիջներուն եւ կամուրջ գանդիսանալ գայրենիջին եւ գայրենիջէն հեռացած պանդուխաներուն միջեւ:

Հետղհետէ հայ քաղաքական կուսակ-ցութիւնները խարիսխ նետած են ամերիկանայ գաղութին մէջ հիմնելով կաղմակերպական ենթակառոյցներ, միու-[ժիւններ, կեդրոններ, մամուլ եւայլն, ձգտելով Համախմբել գաղթական բեկորները, վառ պահել ազգային գիտակցու-Թիւնը երկցներու եւ հասնող սերունդներու հոգիներուն մէջ, նոյն шտեն օգնութեակ ձեռը մեկնելով մայր հայրենիջին։

. թ. դարու վերջերը եւ b. դարու առաջին կեսը ամերիկանայ դաղութե կեանքին մէջ յատկանշուած են անքերո ու ան-Համար եկեղեցիներու կառուցմամբ։ Քադաք մը, ուր քանի մր Հարիւր Հայեր Հաստատուաչ են, մտածած են եկեղեցի կառուցանելու մասին , Եկեղեցին նկատուած է հայապահպանումի միակ խարիսիսր դաղութին մէջ։ Եկեղեցիներու կից սրա 4ներուն մեջ, 1880-ական Թուականներեն իսկ, բացուած են Հայերէն լեզուի չարա խօրեայ դասըն խացջներ, գորս կարելի է ընտաբե ըբենայի շահանգօնբան վանգարահներու նախակարապետները։ Վարժարաններ, որոնք կը Հովանաւորուին ո՛չ միայն եկեղեցիներու, այլ Հ. 0. Միու-*թեան եւ այլ կազմակերպութիւններու* प्तानार्ध :

Հարկ է նչել, որ չաբաներ մեկ - երկու ժամ Հայերէն դասաւանդելով կարելի չէր հասնող սերունդր փրկել ուծացում է: Շարախօրեայ մի բանի ժամեայ դասընգաներբենն ասաւբլաժութ առանաժայիր կրնային միայն բով - բովի բերած ըլլալ հայ մանուկները կամ պատանիները եւ որոչ գիտելիք մր փոխանցել անոնց Հայերեն լեզուի կամ պատմութեան մասին: Գիաելիջներ՝ որոնը չատ մօտիկ ապագային յօդս պիտի ցնուկին, երբ մանուկը կամ պատանին՝ դպրոցական ուսման աւարտին նետուէր կեանքի ասպարէզին

Միրիթարական նման դեր խաղացած են նաեւ ամերիկանայ գաղութերն մէջ գործող կիրակնօրեայ վարժարանները - որոնցմ առաջինը բացուած է Ուսարի մէջ, 1926-ին..., ուր 4-ւյն 16 տարեկան մանուկներուն եւ պատանիներուն արուած է կրօնական - բարոյական դաստիարակութիւն, ղուգահեռաբար խոսելով նաեւ հայկական աւանդութիւններու եւ մշակոյթի մասին: **Ցատկանչական է նչել որ Կիրակնօրեայ** դարոցներ յանախող աչակերտներու Թիւր անհամեմատօրեն աւելի բարձր եզած է, քան Շարաթեօրեայ վարժարաններու աչակերաներունը։ Երևւոյթը թերեւս կր րադատրուի անով, որ մինչ չարաթօրեայ դասընթացջներու լեղուն Հայերէնն է, կիրակնօրեայ վարժարաններու մեծ մասին մեջ դասաւանդութիւնը կատարուած, է անգլերէնով։ Աչակերտը անգլերէնով կապուած է իր ազգային եկեղեցիին եւ шипи, նшեւ իր ժողովուրդին:

Կարօ Գէորդեան կը յիչէ թէ 1961-ին Միացեալ - Նահանգներուն մէջ կը գործերն չուրջ 25 Շաբաթօրեայ վարժարաններ՝ 1000 աչակերտներով։ Կարօ Գեորդեան, ըստ երեւոյթին, կարելիութիւն ունեցած է ուսումնասիրել միայն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան ենթակալ Թեմին են-*Թակառոյցները* : Փրոֆ . Բերկրուհի Սվաձեան, որ նոյն հարցի ուսումնասիրութեան արդիւն ըները Հրատարակած է «Հայկական Ուսմանց Հանդէս» և 1986 - 1987 Թիւին մէջ, դիտել կուտայ Թէ Առաջելական եւ Աւետարանական Եկեղեցիներու Հովանաւորութեամբ կը դործեն աւելի քան 75 չաբաթօրեայ վարժարաններ, ուր կր յանախեն 4.600 աչակերտներ : Իսկ խօսելով Կիրակնօրեայ վարժարաններու մասին, փրոֆեսեօր Սվաձեան կր նչե, թե 1984-ին Միացեալ - Նահանդներու մէջ կային աւելի քան 100 Կիրակնօրեայ վարժարաններ, 6.000 աչակերտութեամբ եւ 1.422 neuneghshahpnij:

Մինչեւ 1950-ական Թուականները խրախուսիչ ո'չ մեկ խօմք կ'րլլայ Ամերիկայի մէջ Հայկական Ամէնօրեայ վարժարան մը բանալու մասին, իբրեւ ազդու միջոց ու խարիսի Հայապահպանման։ Գաղութին մեջ միչա կր շարունակուի եկեղեցաչինութեան «արչաւ»ը եւ ամէնէն գօրաւոր չարժումը եւ նիւթական ու բարոյական ուժերու արամագրութիւնը կը տեսնուի միչա հայ եկեղեցիին չուրչ։ Ձօրաւոր է այն Հոսանքը, որ կը Հաւատայ եկեղեցիին, այդ հաւատքին տալով նաեւ ազգային *ந்கீய்யம் பீர* :

ինչ կր վերաբերի հայերէնի միօրեայ դասընթացքներուն, հարկ է նչել որ կաղմակերպիչ պատկան միութիւններն ու մարմինները մնայուն կերպով իրենց ուչաղրութեան առանցքը կր դարձնեն անոնց գոյութիւնը եւ ջանք կը թափեն անոնց ընդարձակման եւ բարդաւանման համար։

Մամուլը եւ կրթական հարցերով մաահոգ գրողներ յանախ կ'անդրադառնան Միօրեայ Վարժարաններու աշխատանքներուն եւ դերին, չեչտելով անոնց կարեւո-பாடிசிட்டு:

«Հայրենիք» ամսագրի 1950 Նոյեմբերի Թիւին մեց b. b. կը գրե. - «Աչնան հետ դանադան հայաչատ քաղաքներու մէջ հայերէնի դասընթացջներ վերսկսած են, նոր սերունդին ուսուցանելու համար մայրենի լեզուն։ Այս կենսական Հարցին zacht imemin hounting f ur aburnes: nմերիկանալ սերունդը հայկական որոչ գիտակցութեան մօտ պահելու համար աներաժելա է հայերէնի ուսուցումը ու կ՝ակնկալուի որ ներկայ տարեչըջանին աւելի եռանդով ու կազմակերպութեամբ յառաջ տարուին այդ ուղղութեամբ աչխա.

Ո՛չ մեկ խոսը՝ ամենորեայ վարժարան

մր հիմնելու մասին:

Տարի մր հաք, նոյն ամսադրին մէջ, անդրադառնալով Հ.Օ.Մ.-ի դասընթացըներուն, Խ. Ն. կը գրէ. - «Մեր պարտականութիւնց է ամենեն աւելի ուշադրու*երեն դարձնել հայկական դասընթացջնե*րու գործին, նկատելով որ բոլոր կատարուաչ ձեռնարկներէն աւելի ա՛յս է որ մեր ապագային համար կարեւորութիւն կր ներկայացնէ» ։

1952 Յուլիսին դումարուած Հ.0.Մ.-ի Պատդամաւորական Ժողովին կ'որոշուի չարունակել կրթական ձեռնարկները, ամերիկանայ դաղութեն մէջ պանելով դոյութիւն ունեցող չաբաթօրեայ դպրոց-ները։ Հայերէն մանկավարժական դիրջերու հրատարակութեան եւ մանկավարժ ուսուցիչներու պաչտօնավարութեան հետամուտ կ'րլլայ Կեդրոնական Վարչու-

Մ.յո կր նչանակե թե ամերիկահայ Շարախօրեայ վարժարանները ունեցած են դասագիրքի, մանկավարժական հրատարակութիւններու եւ պատրաստուած ուսուցիչներու Հարցեր, որոնցմով զրադած \$ 2. 0. Մ.-ր 1952 Թուականին:

Հոս անհրաժելա է յիչել որ ամերիկայի Հայերը անգնահատելի նիւթժական օժանդակութիւն ցուցաբերած են Հայաստանի, Կովկասի, Կիլիկիոյ եւ Միջին . Արեւելքի մէջ ապրող իրենց ազգակիցներուն : Քա-

brbbllib ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԳԼԽԱՒՈՐ 4UUU8N38C

Հայաստան այցելող գրօսաչրջիկներու հիացում կր պատճառէ Երեւանի գլխաւոր հրապարակի Տարտարապետական գամալիրը, գրապարակին չուրջ կառուցւած չէնքերու ներդաչնակութիւնը։ Կառա. վարական տան զարդաջանդակները դի-աողին ուչագրութիւնը կը գրաւէ մահաւանդ կառոյցին ու ժամացոյցին ներդաչնակութիւնը։ Շատ գրուած է հայ չինարար . վարպետներու մասին, որոնք իրագործած են Ալեքսանդր Թամանեանի ձարտարապետական մտայզացումները։ Սակայն, տակաւին խորապէս լուսարանուած չեն ժամացոյցին Հետ կապուաչ չատ մը

Այդ նպատակով Հայաստանի կառավարութեան գործերու անտեսական վարչութեան պետի առաջին տեղակալ Սարդիս Մազարեանի հետ հանդիպում մր ունենա. լով Գագիկ Բուլղադարեան, տեղեկու--Թիւններ քաղած է եւ Երեւանի «Առաւօտ» opulatipa Buthu 23-h April 159 umnնասնագ շարուագով դև մարսըն փոխար-ցած է ընթերդողներուն:

Ըստ արուած տեղեկութիւններու, Հայաստանի Հանրապետութեան գլխաւոր ժամացոյցը պատրաստուած է 1941-ի 8ուլիսին, Մոսկուայի Չայկովսկի Երաժչտանոցին կից մեջենական արտաղրամասին մէջ։ Ժամացոյցը նախագծած եւ պատրաստած է ճարտարագէտ Ս . Մագնույեւսկի, սակայն չկարենալով Երեւան եր-[ժալ ժամացոյցը գետեղելու համար, այդ գործը յանձն առած է Հայաստանի Թրդ-Թատարի նախարարութեան ուղղիչներու կայանի պետ Արծրունի Եաւրուեան ։

*ֆամացոյցին Թուատախտակի ընդհա*նուր արամագիծը մէկ մեթեր 85 սանթիմեթեր է։ Մեծ սլաբին երկարութերւնը 1,70 մե թր է, իսկ փոքրինը՝ 1,12 մե թր : Ժամացոյցը կը կչոէ 50 թիլօկրամ ։ Զանդերու մեջանիզմի Համակարգին մէջ կը մանեն 2 մեծ եւ 3 փութր զանգակներ:

54 տարուան ընթացքին ժամացոյցին մեջանիզմը ֆիզիջապէս արդէն մաչած է։ Տնաեսական վարչութեան ղեկավարու-**Երւնը միջոցներու կը դիմէ հիմնովին** զայն վերանորոգելու համար։ Այդ նպատակով այ պատրաստուած է գործող մեբանիզմին կրկնօրինակը, որ կր գետեղուի մօտ ատենէն։ Երկար վերանորոգութենէ ետը աչտարակային դանդակները առաջին անդամ գօղանջած են այս տարուան Ապ-

Խոսելով յառաջիկայ հարցերու մասին, Սարգիս Ղագարեան չեչտած է, թէ ծրագրուած է մ օտ ատենէն փոխել Թուատախ. տակի ապակիները, վերանորոգուխեան կարիք ունին նաեւ սլաքները, Աշխատանք կը տարուի նաեւ դանդերու դօդան ջներուն միջոցով վերարտադրելու Հայաստանի Հանրապետութեան պետական փառերգին առաջին երաժ չտական Հնչիւնները։

զաբական կազմակերպուն իւններ, բարեսիրական, Հայրենակցական, մշակութեային եւ այլ միութիւններ Հանդանակու-Թիւններ կատարելով օգնած են Հայաստանի, Կովկասի եւ Կիլիկիոյ իրենց հայրենակիցներուն, ծննդավայրերուն, Անղըրկովկասի հայ քաղաքական բանտարկեալներուն, կամաւորական չարժման, Միջին - Արեւելջի գաղութներու դրպրոցներուն եւ մշակությային հաստատու-Թիւններուն եւ բարեսիրական կեդրոններուն ։ Նոյն ատեն ամերիկահայ գաղութեր կառուցանած է տասնեակ ու տասնեակ եկեղեցիներ ու Հայկական կեդրոններ։ Այս բոլորը դժուար է այսօր դնահատել եւ յատկացուած գումաըները ստոյգ Թիւով մը ներկայացնել։ Ինչ որ տարօրի... նակ կը թուի, սակայն, այն է՝ որ ամերիկանայ դաղութը միլիոնաւոր տոլարներու օգնութիւն ցոյց տալով Սփիւռջի դանապան շրջաններուն մէջ դործող հայկական դպրոցներուն, մշակությային կեղրոններուն եւ Հոկայ գումարներ յատկացընելով կրթական Թոչակներուն, Հաւատալով անոնդ կենսական դերին հայա-யுயத்யுயங்கியங் கியற்கும் மீட்டு, மியட் தூ கியயծած կամ չէ հետաքրքրուած Ամերիկայի մէջ Հայկական ամ էնօրեալ վարժարաններու ցանց մր ստեղծելու մասին։

(Tup. 3)

ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ 96

Zunusulih *մասնակցութեան* huulur

Ամ էն Հայ, մարզասէր կամ ոչ, Հպարտ է երբ իր ազդակիցներէն մին յաղժահա րէ միջազդային մրցումի մր մէջ, արժա. նանալով մեծադոյն պարդեւին։ Բայց Հասկնալի է նաեւ որ այդպիսի արդիւնքի մր համնելու համար, միայն անհատական տաղանդը չի բաւեր եւ Հարկաւոր են ա, խոստանը, անձնական գուողութիւն և նիւթյական լայն միջոցներ : ձիջդ այլ վերջին պայմանն է որ Հայաստանի կառավարութիւնը, անկարող է առ այժմ ապահովելու, ինչ որ պատճառ կրկայ րաղմատամեեակ բարձր որակի մարդիկ. ներու արտագաղ թին դէպի աւելի լուսա. ւոր եւ չահությարեր հորիզոններ։

Այս հոսքը կասեցնելու մտահոգութեամ, եւ Հայաստանի Ազգային Ողիմպիական կոմիայի գործունկու թեան նեցուկ կանը. նելու համար է որ երկու տարի առա Фшррур 1859 4 рачисьдий «Дизиний» սպորաի համար միջազգային ընկերակ-யாடு நடிய் _ «Association internationale du Sport pour l'Arménie» (A.I.S.A.):

Շնորհիլ այս միութեան ջանքերուն էոր Հայաստան կրցաւ, յատուկ պատուիրա. կութեամը, մասնակցիլ 1994-ի Լիլբհամը. րի ձմեռնային ողիմպիական խաղերուն, ուրախացնելով աշխարհի բոլոր Հայերը։ Այժմ , նոր կարեւոր միջազգային մարդա կան միջոցառումներ կը պատրաստուխ. անոնցմ է ամենամ օտրկն է 1996-ի ամրան, Ա. թլան թայի որիմ պիականը:

Լաւագոյնս պատրաստուելու համար այս մօտալուտ ժամկէտին , ԱԻՍՍ-ի պա տասիսանատուները, Յունիս 23-ի երեկոր եան հրաւիրած էին Փարիդի հայ մարդա սերները, Հ. Բ. Ը. Մ.-ի սրահը՝ տեղե կատուական երեկոյնի մը։ Այս առնի եւ Հացիւ երկու տասնեակ մր ներկանե րու առջեւ, նախագահ՝ Փասքալ իզկի եան, Արթիւր Մաղաբեան (մարզան Ֆրանսայի ազգային հաւաքականի նախ կին մարզիչ) եւ Ժար Հայրապետես (Կուգամարտի Եւրոպայի նախկին ախոր եան), ներկայացուցին երկու տարուա երկայնքին իրենց տարած աշխատա քը, ինչպես նաեւ Հայաստանի առի ծառացած բազում դժուարութիւնները՝ բարձր մակարդակի մարզաչիարգին մի ներկայ ըլլալու համար։ Այսպես, չնոր 4 իւ U. DU. - ի ջանքերուն, 1993-56 ի 4 16 պատուիրակութիւններ Հայաստանի Ֆրանսա ժամանած են, Հետեւելու հադաև դևնահաներու ժաղ մարանավար զումներու : Կարձ տեսերիզներու սփոռակ Tone பிருப்புக்கும் நிர யயாளா வளம்பாளத் குற աչխատան թին մասին ։

ինչ կր վերաբերի Աթլանթայի խաղե. րուն, մեզի տեղեկացուցին որ, ցայժմ հա խապես ընտրուած 69 մարզիկներէն, կա կրնկալուի որ Հայաստանի պատուիրակու [ժիւնը Հանդիսաւոր բացման օրը տողանցե չուրջ 50 անձերով եւ մրցումներուն մաս. նակցի 12 մարդաձեւերու մէջ։

նչենք ոն կանե դն ջաժուղով _{Հա}յ _{օստո}. րանպատակներ (Մփիւռջանայեր), կա րելիու ժիւն պիտի ունենան մաս կար பாட கட யர்புயுத் புற்றயத்திக்கு ஆயும்மனத்தி հաւաքակարն, արունայնե է ֆրարոա, ա Օլիվիկ Շիչլեան, որ պիտի մրդի ձիավար du [dhud a (concours hippique):

Հակառակ այս աշխատանջին պահան ջած նիւ Թական մեծ միջոցներուն, լեկե նարաանարերը հղան է ին իանրկա երբ րւ օգարմակուներորն հանուրարի ու ույումի հաճանա իրանթուսն դանակար իրա, դարձու թիւններուն, Հայկական 1001 հանգն գագարի դանմամահաբնուր վետի

Պարչելոնայի մեջ, 1992-ին, Հայերը վե րադարձան 4 ինդ մետալներով. Արլանի յի համար, հպատակն է նուաձել այու մետալ ... եւ այս արդիւնային համակա համար, ԱԻՍԱ-ն պետք ունի ամենուն » इ. दाग्यक्ता ջակցու թեան ;

3. P. C. U. ութլգոնեսն կրթսկևն 3UUSUSUNAPhb V

արովերՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

1994 -- 1995

չ. թ. Ը. Միութեան Մելզոնեան կրթական Հաստատութիւնը իր երկարատեւ տա. րիներու րեղուն ընթացջով, Շարաթ, 1995, Ցունիս 10-ին բոլորեց իր 69-րդ ուսումնական տարելըջանը:

Ալանդու թեան համաձայն ժամը 7.30-ին ներկաները խոքրուած էին Մելգոնեան անմակ բարերարներու դամբանին առ-« Շրջանաւարա -- չրջանաւարտուհինենն մայն հանձավ բիար ինբրոն բնախատանիաութիւնն ու ակնածանքը յայտնելու մեծ րարերարներուն : Այս տարի . Մ.4.2.-ի ւին ասանիր արմաղ նПանսվ ասանատիարները հագած էին շրջանաւարտից յատուկ դեսաներ աւելի հանդիսաւոր տեսը ստեղծելով: Այդ օր Պաչտամունքի արարողութիւնը Մելդոնեանցի չրջանաւարտ-ներուն համար նաեւ երդում մըն էր։

ժամր 8-ին Z. F. L. U fine Flam's be Մ.4.Հ.-ի քայլերգներու երգեցողութեամբ կատարուեցաւ ամավերջի հանդիսութեան րացումը, որմ է ետք հաստատութեան տրնօրէն՝ Պր. Յակոր Գասպարեան ներկալացուց տարեկան տեղեկագիրը։ Ան չեչ-տեց Հայ դպրոցին կարեւորութիւնը մեր ազգային կեանքի եւ ապաղայ սերունդներուն Համար ։ Օտար դպրոցներն ալ դիտեիր կուտան աչակերտներուն բայց «չեն կրնար ազգային նկարագիր կերտել, հայկական ոգի ներշնչել եւ գաղութներու մէջ արգապահպանման աշխատանը տանիլ։ Հայ ղպրոցը միայն կր կատարէ այդ կարեւոր առաջելու Թիւնը : Հ. Բ. Ը. Միութեան Մելդոնեան Կրթական Հաստատութիւնը լիուլի կ'ամբողջացնե վերոյիչեալ չանուրիրբենն» :

Պր. Գասպարեան ընդգծեց «վերջին երկու տարիներուն կատարուած կարգ մը հանական փոփոխութերւններու պատճաոտ արձրով ժանուհար ատեքեների մեր հաստատութեան համար եղաւ աչխոյժ եւ արդիւնաւոր չրջան մի, որ բնորոյուեցաւ ուսումնական իրագործումնե-பியிய மிரும்பியிழ் குன்பாடாவ க்கம்கும் կութեամբ»: Ան որոչ տեղեկութիւններ առալ Հաստատութեան ներջին կեանջէն, B. Ut . C քննու / իւններու, օտար լեարդերու ժաստուարժվար ՝ երկերուսնա։ աղարանի եւ Հանգիսասրահի բարեարդման, նորաստեղծ աչակերտական արոնի եւ դիտաչխատանոցներու բարեաման մասին : Ան տուաւ աչակերտնեա եւ ուսուցչական կազմի եւ պաշտօ-անեան ընդ Հանուր պատկերը : Ամփոփ արավ ըրևանանում այս ուսուդյանար անըչներ ույր արտահասանարային ժաևծունեու Թիւնները։ Ան ուրախու Թեամբ արձանագրեց որ այս տարեչրջանին վերխայես կարելի եղաւ վերակազմակերպել կարոսի Մելգոնեան Սանուց Միութիւնը: Հաստատութեան անօրէնը չարունակեավ իր խոսքը ըստւ. -- «Մյո եսևսն ինսմունիւնրբևն գուտնիրնով արու հուտիարերւնը չունինը ներկայացնելու [45] Մելզոնեան Կրթական Հաստատութենկն հերս ամ էն ինչ կատարեալ է ու անսկապ: Մարույա թե դժուարութերւններ ունեցած ենջ եւ պիտի ունենանը նպատակներուն իրադործման մեջ: Ասիկա կեան թի իրողունեան մեկ մասը է որ տեղի կ'ունենայ որեւէ հաւաքական աշխատանքի եւ նամահաւանդ Հայ իրականութեան մէջ։ Այս ասնըչուներուն որոչ գործնական քայլեր առնուած են եւ դեռ պետը է առնուին մեր հպատակակետին Հասնելու Համար»: Ան ընդղծեց «Հաստատութիւնս չահադրդըուած է որակաւոր աչակերտներով, որպէսդի պահպանուի եւ աւելի բարելաւուի ուսուդրակար դականմակն»:

րպա դիմելով չրջանաւարտներուն ըսաւ. W. 4. Հաստատութիւնը ի գին ամէն զո-Հողութեան ջանացած է ձեր մէջ կերտել չայու նկարագիրը, որոչ չափով դետին անակրություն գրանը իրևանարչիւնն ին անակրություն գրան առանանությունն ին հրանասարևով գրև առանանությունն ին գրները ին քուղար մրք շահ հրարճեր 156»:

իր խոսքի աւարտին Պր. Գասպարեան յատուկ չնորհակալութերւններ յայտնեց կիպրոսի բարեխնրուն կառավարու Թեան, un myge gprud fla bmgmfplet netan fingeդրա պանելու այս կրթական օճակոր գրոր չադան ռաբուջբնով շանամաա ղիչավայր մը, Հ. Բ. Ը. Միութեան Կեղրոնաիար դանչունբար, ինբրն հաասւի մունկուսարներ շուդաև՝ երչուքո տաբւ նանսև

248746 ዓሀኑሀቡեՆ

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ -ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԱՄԷՆՕՐԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՀՈՒՆՁՔԸ

Ուրրա[+, Ցունիս 30, արտասովոր իսան. դավառութիւն մր կը տիրեր կարպիս Մանուկեան սրահին մեջ, ծնողներ, աչակերաներ, Հրաւիրեալներ կը վության որրագ գրաւելու գամար իրենց տեղերը։

Bիչատակելի օր մըն էր Լիոնի հայ դաղութին համար ։ Ահաւասիկ Մարդարեան -Փափագեան վարժարանի անդրանիկ Հունձ.

Եօթեր տարիներ։ 9 աչակերտներով ծնունդ առած Մարդարեան . Փափաղեան Ամէնօրեայ վարժարանը կուտար իր առաջին շրջանաւարտները։

Սրահին մեջ ներկայ էին Լիոնի եւ Շրրջանի Հայր. Պատկ. Փոխանորդ Նորվան Եպիսկոպոս Ձաբարեան, Հոգեւոր Հովիւ Լիոնի Իսահակ Քահանայ Հերիմեան, Դարոցի բարերարուհի՝ Տիկին Արփինկ Մարդարեան , Արդային Միութեան նախագահ՝ Պր. Ռոպեր Տօնիկեան, Ազգային Միութեան դանձապահ՝ Պր. Արման Պա-հատուրեան, Ծնողական Միութեան նախաղագ Պր. Ցակոր Պօյանեան, Տեսինի Մշակոյթի Տան նախագահուհի՝ Տիկին Հիլաա Չոպոյեան եւ այլ անձնաւորու-[hishby:

Հանդեսը սկսաւ երրորդ դասարան, աչակերտուհի՝ Էվլին Տէօնէրի կողմե երգուած «Մեր Հայրենիք» փառերգով, ապա աչակերտները դասարանային չարքով հրամցուցին ներկաներուն իրենց սորված երգերը, արտասանութիւնները, պարերը թե Հայերէնով եւ թե ֆրանսերէնով եւ գնահատուեցան երկար ծափահարութիւն-

Երկրորդ արարին Հանդէս եկան նախակըրթարանի չրջանաւարտ աչակերտները։ Սոնիա Գնղունի Հայերէն կարդաց ուղերձը րսելով՝ «Երէկ բողբոջ էինք երբ եկանք այս վարժարանը, ամէն օր եկանք եւ քանի նոր բաներ սորվեցանք, բացուեցանք ամէն օր մինչեւ որ եղանք ծաղիկ ու այսօր նախակրթարանի վերջին դասարան, արդէն մեր հանդէսն է։ Պիտի երթանը, այս դարոցին մէջ եօթը տարի անցընելէ ետը։ Մենք այս եօթել տարիներու ընթացքին ունեցանք ուրախ անՀադա^և ուուջբե, հրանչիր ուն եսևսելը սրոնը Հոկեցին մեր վրայ, եղան պատասխանատու, եւ ես իմ ընկերներուս կողմ է խոսք կուտանը ձեգի որ մենք պիտի չմոռնանը մեր մայրենի լեզուն, եւ բարձր պիտի պահենք մեր հայու արժանապատւութիւնը։ Մենք Հպարտութեամբ պիտի ըսենք որ չրջանաւարտ ենք Մարդարեան Փափագեան Վարժարանեն եւ օր մըն ալ մենք պիտի օգնենք հայ դպրոցին : Շնոր-Հակալուներն կը յայտնեմ դպրոցի հիմնագիր՝ Նորվան Եպիսկ. Զաջարեանին, Մարդարեանին, տնօրկնուհիին, ուսուցչական կազմին, ծնողական Միութեան բոլոր անդամներուն, որոնք ըրին կարելին որ մենը ունենանը ոչ մէկ պակաս,

անոնը մեզի հայթայթեցին հայերէնի վերարերեալ րոլոր պիտոյջները սիրայօ-ժար եւ ձրիօրէն ։ ՇնորհակալուԹիւն մահաւանդ դեպի Վենետիկ մեդի նուիրուած Տամ բորդութեան համար, վստահ եմ որ մենւը պիտի վերադառնանը այս ճամբորդու թեան անժոռանալի յիչատակներով»:

Հոս յիչենք որ ղալրոցի առաջին հունե ջին առնել ծնողական մարմինը գեղեցիկ անակնկալ մր ըրաւ, չրջանաւարտներուն դեպի Վենետիկ շրջապաոյտ մր կազմակերպելով եւ բոլոր ծախքերը յանձն առ-

<u>Ընչարաբանա մասանարի աշարբևարբևն</u> արտասանեցին Սիլվա Կապուտիկեանի «խոսը իմ որդուն» քերթուածը եւ երդեցին Կիլիկիան, ներկայացուցին Յովհաննես Թումանեանի «Քաջ Նագար»ը, իսկ ֆրանսերէն ներկայացուցին Մոլիէռի «Երեւակայական Հիւանդը», իսկ ամ էնեն ապաւորիչ պատկերն էր, երդեցին «Քեղի Հայար Հայաստան» երգը ֆրանսերէն, պղտիկները պաստառներով գրեցին Մարդարեան Փափազեան Վարժարան ապա դարձնելով պաստառները հօհեցին Հայկական Դրօչակը, Ի՛նչ մեծ էր խանդավառութիւնը եւ յուզումը ներկաներուն, ո-րոնք ծափահարութիւններով ապրիսներ տեղացուցին աչակերտներուն ։

Ապա բեմ Հրաւիրուեցաւ Նորվան Եպիսկոպոս որպեսզի կատարե վկայականներու բաշխումը։ Ան այնքան ուրախ էր օրւան հանդիսու թենկն, հակիրճ խօսքերով թվահաժնավարև ննաւ ժանսնի ժովու*երար*, հուսև ագութերւթուրուը առու անդրադարձաւ Եկեղեցւոյ կից դանուող Հողաչերտին գնումին մասին որ 580 քաս. դբեր է՝ ար նոտւ, «ջանատնամբար արդէն յատակագիծը պատրաստած է, եւ 1995-ի ընքժացքին արրոջը կամ քով դալոցի նոր չէնքի գործադաչար կը րացուի։ Երբ բահ ու բրիչը իր առաջին Հարուածը տայ չինարարութեան, դրպրոցաչէն բարերարուհի Տիկին Արփինկ Մարդարեան արդէն 150 Հազար ֆրանջի մասնակցութեամբ խոստում մր կատարեց» : Ապա չնորհակալութիւն յայտնեց դպրոցի ճախապահ՝ Պր. Իվ Ռուսելի, ղալուցի անօրենուհի՝ Տիկին Քաթրին Ֆերերիին, որ ոչ մեկ ջանւք կր խնայե pupap պանելու վարժարանին ուսումնական մակարդակը եւ վարկը, բոլոր ուսուցչուհիներուն՝ որոնը ժրաջան կ'աչ-խատին այս Հաստատութենէն ներս, բոլոր անհատներուն անխաիր որոնք կ'աչխա. աին այս դպրոցին մէջ. չնորհակայութիւն յայտնեց բոլոր ազգայիններուն որոնք իրենդ օժանդակութեամբ կ'օդնեն հայ դպրոցին գոյատեւման, ծնողական մարմնի բոլոր անդամներուն եւ մանաւանդ ծրնողբներուն իրենց ցուցաբերած վստա-Հու թեան դպրոցին Հանդէպ,

Վկայականի արժանացան հետեւեայ աչակերաները. --

Արման Տէմիրճի.5 - 9 . 1984 7 տարի, Ասպետ Չոպոյեան 9 - 12 - 1984 5 տարի, Phyph 4/1951 15 - 1 - 1984 7 mmph, կարինք Փաչապերեան 24-9-1983 5 տարի, Նիջոլա Սարըդույումնեան 27 - 1 - 1985 7 տարի, Սոնիա Գնդունի 29 - 4 - 1984 5 տարի, Օրելի Սինանեան 24 . 12 . 1984 7 mmph:

ப்பு யாய்திய கோங்க்கிய மாக பியரச்யர்யդարոցի բարերարուհի՝ Տիկին Արփինե նր աւելի հաստատ քայլերով պիտի չարունակե իր երթը։ Ապա Պահպանիչով Հանդեսը Հասաւ իր աւարտին։

, ኮሀሀ.ՀԱԿ ՔՀՆՑ - ՀԷՔԻՄԵՍ.Ն

ՄՈՒՐԱՏ-ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ 4,666814

3UBLPED LLBUM ԱՆՈԱՐՈՑԻՆ ԺՈՈՇՐԵՈՑԵ

4666864 - («3mnmg») -

Միրիժարհան միարանուժեան Հովանաւորութեամբ Վենետիկի Մուրատ - Ռափայէլեան վարժարանին՝ մէջ կազմակերպուած հայերէն լեզուի ամառնային դասրն ժաց թր կանոնաւոր կերպով սկիզը առաւ Երկուչարքեր Յուլիս 3-ին :

Մուրատ . Ռափայելեան Վարժարանի տեսուչ՝ Հ. Վահան Վրդ. Օհանեանի րարի եկաքի խոսքեն ետք, դասընթացք կագմակերպիչ՝ Հ. Գրիգորիս Սերէնեանի համառու կերպով ներկայացրեր աչակերաու թեան այս ձեռնարկին գրդապատճառները, իմաստն ու նպատակները։ Հայապահպանումի, ինքնունեան գիտակցու-[ժեան եւ նախնիքներու արժ էքներուն տեդեկանայն ու անոնցմով արդար կերպով Հպարտանալը խթանիչ ուժերն էին այս դասըն թացջին ։

Միացեալ - Նահանդներէն, Գանատայեն, Ֆրանսայեն, Չուիցերիայեն, Հունգարիայէն եւ Ցունաստանէն ժամանած երիտասարդներու խմրակը համառօտ քրննութենկ մր ետբ բաժնունցաւ երեք մակարդակի:

Սկանակներուն՝ խօսիլ, գրել ու կարդալ, միջիններուն գրել ու կարդալ իսկ յառաջացածներուն՝ հայերէն լեզուադիաութիւն, Հայոց պատմութիւն, Եկեղեցական պատմութիւն, ծիսադիտութիւն, Հին մատենագրութիւն եւ Գրականութիւն կը դասաւանդուին ։

Դասաժամերէն անկախ, կեսօրե հաջ չարաթը երկու անդամ կը կազմակերպուին կլոր սեղաններ գլխաւորարար բարձրագոյն դասարանին համար, հայ իրականութենեն և մշակոյթեն քաղուած գանադան նիւ թերու չուրջ:

9. Ձուլալ Գազանձեանի ազնիւ և նուիր. եալ պատրաստակամութեան չնորհիւ տեղի ունեցած դասախօսութիւններու չարքը մեծապէս կը խանդավառէ աշխարհիս չորս ծաղերէն համականրուած հայորդիները։

Դասըն թացրի կողջին, յետ - միջօրեի պաոյաներ կազմակերպուած են Վենետիկի եւ շրջակայքի դեղարուեստական ու պատմական դանձերը հայ երիտասարդներուն ծանօթացնելու նպատակով: Ա .-առնց չարջին պարագլուխ կր հանդիսանայ, անտաբակոյս, Հայ մշակոյթե օ-ճախներու մեծագոյններէն՝ U. Ղագարի մայրավանքին այցելութիւնը, ուր այս մատղաչ սերունդր պիտի կարենայ անմիջական յարաբերութեան մէջ մանե, Հայ մ չակոյթեի դարաւոր պատմութեան հետ՝ հոն պահուած ձեռադիրներու եւ այլ դեդարուեստական արժէջներու միջոցով ։

Դասընթացքի վերջաւորութեան կր նախատեսուի փոքրիկ հանդէս մր եւ պարդեւարաչխու / իւն ։

Մանկարագրելի է, խրախուսիչ եւ միաժամանակ հողեկան գոհունակութեամբ ամոքիչ նկատել այս երիտասարդներուն Հայ լեզուն սորվելու խանդավառ նուիրումը, հայ մշակոյնի դանձերուն ծարաւր եւ հետաքրքրութիւնը այն ամէն բանի համար որ «ՀԱՑ» անունը կը կրէ:

Սփիւռքահայուներներ պիտի յաջողի յաղ խանարել ամ էն վտանգ եւ գերադանցել ամէն խոչընդոտ մինչեւ որ հայ երիտասարդն ու պատանին կր մեծնան գիտակից, Հպարտ իրենց նախնիքներով եւ աողորուն իրենց ինւջնութեամբ:

P7 P11418

պատկան մարմիններուն, միութիւններուն, կազմակերպութիւններուն, բարերարներուն եւ այն անհատներուն, որոնը իրենց օժանդակութիւնն ու աջակցութիւնր կր ցուցաբերեն Հաստատութեան ։ Իսկ hough memping pume «Ulitity depo be ամ էն էն աւելի մեր անհուն երախտագիտութիւնը եւ անվերապահ սէրը կը յայտնենը Մելգոնեան Կրթական Հաստատու-Թիւնը հիմնող անմահանուն զոյգ բարերարներուն, որոնց խնկելի յիչատակին ասնեւ կր խոսարգինը չնորհապարտ զգացումներով»:

Ապա Հաստատութեան անօրեն՝ Պր. Ցակոր Գասպարեան յանձնեց աւարտական դասարանի վկայականները եւ մրցանակները։ Շրջանաւարտ սանուհի՝ Ժենիա Թահմագեան կարդաց ուղերձր, որմե ետք եր Հրաւիրեց անօրէնը յանձնելու իրենց դասարանին կողմե յուչանուեր մը որպես երախտագիտութիւն։ Ձ. դասարաներ ողջերքի խոսքով Հանդես եկաւ սանուհի՝ Մարալ Որսկանեան,

Հուսկ Բանքը։ Ան ընդգծեց Հայկական կրթութեան առանձնաչնորգումը եւ դիմելով չրջանաւարտներուն ըսաւ. --«Լաւատեսու թեամ ը ու խանդավառու-թեամբ դիմաւորեցէք ձեր վաղն ու երհրճ արգրաասեն դի նքեան գախոմարնի վախին: Մեր ընկերութենկն ներս, մեր ազգային կեանքի չրջադիծին մէջ հաւատացող եղէք գեղեցիկ իրազործումներու, խանդավառուեցեր մեր կեանքի շինիչ աուհայներով, ու դուք արդարօրեն պիտի պատկանիք Հայ մարդոց այն խումրին, որոնը հայ կեանքը իմաստաւորաչ պիտի ըլլան»: Ան ընդդծեց որ «Հայկական Բարեղործական Ընդհանուր Միութիւնը իր պատասխանատու մարմիններով իր ամ-நாரிய்புயு போயிகாட்டுக்கும் எட பாடிபட նարեկը ասանիա՝ մանջունագ է այո Հաստատութիւնը . . . Մխութիւնը ստանձնեց ամէն կարգի զոհողութիւն միակ մտասեւեռումով, Հայ կեանքեն ներս Հայ կեանքով խանդավառ սերունդներ պատրաստելու, եւ մենք Հոգեկան գոհու-2. 6. 1. Միութեան փոխ . նախագահ նակութիւնը ունինը յաջողած ըլլալու Պր. Հայկալեն Ուղունեան արտասանեց մեր հիմնական նպատակներուն մեջ։ Մի-

այն մեր ակնկալութիւնը ձեզմե պիտի րդյալ հայ կետևրեն ներս ձեր չինիչ աչխատանքը» ։

Պր. Ուզունեան կոչ ըրաւ չրջանաւարտրբևուր սև առաժաշեր դախուն շերորուարտներուն կողջին անմիջական հետաջրրջրունիւն ցուցաբերեն Հարազատ Հաստատու թեան հանդեպ։ Ապա ամփոփելով իր խոսբը Պր. Ուղունեան րսաւ. -«Գիացեք որ սքանչելի է մեր ժողովուրդը իր ասանդական առաջինութիւններով, իր զառակներուն նկատմամբ անսահման որհողութիւններու պատրաստակամութեամբ, որովհետեւ ան կր հաւատայ որ դբրե ակակ Հաևուրադերե ատևին ու հաևգանք պարտագրել մեզ նկատմամբ»:

Ամավերջի հանգիսութեան աւարտին Հանդէս եկաւ Հաստատութեան երգչախումբը «Կարմիր Վարդ Ջաղջի Դոնով» եւ «Սրաիկ Մամուլ Մի մնայ» խմբերգներով՝ խմբավարութեամբ՝ Պր. Սեպուհ Արդարեանի:

4. PALLE PUCZEUL

Յունիս 30, 1995 Նիկոսիա

U. BALZULULU-U4PSh2

ՇԱԲԱԹ, Յուլիս 15, տօն է Սրբոց Երկոտասանից Առաքելոցն Քրիստոսի եւ Պօղոսի Երեքտասաներորդ Առաքելոյն:

Այս առնել, Փարիզի Ս. Ցովհաննես --Մկրաիչ Մայր Տաճարին մեջ, ժամը 10-ին պատարագ կը մատուցուի։

> UPANS PUPTUULSUS ULLER 545258h **UTUNF8F**

⊰ԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սրբոց Թարզմանչաց Մայր Եեկեղեցւոյ Վարչական Խորհուրդը 1995 - 1996 ուսումնական տարեչրջանէն սկսեալ կրթաթուակ մը կը հաստատե յաւերժացնելու համար յիչատակը Մայր Եկեղեցող բա. րերարուհի՝ Ատրինկ Սիմիթեանի։

Այս կրթանոչակը կր յատկացուի Նիս կամ մօտերը բնակող այն հայ ընտանի-գին, որ կը փափագի իր զաւակը ուղարկել Նիսի Պարսամեան Ազգային Վարժա... րանը, բայց նիւթական միջոցներ չունի։

Կրթաթոչակը մնայուն է մինչեւ դպրոնի աւանան տանդարար սև, աշարբևան լաւ աշխատի եւ դասարան չկրկնե ։ Կրր**ժա**թոչակի համար դիմում կատարող **Թեկնածուները Մարսէյլի Սրբոց Թարդ.**-մանչաց Մայր Եկեղեցող Վարչական Խորհուրդին պետք է ուղարկեն իրենց խնդրանքը, որմէ յետոյ Պարսամեան դպրոցի տնօրէնութեան Հաւանութիւնը առնելով կր կատարուին անհրաժելտ ձե.ւակերպութիւնները:

խնդրագրերը ուղարկել Մայր Եկեղեցի, 339, Ավրնիւ տիւ Փրատօ 13008, Մարսէյլ ամենեն ուշր մինչեւ Յուլիս 31:

Վարչունիւնս ազատ է իրեն համար լաւագոյնը նկատած Թեկնածուն ընտրելու:

> ጉኮኮሀኒኒ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

UGAB

COMMUNIQUE

A l'occasion de la clôture des XIVèmes Jeux Mondiaux, l'UGAB organise le 15 Juillet à 20 heures, un Dîner de Gala exceptionnel dans les salons prestigieux de l'hôtel «Méridien Montparnasse» - 19, rue du Commandant Mouchotte, Paris 14e.

Participation: 500 F / personne Places limitées: l'UGAB ne prend en compte que réservations confirmées au 40. 50. 60. 53.

Retrait des billets: UGAB: 11, Square Alboni, 75016 PARIS

Animation exceptionnelle

- Orchestre tzigane
- Cabaret
- Marten Yorgantz et son orchestre Soirée animée par J. NERCESSIAN

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

THE PUTSULUTARU

Grande fête champêtre à la Colonie de Bellefontaine (Jura)

le Dimanche 16 Juillet à partir de 11 heures

Bar - Buffet - Animation par les colons

Inauguration du terrain omnisports -Aire de jeux

- VENEZ NOMBREUX PASSER UNE AGREABLE JOURNEE

SUMU48AMPHAL

Կապոյա Խաչի Շաւիլի «Տէր-Դաւթեանը մասնաձիւղը իր խորին ցաւակցութիւննե րը կը յայտնե Պետեան, Շիտոյեան, կա րապետեան եւ Շիրինեան ընտանիջներուն Արմենակ Պետեան*ի մահուան առթի*ւ։

ELAPZUYULLE

կապոյա Խաչի Շրջ. Վարչութիւնը չ րոնզարանունգրողն ռատանում է Հրաբրիան նուիրատուու Թիւնները ի նպաստ Հայաս տանի եւ Ղարաբաղի, ինչպես նաել կա. պոյտ Խաչի. -- Տեր եւ Տիկին Սարդիս. եան 600 Ֆր., Տիպեքա Հաստատութին 500 Ֆր., Տիկին Ալնեան, 200 Ֆր., Շարթ 1.000 Bp .:

l'Ecole Tebrotzassère RECHERCHE Un(e) RESPONSABLE ADMINISTRATIF(VE)

LE RAINCY (93)

Rattaché(e) à l'administrateur en charge des affaires administratives, Vous assurerez:

- la gestion administrative, comptable et budgétaire de l'Ecole;

- la gestion logistique nécessaire au bon fonctionnement de l'Ecole.

Vous animerez les équipes adminis trative et logistique.

De formation BAC + 2 (ou niveau), vous justifiez d'une expérience professionnelle de 3 à 7 ans. Vous parlez arménien de manière courante et aimez le contact avec les enfants. La rigueur le sérieux, un excellent contact relationnel, un esprit d'initiative sont des atouts pour réuissir dans cette fonction.

Rémunération : selon expérience et compétence.

Merci de contacter B. KOUZOUYAN au 39 89 42 28 (entre 10h et 19h).

4080.USQ\\ ՓԱՐԻԶԻ ՆՈՐ ԳԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ

Կը ծանուցուի որ 1995 Յուլիս 3-էն Ֆրրանսայի Հայաստանը Հանրապետութեան դեսպանատունը կը գործէ իր մշտական նստավայրը՝

9, rue Viète 75017 Paris M° MALESHERBES

Հեռամայն. 42 · 12 · 98 · 00 (գրասենեակ) 42 . 12 . 98 . 02 (հիւպատոսա-

կան ճիւղ) Հեռապատճեն . 42 · 12 · 98 · 01 (գրասեն

42 · 12 · 98 · 03 (հիւպատոսական ճիւղ)

Վիզաներու եւ հիւպատոսական այլ սպասարկութիւններու համար դիմել՝ Երկուչարթիկն Ուրրաթ, ժամը 9-կն 13:

> ZUBUUSUVP 46MU2U37h TAP POPPE

Հայաստան հեռաձայնելու համար հարկ է այլևս գործածել նոր Թիւը (fnm)՝ 374 (փոխանակ 7-885-ի) յասելեալ՝ 2 Երևանի Համար եւ խօսակիցին Թիւը, այսինքն՝ 19 (Ֆրանսայի պարագային անչուչա) шщш 374-2 ы. Прыр:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱL

Ֆրանսահայ կապոյա Խաչի Վօ . ան -Վրլենի «Սաթենիկ» մասնանիւդի մեծ պարահանդէսը՝ Սեպտեմբեր 16-ին մասնակցութեամբ ծանօթ երգիչ՝

фоլ Պաղտատլեանի

1. ՐՁԱԿՈՒՐԴԻ 1. ՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ (3 th o the s bushoutur ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՕՐԵՐ ԵՒ ԺԱՄԵՐ 100 36 ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ 80 Sr. PU8 SUUULC 75 Sr. ԿՐԱԿԸ ԿՈՂՔԻՍ 75 Sr. UPPS UPSP 150 Br. ՀՐԱՆՑ ՍԱՄՈՒԷԼ ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ 80 BP. ԽԱՉԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ ሀቀኮኮቡቶኮ ሆኒያ 75 BP. «8U.N.Q - 50» (Ծաղկաքաղ 50-ամեայ ռաւաքածոյեն) 120 30 Դիմել « 8 Ա Ռ Ա Ջ »ի:

Թղթատարի ծախը՝ 25 Ֆր., Հատոր գլուխ։

«HARATCH» 83, rue d'Heuteville, 75010 Parle SIRET : 51027317 A Commission Paritaire: No 55935 R.C. Paris

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANC

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBA vous informe qu'il reste des places à colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août.

Pour tout renseignement, veuillez telé phoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au ven-

ԼՐՁԱԿՈՒՐԴԻ Pb4601 16 **ե**ԱԺԱՆՈՐԳՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժա նորդներէն կը խնդրուի .. նախընտրա րար - հասցեր առժամեայ փոփոխու թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթա տարի գրասենեակի միջոցաւ, չծաև րաբեռնելու համար «*Ցառան*»ի վար չութեան եւ առաքման ընկերութեան աշխատանքը:

Անկարելիութեան պարագային կա րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թեր թիս վարչութեան, մեկնումի թուա կանեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկու հասցէները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցե 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարա կան յառելեալ անկանոնութիւններ պատճառ են, որ արտասահման մեկ նողներու հասցէի փոփոխութիւն չև տարուի ։

UPQUANTER UPPH, ZUISH ቀበቀበከበኑ ውኑ ትር 25 4USUPAHA Unduly Luthe archeng flood *ኒበቦጉኒԵՐՈՒՆ* :

Շնորգակալու [ժեամբ LU.PONTAPHE «BULLISA

UFLE ցրելիՍ 14 VENDREDI 14 JUILLET 1995

LE NUMERO : 5,00 F

ZHUBUTHO TURUNT URULABILY (1925_{-1957})

69ቦዓ ያሀቦት - Թትት 18 - 635

Fondatsur SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925 DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE - 75010 PARIS TEL.: 47. 70. 86. 60 — TELEX: HARATCH 280 868 F — FAX: 48. 00. 06. 70 — C.C.P. PARIS 15069-82 E

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար · 1 · 000 Ֆ · ... Վեցամսեայ : 510 Ֆ · Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր : 5,00 Ֆ.

69° ANNEE - N° 18.635

ornhus 719864F

flip re sulla

ՍՐԵՊՐԵՆԻՔԱՅԻ անկումեն ետք կը կրկնուին գաղքեր, ցեղային մաջրագործումի տեսարանները, իսկ միջադղային րենի վրայ կոչերու, պահանջներու նոյն րեմադրութիւնները։ Քաղաքը կր գրանուի Պոսնիոյ Սերպերուն ամբողջական Հակակչոին տակ. անոնց ղեկավարը Գարածիք բսուծ է Թէ Սրեպրենիքա այhu முடிக்க காள்கு பியாடும் மாழ் oրինավիճակ պիտի չունենայ եւ թե հարցը իրենց համար փակուած է: Շուրջ 30 հաղար մահմետական դաղթականներէն Սերպերը անջատած են այրերը եւ կիներն ու մանուկները. վերջինները հանրակառբերով տարուած են անծանօթ ուղղու-Bhadp: Իսկ միջազգային ըեմին վրայ, ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդը պահանջած է որ Սերպերը անոքիջապէս ետ քալուին դրաւեալ քաղաքեն։ Եւ ինչ կը վերաբերի արեւմուտքի կողմ է գինեալ միջամաութեան մը, ոչ մեկ երկիր այդ ուղղութեամբ յստակ տրամադրութեւն կը յայտնէ ու Ֆրանսայի նախագահին պատրաստակամութիւնը առանձին մնացած է։ Այս բոլորին մէջ Հարցին ամ էնեն իչ առընչուած նչումը կը վերաբերի ՄԱԿ-ի ընդեանուր քարտուղար Պութերոս Ղալիի. ան մերժած է Սրեպրենիջայի անկումը նկատել ՄԱԿ-ի մեկ ծախողու-**Թիւնը...:**

ԱԺԵՐԻՈՅ Ֆրանսայի դեսպանը խըստիւ դատապարտած է իմամ Սահրաուի պանութիւնը, մերժելով իր երկրին իչանութիւններուն վերադրուած ամէն պատասխանատուութիւն : Դեսպանը կրoարրը կոչած է «երկխսսու թեան առաջեպ մը» ու մտաՀոգութիւն յայտնած որ ի սպանուներւնը ուղղուած է խանգարեա Ֆրանսայի եւ Ալժերիոյ փոխյարարերութիւնները։ Ոճիրին հեղինակները ձեր-மார்யியார் சிர :

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ Գուման Bnighu 12-ին ^{մերժած} է նախագահ Ելցինը պաչտոնա. Պրկելու առաջարկ մր։ Առաջարկուած էր լանձնախումբ մր կազմել, ամբաստանու-^{ցեան} Թղթածրար մր պատրաստելու Համար նախաղանին ղէմ, բայց կարելի չէ եղած ապահովել աներաժելու մեծամասնունեան 226 թուկները։ Առաջարկին կողմնակիցներուն մէջ կը գտնուէր աղգայնական ղեկավար Ժիրինովսկի որ նախադան ելցինի առողջական վիճակով բադատրած է առաջարկին չընդունուելու : դահամար:

ՕԴԻ ԱՊԱԿԱՆՈՒԹԻԻՆԸ վախ կայ որ фиреру 15 8 8 м јешцији шитр вий и верпе համաի այս չարաթավերջին։ Նկատի առնելով տիրող տօլժն ալ, Փարիզի նահանգապետու թիւնը կոչ ուղղուած է ինւքնաշանգի աբևբնուն սև արշնագբչա տանաժարբևու դիայր ինբրո իրերաչանգն ժոնծածեն, չաւելցնելու համար միննոլորտի ապականութեան արդէն բարձր մակարքակը։ Այս կոչը չատ երկչոտ ու անրաւարար միջոց մր կը նկատուի բնապահնե-וחר לחתול:

ՄիջԱԶԳԱՑԻՆ Համրաւի տէր, ծագուում շիւրա վիպադիր Եաչար Քէմալի դատը սկսած է Յուլիս 12-ին Պոլսոյ Ապաովութեան պետական դատարանին մէջ, լրադրողներու, դիւանագէտներու Հոծ բաղմութեան մր ներկայութեան։ ԳրաBUFLE LURUPY

ՉԻԼԼԵՐԻ ԲԱՔՈՒ ԱՑՑԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳՆԵՐԷՆ

Թուրքիոյ վարչապետը Թ. Չիլլեր Բաբուի այցելուներւնը վերջացնել եաք Անդարա վերադարձի ճամրուն վրայ անցած է Հայաստանի օդային տարած քէն: Մացեալ ամիս Մարարայեն Բաբու մեկնումի ընթացքին նոյն տարածքը առաջին անդամ գործածած էր Թուրբիոյ Արատեին րախանաևն, բնատ իրբօրիւ ։ Ուատաջին նախարարութեան կցորդը պատասխանելով լրագրողներու հարցումներուն, ըսած է [է Հայաստանի հանդէպ շատ ընհոնքը ատանասասուագ ճամաճականութիւն մր կր կիրարկեն եւ [] Հայաստանի գրական իւրաքանչիւր ճայ**նի**ը փոխարէն, Թուրբիա եւս դրական քայլ մր պիտի առնէ։

Վարչապետ Չիլլերի Բաբու այցելու-**Թիւնր բաւական երգիծական ոճով գը-**மாடிசிடிய்க்றாட யு மிடிச் கயுடுக்குக்கை த [ժուրը լրագրողներու: Bniffin 13-h «Հիւրիյեն»ին մեջ Պեգիր Ճօշբուն կը գրէ. «Թուրքիոյ եւ Ադրբեջանի յա. րաբերութիւնները շատ հետաքրքրական բնոյթ կր կրեն։ Երբ երկու թուրք ցեղա. խումբի "ալաթուրքայութիւն"ը քով քո. վի կու գայ, անհաւատալի տեսարաններ կր ստեղծուին»: Ապա լրագրողը կ՛ըսէ թե մինչեւ այսօր աւելի քան 400 խոս-மாடி முராடயர் த செய்தாடர், மய்று பூக்டியրա անոնցնե ոչ մեկր յարդած է։ Ադրրրեջանցիներն ալ այլեւս պետք է վարժուած ըլլան կացութեան, ջանի որ մէկ կողմեն «Թուրքիա մեր եղբայրն է» կ'րսեն, միւս կողմէ կը գործակցին Անգլիացիներու, Ֆրանսացիներու եւ Ռուսերու

9. Ճօլքուն նաեւ կը գրէ. «Թուրքիա զենք կու տայ իրենց որպեսզի Հայերը պարտութեան մատնեն, իսկ Ադրբեջանցի զինուորները առտուն ժամը 9-ին հակատ կ՝երթան ու 17.30-ին կը վերադառնան unili...»:

45 மிடு 45 மீ மமியக்கடாடயத் யமிழயமாயமாட թիւնը գիմնուած է Յունուարին դերմանա. կան «Տէր Շփիկըլ» Թերթին արուած անոր Հարցագրոյցին վրայ։ Ան այդ գրրոյցին ընթացքին խոտիւ բննադատած էր բրաական հարցին մեջ Թուրք իչխանութիւններու կողմնակալ ընթացբր, ճնչումներու անոնց քաղաքականու-*Թիւնը* : Դատախազը ծանրացած է յատկապես այն երեւոյթին վրայ որ Ե. Քեմալ «մարտիկներ» կր կոչէ ՓՔՔ-ի չարքայինները եւ ոչ «անջատողական ահարեկիչներ» ինչ որ կր գործածուի պաչտօնական բառամ թերջին մէջ։ Գրագէան իրե հայատանանագ է եք ուշ քաղ քանուի անպայման անպարտ կ'արձակուի:

ՄԻԱՑԵԱԼ - ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ արտաքին od யம்புயடியடு சிடம்ற வீல்ள 20% Sud கமீயளாடթեամր կրճատուած է Ներկայացուցչական Ժողովին կողմե : Այդ օժանդակու. Թիւնը որ ծրագրուած էր 14.8 միլիառ առլար, դեղչուած է 12 միլիառի։ Նախկին խորգ. Միութեան երկիրներուն պիտի արուի 595 միլիոն առյար : Թուրջիա պիար ստանայ 21 միլիոն:

«Bunug» Inju sh inbulika (Bnijhu 15 / 16-ի թիւ) եւ խմբագրատունը փակ է շա. շարթի, Յուլիս 18։

200940406 **&U.4U.S**

U L 8 U P

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՆԱԽԿԻՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՏԱՐ

ԳԷՈՐԳԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Արցախի մէջ ձերբակալուած է Խոր-Հրրդարանի նախադահի նախկին պաչաշնակատար Գէորգի Պետրոսեան։ Ձերբակալու Թեան պատճառներուն մասին ոչ մ էկ բացատրու թիւն տրուած է։ Գ. Պետրոսեան դաչնակցական ըլլալով, կ՝են. թադրուի որ իր ձերբակալութիւնը կրնայ առընչուած ըլլալ «Դրօ» կառոյցի հար-

Սաեփանակերտի մեջ այլ ձերբակայու-[ժիւններ ալ կատարուած են, որոնը նոյնպես կը կապուին նոյն կառոյցին հար-

LUBUUSUL

«Լրագիր» Թերթը որուն Հրատարակու-Թիւնը դադրած էր Bnighu 7-ին, կրկին լոյս տեսած է Յուլիս 13-ին։ Դաղրեցումին պատճառը այն էր որ տպարանը մերժած էր տպել [ժերթը, այն պատճառաբանութեամբ որ չուրջ 5 միլիոն դրամ պարտք ուրի:

«CPU to PPtU»

(Bnijhu 11 / 13)

ԱՆՈՒՇԱՒԱՆ ԳԱՆԻԷԼԵԱՆ ՂՐԻՄԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ղրիմի Գերագոյն Խորհուրդի պատգամաւոր, Հայ Համայնքի նախագահ Անուչաւան Դանիէլեան ընտրուած է Ղրիմի Գերագոյն Խորհուրդի նախագահի տեղակալ : Մինչ այդ Ա. Դանիէլեան ազգամիջբար կանանբևունիւրդբևու կարգրագամավի նախագահն էր եւ մաս կը կազմեր Ուկրանիոյ եւ Ռուսաստանի հետ բանակցութիւններ վարող յանձնաժողովին : իր ջանքերուն չնորհիւ Ղրիմի հայ համայնջը կ'ապրի ներդաչնակ կեանք մը։

«ՊԱՏԵՐԱԶՄԵԼՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ» ԹԵՄԱՑՈՎ ՍԵՄԻՆԱՐ ԾԱՂԿԱՁՈՐԻ ՄԷՋ

Ծաղկաձորի մեջ, Յույիս 12-ին, բացուած է միջազգային կարմիր Խաչի եւ Կարմիր Մահիկի կազմակերպած «Պատերազմելու իրաւունքը» Թեմայով սեմինարը, որ սահմանուած է Հայաստանի դինեալ ուժերու ծառայողներուն : Հայաստանի Գրողներու Տան մէջ տեղի ունեցած սեմ ինարին մասնակցած են 30 հոգի ։ Մինչեւ տարեվերջ նման սեմ ինարի, կր մասնակցին նաեւ 70 այլ գինուորներ ։ Սեմինարի ընթացջին կր կարգացուին դասախստու թիւններ, կր ցուցադրուին ուսումնական ժապաւէններ։ Սեմինարի աւարաին բոլոր մասնակցողները կը ստանան Համապատասխան վկայադիրներ։ Սեմինարը կր տեւէ երեք op:

«ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ» ՆԻՒԹԻՆ **ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ** ՎԵՐՋ ԳՏԱԾ ԵՆ

Հայաստանի հանրակրխական դպրոցներու 1994-95 ուսումնական տարելրջանի չրջանաւարտներու «Հայոց լեզու» նիւնին պետական ըննաչրջանը վերջ գտած է : Քննութեանց մասնակցած են 12 Հազար աչակերաներ ։ Նախնական տուեալ. ՅՈՒԼԻՍ 14-ի ազգ. տօնին առթիւ ներով, մասնակիցներու դերակչուդ մաոր դրական գնահատական ստացած է. փոքր մաս մր անրաւարար արդիւնք ձեռք րաթավերջին։ Մեր յաջորդ թիւը՝ Երեք- ձգած է։ Այս ցուցանիչը կը վկայէ Թէ ըննու թեան մասնակցած են պատրաստր.

ዕቦበኑԱՆ ԴԷՄՔԵՐ

Ա. ԺԻՒՓԻԻ ԴԺՈՒԱՐԻՆ ՍԿԻԶԲԸ

Ֆրանսայի վարչապետր գրեթե պաչտօնավարութեան օրէն թիրախ եղաւ ամբաստանութերւններու որոնը հիմնուած էին քաղաքապետութեան պատկանող ընտկարաններ իրենց արժէջէն ցած գինով վարձելու պնդումներու վրայ: 3/24 է որ Ցուլիս 10-ին U. Ժիարկ վերջին ծայր արհամարհոտ ոճով մը պատասխանեց լըրագրողի մր այս մասին ուղղած Հարցումին, ըսելով. «աղբամանի վայե, ձեր պատանութիւններով մի վրդովեք մեզ»: Ցաջորդ օրն ալ լրասփիւռները յայտնեցին թե դատախաղութեւնը մերժած էր դատական Հետապնդումի ձեռնարկել Ա. Ժիարեի դեմ, նոյն հարցին առընչու-[ժեամբ: U.june հանդերծ, ստեղծուած մրթ. նոլորտը չի դիւրացներ նոր ղեկավարի մը առաջին ջայլերը երը մանաւանդ ան բաւական լուրջ հարցերու լուծում պետք է րերէ, իր իսկ խոստումին համաձայն։

Լուրջ Հարցերու գլխաւորն է գործագրրկուներ որուն դեմ պայքարելու վրճ. ռակամունեամը հանդէս եկած էր նաեւ նախագահ Շիրաբ, ընտրապայքարի չրջանին։ Սակայն, այսօր, Հարցը հոն է որ ներջին ձակատի նեղութիւններուն քով, արտաքինեն այ մեծ Համողում չեն դաներ նոր կառավարութեան քայլերը։

Այս առումով հետաքրքրական է Նիւեորքի «Ուոլ Սթրիթ Ճրրնըլ»ի վերլուծումը։ Թերթը որ գրեթե Աւետարանն է գործի աշխարհին, թաւական սկեպտիկ է Ժիարեի կարողութերաներուն մասին։ Հոն կ'ըսուի որ ծրագրուած միջոցները հեռու են այն ապահովութիւնը ներչնչե-15 թ կարելի պիտի ըլլայ անոնց չնորշիւ ընտրապայքարի խոստումները յար-

Ժիւփէ կր ջննադատուն որ չի խորանար գործագրկու Թեան կամ արձանագրուած վնասներուն հիմնական պատճառներուն մէջ. այլ կը նախընտրէ մատնացոյց ընել աոկոսներու թարձր սակը եւ սպառում ի անրաւարար մակարդակը, փոխանակ անկեղծօրեն ընդունելու որ ձեռնարկութիւններուն գամար տուրջերը ծանր են, աչխատանքի տեղերը չեն ա-

Ֆրանսայի կառավարութեան այս մարսիր դէն վահագ ճամաճարարունքիւրն հենջութեան որոշ ապաւորութիւն մր տալով Հանդերձ, պատրանք մր կր Թուի տնտեսական թերթին ։ Նկատուած դրական կէտ մըն է պետական պիւտձէէն նախատեսուած 19 միլիառ Ֆրանքի խնայողութեր. նր եւ ցած աշխատավարձ բերէ ընկերային վճարումներուն որոշ Թեթեւացում մը։ Սակայն այսքանը չատ սահմանափակ կր համարուի զգալի արդիւնքներ ձեռք Lybjac Smilwy:

Նկատի առնելով յաւելեալ արժէջի unippfil (Ph. - 4.6. - U.) 20.6%-f բարձրացումը, ընկերու ժիւններու եւ մեծ Հարստունիւններու տուրքերուն յաւելումը, թերթը կ'ըսկ թկ 30 միլառի չուրջ եկամուտ պիտի ապատովուի : Ատիկա կրնայ անչուչա գրական որոշ կարդադրութիւններու առիթ տալ, բայց բաւարոստումը դոր Ժ. Շիրա, ըրաւ Ֆրան-ըստումը դոր Ժ. Շիրա, ըրաւ Ֆրանսացիներուն. փոփոխութիւն որ ընթացը աայ իւրքաանչիւր անհատի ստեղծագործ կարողականութեան ի յայտ դայուն ։

ւած աչակերաներ եւ Հարցաթերթիկներն այ մատչելի եղած են, Համապատասխան՝ դպրոցական ծրագրին։ Կարգ մր հարցաթերթիկներու մէջ վրիպումներ նկատուած են, որոնը, սակայն, անոքիջապես, քննու-[hen nant mung, педания ви рабор յանձնախումբի նախագահին կողմ է ։ Քրևնութիւններու վերջնական արդիւնքները կր պարզուին Ցուլիս 20-էն ետր։

ZUVUROS CATULA ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Գրեց՝ ՀՐԱՆԴ ԱՃԷՄԵԱՆ

4.

ፀበፀሀት ፕሮበፀԼ ሆር՝ 1955-ԻՆ

Այս կապակցութեամբ առաջին արձադանդ մր կր նկատուի 1955 Մարտի «Հայրենիք» ամսագրին մէջ, ուր b. 6. - որ ամէն ամիս Համառօտ պատկերը կը ներկայացնե «Հայ Սփիւուբ»ի ազգային կեանքին - կր գրե . «Մյս шп թիւ (խսսքը կր վերարերի 1955 Փետրուարին «Համազգայինի ձեմարանի ամիս»ին առԹիւ կազմակերպուած ձեռնարկներու եւ Հանդանակու-[ժետն - Հ. U.), կ'ուզենը անդրադառնալ կարգ մր կարծիջներու, որոնք պարերանաև ին շանարուիր: Որորուի ասաջինը կը վերաբերի այն պատճառաբանութեան, թէ «Ամերիկահայ դաղութը չատ աուած է, ու ա՛լ բաւական է...»: Երկրորդը դառնութիւն մրն է աւելի կարե-பார், சித் «யுப் புயியட்டும் திழும் நிழ கிக்մարանը ունենալ, իր սերունդին փրկութեան համար, միչա արտասահմանի մասին մտածելով։ ... ինչ կր վերաբերի Տեմարան հաստատելու հարցին, իրապես ցաշալի խնդիր է, որ տասնեակ տարիներե ի վեր կը յուղե ամերիկայ հանրութիւնը։ Ընդհանրապես կր նշմարուի նաեւ անհատական ջերմ փափաք մը այս ուղղութեամբ, սակայն նախաձեռնու--Թիւնը կր սպասուի կուսակցական կամ թարեսիրական հաստատութիւններէ։ Սակայն, ինչո°ւ կարելի պիտի չրլլար անհա. տական նախաձեռնութեամբ եւս, բարե-րարներու միութիւնով, եւ անտարակո՛յս կուսակցական կամ այլ ազդային մարմինրբևու օմրուկգրող և որոր հ այո օմաահաա ծրագրին իրականացման»:

Տասնեակ տարիներէ ի վեր գործող ամե. րիկանայ չաբաթօրեայ եւ Կիրակնօրեայ վարժարանները չեն կրնար տալ ակընքալուած արդիւնքները, այլ խօսքով՝ անոնը չեն կրցած հասնող հայ սերունդները փրկել ձուլման վտանգէն կամ զանոնը հեռու պահել ամերիկեան հալոցէն։ Ձուլման վտանգր դամոկլեան սուրի պէս կախուած է ամերիկահայ դաղութի դըլխուն : Քաղաբական տարբեր Հոսանջներու պատկանող թերթեր յաձախ անդրադարձաչ են այդ հարցին։ Գրողներ, հրապարակաղիրներ, մշակութային միու-*Թիւններու ղեկավարներ այդ մասին խօ*սած են իրենց հրապարակային ելոյԹներու ընթացքին : Ամերիկահայ սերունդի ձուլդար արմետանանգաջ բր րաբւ այլ ժամուն-

րբևու գրև գրև գրև ։

Ախտանանաչում ի փորձերը եւ ամերի-կանայ սերունդը օտարացում է փրկելու համար միջոցառումներու դիմելու անհրրաժելտութիւնը, մասնաւորաբար Հայկական ամէնօրեայ վարժարան մր հիմնելու գաղափարը թափ կ'առնե 1950ական Թուականներու երկրորդ կիսուն, թերթերը կր սկսին գրել, թէ ամերիկահայ նոր սերունդր հայերէն գրեթե չի խոսիր, երիտասարդութիւնը յանախ անտարբեր վերաբերում կր ցուցաբերէ Հայկական կազմակերպութիւններու կողմե ձեռնարկուած մշակութային միջոցառումներու նկատմամբ։ Կ'ըսուի Թէ ընտանիջներու մէջ կր տիրապետէ անգլերէ. նր, ջանի որ ծնողները սովորաբար անդլերեն կր խոսին: «Լրաբեր» թերթը, 1959 Օգոստոս 25-ի իր Թիւին մեջ, կը գրե. «Մյս վարակիչ ախտր ղժբախտաբար տարածուած է 80 առ Հարիւր տուներէն ներս, երբեմն կր տեսնենը նոյնիսկ մեծ - մայրիկներ, որոնք 40 ... 50 տարի առաջ այս երկիրը հաստատուած են, եւ այսքան տարիներէ ի վեր հացիւ հաղ կոտրտուած անդլերեն մր սորված են, գոր միայն իրենւք կր հասկնան իրենց խօսածը, եւ սակայն ցոյց տալու համար Թէ՝ իրենք ալ րան մր գիտեն, իրենց Թոռներուն հետ անգլերեն կր խօսին»:

1958-ի գարնան Ամերիկա այցելուԹենեն վերադարձին, Պէյրութե «Զարթ օնը» թերթի Ապրիլ 22-ի թիւին մէջ, Lnu - U.S. Տրլրսի հայկական դաղութեն իր տպաւորութիւնները կը Հրատարակե Ն. Սատթ. ձեան, ի մեջ այլոց նշելով. - «Կիրակնօրեայ դպրոցներուն մեջ Հայերենի ուսու-ցումը անգլերէն կր կատարուի ։ Նոյնիսկ եկեղեցական աղօխաները կր կարդան դըպիրներ ու դպրուհիներ լատինական տառերով գրուաչ Հայերէն բառերով եւ կ'երդեն այնքան ներդաչնակ ու քառաձայն, առանց բառ մր հասկնալու»:

1959 Օգոստոս 8-ի «Հայաստանի կոչնակ» թերթի խմբագրականը կը չեչաէ. -«Սա վերջին տարիներուն չենք դանուած եւ ոչ մեկ համաժողովի մը մեջ, ուր անդ-Teligne dam urber Tedur fnonurms t, us միայն հայերէնի անվարժ երիտասարդրբնք՝ Հատա, Հայբնքը հիանոմ Հափաշտո-

Ամերիկահայ զանազան կազմակերպու-Թիւններ եւ նոր սերունդը ձուլման վըտանգէն փրկելու մտահոգութեամբ տարւած կարգ մր գրողներ եւ հրապարակա... դիրներ կրեական դործի բարելաւման Համար ըրած են առաջարկներ, սակայն, անոնը միչա ալ մնացած են Թուդթի վրնալ: ժանա դն երևերի երրամատած բր ամերիկահայ զաղութին ղեկավարները, նորքավ նե արորճ աւբլի ուհասնունիւր կր դարձնեն եկեղեցիներ կառուցանելու վրայ, քան դպրոցական գործը բարելաւե-

Այս տեսակետեն յատկանչական է «Հա. յաստանի կոչնակ» *Թերթի* 1960 *Ցունուար* 2-ի Թիւին մէջ լոյս տեսած՝ 8. Աւադեանի «Հայ մշակոյթը եւ Միացեալ - Նա-Հանդները» խորագրով յօղուածը, ուր ի մէջ այլոց կ'ըսուի. «Ոմանք կը կարծեն *թե մեր եկեղեցիով կընանը հայութիւնը* պանել այս հիւրընկալ ափերուն վրայ, ուր յաւերժագարոներու ձայնը այնքան զգլխիչ է, սակայն թող ներուի մեզի ըսել, նե ասիկա ալ ուրիչ ինընախարեունիւն մըն է, ջանի որ այս դատին ջատագով.ները կր մոռնան Թէ քրիստոնեայ երկրի մր մեջ է որ կ'ապրինը։ Հայր կրցած էր դարերով մնալ պարսկական կամ Թուրջ լուծին տակ, ջանի որ այդ երկու երկիրրբևը ալ աահաօրատես ատևեբև ինօրճ աւնին ու կը Հալածէին մերը կամ կ'արՀա... մարհեին զայն, եւ գիրջն ու Թատրոնը եւ թերթերը այնջան տարածուած չէին տակաւին, ճայնասփիւռն ու պատկերասփիւոր գոյութիւն չունէին եւ մենը կրցած երնը ունենալ մանաւանը, դեթ վերջին Հարիւր տարուան ընթացջին, մեր առաջին ղպրոցները, ուր աղաջը կը մնային ոչ Թէ չարաԹական կամ օրական մէկ -երկու ժամ , այլ ամբողջ օրը եւ կր Թրրծուկին Հայ ողով։ Պետք չէ մոռնալ նաեւ թե դրևրրբեն այս բնրինրբենուր դէն mւելի արթեուն ու զարգացեայ ու յառաջամես էիր ճար _{Թու}ևճև մադ վահոկմև՝ ாராபு காம் யடந்தி மயர்க்ட குற்புய காழிழிகாட்ட Թիւն կր ներկայացնէինը, սակայն այստեղ նոյնը չէ պարագան, որով ձուլումը անխուսափելի կը դառնայ ի վերջոյ։ Անչուչա հարկ է ջանալ յետաձգել այդ տրխուր Թուականը եւ ատոր համար միջոցներ դանելու ենք. այդ է ներկայիս մեր աւագ պարտականութիւնը»:

ԾՐԱԳԻՐ ԵՒ ՁԳՁԳՈՒՄՆԵՐ

Ամերիկայի մէջ Հայկական ամէնօրեայ վարժարան մր հիմնելու ծրադրի մր մասին յայտարարութիւն կ'ըլլայ 1959 Հոկտեմբերին, երբ Գալիֆորնիո, Հայ Կրթա. կան Հիմնարկութեան ղեկավարները կր չրջին Արեւելեան Ամերիկայի կարգ մր ջաղաջները, տեղական յանձնախումբեր կետնքի կոչելու առաքելու ժետմը։ Պոս-[ընկ մեջ, ի պատիւ անոնդ տրուած ճաշի մը ընթացջին, Հիմնարկութեան գլխա-ւոր հիմնադիր Ցակոբ Քարեան կը յայտարարե թե կազմակերպութիւնը կր ծրրագրէ Հայկական վարժարան մր Հաստատել Ամերիկայի մէջ։ Այս յայտարարու-**Երենը ցնծութեամբ կ'ողջունուր** յոյս ներչնչելով որ վերջապես պիտի իրականանար ամերիկահայ գաղութին երազը։

Սակայն, կ'անցնի երկու տարի եւ հայկական ամենօրեայ վարժարան մը հաստատելու ծրագիրը կը մնայ ծրագիր ։ Հայ Կրթական Հիմնարկութիւնը 1961-ին կը նչէ իր տասնամեակը եւ այդ առեիւ կը հրապարակե գեկուցում մը, որմե կը անանասր եր ժառատաներ ին անրաւսն նպատակին, հիմնարկութիւնը տասը տարիներու ընթացքին Միջին - Արեւելքի 63 Հայկական վարժարաններուն նուիրած է

UULUULU

BUFGASPSL

Գրևկևն ՀԱՒԱՔՈՑԹ ԱՆՑԵԱԼԻ ՄԵՐ ՑԱՒԱԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՈՒ

UF3

LU.

«Մարմարա»ի Գրական Էջերու ստեղ-ծած խանդավառ մ[ժնոլորար անչուչա րաժին մը ուներ Ցակոր Մնձուրիի գրական գործունկութեան յիսնամեայ այն յորելեանին մէջ, գոր Էսաեան Սանուց Միութիւնը այդ տարի կազմակերպեց Մայիսի ընթեացքին։ Կարեւոր նախաձեռ. նութիւն մըն էր, որուն պատիւր անչուչտ կ'երթար Էսաեան Սանուց Միութեան, որ յորելեանին առթիւ լոյս ընծայած էր Ցակոր Մնձուրիին առաջին կարեւոր գիրքը, «կապոլա Լոյսր» ։

Ցակոր Մնձուրին արդէն Հայ գրական աշխարհին մէջ նշանաւոր անուն էր, բայց ժողովուրդին համար անծանօթ մրն էր: Պոլսանայ գրականութիւնը այդ Թուականին կարծես կր պատկաներ փոքրիկ ու ընտրանի դասակարգի մր։ Եւ եթե այդ գրականութիւնը փղոսկրեայ իր աչտա-րակեն տակաւ վար կ՝իջներ ու կը մաներ ժողովուրդին մէջ, ատիկա կ'իրագործըւէր Սանուց Միութիւններու հիմնումով եւ այդ Միութիւններու կողմե կազմակերպուած գրական երեկոյթներով։ 8. Մնձուրին ալ այդ զարգացումեն պիտի առնէր իր բաժինը եւ յիսուն տարի հայ դրականութեան ծառայեյէ վերջ, ան վերջապես պիտի ելլեր իր ժողովուրդին դիմաց եւ պիտի ընդուներ այդ ժողովուրդին ողջոյններն ու ծափահարութիւննե.

Էսшեան Սանուց Միութիւնը կազմեց Յորելենական Յանձնախումը մը, որուն երկու ատենապետներն էին Եղուարդ Սիմբէչեան եւ Վ. Ս. Ծովակ։ Կանդամակցէին Օր. Հերմինե Գալուստեան, Ֆիմի Մազլում, Սիրվարդ Կիւլպէնկեան, Սամուէլ Հագրոյեան, Սոնա Կիւմիւչեան, Սիլվա Պասմաձեան, Մատլէն Մարտիրոսեան, Հրայր Ղազարեան, Պերձ Շիկահեր, Նագարէ թ Մորրլեան եւ ես։ Ցայանի գրրողներէ ու Միութեան Վարչութեան անդամներէն բաղկացեա, այս յանձնախում.

են անմելը շետատետիաջ էն հոնրիայիայի փուների հենույի դն, սևուր դէն հուսու ներ ունկին Գարեդին Պատրիարը հայա աուրեան, Հրանդ Անդրկասեան, վ. .. Ծովակ, Գուրդեն Թրենց, Հմայեակ 8 կորեան, Հ. Գալուստեան, Վարդ Շիկա հեր, թ. Հատուկ ճեան, Մինաս Թերիլ եան եւ Եղուարդ Սիմ թէչեան, Այս դրըճոյին անրակ դրաև սնանր դանբում փաս տանուղն մր մեծ գրագէտին հանևող անձնաւորունեան ու կուռ գրականու թեան մասին: Այդ թուականին; հրր յիսուն տարուան վաստակ մը ողջուներու Համար կր կազմակերպեինը Մնձուրին յորելեանը, վստահարար կը կարծկինը սն դրջ միւմանիևն անմեր շատաջ ին իր արուեսաի վերջալոյսին : Ուվ կրհար դուչակել որ չարաչար կը սիայեինը, 1 1 V նձուրին իր ամ էն էն ցնցող ու կարև ւսն ժանցբենն ուխաի որոբն ատ այժ հոնր եանեն վերջ, հետգհետէ «Մարմարա»ի Գրական Էջերուն միջնորդու Թեամբ պիտի Հրատարակեր անմահ պատմուած քներ որոնցմով պիտի յորդեին Մնձուրիին ա պատայ գիրջերը՝ «Արժաան», «կռունկ Reump Gregues be «Stylep, Nep bu both

Ցորելեանը կարեւոր էր անչուչա, բայց արիք աւբլի կանբւոն քն «փառանա լուսը», գոր Էսաեանցիները Հրատարակեցին յորելեանին նախօրեակին : 320 էջերէ բաղ. կացեալ պատկառելի հատոր մրն էր այդ։ Սա աչքերու առջեւ կը վուէր Մնձուրիին իրական մեծութիւնը, որ չլացուցիչ լոյսի մր նւման կ'իջներ Մնձուրիի բնաչխարհեն, նոյնինքն «Կապոյտ Լոյս» լեռնէն։

Մեր Գրական Էջերու 1958-ի Մայիս 1-ի Թիւը յատկացուցինը այս յորելեանին։ Մնձուրիին ընծայուած այդ պատիւա Ս. Ծովակ կր ներկայացներ Յորեյեար Գրագէտը, իսկ ես «Ասուլիս Մտաւորա. կանի մր Հետ» չարքիս երրորդը կր յատ կացներ Մնձուրիիի «Կապոյա Լոյս»ին, եւ խստեցնելով երէց ու երիտասարդ եր կու մտաւորականներ, երկու տարբեր տեսանկիւններէ կը վերլուծէի Մնձուրին այս կարեւոր գործը: Այդ էջին Մնձուրի կը մասնակցեր «Պահիկանը» անուն ի யுயயர் மடய த் நார் ;

Buling Մնձուրի յոբելենական հանդի սին օրը չչմած էր, կարծես գետնին տակ անցած էր իր ամօթեն։ Միչա ընկերա թեան լուսանցքին վրայ մնացած այս ha նարգ մարդը, որուն միակ Հարստութի նր իր գրականու Թիւնն էր, իր չփոխութե նեն ու յուռ երջանկութենկն կր թոթովել չէր կրնար խոսիլ, կը զարմանար, վստո չէր որ այդ պատիւը իրեն կ'ընծայուկ Իր բազկաթունն մեջ կծկուած վիճակա սկիդրեն մինչեւ վերջ մաիկ ըրաւ իր ժա

400 հազար տոլար եւ տարի մը առաջ ալ մէջ, իբրեւ խանդավառութիւն եւ յոր 20 հազար տոլար նուիրելով հայագիտա- աղբիւր։ Սակայն, հակառակ այդ նպատա կան դասընթացը մը Հաստատած է Պրրը- կով հղած բազմաթիւ խոստումներուն լիի համալսարանին մէջ, Գալիֆորնիա։ Նկատի առած այն՝ որ հիմնարկութիւնը երկու տարի առաջ որոշած էր իր ուշաղրութեան առարկան դարձնել նաեւ ամե... րիկանայ դպրոցական նարցը եւ այդ մասին ալ յատարարութիւն մր կատարած եր, զեկուցումը կր նչէ, թե «երկար шտենե ի վեր ուսումնասիրութեան տակ է ամերիկահայ կրթական գործը։ Հիմնարկութեան վարիչները այս դործը կր նկաաեն պատմականօրէն չատ կենսական, եւ այդ իսկ պատճառով , կր խուսափին հապձեպ որոշումներ կայացնել է։ Միայն ձեորնեաս անձերէ բաղկացած յանձնա-խումբի մր խղճամիա պրպաումներէն եւ ուսումնասիրութենեն լետոլ է, որ կարելի պիտի ըլլայ այս ուղղութեամբ գործ. նական քայլերու ձեռնարկել»:

Ու այսպես, ամերիկահայ դպրոցի մր Հաստատումը ենթակայ կ'ըլլայ «խղճամիտ պրպտումներու եւ ուսումնասիրու-Թեան», մինչ դաղութին մէջ կր չարունակւի եկեղեցաչինութեան «արչաւ»ը։ Նոյն տարին, 1961 Օգոստոսին, տեղի կ'ունենայ Տիթրոյթի Սուրբ Սարդիս Եկեղեցւոյ հիմնարկերը։ Այդ առեխւ, Խ. Ն. «Հայ. րենիք» ամսագրի Սեպտեմբերի Թիւին մէջ կը գրէ. -- «Եկեղեցին՝ լաւ : Իր կողջին ունի Հազարաւորներ, որոնք մեր ապադան ամրօրէն կը տեսնեն Ս. Խաչի չուքին եւ Լուսաւորչի կաններին տակ։ Իսկ ի նչ վիճակի մէն է ամերիկահայ դպրոցը: Պիտի ապրի[®], Թէ ոչ հարկ պիտի ըլլայ... խաչ մր քայել անոր վրայ։ Հանրածանօթ திரியாயாட்டு மிரிய தி, வர யரச்சி தயாய்டுயկան միայն ջանի մր դասաժամեր կան, իբրեւ Հայերէնի դասընթացը։ Տարիներէ ի վեր ծրագիր կայ երկրորդական միակ վարժարան մը հաստատելու դաղութիս

կամ բաղձան քներուն, ոչ մեկ շօլափեր ծրագիր կայ մեջաեղ եւ ոչ մեկ ուչագրա նախաձեռնութիւն : «Հայրենիք» օրաթեր Bp, որ ջերմ Հաւատացող մըն է Հայ դա րոցին, Օգոստոս 5-ի Թիւով խմրադրա կանի մր մէջ, «Քաջութեան պակաս» կո նարքի «անը վանարույլ ու մարմանու դն», ոն հայն ին անուի աղբերիքաչա ին **Թական Հարցի վերջնական կազմակեր**պումին եւ Հայկական վարժարանի մ հաստատման համար։ ձիչը է, թէ ա րիկանայ որեւէ կազմակերպութիւն էա մարձակեցաւ ձեռնարկել Հայկական լուր վարժարան մր Հաստատելու ծրագրին։ Տարիներու ընթացքին, առժամեայ և մակերեսային գործեր միայն կատար ւեցան, ու Թերեւս այս միակ խմորին ժի 5, որ Հայկական Համբաւաւոր նախաձեն նու թեան ոգին չքացաւ, դարձաւ ուրուա-4mh ... » .

W. V. իր խորհրդածութիւնները կաrmbint Imrmingnur fapmigh il, Alpling. «Մերն այս տանասւներոն քերն սոնը վերջնական նկատել: ձիշղ է, որ մը «կոիւներ» կորսնցուցած ենք, սակայ ո՛չ «պատերազմ»ը, որ դեռ կը չարունակ ւի, հայերէնի պաշտպանութեան համար h debout, which am ob gh plate կազմակերպութիւնները Հաւաբական ա խատանքով մը պիտի փորձեն, 45 1 նուն Հայ լեղուի փրկունեան, «անկարե լի» րիաաստացն իանբլի մանգրբես ա մար: Ուր կամը կայ, «անկարելիան կ չքանայ: Հարկ է այդ կահմջը ստեղծի նախ, յաջողու թեան իրրեւ առաջին եւ գե իտուսև ժետուտիաը: ըւ հուտով սարութի

որն դառւածները։ Ի՞նչեր կ'անցնէին արդրա իր դիաներ Ույս շևնարիր էքի ինրան աներաներ: Էայն ատանիրբեն վենչ անրան գասկայի: Ան այդ գիչեր կր վերածներ կարծես, նոր խանդավառունեան մր Հոսն ին ժետև ին բնաիրբնուն դէն, բո ին անան ապարաւիր սև իև հերուր դէն ասմարնր ին որոքիր եսքսն այր քբնանորբեր ու դեպքերը, որոնց մասին մինչեւ աւելի նայ իր 90-ական ատրիջները պիտի խo-որ արսնիրան իրարվում՝ անուբորամերի իսնորով եւ անսպառ եռանդով։ Իսկ յենը, երիտասարդներս, մենը որ կարգ յն հետրարրբեսու հանդ գ արինաւշներ ին ախատուէինք հին սերունդի գրագէտնեին արանագրնու՝ մարորը Հորնբնու յարցանքներով, այդ գիչեր կը համբուրկինը 168 վարպետին ձեռջը եւ իրմ է ալ աւելի Արիարկարույիր արսև նրգայուաջ ա.աիւր տեսնելով ։

Մնձուրիին այդ ձեռքը յաջորդ տասնամհակներու ընտացքին իրաւ բարեկամի մի նման միչտ պիտի բռնչի մեր ձեռքչն եւ մեզ պիտի առաջնորդչը մեր խանդավառուտիւններուն եւ անկէ մեղի հասնող անկեղծ քաջալերութիւններու ընդմէջչն:

n. z.

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ՀԱՑ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻԻՆ ՄԱՍԻՆ

Նունք Հայրապետեան, այս տարի երկու անդամ մէկը միւսէն մի քանի ամիսներու տարբերութեամբ, նուադեց Միլանոյի երաժչտանոցի Ճ. Վերտի սրահին մէջ, արժանանալով բացառիկ յաջողութեան եւ գրական քննադատութեան ։ 1994 Դեկտեմբեր 21-ին նուադեց Պեթհովընի ֆանթադիա տօ մինէօր օփերա 80 դաչնակի նուադախումբի եւ երդչախմբի հաժար։

1995 Մայիս 25-ին Ռախմանինոֆի Թիւ արկու ջոնչերԹօն դաչնակի եւ նուագաասկրի Համար, եւ Ռափսոտիա գրուած Փականինիի Թէմայով։

հրալական մամուլի մէջ, մասնապետակը պանծացուցին գաչնակահարուհինն արտենուտին հասունուտինը չասունուտինը։ Անոնք գովաբանեցին իր արուեստրինունակութիւնը, հնչականութիւնը, խորհառնակութիւնը եւ մատներուն արտապաներին յատկութիւնները, որոնց կը

Հաղուաղ էպ կը պատահի, որ արուհսարիտալացի քննագատ մր չգտնէ բացաական կետ մը, որ հակադրե դովասանըհերուն, ինչպես հաղուաղէպ կը պատաիոր Միլանոյի Երաժչտանոցը բանայ ի գր ուուշին մարդենն բնիսւ արմաղ կարձ ժամանակաշրջանը մեջ, նոյն արուհստաղէտին առջեւ։ Այս պատահեyou be mig my smj mpnehummating if: மாம்த் கியக் த் டூர்க்கம், மடி மடிமாக் த երաժչտական իր ուսումը։ Փոջը տարիes փոխադրուելով Մոսկուա, չարունաված է յասուկ դասրագիսական մեասնըգայե ատա հաջանութ, բնագշատրոն ։ Հաժերգներ ունեցած է նախկին Խորհ. Միութեան գլխաւոր քաղաքներուն մեջ, արձարադրելով բացառիկ յաջողութեւն-

Ար դաս ին իանդէ դատշանաիար բո երաժչտասեր հայ ընտանիքի մը։ Անմոռանալի էր նաել Պախի երեք դաչնակի եւ նուաղախում բի համար համերդը եւ ապա չորս դաչնակի եւ նուախադումաի լադան շննրոււայծ են ՝ ժան բաւրքը ին դօն, գարօք ժաշրաքաշաևուջ և Ունբւին Որժուրկեանի, բրոջ՝ Տաթեւրկի, նոյնպես ծան գալնակահարուհի Անիի հետ միասին կատարեց Միլանոյի Երաժչտանոցին անեն 1991-ին։ Այս երկու Համերդները ամբողջ աշխարհի մէջ եւ բոլոր ժամանակներուն Պախ ընտանիջեն վերջ) Հաղուադեպ տե-Մի ունեցած է, քանի որ դժուար է դրահել 3 - 4 դաշնակահարներ, որոնք կարենան նուագել համաձայնութեամբ եւ րբենա շրարու բրադե :

U. U.

- ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ -

կ. ՊՈԼՍՈՑ Կերրոնական Վարժարանի չրջանաւարտներու հանդէսը տեղի ունեւցած է Եչիլեուրտի մարզական ակումբի սրահին մէջ։ Բացումը կատարած է Ծնուղաց Միութեան ատենապետ Մելջոն Չավտար։ Ցանուն Հրջանաւարտներուն հրատեչտի ուղերձ կարդացած է Մուրատ Կաղէրօղլու։ Հուսկ բանջը արտասանած է տնօրէնուհի Օր. Սիլվա Գույումձեան, մէջբերումներ ընելով Ռ. Պէրպէրեանէ եւ Վ. Պուրմայեանէ։ Գործադրուած է դեպրուեստական յայտագիր մը։ Այս տարի դպրոցը տուած է 44 չրջանաւարտ։

Կ. ՊՈԼՍՈՑ Ս. Փրկիչ Հիւանդանոցի կիններու Ծերանոցի բաժնին մէջ, Ցունիս 29-ին, տեղի ունեցած է քէրմէս մր, ուր վաճառքի դրուած են ծերանոցի բնակիչներու ձեռային աշխատանքները, ինչպէս նտեւ բարերարններու կողմե նուիրուած դանաղան առարկաներ։ Խօսք առնելով Հիւանդանոցի ընդՀանուր քարտուդարու-Հին՝ Տիկին Սիլվա Դրիքա, շնորՀակա-Լունիւն յայտնած է ձեռնարկի իրակատուներուն ։ Ձեռնարկեն ապաՀովուած է դոՀացուցիչ դումար մր։

4. ՊՈԼՍՈՑ Էսահան Սանուց Միութեան կեղրոնին մէջ, Յունիս 28-ին, տեղի ունեցած է Էսաեան Վարժարանի չրջանաւարտներու հանդեսը։ խօսք առնելով անօրէնուհի Սաթենիկ Նչան, ողեկոչած է վարժարանին հիմնադիրները եւ Թելադրած չրջանաւարտներուն չմոռնալ իրենց վարժարանը եւ ըլլալ արժանաւոր անհատներ։ Φոլս - անօրենը՝ Սալի Qաբրր, խօսբ առնելով յորդորած է չրջանաւարաները, որ «անոնը ախախիւրբեան յեղաչրջումներուն քանարի պաշտպանները ըլլան» ։ Պէյօվեսաի գաւասապետը իր խօսքին մեջ դրըւատած է Էսաեանի կրթական մակարդակր : 57 չրջանաւարտներու վկայականներու բաչխում էն ետք, ներկաները պարակղին մէջ բոլորուած են ճաշասեղաններու չուրջ, հանդիսու թիւնը չարունակելու համար։ Խօսբ առնելով Էսաեանի Հարիւրամեակի կարգադիր յանձնախումրի ատենապետուհի Տիկին Մարիամ Տրամէրեան լայանած է թէ «Էսաեան հարադատները ուսեալ սերունդ մր հասցնելու Նպատակաւ կառուցած են այս վարժարանը, երբ Պոլսոյ մէջ տակաւին մատի վրայ հաչուելու չափ սակաւաթիւ վարժարաններ գոյունիւն ունկին, երբ մեծ Համարձակութիւն կը նկատուկը աղջիկ զաւակ մր դպրոց դրկել»: Հանդիսու--[ժիւնը վերջ դաած է խրախճանական մրթնոլորաի մր մեջ։

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ U. Աստուածածին Եկեդեցւոլ «Ցովնանեան» սրահին մէջ, Ցու-նիս 28-ին , տեղի ունեցած է Մովսէս Պչա.թ. ջբարի «Լուսաւոր աչքերով օտանարարն» վէպին ներկայացումը, կազմակերպութեամբ Համազգայինի, որուն հիւրն է ֆրանսագայ գրողը։ Հանդիսու Թիւնը վարած է Սոնա Յովհաննէսեան, որ տուած է նաև Հեղինակին կենսագրականը։ Գրջին վերլուծումը կատարած է Էլիզ Շարապխանեան ։ Հատորէն գատուածներ կարդացած է Գալուստ Պապեան : խօսք առնելով Մովսես Պչաբնեան, անդրադարձած է ֆրանսահայ գրականութեան, չեչտելով այն իրողութիւնը, որ «Փարիզի տղաքը այլեւս գոյունիւն չունին եւ վերջին Մո-հիկանը՝ Ձարեհ Որբունին էր։ Իսկ ներկայիս Ֆրանսայի մէջ գոյութիւն ունեցող Հայ Գրողներու Միութեան 45 անդամներէն կր ստեղծագործեն մէկ արձակադիր եւ քանի մր բանաստեղծներ»:

ԹԱՒՐԻԶԻ «Թախթի» մարդադաչտին մէջ, Ցունիս 25-ին, աւելի քան 18 Հազար մարդասերներու ներկայութեան, Հայաստանի ոտնագնդակի խումբը 0-ի դէմ 4 կէ-տով յաղթած է Թաւրիգի «Թրաքթեորսագի» խումբին։ Կոլերը նչանակած են Արմէն Շահգալդեան (2), Արմէն Աւանէսեան եւ Ռաֆիկ Գրիդորեան։

ՄՈՆՐԷԱԼԻ Ս. Ցակոր Ազգային Երկըորդական վարժարանին մէջ, Ցուլիս 3-ին, սկսած է Ս. Ցակոր Եկեղեցւոյ ամառնային ծամրարի 24-րդ տարեշրջանը։ Ճամրարի տնօրէնուհին է Տիկին Մայտա Պապիկեան։ 5 - 13 տարեկան աչակերտներու Թիւն է 65: ԵօԹը ուսուցիչներ կը պրաղին դաստիարակչական յայտագրի դործադրուԹեամը։

ԹԵՀՐԱՆԻ մէջ, Ցունիս 28-ին, Հայաստանի ոտնագնդակի խումբը 1 - 2 արդիւնքով պարտուած է Իրանի «Օմիդ» խումբէն։ Իրանցիներու երկու կոլերը նչանակած են Համիտ Մոժահարի եւ Էսմայիլ Հելալի։ Հայկական խումբին միակ կոլը նչանակած է Արսէն Աւետիսեան։

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ Հայ Կեզրոնին մէջ, Ցունիս 29-ին, տեղի ունեցած է Հ. 0. Մ.-ի ամենօրեայ վարժարանի ամավերջի հանդեսը, որուն ներկայ եղաչ են 750 հոգի։ Խոսջ առած է Կրթական մարմնի փոխ - ատենապետուհի Տիկին Արփի ԱՀԷմեան։ Ձ. Կարգեն շրջանաւարտ ելած են 30 աշակերտներ։ Միջնակարգ բաժնի 22 չրջանա-արտներու վկայականները յանձնած է Մովսէս Պչաջձեան (Փարիզէն), որ արտասանած է նաեւ Հուսկ բանջը։

ԹԵՀՐԱՆԻ Հայ Մշակոյթի «Արարատ» Կազմակերպութեան մարզաւանի սրահին մէջ, Յունիս 25-ին, տեղի ունեցած է աշակերտներու նկարչական ցուցահանդէսը, ուր ցուցադրուած են չուրջ 800 դործեր։ Բացման հանդիսութեան խօսք առնելով նկարիչ Ցարութիւն Մինասեան, դնահատած է նկարչական ասպարէդ մուտը դործած աշակերտներն ու անոնց ուսուցիչներուն աշխատանըը։ Ցուցահանդէսը տեւած է մինչեւ Յունիս 30:

ԳԷՄՊՐԻՃԻ (Գանատա) Հայ աւետարանական համայնքը, Յունիս 25-ին նչած է վեր. Յովհաննես Սարմադեանի հոգեւոր ծառայութեան 30-ամեայ յորելեանը, երկու հանդիսու Թիւններով: Առաջինը տեղի ունեցած է եկեղեցւոյ մեջ, ուր խօսք առած են վեր. Եսայի Սարմագեան, Վա-Հաղն Գողասեան, վեր. տուքԹոր Սողո-մոն Նիւծիջեան եւ վեր. Մովսէս ձանպադեան, անդրադառնալով յոբելեարի Հոգեւոր ծառայութեան։ Երկրորդը տեղի ունեցած է Հայ կեղրոնին մէջ, ճաչով: Բանախոսած է Տիթրոյթի Հայ Աւհաարանա. կան Եկեղեցւոյ Հովիւ վեր. տութԹոր புயப் மாடிரிழ்க்கம்: ம்வழ யாயி த 95மீպրինի Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ կողմ է Ստեփան Փանոսեան ։ Ցոբելեարին կենսագրականը ներկայացուցած է վեր. Եսայի Սարմագեան, իսկ հոգեւոր ծառայուներւնը՝ վեր. Սողոմոն Նիւձիջեան։ Գործագրուած է գեղարուեստական յայտաղիր մը, որու աւարտին խօսք առած է յորելեարը:

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ Ս. Խաչ Ազգային Վարժարանի սրահին մէջ, Յունիս 27-ին, տեղի
ունեցած է ամավերջի հանդիսութիւնը։
Տնօրէնուհին՝ Տիկին Տիանա Հանդնսեան,
ներկայացուցած է տարեկան տեղեկագիրը։ Հողարարձութեան անունով խօսջ առած է ատենապետ տութժոր Վահէ Սվաձեան, չեչտելով հայ լեղուի եւ հայ դրարոցի կարեւորութիւնը՝ հայապահպանման աշխատանջներուն մէջ։ Գործադրրւած է յայտագիր մը եւ կատարուած է
մրցանակններու վկայականներու բաշխումը։
Փակման խօսջը արտասանած է Նարեկ
Քահանայ Քեօթելեան։

ՄՈՆՐԷԱԼԻ Հայ Կեդրոնի Հ.Մ.Ը.Մ. - ղեկագիրը կարդա Կամ ջ մարդասրահին մէջ, Յունիս 28-ին, միկ Քիւրտեան։ տեղի ունեցած է չինական երեկոյի ձուիեան ատենա մը, կազմակերպութեամբ Համադրայինի ձեան։ Փակման «Անի» պարախումբին։ Ներկայ եղած են տուիրը Արէլ Քո 400 հուի։ Յաջողութեամբ պսակուած տարի Ձ. կարդէն ձեռնարկին եկամուտը կը յատկացուի Սի- 10 աշակերոներ։

-97-

244416666

Հայոց պատմութեան ոկիզբէն ի վեր՝
աննախընթաց եւ մեծ տարողութեամբ
ցուցահանդես մը կազմակերպուած էր,
որ օտարներուն կը ծանօթացնէր
հայ մչակոյթը իր ամբողջութեամբ։
Վայրը՝ Գերմանիա։ Պիւտճեն՝ իրենցմէ։
Ոչ իսկ փֆէնիկ մը ուղելով մեզմէ՝
մեզ պանծացնելու տրամադրութեամբ,
ակադեմական, եւ ջաղաջական
վերին խաւերու նախաձեռնութեամբ։

Սակայն եւ այնպէս, ըստ երեւոյնեն, կարդ մը Հայ ներներ չգնաՀատեցին շտար նպաստը մեր ջարողչունեան։
Ո՛վ դիտէ ինչու բաւ Համարեցին լուրը տալ միայն մի ջանի բառով, կամ մինչեւ անդամ այդ իսկ չընելով։

Ասոր փոխարէն՝ անոնը տպեցին
ուսանկարները իրենց տեղական
այսինչ միութեան ատենապետին
եւ կողակիցին, սեմինարական
հանդիպման փակման մեծ ձաշկերոյթին:
«Հայր ձանչցնել մեր շրջապատին». -Ատենապետին եւ կողակիցին
լուսանկարները կարեւոր էին:
Ալ ո՛վ պէտը ունէր ցուցահանդւէսին՝
նուիրուած ամրողջ մեր մշակոյթին,
դոր օտարները կազմակերպեցին...

ՇՐՋՈՒՆ ՄԱՆՐԱԴԷՏ

Thankon mbarfaab

U. SEP. UCCTUCELLE SOLSUZULTEUL

Յունիս 30-էն ի վեր, Գոնտուիէօյի մէջ սկսած է Մօռիս Տէր . Մարդարեանի դործերուն նոր ցուցադրութիւնը։ Այս ծանօթ նկարիչը արուեստասէթներուն Համար յայտնութիւն մը չէ անչուչտ, սակայն կարելի է ըսել որ իր ամէն մէկ նոր ցուցահանդէսը իր ստեղծադործութիւնը կր նորողէ անոր տալով նոր աւիչ մը։

ԱՀաւասիկ թե ինչ կը գրե այս մասին քաղաքապետ կապրիել Մոնչառժօն՝ «կեանքի մը բոլոր հասակներեն անդին, այս նկարչութիւնը անդադար մեզի կր պատմե մարդոց եւ իրենց կեանքին մասին։ Ան մեզի կ՛րսէ ու կը վերյիշեցնե խունարհութեան վեհութիւնը, բոլոր անոնց որոնք յանախ մոռացութեան պիտի մատնուէին»։

Մօռիս Տէր - Մարդարհանի ցուցա-Հանդէսը թաց կը մնայ մինչեւ Օգոստոս

CONDRIEU: ESTIVALES 95
Exposition

Maurice DER-MARKARIAN

Chapelle de la Visitation - 30 Juin-27 Août
Condrieu (Rhône)

Ouverture: Samedi de 15h à 19h;

Dimanches et jours fériés : de 10h à 12h et de 15h à 19h. Գոնտոիկօյի ծիծաղախիտ դիւղաքաղաբր կը դանուի Վիկն քաղաքին հարաւը,

Ռոն դետին աջակողմեանի ափին վրայ։

v. v.

կիլիո_յ (Իտալիա) փառատօնին մամնակցութեան ծախջերուն։

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ Հ. Բ. Ը. Մ. Ալեք Մանուկեան Մշակ. Կեղբոնի «Պապայեան» սրահին մէջ, Յունիս 28-ին, տեղի ունեցած է «Զարուկեան» վարժարանի ամավերջի հանդէսը։ Դպրոցին տարեկան տեղեկազիրը կարդացած է տնօրէնուհի Ցասմիկ Քիւրտեան։ Խօսք առած է հոգաբարձութեան ատենապետը՝ Պարզեւ Խոհաձեան։ Փակման խօսքը արտասանած է տութԹոր Արէլ Քահանայ Օղլուդեան։ Այս տարի Ձ. կարգէն շրջանաւարտ եղած են 10 աշակերոներ։

h Shousu4

Տիկին Արշալոյս խանտանեսը Հերմինէ Ֆեյտիի մահուան առիթով 500 Ֆր. կը նուիրե «Ցառաջ» ին :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ZUUTUR ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԲԵԱՄԲ ՍՏԱՑԱՆՔ

UULULBL . 6. Antined State 500 Bp .:

Վասպուրականի Հայրենակցական Միու-Phil 200 Bp .:

France - Inter

«Bunug» - 70

Հինդչարքեր, Յուլիս 20, ժամը 10-էն, Հարցագրոյց «Ցառաջ»ի 70-ամեակին առ-Phr:

> 40300804h *260-02037*tar other

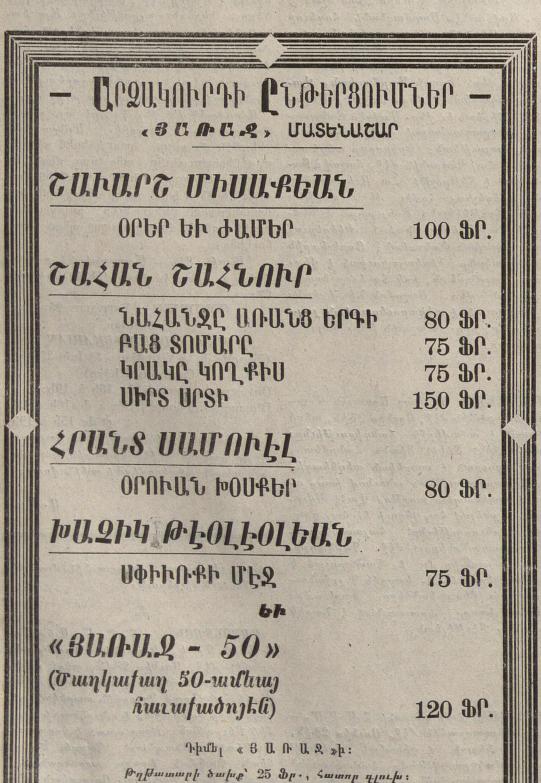
Հայաստան հեռաձայնելու համար հարկ է այլևս գործածել նոր Թիւր (fnu)՝ 374 (փոխանակ 7-885-ի) յաւելեալ՝ 2 Երևանի Համար եւ խօսակիցին Թիւը, այսինքն՝ 19 (Ֆրանսայի պարադային անչուչա) шиш 374-2 ы Перер:

4.000 m² de mobiliers présentés en ambiance

Vitrolles à 20km de Marseille tél.: 42. 89. 27. 47

"Fugunhly qtny «Bunug» h pudulinrylitrneli"

- ASSISTANCE A L'AÉROPORT ORGANISATION D'ACCUEIL ET DE TRANSFERT
- RÉSERVATION D'HÔTEL
 LOCATION DE VOITURE AVEC CHAUFFEUR
- EXCURSIONS GUIDÉES VOYAGES ORGANISÉS EN GROUPE

PARIS-EREVAN 31, RUE D'ARGENTEUIL - 75001 PARIS TEL 42 61 51 13 - FAX 42 61 94 53 **SEVAN VOYAGES**48, COURS DE LA LIBERTÉ - 69003 LYON TEL 78 60 13 66 - FAX 78 60 92 26 EREVAIN 37, RUE HANRABEDOUTIAN - EREVAN 10 TEL 52 54 48 - 52 85 48 -ARMENIAN AIRLINES

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBAF vous informe qu'il reste des places à la colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août.

Pour tout renseignement, veuillez téléphoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au vendredi de 10h à 15h

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 PARIS SIRET: 51027317 A R. C. Paris Commission paritaire: N° 55935

COMMUNIQUÉ

Les finales des XIVèmes JEUX MON. DIAUX de l'U.G.A.B. auront lieu le 15 Juillet au Stade Carpentier, 81, Bd Massena, Paris 13e.

Les compétitions sont :

9h — Volleyball féminin

10h15 — Volleyball masculin

11h45 — Basketball féminin

13h15 — Basketball masculin

— Football en salle 16h — Cérémonie de clôture.

Tous les Arméniens de Paris et leurs amis sont invités à ces finales.

Entrée libre.

120440666 **Ի**ԵԿՆՈՂ Per **Բ**ԱԺԱՆՈՐԳՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժա նորդներեն կը խնդրուի .. նախընտրա բար .. հասցէի առժամեայ փոփոխու թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթա տարի գրասենեակի միջոցաւ, չծան րարեռնելու համար «Ցառաջ»ի վար չութեան եւ առաքման ընկերութեան աշխատանքը:

Անկարելիութեան պարագային կա րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թեր թիս վարչութեան, մեկնումի թուա կանեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկու հասցէները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցե 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարա կան յաւելեալ անկանոնութիւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ. նողներու հասցէի փոփոխութիւն չկա տարուի:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ԱՌԿԱԽ ՀԱՇԻՒ ՈՒՆԵՑՈՂ ԲԱԺԱ *ኒበቦԴՆԵՐՈՒՆ* :

Շնորգակալու Թեամբ՝ ፈԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «BUNUՋ»ի

Zus Leanth by Causher **Խ**ՏԱՑԵԱԼ **Դ**ԱՍԸՆԹԱՑՔ ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ, ՕԳՈՍՏՈՍ 1-26

Որակաւոր ուսուցչական կազմ, հրաւիրեալ դասախօսներ, պտոյտներ դէպի շրջակալ տեսարժան վայրերը Գին՝ 6.200 Ֆրանս. Ֆր. - Հեռաձայնել՝ 39 / 41 / 520 7737 Թիւին ։ Բացակայութեան պարագային թողուլ հեռաձայնի թիւ մր:

COURS INTENSIF DE LANGUE ET CULTURE ARMENIENNES

UNIVERSITE DE VENISE, 1-26 AOUT

Enseignants qualifiés, conférences, séminaires, excursions et visites culturelles. Prix: 6.200 FF. — Pour tous renseignements appeler le:

39 / 41 / 520.7737 — laisser un message avec le numéro de téléphone

trtecueph ցրելեՍ 18 MARDI 18 JUILLET

1995

LE NUMERO : 5,00 F

690ዓ ያህቦት - Թትት 18 636

בתרתרב הרחת באחר (1925 - 1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925 DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE - 75010 PARIS Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - FAX: 48. 00. 06. 70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

የԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (2mpmp-mhmg mnmfnid) ... 2mmp , 5,00 Ֆ.

69e ANNEE — N° 18.636

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

8 11 14 14

ՆՈՐ ՆԱԽԱԳԱՀ, ru Jus

d. Շիրաք ուղեց նոր դիմադիծ մր տայ Ցուլիս 14-ի ազգ. տօնին եւ մանաարև քինիրբ ին տախանակիր ոսվանու-

Այդ նպատակաւ, մասնաւոր կարեւորութիւն մը տուած էր քաղաքացիական պայապանութեան ֆրանսական ուժերուն որ դարձած էր նաեւ տողանցքին գլիմաւոր թեման : Ժ. Շիրաթ 4000 երիտասարդներ Հրաւիրած էր Ֆրանսայի եւ անդրրծովեան նահանգներու բոլոր վայրեեր, բերաասանուրբեն սնուր երանուաց կա ըստ իրենց արժանիջներուն ։ Տողանցջը եղաւ տպաւորիչ եւ Համայնավար յեղափոխական Լիկայի ջանի մր զինուորհանհերու ցոյցը չատ փութը միջաղեպի մը անդի աուաւ : Շիրաբ նաեւ փոխած էր իր յայտարարու թիւններուդ ձեւը, փոխատակ զրոյցի մը մէկ կամ երկու լրագրողի հետ, նախընտրած էր հանդիպում մր իղթակիցներու հետ, ոտքի, ամերիկեան ձեւի եւ որու ընթացքին առաւելաբար ծանրացաւ Պոսնիոյ վրայ։ Յիշեց որ ատաջարկած է գլխաւոր ընկերակիցնելուն որ միասնաբար գործեն, ուժեղ, անմանափակ կերպով, կարճ՝ վերագրաև Սրեպրենիջայի հողաչերտը։ Դատապարտեց ՄԱԿ-ի անկարողութերւնը և տաստացուցիչ դիրքը։ Բայց, Ֆրանսա wwwiafis t he Appendantis itte, Anteա շանրէն ովոբան հունսեն ին հանուրախորհրդակցիլ, մինչ ժամանակը மியும் ந் மாளியிர் மாகும் காள்ளாக மாளும் மாளிய կրան: Այս կացութերւնն է արդեն, որ արրասիոն*ի խորադրել կու տար* (8ուա 15-ին)՝ «Ֆրանսական առանձնութիւ-

րեպրեսիջայի արկումը թաղդատելով նոր Միւնիկսի մր հետ (հոն է որ 1938ն արեւմ տեանները տեղի տուին Հիթերի, կարծելով թե խաղաղութեւնը կր արկեն), Շիրաք փորձեց ցնցել միջազդաին հաւաքականութերւնը, որ դարգ խouավ ին մոջարան վողըիա եք այնուն:

Հակառակ ցոյցերուն եւ բողոքներուն, են մր ամեն կողմ , Շիրաք կրկնեց [#t իրեական փորձերու իր որոշումը անդառնալի է:

Ցուլիս 14-ի առքժիւ Թուլոնի նորընարև ծամաճառնբան շնաշինաց էն ին կուսակցութեան պետը՝ Ժ.Մ. Լը Փեն, ինչ որ բաւական աղմուկ հանած էր եւ պատճառ դարձած որ թաղապետութեան ախ անդամները չմ ասնակցին արարողութեանց, բայց, բուէարկող բնակիչնեle ցոյց կու տային իրենց համակրանքը, եր կոյնիսկ հոս ու հոն հակացոյցեր տե-1 1 1 ni ham Jon :

ՀԲԵԱՆԵՐՈՒ Տ.ԵՂԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՇԻՐԱՔ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵՑ Brutuuhut **ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ**

իսրայել եւ Ֆրանսայի Հրեայ Հադայրնը, իրչոնքո րաբո քահե դն շնբան

կարկառուն դեմ քեր մեծ ոդեւորու Թեամբ ողջունեցին ժաղ Շիրաբը Յուլիս 16-ին կատարած իր յայտարարութեան Համար։ Արդարեւ, ցարդ, Հանրապետութեան ոչ մէկ նախագահ, հակառակ հրէական ա-மீத்ப மக்யயடி விராபிழ், மக்குழ் மாடயல் நமு கட ամ բաստանած նաել ֆրանսական Պետու-[ժիւնը (Վիչի) Հրեաներու հալածանքին եւ տեղահանութեան համար, ո՛չ ար կօլ, ո՛չ Փոնփիաու, ոչ Ժիսքար տ՝ Էսթեն եւ ոչ իսկ Միխերան։ Ծանօք է որ առաւելա. րար Ֆ. Միթերան բազմաթիւ միջամըաութիւններու ենթակայ եղաւ այդ ուղղու [ժեամբ, բայց, միչտ դատորոշեց ֆըրանսական Պետութիւնը։ 1992-ին կ'րսէր... «Ներողութ-իւն պիտի չխնդրեմ յա. նուն Ֆրանսայի։ Հանրապետութիւնը գործ չունի ասոր հետ։ Ֆրանսական Պետութիւնը, Վիշիի Հանրապետութիւնը չէր: Հաշիւ մի՛ պահանջէք Հանրապետութենեն: Ան ըրաւ ինչ որ պարտեր ընել»: Միթերան այս յայտարարութիւնը կ'ընէր Վելոտրոն տ՝ Հիվերի Հրեաներու հաւաթումին եւ տեղահանութեան 50-րդ տարելիցին առներ : Երեք տարի հար, Շիրաք, աննախընթաց քայլ դն ի, ասրբ բո կ՝ամրաստանէ ֆրանսական Պետութիւնը գրաւողին երկրորդած ըլլալու յանցանբով։ «Այս սեւ ժամերը, կ'ըսկ Շիրաբ, ընդմիշտ կարատաւորեն մեր պատմութիւնը եւ նախատինք մրն են մեր անցեա. լին եւ մեր առանդութեանց։ Այո՛, գրաւողին ոնրային խելագարութեան օժանդակեցին Ֆրանսացիներ, ֆրանսական Պետութիւնը։ 53 տարի առաջ, 1942 Յուլիս 16-ին, ֆրանսացի 450 ոստիկաններ եւ զինուորական ոստիկաններ, իրենց պետերուն իշխանութեան տակ, կը պա. տասխանէին նացիներու պահանջներուն : Այդ օրը, շուրջ 10.000 Հրեայ այրեր, կիներ, մանուկներ ձերբակալուեցան:... Ֆրանսա, լոյսերու եւ մարդկային իրա. ւանց հայրենիք, հիւրընկալութեան եւ ա. պաստանի հող, Ֆրանսա այդ օրը անդարմանելին կր գործեր։ Դրժելով իր խօսքը իր պաշտպանեալները կը յանձներ իրենց դահիճներուն»:

Ապա ,նախապահը մ էջբերումներ կ՝ընէր Թորայեն եւ Սերժ Գարսֆելայն : Ի դեպ, այս վերջնոյն յաղժանակը կարելի է նրկատել Շիրաքի այս գիջումը։ Եթե ամէն կողմե ծափահարութիւն եւ չ նորհաւորութիւններ կը տեղան, մէկ տարբեր ձայն կայ սակայն : Lp Φξն , այս առ [θ fc , յայտարարած է՝ «Շիրաք կը վճարէ իր ընտրական պարտքը Հրեայ Համայնքին» ։

Ահաւասիկ Հանրապետութեան նախադան մը որ չվարանեցաւ ի'ր Պետութիւնն իսկ արատաւորելու, բայց ի՞նչ սակարկութիւններով չգիջեցաւ ցեղասպանու-թիւն բառը գործածելու Հայերուն համար, երբ դեռ միայն թեկնածու էր, չարատաւորելու Համար Թուրջ Պետութիւնը։

ዋ ዜኒኮ ሆር ያበጊበՎ

ԹՈՒՐՔԻԱ մաահոգ է Սուրիոյ եւ Իսրայէլի մերձեցումէն։ Վախ կը պատ-Տառէ Հաւանականութիւնը թէ Իսրայէլ կրնայ իր ուժերը ետ քաշել կոլունեն որուն հետեւանքով նախագահ Աստա կրրրայ իր վօտավուրմերը աբմափոխբլ մէակ թրջական սաշմանը։ Իսրայէլ այն տպաւորութիւնը ունի որ Եփրատի ջուրերուն րաչխումի կննուտ հարցը կրնայ հրահրիլ ու այդ հեռանկարով Անգարա կը փա-முய ஓடு யயுய வெரியடிகியம் வெறு மும் மீர் முட տիկ դործակցութիւն ունենալ Երուսա-

ՄԻՍ.860.1 - ՆՍ.ՀՄ.ՆԳՆԵՐՈՒ արեւելեան շրջանը տօթը աւեր գործած է։ Ձեր-

U b

«Cruevareu»

(3nijhu 14)

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻ Ա. ՆԻՍՏԸ

Հայաստանի Սահմանագրութեան համածայն Ադգ. Ժողովին Ա. նիստը պէտը է զումարուի ընտրութեան արդիւնջներուն ամփոփուելէն ետբ, երկրորդ Հինդչարթին: Ներկայ Գերագոյն Խորհուրդի լիազօրու թիւններու պայմանաժամը կ'աcupul Buchu 20-hb, hul Ugg. Jungle առաջին նիստը նախատեսուած է Յույիս

ինչ կր վերաբերի Սահմանադրութեան Հանրաքուէին արդիւնքները անվաւեր Հրոչակելու վերաբերել Գերագոյն դատարան ներկայացուած ընդդիմութեան դիմումին, Կեդրոնական ընտրական յանձնաժողովի փոխ - Նախագահը բացատրած է որ հանրաքուէի մասին օրենքին 31-րդ յօղուածին համաձայն, համրնդհանուր բուէարկութեան արդիւնւջները դատական վիճարկումի ենթակայ չեն։ Անոնք անվաւեր կրնան հռչակուիլ միայն նոր հանրաբուէի մը միջոցով. հետեւաբար, ինչպես ըսած է փոխ . նախագահը , Գերագոյն դատարանը ստիպուած կ'ըլլայ մերժել ընդդիմու թեան դիմումը:

ԿԵԳՐ. ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԷՆ

Կեղրոնական ընտրական յանձնաժողովի Ցուլիս 13-ի նիստին արձանագրութիւնը կատարուած է 16 ընտրատարածքի մեջ ընտրուած երեսփոխաններու։ Որոչուած է 6 նրահատանագեր դէն դրգադասրու-**Գբար հրահարհասվ իտատևստր** հրարութիւնը անվաւեր Հոչակել ու Ցուլիս 29-ին նոր քուկարկութիւն կազմակերպել այդ տարած քներուն մէջ։ Կեղը. ընտրական յանձնաժողովը որոշած է նաեւ 36 ընտրատարած քներու մէջ յանձնաժողովի րոլոր անդամներուն լիազօրութիւնները դադրեցնել եւ առաջարկած է համապաատորան կուսակցութիւններուն որ նոր թեկնածու ներկայացնեն:

> ՀԱՑԱՍՏԱՆ - ՖՐԱՆՍԱ ՆՈՐ ՀԱՄԱՁԱՑՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ցուլիս 12-ին, Հայաստանի եւ Ֆրանսայի միջեւ ստորագրուած է ֆինանսական

Համաձայնութիւն մը, ըստ որուն Ֆրանսայի կառավարութիւնը Հայաստանին կր արամադրե առաջին հանդրուանին 4,5 մի. լիոն ֆրանքի նուիրատուութիւն մր, օգային հաղորդակցութեան վերահակողութեան պայմաններու բարելաւման ծրագրի իրագործման համար ։ Համաձայնութիւնը սաորագրած են Ֆրանսայի կառավարութեան կողմէ՝ Ֆրանսայի Հայաստանի դեսպան Ֆրանս ար Հարթինկ, իսկ Հայաստանի կառավարութեան կողմէ՝ վշոխ վարչապետ Վիզեն Չիտեչեան։ Այս առ-Phr Վիդեն Չիակչեան ըսած է, Pt մէկ ամիս ետը ֆրանսական կառավարութեան օգնու թիւնը կ'եռապատկուի : Մօտ ապադային առելի կ'ընդլայնին երկկողմանի, փոխ չահաւէտ համադործակցութեան ծրագիրները։ Ֆրանսայի ղեսպանը անդրադառնալով այս Համաձայնութեան նրչած է, Թէ այս նուիրատուու Թիւնր յուսկացուած է օղակայանի արդիակա -նացման սարքաւորումներու եւ ախոմավայանի օգտագործուած վառելիքի ապա-Հով պահպանութեան նպատակներուն։ Ֆրանսայի պետական գանձարանի տնօրէնութեան արեւելքի երկիրներու բաժնի ներկայացուցիչ Միչել Մորալ ըսած է, թե ընդ Հանուր նուիրատուու թիւնը 20 dfլիոն ֆրանը է, որուն միայն մէկ մասն է որ այսօր պաշտօնապես յատկացուած է:

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հայաստան հիմնագրամին միջոցներով մեծ Թափով առաջ կը տարուի Գորիս --Ստեփանակերտ կառուղիին չինութիւնը: Ներկայիս Հողային աշխատանը կր կատարուի առաջին հինդուկէս բիլոմեներնոց հատուածին համար : Շուտով կը սկսի 13 քիլունե թրնոց Բ. Հատուած ին ու կամուրջին կառուցումը։ Վերջերս ծանօխ րարերար, հիմնագրամի վարչութեան պատուակալ անդամ Վաչէ Մանուկեան 250 հաղար տոլար նուիրած է հիմնադրա-

ՖՐԱՆՍ. ԱԶԳ. ՏՕՆԻ ՆՇՈՒՄ

Bright 13-ին Արտասահմանի հետ մշակ. կապերու կեղրոնին մեջ նշուած է Ֆը-րանսայի Ազգ . աշնը ։ Ֆրանսայի Երեւանի դեսպանատան մշակոյ[ժի կցորդ՝ Պատրիկ Տօնապետեան խօսած է երկու երկիրներու պետական բազմակողմանի կապերուն մասին : Երաժչաու թեան բաժնին մէջ երդած է երիտասարդ երգչուհի Ժիւլիէի Գալստեան:

մութիւնը հասած էր 40 աստիճանի ։ Շուրջ 200 մեռեալ կայ, որոնց 118-ը՝ Շիջակօ։

ՍԵՐՊԵՐԸ նաեւ Ձեփա մտած են եւ կը չարունակեն իրենց գործողութիւնները:Նոյն ատեն , Արեւմտեանները կը խորհին, կը մտածեն եւ կր սպասեն:

ԵԼՖԻՆ հիւանդանոց փոխադրուած է போடும் 11-56 டி மிடிட மடம்பாட்டா மேயில் արլոր ժամադրութիւնները: Կ'ըսուի թե սրակ անգանդստութեան պատճառաւ է։ Առաջին անդամ ըլլալով կինը հրապարակ իջած է եւ խիստ կերպով արտայայտուած

անոնց Հանդեպ, որոնք չահագործումներ կ'ընեն ամուսնոյն առողջութեան ישוחות:

ԾԱՅՐԱՑԵՂ . ՁԱԽ ԹՈՒՐՔ ցուցարարներ Յուլիս 14-ին պատանդ բռնած են 31 հոգի, որոնց 16-ը՝ օտարականներ, Պոլսոյ գրօսաչրջիկային մէկ թաղամա. սր : Կ'ուղեն բողոքել Թուրք ոստիկանութեան վերաբերումին ղէմ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Արջեպիսկոպոսը՝ ծիրանաruh buddh uh guh bmsuring th fib mimsաօնեն, մեռաւ, յետ անոքող հիւանդութեան, 75 տարեկանին։

ZUVUROS LATURA ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Գրեց՝ ՀՐԱՆԴ ԱՃԷՄԵԱՆ

(Ե. եւ վերջին մաս)

1961 Հոկտեմբեր 13 - 14-ին, Նիւ - Եորջի մէց տեղի կ'ունենայ Գալիֆորնիոյ Հայ Կրթական Հիմնարկութեան համագումարը, որուն ներկայ կ'ըլլան հիմնադիր անդամներ Ցակոր Քարեան, Ալեք Փիլիպոս, Արչակ Տիգրանեան եւ Յովսեփ Փիրում-եան ։ Համագումարին գլխաւոր նիւթեր կը դառնայ ամերիկահայ դպրոցի դժբախտ Հարցը։ Կ'րլլան կարդ մը առաջարկներ, որոնց մեջ նորութիւններ չկան, այլ՝ գըրեն է կրկնունիւններ են, տարիներէ ի վեր ամէն առնիւ կատարուած արտայայտութեանց, նոյն հարցին չուրջ, այն տպաւորութիւնը թողլով որ դպրոցական հարցը տակաւին երկար ժամանակ ձգձգումի ա-

ռարկայ պիտի դառնայ։ Այդ մասին b. b. «Հայրենիք» ամսագրի 1961 Դեկտեմբերի Թիւին մէջ հետեւեայր կր գրէ. . «Մենք պիտի ուղէինք որ Հայ Կրթական Հիմնարկութիւնը չհետեւէր աւանդութեան, այսինքն դպրոցի մր հիմնագրութեան գաղափարը չյետաձգեր գայն ուսումնասիրելու պատճառաբանու-թեամը : Քանի մր կազմակերպութիւններ, ինչպես մասնաւորարար Հայ Օգնութեան Միութիւնը, լայն փորձառութիւն ունին այդ ուսումնասիրութեան մասին, ու կրընան տալ կարևոր տեղեկութիւններ, քավուած, ատորադբակրբեսու ինբրն ահխատանքի գասերէն, յօգուտ հայ դպրոցին։ Որովհետեւ, ի վերջոյ, հարցր կը կայանայ՝ տեղ մր ազգային դպրոց մր րանալու մեջ. Թէ ո՛ւր կրնայ ըլլալ այդ աեղը, քարաբոիր վրայ ակնարկ մր եւ քիչ - չատ ծանօնունիւն մեր դաղունին մասին, կրնակ չուտով դաղափարը տալ։ Պարզ ու յստակ է այլեւս, Թէ ամերիկա-Հայ դպրոցին Հիմնադրութիւնը նախաձեռնութեան հարց է *միայն* : Ցանձնախումբեր եւ ժողովներ կր ծառայեն միայն ுக்கயத்தியா ரியரி தக்கிரியா கிற கிறிக்கிற կենսական խնդիրը, մեր գաղութին հա-பீயா» :

Հոս, յետադարծ հայեացքով մր, հարկ է նչել որ Լոս - Մանըլրսի մէջ 1951- fu ի վեր հայերէնի ուսուցման նախաձեռնու-Թիւնը ստանձնած էր 2.0 .Մ .- p, պահելով միօրեայ «Մեսրոպեան» վարժարանը, որ ուներ կրթական Խնամակալ Մարմին մր: Այդ Մարմինը հայկական ամ էնօրեայ վար. ժարան մը հիմնելու զաղափարը հետապընդելով, 1959 Մայիսին ձեռնարկ մր կազմակերպելով յաջողած էր գոյացնել 48 Հազար տոլար եւ գնել երեջ արտավար Հողամաս մը, անոր վրայ կառուցանելու առաև «Ո բոևստելար» անժանիր վանգա-րանին չէնքը։ Սակայն, կառուցման հարցը կախում ունեցած է ողրացեալ Մա-թեոս Ֆերահեանի եւ իր կնոջ՝ Շանիկեի կատկին օգտագործում էն:

Արդարեւ, Մախկոս Ֆերահեան, որ չուրջ չորս տասնամեակ Ամերիկայի մէջ դարոցաչինուներւն չեփորած էր, իր կեանքի վերջալոյսին, գիտակցելով որ իր ողջութեան պիտի չիրադործուի Հայկական ամ էնօրեայ վարժարանի մր հիմնադրու-Թիւնը, իր ամբողջ ունեցածը՝ 250 հացար առլար գնահատուող անչարժ կալուած մը, կը կտակեր դպրոցական չենքի մր կառուցման։ Մաթէոս Ֆերահեան իր մահկանացուն կը կնքեր 1955-ին եւ ամերիկահայ գաղութի գլիսաւոր կազմակերպութիւններ եւ դեկավարներ տակաւին կր չարունակերն յանձնախումբեր կազմելով, ժողովներ գումարելով, ուսումնասիրու-Թիւններ եւ պրպաումներ կատարելով

1961 Նոյեմբերին Տիթթոյթի մէջ կր գումարուեր հիւսիսային - Ամերիկայի Կի-լիկեան Աթժոռին ենթակայ թեմին Ազգադային Երեսփոխանական Ժողովը, որուն ընթացջին կարդացուած տեղեկագիրները գոհունակութեամը կր չելակին, թե եկեղեցական, կրօնական կազմակերպութիւնը գրանգրաք հоհանագ, մանջագ է այնրւո ամուր խարիսիներեն մէկը մեր ազգային կեանքին, իսկ Ազգային Երեսփոխանական Ժողովը կը հոկէ այդ կեանքին, քաջալերելով եկեղեցիներու պայծառութիւնը, նոր եկեղեցիներու չինութիւնը, եւ шп-Հասարակ մեր Համայնքի կրծնական գըծով ազգային կեանքին կենսունակ եւ աշխոլժ գործունկունիւնը։ Հպարտու- նման կարելիունեան մր ստեղծումը։ Մեկ թեամ ը կը նչուէր որ Թեմը, մինչեւ Գա- կամ երկու դպրոց բանալու համար հա-

լիֆորնիա երեսունի չափ եկեղեցիներ ունի եւ նորեր կը շինուին:

Ինչպես կը պարզուի, 1957-ին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Ախոռը Ամերիկայի մէջ թեմ Հաստատելէ ետբ, չորս տարուան ընթացքին չուրջ 30 եկեղեցի կառուցուած

t be n's pul sty quing:

Կարօ Գէորդեան, 1961-ին Միացեայ --Նահանդներ այցելելէ եւ զանազան քա-ղաքներ չրջելէ ետք, Պէյրութ վերադարձին, իր «Տարեգիրք»ին յաջորդական երկու Թիւերով տուած է ամերիկահայ դազունին օրուան վիճակը, ազգային կեաներ այլագան բերորբեսու տանմած տաակերը եւ վիճակագրական կարդ մր Թիւեր։ Իր տեղեկագրութեան եզրակացու-[] hur puth fi 159 (1963- h [] he, 52 590 --592), whi h diff milling the dut. -- «Uhjuop Ամերիկանայոց Թիւը կը գնանատուի 300-Հազար ... բոլոր այս Թիւերը անուանական եւ ենթադրական են եւ չեն հիմնուիր որոչ տուեալներու վրայ ... Ո՛չ արձանագրութիւն կայ ոչ ալ վիճակագրութեան նմանող բան մը։ Ամէն համրանք կլորցուած է Հազարներով, կլորցուած է հետե. ւարար են ամբողջական 300 .000-ը ։ Եւ սակայն, վերջ ի վերջոյ կարեւորը այդ ալ չէ : Երանի՛ ըսուէր, Թէ ամերիկահայ դաղութեը կը դաղկանայ 150 - 160.000 Հայերէ, որոնք չեն խզած իրենց կապերը հայութեան հետ : Երանի' ըսուէր, որ եթե անոնց մեծամասնութիւնը կորսընցուցած է իր մայրենի լեզուն, Հայ մնացած է սակայն իր ընտանեկան բարջերով, իր հնօրեայ աւանդութիւններով, իր եկե. դեցիով եւ մանաւանը իր հոդեկան աչhungand:

«Այլապես ի'նչ արժեք ունի նոյնիսկ կես միլիոնը, եթե այդ կեսին կեսեն աւեքին ուրացած ու մուցած է իր ինքնութիւնր։ Այստեղ է ամերիկանայ դաղութին մեծագոյն ցաւը։ Ոչ միայն մեկուսացած անկիւններու մեջ, այլեւ Հոծ Համրանքով ներկայացող տարածութեանց վրայ, տասընեակ Հազաըներ ի սպառ կորսուած են Հայութեան Համար։ Եւ եթե Հայապահ. պանման գետնին վրայ տարուող աշխաատրեն արանար՝ ունիչ ատորբար չադարներ ալ պիտի միանան անչուչա այդ կորսուածներուն, մօտ ապագային:

«... Սիալ են, մեր կարծիջով, այն դիտողութիւնները, որոնք կ'ըլլան եկեղեցիներու կառուցման կապակցութեամբ ։ Եթէ րլլար եկեղեցական ցանցին չափ դպրոցական ցանց ստեղծելու կարելիու թիւնը գաղուխին մէջ, նախընտրութիւնը, պիտի երթար անչուչա դպրոցներուն ։ Այլապես , բացուիլը առաջարկուող մէկ կամ երկու դպրոցով եւ այդ նպատակին համար ծախսուելիք հարիւր հազարաւոր տոլարներով րաւարար արդիւնը մր ձեռը չի ձգուիր մանաւանդ Ամերիկայի մէջ, ուր, մինչեւ Համալսարանին դուռը, ուսումը բոլորովին ձրի է: Մէկ կամ երկու դպրոցի չրնորհիւ տարիներու ընթացրին փրկուե... լեր քանի մը հարիւր երիտասարդներով դժուար թե կարելի ըլլայ գաղութին հարիւրին կեսր Հայ պահել։ Պարադան այդպես չէ եկեղեցիներուն համար։ Անտնց գոյութիւնն ալ անշուլա հարիւրին հարիւր, նոյնիսկ հա-முக்கழிக் முயாட்க யயுயக்கரிக்கிரிக் மீழ हुई, րայց լաւագոյնն է իրրեւ այդպիսին, արը. ւած պայմաններու մէջ։ Այս դետնի վրայ մեր ուչադրութիւնը գրաւեցին եկեղեցի... ներուն կից գործող Կիրակնօրեայ գրարոցները, ուր յանախող փոքրիկներուն թիւր, ամէն տեղ, հայերէնի դասըն-**Թացջներուն Հետեւողներու** Թիւկն հինգ, վեց, նոյնիսկ տասն անդամ աւելի է : ձիշգ է, անգլերէն է ամէն ինչ Կիրակնօրեա... ներուն մէջ, բայց ունի այն առաւելութիւնը, որ իրենց Համար Հասկնալի այդ միակ լեզուով կը կապուին անոնը իրենց ազդային եկեղեցիին եւ ատով, նաև, իլենց ժողովուրդին»:

Znu Sunnghyneght the Buchp migh Sunտատումը, որ «եթե ըլլար եկեղեցական ցանցին չափ դպրոցական ցանց ստեղծելու կարելիութիւնը գաղութին մեջ, նախընտրուներնը պիտի երնար անչուչտ դարոցներուն» : Ի°նչն է որ կը խանդարէր

4ULIPUS ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿԸ

Սպանական թերակղգիին արեւմուտքը Ատլանահան Ովկիանոսին վրայ, Փորթուկալը այսօր աւելի հարուստ է պատմու-[ժետաքը, լուսիտանեան գաղաբակը[ժական հետ բերով, միջնագարեան գաղթատիրական կայսրութեան յիչատակով եւ իր հրոչակաւոր նաւորդներով ջան որպես արևտեսապես բարդաւան Հարաւային Եւրոպայի պետու թիւն մր որուն ապրուստի մակարդակը Եւրոպայի ամէնեն ցածերէն

Մայրաքաղաքը՝ Լիզպան, Թակէի դետարերանը շուրջ մէկ միլիոն բնակչութեամբ, իր Նաւահանգիստով երկրին անտեսական գլխաւոր աղբիւրն է։ Կառուցուած բյուրներու վրայ եւ ովկիանոսին գիմացը ունի գրոսաչրջիկական յա--

யாட்டி சுறாத்சீ சீழ்:

Կիլիկիոյ Հայրական Թագաւորութեան շրջանին արբայական հարսաութիւններու, խաչակիրներու եւ եկեղեցականներու միջել հաստատուած են յարաբերու-Թիւններ: 15-րդ, 16-րդ դարերուն Լիգպոն եղած է, իր նաւագանգիստներով, հայ վաճառականներու համար անցջ մը, Հանդրուան մը ղէպի Հնդկաստան։

Այսօր, Լիզպոն իր պատմական կապը կր պահե Հայերու հետ՝ Գայուստ Կիսլպենկեան Հիմնարկով, թանի հայկական դաղութ կարելի չէ անուանել ջանի մր տասնեակ Հայեր, չուրջ վեց ընտանիք, որոնք կ'ապրին Լիզպոն, ան այ առաւե-լարար Հիմնարկին չուրջ:

1942-ին, Բ. Աչխարհամարտի ընթացթին, Գայուստ Կիւլպէնկեան որուն կենսագրականը ծանօխ է որպէս ռահվիրայ նաւթյանանքենու շաշտասներությար և ի, բերթայ Փորթուկայ առաջին անգամ բլլալով եւ Հոն կր դանէ ապաստան, ապահովունքիւն եւ խաղաղունքիւն։ Տասնեւերեք տարի յետոյ, 1955 Յույիս 20-ին, իր մահկանացուն կր կնք Ավից պանդոկը, Լիզպոն, ուր որոչած էր վերջնականապես կայք հաստատել։

1902-էն ի վեր անգլիա Հպատակ եւ չկարենալով ազատօրէն օգտագործել եւ արրամադրութեան տակ ունենալ իր հարրսաութիւնն ու ինչքերը, Գալուսա Կիւլպէնկեան 1953 Յունիս 18 Թուակիր կտակով մը, նիւթապես լայնօրեն ապահովելե յետոլ իր ընտանեկան պարադաներն ու Նախկին աշխատակիցները, կր ստեղծե հիմնարկ մր, Լիզպոնի մէջ, որ պիտի կրէ իր անունը եւ ժառանգէ իր հարստութիւնը։ Փորթուկալական Հաստատու թիւն մր միջադդային կոչումով որ bumտակ պիտի ունենայ օգնելով կրթութեան, Հոյակապ սրահ մը որ առիթը ունեցան դիտու թեան, արուեստի եւ բարեսիրու- վայելելու, մեր այցելու թեան առթիւ,

թեան վերաբերեալ դործերու։ Այս Հե. րանին մրբլով փոնկուիալակար օնչի ներու Հովանաւորութեան տակ եւ հատ տատելով Լիդպոն, Գալուստ կիւլայեն բարի իսույք աբուրի դն բևախատահրասու செக்கர், ப்பாயகாட்டுக்கு, முமாயும்புமாடும் մրն է, Հաւատարմութեան արարջ մրն է։

1956-ին է որ կը սկսի Գալուսա կիլ. պեսկեան Հիմնարկի գործունկութինը ու ատևուք ատևի քն հանգնարան մարու դան կառոյցները: 125 մեթը երկայիրով 25 մեքեր լայնքի վրայ վեց յարկանի պատ կառելի չէնը մր հաստատութեան կեղ. րոնատեղին է: Հոն կը դանուին մատակա րարութիւնը, վարչութիւնը, ոպասար, կուներւնները, մջակունային լայն տա. րածք մր ինչպէս նաեւ արհեստանոցներն ու Թեջնիք ծառայութիւնները։ Այս չեն. քին Բ. յարկի մեկ մասին մեջ Հաստատ ւած է հայկ. հարցերու բաժանմունքի ան. րենութիւնը իր զանազան գրասենեակներ րով : Մյժմու տնօրէնն է Ձաւքն Եկաւեան, յեզուաղէտ, Ֆրանսահայութեան ծանօթ யிலியாராடிசிட்ட மீழ உயிழ் 1970-டு 1984 վարած է անօրէնուներներ Փարիդի Մարի Նուպար Ուսանողական Տան : Փոր . անօ. րէնն է՝ Աստղիկ Չամ բերթեն որ աւար. տած է Ձուիցերիոյ դիւանագիտական դպրոցը եւ Հեղինակն է ֆրանսերէն լեկ. ւով Հատորի մը «իմ արմատներս»: Ու սած է նաեւ տարի մբ Հայաստան։ Երեր օատի ամեի ճանասումանուշկրբե ին հետո ցընեն աշխատակազմը։

Թանդարանը, բացուած 1965-ին, կը հա մախմբե Գալուստ Կիւլպենկեանի արուես. այն անձնական Հարուստ եւ բարձր որակի Հաւաքածոն՝ 6400 կտորներով ։ Վարպետ. ներու գործեր՝ Ռիւպենս, Ֆրակոնար, Գորо, Ռընուար, Մանե, Տրկա եւ ուրիչ չատ - չատեր մաս կը կազմեն նկարչու թեան բացառիկ Հաւաբածոյին ։ Քանդակ. ներուն մեջ կայ հոչակաւոր Տիան ար Հու առնի նախատիպը, մարմարէ, որ կր պատկաներ Մեծն Կատարինե Բ.-ին դոր Գալուստ Կիւլպենկեան գնած է 1930-ին երմիթեաժ թանդարանեն։ Կան նաև՝ եգիպտական քանդակներ, արեւելեան կաւագործութիւններ, ձեռադիրներ, չին գիրջեր եւ գիրջերու կազմեր, ապակի առարկաներ յատկապես սուրիական, ֆր րանսական կահկարասիներ, գորդեր, որմագորգեր եւ կտաւներ, լալիքի գուարներ, յունական մետալներ, դրամներ և արուեստի այլ հազուագիւտ նմոյչներ։ Թանզարանի չէնքին մէջ նաեւ առանձին பியா மிற புக்றயாயுகள்கை த மிறயிராடுகாழி գործունկութիւններուն՝ լսարան, ցու ցասրահ, համերգի սրահ, ընթերցակա եւ այլ ձեռնարկներու վայրեր։ Նոյնաի **ժանդարանի չէնքին մէջ կր դանուի լի** հանուր գրադարանը իր 125 հազար աորներով:

կեղրոնական չէնքին հարաւր կը դը նուի Մեծ Լսարանը իր 1300 աթոռներով արդիական սարքաւորումներով ։ Լոարա րև քանբքիունիւրրբեն ուրի հանդանբեր ամէն աբոակի մշակությային կամ գեղաբ ւեստական ձեռնարկի պահանջըներուն։

րիւր Հազարաւոր տոլարներու յատկացու-மீழ மீயம்மா பி மீடி திர , கிரு மீட்ட முளிழித், չորս տարուան ընթացջին, 30 եկեղեցի կը կառուցուէր, յանախ նո՛յն քաղաքի La ju pungungun fr 152:

Միւս կողմե, Երեւանի մեց 1962-ին կր **Հրատարակուէր Սերդէյ Գասպարեանի** «Սփիւռքահայ գաղթօջախներն այսօր» դիրքը, ուր հեղինակը, օգտուելով ըՍ-փիւռքի հայկական մամույին մէջ հրատարակուած նիւթերէն եւ արտասահմանի Հայկական գաղութներ իր չրջագայութե. ներ, արականիրը արտան, ի շանո այլ գաղութեներու, նաեւ ամերիկահայ գաղութի ազգային, մշակութային կեանբին մասին: Woutend ամերիկահայ կրը-Թական գործի մասին U. Գասպարեան հե. տեւեալ Հաստատումը կ'ընկը. «Ամերիկ. եան իշխանութիւնները ոչ միայն չեն խըրախուսում ազգային փոքրամասնութիւնների դպրոցների բացումը, այլեւ դանադան արդելքներ են յարուցում»:

Այսպիսի անձեթեթ Հաստատում մր կանքի է դիայը հանտանբ! «րբևճիր ոտառում»ի Համար կատարուած ըլլալու իրո-ராடிக்யமீழ :

Ամերիկայի մէջ Հայկական վարժարան րանալը պարզապէս նախաձեռնութեան հարց մը եղած է, ո՛չ կարելիու թեան պակաս, ոչ ալ պետական արդելջի հետե-பயம் : 4 ந நயட்டிர் போய்கை கட மிக்கிழ் கட

Ամերիկահայ դպրոցական չարժումի «անկարելի» նկատուած երազ մը։

ու չանդար տասջասև քաշաժսկու քն երա. [ժադրեր ուսուցիչս՝ Մինաս Թեօլեօլեան, 1993 Մարտ 21 Թուակիր, ինւծի ուղղուած նամակի մր մեջ. - ԵԹԷ ուշացաւ հայ վանգանարայիը հանգուդի ասանիայա ցումը, միակ պատճառը այսպե՛ս կու ւած մեր կազմակերպութիւններու ան փութութիւնն էր եւ տեսիլքի չդոյունի։ նը, նաե՛լ այն «համոգո'ւմը»՝ որ Ամերի կայի մէջ հայ վարժարաններ ունենալու ոեւէ մաածում կամ ձգտում ... ինքնա. խարունիան ու դնորք է։ Մենք ապրեցանք Ամերիկահայութեան 1960-ական տարինե மாட வம்வேடன்காட்டுக்கம், புக்றவவுக்கலிக் ըու, չրսելու համար ձեռնախափուխեան այն միուտերբևև՝ տայճանբվարճ մա. սալքու թեան Հակամիտու թեան դէմ, ՀՄ նրքավ շնջարբ շնջար բ անրատինանքար Spurpplind իշխանութիւնը, կազմակեր պունիւնները, եկեղեցին, մտաւորակաune dhelip»: Անաւասիկ այս անփութեութեան, անհա

டயாளாடுக்கம், பிக்றயயுயகோபியக்றாட be dbանրերավունեան վերջ տալու յանդար [ժիւնը կ'ունենար քեսապցի երիտասար դն - mld ohplure dent fu fusting all րագան խենք»..., յանձին Գարրիել իններ Տիկեանի, որ ձերմակ ջարդին դեմ պա աբրաղմ Հոչակելով հրապարակ կիկներ եւ յաղթագարելով ամեն դժուարունիւն 1964 Սեպտեմ բեր 14-ին, կր բանար աժե րիկանայ առաջին վարժարանին դոները րքո ժանու հատանուդով ինարուրանրգելով

OFANUL ZES

ԿԱՐՄՐԱՄՈՐԹԵՐԸ ՆՈՐ Ս**Պ**ԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐՈՒ ԵՆԹԱԿԱՑ

Ամերիկայի հիւսիսէն հարաւ Կարմրահղթերը ականատես եղած են իրենց
կանքի կրճատումին, տարած քներու կոբուստին ու ազատուժիւններուն սահմահափակումին։ Այս բոլորը, երբ ուղղակի
բաջնչուած չեն ինչպէս եղած է ԺԹ․ դաբու վերջաւորուժեան, Արժանժինի ու
նիիի մէն։ Այսօր իրենց կը սպառնայ ոչ
ի ֆիզիքական բնաչնչումը, այլ սպիապ չարդը որ ժիրակ ունի անոնց մշակոյնը։ Հարիւրաւոր ցեղախումըերու
այներ կոսանան կորմե, ծանր հարաժներ կը ստանան։

կարմրամոր թերը յանախ ոպառնալիջներ թերան եղած են ու կ՚րլլան, իրենց բակավայրերուն աշխարհագրական դիրերի հրուն պատճառով. այսպես, Էջուաերի մէջ ջարիւղի արտաղրութիւնն է անց հենանին, Միացեալ . Նահանդներանկ թենան են որ արտան թարձակ թափոները համակերպած են որ արրուին։ Փանամայի մէջ, ինչպես պած է իրենց թերթերէն մէկը, ամերի-ացի դիտնականներ կարմրամոր թենար կնոջ կարմասիանը առած են, առանց իր դիտու-

երիայ ըլլալով Հիմնարկի նուագատանրի եւ երգչախում բի կողմ է տրուած աներգի մր նուիրուած Ռոսինիի յիչաակին: Կիւլպենկեան նուարախումբն ու աչախումբը կր ղեկավարէ իտալացի արակաւոր վարպետը՝ Գյաուտիօ Շիմոէ։ Նուագախում բի անդամները բազմազգ ն։ Չորս հայ երաժիշտներ աւարտած րեւանի կոմիտաս Երաժչտանոցը՝ Գաերին Ցարութերւնեան (Բ. ջութեակ), արուժան Փարթիկեան (թաւջութակ), han V'першивши (செயடி nefe my) be արատուր Ամիրիսանեան (Ալթ.) հինդ արիկ ի վեր անդամ են նուագախումւ Հայկական այս քառեակը նաեւ կ'ուայ առանձին ելոյթներ եւ կր մասայի սենեկային փութրիկ նուագախում-իրու։ Իրենց ներկայութերնը նոյնպես ատկով կ'աւելցնե Լիզարնի հայութեան

ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ացեալը <u>յաջորդով</u>)

նական տուեալները։ Պրազիլիոյ կուարանիները մտաՀոգ են շրջանային Հասարակաց չուկայի մը ստեղծումով։ Թմրեցուցիչի մաջսանենգները, ոսկի վճառողները, անտառային ընկերուԹիւնները, բոլորը անկարելի կը դարձնեն կարմրամորԹերու կետնջը իրենց Հողերուն վրայ։

Կարմրամորթերու ուղղուած սպառնալիջները սկսած են հինդ դար առաջ, ջրրիստոնեայ ջարողիչներու շրջանին։ Ժջ.
դարուն սկսած է Ամերիկայի ԿարմրամորԹերու մշակոյթին ոչնչացումը. այն ժամանակ, երբ, ինչպէ՛ս կը դրէ Լեւի
Շթրաուս, Կարմրամորթերը անդրադարձած են որ Սպանացիները աստուտծներ չեն, այլ պարդապէս մարդիկ. իսկ
իրենց կարդին Սպանացիներն ալ հասկցած
են որ Կարմրամորթերը մարդկային արարածներ են եւ ոչ անասուններ։

Այդ քարողիչները նախ պատճառ եղած են որ անոնը «իսկական» կրօնքին սիրոյն, լջեն իրենց հաւատալիքները։ Իչխանաւորներ, իրենց կարգին, արդիլած են անոնց լեղուներուն գործածութիւնը, որպեսզի սորվին Սերվանդէսի լեղուն։

Այս բոլորին ամենեն ծանրակչիոր Հաւանօրկն չողարձակ թափօններու փոխադրուներւնն է կարմրամորներու ընակու-Թեան շրջանները: Նոր Մեջսխկայի U.փաչները 250 միլիոն առլարի փոխարէն ընդունած են որ 40 տարի իրենց «սրբաղան լերան» չրջակայքը Թաղուկ 2000 Թոն, சொடியார செயர்லம்: பிறமர யரு பெரிய-**Հայնութեան պատասխանատուն կր նկատ**ւի Գոչիզ ցեղապետը որուն ամէնեն յայառ Հակառակորդն է Ժողէֆ Ժերոնիմօ, առասպելական ցեղապետին Թոռը։ Ան կ'ըսէ թե ինչ որ ամերիկեան պետութիւնը չյաքողեցաւ ընել փամփուչաներով հարիւր տարի առաջ, այսօր կ'ընկ այս ձեւով ։ Արդարեւ Միացեալ - Նահանդներու 107 աԹոմայականները տարեկան երկու Հազար Թոն Թափօն կ՝արտադրեն ու տե.ւական Հարց մրն է անոնց կուտակումը։

1992-ին ամերիկացի բանազնաց մը մըատծած է 100.000-ական տոլար առաջարկել այն ցեղախում բերուն որոնք պիտի Համակերպին իրենց տարածքին մէջ «Հիւըրնկալել» "քաղաքակիրը" դանդուածնեըու գլխացաւ այդ Թափօնները։ Անոնք որ ընդունած են առաջարկը, ատիկա ըրած են դիտակցելով քայլին վտանդաւոր ընոյնին, բայց բարելաւելու Համար ապըուստի իրենց դժնղակ պայմանները։

Այսուհանդերձ, ընդդիմացողները դայրոյե ունին նաեւ կարմրամորիերու չէդոք կեցուածքին հանդէպ. «ինչո՞ւ Ափաշները կը սպասեն մահուան» հարց կուտայանոնց պարադլուիներէն մէկը ու ինք կը պատասխանէ իր հարցումին. «Անցեալին մեծ ազգ մըն էին անոնք։ Այսօր միայն քանի մը հոգի մնացած է անոնցմէ։ Այդ պատճառով կը փափաքին մահանալ ու հաւզիւ իրենց մատներուն ծայրերով կպած են կեանքին»։

411.2.20.2

ՄԱՐԴԿԱՑԻՆ <mark>ՄՈՐԹ</mark>Ը ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ

Ամերիկեան ընկերութիւն մը կր պատրաստուփ առեւարական ապրանջներու
կարգին դասել մարդկային մորթը որ յատուկ մշակումով ձեռջ ձգուած է, թըլփատուած երախաներէ առնուած մորթի
նմոյչներով։ Այդ փոջը կտորներէն ընկերութիւնը ծրագրած է 23 հաղար խորանարդ մեթը մարդկային մորթ պատրաստել, ինչ որ հաւասար է վեց մարդադաչտի մակերեսին։ Այդ մորթը պիտի դործածուի ծանր այրուածջներէ տառապողներու դուժումին ու չաջարախաին պատծառած վէրջերու դարմանումին։

Մասնադէտներու Համաձայն, մարդկային մորիը միակը չէ որ կրնայ ծարտարարուեստական արտադրուինեան առարկայ դառնալ։ Կարելի է մարդկային
հիւսկէններէ սրար դոնակներ, կամ մշակումով պատրաստուած կրճիկէ մը ականջներ չինել։ Նման հետարօտուինիւններ կը կատարուին լեարդի, ոսկորներու,
աղիջներու ներջին Թաղանիին վրայ։
Բայց մորիի արտադրուիիւնը բոլոր մըրցանիչները դերադանցած է որովհետեւ
դիտնականները յաջողած են լուծել հիմնական հարցը որ բջիջներու մշակումին
կր վերաբերէը։

Մինչեւ վերջերս մշակումները կը փորձուէին տափակ, երկտարած քային մակերեսներու վրայ ու ոչ մէկ արդիւնք ձեռը կը ձդուէր։ Ի վերջոյ, յիչեալ ընկերու-Թեան հետազոտողները փորձեցին երեջ տարած քով փորձավայրեր։

Ձեռը ձգուած մործը նախ պիտի գործածուի չաքարախտին պատճառած վէրքերուն րուժումին։ Փորձերը չատ նպաստաւոր արդիւնքներ տուած են։ Ընկերուժիւնը կը յուսայ յաջորդ տարի արդէն անհրաժեչտ արտօնութիւնը ստանալ ու ձեռնարկել չաքարախտի վէրջերէ տառապող չուրջ 400 հաղար հիւանդներու բուժումին։ Անթադրուի որ նոյնքան Թիւ մը կը կազմեն Եւրոպայի հիւանդները։ Այդ բոլորը կը ներկայացնեն չուրջ 2 միլիառ տոլարի չուկայ մը։

Արտագրուած երկրորդ տեսակի մործը պիտի դործածուի ծանր այրուած ջներու սուժումին. Տիչդ է որ մարդկային մորժը առողջ մասերու պատուաստումով կրնայ ինչգինչը վերարտադրել, բայց մինչեւ որ ծածկէ ծաւալուն այրուած ջներու ամբողջ մակերեսը, վտանդր կայոր բաց վէրջերը բորրոջին. այս պատհառով կը դործածուի մչակումով ձեռջ ձգուած երկրորդ արտադրունիւնը որով կը ծածկուին վէրջերը, մինչեւ որ մարմնին բջիջները հարկաւոր ջանակուժնեամը նոր մորն վերարտադրեն:

901,0kP-1;

Կ. ՊՈԼՍՈՑ Հայոց Պատրիարջութեան Կրօնական Ժողովի ատենապետ Մեսրոպ Արջ. Մութաֆեան, Ցուլիս 4-ին, այցելութիւն տուած է Գնալը կղզիի դաւառապետին և ջաղաջապետին։ Ընդունելութեան ընթացջին դաւառապետ Մուանժէր Չէթին իր հիացումը յայտնած է կղզիին նկատմամբ, նչելով որ «Գնալը կղզիին մէջ բան մը կայ, որ չկայ Պուրկագի, Հէյպէլիի, Սէտէֆի կամ Մեծ կղզիի մէջ։ Գնալը կղզիին վրար երեջ-չորս համայնջներ կարծես մէկ ընտանիջի մը վերածուած են։ Համակեցութեան լաւադոյն օրինակն է կղզին»։

Ապա, Մեսրոպ Արջ. այցելած է ջաղաջապետ Ճան Էսէնի, որ խոստացած է ամէն դիւրութիւն ընծայել Գնալը կղզիի դերեղմանատան եւ եկեղեցւոյ պարտէզներու բարեղարդութեան գործին։

ok ok

ՄՈՆՐԷԱԼԻ Հ. Բ. Ը. Մ. Ալեք Մանուկեան վարժարանի ամավերջի Հանդէսր տեղի ունեցած է Յունիս 18-ին։ Բացումը կատարելով տնօրէնուհի Տիկին Վարդուհի Պալեան խսսած է տարուան մը ընթացրին տարուած կրթական աշխա-աանքին ու անոր որակաւոր արդիւնքին մասին, որուն փաստն են 130 ջրջանաւարաները։ None առած է Դպրոցին հիմնագիր - նախագահ տութթոր Արչաւիր Կեօննեան, անդրադառնալով համայնքի կեանքին մէջ դպրոցին կենսական առա-ջելութեան։ Գործադրուած է դեղարւեստական յայտագիր մբ, բաղկացած հայերէն եւ ֆրանսերէն երգերէ եւ արտասանութիւններէ, ժողովրդական եւ ազդադրական պարերէ:

*

ԿԵՍԱՐԻՈՅ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ տօնը նչուած է Յուլիս 1-ին եւ
2-ին։ ՇաբաԹ եւ Կիրակի պատարագ մատուցանած է Միւռոն Քահանայ Այվազեան։ Ներկայ եղած են, բացի տեղւոյն
հայ հաւատացեալներէն, Պոլսէն, Սվասէն եւ Պօղագլեանէն ժամանած ուկտաւորներ։ Ցաւարտ պատարագի կատարւած է մատաղօրհնութիւն եւ հոդեհանդրստեան պաչաօն ,որմէ ետք սարքուած
է սիրոյ սեղան մը։

Քաջալերուած այս յաջողութիւններքն, ընկերութեան դիանականները վստահութիւն կր յայտնեն որ ժամանակի ընտ Թացջին կարելի պիտի ըլլայ մարդկային մարմնին ամբողջ կառուցուած ըր վերաստեղծել, չնորհիւ աշխատանոցներու մէջ կատարուած մշակումներու։

ԼՕՐԸՆՍ ՏԸՌԷԼ

րնութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

եր որ աւելի ձախին, աւազին մեիսկ խորհրդաւոր ակ մը կը կոտտայ անոնաւոր պզարկ պունեկումներով, Հոիր նրաբներ վիրաւսն բնանք դն բնաջի որ եւնանարչեւն արգայը հանախուպեր ՝ արագր աւասի մեկիկ դն ին իանդուի արկին վրայ, ապա դանդադօրեն ետ եպի վար կը մաղուի : Այսպես՝ **ժամա**որ կանոնաւորու թեամ ը՝ ջինջ, պաղ արը կր խաղայ : Կղզիին բոլոր ջուրերեն այլերեր Հայեղն է ասիկա, որովհետեւ ատը յետ - միջօրեին, Sպուռներու չունին ու անչարժ ծովուն վրայ տեղ - տեղ անիոներ կազմելով խաղցող ծուլիկ հորրուն իսկ Հայլն ուրի: Որսերը, ղուն ապոյա յաւիտենական ծովը մինչեւ Ս.փիկե կը տարածուի ։

գրարկին մէջ: Եղանակի առաջին ման-

րանատիկ խաղողներն են կանաչ նրբիկ բիծերով, ստինքի երես - կախ պտուկի ձեւով ։ Արեւը անոնց բարակ մաչկէն ներս Ժափանցելով՝ իր իսկ ՋերմուԹեան հետ չփոԹած է անոնց ջաղցրուԹիւնը ։ Կենդանի ըան մը ուտելու պէս է ։

կարճատեւ հանգիստէ մր ետբ, անգամ դն բւո աւաժն իանբնակ դաժճ, ժՀախ գայռոտ բլուրն ի վեր տանող մացառոտ, գրլխապաոյա պատճառող արահետը։ Երբ գագաթը հասնելով դէպի վար նայիս, կը աեսնես թե ծովը վերածուած է բարախուն դմրուխար ։ Աւագր չերտաւորուած է անշարժ ջուրի արծաթագոյն երակներով, որոնց մեջ ծոյլ ձուկ մր կր չարժի ատեն առ ատեն։ Բլուրի ստորոտի չուքին մեջ բորակային կանանչ մր կը պոռնկայ։ Հեոուն ծովուն վրայ՝ նաւ մը դէպի հարաւ կ'ուղղուի արեւին տակ. օրի պարապութեան մէջ անոր մեջենային ձայնը կը հասնի, լսուած պահուն իսկ կ՝անհետանայ, մինչ չորսդին ոչ մեկ բան կը չնչէ կամ կր չարժի։ Ճերմակ Թիթեռնիկ մր դեպի կապոյա տարածքը կր Թոչի։

Գիւղացիին տան շուքին՝ քուռակը կը
խրխնչայ, երջանիկ որ վերադարձաւ։ Կէս
ժամ ետք դարատափին տակ եմ, ուր Ձարհան եւ Թէոտոր նստած Թէյ կը խմեն
վենետիկեան ոճի ծանր բաժակներով,
մինչ Կոմսը՝ նոր ծխամորձ մը բերնին՝
բծախնդրօրէն կը մաքրէ իր նախասիրած
չան մորԹը։ Սնխուսափելիօրէն՝ առաւօտեան խօսակցուԹիւնն է որ կը չարունակուի։ Կոմսը կ՚ըսէ Հանդարտ չեչտով.

. Բայց սիրելի Տուքժոր, չեմ գիտերի

ինչպե°ս կրնաբ այժմ ի գօրու եղող կրօնական Հաւատալիջները ընդունիլ առանց դիմելու հին Պանթելոնին։ Մեր սուրբե. րր սրբացուելէ ետք մոռացութեան չեն արուիր։ Անոնը կենդանի են։ Սբ. Սպիրիդիոնի կեանքը դեռ մինչեւ այժմ կը պատմուի եկեղեցիի դրան առջեւ երկու արախմիի ծախուաչ գրքոյկներուն մէջ։ Ցետոլ առկալ է նաեւ չփոխանքը։ Դուք որ ժողովրդական երգերը ուսումնասի-րած էք, Հոն որեւէ զանազանում գտա՞ծ էջ արդարի ու անարդարի, բարին վարձատրելու եւ վատը պատժելու գաղափարներուն միջեւ : Ո՛չ ։ Մեռեալները Քնաբեր հեղուկ խմած կ'րլլան պարզապես եւ կ'իյնան շօշափելի հանոյքներու տարտամ ավսոսանքով մր պղտորած պատրանքայինի նմանող կեանքի մը մէջ, այսինքն այն ինչ որ կ'ամփոփուի յունարէն սա դեղեցիկ բառով - նոստալգիա: Ցետոյ ի հարկե կայ նաեւ Սաորերկրեայ աշխարհը, Մեռեալներու ընակավայրը։ Մեր չփո-**Թութիւնը ամբողջական դարձնելու** Համար ան նաեւ ծանօթ է Հաղկս եւ Տարտարոս անուններով : Իսկ Շարոնը՝ ինչպես գիտեր դեռ գոյութիւն ունի, Թեև իր սովորու ժիւնները փոխած է։ Մերթ սեւ oá, மிடிரு' மட்ட சிச்சிக்கம்யடி டியர் யரசிட்ட, ան նաեւ մեր արդի երեւակայութեան Սեւ Ձիաւորն է, որ մեռեալներու Հոգին իր ետեւէն դէպի անէուԹիւն կը քաչկուտէ ։ Եւ արդի դիցաբանութերւնը գա՛յն իսկ օժտած է կնոջմով մը։ Ո՛չ։ Մահուրնէ ետք վերադարձր վերապահուած է միա՛յն անբախտներուն եւ վատթարագոյններուն։ Վամպիր կր դառնան եւ կարճ ժամանակ

մը կը դեղերին, մինչեւ որ Եկեղեցին դա. նոնը ձեռը ձդէ։

Հարեան ակնոցը անցուցած է ջխին, ինչ որ կը նչանակէ Թէ մեծագոյն ուչագրութեամբ կ'ունկներիէ։ Թէոտոր իր ոսկեղոյն մօրուջը կը ձօձէ եւ մաս մը Թէյ կը փոխադրէ բաժակին տակի ամանին մէջ, որպէսգի փշելով պաղեցնէ։ Կոմսին հետեւողական մատները կը տարուբերին հետեւողական սպիտակած իւղոտ մադերը՝ արմատի արիւնով։ Կոմսը կը չարունակէ ձայնի եղակիօրէն անուչ չեչտով մր։

- Կան նաեւ մեր աղբիւրներն ու ջրհորները յաձախող ծովանոյչներն ու միգանոյչները ի՞նչ պիտի ընկինը առանց ասոնց : Հապա նոձիին չո՞ւքը որ կկսօրին քնացողները խենԹեցնելու կարողուԹիւնը ունի. ծովանո՞յչը որ իր բազուկները կ'ոլորկ լիալուսին դիչերով ծով ելած խեղձ ձկնորսներու չուրչ:

Թէստոր անհամաձայնութիւն կը յայտնէ իրեն յատուկ մրթմրթոցով դոր երբեմն կը կապկենը։ Փակ չրթներու ետեւէն լսուած խռկոցի պէս է։ Կոմսը անիրնայ կերպով կը չարայարէ.

- Սիրելի Տոջթոր, այս բոլորը կարելի չէ բաղդատել ձեր դիտական եզրակացութեանց Հետ, սակայն ուրախ ենջ որ դանոնջ ունինջ, նոյնիսկ եթէ չեն պատչա ձիր նիւթապաչտական մտածողութեան։ Ձէ՞ որ մաս կը կազմեն այս սջանչելի երկրին ու կղզիին ջմայջին։

(Tup · 52)

France-Inter

«Bunug» - 70

Հինդչարնի, Յուլիս 20, ժամը 10-կն, հարցագրոյց «Ցառաջ»ի 70-ամեակին առ-

CUMPLULLE

Լիոնի Մարդարեան եւ Փափաղեան Ա.մ էնօրեայ Վարժարանի խնամակայունիւնը չնորգակալութեամ ը ստացած է հետեւբալ ռուիրատուուներւրրբես ժանսնի ետևդաւանման համար. ...

Պր. Վաղինակ Միսբնեան 1000 Ֆր.:

Գրիգոր Աւագեանի մահուան առներւ՝ Տեր եւ Տիկին խաչատուրեան 200 Ֆր.:

Տիգրանուհի Մարգարեանի մահուտն առ թիւ Տէր եւ Տիկին Էտուար Վարդանեան 1000 Ֆր. (Փարիզէն):

Գէորգ Մարիլոսեանի մահուան առ թիւ՝ Տիւմ է ճեան եւ Մարիլոսեան ընտանի ջներ 700 37 . :

40300804h ~6~0203~h VAP Poppe

Հայաստան հեռաձայնելու համար հարկ է այլևս գործածել նոր թեւր (fnm)՝ 374 (փոխանակ 7-885-ի) յաւելեալ՝ 2 Երևանի համար եւ խօսակիցին Թիւը, այսինքն՝ 19 (Ֆրանսայի պարագային անչուչա) шщш 374-2 ы. Аргр:

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

«REGION MARSEILLE»

DINER - DEBAT

Thème: LA CONDITION FEMININE EN ARMENIE

en présence de Mme Vanouhie ISSADJANIAN (Présidente des Croix de Secours Diasporiques HOM)

et de

Mme Alvart BEDROSSIAN (Présidente de la Croix de Secours d'Arménie)

le Mardi 25 Juillet à 20 heures 30 Hôtel SOFITEL / Vieux Port Restaurant les 3 Forts

P.A.F.: 250 F.

Prière de réserver impérativement avant le 20 Juillet aux:

91. 70. 00. 32 91. 50. 68 71 — 91. 61. 10. 82 (après 20 heures).

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBAF vous informe qu'il reste des places à la colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août.

Pour tout renseignement, veuillez téléphoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au vendredi de 10h à 15h.

ZUB LERNER OF UTUANBOR աջևցեևլ Գևսբեթևցբ ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ, ՕԳՈՍՏՈՍ 1 - 26

Որակաւոր ուսուցչական կազմ, հրաւիրեալ դասախօսներ, պտոյտներ դէպի շրջակալ տեսարժան վայրերը Գին՝ 6.200 Ֆրանս. Ֆր. - Հեռաձայնեյ՝ 39 / 41 / 520 7737 թիւին։ Բացակայութեան պարագային թողուլ հեռաձայնի թիւ մր:

COURS INTENSIF DE LANGUE CULTURE ARMENIENNES

UNIVERSITE DE VENISE, 1-26 AOUT

Enseignants qualifiés, conférences, séminaires, excursions et visites culturelles.

Prix: 6.200 FF. — Pour tous renseignements appeler le: 39 / 41 / 520.7737 — laisser un message avec le numéro de téléphone

G18 (AVII) PIETHIR

au HOME ARMEN

le Mardi 15 Août

107, avenue Maréchal Lyautey, 83700 Saint-Raphaël

Messe Solennelle, Chapelle Saint-Jean

célébrée par Mgr. Daron GEREJIAN, Vicaire général de l'Eglise Apostolique du Sud de la France.

Participation de Khatchig YILMAZIAN, chef de la Chorale Sahag-Mesrop de

12 h 30 Bénédiction du Raisin

A partir de 12 heures, buffet de spécialités arméniennes

Animation : Groupe Musical de Marseille

Groupe des jeunes danseurs «Parégamoutioun» d'Erevan. Tombola — Jeux...

ANDANA WA

U. BALZUVVLU-UURSh9 **OLICHS**

կիրակի, Յուլիս 23, Վարդավառ, Տօն Պայծառակերպութեան Քրիստոսի Աս... տուծոյ Մերոյ ի Թափօր Լերինն:

Սկիդր ժամերդութեանց՝ ժամր 8.45: Дшишршц' + шв р 10.30-ры:

Այսօր, Եւրոպայի Կաթողիկոսական Պատուիրակ և Փարիզի Հայոց Առաջնորդ՝ ԳԻՒՏ ԱՐՔ. ՆԱԳԳԱՇԵՍՆ

Պատարագեն անժիչապես առաջ, Դրպրութեան չորս աստիճաններ պիտի չնոր-45, Aումիատո Դերրդեանի , հարօ եւ Թորգում Կարապետեանի ։

Ապա «Ճաչու Գիրք» էն առաջ՝ Սարկա-

ւագ պիտի ձեռնադրե՝

Ուրարակիրներ՝ Անդրանիկ Ալթունեանր, Գամեր Գոչեանը եւ Գրիգոր ԱՀարոն-Lulip ;

TU. COP . -- U. juop Sant Sulighum of himտարուիր:

Երկուշաբթի, Յուլիս 24, Բ. օր Վարդաdunh: 3hownuh Ubnbing:

Այս առներ, Փարիզի Ս. Ցովհաննես -Մկրաիչ Մայր Տահարին մեջ, ժամը 10-ին, պատարագ կր մատուցուի, որու աւարտին կր կատարուի Հոդեհանդիստ «վասն համօրեն ննջեցելոց»:

U. BULLIP - LIME

կիրակի , Ցուլիս 23 , տօն է Վարդավառի ։ Այս առթեւ Լիոնի Ս. Յակոր Մայր Եկեղեցւոյ մէջ Եպիսկոպոսական պատարագ կը մատուցուի ։

Օրուան պատարագը կը մատուցանէ ևւ կը քանանք,

ՆՈՐՎԱՆ ԵՊԻՍԿ. ՁԱՔԱՐԵԱՆ Հայր. Պատուիրակի Փոխանորդ Լիոնի եւ Շրջակայքի

BULLUTTUANU BUANU UILBY PAPERBY **UTUTEST**

կիրակի , Ցուլիս 23 , Ժամր 10-ին Umje bytaligen, Utg դն առաանամբ բւ դն ճանսմբ, QUSP4 LPA. U. bSPFBUL Երկուշաբթի, *Ցուլիս* 24, Մեռելոց, ժամը 10-*ի*ն Umjp bythqtgenj Utg

կը պատարագէ եւ կը քարողէ ԵՓՐԵՄ ԱԲԵՂԱՑ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

1020401000 Pbylll **Բ**ԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժանորդներեն կը խնդրուի - նախընտրա. րար - հասցէի առժամեայ փոփոխու թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթա տարի գրասենեակի միջոցաւ, չծաև րաբեռնելու համար «Ցառաջ»ի վար. չութեան եւ առաքման ընկերութեան wylvwwwlfp:

լլնկարելիութեան պարագային կա. րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թեր. թիս վարչութեան, մեկնումի թուա կանեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկու հասցեները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցել 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարական յաւելեալ անկանոնութիւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ. նողներու հասցէի փոփոխութիւն չկա. տարուի:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԼԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՐ ԱՌԿԱԽ ՀԱՇԻՒ ՈՒՆԵՑՈՂ ԲԱԺԱ. *ՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ* :

Շնորհակայու Թեամը՝ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՅԱՌԱՋ»Ի

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՖրանսաՀայ Կապոյտ Խաչի Վօ. ան. Վրլէնի «Սախենիկ» մասնանիւղի մեծ պա րահանդեսը՝ Սեպտեմ բեր 16-ին մասնակցութեամը ծանօթ երգիչ

фоլ Պաղտատլեանի

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris SIRET: 51027317 A Commission paritaire: N° 55935

ՂՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ՐՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ « 3 C A C . S » UUSE TUCUP

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՕՐԵՐ ԵՒ ԺԱՄԵՐ

100 \$1.

80 Sr

75 SP

75 Sr.

150 %.

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ PUB SUULPC **ԿՐԱԿԸ ԿՈՂՔԻՍ** Uhrs Ursh

ՀՐԱՆՑ ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

80 1.

ԽԱՉԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

ሀቀኮቡቶኮ ሆነ2

75 80.

«BUMUA - 50»

(Ծաղկաքաղ 50-աւնայ hurufudnykli)

120 \$1.

Դիմել « 8 Ա Ռ Ա Ջ » ի :

Թղատարի ծախը՝ 25 Ֆր., հատոր գլուխ։

enreguent ցրելիՍ 19 MERCREDI 19 JUILLET

LE NUMERO : 5,00 F 69ቦች SUPH - ԹԻՒ 18·637

EULUPE UTULEBUY (1925 - 1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

₽ԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ.

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EUROPE-FONDE EN 1925

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris

Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - FAX : 48. 00. 06. 70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 \$. (2mpmp-mhmg mnmfnld) ... 2mmp , 5,00 \$.

69° ANNEE — N° 18.637

Conseil des Ministres des Affaires étrangères de l'Union européenne

_ BRUXELLES, le 17 Juillet —

Le Conseil des Ministres des Affaires étrangères de l'Union européenne, placé sous la Présidence de M. Javier SOLA-NA. Ministre des Affaires étrangères du Royaume d'Espagne, s'est réuni à Bruxelles le 17 Juillet.

Il a adopté des conclusions sur les relations futures de l'Union européenne avec les Républiques de Transcaucasie. les grandes lignes d'une position commune que l'Union européenne entend affirmer dans les mois à venir.

Les Ministres des Affaires étrangères des Quinze ont également décidé le principe de la fourniture d'une assistance alimentaire de l'Union européenne aux Républiques de Transcaucasie ainsi qu'à certains pays d'Asie centrale (Tadjikistan et Kirghizistan).

Républiques

transcaucasiennes

CONCLUSIONS DU CONSEIL

A la lumière des conclusions du Conseil Maires Générales du 12 Juin 1995, le losseil a procédé à l'examen de la communication présentée par la Commission ur les relations futures de l'Union europienne avec les Républiques de Transcauasie et qui propose également la possi-Mité d'un recours à l'instrument de la wition commune.

le Conseil estime nécessaire d'approfonau cours des mois à venir les quess ci-après, afin de disposer, en temps d'orientations concrètes pour les ations futures entre l'Union européenne des Républiques transcaucasiennes, qui pourraient au besoin prendre la forme une position commune.

L'Union européenne soutient l'nidépendance, la souveraineté et l'intégrité territoriale de l'Arménie, de l'Azerbaïdjan et de la Géorgie. Elle attend de ces Républiques qu'elles s'attachent au règlement politique permanent des tensions et conflits régionaux et rendent possible le retour des réfugiés et la réouverture des voies de communications traditionnelles dans la région. Elle apporte son appui au processus engagé dans le cadre de l'OSCE et en particulier aux efforts du groupe de Minsk. L'Union européenne examinera comment encourager le dialogue entre les trois Républiques et, de manière générale, les initiatives qui permettent d'accroître la coopération et la confiance mutuelle entre Etats de la région.

2 L'Union européenne attache la plus grande importance au respect des droits de l'homme, des libertés fondamentales et de l'état de droit ainsi qu'à l'approfondissement du processus de démocratisation. La Communauté européenne et ses Etats membres ont l'intention de poursuivre leurs programmes d'assislance technique à cet effet et d'encourager les contacts entre responsables hationaux et régionaux, parlementaires et organisations non-gouvernementales. L'Union européenne apporte en tant que de besoin une assistance à la préornhus 4F44PLC

PULL UC SUJUA

ՁԵՓԱՅԻ վրայ (Պոսնիա) Սերպերու Տևչումը ժամ է ժամ կ'ամրապնդուկը եւ Սերպերը կր զգուչացներն կապոյա սաղաւարտաւորները, որոնց «պաշտպանու-[ժեան» տակ է այս հոգալերտը: Բնակիչներուն մեծ մասը Թուդյա ապաստանած է : Պրիւսելի մեջ, Եւրոպացիները կողմնա. Ces conclusions ci-jointes constituent _ կից էին որ գինուորական որեւէ միջամրաունիւն չրլլայ։ Այս ամբողջը բառա-խաղի մր առիթ կուտար «Լիպերասիոն»ի որ Ցուլիս 18-ին կը խորագրեր՝ «Bosnie: Le concert des grandes impuissances»: Ռուսերը արդէն բուռն կերպով դէմ արտայայտուեցան որեւէ միջամտութեան։ Տեղւոյն վրայ «Արադ Հակազդեցութեան Ուժը» կրևայ մէկ վայրկեանեն միւսը գործի անցնիլ ինչպես յայտարարած է դօր. Սուպերը («Ֆիկաոս», Ցուլիս 18), բայց, րբևիայիս ինբը ոչ սե անաօրունիւր իսւտայ այդ ուղղութեամբ եւ մանաւանդ կորածէի պաչապանութեան համար հարկ եղած միջոցներն իսկ չունի : ի դէպ , Սերպերը բոլորովին կր հերջեն որ բռնարաբումներ, չարչարանքներ եւ սպանութիւն. րբև կատարուած ըլլան ։

> ԼԱ ՌՈՇԵԼԷՆ, Լակորտեն, Լա Ֆլոթեն, Թարպեն եւ Փոյեն ետք, Վալանսի քա-մաճապրաը է սև անմիքբն ղունանքարու-Թիւնւը քաղաքին փողոցներուն մեջ: U.ju որոչումները կը տրուին որովհետեւ մուրացկաններ կան որոնք խանութեներու առջեւ կը միզեն, կը սպառնան անոնց որոնը չեն ուղեր բան մը տալ, կը խմեն եւ կը խանգարեն Հանրային կարգը։ Այէն Ժիւփէ դէմ արտայայտուեցաւ նման կարդադրութիւններու, գորս նախարարապետը կ'որակէ որպես միջոցներ որոնք կր ձրդանն ըսելու Թէ այլեւս մուրացկան, աղքատ չկայ։ Համարկումի հախարարն ալ, երիք Ռաուլ ուրիչ առաջարկ մը ունի, որ նաեւ բանավէնի դուռ բացած է։ Ան ի, ուսէ սև իանժ դն աևսւանգարրբևու «դժուար» որակուած ընտանիջներ տեղափոխուին։ Բայց, ո°ւր, ո°վ պիտի ուղէ րնդունիլ:

> ԿԱՌԱՐՇԱՒԻ (Ֆորմիւլ 1) ամէնեն մեծ ախոյեսմեր, ծաղումով խտալացի բայց, Արժան թեն հաստատուած խուան Մանուկ Ֆանճիս մեռաւ 84 տարեկանին :

> ՖՐԱՆՍԱՅԻ մեջ, պարալօրեայի յաջողութիւնները րոլոր մրցանիչները կոտ-րած են այս տարի, աւելի ջան 75%-ով, ին որ չեր պատահած նոյնիսկ 1968-ին, երբ պայմանները ստիպեցին որ քննու-թիւնը միայն բերանացի արուի եւ չատ մատչելի կերպով:

> ԵԱՇԱՐ ՔԵՄԱԼԻ դատավարութիւնը յետաձգունցաւ Սեպտեմ բեր 23-ին ։

UULUULU

ԵՐԷԿ ՔԵԶԻ ՀԵՏ ԷԻՆՔ, ՄԱՇՏՈՑ ՊԱՇՏԵԼԻ

Amzutth Vinzung,

Երեկ դարձևայ եկած էինք քեցի: Լսեցի°ը արդեօք այն մրմունջները, п-րոնք կը բարձրանային մեր Հողիին խորերէն դէպի քու յաւերժական յիչատակը։ Հոգիդ հրճուեցա°ւ դարձեալ, զգալով որ երախտաղէտ մարդիկ հազարաւոր տարիներ եաբ, քսաներորդ դարու սա վերջին տարիներուն իսկ, իրենց սրտի խորերկն բրախատարասութեան խոսը ուղղեցին բեզի եւ օրգնեցին քու յիչատակը քու իսկ ստեղծած դիրերդ գործածելով:

Երեկ դարձեալ եկած էինք քեղի:

Բայց քեզ յիչելու մեր երախտագիտութեան, բեզմով արբենալու մեր խանդին մ էջ թիչ մր մորմոք այ կար երէկ, Թախիծ մր, խորունկ ցաւ մը, անդրադարձա՞ր արդեօք։ Մեր մէջ մորմոք կար, որովհեաեւ մենք այլեւս այնջան բազմունիւն չէինք, այնքան մեծ Թիւ չէինք կազմեր, որջան կր կազմեինք գոնե ասկե քսան, երեսուն, ունսուն տարի առաջ՝ երբ կու-பாழியழ் ஓாட வீன கட ஓக்கும் குற கிறாவிது மிதிழ் ու սահղծած տառերով հիւսուած ամենագեղեցիկ տաղերը։ Քանի հոգի էինք, այլեւս քանի Հոգի մնացած էինք երէկ, Թարզմանչաց տոնի օրով, երբ եկանք քեզի : Ձեմ գիտեր : Բայց չատ քիչ էինք : Bուսահատորեն քիչ: Մ.յնւբան քիչ, որ կարծես մեր չուրջը մեր խանդավառութիւնը բաժնող մարդ չէր մնացած ։ Կարծես իւրաքանչիւրս դարձած էինք մէկմէկ առանձին մարդ, որ եկած էր քեղի, pեղի հետ խoutene համար մեր Մեծաս-քանչով եւ մեր տառերով: Մեր մեծաս-. թա նչը ըսի։ Մեր տառե ըր ըսի։ Սիալեցայ։ Ըսելու էի իմ մեծասքանչը, իմ տա. ռերը։ Այնքան քիչերու հետ կր բաժնեմ այս երկութը այլեւս, որ չեմ համարձակիր «մեր» ըսելու: Պէտը է ըսեմ «իմ»: ի' մ մեծասքանչը:

0' Մաչարց պաչաելի։

ի°նչ պիտի զգայիր արդեօք եթե գիտնայիր են այսօր քու ժողովուրդիդ ջախմնայ մեր լեզուին: Այս փոքրիկ ժողովուրդը, որուն համար Դուն եւ գործակիցներդ Աստուածաչունչ Թարդմանեցիք, որուն համար այնքան Թանկադին մատբալ դէպի ուրիչ լեզու մը փոխադրելու երիտասարդ հերկայացուցիչներուն հա... դան այնբու հավունքիւն շուրին ու է դիավը լեզուին ամենեն հասարակ ու գործածա. հետ էինք։ կան բառերը։ Պիտի չգործածեի ն քու տառերը: Գոնկ խօսկին մեր լեզուն: Պիտի

չխոսեր և հեր լեղուն : Գոնե հասկնային են ուրիչը խօսեր: Պիար չհասկնայի ն: Գոնե քիչ մր յարդեին մեր լեղուն, դոնե ழித் மீற யம்சி ரடியநில் வற கொயர்யத் கிர անկե, գոնե քիչ մը տառապեին, գոնե քիչ մը անոր պակասը զգային : Ո՛չ մէկը, ոչ

164, ապերախաութիւն չընեմ : Դեռ տասնեակ հաղարաւորներ կան, հարիւր հազարաւորներ կան, կոյնիսկ միլիոնաւորներ կան, որոնք կր փառաբանեն ջեղ, քու եւ դործակիցներուդ կողմ է ստեղծըւած մշակոյներն գովջը կը հիւսեն։ Բայց nephy lagrend: Nephy lagret dente menնուած գիրերով: Հիմա դուն այ Թարդմանիչի մր պիտի կարօտէիր, եթե յանկարծ վերադառնայիր եւ ականջ տայիր քու փոքրիկ ժողովուրդին բեմական, մրչակությային, դիտական ու գրական չը-նորգներուն։ Եւ թե քանի Թարգմանիչի, npmistube iff it, bufue it, bute it թիւր այն լեղուներուն, որոնք այսօր վախարինած են քու Ոսկեղինիկը։

Մենք մեր ամբողջ կեանքը նուիրեցինք ճու սոկբատաբեմ տանենրբես բւ մարսը յաջորդ սերունդներու փոխանցելու պարտականութեան։ Ի՞նչպէս չկատարէինը այդ պարտականութիւնը։ Չէ՞ որ ժեր մեծերն ալ զանոնը մեզի յանձնած էին, պատուիրելով որ ո՛չ միայն ամուր պահենք դանոնը, այլ նաեւ աւելի ծաղկեցընենք դանոնը։ Մեր ամբողջ կեանքը նրւիրեցինը այս նպատակին։ Եւ հիմա որ մեր ձեռքերուն մէջ ամուր բռնած ենք այդ ոսկետառերը եւ մեր ձեռքերը երկա. հած բրճ սևանքունի այս աասբևն հարգնենք դեն հաճանակրուը, ին աբորբըն սև մեր ձեռքերը մնացած են օգին մէջ: 8 mջորդներ չկան մեր չուրջը։ Մեր ձեռջերը ի զուր կը փնտոեն ուրիչ ձեռքեր, որոնք յանձնառու ըլլային աւանդը գրկելու ու

Ահա թե ինչու երեկ մեր սրաերուն խոնն դանդան իան բեն մանջբան բիարճ քեղի։ Քանի մը առանձին մարդիկ *եինը* : Կը Հպարտանայինը քեզմով, բայց ուրիչին հետ չէինը կրնար բաժնել այդ Հպարտութիւնը։ Կր սիրէինը ջեղ, բայց ուրիչին հետ չէինք կրնար րաժնել այդ սէրը։ Նոր մատեաններ դըրած ու տպած էինք քու ոսկետառերով, բայց ուրիչին հետ չէինք կրցած բաժնել այդ մատեանները։

Մենք քիչ մր ամօր զգացինք, բու բաջախիչ մեծամասնութիւնը անհաղորդ կը բոյական ներկայութեան առջեւ, Մաչտո' դ պալտելի ։ Ցանձաւոր չէինը, բայց ամ օթ զգացինը։ Ուրիչներուն ամ օթն էր այդ, որ Թոյնի մը նման կր պարակէր մեր երակներուն մէջ։ Ուսար գիչ մր եաններ գէպի մեր հիանալի լեղուն վա- գլխիկոր էինք, երբ եկանք քեղի։ Անդրախաղրեցիք, այս փոքրիկ ժողովուրդը ու- ղարձա ը որ գլխիկոր էինք։ Այնուհանրեմն, հիմա նոր Թարզմանիչներու կր դերձ, երբ եկանը ջեղի, բան մր վերակարօտի ձեր Թարզմանութիւնները հաս. կառուցուեցաւ մեր մէջ։ Ի՞նչ էր այն որ կընալու, ձեր Թարզմանութիւնները դարձ. վերակառուցուեցաւ։ Մեր կա մջը։ Մեր Հաւատարմութի ւնը ։ Մեր Հաւա տբր ա-Համար։ Ի°նչ պիտի զգայիր, եթե գիտ- պագային նկատմամբ։ Մեր սէ°րը բոլոնայիր որ քու ժողովուրդիդ այսօրուան բէն արհամարհուած մեր Ոսկեդինիկին ५ मार्गित्र हम् :

Երեկ Թարդմանչաց տօն էր, Մեսրոպ ջու ստեղծած տառերը, այլ նաեւ մեր պաչտելի։ Մենք ջիչ էինք, բայց ջեղի

Յուլիս 7

paration des consultations électorales. Le cas échéant, la présidence et la Commission organisent l'accueil sur place et le déploiement des observateurs des Etats membres, de la Commission ou du Parlement européen et entretiennent les contacts utiles avec les organisations internationales, notamment l'OSCE. Ces opérations font l'objet d'un suivi régulier.

3. Lors de sa session du 12 Juin, le Conseil a estimé souhaitable de renforcer les relations contractuelles avec l'Arménie, l'Azerbaïdjan et la Géorgie. La Commission européenne a l'intention de commencer les négociations d'accords de partenariat et de coopération dès le mois de Septembre. Le Conseil rappelle que le respect des principes démocratiques et des droits de l'homme constitue un élément essentiel des futurs accords bilatéraux, qui comportent une dimension politique importante et confirment la volonté de l'Union européenne d'apporter une contribution significative au développement de l'économie de marché.

La communauté européenne apporte d'ores et déjà une assistance technique

importante pour aider les Républiques transcaucasiennes à poursuivre le processus de réforme économique. Dans ce contexte, il paraît nécessaire notamment que ces Etats créent les conditions d'un accroissement des investissements des entreprises communautaires y compris dans le secteur énergétique. L'Union européenne attache de l'importance à ce que prévalent des conditions équitables pour l'accès aux produits énergétiques et aux voies de transit pour l'exportation de ceux-ci. La

(Suite Page 4)

20.80.USU.78h benburbee 2774UUSUTET 4604740200 bu

Բաւական հետաքրքրական ու նոյնքան զայրացնող էր նիւթեր որ մեկե աւելի անդամներ տեղ գրաւեց նաեւ «Յառաջ»ի սիւնակներուն մէջ (վերջինը՝ Յունիս 24 - 25-ի [ժիւով) ։ Ան կ'առընչուկը հայաստանցի ջանի մր տասնեակ այն պատանիներուն որոնը վերջին երկու տարւան ընթացքին դրկուած էին կալկաթայի Մարդասիրական հայկական ձեմարանը, իբրեւ թէ ուսանելու։ Հակառակ հոն ի-րենց պարտաղրուած հաղորդակցութեան արդելջներուն, միջոց մը ետք պատանիներուն ղժղուներիւնները հասած էին 6րեւան։ Անոնք կը գանզատեին ուսումի գրենե ամբողջական բացակայունենեն, իրենց կիրարկուած թոնութերւններեն, նոյնիսկ խժղուժութիւններեն, եւայլն, խնդրելով որ Հայաստան վերադարձուին ։ **Ցատկապես** յուղիչ էր կարդալ Կալկաթայեն եօթ աշակերտուհիներու կողմե Հայաստանի Կրթութեան նախարար՝ Աչուս Բլենանի ուղղուած նամակը ուր անոնը կ'ըսկին Թե յօժար են Հայաստանի որբանոցներուն մէջ ապրիլ քան «Մարդասիրական» այդ դժոխքին, որովհետեւ կ'ուդեն գրագետ ու լաւ մարդիկ դառնալ։

N'd alint uning be up intimply smitրու սիրոյն, մեծ մասով որը պատանիրբևու արևատենուագ այո բանօնբայ անսորը հարց տալու կը մղէր որ կարելի կ'րլլա°յ արդեօք անոնց վերադարձր եւ պատասխանատու յանցաւորներու պատիժը։ Այս Հարցականին առաջին մասը այսօր ունի իր պատասխանը, քանի որ «Լրագիր»ի Ցուլիս 4 եւ 5-ի Թիւերուն մեջ ըսւած է թե Հայ երախաները փրկուած են կալ կախայի ձեմարանեն։

Այս լրատուութեան առիթով Գագիկ Նահապետեան յետաղարձ ակնարկ մր կը կր ձգե ղեպքերու 1993 Նոյեմբեր 7-էն ասդին զարգացումին, տալով նոր «մանրամասնութիւն»ներ: Ան կը դրե. -- «Կալկաթայի ճեմարան կոչուածը, ըստ ականատեսների, առելի շուտ համակենտրոնաց. ման ճամբարի է նման»: Ձարմանալի է կարդալ որ պարոկանայ երիտասարդ -երիտասարդուհիներ բաւական հեղինա-புள் செர்டு க்காழ க்குயத் கீட கய்யாய்யாட்டுக்கும் 1549 ու «հայ անչափահասների նկատմամար կատարել են դահիճների դեր»: Անոնը երախաներուն պարտագրած են արսկական երգեր, կամ Պարսկաստանի մասին երգեր, «Մեռնի Հայաստան, մեռնի Ղարաբաղ, կեցցէ՛ Պարսկաստան» յանկերգներով:

Առաջին խումբին մեկնումի օրեն (1993 Նոյեմբեր) ի վեր չուրջ 80 երախայ դրանուած է Կալկանա. այսօր, ըստ «Լրագիր»ի տեղեկատուութեան, բոլորն ալ, կամ իրենց ծնողջին, կամ Հայկական Կարմիր Խաչին միջոցներով վերադարձած են : Անանցնե չատերը մալարիայի ախտանչաններ ցոյց կուտան. ոմանը Հոն ուղղակի հիւանդացած են, բայց օրերով ոչ մեկ բժիչկ այցելած է իրենց:

Թերթը արդարօրէն կ'шւելցնէ թէ «կալ. կաթայի Մարդասիրաց ճեմարանում տիրող ազգատեաց ու ստորացուցիչ իրավինակը դեռեւս կարիք ունի լուրջ ուսումնասիրութեան եւ պետական մակարդակով վերաբերմունքի ու գնահատականի»։

«Լրագիր» ի յաջորդ Թիւն ալ այս մասին որպես լրացուցիչ տեղեկութիւն, կր 405 Pt Buchhu 30-ին Shish - Երեւան դիծով վերադարձաչ երախաներու Թիւր 27-ն է։ Անանց Հետ բերուած է ուսուցիչ மீழு யு!

Կր մնայ Հարցականներու երկրորդ մասին եւս պատասիսան ունենալ. կարելի կ՝րլլայ նաեւ ան«պատասխանատու» յանցաւորներու պատիժը, թե «անցուկը մուցուկ կ'ըլլայ»ի Հայաստանեան նախըն ժացները կր Հարստանան նոր այս օղակով ալ. ու մեծ մասով որը այդ երա-խաներուն երկու տարուան մարմնական ու Հոդեկան տառապանքը իր բոլոր Հետեւանքներով գրոչմուած կը մնայ միայն யியியு மிய அம் பட பரபாடும் மித்த:

U.P. oh ononstul

4ULNHUS ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿԸ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Արդի արուհոտը յատուկ ուչագրութեան առարկայ է : 1983-ին, բացուած է Արդի Միուբոաի կեմեսը դե բերև հագիրրբեսվ, **խանդարան եւ մշակութային դործունեու-Ֆեար ստասանկու Թիւն սրուն նպատակը** աւելի մանկավարժական է։ Երկու չէնջերը միացնող Հասարակադ մասը ընդունելութեան ընդարձակ տարածը մրն է ուր կան վաճառքի բաժին մը, ճաչարան եւ այլ հանրային բաժիններ։

Բացօխեայ մնայուն խանդարան մր եւս կայ նուիրուած. քանդակագործունեան: Լայնատարած պարտերին մեջ կառուցւած է ամփիթատրոն մր եւ յատուկ տազաւար մը՝ մանուկներու գեղարուեստական կեղրոնը:

Գալուստ Կիւլպենկեան Հիմնարկը իր փառաւոր չէնքերով, դեղեցիկ պարտեղով կը գրաւէ չուրջ եօթը հեկտարի հողամաս մր կոչուած «Փարք Գալուստ Կիւլ-պենկեան» որ կը դանուի Լիղպոնի սիրտը դէպի հիշտիս, Սպանիա հրապարակին Som, «Uniphe up Abaup»:

Հիմնարկի սեփականութիւնն է նաեւ, այլ չէնքեր Լիդպոնի մէջ եւ այյուր որոնք կ՝ ամ բողջացնեն կառոյցը եւ անոր գործունկու թեան ընդհանուր դաչաը:

Գալուստ Կիսլպենկեան Հիմնարկը իր կարեւորութեամբ, իր բազմակոզմանի գործունկուներւններով՝ գիտական, կրը-*Թական* , մշակութային , դեղարուեստա... կան, ընկերային եւ առողջապահական, մարդասիրական, իր միջազգային նկարագրով կապեր ունի 75 երկիրներու հետ կատարեալ նախարարունիւն մըն է, ա-ւելի ձիչդ հախարարութերւններ ու կը վայել է երկրեն ներս եւ դուրս հռչակ ու վարկ, ունի կչիս եւ ազդեցութիւն, ունի նիւթական նկատելի օգտակարութիւն։

Երկօրեայ մեր այցելութեան առթիւ պա. տեհութիւնն ունեցանք հանդիպելու կիւլպէնկեան ընտանիքի ներկայացուցչին՝ Ռոպեր Կիւլպենկեանին եւ վայելել անոր հիւրասիրութիւնը։ Պարգ, համեստ, ագնիւ, արուեստ սիրող եւ գեղարուեստական ճաչակ ու տաղանդ ունեցող անձնաւորութիւն մը, որ իր դիրքի մակարդավին եւ պատասխանատուութեան խոր գի. տակցունեամբ լեցուն կր վարէ իր պաչաօնը Հիմնարկեն ներս որպես անտեսադէտ, որպես քարիւղաղէտ, որպես ֆի... նանսական մասնագէտ Մատակարար Խորհուրդին մօտ։ Ռոպեր Կիւլպենկեան Հիմնարկի Հայկական Հարցերու բաժան.մունքի վարիչն է։ Անդամ է Փորքուկայի Պատմութեան կանառին, ինչպես նաել Հայաստանի Գիտութեանց Ակադեմիային։ Հեղինակն է կարդ մր մենադըրութիւններու նուիրուած իպերիական թերակղզիի, Միջին - Արեւելքի պատմութեան, Հայաստանի եւ Փորթուկայի յարաբերունիւններուն, գործեր որոնք հրրատարակուած են երեք հատորներով եւ երեք լեզուներով. անդլերէն, ֆրանսերէն եւ փորթուկալերէն։ Հատոր մր նաեւ Հրատարակուած է 1984-ին, Երեւանի Մատենագարանի կողմէ։ Միջազդային ճանաչում ունեցող անձնաւորութիւն մը որ սակայն կր խուսափի երեւնայէ եւ կր նախընտրե լուռ բայց աղղու եւ արդիւնաւոր աշխատանքը:

Queta bluckush stem welgh Somfu խոսեցանը եւ ծանոնացանը Հիմնարկի ընդ հանուր գործունկու թեան ուղղու թիւններուն՝ կրթութիւն, արուեստ եւ բարեսիրութիւն (ընկերային եւ առողջապա-Հական). իւրաքանչիւրը ունենալով իր տարբերակները, եւ մասնաշորապես հայկական Հարցերու բաժանմունքի պարազային։ Նախասիրութիւնը Սվերւուքի կարիջները հողալն է, առանց մոռնայու անչուչա Հայաստանը որ 1989-կն ի վեր յաաուկ ուշադրութեան առարկայ է։ Սփիւռ. թի գլխաւոր հարցն է, կ'ըսէ Ձաւէն Եկաւեան, Հայ դպրոցն ու Հայ ուսուցիչը: Մայիս ամսուան ընթժացրին Սուրիա եւ Լիրահան կատարած շրջապատյաին խանդավառ վերադարձած է այցելելով 79 կրթոնականեր, ականատես ըլլալով մշակությային, գեղարուհստական, ազգային վերածաղկող կետնքի մը, հակառակ այդ երկիրներու անաեսական ծանր պայմաններուն ։ Հոն կայ զանգուածային աչակերLUBUUSUL

ՑԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԴԻՊՔԵՐ

Հայաստանի Ներքին Գործոց Նախարարութեան «02» շարաթաթերթը «հարուստ» է զանազան յանցագործութ-իւններու վերաբերող նիւթերով։ Հոն կր հանդիպինք զողութեան, ոնրագործութեան, թմրե. ցուցիչի, կողոպուտի և այլ յանցագործու-

Վանիկ Այեքսանեան եւ Գայեան Вով-

հաննիսեան, շրջելով Արմաւիրի շրջանին

թիւններու նկարագրութիւններու, որոնք երբեմն նաեւ կը ցուցաբերեն սեւ իւմուր

Ստորեւ՝ քանի մը նմոյշ, նման նիւթե. րէ, քաղուած՝ յիշեալ շարաթաթերթի Ցուլիս 1-ի թիւէն:

ՁԿՆՈՐՍԸ՝ ԵԼ ԵԿՏՐԱՀԱՐ

Արմաւիր գիւղի բնակիչ, 35-ամեայ Սա մէջ, հետեւեալ դէպքերը կը ներկայացը-Հակ Նադարեան Բադալ գիւդի մօտի լմա. նեն թերթին ընթերցողներուն, «Արմաւիր. կեն ուղած է ելեկտրական Հոսանքի օգ. նութեամբ ձուկ որսալ, բայց ելեկտրա. போ க்றால் பட சியப்பாதயல் 5:

401,09018

Արմաւիրցի Սարգիս Թովմասի Գենվոր եան, 23 տարեկան, տուն կ'ուղէր : Առանձ. **խատուն : Եւ Ցունուարի սկիզբները կիստ.** կառոյց աուներէն մէկուն պատուհանները կր դողնայ։ Ըստ ժողովրդական ասաց. ւածքի՝ մէկ պայար գտած էր, կր մետ. յին միւս երեթը եւ ձին : Սակայն ինչպես. աունը մաս - մաս դողնա՞լ։ Շատ կը մատ ծէ ու կր դանք դրամ ձեռը ձդելու ձեւր։ Երեւանցի ծանօթ մր ուներ՝ Հայրապետ. եան Գոոր: «Եղրայր, - կ'րսէ, - դուն պիզնեսմեն մր գտիր եւ ձեւով մը Արմա. ւիր Հասցուր, ին բնաչարժի կայարանը։ 2/ibp «Soup» philip fel ne Uplate quit

Դոռը գրամատեր գրացի մը ուներ՝ Ար ման Մարդարեանը։ Անոր կառաքարկ Արմաւիր երթալ, «ընկերոջ տունը»:

Հազիւ իջած հանրակառ քեն, իրեն կ մoտենան Սարդիսն ու Արմ էն Ասրեանը։ Busing the the party of the better such of one էր խոսակցութիւնը, բայց քիչ եաք կ տեղափոխուի տնակներու մօտ, ուր սակաւ երթեւեկ կար: Հոս խօսակցութիա աւելի առարկայական կը դառնայ, քա որ Սարդիսի ձեռքին կը յայտնուի թ նակը:

Արգարօի ճաման՝ բևիս աաճակո աղերը, կեանքին սպառնացող վտանգ... Արման Սարգարեանինն ուրիչ բան է մնար , բացի ոսկէ չգթայէն եւ խաչէն բաժ. նուիլը։ Անչուլա, կասկած չյարուցանե լու համար, Արմանի օրինակին կր հետև

<u>Ըտհուրաքունիւրհ անրճար ան զրատ</u> ենև ենտրութ է . հիղլուդ, բաները ժանգան րաժին, հետախուզութիւն, ձերբակալու

ՀԱՑՐԸ ԿԸ ԴԱՆԱԿԱՀԱՐԷ **ԻՐ ԶԱՒԱԿԸ**

ետն խնանկար» խորագրին տակ։

Արմաւիր չրջանի Հոկտեմբեր գիւդի բնակիչ Վադինակ Դաւթեան ելեկտրականութեան վարձբը չճարելուն համար դանականարած է իր դաւակը՝ ԴաւիԹ Դաւթեանը : Հայրը կը պատմ է . .. «Օր մը առաջ մեր տունը եկաւ ելեկտրականու**ժեան վարձ**քը դանձող պաշտօնեան եւ ըստւ որ եթե վճարումը չկատարեմ, Հոսանքը կը կարէ։ Ես պատուիրեցի զաւկիս , որ կատարէ վճարումը ։ Երբ իմացայ որ ըստծս չէ ըրած , չդիմացայ ։ Դանակը առի ու զարկի»:

Վաղինակ Դաւ թեան ձերբակալուած է:

ՀԱՒԱԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Արմասիր չրջանի Հոկտեմբեր գիւղի ընակիչներ՝ 19-ամեայ Ֆերտինան Մարարթոսեան եւ 17.ամեայ Այոտ Բեզլարեան, իրենց Համադիւղացիի Հաւնոցէն 13 հաւ գողցած են։ Ընկերները գողցուած հաւերէն 10 հատր փոխանակած են շարժանիւի հետ : Հաւերէն մեկը կերած են, իսկ միւս երկուքը չեն կրցած ուտել, քարի ոն գբնեարանուա<u>գ</u> ու աբմափոխւած են Արմաւիր չրջանի Ներջին Գործոց րաժ ին ։

40 ԿՐԱՄ «ՄԱՐԻԽՈՒԱՆԱ»

Արմաւիր չրջանի Ներջին Գործոց բաժնի աշխատակիցները ձերրակալած են Աչտարակի բնակչուհի Եսթեր Խաչատրեանը, որուն բովէն յայտնաբերուած է 40 կրամ «մարիքսուանա» տեսակի Թմրանիւթ: Ան պնդեր որ թանրանիւթը ձևուջ ձղած է իրեն համար:

Եսթեր Խաչատրեանի ղէմ յարուցուած է ջրէական գործ 229 յօդուածի 3-րդ մա-

տուներւն մր, կ'աւելցնե 2. Եկաւեան, որ հիմնական ատաղձն է հայախօսութեան, գլխաւոր ազգակը լեզուն պահելու որպես հիմ ը մեր պատկանելիութեան ։ Շելտենը որ, Պէյրութ այցելութեան ընթացջին Ձաւէն Եկաւեան առ ի գնահատանք իր դպրոցաչէն ու կրթանպաստ ճիղերուն Հայ կախողիկե հոգեւոր պետին Ցովհաննես - Պետրոս ԺԸ. Գասպարեանի կողմե յատուկ կոնդակով մը ստացած է Ս. Մես-

նում շճարշարև: Այս առընչութեամբ Գալուստ Կիւլպէնկհան Հիմնարկի Հայկ. հարցին բաժան. սուրճը հաասուր օգուրմարնուներ շրբեր ին յատկացնէ, նպաստներ կր տրամագրէ։ Հայ ուսանողներուն, որոնը յաջողութեամը աւարտած են Համալսարանի առաջին տարին, կուտայ կրթախոչակներ։ Այս տարի, Հիմնարկը ընդունած է չուրջ 3500 դիմումնագիր։ Կը մասնակցի հայ դպրոցներու կրխական Հոգերուն, ինչպես նաեւ անոնց սարբաւորման , նորոդութեան կամ չինութեան ծախջերուն։ Հիմնարկը կր թաջալերէ հրատարակչութերւնը։ Նիւթապես կ'օժանդակե հայատառ դիրքե. րու կամ Հայկական նիւթեր շօշավող հատորներու տպադրական ծախ բերուն ։ Մրնայուն օգնութիւն կը բերէ երեք կարե. ւոր գիտական Հանդէսներու՝ «Բացմա-

454», «Zusingtu Uduophuj» ы «Пенри տե դեժիւտ Արմենիեն»: Հիմնարկը ի աջակցութիւնը չի գլանար մշակութային Տուներու, Կեղրոններու որոնք հիմնական նպատակ ունին հայ լեզուի ուսուցու մը, Հայ մշակոյներ պահպանումը դանամար անատվայասենիւրոբես երույնի։ Մ.յոպես, Հիմնարկը այլազան նպաստներ կուտայ 27 տարբեր երկիրներու մէջ ապ րող հայկական դաղութեներու, Հարաւա the Ushphysta offiche Zupmenfor With թիկա, հոն ուր կայ հայկական համրանը։

Իսկ Հայաստանի եղած օժանդակութիւ նը 1989-էն ի վեր առուելաբար կերթայ դեղօրայքի եւ բժ չկական սարջերու, ին պես նաեւ ղեպի համալսարանները, ա գային գրադարանը, Մատենագարանը, գիտութեանց կանառը, եւայլն...: Տարե կան կարեւոր գումաբներ կը յատկաց-

Հիմնարկի տարեկան ընդգանուր պիստ ցքի շուրջ գարիւրդն ատոն անագանել ւած է Հայկական Հարցերու բաժանանուն

Գալուստ Կիւլպենկետնի անունը յանի ժացած է այս կոթողական Հիմնարկով,

५८.०० अग्राम्किसी

APSU4UV 2011USBUFLE

ՆՈՊԵԼԵԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻՆ ՄԵՐԺԱԾՆԵՐԷՆ

Մայիս 15-էն ի կեր, Լոնտոնի մէջ արարդավային դիծով Հաղորդումներու արտան է քրաական Հեռատեսիլի կայանը Appanent & «VI to - Pt45», b Jupանս Քիւրտերու նախահայրերուն։

շեռասփոռումները հետեւողներ ունին գունքիս հանսն հնչուրրբնուր դէն ուն իւրաեր կ'ապրին. անոնը գողաւոր ան. իրաբան շրոնջիւ ին շրաբւիր շամոնամներուն: Մյս պատճառով այդ անարձանոր մեծ ոպառում արձանագրած

կոր ժողովրդավարութեան շարժում ին եկավարը որ ծանօք է Քիւրաերու իրաaughtep jupqtene pp surfacend, 4'put ի այդ հեռատեսիլը քրտական չէ, այլ՝ այերեան, քանի որ Թուրջիոյ վարչահասունին դրերգած է այդ կայարին արեղ ալ Թուրքիոյ մեջ, դայն Հարկադրելով ւկոսորի ։

Եսոննիս՝ ճնատիար հենարարորիրբ հուր դքչ պատոր անքենները որոնց քերւր ամեն կաւելնայ, որոշ նեղութեան մր աղևր են իրենց աէրերուն համար ։ Անոնը ան որոնը Քիւրաերու որսի ելած են ան որոնը Քիւրաերու, որսի ելած են 184 16 1 46 1 , պատրուակելով ФРР-1 ալածանքը։ Տիյարպաքըրցի առեւտրաան մր կ'ըսէ թե իրենք կը դանուին թըրական Քիւրաիստանի մայրաքաղաքին W ուր հարդ չէ այդ անքեննին գործաունիւնը, բայց դիւղերու մէջ ան պատառ կ'րլյալ որ չուտով յայտնի րլլայ [85 վր դիտէ քրտական Հեռասփոումները։

Իրքական պաշտօնական տեսակէտին անանայն, գրտական կայանը կր բռնաարէ հեռատեսիլի եւրոպական պայմաագրութիւնը եւ մարդկային իրաւունը. երը. ան կր հրահրէ ցեղային ատելուինը եւ կը սպառնայ երկրին հողային արողջականութեան : «Թուրքիան ազգուխարև այնպիսի խանանկար մբն է որ թե ամեն մեկր իր հարադատ լեզուն խoի տիտի, կատարեալ ազէտ մը կ'ըլլայ» լակ Պոլիսկն առեւարական մր:

Մէտ - թեվէ»ն ամ էն իրիկուն 20 վայրան լուրերու հաղորդում կր կատարէ, արն ճառանանակ ճնաբներ քրասում: [urիր կր հաւաքեն Եւրոպայի մէջ ցրուած արագրողներ: Կր հեռասվառուին նաեւ անկարներ, ժապաւէններ, քրտական ատմութեան մասին փաստագրական նիւի ջաղաքական վիճարկումներ, եւլն. :

ինտոնեզիացի գրող մըն է Փարամոէտիա Անանթեա Թոէր որ նոպէլեան մրցանակի թեկնածու ներկայացուեցաւ 1981-ին, բայց Ակադեմիան նախընտրութիւնը կեղրոնացուց ԳանէԹԹիի վրայ։ Անցեալ տարի Փարամոէտիայի անունը կրկին առաջարկուեցաւ, բայց դատակազմը մըրցանակաւոր Հուլակեց Քէնզապուրօ Օէն։ Գրողը, ինւք, կ'ըսկ Թկ ոչ մեկ լուրջ հաւանականութերւն կայ իր ընտրութեան Համար, որով հետեւ ինք կր գրէ իր երկրին պաշտօնական լեղուով ու կը հաւատայ [] է ան անմատչելի է օտարներու։ Այսուհանդերձ, իր գիրջերը 24 լեղուներու կար ատեն է ի վեր կը վաճառուի «Համրի դն քաւս բեժե» խոհաժեսուաջ ին վբեչիր հատորը որ Փետրուարի սկիզբը միայն լոյս տեսած է Ճաջարեայի մէջ, Հեղինակին 70-րդ տարեղարձին առիթով ։ Շատեր անհամբեր են տեսնելու որ այս մէկը եւս պիտի հաւաքուի Ինտոներիոյ մեջ, արգելքի տակ պահուաչ անոր միւս հատորներուն նման :

Ինտոներիոյ Համայնավար կուսակցութեան պետական վրիպած Հարուածէն ետբ (1965) ան մարքսականութեամբ ամրաստանուած ու 14 տարի բանտը մնացած է: 1979-էն ի վեր ազատ է, բայց պարտա-դրուած է Ճաջարթա բնակելու ։ Կ'րսկ թե «երբեք ղատուած չէ» ։ Ինքգինք կը ներկայացնէ որպէս «ազգայնական ձախա. կողմեան», մը: Երբ Հարց կը տրուի [ժե համայնավար է, կը պատասխանէ թե 1988-ին , վերջին իր դատաստանին ընթեացթին պահանջած է որ վկայելու համար դատարան հրաշիրուին համայնավարութեան եւ մարըս - լենինականութեան նիւթե միջազգային հեղինակութեւններ. **իր** կարծիքով, առանց անոնց, ատեանին մէջ, իրմե սկսած, ոչ ոք գիտեր Թե ինչի մասին է խօսբը:

Առաջին անդամ մր ձերբակալուած է 1947-ին, Հոլանտացի դաղությարարներու կողմ է : Բանաին մ էջ գրի առած է «Փուչերու ըլուրը» որ կարեւոր առաջին գործն է։ Անկախութենեն ետը անդամակցած է մշակությային կազմակերպութեան մը որ սերա կապ ունէր Համայնավար կուսակցութեան հետ ։ Երբ կուսակցութիւնը ամրաստանուած է 1965-ի պետական արիւնալի հարուածը պատրաստելու մեղջով, Փարաժոկարա մաս կազմած է 14 հազար արդելափակուածներու։

Առաջին արգելափակումին ընթացքին երբ դանուած է երկրին՝ արեւելեան Պուրս կղզիին վրայ, ան սովո-நாடிடும் முறுக்கடக்கை த யுயாகிகடிடும்.-

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ –

2011-90 Ա. Մանուկեան Ժողովրդային Տան «Լ. Շանի» սրահին մէջ, Ցունիս 18-ին, տեղի ունեցած է քոյր ու եղբայր Դալար (12 տարեկան) եւ Արա (10 տարեկան) Ցակորեանի նուագահանդէսը։ Բացումը կատարած են Ճորձ Պապեան (արաբերէն) եւ Այտա Մինասեան (Հայերէն): Արա Յակոբեան, որ 3 անդամ աիրացած է Սուրիոյ Թալայէի ջութակի մրցանակներու, մեկնաբանած է Հայարնեն, Պախեն, Չայբովսբիեն, Կոմիտասեն եւ Վիվալաիկն գործեր։ Դալար Ցակոր. եան եւս ստացած է Թալայէի դաչնակի մրցանակը։ Ան մեկնաբանած է ՇԹրաուսի, Մոցարթի, Պախի, Շումանի եւ Շոփչնի գործերը։ Քոյր ու եղբայր իրենց երաժչտական ուսումը կր կատարելագոր. ծեն Հայէպի Պետական Երաժչտանոցին

ՔԵՍԱՊԻ ազգային ուսումնասիրաց միացեալ վարժարանի ամավերջի հանդեսը տեղի ունեցած է Ցունիս 11-ին, վարժարանի նորակառոյց սրահին մեջ։ Բա-ցումը կատարելով տնօրէն Աբրահամ Կարձիկեան, չնորգակալութիւն յայտնած է րոլոր անոնց, որոնջ սատարած են նոր սրահի կառուցման։ Գործադրուած է դեմանուբոատիաը հայատերև դն: pont առնելով Արամ Քահանայ Գլընհեան , անդրադարձած է Քեսապի երիտասարդու-

թեան՝ ծննդավայրին կառչած մնայու իրողութեան : Նորայր Ծ . Վրդ . Աչրգեան չեչտելէ հար հայ դպրոցին դերը, դնահատանքի խոսք ուղղած է անօրեն Արրահամ Կարճիկեանին, որ 30 տարուան մանկավարժական ծառայութենկ ետք գիւղապետի պաշտօնին կոչուելով հրաժեշտ կուտար դպրոցին ։ Այս տարի վարժարանը աուած է 11 չրջանաւարաներ։

ՀԱԼԷՊի ընկերարժչկական կեղբոնի սըրահին մեջ, Ցունիս 7-ին, տեղի ունեցած է առաջին բոյժ .. օգնութեան դասընթացքի հո թարորդ Հունձքի վկայագրերու րաշխումը, ներկայութեամբ Բերիոյ Թեմի Առողջապահական խորհուրդի, Ս. 0. Խաչի Շրջ. Վարչութեան, դասատու բըժիչկներու եւ հրաւիրեայներու։ Հունձըր Հայ Կարմիր Խաչի հիմնադիրին անունով կոչուած է «Ավնունի» խումը: Եռամսեայ դասընթացքներէն շրջանաւարտ ելած են 19 հոգի : խոսք առնողներ չեչտած են Թե դասընթացքին հպատակն է զարգացնել կինը եւ գինը դինել առաջին բոյժ - օդ-նունեան գիտելիջներով, որպեսգի ան ճիչդ ձևւով օգնե իր չրջապատին մեջ օժանդակութեան կարօտ հիւանդին, վիրաւորին կամ անկեային, մինչեւ բժիչկին հասնիլը:

ներ յօրինել ու պատմել իր բախ.տակիցներուն։ Իր նպատակը եղած է բևիտասանմրբևուն ոսնվենրբլ հանմ մաղափարներու մօտենալու, դանոնք վարեյու կերպը։ Ան կը պատմե թե այդ չըր-Տարիչ ճամաճակար հարաանկբանրբևն ին սպաննուկին ու վայրագութիւնը այն աստիճանի էր որ երիտասարդները հոդեպէս կր փճանային ։ Իր պատմութեան հերոսին օրինակով ան կ'ուղէր քաջուներւն ներչնչել անոնց:

«Բոլոր աղդերու զաւակները» խորադրը. ւած քառաչատոր շարքին առաջինը, 1980-ին, վեց ամսուան ընթացքին 40 Հազար օրինակ ծախուելէ ետք արդիլուած է։ Կառավարութիւնը միջոցներու դիմած է նաեւ անոր միւս գործերուն դէմ ։ Դատախագր որ 1988-ին «Ջերմանոց»ը արդիլած է, ըսած է Թէ Փարամոկտիա գրելու իր վարպետութիւնն ու ոճին կատարելութիւնը կր դործածէ ի հպասա համայնա-վարական եւ մարջո .. լենինական ջարող-

չութեան: Այսուհանդերձ, վարչակարդի մեզմացումը վերջերս առիթ տուած է կարդ մր հրատարակիչներու որ լոյս ընգայեն ասանիր շևչարի արսև ճարի դև

Ներկայիս , Փարամոկաիա փորձագրութեան մր լծուած է որուն նիւթն է ձավայի մեկ ծայրեն միւսը երկարող համրան որ կառուցուած է դարասկիգրին, Հոլանտացիներուն կողմ է։ Ընդմիջած է шչխարհագրական հանրագիտարանի մը պատրաստութիւնը, նիւթական միջոցնեըու չդոյութեան պատճառով:

Փարամոկաիա դառնութիւններ ունի. կ'ըսկ թե ոչինչ փոխուած է Ինտոնեցիոյ մ էջ ու 1945-ի իր սերունդը ձախողած է. յեղափոխութիւնը որուն համար պայքարած են, ոչ մեկ արդիւնքի յանդած է: իր միակ չահր այն է որ **նորանոր հատոր**ներու տիրացած է։ Անոնց չնորհիւ կրնայ արյարըը շարունակել։

4U.7, 2U.V

ԼՕՐԸՆՍ ՏԸՌԷԼ

Խրածական՝ Գորֆու կղզիի րնութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ար չեր - ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

վողոն մօհաւսև շարարբերիչ դն ին ճոր ար համուագ դամբևուր աբմև դոնկիր վեայի փոջրիկ արիւնուս վերջերուն. անաաւնը կը մղկտայ. Կոմսր իր նուրբ ձեռերևով ին փանփանք ու ին հոնք ժունը: արևով ին ետևջևանրէ ժքաւին բւ ին այի Ղարեանին, որ կարկանդակ մը կը

. Առնենը եղերամայրերու բարձրաղաակ ողբ ու կոծերը. Հաւաքածոյ մը կաղլաց թղ. հանսնովիր իրճրահուի հարաոարմասներոր բը՝ ողարը, դրև դօա հաա այտնի։ Բայց բարիի -- չարի մտահո-արենան գրանը չկայ արույն դեն։ Աչ, եր գոյներս կրձնամետ չենք, այլ անապալտ եւ անիչիսանական ։ Մինչեւ իսկ արն ըստան իանրւսն է ճար, ճամաճաարունիւրն: Հոր, ենհար վեան Ուունե յուրբըրար յիչեցնող կին մր կ`ապրի : Իր արասարվջակար շրոնշիր շաղան շաա արը է հումանիաւսնունբարն mորը։ Որնգան ատևի բևե գիրոհո ջանիր

նբեր իոր ինրան Ղումբը.

Արծաթ մանչս, ոսկի մանչս, աղուամազն իր դէմքին աւելի նուրբ էր քան կուրծքը կտցարին,

աւելի սուր էր իր միտքը քան թէ օնին խայթուածքը։ Updup wháp dbq áqbg, ոսկի մարդը մեկնեցաւ:

Բաց դագաղի մեջ բլրան վրայի գերեղ. մանատունը փոխադրեցինք տղան, իսկ Մայր Հուրբըրդ իր արցունջներուն պէս անդադրում Հոսքով կը կրկներ նոյն ողեն՝ ճարմի ար իհատք, ո ին ոիհքև ջաճիր։ - Դագաղը բա՞ց էր, - կը հարցնէ Զար-

-- Մ.յո ։ Մ.յո ալ ուրիչ կետ մր կը վշաստե ։ - Կորին կրօնական սովորու Թիւններէն

Sfor 5: - Ոչ։ Բայց Թրքական աիրապետու*երուր ատի օներ՝ են՝ հիարրբենն երեն*դարտասեր ատրբնու տատնուտիսվ մէրեի փոխադրունեան առաջըը առնելու Համար ։ Կարդ մը վայրերու մէջ, ուրիչ սնահաւատութիւններու հերթին, ա՛յս այ կը յարատեւէ : Այսպես՝ խեղջուկ Թափօրը ենունը ի վեր շոնսնութնու աղեսոն աբուսղութեան՝ Տաջիր արծուաջիթ տժղոյն ղիմազիծը տեսանելի մնաց։ Կարծէջ թե ագա անակ գատեն: և շանքե, <u>համա</u>մր հազիւ աւարտած՝ ազգականական հեռաւոր կապ ունեցող Մայր Հուրբըրդը դատ բացաւ Տաքիի մօր դէմ, որպեսզի զաւկին բսան ձիթենիները ծախելու իրա.

նուէր արուած են իրե՛ն ։ Կր տեսնեք, իր մաբին մէջ Հակասական ոչինչ կար իր սիրած մեռեալին համար քերխուած յօրի-նելուն եւ անոր ժառանգորդներուն իրաւունքը չորթելու փորձ կատարելուն միջեւ : Դատր ամիսներով քաշբչուեցաւ եւ ինչքան գիտեմ՝ ինքը կորսնցուց։

Այս խօսակցութեան միջոցին, մեր աչերևուր գայևսվ ին միաբրե հաևն -- հաևճ գինգրիրբեսն իրողավամ աշխատարսերբերու խումբը, որ դանդաղօրէն կը յառաջա+ նայ։ Առջեւէն քալող մարդը երկար Թի-**Եեղ մը բռնած է, որու մէջէն երկարող** խողովակով արսենիկ եւ չաքարախառն չուր կը սրսկեր իւրաբանչիւր ծառի չուրջ Թեթեւ ամպիկ մը դոյացնելով, որպեսզի բողբոջները ղերծ մնան այս ծառին յատուկ եղող Հիւանղութեան մանրէէն։ կումոր ի'ըսե.

.. Ճոխ լեզու մր ունենալը մեծ առաւելութիւն է։ Օրինակի համար առնենը ձինենին, որու չուրջ ստեղծուած բանասարան դրան արգրերություն արևաչ արժար ւելի կ'արժեւորեն գայն : Նախ՝ ձիթապրտուղի պղատոնական իմաստը։ Ապա՝ հայրենի հոցի եւ անհատական ճիզի չըրոնչիւ գրան երևուաչ եսնոն նանինրբիրու խորհուրդը։ Բայց ահա նոյն բառը կը գործածենք նաեւ մութ գոյնով այն վորքը լաթին Համար գոր մեր կիները երբեմն կը կապեն իրենց ղէմ քին կամ վցին շուրջ: Սևանքո **Յ**ույր, այս հոքսևն դիտոբանաև կը մաարերեն անտարակոյս, առաւել՝ ոտ իրողունիւնը նե ամեն տարի ձինապըաուղէն կը ստանամ մօտ ութ Հարիւր անգ. நியியும் ஷியாபியி கிடியராடம், எநாட சிய-սին կընամ փիլիսոփայել։ Բանաստեղծութիւն եւ եկամուտ բնաւ չեն զանա-

մահացաւ, կ'արժէր լսել կնոջ երգը։ Քա-- ւունջէն զրկէ դայն. կ'ըսէր թե ասոնջ դանուիր իրարմէ։ Յոյնին համար՝ բաժանման տարտամ գծիկ մը հազիւ Թէ գոյուներա ունենայ այս երկուքին միջեւ:

իրիկնամուտի լոյսի մնացորդը հետրըհետէ կ'անհետի ջերմ դեղնաւունի իր երանդներուն մէջ, որոնցմով ալ այժմ կը պարուրուին Հասունցող խաղողի խիտ ողկոյգներն ու Հովիտի գիւղական տուներուն կղմինարները։ Մրդաստանէն անդին դանուած Թուփերուն մէջ տատրակները մեզմօրէն կը մնջեն։ Ճպուռները խում ը առ խում ը հետոնետի կը լոեն : Երկու մեծ սօսիները արդեն իսկ լուած են, միայն մարզին վրայ - ուր արեւր դեռ կը յամենայ - կը չարունակեն իրենց չչնչիւնր ։ Այսպես՝ հետղհետէ մարող ձայներուն մէջ յստակօրեն կր լսես սպասուհին հաւաքած թեյի բաժակներուն ձնկձնկոցը:

Կոմսր յանկարծ կը վերադառնայ իր սկզբնական նիւթին, որ մինչ այդ չէր **Հասնագ ին դատջաւդրբնաւր աստրոնն** կազմել է.

-- Հանրածանօթ Պան աստուծոյ համար կ'ըսեն, Թէ մեռած է մեզմէ մէկ մղոն հարաւը գտնուող Պաքսկօ կղզիին բացե-րը, որու բնակիչները հաւանաբար առաջիններէն եղան որ լուրը լսեցին։ Տեղե-կութիւն չունինը թէ ասոնը ի՞նչ Հակազդեցութիւն ունեցան։ Սակայն եւ այն... պես, մեր արդիական պանթերնին մէջ դոյունիւն ունի արարած մր, որու նմանութիւնը Պանի հետ պատահականութեան արդիւնը չէ, ըստ իս։ Տան չար ոգին է ան, երկնիւղ կնղակով եւ սրածայր ա-կանջներով սատիր մը, որ կալլի - կանցարոս կը կոչուի ։ Մն է որ կաթը կը թթուհցընկ, տան զուոր բաց կը ձգկ, ամկն տեսակի վնասներ կը պատճառէ տունեն ներս ։

(Tup. 53)

(Suite de la Première Page)

Communauté a commencé à procéder à l'analyse de cette question au titre de l'assistance technique.

- 4. A l'égard des Républiques transcaucasiennes et afin d'assurer la cohérence de l'ensemble de l'action extérieure de l'Union européenne, il est convenu par ailleurs que, en fonction des besoins, des entretiens politiques (2) accompagnent les réunions des comités mixtes prévus par les accords en vigueur; ces entretiens politiques peuvent être également organisés sur place par la présidence en association avec la Commission.
 - (2) Eg. en formation troïka, à organiser la veille ou le lendemain à un niveau à définir.

ASSISTANCE ALIMENTAIRE A CERTAINS PAYS DU CAUCASE ET DE L'ASIE CENTRALE

Le Conseil a marqué son accord de principe sur une opération d'aide alimentaire en faveur des Républiques du Caucase (Arménie, Géorgie, Azerbaïdjan) ainsi que du Tadjikistan et du Kirghizistan pendant l'hiver 1995-1996 pour un montant global de 197 MECU.

L'opération prévoit la fourniture gratuite de produits agricoles, d'intrants agricoles et une assistance technique y liée, une aide humanitaire pour les groupes les plus vulnérables de la population, une assistance technique à la restructuration du secteur agricole et à la réhabilitation des voies de communication et le suivi de l'opération.

Le Conseil a noté l'intention de la Commission de lui présenter, dans les prochains jours, une proposition de règlement en ce qui concerne la partie de cette opération à financer par un recours au FEOGA 1995, afin de lui permettre une décision rapide.

DES ARMENIENS DE FRANCE

«REGION MARSEILLE»

DINER - DEBAT

Thème: LA CONDITION FEMININE EN ARMENIE

en présence de Mme Vanouhie ISSADJANIAN (Présidente des Croix de Secours Diasporiques HOM)

et de

Mme Alvart BEDROSSIAN (Présidente de la Croix de Secours d'Arménie)

le Mardi 25 Juillet à 20 heures 30 Hôtel SOFITEL / Vieux Port Restaurant les 3 Forts

P.A.F.: 250 F.

Prière de réserver impérativement avant le 20 Juillet aux:

> 91. 70. 00. 32 91. 50. 68 71 — 91. 61. 10. 82 (après 20 heures).

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBAF vous informe qu'il reste des places à la colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août.

Pour tout renseignement, veuillez téléphoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au vendredi de 10h à 15h.

h 3hcusu4

իր ծնողաց՝ Հայկ եւ Վեհանոյշ Պայրամեանի յիչատակին Սիմոնն Պայրամեան 1000 Ֆր. կր նուիրկ «Ցառաջ»ին:

CINEMA

Depuis le 12 Juillet, le Cinéma «L'Entrepot» présente un hommage au cinéaste :

Serguei PARADJANOV

Au programme, ses 4 films sous-titrés :

- LES CHEVAUX DE FEU (1965) 1h37
- SAYAT NOVA Couleur de la Grenade (1968) - 1h13
- LA LEGENDE DE LA FORTERESSE DE SURAMI (1984) - 1h27
- ACHIK KERIB Conte d'un poète amoureux (1988) - 1h20

L'Entrepot : 7-9, rue Francis de Pressensé Paris 14° — Tél. : (1) 45 40 78 38

EUNTZUYULLE

Դպրոցասէր Տիկնանց Վարժարանը չընորգակալութեամբ ստացած է 2000 Ֆր. առընոր Սերժ Սիմոնեանէ իր զաւկին պաքալօրէայի քննունեան յաջողունեան un fahr:

1.020.4016 645,02 **Ի**ԱԺԱՆՈՐԳՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի .. նախընտրաբար . հասցէի առժամեայ փոփոխու. թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթատարի գրասենեակի միջոցաւ, չծան. րաբեռնելու համար «Ցառաջ»ի վարչութեան եւ առաքման ընկերութեան

Անկարելիութեան պարագային կա. րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թեր. թիս վարչութեան, մեկնումի թուա. կանեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկու հասցէները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցել 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարական յաւելեալ անկանոնութ-իւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ. նողներու հասցէի փոփոխութիւն չկատարուի:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԷԻ **ዕለተብለበለቀበቀ** ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՐ ԱՌԿԱԽ ՀԱՇԻՒ ՈՒՆԵՑՈՂ ԲԱԺԱ-*ՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ* :

> Շնորհակայու թեամը՝ ፈԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՑԱՌԱՋ»Ի

PELERINAGE ANNUEL

1954-4 1ème ANNIVERSAIRE 1954

> SAINT GREGOIRE A TALLARD

Une messe sera célébrée selon le rite de l'Eglise Apostolique Arménienne

SU. P & 4 U. E Arbsustusarbert թ Ա լ Ա բ թ Ս. Գ բ բ Գ Ո բ

Dimanche 17 Septembre

Sous l'égide du Conseil Diocèsain de l'Eglise Apostolique Arménienne du Midi de la France et le concours de l'Association Culturelle des Arméniens de GAP et des Hautes-Alpes

> Mgr LAGRANGE, Evêque de Gap Mgr DARON GEREJIAN, Vicaire Général des Arméniens du Sud de la France

Sous la présidence de

Rév. Père MOVSES KALENDERIAN célébrera la messe à 10 heures 30

en présence du Clergé de Tallard et de ses environs

La messe sera chantée par la Chorale de l'Eglise Sourp Krikor de Beaumont dirigée par Robert et Suzanne ARTINIAN à 13 heures un repas fraternel réunira les pèlerins dans la Salle Polyvalente de Tallard, en présence des autorités religieuses et civiles.

Des autocars suivant le nombre des inscrits, seront mis à la disposition pour des personnes qui ne peuvent se rendre par leurs propres moyens.

Départ à 7 heures précises.

Pour tous renseignements et réservations s'adresser:

- Marseille : Cathédrale Arménienne du Prado, Tél.: 91 77 84 70;
- Saint Antoine : Eglise Saint Tadéos, Tél.: 91 65 56 75
- M. Tashan, Tél.: 91 65 54 45; - Beaumont : Eglise Saint Grégoire l'Illuminateur, Tél. : 91 93 13 50;
- Croix Bleue Arménienne : 91 93 30 08. — Toulon, ABRI'S Club - Tél: 94 27 10 51

Pour toutes autres régions :

- Ass. Culturelle des Arméniens de
- Gap, Tél.: 92 51 71 80;
- M. Takvor Takvorian, Tél.: 92 51 07 56

Prix du trajet de Marseille :

Aller-retour seul 100 F. Repas seul 100 F. Aller-retour et repas compris.. 200 F.

al albana an

U. BRILLUTULU-UURSha

կիրակի, Յուլիս 23, Վարդավառ, Տոն Պայծառակերպութեան Քրիստոսի Աս. տուծոյ Մերոյ ի Թափօր Լերինն։

Սկիդը Ժամերդու թեանց՝ ժամը 8.45: Պատարադ՝ ժամը 10.30-ին։

Այսօր, Եւրոպայի կաթողիկոսական Պատուիրակ և Փարիզի Հայոց Առաջորը APPS USA. EURAUCEUL

ியாயர்யார் மாழிழ்யார் யாயி, முய րութեան չորս աստիճաններ պիտի չնոր. ՀԷ՝ Կոմիտաս Գէորդեանի, Կարօ եւ Թոր. գոմ կարապետեանի:

Մ. արա «Ճալու Գիրը» էն առաջ՝ Սարկա. ւագ պիտի ձեռնագրե

Ուրարակիրներ՝ Անդրանիկ ԱվԹունեա. նր, Գամեր Գոչեանը եւ Գրիգոր Ահարոն բարև:

ԾԱՆՕԹ . -- Այսօր Հոգեհանգիստ չի կա. տարուիր: Երկուշաբթի, Ցուլիս 24, Բ. օր վարդա

վառի : Ցիշատակ Մեռելոց :

Այս առերե, Փարիզի Ս. Ցովհաննես Մկրաիչ Մայր Տաճարին մեջ, ժամը 10-ին, պատարագ կը մատուցուի, որու աւարտին կր կատարուի Հոդեհանգիստ «վասն համ. րեն ննջեցելոց»:

U. BULLIP - LIMB

կիրակի , Ցուլիս 23 , տօն է Վարդավառի։ Այս առ թիւ Լիոնի Ս. Ցակոր Մայր Եկե. ղեցւոյ մէջ Եպիսկոպոսական պատարագ կր մատուցուի :

Օրուան պատարագը կը մատուցան և ին ճանանք, ՆՈՐՎԱՆ ԵՊԻՍԿ. ՁԱՔԱՐԵԱՆ

Հայր. Պատուիրակի Փոխանորդ Լիոնի եւ Շրջակայքի

UPPNS PUPSUULSUS ULLBU PAPUPBH **UMUNEST**

կիրակի , *Ցուլիս* 23 , ժամը 10-ին Umjp bybybyen, Ut9 կր պատարաղէ եւ կր քարովէ՝ 2USP4 ՎՐԴ · ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ Երկուշաբթի, Ցուլիս 24, Մեռելոց, ժամր 10-ին

Մայր Եկեղեցող Մեջ դն տատանամբ բւ դն ճանսմբ, ԵՓՐԵՄ ԱԲԵՂԱՑ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

4U3UUSU\h

Հայաստան հեռաձայնելու համար հարկ է այլևս դործածել նոր Թիւր (fnm)՝ 374 (վորխանակ 7-885-ի) յասելեալ՝ 2 Երևահի համար եւ խոսակիցին Թիւը, այսինի 19 (Ֆրանսայի պարադային անչուչա шщш 374-2 ы. Прыр:

LUBUUSULP ՓԱՐԻԶԻ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ

Կը ծանուցուի որ 1995 Յուլիս 3-կն Ֆը րանսայի Հայաստանի Հանրապետութեան մեսանարասուրը ին ժանջ է ին դշատիար த்பார்க்கார்

9, rue Viète 75017 Paris M° MALESHERBES

Հեռամայն._ 42 · 12 · 98 · 00 (գրասենեակ 42 · 12 · 98 · 02 (հիւպատոսա

Հեռապատճեն . 42 · 12 · 98 · 01 (գրակե

 $42 \cdot 12 \cdot 98 \cdot 03$ (հիսպատ

Վիզաներու եւ հիւպատոսական ա սպասարկութիւններու Համար դինել Երկուչարթիկն Ուրբաթ, ժամը 9-56 13:

GISTALMORPHY PRINTS au HOME ARMENIEN

le Mardi 15 Août

107, avenue Maréchal Lyautey, 83700 Saint-Raphaël

Messe Solennelle, Chapelle Saint-Jean célébrée par Mgr. Daron GEREJIAN, Vicaire général de l'Eglise Apostolique

Participation de Khatchig YILMAZIAN, chef de la Chorale Sahag-Mesrop de

12 h 30 Bénédiction du Raisin

du Sud de la France.

A partir de 12 heures, buffet de spécialités arméniennes

Animation: Groupe Musical de Marseille

Groupe des jeunes danseurs «Parégamoutioun» d'Erevan.

Tombola — Jeux...

imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris Commission Paritaire : No 55935

SIRET : 51027317 A R.C. Peris ኒካኒዓ<mark>ኛ</mark>ԱԲԹԻ ցրելիՍ 20 **JEUDI** 20 JUILLET

LE NUMERO : 5,00 F 69ቦት SUPԻ - ውኮՒ 18·638

CULUTE REPORT (1925.1957) HARATCH LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE-FONDE EN 1925

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F

- FAX: 48. 00. 06. 70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

₽ԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր : 5,00 Ֆ.

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

69° ANNEE — N° 18.638

MISHUSUL

reduculinhebut CISPUHUPANA 40.SUPNHUO **ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԹԵԱՆ** ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Buche 19-ին Երեւանեն ստացանը մեխամասնութեան ընտրակարդով ընտրըած եւ արձանագրուած երեսփոխաններու Հետեւեալ ցանկը .--

1. կարապետ Ռուրինեան - ՀՀՇ

2.- Եուրիկ Ցարութ-իւնեան - ՀՀՇ

3.- Աշոտ Նաւասարդեան - ՀՀԿ

անկուսակցական

5.- Արթուր Բաղդասարեան - ՀՀՇ

6. Հրաչեայ Գրիգորեան -

անկուսակցական

7. խոսրով Ցարութիւնեան -

անկուսակցական 8.- Արմենակ Արմենակեան -

անկուսակցական

9.- Արչակ Սադոյեան - ԱԺՄ

10.- Արա Մահակեան - ՀՀՇ

11- Ազատ Արշակեան - ՀՔԴՄ 12. Մհեր Սեդրակեան .անկուսակցական

13.- Սամսոն Ղազարեան -

անկուսակցական

14.- Ցարութիւն Քաշկեան անկուսակցական

15. Արարատ Խրիմեան . ՀՀՇ

16.- Վազգէն Մանուկեան - ԱԺՄ

17. Եդուարդ Սարգսեան - ՀՀՇ 18 - Ռոբեր Ենգոյեան -անկուսակցական

19. Վիգէն Խաչատրեան - ՌԱ/ԼԴ/Կ

Ս - Արտաշէս Գեղամեան _

անկուսակցական 1- Եդուարդ Եգորհան - ՀՀՇ

2. Գրիգոր Գրիգորեան - ՀՀՇ

3. Գալուստ Սահակեան - ՀՀԿ

4. Կտրին Սարդարեան _ անկուսակցական

5. վահան Զատիկեան անկուսակցական

տ. Եուրի Բախշեան - ՀՅԴ

4. Վահագն խաչատրեան .

անկուսակցական 🥸 - Սերգօ Երիցեան - անկուսակցական

29. Դաւիթ Ցարութիւնեան անկուսակցական

30 - Մարտին Յովհաննիսեան -

անկուսակցական 31. վաչագան Հարոյեան . ՀՀՇ

³² - Աշոտ Ոսկանեան - ՀՀՇ 33.- վահագն Գրիգորեան -

անկուսակցական

34 - Ցովհաննէս իգիթեան - ՀՀՇ

³⁵ - Բարգէն Արարքցեան - ՀՀՇ 36. Սուքիաս Աւետիսեան -

անկուսակցական

37 - Մարտին Զիլֆիմեան . ՀԿԿ 38 - Վարազդատ Աւոյեան - ՀՌԱԿ

39.- Ռուբէն խաչատրեան

40 - Արարատ Գունցեան -

անկուսակցական 41. Միշա Վարդանեան

անկուսակցական 4. Անդրանիկ Քոչարհան - ՀՀՇ

43. Վահրամ Բաղդասարեան -

անկուսակցական

4. Արտաշէս Թումանեան -

անկուսակցական

45.- Բորիս Մխիթարհան անկուսակցական

46. Ցովհաննէս Մատինեան _ ՀՀՇ

մ. Գրիգոր Ոսկերչեան - ՀՀՇ

48. Մարատ Ալեքսանեան -

անկուսակցական

49. Ցովհաննէս Յովհաննիսեան -ቡሀ/ԼԴ/Կ

50. Ցակոր Ցակորեան - ՀՀԾ

ն. Թաթուլ Սաֆարեան _

52 - Վարդան Այվազեան - ՀՀՇ

53 - Անդրանիկ Մանուկեան -

անկուսակցական 54 - Թելման Տէր-Պետրոսեան -

անկուսակցական

55 - Արմեն Մարտիրոսեան -

անկուսակցական

56 - Սասուն Միքայէլեան 227 57 - Գնէլ Մանուկեան . անկուսակցական

58 - Կարլեն Միքայէլեան _ ՀՀՇ

59 - Գէորգ Գէորգեան - ՀՀՇ 60 .- Նորայր Ահարոնեան .

անկուսակցական

61 - Հենրիկ Պառաւեան -ՀՀՇ 62 - Շահեն Պետրոսեան _ ՀՀՇ

63 - Սամուէլ Գէորգեան - ՀՀՇ 64 - Հրաչեայ Ցովսէփեան -

անկուսակցական 65 - Ցովիկ Աբրահամեան .

անկուսակցական

66 - Գագիկ Ներսիսեան _ ՀՀՇ 67 - Գագիկ Պօղոսեան - անկուսակցական

68 - Գէորգ Բադալեան անկուսակցական 69 - Սմբատ Այվազեան _

անկուսակցական

70 - Աղասի Սիմոնեան -անկուսակցական 71 - Լեւիկ խաչատրեան . ՀՀՇ

72 - Սիմոն Գրիգորեան - ՀՀՇ

73 - Ժորա Գէորգեան - անկուսակցական

74.- կամօ Արեւեան - անկուսակցական 75 - Ժիրայր Գէորգեան .

անկուսակցական 76 - Էդիկ Ասատրեան _ անկուսակցական

77 - Միասնիկ Մալխասեան - ՀՀՇ

78 - Սերյոժա Բաբայեան . ՀՀՇ 79.- Պետրոս Սաթէյեան . ՀՀՇ

80 - Մինաս Ցակորհան _ անկուսակցական

81 - Վոլոդիա Բադալեան - ՌԱ/ԼԴ/Կ 82. - Պաւլիկ Ասատրեան - ՀՌ/ԼԴ/Կ

83 - Կարլեն Վարդանեան . ՀՀՇ

84 - Նորիկ Մնոյեան _ ՀՀՇ

85 - Երջանիկ Արգարեան - ՀՀՇ

86 - Սեդրակ Յովհաննիսեան - ՀՀՇ 87 .- Գալուստ Գամագեան .

անկուսակցական 88 - Սիմոն Մարտիրոսեան - ՀՀՇ

89. Ֆիրդուս Զաքարհան .

անկուսակցական 90 .- Դաւիթ Զաղոյեան . ՀՀՇ

91.- Ռազմիկ Մարտիրոսեան - ՀՀՇ

92 - Մերուժան Տէր-Գուլանեան - ՀՀՇ 93 .- Ռազմիկ Մաթեւոսեան -

անկուսակցական

94 - Ալբեր Հերոյեան - անկուսակցական

95 - Ռադիկ Ղուկասեան անկուսակցական

96. - Յուսիկ Քինյ. Լազարեան - ՀՀՇ 97 - Գրիշա Հովեհան - ՀՀ

98. Հրանոյշ Ցակորհան -

անկուսակցական 99. վահագն Ցակորհան - ՀՀՇ

100 .- վազգեն Պօղոսեան - ՀՀՇ

101 .- Յուսիկ Յովհաննիսեան -

անկուսակցական

102 - Ստեփան Բարսեղեան անկուսակցական

103 - Արմեն Կիրակոսծան - ՀՀՇ

104 . վարդան Պետրոսեան - ՀՀՇ

105 - Արտաշ Մելիքբեկեան - ՀՇՇ 106 - Ջեմմա Անանեան - անկուսակցական

107 - Գէորգ Դաւթեան _ անկուսակցական

108. - Յովիկ Պառաւեան - ՀՀՇ 109 .- Վախթանզ Լալայեան -

110 - Ալբեր Պապոյեան - ՀՀՇ

111 - Վասիլ Չիլինգարեան -

անկուսակցական

անկուսակցական

112 - Արտաւազդ Սահակեան անկուսակցական

113 - Կարէն կարապետեան անկուսակցական

114 - Գագիկ Արրահամեան - ՀՀՇ

115 - Աշոտ Սարգսեան - ՀՀՇ 116. - Պանդուխտ Մանուկեան - ՀՀՇ

117 - Քոչար Դաւթեան - ՀՀՇ

118.- Սուրէն Աբրահամեան անկուսակցական

119 - Սուրէն խաչատրեան

անկուսակցական

անկուսակցական 120 - Ալեքսան Ցակորհան . ՀՀՇ

FULL UC SUTUA

ՖՐԱՆՍՍ, կը դատապարտե Պոսնիացիրբևու նրիլածեն ժոև իրափարահահարար կր նկատ ՄԱԿ-ի եւ Արազ Հակազդեցու-[ժեան Ուժին նկատմամբ ։ Արդարեւ , այժմ ները (Ուկրանացի) կրկնակ սպառնալիջներու տակ են։ Սերպերը կը սպառնան յարձակիլ եթե ՄԱԿ-ը գիմե ՕԹԱՆ-ի օդա. նաւային միջամաունեան, Պոսնիացիք ալ կը սպառնան ՄԱԿ-ի ուժերը օգտաղործել որպես մարդկային վահան ։ Ֆրանսայի Արտաջին նախարարութեան մէկ բարձր պատասխանատուն որ նախընտրած է անունը չատլ, յայտարարած է. -- «Հարցը՝ Սերպերը չեն, Պոսնիացիք են» ։ Արդարեւ կ'ըսուի թե, օրինակ, Սրեպրենի քա բնաւ չեն գիմագրած եւ այսօր ալ կռուիլ չեն ուղեր:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԸ " սաիպուհցաւ կարճ հարցադրոյց մը սփռել Ելցինի հետ, հիւանդանոցի սենեակէն, վերջ տալու համար դանազան չչուկներու։ Նախապես այ նկար մր սփռուած էր, բայց պարդուած էր որ չատ կը նմանի ուրիչ նկարի մը որ ցոյց արուած էր անցեալ Ապրիլին, արձակուրդի վայրէն։ Ամէն պարադայի մէջ ոչ մէկ մանրամասնութիւն կր տրուի իր հիւանդութեան մասին։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՇԻՐԱՔ ափրիկեան չրջապրառյաի մր ձեռնարկեց որ կը սկսի Մարոքով : Ֆրանսայի նախագահը պիտի հանդիպի պետական 14 ղեկավարներու ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՇՐՋԱՆԸ ՀԵԾԱՆԻՒՈՎ "եւ օր մը ապրեցաւ Յուլիս 18-ին, իտալացի ախոյեան Ֆապիօ ԳազարԹելիի ողբերդական մահով: Փիրէնեաններու էջբի ճամրու մը վրայ է որ 25-ամեայ մարդիկը անկում մը ունեցալ եւ գլուխը բախեցաւ ջարի կոյտի մը ու անմիջապես մահաքունի մէջ ինկաւ։ Բոլոր մասնակցողները խորապես աղղուած էին, բայց որոշեցին չահուրարբ! հնչարն բւ հաճոնս օնն, Նանա--Фо հանգրուшир выбилейр щшеней вы վայրկեան լռութեամբ յարզել Գազարթե-

լիի յիչատակը: ՄԻԱՑԵԱԼ - ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ մեջ, шоթեն մեռեալներու թիւր հասած է 669-ի, որոնց աւելի քան 300-ը՝ միայն Շիջակօ։

ՄԵԾՆ - ԲՐԻՏԱՆԻՈՑ Թաղուհին մասնագետ ըժիչկներու գիմած է նիհարնալու համար եւ ոմանք իրեն Թելադրած են Թեթեւ եւ առանց իւղի կերակուրներ ուտել, մինչ ուրիչներ խրատ տուած են որ 94. ամեայ մօրմէն օրինակ առնէ : Ան շատ կր սիրէ լաւ ուտել եւ չարհամարհեր ճին --

121 - Դերենիկ Մարգարեան անկուսակցական

122 - Սլաւիկ Հայրապետեան - ՀՀԾ

123 - Դաւիթ Մաթեւոսեան անկուսակցական

ԿՐԿՆԱԿԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՅՈՒԼԻՍ 29-ԻՆ

կեղբոնական ընտրական Յանձնաժողովը Հաղորդագրութեամբ մը ամփոված է Յուլիս 5ի մեծամասնութեան կարդով ընտրութեան արդիւնջները։ **Ցուլիս** 19-ին ստացուած Հաղորդադրութեան Համաձայն, 123 ընտրատարած քի մեջ արձանագրուած է նոյն Թիւով երեսփոխան : 15 ընտրատարած քի մէջ ուր առաջին փուլին ընտրութեան մասնակցած են երկուբէն աւելի Թեկնածուներ եւ ոչ մէկը ընտըուած է, առաւելագոյն քուէ ստացող երկու Թեկնածուի միջեւ կրկնակի ընտրու-[իւն կր կատարուի Ցուլիս 29, Շարաթ օր։ Նոյն օրը կրկնակի ընտրութիւն կր կատարուի նաեւ այն 13 ընտրատարած թներուն մեջ ուր անվաւեր Հոչակուած է Bուլիս 5-ի քուկարկութերւնը:

ԹՐՔԱԿԱՆ ՀԵՌԱՏԵՍԻԼ

ՀԱՑԵՒԹՈՒՐՔ 26 վայր 152 կապոյա սաղաւարտաւոր- 84146611661166116 ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՑԱՑՏԱԳԻՐ

Կ'ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԻՆ Կ. ՉԱՓԱՆ, Թ. ԱԹԱԷՕՎ ԵՒ Է. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ

«Մարմարա», Յուլիս 12-ի իր թ-իւով կտրոագանգէ այս յայտագրին, որու ընթացքին, ինչպես միշտ, կր կրկնուին նոյն յանկերգները. ...

բոքրբունաի ճամաճամբա, *դի* նակում Չափանի Երեւան այցելութիւնը եւ Ծիծեռնակաբերդի համալիրի մէջ յարդանքի հանդիսու թեան մասնակցութիւնը կը չարունակէ գրաղեցնել Թուրք Հանրային կարծիջը։ Հեռատեսիլի կայաններուն համար չահեկան նիւթ մր դարձած է ան: Երեջչարնի, Յուլիս 11-ի զիչերը Քանալ - 6 հեռատեսիլի կայանը աւելի ջան մէկ ժամ տեւողութեամը չահեկան յայտագիր մը ունէր այս նիւթին նուիրուած ։ Ցայտագիրը պատրաստուած էր Իւմիտ Չիլելիի կողմե, որ հարցադրոյցի հրաւիրած էր երեր անձեր, նախ բաղաքապետ Կիւրպիւզ Չափանը, յետոյ փրոֆ. Թիւրջ-ஓயு பாசியத்வும், வு செய்வுச் த் ஆயுந்நாட ցեղասպանութեան պնդումները չրող գիրջերով, եւ վերջապես Նոր Տեմուբրասի կուսակցութեան վարչութեան անդամ՝ Էթիկն Մահչուպեանը, Երեքն այ արտայայտուեցան նիւթեն չուրջ, մերթ ընդ մերթ լսուեցան այս չրջապառյաին մասնակցող երեք լրագրողներուն եւս կարծիջները, եւ վաղոցի մարդոց ուղղուած Հարցումներու պատասխանները։ ԸնդՀանուրին մէջ, յայտագիրը հեռու կը մնար կծու ու Թշնամական մերձեցումներէ եւ այն տպաւորու ժիւնը կը Թողուր որ չինիչ Նպատակ կր հետապնույր: Հիւր գրուցողները Կիւրպիւզ Չափանի այցելուԹեան նկատմամը Հասկացողութիւն ցոյց կուտային։ Միայն Աթաբօվն էր որ երկար կր ծանրանար ցեղասպանութեան ինդրին վրայ, յայտնելու համար որ ցեղասպանութիւն չէ կատարուած եւ այդ մասին դէնաբն մեսուած եսնսե փառաբեն իրոն են։ Անկէ դուրս, ան եւս հասկացողու--Թիւն ցոյց կուտար Հայերու հետ հայտու-[ժիւն կնքելու ուղղութեամբ առնուած քայլերուն նկատմամբ:

Ցայտագրին սկիզբը նախ յարգանքով յիչատակուեցան վերջին չարթուան ընթացքին մահացած երկու մեծ մտաւորականներ՝ Ագից Նէսինն ու ՄԷՀմ էա Ալի Ս.յպարը:

Ապա Հարցագրոյցի Հանդիսավարը անդրազարձաւ Կիւրպիւզ Չափանի Հայաստան այցելունեան եւ ըստւ որ այս այցելութիւնը թերեւս աննչմար պիտի անցներ, եթե Չափան այցելած չըլլար յուչարճանը: Այս այցելու թեան մասին Թուրջիոյ մեջ թեր ու ղեմ կարծիջներ յայտնուեցան։ Ոմանք պախարակեցին, ոմանք ալ գրական նկատեցին գայն ։ Ո՛չ ոք Հարցուց Թէ ի՞նչ կար այս այցելու Թեան մէջ, Թուրքիոյ քաղաքականունեան մեջ արդեօք փոփոխուներ ւր դե կար:

Ապա ծանօթացուեցան հիւրերը եւ գանդիսավարը ամէնէն առաջ քաղաքա-սետին գարց տուաւ Թէ ինչո՞ւ Հայաստան երթալու պահանջբը ղղացած էր։ Չափան

(Tmp.p 4. 62)

17811 A - 0000 A

OUPUAUL

Դար մը անցած է այն օրէն, երը Օկիւսին Ռոտէնի (1840 - 1917) «Պալզաբ»ը կը ներկայացուէր Հանրուխեան, զարմանջի եւ մերժումի պատ մը գտնելով իր դի-մաց։ Ասով Հանդերձ, այդ խուականեն սկսեալ Հեղինակը կը ստանար միջազգային մեծ Հանաչում եւ Համրաւ, որուն կ՚ընկերանար ջանդակաղործուխեան մէջ նոր ուղղուխեան մը իրեն վերագրումը, որպէս տպաւորապաչտուխիւնը ստեղծող վարպետ:

Սակայն այս փառքը անխառն չէր ։ Վերջերս լոյս տեսած երկու Հատորներ (*), կրկին կ'արծարծեն Ռոտէնի վերադրուած յղացքին Հեղինակութեան Հարցը, դայն ներկայացնելով որպէս իւրացման պղտոր

արանամայ դն։

Խնդիրը, ուրեմն, կը վերաբերի ապա
ւորապաչաուխեան մուտք գործելուն ջան
դակադործուխեան մարդէն ներս եւ գայն

առաջին կիրարկովին։ Իտալացի ջանդա
կադործ Մէտարտօ Ռոսսօ (1858 - 1928),

ինչդինք կը նկատէ այս նոր ուղղուխեան

Հայրը եւ Ռոտէնը կ՝ամրաստանչ որպէս

դայն իւրացնողը, կապկողը։ Ռոտէն կը

պաշտպանուի Հակադարձելով խէ անիկա

հր աշխատանջին բնական դարդացման

արդասիջն է։ Բայց...

Մացեալ տարի, Լոնտոնի Ուայժշէփըլ Արժ Կէլըրիին մէջ Ռոսսոյի նուիրուած ցուցահանդեսին առժիւ արդեն իսկ անդրադարձուած էր այս պարապային։ Ասիկա կընար նեղ ծիրի մը մէջ մնալ, եժե ատննին տեղի ունեցած վէհը, տարիներու վրայ երկարող, հակատներ չստեղծէր եւ եժէ ինդրոյ առարկայ դրաւարկը մեծ կարեւորուժիւն չներկայացնէր, որպէս արուհստի պատմուժիւնը յուղող առաջնակարգ ինդիր, իր կարեւորադոյն ժամանակաշրջաններէն մէկուն ընժացջին, 19-րդ դարու երկրորդ կէսի դեղարուեստական բեղունուժիւնը՝ նկատի առած,

որպես երկրորդ վերածնունդ մր: Սակայն Ռոսսոյի յարուցանած վենը ի հպաստ Ռոտէնի կը դառնայ, ի հետեւանը վերջնոյն լայն ծանօթութիւննե-நாட்ட, யூடி மடிபுமட்டுக்கமீடி மக்கமாக தோக պարակային եւ քարոզչական ոչ նախանձելի աշխատանքին եւ՝ վայրին ուր հարցը կր ծաղէր։ Ասիկա Ռոսսոն կր մղէ Ֆրանսան լջելու եւ Հաստատուելու Միլանօ ։ խնգրին սկզբնական արծարծումեն չուրջ քսան տարի հար, 1918-ին, անիկա դեռ կր մնայ ի գօրու, որպեսզի կիյօմ Ավեոլլիներ, ֆրանսացի քանդակագործին մահուան յաջորդող տարին գրէ. .. «Ռո. տենի մահը առիթը չընծայեց քննադատներուն՝ կրկին խօսելու համար Պր. ՄԷ... տարտօ Ռոսսոյի մասին, որ այժմ անտարակոյս ապրող մեծագոյն քանդակա. գործն է։ Անարդարութիւնը որուն միշտ րհ մնաց այս ականաւոր քանդակագործը կր թուի դարմանուելէ հեռու բլլալ»:

Այսօր, դար մը հար, նոր աուհայներու հիման վրայ, վերատեսութեան պիտի հնթարկուի ապաւորապաչտ ջանդակարդործութեան հերինակութեան կնձիռը՝ մանաւանդ եւրոպականացման ներկայընթացին բերումով։ Ամէն պարագայի, ասիկա առիթ մըն է ակնարկ մը նետելու երկու երկնողներու վարջին եւ անդրադանայու իւրաջանչիւրին յատկանիչներուն եւ յդացի տարբերութեան,։

Ռոտէնի կաղմաւորումը բաղադրունիւն մըն է արհեստի, յարդարային արուեստի եւ կանոնապաչտ աչիստաներ։ Սակայն, եօնը տարի Պրիւսէլ գործելէ հաջ,
երբ 1876-ին Իտալիա կ'անցնի եւ մօտէն
կը ծանօնանայ վերածննդեան եւ անոր
յաջորդող քանդակադործունեան, իր աչիստաները կ'են նարկուի արմատական փոփոխունեան, որուն դծով Աննուան Պուրտէլին կը դրէ -- «Միքել Աննելոն է որ
գիս ազատագրեց կանոնապաշտութենեն»:

ԱյնուՀետեւ, Ռոտէնի աշխատանըը միչտ արձագանգը կը հանդիսանայ անցեալի քանդականայ անցեալի քանդիսանայ անցեալի քանդականարուն, ուր Միջնադարը, Վերա-ծնունդը, Դասականութիւնը եւ Պարօջը կը դոյակցին։ Այսպէս, Ռոտէնի երկը չընթանար քանդակային նոր լեզուի մր յղացման եղանակով այլ՝ եղածները հաժարկելու, անոնց դրոչմելով իր յոյդերէն եւ տարփային ուժականութենչն բիտոր դգայնութիւն մը, որոնք դօրեղ ներկայութենն մը կուտան իր դործերուն։ Սակայն, 1895-ի «Բալէի քաղջենիները»ով, Ռոտէն աւելի ընդլայնելով, օրինակ, ժան -

րումը իր «Պարը»ին մէջ, դիտողին կ՚ընձեռէ քանդակին Հաղորդուելու իւրայատուկ ձեւ մը, երբ դիտողը քանդակուած կերպարներու խումբին չուրջ դառնալով, իւրաքանչիւր քայլին չարժումի, կերպարներուն եւ ձեւերուն միջեւ միջոցային նոր յարաբերութիւններ եւ կերպառումներ կը տեսնէ։ Գուցէ ասով է որ Ռոտէն կ՚առընչուի 20-րդ դարու քանդակադործութեան, ուր այս դաղափարը

լայն գործարկում գտաւ: Ռոտէն կը դաւանէր առաջնակարդ կա.՝

րեւորութիւն տալ չարժումին, որ իրեն Համար քանդակագործութեան մէջ ամէնակարեւոր տուեալը կը դառնայ ։ Մինչեւ այս կէտը, նկատի առած նաեւ իր առաջին շրջանը, Ռոտենի գործը ոչ մեկ ձեւով կը լծորդուի տպաւորապաչտունեան, մանաւանդ որ ասոր խմորումի տենդոտ չրջանին, ինք բացակայ էր Ֆրանսայէն եւ հեռու՝ անոր գեղարուեստական կլիմայէն։ Իր աչխատանքը Համախմբում մր կը մնայ դասական, կոթական, վիպապալտ, բնապաշտ եւ խորհրդապալտ Հակումներու, որոնք աւելի կր զուղահեռին կամ կը ևոյնանան շրջանին վրայ տիրող մտայնութիւններուն ձետ, քան թե կը Հակադրուին ու խնդրոյ առարկայ կը դարձրևեն զանոնը։ Երբ, 1890-ական Թուականներու առաջին կեսին, Ռոտեն կր ձեռնարկե «Պարդաբ»ին, որպես պատուեր, ինը ուրեմն գլխաւորաբար հետեւորդ -համարկող մըն է, վարպետ, որուն աշխաաարեն հետասանար նրիանք աբրկ, կը մարմնաւորէ արտայայտչական եւ կերպառական յորդառատ զօրութիւն, յատկապես բաղդատած իր չրջանին վըհայ ատևագուսմ իարսրատանաչա ճարմակագործութեան , իրարու յաջորգող ընթացակարդ մր չկայ իր մom, որ քայլ առ ետու հերե ատևագ ննքան ենարան մաևդացման մր՝ դէպի «Պալգաջ» ։ 1898-ին, այս յուչաբանդակը պատուիրողները կը մերժեն գայն, ձիչդ անոր համար որ այս երկը խոտոր վր դանեն այն ինչին որուն կը սպասեին, այն ինչին որ կը բնորոչեր Ռոտէնի աշխատանքը։ Եւ «Պալզաբ» զարասւմի ժոնգ դն ին դրայ ճարմակաժոնծին վարջին մէջ։ Պարագան տարբեր պիտի ըլլար, եթե անիկա իյնար տրամաբանական ընթացակարգի մը մէջ, Հարազատ եւ վաւերական : Ռոտէն, վարժ համարկող մր անցեալի եւ իրեն ժամանակակից քանդակային կերտումներուն, չէր վարանած ուրեմն համարկելու, աւելի ճիչդր՝ այս պարագային իւրացնելու Ռոսսոյի ատաւսնատահա ժամափանն։ «վաքդաթ»ին մեջ կիրարկուած ձեւակերտական, ծաւալային եւ «անտաչ» իրագործման յղացքը, որպես ամբողջութիւն կամ յատկանիչ, հեռու է Ռոտէնի այլ գործևի գործ դրուած ոճեն, առաւելա. րար հիմնուած դասական օրինակին վըրայ : «Պալզաը»ով Ռոտէն կը ձգտի ստուև. րալոյսր օգտագործել, որպես քանդակային լեզու։ Առանց Ռոսսոյի աշխատանքին իր ծանօթութեան, ինք Հաւանաետև տվ «վալմած» դն հմարտև՝ աւբքի հաչա նախապես իր որդեգրած ուղղու-

ի տարբերութիւն Ռոտէնի, իտալացի Ռոսսոյի կազմաւորումը կը ներկայացնե ղեղարուեստական բնականոն ընթացը մը։ Ռոսսօ հախ հկարչական դասաւանղութեան կր հետեւի եւ յետոյ է որ կ'անց. նի քանդակագործութեան։ Երկու մարդերուն նման ընտելացում մր իրեն անկասկած կարելիութիւնը կ'ընծայէ անոնց միջել Հասարակաց եգրեր կամ փոխ - յարարերութիւններ տեսնելու։ Ցատկանչական է նաեւ նորին իր տենչը, որ սկիզբեն իսկ 4n Showney hhalis of bot ned for of pary: U, in ըմբոնումին համար է որ, 1882-ին Միլանոյի Պրերա Կանառին աչակերտելեն տարի մր հար, կը վտարուի Հաստատութենեն՝ որովհետեւ անկէ ներս ըմբոստու-[իւն մր կը հրահրէ ուսուցման աւանդական ձեւերուն ղէն: Իր կազմաւորումը կր գրոշմուի նաեւ լոմպարտական գրական եւ գեղարուեստական պոհեմային չարժումով, առօրեայ կեանքեն առնուած պատկերները եւ այլազան պարզ կերպարները դարձնելով իր արուեստին նիւթր : 1884-ին, երբ Փարիզ կը ժամանէ, իր աշխատանքը արգէն իսկ կառաջագրե ցոյց կուտայ 1881-ի «Համբոյրը՝ լամբարին տակ»ը)՝ հիմնուած նիւթին եւ լոյսին միջեւ արարուող յարարերութիւններու ցանցի մը վրայ, ինչպես եւ Թելադրականութեան, որպես նորարար կիրարկում, բռնելու, ներկայացնելու եւ արտայայտելու համար ամենեն խարուսիկ
երեւոյթները լոյսի եւ կեանքի, ինչպես
տպաւորապաչաներուն մօտ։ Եւ ասիկա,
ինչպես ինք կ՛լսե. - «Նիւթը մոռնալ
տալու համար» որովհետեւ ոչինչ «նիւթեղեն է միջոցին մեջ», որովհետեւ «մենք
միայն լոյսի խաղեր ենք»։ Այսպիսով,
նիւթը կը ցրուի ու կը դառնայ կէտերու
եւ մասնիկներու ամբողջութիւն մը, լոյսի անհամար խաղեր պարփակող, վաղանցիկ եւ եթերային, ինչ որ տպաւորապաչտութեան միջուկն իսկ է։

Իր աշխատանքի ընկալման համար,
Ռոսոս դիտոգին կը պարտադրէ միակ
դիտանկիւն մը, քանդակը դիտելու ա՛յն
դիրքով որ ինք յղացած է։ Նոյն ատեն,
անոր վրայ լոյսի որոշադրեալ հայում մը,
կեղրոնացում մը կը պահանչէ։ Այսպէս,
իր ըմբոնած յատուկ տպաւորութիւնը
ստեղծելու համար կ'օդտադործէ կակուղ եւ
նափանցիկ նիւթ մը՝ ինչպիսին է մոմը,
որ կարծէք ժամանակի եւ կետնքի երեույթներուն խարուսիկութիւնը աւելի
կը չեչտէ, անոնը տալով անհանքի երեթեան, դիւրաբեկութեան դդայնութիւն
մը։

Փարիդի մէջ, Ռուսսօ եւ Ռոտէն կր դառնան բարեկամներ, այնջան որ վերջինը, իր խոր հիացմունջը յայտնելով, իր դործերէն մին կը փոխանակէ առաջինին հետ։ Սակայն, «Պալզաչ»ի հարցը այլ ուղղուժիւն կուտայ իրենց բարեկամուժետն։

Ռոտքն իր արուհստին գծով կր հաստատէ. «Սկիզբը ճշգրիտ նախօրինակներ իրագործած են՝ հիմնուած բնութեան վրայ ինչպես, օրինակի համար, «Պրոնզե տարիքը»ին համար ։ Ապա անդրադարձայ որ արուեստը աւելի ընդլայնում կը պահանջէ եւ որոշ չափազանցութիւն մր. եւ «Քալէի քաղքենիները»էն սկսեալ, փորatgh quality afterng up usu suchuqualigni թիւնը ի գործ դնելու՝ խելամտօրէն»: Այսպես, Ռոտէնի աշխատանքին ակնյայտ եւ կարեւոր մէկ տուեալը կր զառնայ կերպարառական ուժականութիւնը, որ կոթողային ներկայութիւն մր կուտայ իր դործերուն, որոնք միաժամանակ կր զգենուն Թատերականութիւն, Հռետորութիւն, ողբերդականացում եւ նկարագրական .. պատմողական իմաստ ։ Ասոնք Հակառակ պատկերը կր կազմեն Ռոսսոյի քնարականութեան, քնքչութեան (իր չեչտաւորութեամբ թերեւս իր արուեստին վնասող), եթերայնութեան, կեանքի իրական պատկերումին, որոնց Համար, ին ը լոյսը բռնող քանդակին մակերես -նիւթը կր կերաէ այնպես՝ ինչպես Գլօտ Մոնէ «Ռուանի կախողիկէ» չարքին պաստառներուն մակերեսը. բաներ, որոնց բաղզատմամբ, Ռոտէնի «Պալզաբ»ը, իր փորուած աչքերով եւ ուղղահայեաց ձրևչիչ կոյտով, տարերային տեսիլջի մը ապաւորու թիւնր կր յառաջացնե, ողբերդական երեւոյթով, որոնք խորթ են արպաւորապաչտութեան գուարթութեան եւ յուսողող ԹեԹեւուԹեան։ Իսկ իր կարդ մր գործերուն կիսաւարտ նկարադիրը (Միջէլ Անձէլոյի օրինակով) եւ կամ, երբեմն մակերեսներու անհարթութիւնը, Հիմնովին վը տարբերին տպաւորապաչտ ըմբոնումէն, ըստ որուն վրձնահարուածը կը կիրարկուի որպես արձանագրութեան անոքիջական միջոց , արադ կամ խուհական , ըստ արուեստադէտին ոճին, կապտելու համար ամբողջութիւնը վաղանցիկին, եթերայինին, խնղութեան։

Արուհսաներու մարդէն ներս եւս կայ րացարձակ իրողութերւն մը, ըստ որուն առանց իմացական եւ զգայական ընդոծին դործընթացի եւ եղափոխման ու, արտագին տուեալներու ղգաստ մեկնաբանման եւ ստացման, չկայ լեզուական եւ աբտայայտչական իւրայատուկ բանակերպում, դաղափար, ուստի, լաւազոյն պարագային, հորարարութիւն։ Այսուհանդերձ, չատեր պիտի չարունակեն Ռոայնը նկատել մեծ քանդակադործ մր, արևուս շևչարդելով «վալման»ի խրևևևական պարագան : Բայց Ռոսսօ պիտի գրաւէ, եթե մարդիկ Տիչդ ընկալեն իր պարադան, այն տեղը որուն արժանի է, որպես ապաւորապաչա ջանդակադործունեան Հիմնադիրը կամ գայն լաւագոյնս առաջին կիրարկողը:

40.24 0.00.2

(*) Medardo ROSSO: «La sculpture impressionniste», l'Echoppe.

Giovanni LISTA: «Medardo Rosso.

Destin d'un sculpteur, 1858 - 1928», 1'E-choppe.

ԱՐԱՄԱՑԻՍ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ՄԵՂՈՒՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀ**Ր**

Մեղուարոյծ - աղգադրագէտ Արամա.
յիս Գասպարեան յիսուն տարի է նուիր.
ւած է մեղուներու աչխարհի ուսումնասիրութեան : Իր անունին յաձախ հանդիպած
ենք Հայաստանի մամուլին մէջ : Ցայժմ
հրատարակած է վեց դիրջեր՝ «Ձարմա.
նահրաչ մեղուաչխարհ», «Մեղուարուծութեան հիմունըներ», «Մեղուակահու.
Թիւնը Հայաստանում», «Մեղուները»,
«Վայրի մեղուի հետքերով», «Մեղուները»,
մեղուամ Թերջը», որոնք կը պատմեն մե
ղուներու դարմանալի աչխարհի, անոր
սնակիչներուն, ընութեան ու մեղուի
դաղանիջներուն մասին :

Երեւանի մեջ վերջերս լոյս տեսած է Արաժայիս եւ Քնարիկ Գասպարեանի նոր դիրքը՝ «Մեղուաբուծական նորոյթներ. մեղուաբուծութիւնն ու ընաբուժութիւնը Հայոց մեջ»: Քնարիկ Գասպարեան Արա. մայիսի կինը է, ալաչկերացի մեղուա. րոյծ Սահակ աղայի Թոռը։ Գասպարհան ամոլը ունի հինդ դաւակներ, 15 թոռներ ու 3 ծոռներ ։ Քնարիկ նաև համահերի. Նակն է Արամայիսի դիրջերուն : Ցաձա. խած են բժ շկական ուսումնարան, բժըչ. կական հիմնարկ, մեղուարուծական ա սումնարան, Թիֆլիսի մեղուարուծական գիտա - Հետազօտական հիմնարկ։ «Այս րոլոր ճանապարհները, ի հարկէ, մեդրա. միսի նման չեն անցել» կ՝րսէ Արամայիս Գասպարեան՝ աւելցնելով . «Գեղեցիկ բառ 5, չէ°: Ինչքան քաղցը, արժէջաւոր ու թանկ է մեզրը, որ մարդն իր ամենանուի. բական ու դեղեցիկ օրերին մեզրամիս ա. նունն է աուել»:

Հայաստանի կառավարութեան առրև թեր հրատարակչական գործերու վարչու ները առաջանաները «Գրքերի աշխարհ»ի խմրագրատան մէջ Ս. Խանվելեանի հետ ունեցած հանդիպումի ընթացրին Արա. մայիս Գասպարեան ըսած է, թէ մեզոմ աշխարհի մեջ միակն է որ ուրիչի հաչ ւոյն չապրիր, տան մեջ չի մեռնիր, տան մէջ չարտաթորեր։ Մեղուամայրը կեաև քին դէն դէի արմաղ իև եքմրաշանաւթ Մեղուներու ընտանիքին մէջ ո՛չ թե մայ րելն են որ կը կերակրեն իրենց ձաղերը, իրչակո ոսվորաբար ըրժուրուաց է հրա թեան մէջ, այլ ձադերն են որ կր l րակրեն մայրը։ Բնութեան միակ էա է որ ինք կ'որոչէ՝ արո°ւ է Թէ էդ ձաղ»

ի պատասխան U. Խանվելեանի ա հարցումին, թե ինչ հիման վրայ Գա պարեան յանգած է նման ձչմարտութեա մը, մեղուաբոյծը նչած է, թէ ասիկա մի այն ճշմարտութիւն չէ։ Փիլիսոփայու [իւն է մեցուն, մեդուներու աշխարհը Տանչնալը, մեզուի, մարդու եւ բնութեան կապն ու յարաբերութիւնները բացայայ աբլե : իր խոսքի ուժմբեսվ չան ու ետնի Гис ис фит, доршенр ве трир, брешт ու առողջ, անկարիր բոլոր մարդոց, մեր ուաբոյծը խորհուրդ կուտայ. «Եթե ու զում ես երկար ապրել, առողջ լինել, աուրս բևեթն եգիքի շղարի, դբմու աա հիր։ Միսահման ուրախանում եմ, հրբ բացայայաում եմ , ասենք , ինչպես է 11 կավարւում մեզուի ընտանիջը, ինչպիսի կառոյց է մեզուի դեղեցիկ ու դիմացկուն ասւրն, հարդահարն ՝ տաղբուսն ՝ օնօնուն, երբ յայտնարերում եմ, որ մեզուները միմիանց Հասկանում են երգով ու պարով, home Swamsard to Sound, no deque ողջ արտադրանքը բուժամիջոց է։ իսկ ինչպես են մեզուաբնում ապրում, ով has mahmmung & hommoned, and has դեր է վերապահուած, գարմանալի է, மார்க் நாரு திர்யாரு தி. ஆனம்படு காய - காய րաներում պէտը է երանի տայ մեղուին»։ ԹԷ ինչ հիւանդութիւններ կը բուժուին մեղրով, Արամայիս Գասպարեսն նչած է։ [ժ է մեղրի բաղագրութեան մեջ կը մանեն

օրկանիզմին անհրաժեչտ 70 տեսակ նիւ
Թեր։ ԲազմաԹիւ հիւաներութիւններ կե
բուժէ, արտահանիչ է եւ կը սնուցան
մաշկը։ Անիկա ստեպզինի, խնձորի, ստ
լորի, նուան հետ կապոյտ հագի, կարմիաւ
կի, թուռնեչի (հարսանին), ցնցդատա
պի, գումի, աչքերու մեարդի աշխատան
եւ այլ հիւանդութիւններու կանիարկե
եւ այլ հիւանդութիւններու կանիարկե
եւ այլ հիւանուսեր է լեարդի աշխատան
լու Թարաիային բորբոջման խոցերու
երիկանի եւ միդապարկի ջաբի կոցերու
կային, գլինացաւի, Թունքի ժամանակ
եւայլն, եւայլն։

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ –

գրիկ8Թի Աղղային վարժարանի եւ անարանի ամալերջի հանդեսը տեղի ունեցած է Յունիս 11-ին։ Խօսը առնելով անորեն Աւետիս Ազենաւուզեան ներկայաասումուց է վանգանարն դիադբան մանջուկունեան տեղեկագիրը, Միջնակարդ որությունը (8-րդ) Հրջանաւարա եղած են 16 այակերաներ։ Գործաղրուած է դեղարբատական յայտաղիր մը։ ձեմարանեն երկրորդական բաժին) չրջանաւարտ 16 այակերաներու վկայականներու բաշխու-1% բան խոսն ապրբ քավ ներիր ատանրաևը՝ Օչական Եպիսկոպոս Չոլոյեան, չեչար դրած է Հայ դպրոցի դերին վրայ:

Պեցրրիթի «Մելանքիոն եւ Հայկ Արտանեան» ձեմարանին մէջ, Յունիս 23 - 25, անդի ունեցած է Համազգային Հայ Կրր-Մական եւ Մշակու Թային Միու Թեան Կեղանական Վարչութեան Բ. լիագումար ժո. ումը, որուն մասնակցած է նաեւ Հաաստանի Գրողներու Միութեան նախաայ և Համազդայինի Հայաստանի Շրջ. արչութեան ատենապետ Ռազմիկ Դաունան։ Ժողովր քննած է շրջաններու եւ մասնաւորի Հայաստանի կազմակերպաան վիճակն ու գործունեութիւնը, Հաարդայինի կրթական հաստատութերւներուն ուսումնական եւ չինաբարական արագիրները, հրատարակչական ու գրաարածման աչխատանքներուն բնթացքը: կունակութեամբ արձանագրուած է

աված վեց գիրջերէն, տպագրութեան ամար պատրաստ ունի նաեւ չորս աչատութիւններ՝ «Հայաստան աշխարհի եղրատու բոյսեր», գիւղատնտեսու թեան խարկի պատուերով իրրեւ ղասագիրը առած «Հանրամատչելի մեղուաբուծուին», «Հայոց մեղուաբուծութեան հանագիտարան» եւ «Հայ բժչկապետեր»։ կղինակը պէտը ունի մեկենասներու, արենայ լոյս ընծայելու Համար իր աչատու թիւնները:

Հարկ է նչել որ Արամայիս Գասպարհան առ արի աչախատած է «Մչու Ծղաայազգագրութիւն» գիրքին վրայ, որ ա ատենէն կը հասնի իր աւարտին։ Այս ասին հեղինակը կ'րսէ. «Հովանաւոր humanes: 2hp phopp shenged by 4p անկանայի տեղեկացնել նրանց, ովջեր արի դործ են ուցում կատարել. hnվա. արէք այս գիրքը, այն անհրաժեշտ է աթիւնից հեռացած մարդուն: *իմ մեղ*-

Համազդայինի գործունեութեան ծաւալումն ու աշխուժացումը Եւրոպայի երկիրներուն մէջ։ Вшипւկ գնահատանքի արժանացած են «Հայրենի մտաւորակա... նութեան ֆոնա»ին աշխատանքները եւ որոշուած է յառաջիկային հրատարակել նաեւ Սփիւուջի Հայ Հեղինակներու դործերը։ Որոչուած է չարունակել Հա. մաղղայինի Մարսէյլի ձեմարանի հողի գնմակ միտող աչխատանքները։ Ներքին Սփիւռջի նոր սերունդի Հայեցի դաստիարակունեան սատարելու Համար, որոչւած է ձեռնարվել մանկապարտեցի աչակերաներու հայերէնի ուսուցման յատուկ դասազիրջերու պատրաստութեան։

ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏԻ «Արաքսի Պուլղուըձեան» կեղրոնի «Թնձուկեան» սրահին մ էջ, Յուլիս 1-ին, դումարուած է [. 0. Մաչի 42-րդ Պատգամաւորական Ժողովը, մասնակցութեամբ 26 մասնանիւդերէ 77 պատղամաւորներու։ Բացումը կատարած է Շրջ. Վարչութեան ատենապետուհի Սեդա խարչեան։ Կարդացուած է միամեայ դործունկունեան տեղեկադիրը։ Քննարկըւած են համահայկական եւ ընդհանրական բնոյներ հարցեր եւ ներկայացուած են առաջարկներ։ Կատարուած է ընտրութիւնո չորս պատգամաւորներու, որոնք կը մասնակցին Հոկտեմբեր 4 -- 8, Լոս -- Ան--Տրլրսի Փասատինա քաղաքին մէջ դումարւելիր Հ.0.Մ.-ի համահայկական 65--ըդ Պատգամաւորական Ժողովին :

ուաբոյծ, ժողովրդական բժիչկներ պա-պերից լսած գրոյցները, աւանդոյթներն եմ հաւաքել, յանձնել դրջին։ Չօրավար Անդրանիկի յիսնապետ Բրդոյի ՕՀան հայրս էլ մեղուաբոյծ է եղել։ Շատ է պատոնել մեդրամոմի, ակնամոմի բուժիչ յատկունիւնների, Մշոյ դաչտում դանըւոց Մեդրագետի, Մեդրածոր գետակի, Մեղրաբար ժայռի եւ այլնի մասին։ Ուսումնասիրել եմ Մատենադարանի բաղմանիլ ձեռագրեր, Մովսէս Խորենացու, Փաւստոս Բիւզանդի, Յովհաննես Իմասաասերի, Ներսես Շնորհայու, Անանիա Շիրակացու, Կիրակոս Գանձակեցու, Գրիգոր Տախեւացու գրառումները, բայց պապերիցս, հօրիցս լսած աւանդական զրոյցները նշխարգի նման տեղ են գտել բը։

Մաղթենը որ իրականանայ Հեղինակին

2. U.

Միրթանրերը ՀԱՑԱԳԻՏԱԿԱՆԸ

ՀԱՑ ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒՄԸ

Լոս _ Անձըլըսի Միրիթարեան Հայագիտական Դասընթացջներու Առաջին Կիսամեան պիտի վերսկսի 1995-ի Սեպտեմբերին (Սեպտեմբեր - Դեկտեմբեր), դեկավարութեամբ Հայր Տահատ Եարարմեանի ։

Դասընթացքներուն կեղրոնական մաա-Հոգութիւնը եւ նպատակն է՝ Հայ իմացական եւ նիւժական մշակոյքի ամարդ աւանդի մասին շատ աւելի ձոխ, չատ աւելի խոր տեսութիւն եւ Հմաութիւն մր տալ ուսանողներուն, դարդացնելով անոնց մէջ Համապատասխան անհրաժեչտ գիտական որակը, Հայ արժ է քներուն եւ աղգային պատկանելիութեան ուժեղ ճանաչումը, ինչպէս նաեւ հայ ինքնութեան գիտակցութեան մը վաւերական կազմաւորումը, հեռու զգացական, հռետորական եւ մակերեսային ներկայացումնե-

կ'ուղենք յատկապես ընդդծել Հայ դարաւոր ու պատմական մշակոյենն հարուստ Հանդամանքը եւ անոր նչանակալից կարեւորութիւնը միջազգային թաղաթակրթութեան եւ մշակոյթի ծիրերէն

Հայ քաղաքակրթութեան կամ հայ ընդհանուր մշակոյնի պատմունեան հանղէպ ցուցաբերուած Հետաքրքրութիւնը գովելի է, անչուչա, բայց անբաւա. րար: Հայ ժողովուրդին չորս-հինգ հազարաժետկներու պատժութիւնը (Մերձաւոր Արեւելքի ժողովուրդներու պատմունեաց ընդհանուր պարունակին մէջ), Հայերէն լեզուն, Հայ իմացական, դրական եւ դեղարուեստի դարաւոր ստեղծագործուներնները սերտելու եւ լաւ մր ճանչնալու պահանջը կը մնայ դարձեալ կենսական՝ միչտ գիտական եւ ագգային գնահատումի տեսակետեն։

Մ.յո պատճառով ալ, հայ երիտասարդ սերունդին գետաքրքրութիւնը մեր մրչակոյթեն հանդէպ եւ հայագիտական դաոնը գան երելուը հաջախուղ և, ասածիր ջայլը պէտք է նկատենք գործնականապէս քաջալերելու Հայկական Գիտութիւննե-

Lan - Waspipuh att husungang Uhip-*Ծարեան Հայագիտականի ծրագիրը*, որ հինդ տարիներէ ի վեր կ'իրադործուի, դործնականօրեն կ'ընդորկե Հայ Քաղա-

կրթութեան պատմութեան իմացական, նիւ Թական, քաղաքական ԹԷ հոդեւոր մշա. կոյնի գրենք բոլոր հիմնական կալուածները. -- Հայերէն լեզու (դասական եւ աշխարգաբար), Հայերկն լեզուի թերականութեան եւ աշխարգարարի պատմութիւն, Հայ ինքնութեան պատմութիւն, Միջնադարեան Հայ պատմագրութիւն եւ Հայ ին քնու [ժեան դադափարախօսու [ժիւն , Հին ու միջնադրեան հայ բանաստեղծութիւն, Հայ գեղարուեստի պատմու-Թիւն, Հայ փիլիսոփայութեան պատմութիւն, Նոր եւ ժամանակակից հայ դըրականութիւն, Հայ քաղաքական մաքի Հոլովոյթը, Հայ իմացական մշակոյթի պատանութերւն, Հայ եկեղեցւոյ եւ հայ վանականու թեան պատմու թիւն, Հայ կր. րօնական գրականութիւն եւ Հողեկանու-Թիւն , Աղդային սահմանագրութիւն , Ներածութիւն Հայկական ծիսագիտութեան եւ ա՛յլ Հետաքրքրաչարժ դասանիւթեր։

Այս Հարուստ նիւթերուն դասաւանդումը, որ կը բացակայի ուրիչ Հաստաաունիւններու ուսումնագիտական ծրագիրներու ծիրէն, անհրաժելաութիւն ւլն ին ըկտաբրճ, տոհանիր բո ինքարար մեր կեանջին պատրաստուող կամ արդեն ծառայութեան մէջ դանուող անհատներուն, ինչպէս նաեւ բոլոր հետաքրքիր ու գիտակից ուսանողներուն Համար, անոնց մէջ ստեղծելու ընդարձակ եւ համապարփակ դիտութիւն եւ խորունկ հանաչում մը հայ արժեքներուն եւ արժանիջներուն, հիմնականօրէն հասցնելով ղանոնը Հարկաւոր Հմտութեան մր սահմանին ու դիտական գնահատումի մր անհրաժելա չափանիշին ։

Չափաղանց կարեւոր կր նկատենը նոր սերունդին այս ձեւի իմացական, դիտական ու ազգային կազմաւորումը, իբր տեսակարար յատկանիչ ու կենսական նախաղրեալ՝ մեր ազգային ներջին Թէ արտաջին պատկերի գոյութեան տեսակէ.

ի վերջոյ, կարելի չէ մոռնալ, որ «Մշակոյթ» կոչուածը ցեղի մը, ժողովուրդի մր ներքին արեղերքն է, բովանդակու-Թիւնը եւ ընորոչ ինքնու Թիւնը։ Մշակոյ-சு மார் பட புழர், மீக்கார பட மார், கீயும் ու գոյն, կիրք ու շարժում՝ ներքին zneligh:

Հետեւաբար, Հազար անդամ կրկնուած «Ազդային ինքնութիւն» Հասկացողութիւնը՝ միայն այս ենթակոգին վրայ հասկնայի եւ ըմբոնելի կընայ դառնալ ու միայն այս սկզբուն բէն մեկնելով է որ կը Թելադրուի մօտեն ծանօԹանալ, խորապես Տանչնալ ու գիտական մտածողութեամբ գնահատել մեր սեփական մչակոյնին դարաւոր եւ Հարուստ իրագործումները՝ իմացական եւ նիւթական դոյգ երեմներով։ Կենսական է, հետեւարար, ամբողջական ճանաչումը Հայ Քաղաքակրթութեան եւ Հայ Մշակու-թային աւանդին կամ ժառանդութեան։ Ճանաչում, որ այս պարազային պիտի նչանակէ ո'չ միայն «ազգային ու դիատկան տվատագրում» դե, արկբետանար եւ անդիմադիծ ըլլալու մտավախութենեն, այլեւ ազգային հարուստ մշակոյթ մր ունենալու դոհունակութիւնը ապրելու եւ գիտակից բաւարարութեամբ պար-

Ահաւասիկ Միրիթարեան Հայագիտականին հետապնդած հիմնական նպատակը, կարդախօսը, հանդանակը։

Այս դասընթացջներուն կընան հաւասարապէս մասնակցիլ երկրորդական վարժարաններու 17 տարեկանէն վեր ուսանողներ, ամէն տարիջի համալսարանականներ, զարգացման եւ Հմտութեան հետամուտ ուսուցիչներ կամ ուսուցչուհիներ, ինչպես նաեւ ազատ ասպարեզի հետեւող ուսումնասէր անհատներ։

Ասիկա լաւագոյն եւ յարմարագոյն աուրթեր է իմացապես բաւարարուելու եւ ազգային ու մշակությային ծառայութեան եսնոն անաշարծրբենն ետորանբենու:

կան ու վստահարար պիտի գտնուին տակաւին ազգայիններ, համակիրներ ու հովանաւորող բարեկամներ, որոնց յատուկ ուչադրութեան արժանանալով Մրխիթարեան այս եզակի աշխատանքը, նիւթյական օժանդակությիւններով պիտի Տանուրակբը ճաճանբևբե, մօնամրբնով Միրիթարևան Կրթական Հիմնարկին ագդանպաստ գործունկունիւնը, միաժամանակ թեթեւցնելով նաեւ Միրթժարեան Հայագիտականին հետեւող երիտասարդներուն ուսումնական ծախջերը։

Քաջալերեցէ' p Միրի ժարեան գիտական շարժումը:

Անդրագոյն տեղեկութիւններու Համար դիմել Միրթարեան Կրթական Հիմնարկի գրասենեակին. -- (818) 546 - 1967:

ԼՕՐԸՆՍ ՏԸՌԷԼ

ներածական՝ Գորֆու կղզիի րնութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ար չեր . Մել Քոշես - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

կենը հանդարտեցնելու համար, պատուարիր դէն բևեբույւ ուղուր դե քուն քն արև, երբեմն կոլուրի կոչուած դիւղաար տափան նաննարմեանն։ Ո՛ր ան ոտան մոսցուելու վրայ է : Բայց , սիրելի արեան, իր մասին պատմութիւն մը կայ իր հանոյքով պիտի արձանագրեք։ Կ'ը-իր եր Արա Արևետերը դարսեսեսմ ատն օնբնուր, նրահատանբան եսնսև քանիանցարումները կը հաւաքուին, որպէսզի աստարար ողոցեն այն իսկայական նոի որու բունին վրայ երկրագունդը աստատուած է -- ըստ ենքարրունեան։ այն տարի, ջիչ կը մնայ որ հասնին իինց նպատակին : Բարերախտարար սաայն՝ «Բրիստոս յարեա՛ւ» կանչը մեզ րկրը կը փրկե, - ծառին հասած վնասը արանան եւ այդ արարածներուն Մա անգիանան խուղեն ոռանբերինբան աշխանիր որակար աշխարգը կը ծաչի րեյ րրեն քանքի է դրն աշխանչն անումը կոնջորդել: դերայ անաաագիլ որ ասական աղբիւրէ սերած պատմունքիւն լայ. դնահատումը ձեղի կը ձդեմ: այր կուտան չղջիկներու ձեւա-

կան կարձատեւ Թոիչջները երկնջին ղէմ ։ Արեւելեան կողմի գոյները երկիրը կը ւնբը, աբմ եարալով բանևոսն վբեր շուասվ ծաղելիք լուսնին։ Դեռ չիրականացած երկու լինելութեանց միջեւ ինկած հրաչալի պահն է սա - վերջացող ցերեկի - աշխարհը՝ յամպարի ու լեմոնի գոյն իր վերջին ջերմ երանդներով եւ իրիկուան - աշխանչն, ին դուժ իտասմա շուճբնով ու արծախադոյն լուսնի լոյսով:

- Տեսէ՛ք, Հո՛ն, այդ լերան ետին։ Ուր որ է պիտի ծագի, -- կ'ըսէ Կոմսը:

Օգը թեթեւ խոսաւութեան համ մը

.. Կր մտածեմ որ, - կ'ըսէ Զարեան, -ի վերջոյ ոչինչ կը լուծուր երբեւիցէ ։ Բոլոր դարաչրջաններուն, բոլոր դիտան.կիւններէն մօտեցած՝ բնական միեւնոյն երևւոյ թներու միեւնոյն չարքը կը դիմադրաւենը - լուսնի լոյս, մահ, կրօնը, խնդուբ, վախ։ Չանոնը դաղափարային շրջադիծի մր մէջ պարփակելու միտուուլ, անահատուրճի ասանիան ին ժանձրնենը։ Բայց տեւաբար մեր աչքերուն իսկ առջեւ փոփոխութեան կ'ենթարկուին:

- Ասոր գիտակցիլը, - պատգամախօսի չելաով կը պատասխանե կոմսը, .. համազօր է երջանկութեան հասնելու, կամ եթե կը նախընտրեք՝ մաբի խաղաղութեան։ Երբեր չկարծել Թէ աստուածներու կամ մարդոց մասին մեր կատարած ընդՀան.. րացումներէն որեւէ մէկը վաւերական է, ետյն բւ այրաբո ժունժունան արորն վնրայ որովհետեւ իրենց մէջ կր կրեն մեր մաջի սիսալականութեան փաստը։ Դուջ, Տոքթոր, կ'ընդվգիք երբ կը յայտնեմ այն կարծիջը Թէ «Փոթորիկը» նոյնջան լաւ իր հանաանի Ժոնոինար սևճար, աահաշնական ճամբորդադիրքը։ Պատճառն այն է, որ Պրոսպերոյի կերպարին մէջ լինեգոր Հոգեպէս Հարուստ կամ ըստ բաւա-կանին ապերջանիկ անձր կրնայ ինթզին.

երը վբևաժել այս հանբըտասա շնչատա-

-- Այս բոլորը բնազանցութիւն է, - կ'րսէ Ձարեան քիչ մր տխուր չեչտով:

- Դոյդն չափով խորը Թափանցող որեւէ մտածում՝ իր էութեամբ իսկ բնադան. ցական կ'ըլլայ ինւջնին։ Մեր գիտութիւնը սահմանափակող անտեսանելի պատին կր զարնուինը։ Այդ պատին շուրջ ձեռքով . ծունկով սողալէ եւ ելքի չդոյունիւնը հաստատելէ ետք է միայն, որ մարդ կը ստիպուի ինթն իր մէջ փնտոել լուծումը:

-- பூயுய படிக்கீம், -- டி'டியத் டுத்பயாடி, -գիտութիւններու Հաստատուն եւ գործնական կառոյցը բաղղատական առասպելներու մերթ Հաձելի .. մերթ անհանոյ չա°րք

մը կ'ընծայէ միայն։

- Հարցը ուրիչ ձեւով ներկայացնեն: Ձեւերու կառոյց մը կայ, որուն մէջ մեր ղաղափարային կարողականութիւնը կր րանի. կայ նաեւ գրաջննիչ մը - որ մեր պայմանագրական կեցուած քն է։ Այս վերջինն է, որ պիտի ուղէի վանել, որով-Հետեւ ան ինծի կ'արդիլէ ընտրութիւն կատարել եւ գիտութիւնը իմ զգայնականութեանս պատչաձեցնել։ Օրինակ մը տամ ։ Ատենօր ինձմե ինորած եին, որ 2. դարու յունական կերպարուհստի սեղմ պատմութիւնը դրեմ։ Հրատարակիչս մերժեց աշխատանքս, որովհետեւ հոն կը մատնանչէր Թէ Ձ. դարու կերպարուես. ար իր գաղաթնակէտին կր հասնի Մայոլի գործերուն մէջ, որուն մասին հրատարակիչս այն ատեն լսած չէր։ Ինծի տեղեկացուց նել պատմունիւնը այս ձեւով չեն գրեր : Այս ըսած ատեն իր ձայնին չեչտր յարեւնման էր իմ ներջին գրաջննիչիս գործածած չեչտին, երբ առաջին անպամ ըլլալով տեսած էի Մայոլի արձան մր՝ Միջերկրականեան աշխարհին հետ իր ուլութեան այնպիսի վիճակ մը առկայ է, նեցած յարակցութիւններու Հանդաման...

(Tup. 54)

SUZUS V. LPA. BUPSCULUE

(Tup. U. 50+6)

րսալ հետեւեալը. .. Երեւանի մեջ Ապրիլ 24-ին տեղի ունեցած էր ցեղասպանութեան նրրույիցու ըստերուած ժամավումար մբ, որուն մասնակցած էր հր մէկ բարեկամը։ Այդ բարեկամը պատմած էլ որ Համադումարի ընթացջին կարդ մր Հայեր երախտագիտունեամբ յիչած էին այն Թուրջերը, որոնք 1915-ի այդ նեղ օրերուն օգնական Հանդիսացած էին կարդ մը Հայերու։ Ուրեմկ ինք այ Հետաքրքրուած էր այս նիւթեով ։ «Իմ ընտանիքս ալ դոհեր աուած է, ըսաւ ան։ Միչա կը մտած է թե արդեօք ինծի ի°նչ կ' բնեին եթե Հոն երթայի։ Ցետոյ Երեւանի ջաղաքապետէն հրաւէր մը ստացայ։ Գիաէի որ փոխորիկ պիտի պայթի իմ այս այցելու թենես վերջ։ Հանրային կարծիջը լարուած է Հայերու դէմ ։ Հայկականու-செட்கேம் கோட கோர்காராட்டுக்கை கோற்ற முறைக்கை է : Մինչդեռ ես թշնամանը չտեսայ : Թրչնամութեան այ կողմնակից չեմ»:

«Բայց երթալէ առաջ կարդ մը միջոցներու դիմած էիք, չէ°»: Հանդիսավարին այս Հարցումին պատասխանելով քաղաքապետը րսաւ. -- «Երթայէ առաջ պահանչքը զգացի կարգ մը շրջանակները տեղեակ պահելու։ Վարչապետին հարցուցի։ Գացէ՛ք, ըսաւ, մեզմէ ալ բարեւ տարէք։ Մենք շատ խիստ կեցուածք չու. նինք Հայերու նկատմամբ»: Արտաջին նախարարութիւնը, ՃՀՓ-ի կուսակցապետ Հիջոներ Չերենը եւայլն, բոլորն ալ անպատենութիւն չտեսան, մեզմացումի կողմնակից եղան։ Ես երթայե առաջ, խնդրեցի որ արտօնեն որ կարսէն վերադառնամ, բայց չարտօնեցին, ասիկա այժմու քաղաքականութեան ներհակ է, ரயிம் :

Ապա հարցուեցաւ որ ցեղասպանութեան நாடியழக்யம் யுழுக்கும்கிக்கிற யாயடுவடி கிறுդուա⁶ չ էր ։ Չափան սապէս պատասիսանեց այս Հարցումին:

«Nz, Szynemo zfp: Udfanephp ymցինւք, խատրան գացինք, հանդեսներու գացինք, պաշտօնական վայրեր գացինք, ինչո°ւ պիտի չերթայի նաև Յուչարձան եւ Հոն մեռեալներու նկատյմամբ յարգանը չցուցարերէի։ Ես անպատեհութիւն չաեսալ : Իսկ եթէ ամէնէն շատ ընհաղատւած կէտը այս այցելութիւնն է, ըսեն որ իմ այդ այցելութիւնը Թուրջիան պարտաւորութեան տակ չի ղներ, անձնական նախաձեռնութիւն է։ Ես Հայաստանի ժոգովուրդին հետ հաշտուիլ կ'ուղեն, դիտեմ որ թշնամի չենք իրարու : Անկէ ան. դին ամեն մարդ ինչպես կ'ուղե Թող այդպես մեկնարանե»:

Would munityme nonte thung. Mantodly որ յիչեցուց որ Կիւրպիւզ Չափան հաչաութեան արտայայտութիւններ կ՝ունենայ եւ անոնց դէմ բան մր բսել կարելի չէ : Ան ըսաւ որ Հայերու հետ Թուրջերու միասնութերւնն ու բարեկամութերւնը, մինչեւ իսկ եղբայրութիւնը դարեր տեւեր է։ Այս երկար յարարերունիւններու ը *թայջին կարճատեւ պատերազմի չրջան*

մը կայ միայն ։ Անակով իր երկարաչունչ խոսակցութեան ընթացջին գրուագներ յիչեց անցեալէն, ըսաւ որ առաջին անդամ Թուրքերն էին որ հանչցած էին Հայ ժողովուրդին ազգութիւնը ու եկեղեցին եւ տակաւին Հասարակաց չատ բաներ կային։ Ասիկա անցեալ մին է գոր չենք կրնար զամրիւղ նետել, ըսաւ ան եւ չարունակեց. «Բայց մօտիկ անցեալի մեջ խստութիւններ կային։ Ես միջոց մր խորհրդային Միութեան մէջ մնացի, Հայաստան ալ երթալ ուզեցի։ Գիտութիւններու Ակադեմիան չարտօնեց։ Նազըմ Հիքմէթն ալ բոլոր հանրապետութիւնները գացած էր, բայց Հայաստան չէր կրցած երթալ։ Եթէ հիմա Թուրքերը Հայաստան կրնան երթալ, եթէ հիմա մեղմացում մր կայ, կր նշանակէ որ լաւ նշան է այդ։ Միայն թէ կարգ մը կէտեր կան: Այսօր մեռեալներու նկատմամբ կառուցուած Յուշարձաններու այցելութիւնը մարդասիրական արարք կրնայ նկատուիլ։ Բայց այստեղ հարցը ձեռք առնելու է միւս ազդակներու հետ ունեցած յարաբերութեան տեսակէտէ։ Նախ նկատի առնենք որ ատիկա ցեղասպանութեան Յուշարձան մբն է։ Մէկ մըն ալ նայիլ պէտք է թէ փոխադարձութիւն կաշյ, ատոր նման յուշարձան մը մենք ալ ունիշնք։ Հայերու յուշարձանին վրայ ցեղասպանութիւն բառը կայ։ Այս բառը որոշ իմաստ մը ունի: Կառավարութեան մր կողմէ դիտումնաւոր կերպով ազգի մը, հաւաքականութեան մր բնաջնջումը կը նշանակէ։ Այսպիսի բան մը պատմութեան մեջ շատ քիչ պատահած է։ Գերմաններու օրինակ մր կայ։ Բայց Հայերու պարագային այսպիսի հարց մր չկայ, չկայ փաստ մր այն մասին թէ

2U84U4UV auqus

UL8 UM

ኒጊታ ԽበቦՀቦԴԱՐԱՆԻ Ա. ՆԻՍՏԸ bh ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒ կԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Burtha 2-իր , The Amagud he mumble նիստր գումարած էր ԼՂՀ-ի նոր Խորհրդարանը որ ունի 33 երեսփոխան ։ Նախագահ կարէն Բարուրեանի չնորհաւորութիւններէն ետք ընտրուած են խորհրդարանի մնայուն յանձնաժողովները որոնց թիւր 8-էն իջած է 6-ի, իւրաքանչիւրը բաղկացած հինդ անդամ է, ներառեալ նախադա եւ քանասուման։ Փար ճուբանիսւնգրողն կատարուած է վեց նախաղագներու ընտրութիւնը որ տուած է հետեւեալ ար-ரிடியும்.

1 · . «Մանդատային, պատղամաւորական պարկեչաութեան, մարդու իրաւունջների եւ ազդային փոջրամասնու-Թիւնների յանձնաժողով» - նախագահ՝ Ա,ոտ Սարդսեան (287 .- ի նախկին անդամ, ներկայիս անկուսակցական):

2. _ «Պաչապանութեան, ազգային անվատնդութեան, պետական չինարարութեան, իրաւունքի եւ օրինականութեան լանձնաժողով» - նախագահ՝ Լիտիա Սարդսեան (դեկավար «Ռուս - շարաբաղեան բարեկամութիւն» կազմակերպութեան) ։

3. - «Արտաջին յարաբերութիւնների, միջխորհրդարանական կապերի եւ լրաաուութեան լանձնաժողով» - նախաղահ՝ Վասիլի Աթաջանեան (Կ. Բաբուրեանի ըաղաքական Հարցերու նախկին խորհրըquilinh):

4. - «Ս.գրաբային, Հողամ չակութեան, եւ գիւդի դարգացման Հարցերու յանձնաժողով» _ Նախագահ՝ Արթուր Սարգսեան:

5. - «Sumbunifitanh, upunsth, Sp. նասների եւ վարկերի յանձնաժողով» . նախաղահ՝ Անդելինա Յովսէփեան։

6. - «Կրթութեան, գիտութեան, մշակոյթի, առողջապահութեան, մարմնամարզի եւ ընկերային Հարցերու յանձնաժողով» - նախագահ՝ Արկադի Սողոմոն-

(Cruevareu)

(3m1hu 18 / 19)

ԱՌԺԱՄԵԱՑ ԴԱԴԱՐ

Bուլիս 18-էն ակսեալ երկու չարթեուան թիւնները։ Ասոր պատճառն է Խրամ գետի ներու միջոցով, լիթրը՝ 196 գրամէն։

պետութիւնը այսպիսի որոշում մը տուած լլլայ : Պատերազմեն վերջ երբ պարտուեցանք, այդ փաստերը շատ փնտռուեցան, բայց չգտնուհցան։ Մենք ալ արխիւները բացինք ։ Անգլիական արխիւներու տուեալներն այ ոչինչ փաստեցին։ Այս պատճառաւ ցեղասպանութեան բացատրութիւնը ընդունելի չէ մեր կողմէ։ Օրինակի համար Արամ Անտոնեան զանազան լեզունե. րով հրատարակեց գիրք մը որուն մէջ յիսուն փաստաթուղթեր կը յիշուին։ Թուրք գիտնականները մի առ մի քննեցին զանոնք ու հաստատեցին որ անոնք կեղծ էին, թուղթէն մինչեւ կնիք կամ ծածկա գիր ու բովանդակութիւն։ Անշուշտ պատմութիւնը փաստաթուղթ կր պահանջէ։ Երբ այս կէտր երեւան հանեցինք, բարկացան մեզի:

«Անշուշտ պիտի ընդունինք որ այդ շրրջանին չար բաներ պատահեցան, նպանդ. ներ, ոճիրներ գործուեցան, բայց ցեդասպանութիւն՝ ոչ։ Հայերը շատ հան գրստօրեն կը գործածեն ցեղասպանութիւն բառը։ Ամերիկայի մեջ բազմաթիւ յուշարձաններ կան, վրան 1.5 միլիոն զոհի մասին կր խօսուի։ Մինչդեռ Օսմանցիները այդ շրջանին վստահելի մարդահամարներ կը կատարէին։ 1914-ի մարդահամարին համաձայն, 1.294.000 Հայեր կային։ Ի՞նչպէս կարելի է խօսիլ 2.5 միլիոն ներկայութեան կամ կորուս. տի մասին։ Ֆրանսացի կին պատմաբան մր երեք յօդուածներ հրատարակած է,

երեքին մէջ ալ տարբեր թիւեր կուտայ։ Ամեն անգամուն քիչ մը կր բարձրացնէ Phil: bu hable how boutgui ni gaig տուի այս հակասութիւնը։ Դուն ոշւրկէ գտար այս թիւերը, հարցուցի։ Հարկաւ որեւէ պատասխան չստացալ : Հիմա հարցր սա է. որքան ատեն որ թշնամիները զիրար չեն հասկնար, հարցերը չեն կրընար լուծել» :

Կիւրպիւդ Չափան այստեղ միջամտեց ու ըրաւ սա խորհրդածութիւնները.

«Հայերը Սահմանադրութեան մէջէն ցեղասպանութիւնը ջնջեցին, Յուլիս 5-ին ընտրութիւն րրին։ Հրաւիրեցին, հաշտրւիլ ուզեցին։ Ըսին որ թշնամանք չունին։ Դաշնակցութ-իւնը փակեցին։ Ճիշդ է որ մոլեռանդ Գաշնակներ կո շարունակեն թշնամական վերաբերում ցոյց տալ, բայց Հայաստանի Հայերը գիտեն որ խելացի գործը դէպի դուրս բացուիլ է։ Այսօր խելացի դեկավարութիւն մր կայ Հայաստանի մէջ։ Մեր ժողովուրդը կր կարծէ որ եթէ Հայերուն հետ համաձայնինք անոնք մեզմէ հող կր պահանջեն։ Երբ ըսի այս բանը, հայ ղեկավարները խնդացին, անոնք այ ըսին որ իրենց ժողովուրդն այ իր կարգին կը կարծէ որ եթէ Թուրքերուն հետ հաշտուին, Թուրքերը զիրենք կր ջարդեն։ Մեր այցելութիւնը դիպուած մըն էր։ Ըստ ոմանց, մենք փորձաքար եղանք, ըստ ոմանց ալ հայրենադաւ։ Ես այսպիսի բան մր չեմ տեսներ»:

(Tup. 1)

h 3heusu4

Տիկին Մատյեն Փափագեան 1000 ֆրանը կը նուիրէ «Ցառաջ»ին իր սիրելի ամուսնոյն՝ Գէորգ Փափագեանի մահուան 8-րդ տարելիցին ի յիչատակ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ 20303 AUSUNFACUL 4411.761 1915 - 1923

Փաստագրական ժապաւկնի մը համար որուն նիւթն է «Հայոց պատմութիւնը 1915 - 1923, պատմուած՝ Սփիւոքին կողմէ» կը վատուրն վերապրողներ՝

. Վանի ապստամբութենեն

- Ապրիլ 24-ի Պոլսոյ ձերբակալու Թիւն-

Տէր Ձօրի տարադրու թենկն

- Որբանոցներու մեջ որբերու Հաւաքեն

- Կիլիկիոյ պարպումեն

. Անատոլուի տարադրութենկն

. 26 henrihm spatisti

սնորը անադանին նենոր տաագրես ինբրո պատմուներներ: Հետաբրջրուող անձերեն կը խնալրուի կապ Հաստատել Միրեյ Գալուստեսակի հետ՝

25, rue Robert Jumel, 93250 VILLEMOMBLE Zhamamjh . .

> 48 - 54 - 08 - 54 Հեռապատճեր. 45 - 28- 05 - 44

կամուրջի հիմնական նորոգութեան աչխատանքը ։

ՎԼ. ՇՈՒՄԵՑԿՈՑԻ ՀԱՑԱՍՏԱՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսաստանի Դաչնակցային խորհուրդի նախագահ Վլ. Շումեյկօ Յուլիս 15-ին աչխատանքի այցելուԹեամբ Հայաստան գացած է։ Ան տեսակցութիւններ ունեցած է Բ. Արարջցեանի եւ Լ. Տէր - Պետրոսեանի հետ ։ Քննարկուած են Ռուսաստանի եւ կովկասեան Պետութեանց յարարերու-[ժիւնները, չրջանի իրավիճակը եւ անոր առընչուող քաղաքականունեան Հարցեր: Նախջան Մոսկուա վերադառնայր, ան Հանդիպում մըն ալ ունեցած է մամուլի ներկայացուցիչներուն հետ ։

ԻՐԱՆԵԱՆ ԿԱԶԸ 24.04.0

Իրանեան հեղուկ կացի Բ. մասը որ կր չրչանի մր Համար ընդմիչուած են Վրաս- բաղկանար 100 Թոնէ, Հայաստան Հասած տանի տարած բով Հայաստան փոխաղրու- է։ Պիտի վաճառուի կազի տնտեսու Թիւն-

TREPUTE

U. BALLUTULU-UUPSha **OUTTO**

կիրակի, Յուլիս 23, Վարդավառ, Տոն Պայծառակերպութեան Քրիստոսի Աս. տուծոյ Մերոյ ի Թափօր Լերինն։

Սկիդը Ժամերդու ժեանց՝ ժամը 8.45: Պատարադ՝ ժամը 10.30-ին։

Այսօր, Եւրոպայի կաթողիկոսական Պատուիրակ և Փարիզի Հայոց Առաջնորդ ியமையும்பு தி விளிழ்வயுத் வாய்டு, நிறு.

րութեան չորս աստիճաններ պիտի չնոր. ՀԷ՝ Կոմիտաս Գերըդեանի, Կարօ եւ Թոր. գոմ Կարապետեանի։

Մ.պա «Ճալու Գիրք»էն առաջ՝ Սարկա. ւագ պիտի ձեռնադրէ՝

Ուրարակիրներ՝ Անդրանիկ Ավթունեա. նր, Գամեր Գոչեանը եւ Գրիդոր Ահարոն. եանր:

ԾԱՆՕԹ . -- Այսօր Հոդեհանդիստ չի կա. ատրուիր:

Երկուշաբթի, Յուլիս 24, Բ. օր Վարդա. վառի : Յիշատակ Մեռելոց :

Մ.յս առ թիւ, Փարիզի Ս. Ցովհաննես Մկրաիչ Մայր Տաճարին մեջ, ժամը 10-ին, պատարագ կր մատուցուի, որու աւարտին կր կատարուի հողենանդիստ «վամ համ. րեն ննջեցելոց»:

U. BUYNE - LIMI

կիրակի, Ցուլիս 23, տօն է Վարդավառի։ Այս առ թիւ Լիոնի Ս. Ցակոր Մայր Եկեդեցւոյ մէջ Եպիսկոպոսական պատարադ կը մատուցուի ։

Օրուան պատարագը կը մատուցանկ և կը քանանք,

ՆՈՐՎԱՆ ԵՊԻՍԿ. ՁԱՔԱՐԵԱՆ Հայր. Պատուիրակի Փոխանորդ Լիոնի եւ Շրջակայքի

BULLUVATUA BUATU UUSC byblb8h UTTOFEL

կիրակի , Յուլիս 23 , Ժամր 10-ին Vujp bykykgen, Ut9 կը պատարագէ եւ կր քարոզէ՝ QUSP4 4PP. UP 6SPF 6UL Երկուշաբթի, *Յուլիս* 24, Մեռելոց, ժամր 10-*ի*ն

Մայր Եկեղեցող Մեջ կը պատարագէ եւ կը քարոզէ ԵՓՐԵՄ ԱԲԵՂԱՑ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ ዐԳበሀՏበሀ 1-էՆ TVA-Ն 18,60%-ԷՆ 20.60%-h

«BUALL»h

ընթացիկ ազդերու սակագինը

600 (723,60) Tuhungn (603,00)500 Lngbhwlighum (603,00)500 Շնորհակայիք (603,00)500 Հարսնիք-Նշանտուք 500 (603,00) Thinkin

ինչպես կը տեսնուի, առ այժմ աև փոփոխ կը պահենը ազգերու սակա. 4/1 p:

Բոլոր ազդերու սակերուն վրայ հարկ է աւելցնել 20,60% ԹԷ.ՎԷ.Ա (யடிர் . முனினர்கும் ஆர்க் நெய்கு . மீயா **У**шрр) :

Այս գիները կը վերարերին մէկ ան գամ հրատարակելի ազդերու, ժիր हिम्द की दे कि कारमानि मिट्टामि (52 mal) մագազդներու պարագային եւ 1/8pt (12-13 տող) քնացեալին։ Unbempuluh be mil Suhnegnetik. bur emymb ' dinger Aphle fal.

¿ne damin :

imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris SIRET : 51027317 A Commission Paritaire: No 55935

nhreup ցրելիՍ 21 VENDREDI 21 JUILLET 199

IE NUMERO : 5,00 F

EUPULE RHOUSEPILE (1925 - 1957) HARATCH

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F

> — FAX: 48. 00. 06. 70 — C.C.P. PARIS 15069-82 E

የԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 \$. (2mpmp-mhus mnmfnld) .. 2mmp , 5,00 \$.

8004 SUPh - ԹԻՒ 18·639

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

69° ANNEE - N° 18.639

ԹՐՔԱԿԱՆ ՀԵՌԱՏԵՍԻԼ

ZUBERFORE MUREPHARALITERA ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ BUBSUALP

ԿԱՐՏԱՑԱՑՏՈՒԻՆ կ. ՉԱՓԱՆ, Թ. ԱԹԱԷՕՎ **ԵՒ Է. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ**

(Բ. եւ վերջին մաս)

Արտայայաունլու կարդը նկած էր Էթեիչն Մահնուպետնին ,որ յայտագրին բերաւ խիգախ ու ուչագրաւ մասնակցութիւն մր ։ Ան առական չահեկան մեկնաբանութեան ենքարկեց այս Հարցը, ըսաւ որ *ինւ*ք ալ ցեասպանութեան բառին ճչգրտութեան չի աւատար, բայց սպանդ մր կատարուած կրեւ ատիկա պատահած էր անոր համար արջանի իշխանութերւնները օգտակար ատած էին Հայեր ձերբագատիլ : Մահապետն ընդհանուր գիծերուն մէջ սապես արտայայտուեցաւ.

«Ես իմ տեսակէտներս պիտի ըսեմ : Այս կանն բևե ի, անգանգուի , անանատուսն բրե այիլ ղէպի պատմունքիւն : Հոս կարգ մը իւեր կարդացուեցան բիչ առաջ։ ՄՀ4 կիոն, երկու միլիոն, երեք միլիոն : 2...ազան մեկնաբանութիւններ ընող մեծ թիավ պատմաբաններ ու մարդիկ կան ։ Բայց ացեալի մէջ պատանած պեպքերը կապ ույի այսօր սա կամ ևա գրողին ըսածին Im: Acptil's uting & Sumbtile By house արտի նայինք այս խնդրին: 6Bt անարան որոչ կաղապարներ չենք փրնաերեւ եթե պատրաստ ենք պատմութիւարձեալ արժեւորելու, այն ատեն տեղ կրնանը հասնիլ:

Էպջերուն մերձենայու երկու ձեւեր . Հատկնալ զանոնը, եւ իմաստ մր փոխել Հայերը: անոնց։ Մարդիկ չհասկնալը վը նաերարեն : Ոմանը ալ Հակառակը : Շատեր ամբը սև արձբայն նքնայ այր իրչ սև թենք կ'ուղեն որ ըլլայ: Երկու կողմն ալ արակես մերձեցու ույս Հուրցին։ Երբ դիացինը կ'ընէ, դուն ալ պաշտպանութեան արիքը կր դգաս: Մէջաեդր կարդ մր աստաթուղթեր կան: Թաքվիմի Վէջա-Bl 452 Philip monius to: Պատերադեն վերջ, դատավարութիւններ եղած են, որոշ պատասիսանատուներ դատապարաըած են։ Եթէ Հարցը ցեղասպանութիւն թաղ գործածելու Հարց է, այդ տարբեր: ես կը հաւատան որ եղածը ցեղասպանուին չ : Բայց Հարցը այսթան չ է : Հարցը իայն տեղահանութիւն ալ չէր : Տեղահաանիան բանը ունիչ օնէրերին իային: արիլին Հայ Համայնքի առաջնորդները արրակալուեցան, աւելի վերջ ապրանջնեիս գրաւման օրէնըներ Հանուեցան, աւեկ վերջ ալ աբաղըը կիրարկուհցաւ : Հիմա And ? emulyment bet betuge pamen min

շարդիսավարը դիչագաբո ու նոտւ ոև purhopul aff mluter the aprountly let իստորած մր եղած է։ Միայն ցեղասպա-In the punt t up to depotach : Fully ասանակերն սև հանուրարերք ասան հոսւիր անաանասուներությերն այն հետանումը բիուն, որոնը մասնակցած էին այս շրջա-

Այս մասին մէջ ցուցագրուեցաւ Ծիծեռարարերը այցելութեան ժապաւկնը, ինչ գեղեցիկ հայկական երաժ չտունիւն և իր ախուսեր: Մեջընդմեջ խստեցան հարեր Աղչամ , ՃԷսկիդ Չանտար եւ Օրալ արչար, երեք նառեսուրբեն: բևբեր ան անադահարարարը անատվայասթիւններ ունեցան ։

Թաներ Ազչան ըսաւ որ այս այցելութիւնը ժէսթ մըն էր, անոնց ցաւր բաժնելու չարժուձեւ մը։ Պատմութեան հետ Հաչառւիլ պետք է, ան որ չի կրնար Հաչտուիլ իր պատմութեան հետ, կր տուժ է, կը տառապի ։ Մենք մեր Հանրապետու-Թիւնը մեծ ցաւերով հիմնեցինը, Թերեւս այդ պատճառով նախա . Հանրապետական շրջանը յիջել չենք ուզեր։ Ամեն պարագայի Հայերու հետ հաչտութիւնը պայ-

ձէնկից Չանտար ըստւ որ իրենք իչխանութիւններու տեղեկութեամբ էր որ գացած էին Հայաստան։ Ան ձորեց Թե բայլ առ քայլ յառաջդիմութիւն մը եթէ բլլայ, Հաւանաբար մօտ օրէն դուռներն այ կը րացուին : Հայերը կը մերժեն որոչ ամ-րաստանու Թիւններ : Երբ ՓՔՔ-ի դործակցու թեան մասին կը խօսիս, անոնը դարմանքով երեսդ կը նային ու կ'ըսեն որ ΦՔՔ-ի հետ կապ չունին : UUULU.-ի հետ ալ նոյնը : 21-րդ դարուն չատ մօտիկ ենք : Այնպիսի զարգացումներ կան , զորս չենք կրնար անտես առնել։

Օրալ Չալըչլար որ չատ խանդավառ ապաւորութիւններով կը խօսեր, ըսաւ որ ուրիչներու յարգանը ցուցաբերելը պայման է։ Արեան զատի պէտը չկայ այլեւս։ Հայերը ժատեցին ՓՔՔ-ի հետ գործակցութեան մասին պնղումը, ըսին որ անցեալ տարի ՓՔՔ-ականներ ձերբակալեցին սահմանին վրայ, անոնց մէջ երկու Հայեր ալ կային։ Այսինքն անոնը ըսել ուզեցին որ ՓՔՔ-ն չեն Հաստատեր։ Ցստակ է որ Հայաստան մեզի հետ հաշտուիլ կ'ուղէ:

Լրագրողներուն արտայայտութենկն վերջ Անակօվ ըստւ որ այս պատղամները լաւ պատղամներ են ։ Բայց ան դարձեալ օրինակներ աուաւ անցեալէն։ Ցիչեց որ Կարօ Փաստրրմանեան խորհրդարանի մէջ երեսփոխան էր, յետոյ զօրագունդեր հիմնեց ու կռուեցաւ : Տակաւին ուրիչ փասահր այ Թուեց : Ցիչեց Պօղոս Նուպար Փաշային մէկ նամակը : Այս բոլորեն այն արդիւնքը կելլէ որ Հայերը Արեւելեան Ճակատի վրայ կազմակերպուեցան ու պատերազմին մասնակցեցան Ռուսերու կողմեն : Հայերը իրենց գիրքերուն մէջ կր պատմեն Թէ ի՞նչպես ըրին այս գործր։ Բազմաթիւ պատմարաններ ընդունեցան որ Թուրբերը ստիպուեցան տեղա-

Այստեղ Մահճուպեան դարձեալ ըրտո աեղին դիտողութիւններ ու խելացի վերյուծումներ։ Ան ըսшւ որ Հայերը այլեւո ին ընտրոչման ստիպողական դիրքի մեջ էին Օսմանցիներու գիմաց։ Շրջան մրն էր, ուր բոլոր կապերը փրխած էին եւ այլեւս ամէն ինչ արտօնեալ կը նկատւէր ։ Բնական էր որ քանի մր հազար մարդիկ անցնէին Ռուսերուն կողմը : ԵԹԷ այդ չրջանին վրայ խելացի ակնարկով նայինւք, պիտի ըսենք որ Օսմանցիները ուդած են որ այլեւս Թուրքիոյ մեջ ուրիչներու խաղալիկ դառնալիջ խմբակներ չմնան ։ Օսմանցիներու չահը կը պահանջեր որ Հայերը հեռացուին։ Կար նաեւ բրիստոնկութեան խնդիրը։ Թուրք աղգայնականութիւնը իսլամութեան վրայ հիմնուած ըլլալուն համար, քրիստոնեութիւնը տարբեր աչքով կր դիտուի : Սաիկա այդ կողմեն եթե դիտուի, խելացի ու իմացական մերձեցում է։ Այս մաածումին բանալին սա է. եթե երկրին մեջ Հայերը չրլյան, աւելի յալ է։

Մահուպեանին այս խոսքերուն իբրեւ առարկութիւն, հանդիսավարը հարցուց որ եթե կորւներն ու հրոսախում բերը չըլլային, Օսմանցիները զարձեալ պիտի գիմէի°ն տեղագանութեան ։ Մահճուպեան պատասխանեց որ այդ Հարցումին պատասխանել կարելի չէ, որովհետեւ կարելի չէ հարցապնդումի ենթարկել պատմութիւնը։ Հանդիսավարը, ակնարկելով քրիսասրգուները արդ արդ եր եր ատանուար արտայայտութեան, յիչեցուց որ Օսման. ցիներու չրջանին Տէվչիրմեներ կային: Մահչուպեան պատասխանեց որ Ապաիւլ-

(Tmp .p 7 . 12)

Waunhl

«COURRIER INTERNATIONAL»

(20-26 Juillet)

ARMENIE:

Lettre d'amour à la Turquie

Միջազգային մամուլի չահեկան ծաղկաջաղ մր ներկայացնող այս չաբա-Թաթերթը Թուրջիոյ ուղղուած «Սիրային նամակ մր» հրատարակած է արտատպելով «Ճում հուրիյե Թ» էն (որու Թուականը չէ տուած սակայն) ։ Նամակը ստորադրած է Լեւոչ Տէր-Պետրոսեան։ Նա. մակին բնագրին կողջին, Թերթր կը գրե թե Bուլիս 5-ին, Հայերը հանրաբուկով ընդունեցան իրենց Սահմանադրութեան մէկ բարեփոխումը (ինչ որ սխալ է) եւ ուրկե վաարեցին, ի մեջ այլոց, որեւե յիչատակուներւն այն ցեղասպանունեան որու զոհր եղան 1915-ին, Թուրբիա ։ Այս ջնջումը -- գարմանալի երբ ծանօթ է որ այս ցեղասպանութիւնը, միչա ուրացուած Թուրքիոյ կողմե, կարեւոր է Հայերուն Համար. իր բացատրութիւնը կը գտնկ Հաւանարար Երեւանի բաղձանջին մէջ, Անգարայի հետ իր յարարերութիւնները բարելաւելու։ Իբրեւ փաստ, Հրապարակային այս նամակը, զոր Հայ նախաղահը՝ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան ուղղած է Թուրքիոյ եւ որու կ'արձադանու «Ճումհուրիյէն» օրաներնը:

Աւելորդ չէ Թերեւս աւելցնել որ Թեր-**Թին խորագիրը չատ գրգռիչ է եւ բնաւ** չի համապատասիաներ նամակին խիստ դիւանագիտական բովանդակութեան ։

«Սկիզբը, երբ մեր անկախութիւնը Հրո. չակեցինը, մեր յարաբերութիւնները լաւ ուղղութեամբ կ'ընթանային, բարի դըրացնութեան յարաբերութիւններու զարկ կու տայինը, փոխաղարձաբար։ պես գիտեք, յետազային ասոնք աւրունդան Լ. Ղարաբաղի դէպքերով։

«Վերջերս, Թուրքիոյ կողմե գրական նչաններ կը ստանանք եւ ուրախ ենք ատ-45 : Լ. Ղարաբացի հրադադարը 14 ամիս է կը տեւէ : Կը խորհինը որ , այն ատեն , Թուրջիա զգացական ձեւով Հակազդեց Ղարաբաղի Հարցին նկատմամբ: Այնուամենայնիւ խուհեմ եւ չափաւոր մնաց։ Ըսինը (Թուրջերուն) որ պէտք չէր կապ Հաստատել Երեւանի եւ Լ. Ղարաբացի ղէպքերուն միջեւ, փորձեցինը դիրենք համոգել, բայց՝ ապարդիւն։ Այսօր, սա H'neghat put, Prepphage-

1 :- Ոչ Հայաստանը ոչ այ Լ. Ղարաբաղր պիտի խախտեն հրադադարը վերսկսելու համար պատերազմը:

2 .- Հայաստան եւ Լ. Ղարաբաղ նոյն դիրքը չունին բոլոր հարցերուն նկատմամբ։ Լ. Ղարաբաղի ղեկավարները պա-Հանջըներ ունին որոնը չատ աւելի հեռու կ'երթան : Վճռած են իրենք որոշել իրենց ձակատագիրը։ Հայաստան չատ աւելի չափաւոր է :Իրենց չափ անզիջող չենք։ Անչուչա, չենք կրնար իրենց անունով իրենց ապադան որոշել, բայց, ինչ որ կարելի է կ՝ընենք համոզելու համար զիրենք որ չափաւորեն իրենց պահանջըները։ Ինչ որ կարեւոր է այժմ , վստահութիւն հաստատելն է Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ։ Այդ չրջադիծին մէջ է որ միջամաեցինը պատերազմական գերիներու փոխանակման, դրական գոր. ծրն թացին մեջ:

3. Թուրքիոյ նկատմամբ մեր դիրքը

ornhus 76986CC

RUCH UC SALAL

ՊՈՍՆԻՈՅ մէջ կացութիւնը նոյնքան ողբերդական կը մնայ։ Ձեփայի դրեխե աէր դարձած էին Սերպերը Յուլիս 20ին եւ վերջնագիր ալ տրուած էր կորածէի մահմետականներուն : Ֆրանսա կ'ուգէ 1000 գինուոր գրկել պաշտպանելու Համար քաղաքը եթե Ամերիկացիք փոխաղրական միջոցներ արամադրեն ։ Ժիււիկ խիստ ոճով արտայայտուեցաւ ամերիկացի ծերակուտականներու նկատմամբ որոնը դասեր կու տան ։ Աբրայ Փիէր (86 տարեկան) եւ նախկին նախարար՝ Պ. Քուչներ Սարայեւօ գացին : Թուգյայի բրնակիչներն ալ չեն ծածկեր իրենց բարկութիւնը ՄԱԿ-ի գեն:

ԵԼՑԻՆ ԵՒ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏ՝ Չերևոմիրդին Ձէչէնիոյ համար երկու «կողմերու համար ալ ընդունելի կարդադրութերւն մր» դաեր են, ըստ ռուս պատուիրակութեան պարագլուխին։ Այս կարգադրութիւնը կը նախատեսէ լայն ինքնավարու-செட்டு மீழ், யுய்கியுவிக்கு விருக்குக் Price սաստանի հողային ամբողջականութեիւնը:

ԼՈԶԷՐի նահանդի Մանա քաղաքի քազաջապետն ալ հետեւելով ուրիչներու արգիլեց մուրացկանութիւնը թաղապետական Հրամանագրով։ Հակառակ բողուներու, չարժումը կը տարածուի:

DALPOAL

Ա. եւ Բ. դասակարդի մրցումներու վերաժուտր կատարուեցաւ Յուլիս 19-ին (մէկը՝ նոյնիսկ 18-ին) ։ Վալանսի Հայ Մարզականը,որ կը մրցի

6. դասակարգին մէջ, 0 - 0 արդիւնք մը արձանադրեց Շաթօռուի հետ, այս վերջնոյն դաչաին վրայ:

անփոփոխ կը մնայ։ Սապես կ'ամփոփուի. - Նախապայման չպահանջենք պահպանելու եւ զարգացնելու համար մեր յարաբերութիւնները։ Այդ մակարդակին վրայ, չստեղծենը հարցեր որոնց չուրջ կրնանք վիճիլ ապաղային աւելի առողջ մ թաղորաի մր մէջ: Հիմակուրնե, կապեր Հաստատենը մշակոյնի, տնտեսունեան, դրոսաչրջիկութեան, մարդական եւ այլ մարզերու մէջ, որպեսգի մեր ժողովուրդ-: մամջմած դարդի դական:

4 - Եթե, անոքիջական դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատելը հարցեր կր յարուցանէ Թուրջիոյ համար, պիտի չպնդենը։ Կրնանք այդ կէտր յետա. գային Թողուլ։ Արդեն պատրաստուած բնագիր մը կայ այդ կապակցութեամբ, կրնանը ուրեմն գայն օգտադործել ինչպես որ է կամ սրբագրել, թայց են ե այդ բնադիրը կրնայ հարցեր ստեղծել Թուրբ կառավարութեան, այն ալ կրնանք կողմ ձգել։ Կր խորհինք որ, անժիջականօրեն, անան է որորդն այր հարբևով սևորն իրազործելի են։ Բարեկամական եւ սիրալիր մեր զգացումները կը փոխանցենը [ժուրք ժողովուրդին:

LEHAL SEP-ABSPAUBULD

TEPPULPE որդես Գրևկննութեւն

Վերջերս, «Ցառաջ» կր տեղեկացներ Թե մեռած է Քրիսներան Փինս, ֆրանսացի նախարարը որուն 1956-ին գիմած էին Ֆրանսայէն Հայաստան ներդադԹողները գուրս գալու համար «սոցիալիստական դրախա» էն : Այդ դիմումը առիթ եղած եր, որ Շաւարչ Միսաբեան գրեր «Հայրենիջը պանգոկ չէ» խորագրուած իր նչանաւոր խմրագրականը։

Ներգաղթը։ Երեսուն տարի ետք, ներդաղթին չրջումը տեսաւ Սփիւռբը, երբ ներգաղթողներէն չատեր ու իրենց ընտանիջները չունչը առին Արեւմուտը, ջանգի չէին կրցած համակերպիլ Հայաստանի

իւրայատուկ պայմաններուն։

Անչուլա, դժուար է Արեւմուաքի ծայրեն, ուրկե մատներով հաչուող Թիւով ընտանիջներ մեկնեցան Հայաստան, ներգաղթի մասին գրել։ Ո՛չ ժամանակակից ենք գէպքերուն, ոչ ալ այդ մենոլորաին շունչը եղած է մեր շուրջը:

Եւ, ի հարկէ, հիմա ներդաղ եր շրջանի վերջերով չէ որ կը կոտաանք հոս ու հոն, այլ՝ հակառակ երեւոյթով, երբ բացւող որեւէ Թերքի մէջ կը տեսնենը հեոուէն թե ռօաէն ծանօթ արուն դն, ոն ին ամբողջ կեանքը Հայաստան ապրելէ ետք,

դացեր է Ֆրանսա , Ամերիկա կամ այլուր ։ 0ր մը թերեւս արտագաղթը գրակա... նութերմ դառնայ, խնչպես ժամանակին ունեցանը «պանղուխար գրականութիւն»ը: Ո՛չ նաւ նստելէ առաջ, ոչ ալ Երեւան ժամանելէ ետբ, Հայրենիք մեկնող «ադրար»ին կերպարը իսկապէս գրականութիւն մտած է։ Ցիսուն տարի առաջ պատանած հերգաղթը հուանուած չէ տակաւին. ծանօթ չենք Հայաստանեն որեւէ գործի, որ խորհրդային շրջանին Թէ յեաս աստած նքեա րբեժամեր հնչարն սնպես գրական գործ եւ ո՛չ յուչագրունիւն, աժան քարողչութեներ թե ՀակաՀամայնավար ժիսորէն անդին :

Սփիւուքի պատկերն ալ աւելի միսիթարական չէ։ Կոստան Ձարեան նորավէպ մը ունի՝ «Հայրենադարձը» խորադրով, 1940-ականներու վերջերը «Հայրենիը» ամսագրին մէջ Հրատարակուած, բայց անկե անդին չատ բան չկայ։

பூர்க், புருந்து புத்ய புயழ கமை வட புயழயկարծօրէն, աշխարհի միւս ծայրէն՝ Արժանթերնեն, հրապարակ կ'իջնե հեղինակի դն ասանիր ժինձն , սնուր ժերարսն ըիւ-**Երեր դէին ա**յուս հեր ղսանուաջ անժ ժամանակաշրջանն է՝ ներդադիլ։ Ցարակարծօրէն կ'րոենը, ջանի որ արտագաղ-Թի օրեր կ'ապրինը։ Բայց եւ այնպէս, կ՝երեւի թէ անհրաժելտ է ներդաղթը գրի առնել զայն վերջնականապես մոռնալու

Wough կր վերարերի Պետրոս Հաձեանի «Հրամմեցէք, պարոններ» զեղատիպ հաաորին, որ լոյս տեսած է Պուէնոս . Այրէս

այս տարուան սկիզբը (1)։

«Առաջին գիրք» խսսքը կ'ակնարկե գեղարուեստական գրականութեան, ջանի որ Պ. Հանեան ասկէ առաջ հրապարակ Հանած է երկՀատոր «Հայ մաքի մչակ-ներ»ը (1987 եւ 1990)՝ Հայերէն եւ սպաներեն, որ դեռ չարունակելի է, ինչպես եւ «Պարդ ջերականութիւն» խորադրով եռա. Հատոր դասագիրջերու չարք մը (1988) ։ իսկ գեղինակը բոլորովին անծանօթ մը չէ ուրիւուբեան իրականութեան մէջ. ծընած է Ճարապլուս (Սուրիա), ուսուց-չական պաշտօններ վարած՝ Տէր Ձօր եւ Հալէպ, եղած է «Արեւելը» օրաթերթի փոխ - խմբադիր եւ «Քարէն Եփփէ» ձեմարանի անօրէն։ 1970-ին հաստատուած է Արժան թին, ուր ցայսօր կը պաշտոնավարէ որպես Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ կրըթական Հաստատութեան հայերէնի բաժնի անօրէն, իսկ 1971 - 1986-ին վարած է «Արժենիա»յի (այն ատեն՝ օրախերթ) ակրագրի պաշտոնը։

Այս գիրջին տասներկու գրութիւններկն (մեկր՝ «Վերադարձ», աւելի պատ եր է քար արապատածք, իոր դիւու, «Որևնոնրկ փաչան Հայաստան գնաց», Թերեւտ լաւագոյնը, վիպակի սահմաններուն կը սնուրայ) ովարը առաջին անդամ լոյս տեսած են միջին արեւելեան Թերթերու sty («Uptilize», «Cuspph», «Finghis», «Կան թեղ») 1950 - 1960-ական թեուականներուն, եւ այսօր, բարեփոխուած տես-

քով, մէկ կողջի տակ մտած են բոլորովին րոնավայա (թուն հեսուաջ) ժոնջբնու

ընթեն ատորադրան մետիարունիրը և եաջ արասալ սեսերը վբետատել՝ ձեւով մը։ Որ ինքնին ոչինչ կրնայ նչա-րակել, ենք այս գիրջը ընկալուի որպես **Հին բաներու Նոյեան Տապան մը, կերաբ**ւած՝ դեղնած Հաւաքածոներէ փրկելու գամար դանոնը:

Բայց այս հատորին պարադան այդ չէ։ Առաջին հերքին, որովհետեւ հոս զըլխաւոր նիւթը սփիւռջանայ գիւղաքաղաջ մրն է, Հաշանարար՝ հեղինակին ծևնդավայրը։ Բոլորս գիտենք, որ հակառակ մեր բարի կամեցողութեան, ֆոլջլորային արժեւորումներուն եւ պապենական դրեն չաբոտ գ օջախիր աւբքի ճար ատևատղ «կարօտին», սփիւռքահայ մշակոյեր քադաբային է հիմնովին, հաղուաղէպօրեն՝ գիւղական (Քեսապ, Իրանի հիւսիսային հայաբնակ վայրեր)։ Իսկ գիւղաքաղա... բր, անոնց իւրայատուկ խառնուրդը, դրրեթէ բոլորովին բացակայ է մեր զգացողութենկն (գուրս ձգելով Այնմարը) եւ ևոյնիսկ պատմութենկն:

Երկրորդ, որովհետեւ այդ վայրին չուրջ ընդ հանրապես երկու ստուերներ կր դառ. նան. անտեսանելի Հայրենիք մը՝ զաղ [եր ճամ բով, եւ անոր աչջին առջեւ տարածուող անապատ մը՝ Տեր Զօրը։ Գիւզաբաղաքի բնակիչներուն կեանքը անապատով կր սկսի եւ, ձեւով մր, ներգաղթով կր վերջանայ։

Քանի որ սաքրողջ գիւղաքաղաքը արձարաժևստորագ ին ըրևահանի ի հաևաւարրբևստր մէջ։ Բայց միայն երեք ընտանիք կրցած է մեկնիլ Հայաստան ։

Գիւղաքաղաքը կ'ապրի անապատի կրրկներեւոյթով եւ կը մեռնի Հայրենիքի կրկներեւոյթով ։ Անապատր պարբերաբար կը ցցուի իրենց առջեւ, Հոս ու Հոն յայտըսւսմ աանօնիրաի շուճբնով, անահանագ Հայեր, արարացում է ազատած Հայեր։ Իսկ հայրենիքի կրկներեւոյթը կր հակա-ரார் வியிராட்டிய பட வாயராட்டுக்கும் யரர եզրին . տարօրինակ կերպով , որովհետեւ այդ Հայրենիջին ծանօթ չեն եղած երրեք, յանախ լեզուէն դուրս կ'ապրին եւ, ի ատևերևունիրը հատ հուրգ ան հատմումին, Թէ՝ Հայերն ու Արաբները իրարմ է բոլորովին դուրս ապրած են, կ'երեւի թե այդ տեսութեան գլխաւոր փորձադաչար դիւղաքաղաքը չէն։

Եւ Հայրենիքը իրենց մահր պիտի ըլլայ. ներգաղ թին ձախողու թիւնը նոր ճամբաներու դուռ կը բանայ, Հալէպեն մինչեւ Վենեցուեյա:

Գիւղաքաղաքը կեղրոնն է ուր մարդիկ անցեալի յուչերուն մէջ կ'ապրին, քաչբրչելով չուղուած առօրեայ մը, ճակատա. գրապաչա խորին կեցուած քով ։

Վերջապես, որովնետեւ խնոլրայարոյց ամէն նիւթի պէս, ներգաղթ եւս քաղաքակար հաչանկուցի աստեկայ ինրան դառնալ, սպասելի էր։ Մանաւանդ, երբ հաշուի առնենք որ Հաճեան կ՝անդրադառնայ ներդաղնի սփիւռջեան կէսին՝ ձա-խողածներուն : Եւ պատմունիւնը արդէն իր վճիռը տուած է ներգագնի կունեան, հանդամանըներուն եւ անյաջողութեան պատճառներուն:

Սակայն ատիկա փնտուողը յուսախար պիտի ըլլայ. պատմուած քները կր թե. լադրեն իրենք դիրենք, առանց Հեղինակային միջամաութիւններու։ Գիրքը կրնայ ցոլացումը ըլլալ, ինչպես Մ. Թեօլեօլեան գրած է «Դար մը գրականութիւն»ի Բ. հա. աորին մէջ, «1946 - 1948 հայրենադարձային հռուզեռին, եւ յետագայ տարիներու սփիւոքեան հայ կեանքը խողվող բարքերուն, Հայուն հայրենասիրութիւնը փերեզակային վաճառաշահութեան իբրեւ դրամագլուխ գործածող մարդոց ստոր.նութեան, ազգային մեր արժանապատ... ւութիւնը խոցոտող հաւատաքննութիւններուն, հայրը զաւկին ու զաւակը հօր օտարացնող բարոյական ոճիրներուն, բայց մանաւանդ գաղափարական իմացումնե... րու հակադրուած ատելավառ կիրքե... րուն...»։ Սակայն, ընթերցողը պիտի չգտնե այս խոսքերեն ենթագրուող «յանձնառու_» կամ «բաղաքականացած» Հատոր մը։ Ներդադթը դիւղաքաղաքի դրական

աիեղերջը պայմանաւորող իրողութիւն դնը է բւ ուչ, տաադա -- ճամաճարար Հոն- ՔՀՈՐՐԲԵ

80% If. --

«Օր մբն ալ գիւղաքաղաք եկան ակնո... ցաւոր մարդիկ։ Քարոզ խօսեցան եկե.ղեցւոյ մեջ։ Շրջեցան գիւղաքաղաքի լայն, քարքարոտ թաղերուն մեջ, ցատ... քեցին մորթուած ոչխարներուն վրայէն, տեսան բոպիկ, ապշահար լաներ, որոնք ոուպով ծածկուած հաց մր խածոտելով՝ կը վազվզեին շքախումբի չորս դին, եւ ուրիշներ՝ որոնք դռներու առջեւ կպած էին հարսներու բաց ծիծին ու կը ծծէին։ Տեսան աղքատութիւն, անգործութիւն, «պալիա»յի հագուստ եւ պարտքերու ու տոկոսի առատութիւն։ Տեսան, բաներ մբ փսփսացին իրարու, ժպտեցան։ Ցետոյ նստեցան կուքիտէնի Տիգրանին տունը եւ գրեցին անուն, բնտանիք, արհեստ, հարրստութիւն...

Ներգաղթ էր»:

Նոյնը պետք է ըսել Եղեռնի ու անապատի հետ կապուած գրութիւններու պարադային, ուր ողբերդութիւնը աղա... դակ չ , այլ՝ Թելադրութիւն ;

Գիրքին են Թահողը, ինչպես յայտնի կը դառնայ առաջին իսկ հայեացքով, անձրական փորձառութիւնը կամ յիչողու-[իւնմ է : Աւելի դժուար բան չկայ, քան այդ անձնականը գրականի վերածելու փորձը։ Ինչպէ°ս ընել, որ իրականութեան եւ փաստի Հոսքը չխեղդեն գրականու-

Այդ փորձաբարին դարնուած է «Հրամմեցէջ, պարոններ» հատորին հեղինակը եւ կրցած է այդ բախումէն ողջ .. առողջ ելլել առանց մեծ վնասներու ։

Մնալով հանդերձ դասականի ծիրին 152, Shind Ft nond, Abunnu Zushuh յաջողած է գծել ապրող տիպարներու செரம் முர் மா முடிர் கடிம் ரிமம்மானத் கைխարհի մը բոյրը, հոգ չէ Թէ ժամանակի գործոնը իր դերը կը խաղայ որպեսզի այդ կերպարները այլեւս չպատճառեն այն, ցնցումը, որ բնական պիտի բլլար ուրիչ պայմաններու տակ։

Անչուլա, «կորսուած աշխարհ» չի նչանակեր անցելապաչտութիւն, ինչ որ 4. Հանեանը կը տարբերէ Համաստեղի ու Եղուարդ Պօյաձեանի սերունդներու դե. ղադիտութենեն։ Ընդհակառակն, դիրջին առաջին երեք կտորները Հայկական փակ աշխարգ մը կը բերեն, որպես նախասփերութի ցոլացում (ԹԼեւ «Զղջումը» հայութեան հետ որեւէ աղերս չունի): Ցաջորդ գինդ կտորները կը վերբերեն րախասփիւռքին ճարմուղն, րբևժամիկ անցջով, իսկ վերջին չորսը արդեն ըս-փիւռջեան ինջնութեան եւ զգայնութեան Հարցեր կր յարուցանեն ։ Արաբացած Հայերու այդ կերպարներուն տակ, ուր մարդկային գանագան տրամներ կր խլբը-யடும், மீக்முவுக்கு படிடும் முற்காற்கு முற்ற Վրկնակներ կր գտնենք. վերջին՝ «Ճակաատանիև» անապաւագեն եաւանար երանաչ է այդ ուղղութեամը։

Տիպարներու ստեղծումին մէջ կարեւոր դեր մը ունի ժողովրդային, բարբառախառն լեզուի կիրառումը, որ միաձոյլ ամբողջութիւն մը կր կազմե հեդինակի զուսպ ու առոյգ լեզուին հետ ։

ԹԷ ի°նչ տեղ կրնայ գրաւել այս գործը ափիւռջեան գրական ընթացքի մէջ, մենջ կը դժուարանանք ըսել. դիտելի է, սա... կայն, որ մերձեցումի Թէ գարդացումի տեսակէտէն, գրեթե չգոյ «ներգաղթի գրականութեան» լաւագոյն նմոյչներէն մեկը պետք է համարուի:

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Պուէնոս . Այրէս

(1) Պետրոս Հաճեան, Հրաժմեցէջ, պարոններ, «Արմէնկրաֆ» հրատարակչա... տուն, Պուէնոս - Այրէս, 1995, 191 էջ։ 2mugh

Bedros Hadjian, Serrano 1365, 3 A, 1414 Buenos Aires, Argentina.

LIVRES RECUS

J'APPORTERAI DES PIERRES

Poèmes choisis, présentés et traduits de l'arménien oriental par Vahé Godel

MARINÉ PETROSSIAN

Editions Comp'Act, 1995.

ՍՏԵՖԱՆԱՓՈՒԼՈ

&

CTUBLE

PPPPPP FLOULEUR

Մայիս 28-ի Հայաստանի անկախու թեան տարեղարձին առթիւ Հ. 8. Դ...h Հայ Դատի Ցանձնախումբը կազմակեր... պած է ճաչ - հանդիսութիւն մր Յունիս 9-ին, Գալիֆորնիոյ Փաստաինա բաղա. քին մեջ։ Օրուան պետական հիւրը եղած է Նախաղագ Գլինթերնի Աւադ Խորհրդա. կան Ճորճ Սաեֆանափուլոս, որուն ար. ատուսանած Տառէն մէջըերումներ լոյս տեսան Պոսթերնի դաչնակցական անգլիա. տառ օրկան «Արմինիըն Ուիջլի»ի Ցունիս 17-h Phili ist ?:

կարելի չէ ակնկալել որ ներկայ ծանօի պայմաններուն մէջ Դաչնակցութեան կողմե կազմակերպուած նման ձեռնարկ մր ստանալ անկախութեան ուրախ տոնա. կատարութեան մը վշայլը եւ դառնայ յա. ւերժական մայր հայրենիք փառարանև. լու ամպիոն մր։ Ան միայն կրնայ ծառա. յել հանդիսաւորապես ըսելու եւ կրկնե. լու ծանօթ խօսքեր եւ ամբաստանութիւն. ներ Հայաստանի «իչխող վարչախումրին եւ դեկավար այրերուն» դէմ : Այդ բոլորը հասկնալի են:

Անակնկալը Սպիտակ Տան մէջ դրա. սենեակ ունեցող եւ նախագահին հետ ա. մ էնօրեայ կապի մ էջ եղող Պր. Ստեֆանա. փուլոսի ելոյթե է՝ իր դիւանագիտա. կան եւ բրոթոքուլային պատչաձութին. ներու ափսոսալի խախտումով։ Հարց կը ծագի Թէ ո՛ւր կը գտնուին պարադա յական հաճոյակատարութերւնները եւ պե ատվան պատասիսանատու յայտարարտ [ժիւնները իրարմ է անջատող սահմաննե րը։ Նախագահի Աւագ Խորհրդականի աարադային ամումը խառնաչփոթ պատ կեր մը կը ներկայացնեն, եւ հետեւաբար ին քնին բացասական ։

իր խոսքերուն մէջ Պր. Սաեֆանափա աս հորք բան եք «Որույնոևմոս հուսա ցութեան՝ Հ. Ց. Դաչնակցութեան ար լումը, աւելի քան երկոտասնեակ մր Թ թերուն փակումը, անկախ քաղաքակ ձայներու արդելափակումը եւ կասկած լի բանտային պայմանները Հարցեր կա ծարծեն Հայկական կառավարութեա յանձնառութեան՝ ի մասին ժողովրդավա, նունգրոր թո դանաքանիր ինտուրքրբնայի կ'աւելցնե. -- «Մենը կը Հաւատանը որ Հ. 8. Դ.-ն պետք է վերահաստատուի և պիտի շարունակենք այդ բանը յստակ դարձնել Հայաստանի կառավարունեան», աւելցնելով որ Ամերիկեան Վարչունեան յարարերութիւնը Հայաստանի կառավա րունեան հետ մեծ մասամը կախեպ և մնայ անոր ժողովրդավարական ակա րունըներու հանդեպ ունեցած յանձնառու

Պր. Ճորձ Սաեֆանափուլոս չատ Հա. մակրելի երիտասարդ դէմը մըն է, որ 4100 தம்டி மாமாய்கள் தொழ் மாயிழ் o. րերուն դարձած էր Սպիտակ Տան սրաժիա enfant terrible-ն : Առանց որ ինք դիտ uml' Appe mrett pen gedt gom fl dem. յինք իր յունական անունին պատճառով: Ազգային պատմութիւնները ունին իրենց անհակակչոելի հեռաւոր արձադանդնե ևն...: ընթայ նքետք բաբո սն այն արևա. ցատրելի զգացումը փոխադարձ է, կը արեւ ար ար ուրի ժաշրաքնար ծանօթներ կամ բարեկամներ, որոնցո մեկուն անունը նաեւ յիչած է։ Սակայն ոչ իրն թու ոչ ուն բերները որոք ոնուսույիու նատու մեկ անձնաւորութիւն, իշխանու **երար ոն առակջարիր վնա**ն ան ար ժնա րուի, իրաւունքը չունի աղերով գովու վուրդ մը նոյնացնելու իր մէկ կուսակ. ցունեան հետ, եւ ապա՝ տուեալ կուսակ ունբուր երդն վենագրքու ճումանու_{մար} այցակարի վջիորբև անջարբևու անիչ արասաներոր դն մեր, ոն այս արևակա յին Հայաստանի Հանրապետու թիւնն է Պր. Ստեֆանափուլոս, որ Պաղ Պատե րազմի շրջանին հացիւ ծնած պետք է նարն վերջրակարանը ժիան ան այդ : 1. հուլիչբու խոսճրևն ինչայիր հուրի Սպիտակ Տունեն, եթե երբեն ամերիկ բար վանչունիւրն ի,ումեն բերաջի

պատղան» մը ուղղել Դաչնակցութեան արակայման այնւքան փավուկ Հարցին արին, որ զերազանցապէս ներջին Հարց յեր է։ քեք բևեբն ուուշուօրանուր արջ դե որտի արտայայասուէր Փաստաինայի մեջ արատարի արվարունգրոր աօրակատարունեան», պատղանունիւնները կր պաարկերը որ արսե անտայայուրերերեր իրարերեին Միացեալ - Նահանդներ յանասատը ետևբիադարար ոբևա հաևարերունիւններուն, նորանկախ Հայասարրի աբասաներու այնտոնյար եւ ա-իրը անտեսութեան զօրացման ԱՄՆ-ու արարրած եւ կատարելիք օժարմակուիրորդերուր, եւ երչ որ ճանունբրուրե, թուրքիոյ եւ Ադրբեջանի կողմ է Հայասարի հենափարկորը հսեգած աւբերիր դա-மிம்: Ar மூன்றி விருமாம்:

Արա Ոսելենարարուն ույուր ասիկայի դե ար արկան է հեաւհարություն որ Հրաասուուծական գատումներ ընելու, ինչպես՝ «Հա. րուսուն չատ բարեկամներ ունի միջադային Համայնքին մէջ, մեծ մասամը ձեր խա՝ Դաչնակցունեան) աղղեցունեան Supific - be forge of mune neet office արիչ բան ըսելու»: Մենւը մեկի սակայն արար արանը Պր. Vint ֆանավուլոսի արելու որ այան խօսեր ի արտասարին միայն Գաչնակցութեան Օրուան կուակցական հանգեսներուն եւ սոսկ՝ անձ-மியம் கம்படியமியம் நாடி: பிரம் யயக்டு மு ատարկունիւն կրնար ունենայ նման «ըներական» եւ բարեկամական կարծիջնեու դրսեւորումներուն, որոնք կրնան գտագործուիլ ներջին սպառում ի համար ։ ակայն երբ անոնը կ'արտարերուին Հաաստանի Անկախութեան Օրուան առքերւ, այդ ցաւալի «ոեւէ մէկը» կրևայ վերաբերիլ Հայաստանի կառավարութեան։ իր կարգի վճիռ մր այլապէս նախատինը երև է Միացեալ .. Նահանդներու չուրջ նեկ միլիոն հայութեան, որուն մեկ մասերկր միայն կը կազմ է Հ. 8. Դաչնակցու-

Փաստաբնայի մէջ պատահած երեւոյներ արուր է տարբեր պատճառներով, որոնք աղերս չունին Սաեֆանափուլոսի խօս-բերուն հետ , այլ անոնց առիթ տուող մեր աղաքական գգետիսա ժոնգուրբուներու Միայն մինչեւ անցեալ Դեկտեմբեր ետ երթալով, կը տեսնենք որ ազգովին հա-անկա ենք մեր բոլոր ներքին հարցերը, աննամաձայնութիւնները, անձնական եւ ավածակար տերյետերբեն փոխաժերել դիարդային գետին, չնչահատ ավ առնել տար վարչապետարաններու դոները, արրել, ազաչել, չողումել որ անոնը միանտեն Հայաստանի ներքին գործերուն։ և ի հակարդեցությիւն եւ ին քնապաչագանութիւն, Հայաստանի իշխանութիւնկը նաեւ իրենց կողմ է կր պատրաստեն տար կառավարութիւններուն կր ցրըաներմակ կամ այլ գոյնով թղթածրարվարկաբեկելու եւ կասկածելի ցոյց համար բողոքարկու վողմերը։ արան միամիտ ենք, որ երբ որոչ կարդ դայնուճամուճրբև ստմդավանարհայւ ամրեք ասաչրոնմուրգ դրժի ճիչ դն ն գանաիր ճամաճավանանար արույ խօսերով, մենք անոնցվով կ'օրօրուինք, արորն ընտաբնով սեռներ դբև որդեր முழ் சில் விற்பாளிற்ற நாமாழ் պետութեան մեդի գօրակցութեան վկայու. իար: Օրինակը բերելով նոյնիսկ Umbանափուլոսի խoupերեն, կարելի է նշել ար հրա Գլինւթյընի Աւագ Խորհրդականը լայ թյ Հայաստանի կառավարու թեան Տետ Ուաշինկերնի յարաբերութիւնները արգ դասույն իանրբու ին դրոր արսև գսավրդավարական սկզբունըներու Հանեպ ունեցած յանձնառութիւններէն», ենք չակամէա ենք տառացիօրէն ընդուհելու, մոռնալով որ Ուաչինկ[ժըն - Երեւան ապերը գիմնովին Հաստատուած են տարեր չաչերու վրայ եւ ունին պետական հատակնումներ, որոնց վրայ ազդեցուին էի կրնար ունենալ - առնուազն ներկայ պայմաններուն մեջ - Հայկական «ատաչնորդող կուսակցու Թեան» մը կախակայումը, ոչ ալ աւելի ծանրակչիո իրաարձութիւններ: ի պերջոյ, Ուաչինկթըն ամաւոր բարեկամական եւ վործակցա. կան սերտ կապեր ունի նաեւ Վրաստանի և, Աֆղանիստանի մը եւ չատ մը «ոչ -գեմոկրատիկ» ուրիչ երկիրներու հետ... երանանավար արչափաչառուներար այո րերայերբեն արանավոլու արանրատինուիրան արդիւնը չեն: Անոնը մաս կաղմած են տասնամեակներէ ի վեր մեր աղդային ավայնական կետրեր արօրինող դարտաարտկան սկզբուն ըներուն, որոնց համաայր ըանաստին ի, անմանանրք դիջոնն։ իրայր եք «րանատարն», այս անանագա-Հայաստանի իչիսանու թեան աիրաան է: Կը տեսնուի նաեւ որ մնացած

በՒՂԵՂԻ **ԽԹԱՆԻՉՆԵՐ ԱԼ ԿԱՆ**

Բաւական ատենէ ի վեր ծանօթ են այն խ թարիչրբև ահանաև արանարու գրություն ու րադային ելեկտրական դրդիոներ կուտան սրտին, ապահովելով անոր կանոնաւոր աշխատանքը։ Քիչերու ծանօթ է սակայն որ նուան խանանիչներ կարելի կր դարձնեն նաեւ կարգ մը ուղեցի հիւանդութիւններու բուժումը:

Մարդկային ուղեղը բաղկացած է դանագան կեգրոններէ որոնք իրարմէ անջատ shi : Unnugit it finde, fud nong duch մր հիւանդանալու պարադային, բուժումի ամենեն զարգացած ձեւր, այսօր, ջրդային հիշոկէններու պատուաստն է. սակայն այս կարգի պատուաստումներ տակաւին Հակասական մեկնարանութիւննե. րու տեղի կուտան, յարուցանելով հաեւ գիտական եւ բարոյական հարցեր։

Հիւանդ կեղբոնի մր ուղղուած դրգիոն ալ բուժիչ դեր կը կատարէ ու այս հպատակին Համար պատրաստուած է դոր-ծիջ մը որ չատ նուրը ելեկտրական Թե-լով մը կը կապուի ուղեդին խորքը դետեղւած ելեկարոտի մր։

խնչպես սրար պարագային, ուղեղային խ ժանիչն այ կր գետեղուի մորժին տակ, կուրծ քին վերի մասը։ Ելեկտրական Թելը կ'անցնի վիցի մորթին տակէն ու ականջին ետեւէն կը հասնի գանկին, անոր վըրայ բացուած փոքր ծակէ մր ներս, մին. չեւ ուղեղին խորքը Թափանցելով : Հոն պիտի հասնին խնանիչին գրգիոները։

Շատ ակար ուժգնութեամը ելեկտրա. կան հոսանքը կը չափաւորէ գերագրգրուած ջղային կեղրոններու գործունկութիւնը, կանոնաւորելով այդ շրջանի րջիջներուն աշխատանքը։ Կարդ մր են**ժականերու մօտ այս Տամբով կարելի է** անդիմադրելի ցաւերու արդելք ըլլալ. սակայն ելեկտրական խթանիչներու դրլխաւոր մարդը կը նկատուի փարդինարնի հիւանդութիւնը: Առաջին աշխատանը.ները նպատակ ունին ուղեղին տուեալ կեղրոնին ելեկարական գրգիոներ ղրկելով արգելը ըլլալ դողալու երեւոյթեն որ հիւանդութեան գլխաւոր ախտանիչն է։

Ուղեղային գրգիոները բարդութիւններ չեն ստեղծեր, մնայուն ազդեցութիւն չեն գործեր դուրսէն հակակչոելի են ։ Հիւանդները իրենք կրնան իրենց յարմար դատած ձեւով գործի մղել կամ մարել իրենց կուրծ քին վրայ գետեղուած խԹանիչը։ Այն պարագաներուն երբ բուժումի այս ձեւր անրաւարար կ'րլլայ, կամ բովնաի անրաղձալի ազդեցութիւններ կ'ունենայ, միչա կարելի է հիւանդին կուրծ բէն հանել գործիջը, ինչպես նաեւ Թելն ու ելեկարոտը:

Սրաի խթանիչներ ունեցողներուն նըման, ուղեղի խնանիչ կրողներն ալ օղակայաններու եւ կարդ մր դրամատուներու մետաղ «որսացող» սարբերէն ազատօրէն չեն կրնար անցնիլ։ Ոչ ալ կրնան չողանըկարուիլ, մագնիսական դաչա ունեցող գործիքներով:

խրսեսս՝ աստերու բբերիեն քիևտերսթեան առաջին շրջանին մեջ կը դանուի տակաւին ։ Բժչկական աչխարհը այս մարգին մեջ լայն հեռանկարներ ունի իր առչեւ որոնց իրադործումը երկար աշխաատրը կը պահանջե ։

բրե ճիչ ըն հանչի անե , սնու հուփով

4U.7. 2U.V

ՌՈՒՍԱԿԱՆ UPARTUSE

bh

ՌՈՒՍ ՆՈՐ ՀԱՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

Արեւմուտքի մէջ ռուսական արուհստի դործերուն Հանդէպ Հետաջրջրութիւնը եւ հետեւաբար այդ դործերուն դիները զգայի յաւելում արձանագրեցին 88-ական Թըւականներու վերջերուն. յետոյ, 90-ական տարիներու սկիզբը ցոյց տրուած անտարրերութիւնը պատճառ եղաւ որ չատ մը ցուցասրագներ սնանկանան ու արուեստի այդ ձիւղով զբաղողներ փոխեն իրենց գործը։ Ռուսաստանի մեջ կացութիւնը ճիլը հակառակն է. մինչեւ վերջին տարիները մեծ գումարներ ունեցողներ չատ չէին ու արուհստի չուկան բարձր դիներ չուներ։ 90-ական Թուականներուն հետ ռուս նոր քաղջենիունիւն մր յայտնուե*ցաւ որ դրամ ուներ ու աւելցաւ ռուս* մեծ արուեստագէտներու Հանդէպ պա-Հանջըր: 1993 - 94-ին գիները մեծ Համեմատութիւններու Հասան ու վաճառորդները սկսան սեւ չուկայի վրայ ծախել վարպետներու պաստառներ որոնց զիները երբեմն կը հասներ մինչեւ 1 միլիոն ֆըրանքի : Իսկ պաշտօնական շուկան պետութեան հակակչիրին տակն էր։ Վաճառքի դումարին 30%-ը պէտք է որպես տուրք արուէր, կային վարչարարական բարդունիւններ, եւայլն : Ասոր քով ոճրային արարջները պատճառ էին որ ցուցասրահներէն գեռու մնան իսկական արժեք ներկայացնող գործերը եւ անոնց հաւանական գնորդները։ Այդ պատճառով, ռուսական արուհսաի պաչաօնական չուկային վրայ չատ միջակ, երբեմն նոյնիսկ անորակ գործեր տեղ կր գտնեն։

կայ հակասական կացութիւն մր. արւեսաի սիրահարներ որոնը արժէջաւոր գործեր գնել կ'ուղեն, չեն դաներ Ռուսաստանի մէջ։ Կամ երբ գտնեն, կր վախնան անոնդ ապահովութեան համար։ Անոնը կր դիմեն Լոնտոն, Փարիդ կամ Վիեննա։ ի վերջոյ օդային ճամբով քանի մր ժամ հեռաւորութեան վրայ կան վայրեր ուր ռուսական արուեստի գործեր սակարկութեան նիւթ կ'րլլան ամենայն օրինաւորութեամբ։ Այսպես է որ Լոնառնի Սոթայիի սրագրբառը մէջ վերջերս աղէրէը շատ հուտծ երևուն սուոբևէրն եղած է։ Ասիկա չի նչանակեր որ բոլոր գնորդները լաւատեղեակ են պաստառ. ներու արժէջին։ Անմիջապես որ հաւնին գործ մը, պահանջուած որեւէ դումար կր վճարեն, առանց այլեւայլի։ Այվաղովսկիի հսկայական մէկ գործը, օրինակ, անուրդի դրուաչ է 400 Հազար ֆրրանքի ու անոր տիրանալու Համար սուր մրցակցութիւն ունեցած են դերմանաբնակ Ռուս մր եւ Մոստ դրամատունը։ Ցաղթանակը եւ պաստառը տարաչ է առաջինը։

Պաստառներու արժեքեն աւելի, փառամոլութեան պայքարն է որ կը ձչղէ գիները : Ռուս նոր Հարուսաները անիմնա, մրրցակիցներ են իրարու : Հակառակ պարադային դժուար է երեւակայել որ ապաւորապաչա նկարիչ ՎալանԹէն Սերովի (1865 ... 1911) մէկ ուրուադծումը արժէ 220 հաղար ֆրանը ու նոյն կարդի ուրիչ գործի մր գինը բարձրանայ 160 Հազար ֆրանքի: Այս ձեւով ծախուած դործերին փոքր մաս մը միայն Ռուսաստան կը վե. րադառնալ. միւսները կը գնուին նոր Հարուստ Ռուսերու արտասահմանեան բնակարաններուն համար։

սանիադիա բւ դիչա ատանասա, օատևև րարունելու որպես իշխան երբ անձնա-պես կամ խմբակցօրէն մենը չենք այդ իչխանը։ Ի վերջոյ, Անի-ի բանալիները

[շնամիին յանձնողը Հայ մըն էր: Դեռ քրրե նրմարրագ սև օատևն ին ռիչադաբ ո՛չ թե Հայր պաչտպանելու համար Հա.յուն ղէս, այլ իրեն ենթարկելու՝ երկու Հակամարտ կողմերն ալ։ Օտարը կը փնտուէ միայն տեղական կամակատար... Lbp:

Դեկտեմբերէն ետք հասաւ պահ մը, երբ օտար փրկիչներ գտնելու մեր փութկոտութիւնը կընտը, այլ պայմաններու մէջ, աղկաի առաջնորդել մեր պետու-[ժիւնը եւ Հայրենիջը: Պատմութեան խոերևն բենուս անած շրու օհերովրբև րերելու համար: Կը բաւէ յիչել 1918 --1920 Ա. Հանրապետութեան չրջանը, երբ Հայաստանի փրկութեան համար ներհակ ուղղութիւններով կոչեր կ'րլլային Քարապերիրներու եւ կարմիր ջոկատներու։

Պէ° ար է խօսիլ անոնց հետեւան քներուն

մասին: Պե ար է կրկնել դժրախա ձրչ--

մարտութեւնը, որ մեր բոլոր կարգի կո-

րուսաները այն ատեն . եւ մինչեւ հիմա շատ աւբլի բուաս դ,նlimiիր բև չեմնեաուկինը ներքին պայքարներով:

Մեր այս նչմարը աղերս չունի պետու-Թիւն .. ընդդիմադիր յարաբերուԹիւն.-ներուն, ուր մատնանչուելիք սիսալներ, յանցանքներ եւ երկկողմանի օրինադանցումներու ղկպքեր կը վիտան ։ Մկկ կողմեր ի, աւբնար ամաասւնիւրթենս իան-կանդումներ եւ կը ստեղծուի քաղաքական սարսափի մենոլորտ մը, իսկ միւս կողմե աւելի կը չեչտուին անիչիսանական ձգտումները Հասնելով մինչեւ «երկպե-աութիւններ» ստեղծելու պաչաօնական յայտարարութերւններու, որ որեւէ պեաութեան Համար ենթեակայ է պատժական օրենքի արամադրութեան։ Այսուհանդերձ, մեզի համար այդ բոլոր օրինաղանցուներն կը մնան .. եւ պէ տր է որ մնան - գուտ հայկական ներքին հարց ։

ը նե անակ մասները գրև դանն կոլնային կամ կուսակցական ուժին ցոլացումը աբորբիք «հուդարիը «ժուտինարար» հաւա-դիր ժպիտին մեջ:

Պոսթըն

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅՈՑ

₹ሀጊበቦԴሀԳቦበՒԹԻՒՆ

M88, UPTILLOUP - OF PUSHEU -**ԵԿԵՂԵՑՒՈՑ** ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ, MULHU

ALTHUME - Orthodoxe - bykykyinj Կոստանդնուպոլսոլ Տիեգերական Պատրիարջութեան հրաւէրով, Ֆրանսայի Քրիստոնեայ Եկեղեցիներու Ցանձնախումμξη —Conseil des Eglises Chrétiennes en France— Պաշտօնական Պատուիրակութերւն մը, բաղկացած. ..

- Բարձրաչնորգ Ժողեֆ Տիւվալ Արջեպիսկոպոսեն՝ Ռուանի Առաջնորդ եւ Ֆըրանմայի կաթոլիկ Եպիսկոպոսաց Ժողովի.

նախագահ,

. Գերաչնորգ ժերար Տօքուր Եպիսկոպոսեն՝ Առաջնորդ Թրուայի եւ նախագահ Կաթոլիկ Եպիսկոպոսաց Ժողովի Քրիսառներց Միութեան Յանձնաժողովի, - Հոդեչնորգ Հայր Կի Լուրմանակ՝ Քը-

րիստոներց Միութեան Յանձնաժողովի

- Վերապատուելի Ժադ ՍԹիւուարթե՝ նախապահ Բողոքական Եկեղեցիներու Դայնակցութեան,

- Վերապատուելի Քրիսթիան Սէյթրե՝ փոխ - հախաղագ Բողոքական Ազգային Mapsacpat,

- Բարձրաչնորհ Ժերենի Մեթրոբոլիթեր, Ռուսնրոն ցուր բրեմբում թնուրսայի եւ Տիեզերական Պատրիարգութեան ներկայացուցիչ,

- Բարձրաչնորգ Տ. Գիւտ Արթ. Նադդաչեանք՝ կաթողիկոսական Պատուիրակ Եւրոպայի եւ Առաջնորդ Հայոց Փարիզի,

- Բարձրաչնորգ Սերժ Գոնովայօֆ Արերախորսանը, Որանրսեն Ասու Սումափառ Եկեղեցող, կապեալ, Տիեզերական Պատրիարքութեան,

- Փրոֆեսեօր Նիքոլա Լոսքիկ՝ Աստուածարան եւ Տիկին Վերոնիք Լոսքիկ,

- Փրոֆեսեօր Օլիվիէ Քլեմանւէ՝ Ասա-படயிக்ய நயம்,

- Պր. Ժան Չէջանէ՝ Աստուածաբան, . be Ap. Phya Fignit,

այցելեց Պոլիս՝ Նորին Սրբութիւն Բար-**Թոլոմ էոս Կոստանդնուպոլսոյ Տիեզերա**կան Պատրիարջին՝ 1995 Յուլիսի 10-էն 13-/14,

Երեքօրեայ սոյն այցելու ժետն ընթացջին, պատրիարբութեան մաս կազմող իւրաքանչիւր Եկեղեցւոյ ներկայացուցիչը, իր Եկեղեցւոյ Հողեւոր Պետին սիրոյ եւ եղբայրական ողջոյնը փոխանցեց Տիեզերական Պատրիարջին, ու անոր չուրջ դանուող Ուղղափառ Եկեղեցւոյ բարձրասարճան Հոգեւորականներուն եւ Միջ --Եկեղեցական յարաբերուԹեամբ զբաղող պատասխանատուներուն ։

րջոցրբևու սնորուղն, այս օնբևուր ար-ղիջոցրբևու ներուսն ընբևուր արմիջական եւ կենսական անհրաժելտու-Թիւն եղող՝ ըրիստոնեայ բոլոր եկեղեցիներու միացման, գործակցութեան եւ սրտակցութեան ամրապնուման ։

Սոյն հանդիպման առներ քննարկուհ. ցան յառաջիկայ Նոյեմբեր 3-էն 10-ի օրերուն՝ Տիեզերական Պատրիարջին Ֆրանսա կատարելիք այցելուԹեան յայտագրին մանրամասնութիւնները:

Ֆրանսայի պատուիրակութիւնը այցելեց նաեւ Կոստանդնուպոլսոյ Հայոց Պատրիարջին՝ Ամենապատիւ Գարեզին Արջևպիսկոպոս Գագանձեանին :

Երկու պատրիարքութիւններուն հետ Հանդիպումները առիթ եղան պատուիրա. կութեան՝ ծանօթեանալ անոնց կրօնական կետնքին եւ որոշ դժուարութիւններուն՝ մասնաւորաբար Յունաց եւ Հայոց Դրպրեվանըներուն փակ պահուիլը, որու պատճառաւ Հոգեւորական պատրաստելու դժուարութեանց առջեւ կը գտնուին։

ጉኮՒሀኒ 2U.8 PU.9 b SU.4U.V TUSANPPULLANPEUL ZUBAS CHPANUSH

ԾԱՆՕԹ. - Ֆրանսայի Քրիստոնեայ Եկեղեցիներու խորհուրդը գոյութիւն ունի 1987-էն ի վեր։ Անոր լի իրաւ անդամներն են՝ Հռովմեական կաթոլիկ Եկեղեցին, Ուղղափառ - Օրթոտոքս - Եկեղեցիները, Բողոքական Եկեղեցիներու Ֆրանսայի Դաշնակցութիւնն ու Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին։ Անկլիքան Եկեղե. ցին՝ դիտորդի հանգամանքով կը մաս-Gullgh:

(Tup. 11. 5946)

Համիա փան - թրքական աբոակէարբև ուներ։ Ան Քիւրաերը Հայերու դեմ դործածեց։ Մինչդեռ Հայերը Քիւրաերու դէմ Oud անոյիներու կողջին էին: Oud անային րոլոր համաքականութիւնները իր տեսակէտին Համաձայն գործածեց։ Հայերը վեց նահանդներու մէջ բարենորոգում կ'ուղէին։ Հայ փաչաներու եւ նախարարներու գոյութիւնը կարեւոր չէ, գարցը այն է որ թե ո°վ կը կառավարե երկիրը։ Այդ շրջանին աւելի լաւ նկատւեցաւ որ Հայերը տեղափոխուին, այլուր գրկուին : Մ'յս է խնդիրը :

Երբ Հարցուեցաւ թե ցեղասպանութիւն րառը որջա°ն կը յարմարի այս դէպքին, Մահնուպեան ըրաւ չատ չահեկան մեկնարանութիւն մը։ Ըստւ որ ցեղասպանութիւն դառը երկու ազգերու միջեւ կաատրուած արարք մըն է, մինչդեռ այստեղ խոսքը կր վերաբերի ո՛չ թե ուրիչ ազգի մը, այլ Օսմանեան կայսրութեան Հայրենակիցներուն։ Այստեղ Թուրջիոյ հպատակ ժողովուրդ մր կայ եւ պետութիւնը պարտաւորութիւններ ունի այդ ժողո-վուրդին նվատմամբ։ Նոյնիսկ եթէ ժողովուրդին մէջէն ահարեկիչներ դուրս դան, պետութիւնը ահարեկիչի նման չի կրնար չարժիլ, պետութիւնը պարտաւոր է պահպանել ժողովուրդին ինչքն ոս կետևըր։ Երբ չկրցաւ պաշտպանել, ժողովուրդը ապատամբեցաւ ։ Այսպես է որ շատեր այլեւս սկսան մտածել որ տեղահանութիւնը պայման էր։ ին կարծիքով, այն ինչ որ պատահեցաւ, ցեղապանութիւն չէ, բայց սպանը մըն է: Հայերը այդ շրջանին մահուան սպառնալիքի տակ էին, ոչնչացուելու վտանդի մր հողերանու-मिक्ता मेर् दिश दिनियः

Մ. թակօվ այստեղ միջամտեց ու ըսաւ որ Միբոլաբար մասաժիներնու ու ճամանական կեանքի մէջ միչա պակաս մը կայ եւ հիմա ալ կը տեսնուի այդ պակասը։ Թուրքերը 19-րդ եւ 20-րդ դարու սկիզբը միչտ «ղալիմ »ու անխիղձ ժողովուրդ մր նկատւած են: Ասիկա պատմական ճշմարտութեան կր Հակասէ։ ԸնդՀակառակն ։ 19-րդ դարուն համայնատարած Թուրք աշխարհ մը կար։ Հելլէններու ապստամբութեամբ շարժում մր սկսաւ և այսօր այլևս Թուրքերը չկան նախկին ընդարձակ Հողամասերուն վրայ : Յոյները, Պուլկարները, հակառակ որ տակաւին պատրաստ չէին, իրենց անկախութերւնը ուղեցին : Ղրիմ , Երեւան, Ադրբեջան, եւայլն նոյն վիճակին մեջ էին։ Թուրջերը վտարուեցան, միայն կարդ մը տեղերու մէջ ջիչ մը Թուրք մնաց : Հարիւր տարի անցած է այդ բոլորին վրայէն եւ ո՛չ ոք կը մաած է որ Թուրերև մոչ մանջար այս իրոները դէն:

Մահնուպեան պատասխանեց որ ատիկա արդարացում մր չէ Հայերու նկատմամբ տարբեր կերպ մտածելու Համար։ Բայց խոսակցութերւնը ընդետաուեցաւ եւ այդ պահուն ցուցադրունցալ դարձևալ փողոցի մարդոց հետ կատարուած հարցագրոյցներ: Հարցաքննուած անձերը ընդհանրապես մեզմ ու չափաւոր արտայայաութիւններ ունէին։ Շատեր Հաչաութեան ու բարեկամութեան ի ծայաստ արաա յա յառւեցան ։

Ապա Հանդիսավարը յիչեցուց որ դէպքերուն վրայէն ութսուն տարի անցած է եւ մենը կարդ մը դէպքերուն մասին բնաւ չէինք կրնար խոսիլ, իսկ հիմա կր խոսինւք, ինչ որ լաւ դարդացում մըն է : ԵԹԷ վաղը դոնները բացուին, ամէն ինչ աւելի լաւ պիտի ըլլայ:

Քաղաքապետ Չափան Հետեւեալը աւելցուց. «Մեզ միչա բարբարոս նկատեցին։ Բայց մենը Պուլկարիայէն եկածներու դիմաց դուռ բացինը։ Միակ ճամրալ մր ունինը։ Հայաստանի դուռը դանալ։ Ղարարագի Հարցը կարելի է լուծել դիւա-Նագիտական միջոցներով։ Հայաստանի այսօրուաչ, նախադահը Ղարաբաղի ինչնորոչման իրաւունքը կը պաչապանե, կարելի է արամարանական լուծումներ դրանել։ Ձեմ ըսեր որ անցեալը մոռնանը, անցեալի դէպքերը մոռնալ նիչդ չէ, ո-րովնետեւ եթե մոռնաք այն ատեն անոնք կր կրկնուին։ Բայց անցեալը պէտը չէ մեզ առաջնորդէ։ Մենը մեր պատմու-թիւնը չենը կրցած փոխանցել մեր նոր սերունդին։ Թուրջերը իրենց պատմու-Միւնր չեն գիտեր: Թուրքը Թուրքն ուրիչ բարեկամ չունի, հրաենը։ Այսբան պարզացնելը ձիչդ չէ: Ախախնւրբ աչխարհի մէջ խաղաղութեիւն ուղած է, րայց ասիկա կրցա°ծ ենք ընել արդեօք: Երր ուրիչ ազգի մր պապերը կ'ամրաստանես,

0ր. Մելանի Պետրոսեան,

Stp be Shipe Uhit, Abmpoutinh, Տէր եւ Տիկին Փաթրիք Պետրոսեան եւ

Տեր եւ Տիկին ժան - Լիւթ Պետրոսեան եւ գաւակները,

Տեր եւ Տիկին խամոն Պետրոսեան, Տէր եւ Տիկին Կրեկուար Ցովհաննես-

ինչպես նաեւ ՑովՀաննեսեան, Կենիա, Սիլինաիր, Մուրատեան ընտանիջները խոր ցաւով կր ծանուցանեն իրենց մօր, զաւկին, եղբօր աղջկան, թոռան եւ աղգականին՝

ՖԼՈՐԱՆՍ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ մահր որ պատահեցալ Յուլիս 18-ին, 29

ատրեկանին ։

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի, Երև բշարթի, Յուլիս 25, ժամը 11-ին Փարիզի Ս. Ցովհաննես . Մկրտիչ Եկեղեցին 15, rue Jean-Goujon, Paris 8e

Որեւէ մահազդ դրկուած չրլլալով, կր խնդրուի ներկայս իրրեւ այդ նկատել։

Ոչ ծաղիկ, ոչ ծաղկեպսակ: Փոխան ծաղիկի նուէրներ ազդային հաստատու թեանց ։

«ՅԱՌԱՋ». - Մեր ցաւակցութիւնները Տէր եւ Տիկին Էտմոն Պետրոսեանի:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ zuuur TUNCZULULNEPHUUP USUBUUF

ԳԱՇԱՆ . Տիկին Վարդուհի Գարաօղլանեան 300 Ֆր.։

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 PARIS SIRET: 51027317 A R. C. Paris Commission paritaire: N° 55935

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

«REGION MARSEILLE»

DINER - DEBAT

Thème: LA CONDITION FEMININE EN ARMENIE

en présence de Mme Vanouhie ISSADJANIAN (Présidente des Croix de Secours Diasporiques HOM)

et de

Mme Alvart BEDROSSIAN (Présidente de la Croix de Secours d'Arménie)

le Mardi 25 Juillet à 20 heures 30 Hôtel SOFITEL / Vieux Port Restaurant les 3 Forts

P.A.F.: 250 F.

Prière de réserver impérativement avant le 20 Juillet aux:

91. 70. 00. 32 91. 50. 68 71 — 91. 61. 10. 82 (après 20 heures).

COLONIE

Le Conseil d'Administration de la CBAF vous informe qu'il reste des places à la colonie de Bellefontaine (Jura) pour le séjour d'Août, du 30 Juillet au 23 Août,

Pour tout renseignement, veuillez téléphoner au 48. 24. 46. 57 du lundi au vendredi de 10h à 15h.

Lors de vos vacances sur la Côte d'Azur cet été, le HOME ARMENIEN serait ravi de vous recevoir

le Mardi 15 Août

pour sa

A cette occasion, vous passerez une journée très conviviale en assistant à la Messe et la Bénédiction du Raisin, puis vous pourrez déjeûner en famille, entre amis en écoutant notre musique folklorique et en admirant les jeunes danseurs du groupe PAREGAMOUTIOUN d'Erevan, en tournée dans notre

L'établissement est entièrement rénové et le cadre vous surprendra agréa-

RESERVATION:

HOME ARMENIEN

107, avenue Maréchal Lyautey, 83700 Saint-Raphaël Tél.: (16) 94. 95. 00. 30.

չես յաջողիր խաղաղութիւն հաստատել»: Հանդիսավարը վերջին հարցում մը ուղղեց Մահնուպեանին։ Ան ըստւ որ այոսև այկրու ինօրարար ու քերին իռնղ. հավրբևու վևան շիդրուաջ ճամաճարանութերւն մը չէ որ կը տեսնուի, այլ տրևաբոտիար ճամածակարուկերոր դև ըչարները կը ստացուին ։ Դուջ ի՞նչ կը խորհիք யு மியயிம்,

Մահնուպեան պատասխանեց. «Մենը թերարու բերկենդրես այդ աչքով դայեցանք, բայց ահսանք որ արսը այժութը չմօտեցան այս Հարցին։ Հայրենասիրական գրականութեամբ տեղ մը Հասնիլ կարելի չէ։ Թուրքիա պէտք է ձերբաղատի իր ոտհակապերէն» ։

իսկ Աթակով աւելցուց որ նչանները ցոյց կուտան որ Հայաստանի Հայերը պետութիւն դառնալ սկսած են, մինչ արտասահմանի Հայերը ինջնու Թեան համար Թշնամիի մը պէտը ունին: **Ցա**ջողեցան Պերնար Լեուիսը դատապարտել։ Ասիկա անընդունելի բան մբն է։ Միայն թե

Հայաստանի կողմէն այսպիսի պատղամներ չեն հասնիր։ Վերջին հայուով մարդիկ երբեմն ինչպէս բարեկամի, նոյնպէս Թշնամիի պէտը ունին եւ Սփիւռքահայե. րու վիճակը այդ 5:

Եգրակացնելու համար հանդիսավարը ըսшւ որ քաղաքապետ Չափան առանց արևետանանու ին արուրն ժեսուղբո யுயாசி விரி கடி பிறு விறியா முறையடிடும்

Իսկ Չափան պատասխանեց որ Հայաստանի մէջ ընտրութիւն մր եղաւ եւ 150 ախոռներուն Հարիւրը իչխանութիւնը չա-Հեցաւ : «Մեր այցելութ-իւնը դեր մր խաղաց թերեւս, եւ երջանիկ եմ։ Կր հաւա. տամ որ դուռը բանավ պէտք է։ Բարքերու նմանութիւններ ունինք, իրարու շատ կր նմանինք, միայն մեր կրօնքն է որ տարրեր է», ըսшւ ան։ Ու վերջին վայրկեսնին գոչեց քանի մր անգամ.

«Կեցցէ՝ հաշտուներնը, կեցցէ՝ հաշտու-Philip»:

ARPARATE

U. BALZUTTU-UURSha **O**d Tube

կիրակի, Յուլիս 23, Վարդավառ, Տա Պայծառակերպութեան Քրիստոսի Աւ. տուծոյ Մերոյ ի Թափօր Լերինն։

Սկիզը ժամերդութեանց՝ ժամը 8.45: Պատարագ՝ ժամը 10.30-ին։

Այսօր, Եւրոպայի Կաթողիկոսական Պատուիրակ և Փարիզի Հայոց Առաջորը ዓትት 8 ሀ.ዮኖ. ህሀ.ዓዓሀ.ՇԵԱՆ ியமாய் மார்க் மாழ் மார் மாய் விரும் மாய் விரும்

րութեան չորս աստիճաններ պիտի չնոր. ՀԷ՝ կոմիտաս Գէորդեանի, կարօ եւ Թոր. գոմ կարապետեանի:

Ապա «Ճալու Գիրը» էն առաջ՝ Սարկա. ind alput grupalit

Ուրարակիրներ՝ Անդրանիկ Ավթունեա. նը, Գամէր Գոչեանը եւ Գրիգոր Ահարոն. բարն:

ԾԱՆՕԹ . -- Այսօր Հոդեհանդիստ չի կա. տարուիր: Երկուշաբ թ ի , Ցուլիս 24 , Բ · օր Վարդա.

վառի : Ցիշատակ Մեռելոց :

Այս առնել, Փարիզի Ս. Ցովհաննես. Մկրտիչ Մայր Տահարին մէջ, ժամը 10-ին, պատարագ կը մատուցուի, որու աւարտին կր կատարուի հոգեհանգիստ «վասն համը. րէն ննջեցելոց»:

U. BULLIP - LIPE

կիրակի, Ցուլիս 23, տոն է Վարդավառի Այս առքերւ Լիոնի Ս. Ցակոր Մայր Եկե. ղեցւոյ մէջ Եպիսկոպոսական պատարագ կը մատուցուի ։

Օրուան պատարագը կը մատուցանկ և իր քանանք, ՆՈՐՎԱՆ ԵՊԻՍԿ. ՁԱՔԱՐԵԱՆ

Հայր. Պատուիրակի Փոխանորդ Լիոնի եւ Շրջակայքի

ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆԶԱՑ UUSC byttbsh ULLUFBL

կիրակի, Յուլիս 23, ժամը 10-ին Մայր Եկեղեցող Մեջ կր պատարագե եւ կր քարովէ 2U.SP4 ՎՐԴ · ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ Երկուշաբթի, Յուլիս 24, Մեռելոց, சயர் 10-66

Umje bytalegens Utg կը պատարագե եւ կր քարոզե՝ ԵՓՐԵՄ ԱԲԵՂԱՑ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

- ASSISTANCE A L'AÉROPORT
- ORGANISATION D'ACCUEIL ET DE TRANSFERT RÉSERVATION D'HÔTEL
- LOCATION DE VOITURE AVEC CHAUFFEUR
- EXCURSIONS GUIDÉES
 VOYAGES ORGANISÉS EN GROUPE

PARIS-EREVAN VOL CARGO MENSUEL

31, RUE D'ARGENTEUIL - 75001 PARIS TEL 42 61 51 13 - FAX 42 61 94 53

SEVAN VOYAGES 48, COURS DE LA LIBERTÉ - 69003 LYON TEL 78 60 13 66 - FAX 78 60 92 26 **EREVAN** 37, RUE HANRABEDOUTIAN - EREVAN 10

ARMENIAN AIRLINES

SAMEDI - DIMANCHE 22-23 JUILLET

1995

LE NUMERO : 5,00 F

JOP UP bP P

ZHUTHITH GUNUITE UNULPHUT (1925-1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

G.G.P. PARIS 15009-82 E

83, RUE D'HAUTEVILLE — 75010 PARIS
TEL.: 47. 70. 86. 60 — TELEX: HARATCH 280 868 F
— FAX: 48. 00. 06. 70 —

C.C.P. PARIS 15069-82 E

HARATCH

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

ዶԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 516 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատը : 5,00 Ֆ.

69° ANNEE — N° 18.640

ornrus Pharbec

FULL BUTH

գիջինինց Համար Ռուսաստանի առախարկը (աես՝ մեր նախորդ Թիւր) բաւաան Հետաբրբրական բնոյթ ունի։ Բաակցութիւնները չարունանրուած են Ցուիս 20-ին Գրոզնի եւ ռուսական պատուիարևւնբրոր տանաժեսւիրն Ղայաամանագ ..«Վերջնական տարբերակ մր, արիւնք վիջումներու եւ ընդհանուր վիճաանունեանց, ձեւ առնելու վրայ է», մինչ պատուիրակութեան մէկ ուրիչ անդամը՝ Մրկադի Վոլսկի ըսած է թե՝ «այսօր դիւրարեկ հաւասարակչուու Թեան մր հաանը»։ Մոսկուայի առաջարկած ընդլայառաչ ին բնավարու Թիւնը կր յաւակնի. Միացնել հիմնական երկու սկզբունքեր ռուս Պետութեան ամբողջականութինը եւ Չէչէնիոյ համար յատուկ կաինագիր մը ինքնորոշման զանազան ձեարով Չէչէն ժողովուրդին համար»։ Չէչնները առարկած են որ այդ կր ձգար նիացնելու ինչ որ չի միացուիը»: 86ար որ ռուսական պատուիրակութեան անդամ՝ Արկադի Վոլսկի անցեալին պետն ի ատուսական այն դանդանական սև ը ը արարար ուսծ էր Ղարաբաղի համար, կանիռի ակզբնական շրջանին (1989 Յունուար 14) ։

MMVh118 վիճակը չվոր այսակեր մը կ պարզեր Յուլիս 21-ին, մինչ Լոնտոնի B) արեւմաեան Պետութեան Արտաքին աչապանու թեան նախարարները ժոավ կը գումարկին որոշելու համար [#\$ ն պիտի (չ)ընեն։ Տեղւոյն վրայ, அமிழ் திர மு 26ம்ய மிழ்யூ 8 \$ 175 mg, կի պարադայի մէջ, ընակչութիւնը ացուած է: Միաժամանակ Պոսնիոյ ավարագլուիսը՝ Ռատուքան Գարատարգեստով յիմարարոյժ է) կրկին աաջարկե կարդադրութիւնը Հողային ակում հերով : Կորած է ի փոխարեն արկ բանի մը չրջագօտիներ Սարայեւոարտին վրայ: Մարայ Փիեր ալ Գուչthe sam fete fately the then the the forthe ի դավեականները, դուերու ընտանիջ-Were at Appenentapheli , Subplud merhang

ԵՐԱՆՍԱՅԻ մէջ ալ, տօթը մեծ Համե
հատութիւններու Հասաւ չարթուս ըն
հացջին։ Ցուլիս 20 եւ 21-ին ջերմաստի
հայալ 36-ի Հասած էր Փարիզ եւ 39 - 40-ի

հարաւ - արեւմտեան որոշ չրջաններ (օրի
հայալ է առնել, մանաւանդ մանուկներ

ունե չնչառութեան դժուարութիւններ

ռնեցող անձերու Համար։ Միացեալ
հագան կուն Սպանիա։ Հարկ է չատ եւ

հոգի ալ՝ Սպանիա։ Հարի անհանդստու
հունեցողները եւ դէրերը։

ՈՒԶՈՒՆՏԷՐԷԻ մեջ (Հարալ - արեւելհան Սնատոլու) 15 Քիւրտեր սպաննուած հն ներջին բախումներու Հետեւան քով հրավարամետ ուժերու եւ ՓՔՔ-ի անդաններու միջեւ:

իրիրընկին հուզորակի դրամատան արհակարանին մէջ, ըստ Ինքեկրֆաջս մահուլի դործակալունենան ։

ՄԿԵՐԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ բա-Են միլիառ Գրանը էր 1994-ին և 62 Երառի կը հասնի 1995-ին։ Կառավարու-

ՆԱԽԱԳԱՀ Լ. ՏԷՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ՊԱՏՈՒՈՅ ԳԻՐԸ ՊԱՏՄԱԲԱՆ ԻՎ ԹԵՐՆՈՆԻ

Ցուլիս 19-ին Հայաստանի Փարիդի դեսպանատան մէջ գործավար Վահան Տէր -Ղեւոնդեան ծանօԹ պատմաբան Ի. Թէրնոնի յանձնեց Լեւոն Տէր - Պետրոսեանի պատուոյ դիրը որով Հայաստանի նախադահը կը գնահատէր ֆրանսայի մտաւորականին Հայ Դատին թերած կարեւոր նպաստը:

Ան չնորհակալութիւն յայանելով իր դործին դատծ դնահատանքին համար, խոսեցաւ գինքը Հայերու ցեղապանութեան նիւթը ուսումնասիրելու մղող աղդակներու մասին, ըստւ թէ դիւանագիտական մակարդակի վրայ կատարուած աշխատանքն ետք, պէտք եղած էր պայքար մղել ժիտումի երեւոյթին դէմ, ինչպէս Պ. Լէուիսի պարադային:

Պատուոյ գիրի յանձնումին ներկայ էին չուրջ տասնեակ մը լրագրողներ ու ջանի մր հրաւիրեալներ։

VCC 2040'& LARCE

4USUUSUUP TUSUUPUEPL 4EPSEOUP AUSPUAP UPSUQUPEPU

Ցուլիս 5 - 15 Վերաէօնի մէջ կայացաւ Եւրոպայի կրասերներու (10,12, 14 տարեկան) Տատրակի տարեկան մրցաչարքը։ Հայաստանի խումբէն ուշագրաւ արդիւնք ձեռք ձդեց Էջմիածինէն Սիրանոյչ Անդրէասեան որ 6,5 կէտով գրաւեց Գ. տեղը չահելով բաժակ եւ պրոնզէ մետալ։ Ան յաղժեց առաջին հինդ մրցումներուն եւ միայն փորձառուժեան պակասի պատճառով (ան 9 տարեկան է տակաւին) չկրցաւ առաջին տեղը դրասել։ Սիրանոյչ յաջորդտարի կրնայ մասնակցիլ 10 տարեկաններու մրցաչարքին։

Ցաղթանակին չատ մօտեցաւ աչխարհի ախոյեան Լեւոն Արունեան որ 6-էն 5 կէտ ունէր բայց վերջաւորութեան յոգնութիւնր արդելը եղաւ յաջողութեան։

Լիլիթ Մկրտչեան (13 տարեկան) եւ Գարրիէլ Սարդսեան (12 տարեկան) չահեցան 6 կէտ եւ տեղ զրաւեցին առաջին վեցեակին մէջ։

Վարուժան Յակոբեան (12 տարեկան) չահեցաւ 5 կէտ, իսկ Դիմիտրի Յարու-Թիւնեան 4,5 կէտ։ 5,5 կէտով առաջին տասնեակին մէջ տեղ գրաւեց Սերդէյ Մահտեսեան (10 տարեկան):

Հետաքրքրական էր հայ եւ ադրբեջանցի պատանիներու հանդիպումը։ 6 խաղէն 4-ը չահեցան Հայերը, երկուքը աւարտեցաւ հաւասար արդիւնքով։

ՎերաԷօն երթին ու դարձին Հայաստանի երախաները 3 օր մնացին Փարիդ ուր ազդայիններու ջերմ ընդունելութեան արժանացան:

18 եւ 16 տարեկանչն վար պատանիներ ըու ախոյենութեան մրցումներն ալ տեղի ունեցած են ԼեՀաստանի Զական ջազաջը։ Երիտասարդ Մաթեւոսեան չաՀած է Գտահը, 16 տարեկանչն վարերու դասակարդին մէջ։

Թիւնը ելջ կը վճնառէ եւ անկարելի չէ որ նոր յասելումի մը դիմէ ՍԷ - ԷՍ - ԺԷ-ի (Ընկերային ԸնդՀանրացած Օժանդակու- Թիւն, մէջ տեղ դրուած Մ. Ռոջարի կող- մէ, երբ վարչապետ էր եւ խստօրէն ջբնետպատուած այդ օրերուն այսօրուան մե-ծամասնութեան կողմէ):

LUBUUSUE

ՀՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

Անկախ Հայաստանի պատմութիւնը արձանագրեց նաեւ խորհրդարանական Ա. րնարութիւնը որուն պատրաստութեան, քուէարկութեան ու արդիւնքներուն մասին կր չարունակուին ընդդիմութեան աղութներն ու արտունջները։ Հայաստանի Յուլիս 6 - 12-ի մամուլն այ լեցուն է սայթարումներու, ապօրինութիւններու մատնանչումներով: Ցուլիս 5-ի օրուան եռակի քուէարկութենեն (Սահմանադրութիւն ու մեծամասնութեան եւ Համեմա. տական կարգով ընտրութերւն) ամէնէն լայն պատկերացումը կու տայ «Ազգ»ը որուն լրագրողները չրջած են ընտրատարածքե ընտրատարածք, ապա արձա. նագրած իրենց տեսածն ու լսածը։ Իսկական արհեստավարժական մօտեցումով կատարուած անոնց չրջադայութեան տեղեկատուութիւնը տրուած է թերթին Ցուլիս 6-ի Թիւին մեջ: Շուրջ երկու էջ դըրաւած այդ տեղեկատուութենկն կա. աարուած քաղուած ե մի ասին պիտի տայ ականատեսի մը նման ապրելու ընտրու. թեան մ թնոլորար իր ծուռերով ու չիաակներով:

«Ազդ»ականներ՝ Սառա Պետրոսեան, Անահիտ Յովսէփեան, Գադիկ Մարտոյեան, Արիս Ղագինեան եւ Յակոբ Ասատրբեան Յուլիս 5-ին դանուած են մէկ տասնեակէ աւելի ընտրատարած ըներ ուչադրաւ առաջին պարադան կ՚ըլլայ ընտրողներու աչխուժութիւնը, յետոյ ընժացակարդէն յարուցուած դժուարութիւնները, նաեւ անկադմակերպ վիձակ-ներ։

Սաորեւ մէջբերումներ անոնց արձա. նագրութիւններէն.

... Երբ 175-ի յանձնաժողովի նա. խագահ Ասիա Ջամալեանից փորձում է. ինք տեղեկանալ ընտրութիւնների ընթացքի մասին, այդ պահին նոյն քուէախցիկից դուրս եկան երկու ընտրող : Ցանձնաժո_ ղովի նախագահը փորձեց արդարացնել, թէ նրանք փախստականներ են, բայց ինքն էլ նկատելով նրանց ձեռքին երեք քուէաթերթիկ (մեծամասնականի, համա. մասնականի եւ հանրաքուէի), անմիջապես իր մօտ կանչեց նրանց Աղունիկ եւ Գոհար Մովսիսեաններին, եւ յետ վերցրեց մեծամասնականի եւ համամասնակա. նի քուէաթերթիկները, որից պարզ դարձաւ, որ նրանք քէուարկել են Վիգէն խաչատրեանի օգտին:

Յուլիսի 5-ին ընտրական քարոզչութիւծը դեռեւս շարունակւում էր Երեւա
նի փողոցներում, մասնաւորապէս փողոցային առեւտրով զբաղուող երիտասարդների կողմից։ «Սահմանադրութիւնը այո՛», «Հանրապետութիւն բլոկին կը
թողնես, մնացածին կը ջնջես» յատկապէս
ծեր մարդկանց ուղղուած քարոզը սակայն միանգամից չլուսաւորեց մեր «կոյր»
ու «խուլ» հայրենակիցներին։

**

Նկատելի ընտրախախտման ոչ հազուադէպ օրինակ էր նաեւ նոյն անձի՝ տարբեր մարդկանց «ուղեկցումը» քուէախցիկ, որն ընթանում էր ենթադրուելիք խորհուրդ քարոզչութեամբ։ «Գիդերը» պատճառաբանեցին իրենց հոգածութիւնը կողքինների հայերէն չկարդալու, ակնոց չունենալու կամ ընդհանրապէս չտեսնելու փաստով։ Տարածուած էր նաեւ մի քանի հոգով քուէախցիկ մտնելը։ խախտման մասին յիշեցմանը շատերը խիստ «հայկական» պատճառարանութիւն էին

ՌՈՒՍ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ցուլիս 2 - 6 որպէս ղէտ Հայաստան դանուած Դումայի պատուիրակութիւն մր Մոսկուա վերադարձին Հրապարակած է եղրակացութիւնները ։ Պատուիրակութեան անդամները դանուած են Երեւանի ու Աշտարակի 60 ընտրական չրջանները ։ Անոնք ականատես եղած են բազմաթիւ օրինականատումներու ։ Գրեթէ ամէն տեղ կատարուած է օրէնքով արդիլուած քարողչութիւն ։ Որոչ խնդիրներ ծաղած են դին-ւո՛րներու քուէարկութեան պայմանաժամը երկու ժամ երկարաձդելու որոչումին մէջ ։

Նկատուած են նաեւ Թէջնիջ անկարգուԹիւններ, բաւարար Թիւով խուցեր չեն
եղած, որոշ ջուէաԹերԹերուն մէջ իշխող
կուսակցուԹեան անունը աւելի ուչագրաւ
կերպով արձանագրուած է, դանուած են
մարդիկ որոնջ փորձած են մէկ անձնագիրով ջանի մը ջուէաԹերԹ ստանալ, եւայլն։ Ռուս դէտերը նչած են տակաւին
որ Ադրբեջանէն եկած չատ մը դաղԹականներ չեն կրցած ջուէարկել որովհետեւ
իրենց անունները չեն դանուած ընտրա-

րերում՝ «Իմ կնիկը չի», ինձ հետ պտի լինի։ Ում ասեմ՝ նրան՝ պտի ընտրի»։

> 7k 2j

Քուէաթերթիկներ ստացած մի քաղա քացուհի, պատճառաբանելով իր հայերեն չկարդալու փաստը, քուէախցիկ էր մտնում «օգնականի» հետ։ Երբ խոչընդու տեցին մուտքը, «օգնականը» փաստեց, թէ «ինչ բան է, բոլոր տեղերում էլ թոյլ են տալիս երկու հոգով մտնել»։ Աչ ու ձախ սպառնալիքներ տեղացող կինը դուրս եկաւ սենեակից՝ թերթիկները ձեռքին։ Այնուհետ դռնից դուրս կանգնած ոստիկանների թողտուութեամբ մի քանի րոպէ յետոյ նորից ներս մտալ եւ բռնի ույ ժով քուէաթերթիկները նետեց տուփի մէջ։

*

Ընտրողներից մէկն էլ առաջադրուած թեկնածուներից ընտրել էր միայն Եդուարդ Մատաթեանին, որովհետեւ նա երկու անգամ խոստացել է պատգամաւոր դառնալու դէպքում աշխատեցնել 45 համարով սկսուող աւտոմատ հեռախօսային կայանը։ Իսկ միւս թեկնածուները, թէեւ վատ տպաւորութիւն չեն թողել, սակայն չեն կարող քաղաքական ասպարէզում գործել։

Մեր դիտարկումներից յստակօրէն պարզ դարձաւ, որ լատկապես գիւդերում ժողովուրդը անտեղեակ է կուսակցութիւնների համամասնական ցուցակներին, Սահմա նարդութեան հանրաքուէին եւ անակնկա լի գալով միանգամից ձեռքին յայտնուած երեք քուէաթերթիկներից, կողմնորոշուելու համար դիմում էին յանձնաժողովի անդամներին ու վստահուած անձանց։ Նրանցից իւրաքանչիւրն էլ կողմնորո. շում էր իւրովի եւ ինքնըստինքեան ստաց. ւում էր քարոզչութիւն։ Անտեղեակ էին ջնջելու կարգին, հետեւաբար նաեւ քուէաթերթիկներից շատերն անվաւեր էին դառնում։ Միանշանակ է, որ ժողո. վուրդը անպատրաստ էր միանգամից երեք ծանրակչիո ընտրութիւն կատարելու։

Թիւ 6 ընտրատարածքի 28-րդ ընտրա կան տեղամասի սրահում ականատես ե-

(2mb.b J. f5)

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԻՐ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ՄԱՍԻՆ

Հայաստանեան մամուլի Թերթ մը վեր. ջերս Վահան Փափազեանը կը ներկայա. ցընկը անկախութեան շրջանի ամկնկն երկար պաշտօնավարութեան տէր Արտաջին նախարարը։ Ան այդ պաչաօնը կր վարե

1993 Փետրուար 6-էն ի վեր:

Ծագումով վանեցի ընտանիջի մը չառաւից այս երիտասարդ ղիւանաղէտր մասնագիտութեամբ արեւելագէտ է։ Քաղաքական գործունկու Թիւնր օտար չէ իր ըն. տանրքին։ Վ. Փափազեանի մեծ հայրը եղած է Վանի ինընապաչապանու թեան հերոսամարտին գինաբաշխ կոմիտէին դեկավարը որ յետոյ կովկասի մեջ ալ չարունակած է քաղաքական գործունեութիւնը մինչեւ 1921-էն եաբ բոլչեւիկներու վերադարձր։ Այդ Թուականին անցած է Իրան : Վ. Փափազեանի ծնողջը ներգաղթած են 1946-ին ու ինք ծնած է Երեւան: 1988-ին ներգրաւուած է Ղարաբաղեան շարժում ին մեջ. 1992-ին նշանակուած է նախազահի խորհրդական, յետոյ Հայաստանի Փարիզի ժամանակաւոր գործա-

«Երկիր Նայիրի» թ Յունիս 23-ի Թիւին մէջ իրեն հետ Անահիտ Ազամեանի կատարած Հարցագրույցին մեծ մասը կը գրուէ իր գլխաւորած նախարարութիւնը. անոր կառոյցը, արտասանմանեան ներկայացուցչու Թիւնները, Հարցերը, հեռանկար-

ները, եւայլն։

Հայաստանի Արտաքին հախարարուինի։նր աւելի ջան 200 աշխատակիցներ խըմրող կառոյց մըն է, առանց նկատի առնելու արտասահմանի մեջ գործող պաչտոնկու թիւնը։ Իսկ հայաստանեան ղեսպանատուներ, հիւպատոսարաններ կան աւելի քան 30 երկիրներու մէջ։ Այս բոյորին մէջ ընդգրկուած մասնագէտներու որակը ամբողջութեամբ չի դոհացներ նա խարարը. միւս կողմէն, կր խոստովանի որ նորանկար երկրին մէջ կարելի չէ անգրաժելա որակաւորումով տարրեր գրտնել։ Կարեւոր պակաս կը նկատէ դիւանագիտական գպրոցի բացակայունիւնը։ Կ'րսէ թէ այս աշնան Հաւանարար բացուի դիւանագիտական ակադեմիա մը։

Փորձառու ուժերու եւս չգոյութիւնը գինք կր մղէ անդրադառնալու խորհրդային շրջանի դիւանագէտները գործի լրծելու կարելիութեան , կ'ըսէ թե ինը ղէն չէ Արտարին հախարարութեան պաչտօնկութեան մէջ դանոնը ունենալու, բայց «այդ մարդկանց զգալի մասը հաւանում է աշխատել միայն այն դէպքում, երբ ինքը գործուղուելու է որեւէ արեւմտեան երկիր»: Թյեւ, պետք է ըսել որ միայն. խորհրդային շրջանի դիւանագէտները չեն որ Արտաւբին նախարարութեան մէջ կր տեսնեն արտասագմանեան պաշտօնի մր մեկնակէտը։ Ասկէ դատ, այսօր Հայաստանի Արտաջին նախարարութեան Համար այլ տիպի դիւանագէտներ անՀըրաժելա կր նկատէ նախարարը. ազատ մտածելակերպի տէր, նախաձեռնող, մրտաւորական անհատներ. «ամենակարեւորը՝ Հայաստանի անկախ պետութեանր նուիրուած մարդիկ»: Այս առումնելով, ներկայիս որպես Հարկաւոր տարրերու աղբիւր նկատ, կ՝առնուին «ակադեմական եւ բարձրագոյն ուսումի շրջանակները, նորաւարտները, պետական պաշտօնէութեան ունակ մասը» ։ Նախարարը կը մոռնայ Թուելու ընդդիմադիր մամուլէն սիևաշաղաւած հետանավրբևն...:

Woulful Supumpur Thus She Finland միջոցներուն մասին, Վահան Փափադեան կ'րոէ Թէ պետական պիսանեն չի կրնար րաշարարել բոլոր պահանջները, յատկապէս արտասահմանեան կազմերուն վերարերեալ։ Կ'աւելցնէ Թէ դեսպանատուներու հարցով «զգալի օժանդակութիւն ցոյց են տալիս սփիլոքահայ հայրենակիցները. մասնաւորապես Լոնտոնի, Փարի. զի, Պրիւսէլի, Աթէնքի, Պուքրէշի, Սո-ֆիայի, Ուաշինկթընի, Թեհրանի, Պէյրութի, Դամասկոսի, Հալէպի, Լոս -- Անճրլըսի դեսպանատների, հիւպատոսա-րանների տարածքը ձեռք է բերուել տեղի հայութեան օժանդակութեամբ» : Իր խաքերէն կը տեղեկանանք Թէ ծրադրուած է այս տարի դեսպանատուներ բանայ Փէջինի ու Թոքիոյի մէջ, որոնցմով ցանցը լըրացած պիտի նկատուի։

Woutend Սփիւռքի մասին, նախարարը գոհունակութիւն կը յատնե որ Հայաստարի գրա վահարբևունիւրը բև ուսու հատ աւելի յստակ, որոշակի եւ արդիւնաւկա դարձած են։ Ան կ'ըսէ. -- «Հայ մարդիկ աշխարհի բոլոր ծայրերում բնակութիւն հաստատելով երազել են իրենց անկախ պետութիւնը, որն այսօր կայ, եւ նրանք հասկանում են որ իրենք ինչ -- որ պարտականութիւններ ունեն այդ պետութեան առաջ» : Պարտականութեան միակողմանի այս սահմանումէն ետք, Վ. Փափազեան Արութների եր այս հանտերունիւրթբար մասին դժգոհութիւն կ'արտայայտեն «կուսակցական ընկերները»: Այս նչումը առիթ կուտայ իրեն անդրադառնալու Սվշիւութի մէջ քաղաքական կուսակցութիւններու գոլութեան մասին : Կ'րսէ թե իր կարծիջով, Սփիւռջի որեւէ դաղութի մէջ բաղաբական կուսակցութիւն չի կրնար գոյութիւն ունենալ։ «Քաղաքա կանութիւնը վարւում է պետութեան ներuntil»: Կր բացատրէ թե քաղաքական կուսակցութեան մր գոյութեան իմաստը կը կայանայ իշխանութեան ձգտումին Ato: 4p surmany At dung At mez, «hpt Հայաստանը գոյատեւի, Սփիւոքի քաղաքական կազմակերպութիւններն ինքնա բերաբար կր վերանան»: Ասով Հանդերձ, կ'ընդունի թե կարելի է հարցին մասին բանավիճել, բանակցիլ, համոզել ու կ՛րսկ. - «իսկ եթէ կարողանան մեզ հակա-ռակը ապացուցել, ես շատ ուրախ կր լինեմ . բայց պիտի ապացուցել ինտելեկտի շնորհիւ, ոչ թէ աղմկարարութեամբ»:

Արդարեւ, ժամանակակից, այլ անտեսւած Հարց մին է Սփիւռջի կուսակցու Թիւններուն յետագայ բնոյթը։ Սփիւռջի մէջ որ քաղաքական ուրոյն կառոյցէ մր զուրկ է, ութսուն տարի կուսակցութիւնները կատարեցին մշակոյթեր, ինքնութեան պահպանումի, նոր սերունդները հայու**գրուր ասերչբես** բո սնոչ չափով անբողնտահայութեան զատը իրենց ըմբոնած, իրենց կրցած ձեւով հետապնդելու գործը։ Այսօր, Հայաստանի անկախացումով, ա-նոնց քաղաքական գործունկունեան դաչար արդէն փոխադրուած է Հոն : Սփիւուքի պարագային Համար, ասով իսկ բացայայտ կը դառնայ յետագայ գործուներւ-[ժիւններու մասին խորհրդածութեան ու վիճարկումի պարտաւորութիւնը։ Հարցը հոն է որ Հայաստանի մեջ ընթերցող, կողմնակից, ախոռ ու գիրք գրաւելու մտասեւհռումը տեղ պիտի ձգէ անոնց, օր մր դուրսի մասին այ մաածելու։ Դատելով ներկայի վիճակէն երբ նիւթական միջոցներ, մամուլ, եւայլն առանց Համողիչ հեռանկարներու կը տարուին Հայաստան ու անկէ ամէն գնով ինթգինք «ազատագրած» պատեհապաչաներու անհետաքրքրական անուններն ու անոնց արտայայտութերւնները կը հիւրընկալուին թիչ մը ամեն մարդի մեջ, մարդ կը տարւի Հարց տալու թե Սփիւռջի կուսակցու-செடிம்மக்றம் யு தயியிக்றயும் த கம் 4. ф.ம. վաղեանի արամաբանութեան։

Ձրոյցին վերջին մասը անուղղակի կեր. պով կր շօշափէ Հայաստանի եւ Սփիւռքի որոչ չրջանակներու հակագրութեան գրլխաւոր հարցի վերածուած Նիւթեր ։ Վահան Фифицаний пирів вив ВЕ «Пришерь քաղաքականութիւնը պիտի օրինաչափ լինի», կը բացատրէ. «դա նշանակում է այսօրուայ Հայաստանի Հանրապետութեան ռէալ իրավիճակին եւ հնարաւորու. թիւններին համապատասխանող քաղաքականութիւն։ Մենք բոլորս, որպես Հայեր, ունենք շատ մեծ ցանկութիւններ եւ երազանքներ (Սփիւռքում թէ Հայաստաlined). Ablif polone ordered blif on about պատմութեան այս կամ այն անարդարութիւնն այսօր ուղղուի։ Բայց բոլորս էլ պիտի գիտակցենք որ կան ինչ - որ բաներ որ այսօր հնարաւոր է անել եւ եթէ դա յաջողուեց այսօր անել, վաղը հնարաւոր կը լինի անցնել յաջորդ փուլին, յետոյ երրորդ ...»: Ընդունելով Հանդերձ թե այդ խորկերբերը ական է հուսեն դատչունը, լուծումներու միակ ճամբայ կը նկատե օրինաչափութիւնը, չիյնալու համար «անհեթեթ երազների գիրկը»:

Ծանօթ է որ Հայաստանի արտաջին քաղաքականութեան պատասխանատունե.

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ bulbec

Barthu 10-էն 15, Փարիզի Քարփան Flit մարզարանին մէջ տեղի կ՝ունենային 2. F. L. V .- ի համալիարհային ԺԴ. խաղերը։ Աշխարհի չորս անկիւններկն շուրջ 500 հայ մարդիկներ՝ տղաք եկ աղջիկներ եկած էին լոյս քաղաք, մասնակցելու մարդական այս մեծ հաւաբոյթին։ Bունաստանկն, Սուրիայեն, Լիբանանեն, Արժանքերնեն, Պելժիայեն, Միացեալ -Նահանդներէն, Գանատայէն, Ուրուկուայէն, Անդլիայէն, Չուիցերիայէն, Կիպրոսեն, Իտալիայեն, Աւսարալիայեն եւ Ֆրանսայեն ժամանած Հայ երիտասարդներ եւ երիտասարդուհիներ համախըմբուած էին Ֆրանսայի մայրաքաղաքը, անշույա մրցելու եւ չահելու կիրքով, բայց եւ աւելի՝ հայ երիտասարդական Թարմ մ խնոլորաին մէջ չնչելու համար։

խաղերը սկսան Երեբչաբթի, Barilia 11-ին : Մանր կր կայանային աթելեթերմե, սեղանի Թենիսե, պասբեթարլե, վոլեյպոյ եւ ֆու ժարլ : Ամբողջ չորս օրերու ընքժացքին տեղի ունեցան զաում ի խագեր, աւարտականները նախատեսուած

էին Շարաթ , Bulhu 15-ին:

Շարաթ առաւստեան ժամերէն բազմահարիւր մարդասէրներ լեցուցեր էին մարգարանը եւ յայտագիրը կր սկսեր վոլեյպոլի աղջիկներու աւարտականով : Դեն դիմաց ելան Փաստաինայի եւ Օբլանաի խումբերը եւ խաղը վերջ դատ այս վերջնոյն յադ ժանակով (2 - 0): Ասոր կր յաջորդեր աղոց մրցումը, որ ընդդեմ Փարիզի, Կլենաեյլի յաղժանակով պսակուհ. ցաւ (2 - 0): Վոլէյպոլի այս գոյգ աւարտականներէն ետք դաշտր դրաւեցին 11էյրութի եւ Հայեպի պասքեթի աղջիկներու խումբերը։ Արդիւնը. -- Պէյրութ. 66 --Հալէպ՝ 51: Իրենց յաջորդեցին Պէյրու-Bh եւ Լոս - Մանրլըսի աղոց խումբերը, որոնց մրցումը աւարտեցաւ Պէյրութի յաղթանակով (88 - 79)։ Օրուան վերջին աւարտականը կր վերաբերէր ֆութարլի որ ղէմ դիմաց կը հանէր Թորոնթոյի եւ Նիկոսիոյ խումբերը։ Բաւական հաւասարակչոուած խաղը չահեցաւ Թորոնթոյի խումրը 1 -- 0 արդիւնքով։ Բոլորին Համար մեծ անակնկալ եղաւ տեսնել Համաչխարհային համբաւի տէր իրաւարար Ժոէլ Քինիուի ներկայութիւնը, որ խաղն ա, վարեց։

Ցետմիջօրէի յառաջացած ժամերուն բևե վբեն ժատը այս աւանատիաը խամբրր հաղորդուեցաւ որ մրցանակները կը բաշխուին աւելի ուշ պարահանդեսի ըն-Թացջին եւ Հուսկ տեղի ունեցաւ փակման հանդիսաւոր արարողութիւնը։ իւրաքանչիւր խումբ իր տեղը գրաւեյէ ետք մարդադաչայն վրայ, Հ. Բ. Ը. Մ.-ի Գողվժան երգչախումբին ընկերակցութեամբ երգուեցան կարգով՝ Ֆրանսայի եւ Հայաստանի փառերդներն ու Հ. β. C. Մ.- և քայլերգո եւ պաչաշնապես վերջ գտալ համաշխարհային ԺԴ. խաղերուն

ւնարգական բաժինը ։

Ըսենք նաեւ որ նախորդ օրերուն տեղի ունեցած էին աթլէթիզմի մրցումները որոնը աղոց մօտ վերջ գտան Եիկոսիոյ մարդիկներուն ջախջախիչ յաջողու Թեամը: 100 մելժը՝ Ճ. Պօդոս (Նիկոսիա), 400 մեթեր՝ Գ. Մանարեան (Նիկոսիա), 1500 մեթթ՝ Ս. Բարսեղեան (Նիկոսիա), Հեռացատը՝ Ա. Մարդարեան (Նիկոսիա) եւ 4×100 մեթեր՝ Նիկոսիոյ Հաւաքականը: Իսկ աղջիկները. .. 100 մեթեր՝ Նայիրի Հայրապետեան (Պէյրութ) , որ կոտրած է Հ. Բ. Ը. Մ.-ի համաչխարհային խաղերու սահմանուած մրցանիչը, 400 մեթեր՝ դարձևալ Ն. Հայրապետեան, հեռացատը՝ Իզապել Իւրնեքլի (Փարիզ) եւ 4×100 մեթը՝ Մելպուրնի հաւաջականը : Թենիսի րաժակները կ'երթային Պէյրութ եւ Տիթ.

Այս խաղերը վերջնապես կր փակուէին Bուլիս 15, Շաբաթ գիչերը Մոնփարնասի

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. ՄԵՍՐՈՊ ԿՐԹԱՐԱՆԻ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ደበ8ዓ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

Ալֆորվիլի Ս. Մեսրոպ Կրթարանի Մանկապարակրի ամավերջի հանդեսը տեղի ունեցաւ Շարաթ, Յունիս 17-ի ա. ռաւօտեան, վարժարանի Գրիդոր Ջոհրապ սրահին մեջ: Ներկայ էին Ալֆորվիլի Ս. Պоղոս . Պետրոս Եկեղեցւոյ հոգեւոր հո. վիւ՝ Ներսեն Ծ. Վրդ. Բապուձեան, фи. րիգի եւ շրջակայից Կրօնական Ընկերակ. ցութեան Վարչական Խորհուրդի ատենա. պետ՝ Պր. Համազասպ Մոմ ձեան, Ալֆոր. վիլի քաղաքապետ, Անրք Ասւեք, փոխ. քաղաքապետրեր Ռոժէ Թիսէր եւ ժան .. Փիկո Մօրանչել, Եկեղեցող հողարար. ձու թեան եւ վարժարանի կրթական յանձ. **Նախումբի անդամներ**, բազմաթիւ ծնողը. ներ, ազդայիններ՝ Փարիզէն եւ չրջակայ արուարձաններէն ։

Առաւստեան ժամը 10.30-ին սկսաւ հան. ղէսը, վարժարանի անօրէնուհի Տիկին Մոնի**ը Գասարեանի բարի դալուստի** և ողջոյն, խօսքերով : Նախ իր դոհունակու. Թիւնը յայտնեց ներկաներուն, եւ մասնա. ւորապես ծնողջներուն, որ եկած էին ի. րենց զաւակները ջաջալերելու, ուրախա. նայու եւ վայելելու իրենց զաւակներուն կողմ է կատարուած երդերը եւ պարերը, եւ բացուած յայտարարեց հանդեսը։

Վարագոյրը բացուեցաւ, փոքրիկ ման չեր եւ աղջիկներ չարուած էին բեմին վր. րայ կարգով եւ պատչան համարդեսանե.

pn4:

Բողբոջ դասարանի աչակերաներ հրաժ. ցուցին մեզի ներկայացում մր՝ «Ծաղիկն ու Մեդուն» ։ Ապա երդեր «Թիթեո», «Սա. գիկ, մագիկ», արտասանութիւններ՝ խան բավան եւ առանձին «Փոքրիկ ման. չուկ», «Փոքրիկ աղջիկ», «Իմ պուպրի. կին», «Հայոց լեզու», «Իմ գիրքս» եւ «Ծիարկ»: Ամէնեն վերջը պարեցին հայ կական Շուրջպարը։

Մանկապարտերի այս փոքրիկ մանուկ ները իրենց քաղցրաՀնչիւն երդերով, պա րերով եւ արտասանութիւններով խանդա վառ մ Թնոլորտ ստեղծեցին սրահին մէի։ Կոկոն դասարանի աչակերտներ մասնակ ցեցան երգերով եւ արտասանութիմնե րով՝ Հայերէն եւ ֆրանսերէն։ Երգեյի «Կը Հեչէ», «Հայ ենք մենք», «Գարում եւ «Գետաչէն» ։ Կատարեցին արտա նութիւններ առանձին եւ խմրական «Հ լեզուն», «Վարդան Մամիկոնեան» «Երեւան» ։ Ապա երկու երգեր ֆրանսե

Տնօրենունին ամփոփ գիծերուն !! ներկայացուց ծնողներուն տարուան մի կատարուած աշխատանքները։ 1994 - 1995 ատրեչըջանին մանկապարտերը ունեցած է 82 աչակերաներ։

(Petite Section) 25 Բոդրոջ դասարան աչակերտ

чиций приширий (Moyenne Section) 30 шүшіныры

Ծաղիկ դասարան (Grande Section) 27 աջակերտ : Մանկապարտերի աչակերտ

ներու թեր եղած է 82: <u> Համիի մասահարի աշտիբևարբև դառ</u> նակցեցան Հայրենասիրական, մեր մայ րենի լեզուին եւ հայ մայրերու նուից. ւուծ երդերով եւ արտասանու թիւններով, «Մեր դարոցը», «Հայրենիը», «Այրու

Մերիաիկն պանդոկը կազմակերպուած Տոլս պարահանդեսով մբ, որու ընթաց. երը ին հաշխուբիր բար հագարրենն մետալները եւ յուչանուէրները, ժամաբ նութքով տաթւ հաճանա խամբնագր, 1888-իր Սիանեյ եւ կարելիու Թեան պարագային, [high's ng , 2001-16 bphimb:

८८४. ७२७११११

րուն յանախակի յայտարարութիւնները որոնք կը կրկնեն, յատկապես Թուրքիոյ հետ յարաբերութիւններու առընչու... թեամբ, թէ պատրաստ են մէկզի ձգելու պատմական դէպքերը, ի'նչ հակարդեցու-Թիւն կ'ար թնայնեն Udehen.ph մ էջ: Մաոնց այդ արտայայտունքիւնները ժամանակի պահանց նկատող ու ըմբոնումով մօտեցող մեծամասնութեան քով կայ հատուածն ալ որ հակագրուելու սիրոյն կ՝անտեսէ ամ էն արամ արանութիւն ։ Բոլորին Համար ալ ըասական անակնկալ են Վահան Финфицарь роперы . [44, ракой туры. ծութեամբ, թէ արամարանական բար [Any :

Թեեւ, ատիկա պատճառ մը չէ անչույ սն ճամաճարութ մետողաժեսբին չապար սպառած Հասցէներ գայթակղելու ա առի նրեր ժարթը, արչ ինք բեռանրերու மிக்றச்படமீடுது மீட்டு:

urap phonsell

ան», «Մայրերու Օր», «Մայրենի լեզու», The Usenephus, «Zus Lagnes be «Zusարի երկիր»։ Ներկայացուցին Թատերաիան դն, «դաներնու 06» ՝ ուն նրատրիի յն մասարրբեւ ինբըն բնախատանիստոիար նրեղ ժետանուղ, որևեն ին հանարբերը էար ու ը ընդա Հայկական գողովրդաիրը առև գն՝ սև որ որերքուրբևուր 165 բուն իրըն դարիսշերոր ճամնն օնբեն։

Տեսչուհին բեմ հրաւիրեց գաղութիս կորհոր հովիւը եւ կրթական յանձնաանույնի աաբրառնել, մե. Ունկեւն Նունարն հարգրբես անուրա անուրբենուր վիա-

ականները եւ նուէրները:

վկայականներու եւ նուէրներու բաչհում էն ետք, Ներսեն Ծ. Վարդապետր իր ակման խոսջին մէջ իր բարձր դնահաապրես հայարրը է բան հուներ ակաչուհին, ուսուցչուհիներուն որոնը արքար եջարրսեսու գրող և առանառար կա այս հանդեսը, անդրադարձաւ այն ավունքրու եք գոմովունսեր դն անրունոը իր մշակոյթն է։ Մեր ժողովուրդի արութիւնը կապահովուի իր մշակոյթով, եւ ցոյց տալով սրահի մը պատին վրայ խարգանչաց վարդապետներուն նկարերր, մատնանչեց [dt անոնը մեզի պարգեւեցին մեր մեծագոյն հարսաութերւնը: My հարսաու թիւնն է որ հայ դպրոցը կը աշիկ իր աչակերաներուն, Հաւտաքի, արան եւ գրականու Թեան ընդմ է 95%:

Bhhanpusujacffhihp պահելու եւ դաութրբեն ինտնու իտաբեսւ ժշնուսնումութ արակն է մեր Մեսրոպալունչ լեղուն : Եւ Մեսրոպ կրթարանի առաջելութիւնը անակր կայանայ մեր լեզուն սորվեցնեու , մեր ցեղի հերոսական պատմութիւնը ամարելու եւ հայ աչակերաները հայական ոգիով ներջնչելուն մէջ: Եւ միլայն Հայ դպրոցն է որ այս դերը կընայ ատարել:

Հայ գիր եւ գրականութիւն կր նշանաեն հայ դպրոց: Հայ դպրոցն է որ իր առանիկ դասախարակութեամբ կուտայ որային դիմագիծ աչակերտներուն ։

Usu It hugar who put by in & ful party արոցին չուրջ, օժանդակել անոր նիւհապես եւ բարոյապես ։ Դպրոցը կր պատանի դաղութեին, աղդին ։ Ան մեր արժաապատուութիւնն է, պետք է որ զայն անենը իր բարձրութեան վրայ։ Ապա կրահ Ծ. Վրդ : ին «Պահպանիչ» ով վերջ տալ Հանդեսը։

Նարա թ մր հար, Կիրակի, Յունիս 25-ին, արկ հար տեղի ունեցաւ Ս. Մեսրոպ արանի նախակրթարանի բաժնի ամաիչի հանդեսը : Ժամը 15-ին հանդեսը ար յունկայն ունկներուած ազգային արևանում ։ Բախարև գարարի ժառաևութի ար աչակերաները իրենց համաղդեստալ չարուած էին բեմին վրայ. իրաարագիչ եւ ուրախ գ ֆրոլորա դի տարմ-

թերուգիին հանի ժանոաբար բո ամի խոսքեն բան որոր հոնգահնուրն արաղիրը, որ երկու մասերէ կը բաղլ Փրանսերէն եւ Հայերէն։

կաղհետէ ճախապատրաստական դաարանէն սկսեալ աչակերտներ կատարեարտասանութերւններ, երգեր եւ թաակական վշութրիկ կտորներ։ Նկատելով ի 1992 ատերիր աշխարգալունաի տուաիաարվա Ֆոնթելնի մահուան 300-ամեակն է, արադրին կարեւոր մէկ մասը անոր անդծագործու թիւններեն եին, ինչպես da Gigale et la Fourmi — Le Corbeau et Renard» եւ ուրիչ առակներ : Քառորդ ավուան մասնանք վենչ որոաւ հայատար բերևոսեւ եագիրն: Բաիւ արձևՀրուեն Տիկին Մոնիը Գասարեան անվուփ արմերիանին դն իանման սւոսւդրարնար րագրի գործագրութեան, կարգապահա. ան եւ մանկավարժական խնոքիրներու հասին : 8իչեց թե 1994 - 95 տարելըջանին ախակր թարանը ունեցած է 58 աչակերտ-

CP 17 աչակերտներ CE 1 16 աչակերտներ

CE 2 10 աչակերաներ CM 1 15 աչակերտներ

^{8 առա}ջիկայ տարի նախակրթարանի բաիրն վարդարարն ին ենիւ մասանարրբենով: հա ձևւով Ս. Մեսրոպ կրթարանը 1995 -1996 տարեչրջանին կ'ունենայ (Մանկապարտեղ եւ նախակրթարան) չուրջ 160 այակերաներ ։ 1996-ի Յունիսին վարժարաի կուտայ իր առաջին շրջանաւարտները: արանիաւ չին ցաւ յայանեց որ տեղի չգոանրան պատասաւ սաիպուած ի'ըլլանը արկերարեր դերգելու:

իրապես որ նախակր արանի աչակերտար դեղեցիկ Հանդես մը ներկայացուցին ակրութեան, Երգերը, արտասանու-

UU.2U.4 - Irbiirna ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԸ **ተ**ԱՆՆԻ ՄԷՋ

Սեւան Ակումը - Համակարգում Հայաստանի որբերու Հետ Միութեան վարչու-թեան նախաձեռնութեամբ, բառիս իրա... կան առումով ,ապաւորիչ երդահանդէս մր տեղի ունեցաւ քաղաքիս Փայէ տէ Ֆէսթիվայր Սալ Տէպիւսիի մէջ, սիրայօժար արամագրուած քաղաքապետարանի կող-St, Сшршы, Вперы 15:

Միութեան նախագահուհին, Տիկին Լիլիան Միջայէլեան, ֆրանսերէն Հակիրն խոսքերով պարզեց Հետապնդուած նպատակը, - Հանդիսու Թեան հասոյթը, այլ տարիներու նման, ամբողջովին տրամագրել Միութեան խնամատարութեան ենքակայ Հայաստանի ծնողագութվ երախաներու:

Քաղաքապետ Միչել Մույոյի անունով, Կի Ֆետիտա, բարձր գնահատեց Միութեան առաջադրութիւնն ու աշխատանքը։ ի ղեպ, հանդիսութեան բարձր հովանաւորութիւնը ստանձնած քաղաքապետը, ջաչավով պատրաստուած եւ չքեղ տպագրութեամբ ներկայացուած յայտագիրին մուտքի էջով զօրակցութեան կոչ կ'ուղղեր բոլորին:

Մարսեյլի Սահակ -- Մեսրոպ երգչախումբը, յատուկ հրաւիրուած, չուրջ 60 երկու սեռէ անդամներով, այս առիթով եւս Հանրութեան ներկայացալ գեղարւեսաի նկատելի չափանիչ հաստատող ծրագրով մր։ Արդարեւ երգչախումբը (խոքրավար՝ Խաչիկ Երբնագետն) իր յայ-

թիւնները եւ պարերը երկարատեւ ծափա-Հարութեան արժանացան ։

Երգեցին «Սեւան», «Ծլել է արտս», «խնչոյքի երգ», «Երիտասարդական քայլերդ» ։ Արտասանեցին՝ «Մեր Հայրենիջ», «Դպրոցի ճամրան» եւ Ցովգաննես Թումանեանէն «Ամէնէն լաւ տունը» եւ «Հին օրհնու [ժիւնը»: Ապա գրօչակներով մարղանք եւ ի վերջոյ Հայկական երկու պաphp:

Ներսեն Ծ. Վրդ. իր փակման խոսքին մեջ չնորհակալութիւն յայտնեց դպրոցի արօնքրաշշիկը աև ոչ դեր ճար ին իր արու վարժարանի ուսումնական մակարդակը րարձր պահելու, բոլոր ուսուցիչ -- ուսուցչուհիներուն, յետոյ բոլոր անհատներուն որոնք կ'աչխատին կրթական այս յարկին մէջ, ծնողական մարմնի բոլոր անդամներուն եւ վերջապես ծնողներուն, ղպրոցի հանդէպ իրենց ունեցած վստահութիւններուն համար:

U.

SEP-UPPURUUTUV կրթևկևն Ֆոնչ

6.0.0.8.8. Upual U. 444 menun 4m. թողիկոսի ընտրութեան եւ օծման բարեբաստիկ առիթով, ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵՍՆ ընտանիքը (Տէրքօ) 20.000 ամերիկեան տոլար կը հուիրէ Կաթողիկոսարանի կրըթական ծրագիրներուն։ Այս գումարը պիտի աւելցուի նոյն նպատակին համար Տէր Արրահամեան ընտանիջին նախապես հաստատած կրթական ֆոնտին վրայ։

> ጉኮՒԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ

Յուլիս 14, 1995 Սաթիլիաս

տագիրով թե՛ պեսպիսուն, թե՛ այս չրըջանակեն ներս որակ պարզող երգերով երեւաց: Մէջրերենը երգ - խմբերգներ, ո՛չ չարքով, ո՛չ ալ լրիւ։ Քրիստոս ի մեջ մեր յայտնեցաւ, Ո՛վ զարմանալի խորհուրդ եւ Այսօր ձայնն հայրական, Գարուն ա, մուն է արել, Հատուած Անոյշ օփերայէ, Հայրենիքիս հետ, Ազգ իմ փա. ռապանծ, Շուշօ, Նագան հարր, Երեւան - Էրերունի եւ այլն։ (Կոմիտաս, Եկմալեան, Տիդրանեան, Ցարութիւնեան, Բարաջանեան, Կանաչեան, Ալթունեան, Ցովհաննիսեան եւ ուրիչներ) ։ Նաեւ Ռամօ -- Ձօն գիշերուան, Շուպերթ -- Գերմա-նական պատարագ, Վերտի -- Ստրուկնե. րու երգը, Նարուգոդոնոսոր։

Չենք ծանրանար մանրամասնութերանե. րու վրայ, ըսենք՝ մեկնաբանութիւն , իրրեւ մատնանչում արձանագրենը, 65 Քաննի այս համերգին ներկաներս ղէմ յանդիման գտնուեցանք միատարը, միա-**Հոյլ ամբողջական մարմին կազմող երդ**չախումբի մը, որ իր վարժ խմբավարին ցուցմուն ընհրուն հետեւելով, գիտէ հարազատ գոյներով մեկնաբանել խմբերգներ, ա՛յն ալ այլազան բնոյթի։ Աւելորդ է ըսել, Թէ այս իրողութեան Համար բացառիկ դեր կր վիճակի ուսուցանող -խմբավար Խաչիկ Երլմագեանի։

Երդահանդեսին երդչուհի Եւա Արթին. եան, սոփրանօ, իր քնքոյչ ձայնով եւ մեղեղիական Հաւասարակչուսած ելեւէջ... ներով, այս առիթով եւս սատարեց Հոդեզմայլ մ Թնոլորտի ստեղծումին ։ Նուպարիկ Տէր - Մինասեան, պարիթոն, երգչախումրին վարկը Հաստատող ձայն մր եղաւ։

Աներաժելա, կր նկատենը անպայման մատնանչել Տիկին Ժիւլիէ Թ Երլմագետնի դաչնակի ընկերակցութիւնը։ Ներդաչնակ te Sudmament, hugutu dhem:

J. Uhfhabul

4ULAHA-L

PULLED (Anthu) Sty, Bulle 6-16, 4pրօնական եւ աշխարհական հանդիսութիւններով ոգեկոչուած է Թարգմանչաց տօնը։ Բացօխեայ պատարադր մատուցանած է կղղեաց տեսուչը՝ Մեսրոպ Արջ. Մութաֆեան, նախագահած է Պատրիարջը։ Ցետ պատարագի եկեղեցւոյ պարտէ. գին մէջ Հաչասեղան մը կադմակերպուած է ի պատիւ գրչի մարդոց ու ուսուցիչներուն։ Գործագրուած է կոկիկ յատագիր մր : Եղած են դանախount թիւններ , Հուսկ Բանթը արտասանած է Գարեգին Արթ.։

ԳՆԱԼՀԻ (Պոլիս) Կազգուրման Կայանի րացումը կատարուած է Յուլիս 9-ին կրօնական եւ աչխարհական կրկնակ հանդիսուներւններով ։ Արաթողունեան նախադահած է Պատրիարբը, քարողած է Մեսրոպ Արթ. : Ցետ արարողութեանց տեղի ունեցած է սիրոյ սեղան մր։ Հաւաքոյ[ժին րացումը կատարած է ՏուքԹոր Արթին Մե. ծատուրեան։ Պր. Նագարեթ Պայ խսսը առնելով յայտնած է որ այս տարի կազղուրման կայանի հիմնադրութեան 30ամեակն է եւ շուրջ 200 աշակերաներ ամառնային ապաստան կը գտնեն։ Արտայայտուած է նաեւ կարդուրման կայանի խնամակալութեան ատենապետ՝ Նչան Գարա : Noug առած են նաեւ Տիկին Ժապլին երմեն, Հուսկ՝ Պատրիարբը եւ Մեսրոպ Արք .:

ՄՈՆՐԷԱԼԻ Հայ Կեղրոնի Համազգայինի գրադարանի մէջ, Ցուլիս 5-ին, գրական երեկոյթ մր տեղի ունեցած է ներկայունեամբ ֆրանսաբնակ գրագէտ՝ Մովսես Պչարձեանի ։ Բացումը կատարած է Վահե Երեցեան, որմե ետք Վիդեն Թիւֆէնընեան ներկայացուցած է հեղինակին կենտոգրականը։ Օրուան գլխաւոր բանախօսը եղած է Շարէ Մինասեան որ խօսած է Մ. Պչաբնեանի վերջին գործին՝ «Լուսաւոր աչքերով օտարականը» Հատո. րին մասին : Կարձ ելոյթ մր ունեցած է նաեւ հեղինակը։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ «Սիրան Մանուկեան» սրա-4/1 159, Յուլիս 3-ին, կաթեողիկոսարանին «Շնորհալի» երգչախումբը համերգ մր տուած է նուիրուած նորընտիր Արամ Ա. Կաթողիկոսին։ Ներկայ եղած են Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա. Կախողիկոսը, Երուսադեմի եւ Պոլսոյ պատրիարջները եւ այլ անձնաւորու ժիւններ:

ԼՕՐԸՆՍ ՏԸՌԷ

Ներածական՝ Գորֆու կղզիի ընութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ՇԱՔԷ ՏԷՐ - ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Այս Հանգրուանին՝ ժամանակի ընթացքին հաստատուած սովորութեան մր հադագայը, աղէրես դիահեհար ին ժանբրե. - Եթե ինծի չեր հաւատար, պարտեղիս

մ էջ Մայոլ մը կայ, որ ըսածս կը փաստէ։ Որոսն դնառ, ժողոն ին ըրնսմադիա գնանրասվ եւ գլունը երկու անդամ շարժե. டாட் 4ம சமாமமார்.

- Այո, արդարեւ, կա՛յ։

Լուսնի բրոնզագոյն առաջին ծայրը կը աեսնուի լերան ետեւէն եւ արագօրէն կը նականարու :

- Ա՛, ահա ելա՛ւ, - կ՛ըսէ Ձարեան: - Եւ ահա մենք, - կը յարէ Կոմսը մերժելով Հրաժարիլ իր նիւթեն, . որ ըստ իւրաքանչիւրիս խառնուածքի Թելադրածին կը դասաւորենք ու կը պատչանեցընենը ընդՀանրական գիտելիջները։ Ոչ ղէի առևաժայի, աղեսմչարար ատարբևն չուսացուիր, ինչքան ալ որ իւրաքանչիւրը ամ բողջական նկատէ ի՛ր մասը։ Իուք,

սա ձեւի վերնագրի մը տակ - «Գորֆու կղզիի բնական պատմութիւնը, Երկրաբանութիւնը, բուսաբանութիւնը եւ բաղդատական ազգագրութիւնը»: Վիէննայի դիտական մէկ ընկերակցութեան միջոցաւ պիտի Հրատարակուիք։ Ձեր գործին մէջ յիչատակում պիտի չըլլայ Գրադարանը դանուած Պետրարջոսի առաջին Հրատարակութեան կամ Թանդարանը պահուած Գորգոններու գեղեցիկ մօր մասին։ Իսկ դուբ, Ձարեան, երբ ձեր յօղուածները Հատորի մր մէջ ամփոփուած Հրատարակուին, միակողմանի ջերմ ոճով պիտի նկարագրեն դրախտային կղզին, որ Ներոնեն մինչեւ Նափոլեոն աչքի դարնող պատմական բոլոր ղէմ բերուն սիրտր գըրաւեց: Բայց Հոն ոչինչ ըսուած պիտի ըլլայ սա իրողութիւններուն մասին, թե Տաղորդակցութեան միջոցները դէչ են, բոլոր Յոյները ստախօս են, իսկ ամառը՝ լուերը անտանելի կը դառնան ։ Իրակա-նութեան պատկերացումը պիտի չըլլայ, րայց ի՞նչ Հոյակապ գործ պիտի ըլլայ։ Նիւ - Եորքեն մեծ Թիւով լրջախու Հայեր պիտի փափաջին հոս հաստատուիլ, ձեր ջերթուածներն ու արձակ գրութիւնները պիտի արտասանեն իրարու, իսկ ես՝ այժմ ձեր գրաւած ախոռին վրայ նստիլ ու-ղողներէն (բանգի ապահովարար՝ ախոռը աւելի երկար կեանք պիտի ունենայ քան դուք) երկուջական տրախմի պիտի դան-

- bul tou, hous dbend which windleրացնեմ Պրոսպերոյի կղզին, ... կը Հարցը-Lbd :

մէջ աննիչը։ Կարծեք Թե տեսողական ջիղերը խանդարող բանէ մը ձերբազատե

Տոջթեոր, ձեր մասը պիտի չարունակեր լու համար գրուած, տեսարանային փայլուն լղացքներ պարունակող մօտաւոր պատկերացում մը։ Դուք այն անձերէն էք, որոնք յուսախաբութեան պարագային կը ձղեն ... կ'երթան, վերադառնալէ կը վախնան, բայց ուրիչը կ'ուղարկեն որ-պեսզի յետոյ անհամբերութեամբ հարցուվորձեն գայն ։ Իրականին մէջ՝ ներելի էջ, որովհետեւ ձեր երիտասարդութեան լաւագոյն տարիները անցուցած էք կըըդիին մեն: Մարդիկ չատ աւելի ուչ կը տիրանան վերադառնալու իմաստութեան։ Անցեալ օր նչմարեցի, որ Կարդակիի ջրը-Հորի ջուրէն չիսնեցիք ։ Մասնաւոր կերպով ուչագրութիւնս գրաւեց:

- Կախարդանքի պարտադրութեան տակ մանել չեմ սիրեր:

Թէոդոր, որ ակներեւ անհամբերութեամը կը հետեւէր մեր նկարագիրներու தாடிழ் தியாய்டு முல் மிற்கிய முடிய மாய் பிற்கிய மாய் மாய் **Տանիք ճիչ դն ճանբևու բնել:**

Նոճիներու ծառուղին կը բռնենք ամ էնջով, կոմսին ծիսամործին գօրաւոր հոտը र्शिर्मामा :

-. 0' n'z, mn.pfinp, -- h'put 4ndup' կարծեր թե րարձրաձայն չարունակելով մասվի կատարած անձայն վիճարանու-சிட்டு மீழ், - மீளவத்போடும் வருமா யுத்தை த րլլայ: Հրաժարինը ձեւապալաներեն, որոնց միակ նպատակն է վանել այլամիտները, համաձայն չեղողները։ Եկէ՛ք, մե՛նք վուգաւորենք մեր գաղափարները, փոխանակ Թոյլ տալու որ ձղճին մարդիկ մեր հայւոյն միացնեն զանոնը: Uju ձևւով է միայն, որ մեր դաղափարները կը րեղնաւորուին, քանգի գաղափարներու - Դժուար է ըսել, Մանրամասնութեանց բեղնաւորում կը նչանակէ գործ չարժում ։

(Tup · 55)

(Շար. Ա. Էջէն)

ղանք մի աննկարագրելի ժխորի, աղմուկ աղաղակի, կրքերի անհարկի բորբոքման, բոնկուող ու մարող ընդհարումների որ տեւեց առնուազն վեց ժամ:

Ընտրութեան սրահում նշուած մթնոլորտի յառաջացման մեղաւորը նախ եւ առաջ տեղանասային ընտրական յանձ. նաժողովի չափազանց դանդաղկոտ աշ խատանքն էր։ Իսկ ամենաարտառոցն այն էր, որ գաղտնի քուէարկութեան երկու խցերում... լոյս չկար: Մինչեւ առա. ւօտեան ժամը 9.30-ը ընտրողները պարզապես զրկուած էին գաղտնի քուէարկութեան հնարաւորութիւնից՝ վերցնում էին քուէաթերթիկները եւ ուղղւում դէպի ... պատուհանները։ Ինչ-որ մէկը «գլխի ընկաւ» քուէարկութեան գաղտնի խցերի շորէ պաստառի վրայ «պատուհան. ներ» բացել, սակայն դա վիճակը չէր փոխում։ Վերջապես այնտեղ ելեկտրական լուսամփոփներ դրեցին...

Չափազանց տխուր ու տհան տեսարան էր յառաջանում, երբ այս կամ այն ընտրողը, քուէաթերթիկն ստանալով եւ դրրան նայելով այնպես, ինչպես այծը աստ. ղայի երկնքի քարտէզին, դիմում էր սըրան կամ նրան՝ իրեն օգնելու խնդրանfnd: bul «oqlibini», «hndilinpnzbini» ցանկութիւն ունեցողներ, անշուշտ, կա. յին, եւ եթէ նոյնիսկ փորձում էին այդ անել ամենայն անաչառութեամբ՝ յառաջացնում էին միւս կասկածամիտների աղմրկայի դժգոհութիւր:

Թիւ 5 ընտրատարածքի 23-րդ տեղամա. սում բոլորը, եւ մասնաւորապես ԱԺ պատգամաւորութեան թեկնածու Հ. Հարոյեանի վստահուած անձ Վարսիկ Ղա. զարհանը, վ. Գումանհանի վստահուած անձ Շուշանիկ Ստեփանեանը բողոքում էին, որ մի խումբ «ագիտատորներ» դրր. սում քարոզչութիւն են անում պատգամա. ւորութեան թեկնածու, շրջգործկոմի նախագահի տեղակալ Արթուր Բաղդասար. **եանի** օգտին՝ արդեն շենքի դոների մօտ դիմաւորելով հերթական ընտրողին ու «կողմնորոշելով», թէ ում ձայն տայ։ վստահուած անձինք նկատել եւ արձանագրել էին, որ միեւնոյն մարդը մի քա նի անգամ, տարբեր անձնագրերով, եկել է ընտրութեան։ Տարօրինակ է որ «Նա. յիրիտ» հանրակացարանի բնակիչները, որոնք գրանցում չունեն, պարէտի կողմից տրուած կեղծ գրանցման թերթիկնե. րով ակտիւօրեն մասնակցել են ընտրու. թիւններին:

ՈՐՊԷՍ ՎԵՐՋԱԲԱՆ

«Ազգ»ի Ցուլիս 11-ի Թիւին Ա. կջին Տակատը գետեղուած հետեւեալ տեղե. կատուութիւնը ամէնեն յարմար վերջարանն է Յուլիս 5-ի ընտրութեան այս Համայնապատկերին.

> SHOULP SHALL կուռ, միասնական, միանչանակ

Հանրապետութիւնում երեւի ամենաօրինապահ ու տիպար գիւղը, թերեւս նաեւ միակը կրասնոսելսկի շրջանի Աղբերք գիւղն է, որն ունի 269 գրանցուած քուէարկող : Յուլիս 5-ին , Սահմանադրութեան հանրաքուէին, մեծամասնական եւ հա. մամասնական ընտրութ-իւններին գիւղը մասնակցել է միահամուռ՝ 269 մարդ ներ. կայացել է քուէատուփ։ Սահմանադրութեանր «այո» է ասել 269 հոգի, «Հանրապետութիւն» համախմբմանը կողմ են քուէարկել 269 մարդ, ՀՀՇ նախագահ Տէր Յուսիկ Լազարեանին են ընտրել բոլոր 269 քուէարկողները։ Այսպիսով, տեղ եռեակ միաձայնութեամբ անցան բոլոր 3 քուէարկութիւնները։

Հետաքրքրական է սակայն, որ նոյն ձե ւով են քուէարկել Տէր Յուսիկի անմիջական մրցակից Համլէտ Դալլաքեանի նոյն՝ Աղբերք գիւղում ապրող հարազատ

երկու քեռիները:

Funty U. P.

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 PARIS SIRET: 51027317 A R. C. Paris Commission paritaire: N° 55935

0ր. Մելանի Պետրոսեան,

Տեր եւ Տիկին Միչել Պետրոսեան, Տէր եւ Տիկին Փաթրիջ Պետրոսեան եւ զաւակները,

Stp be Shiply Just - They Thompoutinh եւ գաւակները,

Տեր եւ Տիկին Լամոն Պետրոսեան, Տէր եւ Տիկին Կրեկուար ՑովՀաննես-

ինչպես նաեւ Յովհաննեսեան, Կենիա, Սիլինաիր, Մուրատեան ընտանիջները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, զաւկին, եղբօր աղջկան, Թոռան եւ աղղականին

BLACULU ABSCAUBULL பீயதோ எர் யுயாயதிக்குயட் போட்டும் 18-hb, 29 տարեկանին ։

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի, Երերչարքի, Յուլիս 25, ժամը 11-ին Փարիցի Ս. Ցովհաննես . Մկրտիչ Եկեղեցին 15, rue Jean-Goujon, Paris 8e

Որեւէ մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

Ոչ ծաղիկ, ոչ ծաղկեպսակ: Փոխան ծաղիկի նուէրներ ազգային հաստատու [եանց :

France - Culture

LA LEGENDE ARMENIENNE (Rouben Melik)

lère rediffusion

sera rediffusée au cours des Nuits de France Culture le 24 Juillet de 2h59 à 6h21

TREATTE

U. BALZUTTEU-UURSh2 **BHTUB**

կիրակի, Յուլիս 23, Վարդավառ, Տօն Պայծառակերպութեան Քրիստոսի Աս... տուծոյ Մերոյ ի Թափօր Լերինն:

Սկիդր Ժամերդութեանց՝ ժամը 8.45: Պատարագ՝ ժամը 10.30-ին:

Այսօր, Եւրոպայի Կաթողիկոսական Պատուիրակ և Փարիզի Հայոց Առաջնորդ՝ ዓትሉያ ህ.ዮጵ. ሂህ.ዓዓህ.ՇԵԱՆ

Պատարագեն անմիջապես առաջ, Դրպրութեան չորս աստիճաններ պիտի չնոր-45 կոմիասա Գեորդեանի, կարօ եւ Թորդոմ կարապետեանի:

Ապա «Ճալու Գիրք» էն առաջ՝ Սարկաւագ պիտի ձեռնագրկ՝

Ուրարակիրներ՝ Անդրանիկ Ալթունեանը, Գամեր Գոչեանը եւ Գրիգոր Ահարոն.

ԾԱՆՕԹ . -- Մյսօր Հոգեհանդիսա չի կաաարուիր:

Երկուշաբթի, Յուլիս 24, Բ. օր Վարդաdunh: 3hzumuh Ubnbing:

Uju mafthe, Durfigh U. Balsminte . Մկրաիչ Մայր Տահարին մէջ, ժամը 10-ին, պատարագ կը մատուցուի, որու աւարտին կր կատարուի հողեհանգիստ «վասն համ o-ក្នុង ដែល្បត់ ក្រស់ :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱ<u>ՎՄԱՆ</u> zuuur ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒՔԵԱՄԲ ՍՏԱՑԱՆՔ

Վարդավառի առնեւ իր ննջեցելոց յիչատակին, Տիկին Վարդուհի Շիրինեան 1000 37 .:

Նոյն առթիւ, իր ամուսնոյն Յարեթ Ցարութիւնեանի (Սորտարցի) Թարմ յիչատակին Տիկին Թաղուհի Ցարութիւնեան 500 Bn · :

4.000 m² de mobiliers présentés en ambiance

Z. I. Vitrolles à 20 km de Marseille tél.: 42. 89. 27. 47

"Fugunhy quy «Bunug» h pudulinry librarli"

Lors de vos vacances sur la Côte d'Azur cet été, le HOME ARMENIEN serait ravi de vous recevoir

> le Mardi 15 Août pour sa

A cette occasion, vous passerez une journée très conviviale en assistant à la Messe et la Bénédiction du Raisin, puis vous pourrez déjeûner en famille, entre amis en écoutant notre musique folklorique et en admirant les jeunes danseurs du groupe PAREGAMOUTIOUN d'Erevan, en tournée dans notre

L'établissement est entièrement rénové et le cadre vous surprendra agréablement.

RESERVATION:

HOME ARMENIEN

107, avenue Maréchal Lyautey, 83700 Saint-Raphaël Tél.: (16) 94. 95. 00. 30.

שחויעט דעישושלאווע

Տէր եւ Տիկին Տուք . Բարսեղ Խրիմեան 1000 Ֆր. կը նուիրեն «Ցառաջ»ին իրենց գորեսնու հրան, Փբևուս թորկրացի դաչ பயங் யாசிர்ட:

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ 400 ԱԿԱՆ 2U.USU.SNhphhi.

1995 -- 1996

Մելգոնեան Կրթական Հաստատու.. Թիւն կ'ընդունուին, մուտքի քննու. թենկ մր հար, ուսման ընդունակու. թիւն ունեցող, ծագումով հայ եւ նը. ւազագոյն 11 - 12 տարեկան սան - սա. նուհիներ, որոնը նախընտրարար չրը. ջանաւարտ եղաչ են Հայկական նա. խակրխարանէ մը։

Աչակերտներ պարտին Հաստատու. թիւն ժամանած ըլլալ 1995, Սեպտեմ. րեր 7-էն 10։ Դասաւանդութիւնները կը սկսին Սեպտեմբեր 13-ին։

Հիմնական հայերէն եւ անգլերէն լեզուներու կողջին՝ կը դասաւան. գուին նաեւ յունարէն, արաբերէն, ռուսերէն, պուլկարերէն եւ ֆրանսե. րէն որպես ընտրովի դասանիւթեր։

Թեկնածուները իրենց գիմումը պէտը է կատարեն անմիջապես Հասատաութեան անօրէնութեան գրաւոր կերպով, ներդիակելով հետեւեալ պաչաօնաթուղթերը. ..

ա. - Ինւքնութեան թուղթի կամ ան. ցաղրի պատնեն.

ր. - Բժչկական վկայադիր. 4. - Վերջին երկու տարիներու վի-

ճակացոյցները.

դ. - Բարի վարուց եւ ընդունակու. **Ֆեար հարգրահահանին դ**ե, անսւագ վերջին վարժարանի տնօրէնին կողմե. ե. - Ցանձնարարարիր մը տրուած Հ. Բ. Ը. Մ .- ի տեղական Մասնաձիւ.

ղին կողմ է. զ. - Ծնողջին, խնամակալին կան պաչտպանին կողմե տրուած երաչևա. ւորադիր մը, որով յանձն կ'առնուի վճարել անհրաժելա ծախջերը ու տեր կանգնիլ աչակերտին, երբ ան տարե վերջին, կամ այլ անհրաժելա պարա գաներու, վերադառնայ իր բնակա

Հաստատութեան մասին յաւելեպ տեղեկութիւններ ստանալու Համար կարելի է դիմել հետեւեալ հասցեին..

The Registrar,

Melkonian Educational Institute, P. O. Box 1907

Nicosia, Cyprus.

Tél.: 42 21 95, 42 22 04 Fax: 02.49 31 55.

STOPETALBANT

DES ARMENIENS DE FRANCI

«REGION MARSEILLE»

DINER - D

Thème: LA CONDITION FEMININE EN ARMENIE

en présence de Mme Vanouhie ISSADJANIAN (Présidente des Croix de Secours Diasporiques HOM)

et de

Mme Alvart BEDROSSIAN (Présidente de la Croix de Secours d'Arménie)

le Mardi 25 Juillet à 20 heures 30 Hôtel SOFITEL / Vieux Port Restaurant les 3 Forts

P.A.F.: 250 F.

Prière de réserver impérativement avant

le 20 Juillet aux: 91. 70. 00. 32 91. 50. 68 71 — 91. 61. 10. 82 (après 20 heures).

PLASTICAL ցրելիՍ 25 MARDI 25 JUILLET 1995

6904 SUPH - ԹԻՒ 18·641

LE NUMERO : 5,00 F

SUMULD RHUITEPHT (1925-1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - Fax: 48. 00. 06. 70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

₽ԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատը : 5,00 Ֆ.

69e ANNEE - N° 18.641

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ባበሀ ኒ ኮ Ա

2 ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒՍ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՆ

Լոնտոնի ժողովը Պոսնիոլ մասին առիթ ատաւ անզամ մը եւս Հաստատելու [25 գրական ոչ մեկ քայլ պիտի առնուի եւ խոսքեն դործի անցնելու ոչ մէկ արամադրութիւն կայ : Bacifia 21-ին արեւմ pmհանները գոհացան յայտարարելով [75 արան մր պիտի ընեն» եթե յարձակում գործուի կորածեր վրայ, ինչ որ Պոսնիոյ վարչապետին ըսել տուաւ Թէ Սերպերուն առջեւ ճամ բան կը բացուի ։ Ռուսերը, արդեն, վճռապես դեմ են որեւէ հակադդեցութեան : Լոնտոնի ժողովին սպառնաիրը ոչ միայն որեւէ աղդեցութիւն չդործեց Սերպերուն վրայ, այլեւ առիք արաւ նոր գրգոութեանց ։ Արդարեւ , Շաաթ, Ցուլիս 22-ին, Պոսնիոյ Սերպերը կրակ բացին մարդասիրական չարասիւնի քը վրայ, որ Սարայեւոյի կը մoտենար: երկու Ֆրանսացի սպաներ տեղն ու տեղը պաննունցան, երեր ուրիչներ վիրաւորւնցան որոնցնէ մեկր չատ ծանրօրեն:

Ֆրանսական Հակագղեցութիւնը ուժեց կ, այն չափով որ Շիրաբ, ափրիկեան ի չրջապաոյար վախճանին, կր յայաաարեր՝ «պիտի չկրենը»: Օտար լեպէոնի ա գինուորներ եւ Արագ Հակազդեցուան Ուժի 1200 բրիտանացի գինուորներ Muchgui Սարայեւo, ուր կր սպասեն **யிரு பா பிளமுப்பாபு**:

հղւոյն վրայ ալ կրակ բացուեցաւ այն գիրքերուն վրայ ուրկե եկած արձակումը Ֆրանսացիներուն վրայ: հո «Լիպերասիոն» (Ցուլիս 24), Թեև யிய படி செய்ப ந , կր հաղորդե որ ելիth հաւանութեամբ Միրաժ 2000 մր մեկ Polling and p My Whomas & Ammadul արածիջի մէկ մտերինին բնակարանին լայ։ Թերթեր յայտնելով հանդերձ թե է կրցած ստուղել լուրը, կր գրե թե արանսացիները, Կիրակի օր, ղիմած են ՄԻԱՆ-ի արտոնութիւն առնելու համար օմարու դն մեկբես Փանի վետ (վոոհիոյ Սերպերու «մայրաբաղաւթ») ։ Գործողու թիւնը մկրտուած՝ Ռաբամ ԺԻ վալայ ըր օմայիր հարարի շանո հանջնաոարձան սպաներ :

Պապն ալ սքիջամաաչ է չաբաթավերlin, դիրը ճչդելով ի հարկին դինեալ հակարդեցութեան մր համար, դայն նկատեավ «պաչապանութեան իրաւունք»:

Սերպերը, ամ էն պարագայի մ էջ, կը լարունակեն իրենց յարձակումները Միացրալ Ազդերու բոլոր «ապահովունեան արևերուն» վրայ, մինչ արեւմտեանրրեն ին չանուրակեր արժել սև միրուսետկան լուծում չկայ, Հարկ է բանակցիլ:

Alth ac sudur

ԱՆԳԱՐԱՑԻ Խորհրդարանը 460-ի վրայ 30 գայրով համորանիւ ոնետոննուներու հեր բուկարկեց 1982-ի Սահմանադրուներար վետք: Դրա ճարև դն օն աստ է՝ ներ իսկ կը յայտներ թե կը յետաձվե արտուսնակարորերու այգ Սահմանագրուարան գովովեմավանանուղն: ՌՈս հանբփոխումներու չնորհիւ թուէարկութեան Փարիզ, իրաւունթը 21-էն կ'իջնե 18 տարեկանին, րով։

պետական պաշտօնեաները սենտիքալ իրա. ւունք կր ստանան, դասատուներն ու ուսանողները կընան քաղաքականութեամբ ղբաղիլ, բայց գործաղուլի իրաւունը չի արուիր Հանրային ապասարկութեանց աչխատաւորներուն: Սահմանադրութեան րարեփոխումը պայմաններէն մէկն էր եւրոպական խորհրդարանին Թուրքիոյ անդամակցութեան վաշերացման Համար Sugungfile dfine flante:

ԱՏՏԻԿԵՒ (ԱՄԷնթի արուարձան) հոկայ հրդեհը որ ծագեցաւ Ուրբաթ իրիկուն Ցույիս 21-ին եւ գոպուեցու միայն Ցուլիս 24-ի վաղ առաւօտեան ոճրային արարք կր նկատուի։ Օդնուխեան հասան Ֆրանսա, Գերմանիա, Իտալիա եւ այդ օգնու-[his wi same a undent mustal make մանափակուի : 1500 հրչէջներ գործի անցած էին :Վնասները չատ մեծ են անչուչտ, 700 հեկաար կանաչութիւն փճացած է, բազմանիւ տուներ քանդուած, բնակիչներ տեղահանուած։ Բնապահութեան դետնի վրայ աննախընթաց աղէտ մրն է:

ՊԻՌԼԻՆԻ ՔՐՏԱԿԱՆ հիմնարկին կողմե պատրաստուած Քիւրտիստանի պատմութեան դիջանանին բանան հետուդականակն տեղի կ'ունենայ Լօգանի մեջ, Ցուլիս 24 - 26: Ուչագրաւ է որ ժողովը կը դուդադիպի Լօգանի դաչնագրին 72-րդ տարեդարձին։ Արդարեւ, գիտաժողովին նայատակներէն՝ մէկն է «պատմութեան մէկ սեւ էջը» որակուած այդ դաչնագրին անվաւեր Հոչակումը։ Գիտաժողովը որ տեդի կ'ունենայ Լօգանի համալսարանի սըրաժներուն մէջ, աւելի ջան 150 մասնակից ունի : Ֆրանսայեն, Միացեայ - Նահանդներէն, Չուիցերիայէն, Գերմանիայէն, Հոյանտայեն ու Ռուսաստանեն մասնակ-ցողներու մէջ են Ժեռար Շալեան, եւ Фորոֆ. Մանուէլ Հասրաթեան (Մոսկուա):

ՌՈՒՍԱԿԱՆ պատուիրակութեան մեկ անդամը՝ Արկադի Վոլսկի յայտարաբած է թե Համաձայնութիւն մր դոյացած է Գրողնիի մէջ, Ռուսերու եւ Ձէյէններու மிழிக்ட : செயுத கட யுழியுத்ய, போடுய 24-மி ոչ մէկ մանրամասնութիւն կը աբուէր եւ կողմերը զիրար կ'ամ բաստանկին խադաղութեան յապաղումին համար։

ՊՈԼՍՈՑ մեկ արուարձանը, անծանօթներ ձեռնառումբեր նետած են, Ցուլիս 21-ին, ոստիկան փոխադրող Հանրակառջի մր վրայ: 12 ոստիկան վիրաւորուած է:

ԹՈՒՐՔԻԱ գինուորական 30 Թոաններ պիտի գնե Էօրոքուի թերեր (ֆրանքեւդերմանական քոնսորսիոմ)։ Այս որոշումը վաւերացուեցաւ Թուրքիոյ պաչապանութեան Տարտարարուեստի գործադիր կոմիակին կողմե: Ընդհանուր արժեքը 1,8 Shipun Spulle 5:

PPU. 87 հիւսիսր միջջրաական բախումներ պատահած են կրկին։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՇՐՋԱՆԸ հեծանիսով վերջ դատ Bully 23-ին, Շան գ'ելիդեր վրայ, սպանացի Միկուէլ Ինտուրայինի 5-րդ յաջորդական յաղթանակով ինչ որ աննախընթաց է։ Վերջին Հանգրուանը, դէպի Փարիզ, չանեցաւ ուղրեկ՝ Արդուժարա-

FRANCE-INTER

«BUAUA»h 70-millimlyn

Յուլիս 20-ին, ժամը 10-ին, ֆրանսական պետական ձայնասփիւռի Ֆրանս - Էնթեր կայանի աշխատակիցներէն՝ Պրիժիթ Վէնսան իր «Déjeûners au soleil» յայտագրին ընթացքին կ'ընդուներ «Ցառաջ»ի տնօրէնուհին՝ Արփիկ Միսաբեան, Թերթին 70-milbulifile unlife:

Երեւոյթը չահեկան էր, մահաւանդ այն պատճառաւ, որ նախաձեռնութիւնը եկած էր յայտագրի պատասխանատու<u>է</u>ն, որ հետաքրքրուած հեռատեսիլի Գ. կայանի (திரயிய - 3) பியரு யாயட்டையிய முடியடு if h uhanciffe «Bunug» h zacpe, fuhum Հետաքրքրական դատծ էր այդ մասին արտայայտուիլ։ Ի ղէպ , Ֆրանսացիք չատ աւելի գարմանահրաչ կր գտնեն որ օտար լեղուով 70-ամեայ օրախերի մր դոյու-Թիւն ունենայ Ֆրանսայի մէջ, ջան նոյնին ըն Ֆրանսահայութիւնը որ չատ բնական tophen of the blumb «Bunus» fr anjumb-

Հարցագրոյցը տեւեց չուրջ 8 - 9 վայրկեան, որու ընթացջին Արփիկ Միսաջեան կարելիութեանց սահմաններուն մէջ, ներկայացուց «Ցառաջ»ի ստեղծման պայմաններն ու պատճառները, Շաւարչի դիմադիծը, անոր մահեն հաջ չարունակւելու դժուարութիւնները եւ այսօրուան դասծ էնփաքթը Սփիւութի մեջ որպես անկախ օրաթերթ ։

LUBUUSUL

ՊԱՑԹՈՒՄ ՆՈՑԵՄԲԵՐԵԱՆԻ ՇՈՒԿԱՅԻՆ ՄԷՋ

Ցուլիս 21-ին, ժամը 23-ին, Նոյեմբերհանի շրջանի Բադրատաչէն աւանի սահմանամերձ չուկան պայթում մր պատա-Sus 5, april Shinkewingard leplan Saufe մեռած է եւ աւելի բան բսան հոգի ալ՝ վիրшւորուшծ :

Քննութիւններէն պարզուած է որ պայ-[ժումը հետեւանը է կազմակերպուած ոնրափորձի : Մանրաժասն ըննու խեան համար կազմուած է կառավարական լանձնաժողով գլխաւորութեամբ՝ Ազգ. ապա-Հովութեան պետական վարչութեան պետի տեղակայի ։

Cruesoreu,

(3ni lhu 21 / 24)

9. h .- h

ԼԻԱԶՕՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՊԱՑՄԱՆԱԺԱՄԸ प्राथ भड़ाय

Հայաստանի Հանրապետութեան Ա. Գենաժանը թանրանի հրանօնուներորրը և (2mp,p 4. 52)

5 P U V U U 3 P LUBUUUU L L PU VU A PUU

⊰ԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ՇՐՋԱՆԸ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻՆ

Ուրախունեամբ կր հաղորդենը որ, Հինգչարքեր Յուլիս 20, 1995, Մարսեյլի մ է 9 , պայմանագրու Թիւն մր ստորագրուե. ցաւ Ֆրանսայի Հարաւային Շրջանին՝ (Provence - Alpes - Côte d'Azur: PACA) եւ Ֆրանսայի Հայկական Հիմնադրամին միջեւ, ըստ որուն այդ Շրջանը 541.000 Ֆր. կր յատկացնէ Երեւանի Ֆիզիկայի եւ Մաթեմաթիկայի Գիչերօթիկ դպրոցի վերանորոգումին ։ Պայմանագրութիւնը ստորագրուեցաւ Հարաւային Շրջա-மிர மயியார்யார் சியம்-சிற்பா முனர்மிர் (மு միաժամանակ Մարսէյլի նոր քաղաքապետն է) եւ Ֆրանսայի Հայկական Հիմնադրամի նախագահ՝ Պետրոս Թերգեանի կողմ է, ի ներկայու թեան PACA-ի Խոր-Հուրդի պատասխանատուներու եւ Մարսէյլի հայ գաղութի ներկայացուցիչներու, գլիսաւորութեամբ Տարօն Եպիսկ. Ճէրէնեանի։ Ստորագրութեան արարո. ղութենեն ետք, նախագահ կօտեն ընդունելու ժիւն մր տուաւ ի պատիւ ներկաներուն : Շրջանի մամույր լայն արձագանգ տուաւ այս նախաձեռնու թեան, որ առաջինն է իր տեսակին մէջ։

Արդարեւ ստորագրուած պայմանագրրութիւնը արդիւնջն է խորհրդակցութեանց, որոնց ընթացքին PACA-ի պաատորարտաուրբեն ինձար ինօճ ժրահատել առաջարկուած ծրագիրի կարեւորութիւնը Հայաստանի ուսումնական կառոյցի համար եւ Հիմնագրամի խըսատարագանջ ճչդրաութիւնը իր ծրագիրներու իրադործումին մեջ։ Շրջանի Հայկական հաստատութիւններն ու ընկերակցութերւնները (Collectif Arménie- PACA-ի մ էջ խոքրուած) գործօն մասնակցութերւն րերին այս խորհրդակցութերւններուն եւ Փարիզ, Ցուլիս 21

լիովին Հաւանութիւն տուին որդեդրուած ծրադիրին ։

Նոյն օրը երեկոյեան, PACA-ի պատուիրակութիւն մը, գլխաւորութեամբ Շրջանի մարդասիրական գործունկու*թեանց պատասխանատու Ֆրանսիս Ճո*յիների, եւ ընկերակցունեամը Ռոժէ Հէջիմեանի՝ Collectif Arménie - PACA-ի կողմե, եւ Սամսոն Էօգարարատի՝ Ֆրանսայի Հայկական Հիմնադրամի կողմե, Հայաստան մեկնեցաւ։ Պատուիրակու-[իւնը Հանդիպում պիտի ունենայ Հայաստան Համահայկական Հիմնադրամի պատասխանատուներուն հետ եւ պիտի այցելէ Երեւանի Ֆիզիկայի եւ Մախեմա. Թիկայի ԳիչերօԹիկ դպրոցը, ինչպես նաեւ Հիմնադրամի դանադան իրագործումները։ PACA-ի Շրջանը, այս այցելութեան ընթացքին, մտադիր է նաեւ գործակցութեան Համաձայնութերւն մր գոյացնել Լոռիի Շրջանին հետ (Հիւսիսային Հայաստան) որ իր կարգին Հայեւֆրանսական միջ-չրջանային աննախրն. թաց նախաձեռնութերդ մրն է:

Հիմնադրամի ծրագիրներն ու իրագործումները նպատակ ունին ամրապնդե. լու Հայաստանի անկախ պետականութիւնը, բարձրացնելու ժողովուրդի կենսամակարդակը, տալու երկրին դարդաց. մակ անհրաժելա միջոցներ։ Այս ծիրէն ներս, Երեւանի Ֆիզիկայի եւ Մաթեմա-**Երկայի Գիչերօ** Երկ դպրոցը ունի յաաուկ առաջելութիւն մը։ Հոն է որ կը պատրաստուին Հայաստանի ապագայ դիանականները։ Անցեալին, այս դպրոցի ուսանողները բազմանիւ ախոյենութիւններ ձեռք ձգեցին միջազգային գիտական ողիմպիականներու ընթացքին։ Դալրոցը ուներ 500 գիչերօնիկ ընդունե. լու կարելիութերւն։ Այսօր սակայն, չեն. քերու ու սարջաւորումներու ցաւալի վիճակին պատճառաւ միայն 230 ուսանողկը յանախեն այդ դպրոցը ու դլիսաւոր աուժողները դաւառի ու հեռաւոր քաղաքներու ուսանողներն են:

Հիմնադրամը կը ծառայէ Հայու. [ժեակ եւ Հայաստանի : Գուբ եւս մասնակցեցեր անոր իրագործումներուն, ձեր նպասար գրկելով հետեւեայ հասցէին՝

FONDS ARMENIEN DE FRANCE B.P. 12, 75660 Paris Cedex 14.

8 በ ኮ ፕ ኮ ቦ,

ՎԱՆՃԱՐԻ ՈՒ ԲԱՆՋԱՐԻ ԱՊՐՈՒԱԾ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՊՏՈՒԿԻ ՈՒ ԿԱՓԱՐԻՉԻ ԹԵՄԱՅՈՎ

«02»ր Հայաստանի Ներքին գործերու Նախարարունեան չաբանաներնն է։ Լոյս կր տեսնե ութ եջով. լայն տեղ կուտայ Հայաստանի ջրէական անցջերուն, արկածներու, գեղծարարութեան ղէպքերու եւայլն : Նոյնիսկ հապճեպ ակնարկ մը பீர்தமா கொய் ஓந்திராட்டு நிரு மாடுக்கு நீழ், անկիւն մր կ'որսայ այդ ԹերԹին մէջ։

«02»ի Ցունիս 24-ի Թիւին Թերխատումին ընթացքին ուշադրութիւնս գրաւեց գրեն է ամ բողջ էջնոց գրունիւն մը, նախ անով որ ընդհանրապես նիւթերը աւելի սեղմ ծաւալով ներկայացուած կ՝րլլան Հոն Le jemn, with mandannd up « Tuliopuiնալով ձեր գործին՝ ես հաւատս կորցրի մարդկութեան հանդէպ» խորագրուած էջը ուներ են Թախորագիր մըն այ որ կըutp. «Uhufufnip abnfp Vujp wonn Up. եջսնիածնի գանձարանին էլ հասաւ»: Քըրեական անցուդարձին նուիրուած չարա**ժաժերժի մր մէջ Էջմիածնի դանձարանին** յիչատակումը անտարբեր չէր կընար ձղել ամ էն հետաքրքրութեն գուրկ ընթերցողն անդամ . Այս պատճառով կ'արժէ հոկ ներկայացուած պատմութիւնը որ Հայուն ճարպիկ առեւարականի հանճարին նորագոյն փայլատակումը պետք է նկատել, փոխանցել այս կողմերու ընթերցողին։

Պատմութիւնը կը սկսի 1994-ի սկիզբներուն. հախարանի մասը արուած է յիչեալ թերթին խմբադրութեան ուղղուած բո-ղոքի ծամակէ մը որուն Հեղինակը Էջ-միածնի «գլխաւոր հայուապահ» Ցարու. Թիւն Մելեանն է : Այս պարոնը կր պատմ է թե այդ չրջանին դիպուածով ծանօթացած *է Եղուարդ Խաչատրեան անուն* «պատ. կառանք ներշնչող» պարոնի մր որ կը ներկայանայ որպես «Հայաստանի վառելիքաէնէրգետիկ ասոցիացիայի նախագահ»։ Ան ազգանուէր փութկոտութեամբ մր Մայր Ախոռին օգտակար ըլլալու պատրաստակամութիւն կր յայտնե, ջիչ մր արոսվոր յազառունբաղն ոն ոտիանը եննաւ ուշադրութիւնը չի գրաւեր գլիաւոր հաշուտպահին։ Ընդհակառակն, առաջարկը յարմարագոյն պահուն կատարւած նկատելով փարաֆին կ'ապսպրե «պատկառելի» անծանօթեն։ Այդ նախա-նիւթին մեծ պահանց կայ մոմ արտադրելու համար ու Վրաստանեն ներածումի անկարելիու թեան առջեւ Մայր Աթուր նեղութեան մատնուած է։ խաչատրեան որ նախ փարաֆինի հայթեայթեումին մասին կը խօսի բարեսիրական Թեմայով, երբ ապսպրանքը որոշ կը դառնայ, քիլօկրամին 30 սէնթ գին կուտայ։ Ները մնացած հաչուապահը կ՝ապսպրե 300 Թոն, ընդունելով արուած գինը։ Բանաւոր համաձայնութենեն քանի մր օր ետք «պատկառելի»ն կրկին կը յայտնուի, աւետելով որ Ռուսաստանի մէջ արդէն վակոնները բեռ. ցուած են ու որպեսզի հասնին, պետք է փութով վճարել ... տարագրամով ։ Քանի որ տարադրամով գործարջները կախոզիկոսին գիտութեամբ կ'ըլլան ու այդ չրջանին Վազգեն Ա.ի առողջական վիձակր վատ Թարացած է, հայուապահը առիթը չփախցնելու համար ծանօթ - բարեկամ է պարտը առնելով կը գոյացն է հարկաւոր 14 Հազար տոլարը ու կը յանձնկ միջնորդ Խաչատրեանին, տալով Նաեւ լիազօրագիր մը որով կաթողիկոսարանին կողմէ Ռուսաստանի Հետ պայմանադիր կնթելու եւ վճարում ընելու Թոյլաուու.

թիւն կ'ունենայ ան : Այսքանեն ետք, անակնկալ իսկ չէ կարդայ թե խաչատրեան կանհետանալ ու չորս ամսուան որոնումներէ եաբ իչմիած. նի հաչուսակահը կր յաջողի գայն գտնել: Կը սպասէիջ որ ամօնքի դդացումով նեւ ըողունին ւն խնդրէր, կամ ուրանանը ստացած գումարը։ Ամենեւի՛ն։ Նման աիպարներ որոնը փարաֆինի չգոյութենկն տառապող հանքի մը դիւտը ըրած են, չեն կրնար հոն նորանոր պեղումներ ընելու Հանոյքեն զրկուիլ. ու Խաչատրեան կր սկսի պատճառաբանել որ ճամբաները փակ են . . . : Հո՛ս միայն կասկածի սկիզբ ուն ուրբրալ ին հանրելույի Հաշուտաային եւ կ'որոշե - միայն կ'որոշե . ետ պա-Հանջել 14 Հազարը։ Սակայն ատոր առիթ չի գաներ, քանի որ Մայիսին Խաչատրըբար ունաի - ունաի ին երևէ ձուն ատնու փարաֆինի գնումի պայմանագիրը ոչ [ժե սկիդրի 30, այլ 32 սէն Թով, ան ալ մինչեւ Մեզրի հասցնելու պայմանով: Ինչ որ է, Մայիս 16-ին, 82 թեսնի չափ վշարաֆինի առաջին յանձնում մը կը կատարուի ո-րուն փոխարէն կը վճարուի 32.240 տոլար

որ յայտնի չէ ինչ պատճառով, վեց հա-

զար տոլար աւելի է ապրանջին համար րնդունուած դինկն: 10 օր եաք Բ. քանակութիւն մր կր հասնի -- 39 թեոն--, որուն Համար ալ 19 Հազար տոլարի նոր վճարում դն ի,նելու ՝ երչ ոն ինիեր նայրօներ - ճարի մը հազարով - կը զերագանցէ ապրանջին փոխարժեքը:

Պատմութեան այս նախաբանեն ետը, րբերժայաձուդն ին հանուրարուն նբենքիր աշխատակից Վարուժան Բալեանի հետա. զօտունեան չնորհիւ։ Ան կ'երնայ Էջմիածին, մոտեն կր ծանոթանայ «Մայր Աթոուի նուիրեալ»ին սխրագործութիւններուն **Եղեածրարին ու կը չարունակէ անհաւա**տալի պատումը։ խաչատրեան ստացած գումարներեն 4.650 տոլար կը դրպանե որպես «Հոնորար», կ'ըսէ թե 5.500 տոլար ալ վճարած է փոխադրութեան։ Համակերպելով 300 Թոնին փոխարէն ըստացուած 120--ին եւ Հաշանարար հարցը փակուած նկատելուն առ ժած գունակութեամբ, Մելեան կը պատ-மாளவார் வாழ்க் கும் கார்டி ஒங்க வி մրն ալ կաթեոդիկոսարան կր ներկայանայ Ալոտ Բարաջանեան մը, յայտնելով որ 120 թոն փարաֆինը ի'նք հասցուցած է, ան ալ ոչ Թէ Ռուսաստանէն, այլ Պարսկաստանէն, առանց «պատկառելի» Խաչատրեանին գիտութեան. այս վերջինը իրեն պատահարար հանդիպած է Մեդրիի մաքսատունը եւ տեսնելով ունեցած բեռը, blephujugus & Vuje Ufante wherebed be անհամեմատորեն ցած դինով ձեռը ձրած փարաֆինը։ Ան եկած է պահանջելու Խաչատրեանի կողմէ իրեն պակաս վճարւած 5.260 տոլարը զոր ինջ ալ իր կարգին պէտք է փոխանցէ Պարսիկներու։ Եւ գրլխուտր հաչուապաիը, անսալով «հայեւպարսկական դարաւոր բարեկամութիւնը չխաթարել»ու խնդրանքներուն, տուած է գումարը, այն յոյսով որ Խաչատրեանկն կրնան գանձել գայն ու նաեւ այն 14 հագար տոլարը որ որպես առաջին վճարում կատարուած էր անոր:

Աւելորդ է ըսել որ Խաչատրեան կրկին կր կորսուի հրապարակէն մինչեւ Նոյեմրեր։ Այդ չրջանին կը վերայայանուի ու կը սկսի հետապնդել, հալածել Էջմիածնի գլխաւոր հաշուապահը, պահանջելով որ իրեն հետ անցած Թուականով պայմանագիր կնքուի եւ յանձնած 121 Թոն փարաֆինին քիլոկրամը հայուուի 1 տոլարեն։ Այլ խօսքով , յարմարագոյն ու բերրի հողի վրայ ինկած սերմի նման, Խաչատրեան կոչեցեալը կը փորձէ կարելի ու անկարելի սահմաններու հասցնել իր չահաւոր գործառնութիւնը, 60 հազար տոլար եւս կորզելու մաադրութեամը:

Բարերախտարար, հոս հաչուապահ Մելեանի համբերութիւնը վերջապէս կը սպառի ու կր դիմէ Ներջին գործերու նախարարու թեան ։

«02» ի այս էջին վերջին մասը յատկացւած է խաչատրեանի քրէական հարուստ կենսագրութեան որ առնուած է նոյն Նախարարութենեն ։ Ան յանցագործներու աչարհին ծանօք է «Փրոֆեսէօր» մակդիրով . 55 տարեկան է : «Կենսագրու Թիւնը» կազմուած է վեց կէտերէ որոնք կ'ամփովեն անոր չարագործութիւններն ու կրրած պատիժները։ Առաջիններուն մկջ կան մարդ վիրաւորելու, գողութեան, դեղծարարութեան, պաշտօնական դիրջի தயரயத்யகோடிர், புக்குக் முறவர் கட யழக்க. [ժուղթ պատրաստելու նման նշումներ. իսկ պատիժներու ընդ4. դումարը կր հասնի մօտ 30 տարուան բանտարկութեան, naning n' of afront files abend 4pms & dfough

«02»ի հրապարակումին մէջ, անկեղծ ըսելու Համար դարմանալի ու դարհուրելին Խաչատրեանի տիպարը չէ այնքան, որջան Մայր անեոռի գլխաւոր հաչուապա 4 Մելեանը իր աններելի ու անըմբրոնելի միամաութեամբ։ Ձղե՛նը ամէն բան, யராழமம் ரிடிரிமி த வடிக்கிக், கிக்க கியமார் Սվերւուքեն ապահովուած տարադրամեն տասնեակ Հազար տոլարներ՝ յանձնել մէկու մը որ կը ներկայանայ որպես այտինչ ընկերակցութեան նախագահը։ Տասը տարեկան պատանի մր անդամ պիտի մտածեր ստուգել այդ նախագահութիւնը։ Ցանցաւորը իսկապէս Խաչատրեա°նն է այս պարագային, կամ միա՞յն ան է, երբ Մայր Աթոռի մէկ պատասիսանատուն յժարական կափարիչը կ'ըլլայ պաուկի մը ուր աչջրրացունեան ու չարագործութեան Հազարումէկ բաղադրութիւններ կ'եռեւեւիին:

ԱՐՓԻ ԹՈԹՈՑԵԱՆ

8 ՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

4 LL P & P & S & P P

ՄԵՐ ՀԱՒԱՏՔԻ ԾՆՆԴԱՎԱՑՐԻՋ

ԿԱՐՊԻՍ ՋՐԲԱՇԵԱՆ

Դեպի Երեւան Թոչում ենք IL 86 ինթնախիռով : Երկնային մի վիչապ՝ որ չալկում է 350 հոդի, ծանրարեռնուած ան-[իւ ճամպրուկներով ու այլագան կա. պոցներով : Ճամբորդները գրենք բոլորն t, Zujap th: Ujuytu пр C. mp 401 oդակայանից արդէն Հայաստանի նախասրահն ենը...

Մի քիչ ուրախ, մի քիչ յուղուած, ինչպէս ամ էն անդամ երբ դնում եմ դէ-պի Արարատ : Անկեղծ ասած՝ նաեւ բաւականի մտանող եմ՝ թե ինչպես Արմինիրն Էոլայնզի եռագոյնացած այս ինքնանիոր կարող է տեղափոխել այսքան ծաևրութիւն: Եթե նրա պոչին չողչողում է ազգային մեր Եռազոյնը, նչմարելի է նաեւ որ գլխ կողմ և էլ լրիւ չի ջնջուել Այէրոփլոբ արձանագրութիւնը՝ Հայացած Փիւնիկի առաջին եւ Հարագատ մկրըաութեան անունը...

Կողջիս հստած Հարեւանը, բնաւ մտահոգուած դեմը չունի: Դժգու է միայն որ մի ժամ ուչացումով կատարուեց մեր Թոիչթը։ Որքան հեռու են այն ժամանակները, երբ այցելում էինք Հայրենիջը երազային ճամբով...։ Որջան 4եռու է այն անմոռանալի տարին, երբ «դիւլախորով»ի (Ստալին) մահից յետոյ, 1956-ին բացուեց Հայաստանի «Թուռի՛ս-Թական» մուտքը որի միակ ուղին անցնում էր Մոսկուայից : Այն էլ ճաշակելով վեց օր, հինդ դիչեր երկաթուղու հա-Salba:

Հիմա Երեւան քաղաքամայրը գրեթե Փարիցի արուարձանն է։ Իսկ Հայաստան այցելող Հայը, այլեւս պահանջ չի դգում ծնրադրել եւ Համբուրել Հայրենեաց որբազան հողը։ Հայրենիջից հող բերող չկայ այլեւս։ Աւետեաց երկիրը մեզ մօաիկացաւ, բայց կարօտն էլ միաժամանակ մեղանից հեռացաւ...

Հարեւանս, Հանրածանօթ մի Սսիիւոքաչայ, ընաւ տարուած չի երեւում այսպիսի ապրումներով: ձիչդ է որ նա չատ դնահատելի մասնակցութիւն է բերում Հայաստանին ։ Անկախութեան Հոչակումից ի վեր յարատեւօրէն գործում է երկ. րի վերականդման : Անչագախնդրօրեն : Հենց այդ նկատմամբ էլ, որոչ ինքնագոհութեամբ ինձ յատնում է՝ «...արդէն 32-րդ այցելու Թիւնս է : Կարծեմ դուք այ քանի մր անդամներ եղած էջ»։ Նախընտրեցի պարզ մի «այո»ով կարձ կապել: Որովհետեւ նիչըն ասած մերժում եմ այդպիսի հայիւ բոնել: Ո՞վ է մտաբերում թե քանի անդամ իր տունն է մանում...

ին ընա **சிரு**வாயீ மிருவாயீ த் புவாயரச் வட աղմկալի մի միքնոլորտ։ Սպասարկող Հայուհի օդանաժիչաները (հոթէս) ժպահ. րես են, սիրալիր, բարեկիրն ու բարեձեւ : Անկախութիւնից առաջ, երբ Թոիչըները սովետական էին, ռուս կամ՝ հայ օղանաժիչաները մի տեսակ չոր եւ խոժոռ ռուսաներ էին։ Եթե Հրաչեայ Քոչար այս մոլորակից Հեռացած չլիներ եւ լսեր այս որակումս, հաւանաբար պիտի բողոքեր, ճչդելով՝ «Ո՛չ, դու սխալւում ես, հրանք ռուսաներ չէին, այլ պարզապես լուրջ էին» : Երեւի : Այնուամենայնիւ ինձ համար կարեւոր է իզական սեռի ժպիտ Տաչակել ինընա Թիռում ։ Մի պահ մոռանում ես որ օղում կախուած ես։ Ամէն պարագայում, լինի իգական կամ արական, «ժալիտը ընկերային մի պարտականուները է», երքայես ասում է Ֆրանսացին:

Միջանցրում Տամբորդները շարունակ அறிவாயி கீம், புயம்பு யாம்வாயி, புறவாழவாயி கட խանգարում օդանաժիչաների սպասար. կութերւնը։ կամ էլ, անհանդարա գօտու չեն կապում դօտին: Հայկական ծանօթ անկարդապահութիւն է տիրում , որ վրաաաշարար ընաւ տեղի պիտի չունենար ենե ին ընաներոր պատկանած լիներ էո -Ֆրանսին կամ այլ օտար ընկերութեան: Նախկին վարչապետ Վազգէն Մանուկեան իրաւունք ունի ասել (գոնէ այս 4էտում) «Հայր կարգապահ է երբ օտարին է հպատակ»...:

Ուդեւորների մեծամասնութիւնը պատդամաւորներ են որ գնում են իջնիածին մասնակցելու կաթողիկոսական բնարութեան : Շատերը ինձ ծանօթ անձեր են nրոնը բացայայաօրէն համարում են որ Կիլիկիոյ Գարեդին Կաթողիկոսն է ամ էնից արժանի եւ կարող՝ չարունակելու

Համար երջանկայիչատակ Վազգեն Ա. վեհափառին սրբազան առաջելութիւնը։ կան ի հարկե, որ այդ նկատմամբ, նա. խընտրում են լուռ մնալ։ «Ամօնիած. ներ» են, որոնք ի միտի ունեն ուրիչ մի թեկնածու: Ուրեմն գրոյցներ, ընդչա. նուր առմամբ, այս պատմական իրադար. ձու թեան չուրջն են : Հայավարի վիճարա. նու [ժիւններ չկան, բայց յանկարծ լսուհ. ցին բարձրաձայն յանդիմանական խօս. ջեր : Պարզուեց որ ազմկարար պատգա. մաւորը մի եպիսկոպոս է, որ յանդում չելաով ըննադատում է մի ուրիչ եպիս. կոպոսի : Չիմ ացայ ԹԷ ի՞նչ էր բուն պատ. Տառը այդ չեղումին, որ մեր ուղեւորու Hun ful fausse note- p byme: hus np 4: Ցանկալի է սակայն որ մեր եկեղեցական Հայրերը տարթերուեն աշխարհականներից եւ իրենց ներջին Հարցերը իրենց մի. Ete Intota:

Երբ մեր Հոգեւորականները Հրաժար. ւում են պահել հպարտութեամբ, դա. րերի խորջից իրենց հասած անփոխարի. նելի եւ փառայեղ ոքեմը, դուանայով մի. այն գլերնիմանի «համե՛ստ» օձիքով, չը. புயாரியியம் உருக்கீம் சிச்ச் யிவ «குடில்முன் ծու [ժեան» հետեւնա թով, մեր հոգեւոր Հայրերը են Թակայ լինեն աշխարհականի վայել սայթաբումների...

ի՞նչ «անհամեստ» ու յետամնաց են ար ռուս եւ յոյն եկեղեցականները՝ ձմեռ ուան ցուրաին կամ ամառուան չոգին, հր. րանց մարմինն ու գլուխը մնում են կաչ. կանդուած իրենց սեւաչող տարագի \$\$2...

Գիչերուայ բարբարոս ժամին Հասանը «Զուար [ժնոց» օգակայանը : Բաւականի երկար տեւեցիչ սահմանային եւ մաջատ յին գործողութիւնները։ Ցետոյ առաջար դուեցինը դէպի Երեւան, Տնչող միու செக்கம் மீட்டி: இயரியம் சிழாடயு த் நயரிய **Թիւ ծակերով, որոնց նկատմամբ, հ** վարորդը, օժաուած՝ բուի աչքերա ցուցաբերում է անպարարի բացառ յասրկու Թիւններ... մինչեւ որ հասա «Արժենիա» Հիւրանոց եւ մեց յանձնեցի մեր ճամպրուկները, գրեթե նոյնքան ժա մանակ տեւեց քան Փարիզ - Երեւան Թ ռիչքը։ Ճիչդն ասած դեռ չեմ՝ հասկացել ի և է պատճառը այդ անբնական, ան արամաբանական ժամավաճառութեան։ Սպասողական վիճակման մասնուած, մըտ քրո եկաւ որ տարիներ առաջ, երեւան. ցի րարեկամիս տնում, չեմ յիչում ինչ խնդրի առներ, յայտնում էի գարմանը եւ դժդուութիւնա, համարելով իշխա. նունեան վարմունքը անտրամարանա. կան : Տեղացի բարեկամ , իսկոյն ձջրեց՝ «Աղբեր ջան, ինձ լսիր եւ ականջիզ օղ ... նա ասագո, բևն սաճմ մրբո սովբաի բեր. part, Upterformeli en "Loffifm" fint տահմանի վրայ եւ յետոյ ներս արի»։ Որ. քար էլ ոււկրարիար իշխարուներոր այու անհետացել է, սակայն դեռ որոչ ժամարան է շահնաւսն անուների ու անքերու ցասական կէտերի անհետացման։ Եթե Upterformely sunsup «time is money», Հայաստանում դեռ այդ կարծիջը չունեն : Երեւանի ժամը Փարիզի ժամից տարբեր է; ուսալ, մեկ էլ մնում է փո. իրբ դրև դայրու կրար ու ունրերն բու գե. պիտով ընդունել նման տաղտուկներ:

Անցեալում «Արեմնիա» հիւրանոցի փաnunny white of uhumy suhumed st րբներիր արջուշար մասաւսնութրեր բ անորակ կանոյքների հետ։ Սպասարկու անը էլ կրիայի վայել արազութեամբ էլ: Հիմա, չնորհիւ Եուկոսլաւների տարա աշխատանքին, կարելի է ասել որ «nbilal P»ը (վերանորոգում) իսկապես յաջող է կատարուել: Մատուցողներն իսկ մի ք աւելի արագ են : Ցարկաբաժնի պահա պան գրելաակ Հայուգիները բարեձև the definite or appending to proment այս հիւրանոցը ունի հիմա որոչ ներդար նակութիւն եւ արժանի է 4 աստղանի կարդի : Կարելի է նոյնիսկ զայն մկրակ Արմենիա Փալաս, երրոր տաք - պայ իւ ևն շորի ասարո հրուդիչուդի... Չգիտեմ եթէ այդ «ռեմոնթ»ի բերումով

արացրին 5-րդ եւ 6-րդ սենեակների Թա.թարաց ակարութրերը... ջիչը է որ այսօրուսյ անկաի Հայաստանում , չնորհիւ ժոորվողավարու թեան հաստատման, կայ արել աղատութիւն : Վախը այլեւս ան-முறையுட்ட நிழ் வு மியம் வடி கம், மடியம் եր լայարբել ու ժերբլ։ բուրրերի իրոր ել սե գրում են առանց մտածելու... Մ.յնպես ար պատերի ականջները պիտի Համարել արձրանի տնասիարում ետևին...։

Արբ բարը ուն աևը հարական «ևը. իր» արաղում էլ այլեւս անցել է արխիար վերադարձել է «պարոր» արուահումը։ Երբեմն էլ լսում ես «տիար»: նայց յանակս է որ քեղ կանչում են հայարակից, որ աւելի սրտաբուի է եւ աւեկ Հարազատ է Հնչում ականջիդ:

* * * * * * * *

կաթողիկոսական այս ընտրութերւնը իսապես պատմական մի դէպը է եւ աննաանաց մի իրադարձութիւն : Որովհետեւ եր լեւոն Տեր-Պետրոսեան ընտրուեց அடியிருயா யமிழயம் ஆய் பாயமாயம் 1 3,5 மிட in Lughph Sudwp, V.U.O.S.S. 9.11արին Մ. Ամենայն Կաթողիկոսն էլ ներկայացուցիչն է 7 միլիոն Հայերի: Ուսկ ցաւայի է որ այսպիսի եզակի քուկարութիւն շունեցաւ նախապես այդ տեղեատուութեան սփռումը որին այնքան արօտ էր պատգամաւորների մեծամասութիւնը: Ի°նչպես կարելի է լրջօրեն աւէարկել երբ ստոյգ չգիտենը որոնը ն թեկնաժուները։ Երբ չունենը նրանց ասին, թեկուց Հակիրճ մի կենսագրուերը: Երբ անտեղեակ ենք նրանց գործուերանիանից եւ մանաւանդ ինչպիսի ծրաարներ են մշակել ի նպաստ մեր Եկեարու պայծառութեան, մեր ժողովուրի Հոգևւոր դաստիարակութեան, նրա ատարի վերադար Թօնքի ու տարածման արեցիկ միջոցների, ի ղէմ, ապականող պանդների ներխուժման ։ Ոչ մի նախաատրաստական աչխատանը չկատարուեց ար նկատմամբ։ Բնականաբար ամ էն եկս ուներնը ի մար մի բանի հանրածա-F եւ արժէջաւոր Հոգեւորականներ: արերախատարար բոլորիս արդէն ծանօվ ի Սփիւուբի այն ըարձր Հոգեւորականը ի մասին ոչ մի պատգամաւոր կարող կրանաեսել կամ Թերահաւատ լինել նրա կարողութեան եւ այլ յատկութիւննենկատմամբ:

Ընտրութեան նախօրեակին, հոդեւորաա պատղամաւորներից մէկը ցանկուա յայտնեց որ գոնէ մի անդամ անալաօնօրէն Հաւաքուենը մի սեղանի **யுரி, மாறிற்குயிருக்கே பாராற்கு வறாடய**ம் արունեան մասին : Մուաջարկը ընդունայ եւ ճայից լետոյ հաւաբուեցինը՝ աննիա»յի մի փոքր սրահում ։ Մօտ պատղամաւոր ենք, զանազան երկիր-

Ան մեկը marky իր կարծիջը, պարկայլ մեկնաբանութիւններ։ Կրքոտ ավ արտայայտուեց նորաբոյս մի արիկանայ: Ձգալի էր թե ո'ր աղբիւ-1 sp hu grep bulle, யு மும்மும் யும் யுարից որի ջուրը չի հասնում U. Էջմի-... ne மிடுசிம்பும்கழி புயுக்டு எளி, ա խայտարարեց՝ «Ընդունելի չէ՛, բայալմակապես որ նախագահ Լեւոն Տերարոսեսու քիջամուի ըլլայ կաթեողիկոական ընտրութեամ»։ Արդէն լսել ու արդացել էինը, յանկերդի վերածուած այս բորբութումն....

Արժան թինի պատգամաւորն էլ ժրպարևվ արատարարբը, «բևե ԱՈ.4-ն բո այս ինառուրճ անիան Հուրբրան հանարբեւ ին բախնրանուն իւրն ասարի իանբւսն արդային ընտրութեան առթիւ»:

Ֆրանսագայերից մեկն ել ճշղեց՝ «ԵԹե այաստանեայց Առութելական Եկեղեցին արային բնոյք ունեցող եկեղեցի է, չատ ական է որ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոտի ընտրութեան առթիւ Հայաստանի նախաղանը յայտնի իր կարծիջը։ Ինչպես եղել է դարերից ի վեր , այնպես էլ է հիմա մեր Եկեղեցող եւ մեր Պետութեան ապերը պիտի սերտօրէն չաղկապուած նան, ի նպասա մեր ազգի գերազոյն աչերին եւ ի ատրբերութիւն միւս երկիրների» ։

Այս հաւաքի վերջին կարծիք արտաայտողը եղաւ Հանրածանօթ մի ամերիայու արգրուները, որ հերասեր ու արուկ չեչաով ասեց՝ «Ձեղ չիտակ ըսեմ՝ ին դրին փանաւնով դիչաղուի շնուտև, չախամաշն իսշ ատև ին րախնրանուքիրն ու ան ի,ննետն այս վեվեսակն»:

^{փարիզ}, Ցունիս 1995 4. 2. (Tup. 1)

ԱՐՁԱԿԱԳԻՐ UNTAPP DEN JOHN PURCH Ա88ԵԼՈՒԹԻՒՆԸ(*) 411 TUSIL

P-11-1160 - («8unus»). --

Կիրակի, Ցունիս 25-ին, Գանատայի Համազդայինի Հայ կրթական եւ Մշակու**ժային Միութեան Թորոնթեոյի եւ Մոն**րկայի մասնաճիւղերու մասնաւոր հրաւէրով, Թորոնք ժամանեց փարիզաբնակ արձակագիր Պր. Մովսէս Պչաբձեան։

Երկուչարթի, Ցունիս 26-ին, տեղի ունեցաւ դինեձոն - երեկոյթ, ի պատիւ գըրագետին, զայն ծանօխացնելու համար տեղական Համազգայինի շրջանակին, ներկայութեամբ Պչաջձեանի դասընկերներուն եւ նախկին աչակերտներուն:

Չորեքչարնի, Ցունիս 28-ին, տեղի ունեցաւ յատուկ ձեռնարկ, նուիրուած Պչաւրձեանի վերջին գործին «Լուսաւոր Աչջերով Օտարականը» Հատորին : Հեդինակը ներկայացուց Սօնա Յովհաննէսեան , իսկ «Լուսաւոր Աչբերով Օտարականը» դործը ներկայացուց ելից Շարապիանեան, մեջընդմեց ընքերցումներով, Գալուստ Պապեանի կողմե : Տեղւոյն վրայ սպառեցալ քաղաքո Հասած Հեղինակին դործերէն 45 հատորը, գորս հեղինակը մակագրեց, իր խօսբէն ետք։ Պչաբնեան անդրադարձալ ֆրանսահայ դրականութեան պատմութեան ու ներկային, ու ցաւով հաստատեց, որ ներկայիս ֆրանսահայ գործոն գրողներու Թիւր կր հայուկ ջանի մը արձակագիր եւ ջանի մր բանաստեղծ միայն :

Հինգչարթի, Ցունիս 29-ին, Պչաբձեան ներկայ եղաւ Հ.0.Մ.-ի Պապահան Մանկապարաէցի եւ Գոլոլեան նախակրխարանի վկայականներու բաշխման հանդէսին եւ միջնակարգի 8-րդ դասարանի չրջանաւարտ աչակերտներուն յանձնեց իրենց աշարտականի վկայականները։ Շրջանաւարտներուն ուղղուած իր իմաստալից ուղերձով, այլ խօսքերու կարդին՝ հրաւիրեց աչակերաները, որ Հայկական կեանջը չջննադատեն, առանց անոր մաս կազմելու, այլ այդ իրաւունքը ստանան միայն երբ իրենց գործոն մասնակցու-Թիւնը կը բերեն, Հայկական իրականութեան ։ Պչաբձեան շելտեց նաեւ, որ եթե անոնցնէ ոմանք արուեստի զանազան բը-Նագաւառներուն մէջ նախասիրութիւններ ունին, չզուեն գանոնք, բարօր կեանջի մր հեռանկարին, այլ նկատի ունենան, որ կեանքի հացիւ չորս հաչուող գլխաւոր հաճոյքները ձրի են։

Կիրակի , Ցուլիս 2-ին , Թորոնքեոյի «Հայ Հորիզոն» Հայկական հեռատեսիլի յայտագիրը, 19 վայրկեան տրամադրեց իր չաբաթական 30 վայրկեանի յայտագրեն, հարցազրոյցի մը, զոր վարեց Սուրէն Ձէփինեան եւ որուն ընթացքին Պչաբնեան անդրադարձաւ իր գրականութեան, տիպարներուն, ապագայի ծրագիրներուն եւայլ յարակից նիւթերու։

Երեջչաբնի, Յուլիս 4-ին, Մոնրկայի մէջ, Համազգայինի գրադարանին մէջ տեղի ունեցաւ մտերմիկ գրոյց հեղինակին հետ, ուր Պչարձեան պատասխանեց ֆրանսանայ կեանքի առընչուող բազմա-[ժիւ հարցումներու:

Չորեբչաբներ, Յուլիս 5-ին, դարձեալ Մոնրէայի մէջ տեղի ունեցաւ գրական երեկոյ նուիրուած «Լուսաւոր Աչքերով Օտարական»ին : Հեզինակը ներկայացուց՝ Վիդեն Թիւֆենընհան, իսկ «0տարական»ը փրոֆէսկօր Շաջէ Մինասեան ։ Դարձեալ խօսք առաւ հեղինակը, ու ապա մակագրեց իր Հատորները՝ որոնք դարձեալ սպառեցան ։

Հինոլչարթեր, Յուլիս 6-ին, Օթեաուայի իր գրասենեակին մեջ, Պյարձեան հիւրասիրուեցալ Գանատայի Դաչնակցային կառավարութեան առաջին Հայ երեսփոխան՝ Պր. Սարգիս Աստաուրեանի կողմ է։ Ապա Պր. Աստաուրեան տոաջնորդեց 4եմիրաին Տևչափանբնու թունչնմանարի մաչագան սրագներն ու գրազարանը։

Շաբաթ, Յուլիս 9-ին, Պչաբձևան մեկ. նեցալ Ամերիկայի Միացեալ - Նահանգներու Արեւելեան ափը, ուր տեղի պիտի ունենային այլ գրական հանդիպումներ, դարձեալ Համազդայինի կազմակերպու-

Պչարձեանի այցելութեամը ստեղծուած գրական հռուգեռը գնահատուեցաւ բոլորին կողմե եւ արժանացաւ ժողովուրդի, Համեմատարար լայն մասնակցութեան։

(*) Հակիրճ արձագանգ մր տուած էինք գաղութի մեր լուրերուն մէջ:

lnirar Z m r m z m j h li adbrhywjka

ՄԱՅԻՍ 28-Ի ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ

Մայիս 27-ի գիչերը, Ազգ. Առաջնորդարանի կազմակերպութեամբ եւ Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանատան Հովանաւորութեամբ, Պուկնոս -- Այրկսի «Միսերիքորտիա» Թատերասրահին մէջ աւելի ջան 1000 Հոգիի ներկայութեամը տեղի ունեցած է Մայիս 28-ի 77-րդ տարեղարձին աշնակատարութերւնը ։

Հանդիսավարութիւնը կատարած է Լաուրա Եորդանձևան։ Ելոյթ ունեցած են Հ. Բ. Ը. Մ .- ի «Շնորհալի» երգչախումբը (դեկավար՝ Տիանա Գաբրիելեան - Սարաֆեան) եւ Ազգ. Առաջնորդարանի «Մասիս» պարախումբը (ղեկավար՝ Ձաւէն կնեագեան) ։ Նաեւ ելոյթ ունեցած է երաժիչա Սարօ Դանիէլեան (դուդուկ, չւի, դուռնա), Ռուբէն կնեագեանի (դհոլ) ընկերակցութեամբ : Օրուան խouգը բերած է Հայ Կեդրոնի ատենապետ ճարտարագէտ Խորիւէ Վարդպարոնեան։ Mont mumg է բարը ճանաճո շիւնանաև գտնուող Բ. Աչխարհամարտի վեթերան՝ Հայրենի զօրավար Աչոտ Ղազարեանը։ Փակման խոսքը կատարած է Արժան թինի Հայոց Առաջնորդ Գիսակ Եպիսկոպոս Մուրատեան ,

Ցունիս 4-ի կեսօրին, Հ. 8. Դ. Հարաւային - Ամերիկայի Կեդր. Կոմիայի կաղմակերպութեամր տեղի ունեցած է ժողովրրդային ձալ մր Արմենիա Մշակութային Ընկերակցութեան «Մարդարեան» մարդասրահին մէջ, չուրջ 600 հոգիի ներկայութեան։ Հանդիսավարութիւնը կատարած է Ռոստոմ Արիկեան ։ Խօսը առած են Առաջնորդը, Հ. 8. Դ. «Արդալեան» Ուսանողական Միութենկն ժանիկ Քեչեան եւ Արմենիա Երիա. Միութենկն Այպերթο Արսարյեան։ Օրուան բանախօսն էր Կեդը. Կոմիաէի ներկայացուցիչ Մարիս Նալպանտեան։ Գեղարուեստական յայտագրին իրենց մասնակցութիւնը բերած են Հ. 0 · Մ ·- ի «Մարալիկ» երգչախումբը (ղեկավար՝ Մարալ Թորիկեան) եւ «Նայիրի» պարախումբը (դեկավար՝ Նագարէթ Պօյաձեան) ։ Խրախմանքը ա-ւարտաչ է «Նոր Արաքս» նուազախումբի Lingland:

Միւս կողմե, Մայիս 26-ի առաւօտը տեղի ունեցած է աւանդական ողեկոչումը «Արմենիօ -- ԱրխենԹինա» վարժարանին մեջ, որ, ինչպես յայտնի է, պետական դպրոց մըն է, չինուած՝ Պօգոս եւ Սիրանոյչ Արդումանեան եղբայրներու նուի-րատութեամբ։ Հոծ բազմութեան մր ներկայութեան, աչակերաները մեկնարանած են հայկական երգեր ու պարեր եւ ներկայացուցած են արամախօսութիւն մր : None шռած է դպրոցի տնօրէնուհին, իսկ հայ Համայնքի կողմէ՝ «Սարտարապատ»ի խմբագիր Սերխիս Նահապետեան ։ Աւարտին, տեղի ունեցած է հիւրասիրութերւն՝ «Պողոս Արգումանեան» Հիմնարկութեան

Գորտոպայի մեջ, ողեկոչումը տեղի ունեցած է հատմգաղությային ձեռնարկով, Մայիս 27ի կեսօրին, «Սան Մարքեին» Հրա. պարակին մէջ։ Բացման խօսբը կատարած է Փառլա Գարատաղեան։ Ծաղկեպսակ դետեղուաչ է աղատարար Սան Մարթինի பாடியர்க்கும் மாடுக்க கடி முவழ யாய் த பூருրիանա Թորդոմեան։ Ներկալ էին քաղաջական դէմ բեր, Սուրիոյ հիւպատոսը եւ Հրեայ Համայնքի ներկայացուցիչը։

Նահանդային ծերակուտական տոբթոր Ֆերնանաօ Մոն Թոժայի առաջարկով, Մայիս 24-ին Գորտոպայի Ծերակոյար ողջոյնի խոսք մր վաւերացուցած է, ուղղըւած՝ Հայ ժողովուրդին, հայկական պեաականութեան վերականընումի տոնին

Մոնիեկիակոյի մեջ, Մայիս 28-ի երեկոյեան տեղի ունեցած է ոգեկոչումը Մը-2யிராடுயுந்து முய்கிற் மீத்த, தாடிர் 400 காգիի ներկայութեան։ Բացման խօսջը կատարած են Աւետիս Պատանեան (սպաներեն) եւ Արս Պելեան (Հայերեն)։ Ելոյթ ունեցած են «Ներսէսեան» վարժարանի աչակերարբերը, բեմբեսով ու տանբեսով՝ երգչուհիներ՝ Վերգինե Փանոսեան, Սիրան Սահակեան եւ Սեղա Մահառեան, «Կոմիտաս Վարդապետ» երբեակը (Արոէն

Մում ձեան՝ Հութեակ, Եսթեր Գույում ձեան՝ սրինդ, Ալվարօ Ցակորեան՝ դաչնակ) եւ «Համազգային»ի «Շիրագ»ի պարախումրը (ղեկավար՝ Գէորդ Սերոբեան)։ Ներկայացուցած է «կոմիտաս» ռատիոժամի րուինուագ հեճանին։ թուն ասագ է թոնհրրդարանի երեսփոխան Տանիել Կարտիա Փինթոս եւ թաւջութակահար Վահրամ Սարաջեան (Ամերիկայէն) ։ Փակման արտանան գ երդի ասանրոնեն, Ցակոր Եպիսկոպոս Գլրնձեան։ Ձեռնարկի երկրորդ բաժնին, ազգային -- յեղափոխական եւ ժողովրդային երգերով և--பாழி எடிக்குயத் த் «மேர்க்கம் - 50» மாடயடிய-

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄՆԵՐ

Bունիս 2-ին, Պուկնոս - Մ.Jրկսի Հայրենակցական Միութեան Հովանաւորութեամբ, իր սրահին մեջ տեղի ունեցած է իրաւարան Փասթուալ ՕՀանեանի սպաներէն կոթողական երկասիրութեան՝ «Հայկական Հարդը եւ միջազգային յասարերութիւնները» գիրջի չորրորդ Հաաորի (1918 Թուականը, 900 էջ) ներկայացումը:

Բացման խոսքը կատարած է Գէորդ Վրդ. Ճիկերիմեան, կաթողիկե համայնբէն։ Այնուգետել գեղինակը կատարած է դիրջին ներկայացումը։ Տիկին Snijh Ճոնագետն կարդացած է մէջբերումներ տարրեր վաւերաԹուղԹերէ։ Արչամ Ա. ՔՀնյ. Պողոյեան անդրազարձած է գիրջի բարեմասնութիւններուն։ Փակման խոսքը կատարած է Տիկին Էլիզա Եազուպեան, Հովանաւորող միութեան անունով:

Միւս կողմ է Յունիս 23-ին, Մոնթեվիտերյի Հ. Բ. Ը. Մ.-ի Կեդրոնին մեջ, Երիտասարդաց Լիկայի կազմակերպու-թեամբ, տեղի ունեցած է Պարոյր Սեւակի «Միայնակ ծառը» սպաներէն հատընտիրի (Թարդմանիչ՝ Վարդան ՄատԹէոսեան) ներկայացումը։ Ներկայ էին 120 հոգի, երիտասարդներու մեծամասնու-

Ձեռնարկը վարած են Վալերիա Մոմձեան (Հայերէն) եւ Ֆետերիջօ Պալձեան (սպաներկն): Հ.Բ. Ը. Մ.-ի երգչախումբը (ղեկավար՝ Արվարօ Յակոբեան) մեկնարանած է «Հայաստան» եւ «Երեւան - Էրերունի» երգերը՝ Սեւակի թառերով։ Պատանիներէ բաղկացած Թատերախումբր (ղեկավար՝ Սուսանա Պոտուկեան) ներկայացուցած է ԹարգմանուԹիւններու հիման վրայ կատարուած տպաւորիչ Թաահրականացում մը։ Խօսք առած է Հ. Բ. Ը. Մ.-ի մչակութային համակարգող՝ Bովհաննես Պոտուբեան, ընդդծելով այս Թարդմանութեան կարեւորութիւնը։ Թարդմանիչը ՝ Վարդան Մատթերսեան, տուած է Սեւակի կեանքի ու գրականութեան Համառոտ գիծերը եւ իր թարդմանութեան նկարագրութիւնը։ Փակման խօսջը արտասանած է Յակոր Եպիսկոպոս 9. լրնենեան ։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ցունիս 9-ի երեկոյեան, Հաճրնի Հայրենակցական Միութեան մէջ տեղի ունեցած է երկրարան եւ Հայոց պատմութեան Հարցերու Հետազօտող Կարպիս Տէրէպհանի դասախօսութիւնը՝ «Հայաստանի պատմական իրականութիւններ» նիւթին չուրք, 80 հոգիի ներկայութեամբ։ Գրագիտուհի Ֆելիսա Գույում ձեան ներկայացուցած է բանախօսը։ Աւարտին, տեղի ունեցած է հարց ու պատասխանի չահեկան բաժին մը:

20V-h 85-UU bU4

Յունիս 10-ի երեկոյեան , Արմենիա Մշակությային Ընկերակցութեան «Պր. Արգումանեան» ճաչասրահին մեջ, չուրջ 160 Հոգիի ներկայութեամբ, տեղի ունեցած է ՀՕՄ-ի 85-ամեակի տոնակատարութքիւ-նը։ Հանդիսավարութքիւնը կատարած են Էտկարտ Գեորդեան (սպաներեն) եւ Նազելի Երլարդ (Հայերէն)։ Խրախմանքին իր մասնակցութիւնը բերած է երգիչ Արթիւր Արդարեան, յատկապես հրաւիրուած Գանատայէն։ Օրուան պատդամր բերած է Հ.0.Մ.-ի Շրջ. Վարչութեան ատենապետուհի Մարի Սարանեան : Տեղի ունեցած է խորհրդանչական մոմասիառութիւն։ Փակման խոսքը կատարած է Սրրագան

P1.PU418

(Tup. U. 12th)

պայմանաժամը վերջ դատ է Ցուլիս 20-ին, ստեղծումեն նիչդ հինդ տարի յեաոյ : Հակառակ բազմաթիւ թերութիւններու, ան այնուաժենայնիւ եղաւ հեղինակը անկակալ թեան Հոչակագրին, սահմանապրական օրէնքներուն, իրասական օ-, րէնագրութեան, ընտրութեանց մասին օրենքին եւայլն:

LUBUUSULL ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՇԱՐՆԵՐԸ

Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիային մեջ Ցուլիս 20-ին տեղի ունեցած միջազգային համագումարին նիւթե էր Հայաստանի ածխային ջրածինի պաշարներու գնահատումը։ Գիտական այս հաւաքին մասնակցած են հետախուզութեան փորթուկալական եւ Մեծն - բրիտանական ընկերուներու ներկայացուցիչներ, երկրարաններ եւ Հայաստանի Ուժանիւթի եւ Վառելիջի նախարարութեան պատ-ւիրակներ։ Ներկայացուած են երկրաշարժային նոր հետազուու թիւններու ընդդէնքը գրու գաւութ նրաբնեն ուգլոոյիր Հանքաջերտերու կազմաւորման տուեալներ, նաեւ նախորդ տարիներուն Հորանցբերու միջոցով յայտնաբերուաչ կազի եւ նաւթի պաշարներու առընչուող տեղեկութերւններ:

Երեւանի «Հրազդանմեջենայ» միաւոնուղն որոագ է անատանել ըսն աբուռին ադիւսներ, որոնք կը Թխուին մետաղներու Թավաններով : Գունաւոր եւ սեւ տարրերակներով այս նոր արտադրութիւնը արդեն լայն ժողովրդականութիւն դաած է իրանցի գործարարներու մօտ։

«ՎՐԱՍՏԱՆ» ԱՆՁՆԱՏՈՒՐ ՉԸԼԼԱՐ

Թիֆլիսի «Վրաստան» հայկական պարրերաթերթը ութ էջնոց չաբաթաթերթի վերածուած է։ Երկրին ներկայի ծանօթ դժուար իրավիճակին մէջ տեղական բազմաթիւ թերթեր անհետացան եւ նոյն բոպառնալիջին ենթակայ էր նաեւ «Վրաստան», որ սակայն Հայաստանի կառավարութեան սրամադրած Թուղթով, դոնե առայժմ կընայ ղիմադրել Հոսանջին։ Հայկական կառավարութիւնը խոստացած է նաեւ լուծել չարք մը այլ Հարցեր, դրր-կելով սարքաւորումներ եւայլն, ինչ որ թոյլ պիտի տայ թերթին լոյս տեսնել շարաթը երեք արժաղ՝ իրչանը, արնբաքիր: «գևառատր»ի քատանագ մբևն աւբ լի յստակ կը դառնայ երբ նկատի առնուի որ ուժանիւնի տագնապին հետեւանւթով Հանրապետու թիւններու միջեւ չեն գործեր հեռատեսիլի եւ ձայնասփիւռի փոխադարձ Հաղորդումներ եւ Թերթը Հայաստանեան լուրերու արձագանգող միակ ադրիշրն է Վրաստանի Հայութեան பயியர:

4. ԲԱԲՈՒՐԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

112-ի նոր Խորհրդարանի նախագահ կարեն Բաբուրեան լրագրողներուն ըսած է թե ներկայիս 11.2-ի մեջ կր դործէ սա4դարահետիար օնէրեն՝ սե ին տանուրակե անկախութեան ուղին բռնած Հանրապետութեան մը յատուկ հիմնական բոլոր սկզրունըները։ Այսուհանդերձ ան յոյս յայանած է թե մօտ ատենեն 172 կունենայ իր սեփական Սահմանագրութերւնը, գոր կր մշակէ Սահմանագրական նորընարը Ցանձնաժողովը:

ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏ՝ LUBUUSULTE

Հայաստանի քաղաքային եւ ընկերային սպասարկութեանց զարգացման ծրագրի նպատակին Ճափոնի կառավարութիւնը արամադրած է 1 միլիոն ամերիկեան աոլար, որ պիտի փոխանցուի Համաչիար-Հային Դրամատան միջոցով:

UP8Uh TEN, 4C USULUS **ՀበՒՆԳԱՐԻԱՑԷՆ**

Մօտ ատենեն Արցախ կը հասնի 9 միլիոն գրամ արժողութեամբ Հունդարական դեղ : Առաբումը կը կատարուի «Արցախի

Lors de vos vacances sur la Côte d'Azur cet été, le HOME ARMENIEN

Թղթատարի ծախը՝ 25 Ֆր., հատոր գլուխ։

serait ravi de vous recevoir le Mardi 15 Août

pour sa

A cette occasion, vous passerez une journée très conviviale en assistant à la Messe et la Bénédiction du Raisin, puis vous pourrez déjeûner en famille, entre amis en écoutant notre musique folklorique et en admirant les jeunes danseurs du groupe PAREGAMOUTIOUN d'Erevan, en tournée dans notre

L'établissement est entièrement rénové et le cadre vous surprendra agréa-

RESERVATION:

HOME ARMENIEN

107, avenue Maréchal Lyautey, 83700 Saint-Raphaël Tél.: (16) 94, 95, 00, 30,

դեղադործութիւն» պետական ձեռնարկու-செய்யு வெயர்கர், வுடை மும்வர்கிக் வெய்யձայն 17.4-ի մեջ խիստ պահանջ կայ դեդի, մանաշանը՝ սրտի, արհան ճնչման, Հակաբորբուջումի դեղերու: Մյս օժանդակութիւնը պիտի գիմադրաւէ շուրջ մէկ யரியாடயும் யுய்பெயிழ் மீர :

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՑԻՆ ԳՐԱՄԱՏԱՆ ՎԱՐԿԵՐՈՒՆ ԱՌԸՆՉՈՒԹԵԱՄԲ

Bուլիս 18-ին, Տնտեսութեան նախարար Ա. Եղիադարհան ընդունած է Համալխարհային Դրամատան երկու պատուիրակութիւններ որոնց Հետ ըննարկած է այս վերջնոյն կողմե Հայաստանի յատկացուելիք եւ Թաղապետական ընկերային րատարրբեսու ահաղաժնուբլին վանիբ. րու հարցը։ Ցատուկ ուչադրութեան արժանացած է նաեւ փոփոխութիւններու եւ վերականգնման յատուկ վարկերու պարա-

ԱԳՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ «ՀԱՄԱՁԱՑՆՈՒԹԻՒՆ»

Չանդուածային լրատուունեան միջոցրբևն խամամունբար ի ոտաս մրբնու ըտատակով հեռատեսիլի «Միր» միջպետական կայանը կազմակերպած էր Երեւան . Բաբու - Ղազախ - Իջեւան - Երեւան - Umbփանակերտ - Երեւան հեռասփռում ի արչաւ մը ։ Ձայնասփռումի եւ պատկերասրփռումի այս հսկայ ծրագրին կը մասնակ*դէին չորսական լրագրողներ՝ Հայաստա*նեն, Ադրբեջանեն, 112-են, Ադրբեջանի եւ Հայաստանի մօտ ԻՒՆԵՍՔՈ-յի մեկական ներկայացուցիչ, ինչպես նաեւ մոսկովեան թերթերու եւ «Միր» կայանի աչխատակիցներ :

Սակայն, ծրագիրը փոխանակ Յույիս 16- կ անւելու մինչեւ Ցուլիս 23, անւած է միայն ջանի մը ժամ, երբ յայտադրին մաս կազմողները ետ ղարձուած են Բաջուի օղակայանէն, հակառակ անոր որ աղրբեջանական կողմը ամիսներ առաջ իր கயகியக்ய நிரை சிர்டிய மாடயக் நே யாழி கிறրագրին ։

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ **ԿՐԹԱԿԱՆ LUSUSUNDPHY**

1995 -- 1996

Մելդոնեան Կրխական Հաստատու. թեւն կ'ընդունուին, մուտքի քննու թենք մը ետը, ուսման ընդունակու. թիւն ունեցող, ծագումով հայ եւ նր. ւազագոյն 11 - 12 տարեկան սան - սա. րուզիրբև , սեսրճ րախնրահահաև չեն. ջանաշարտ եղաչ են Հայկական նա. խակրխարանե մր։

Աչակերաներ պարտին Հաստատու. թիւն ժամանած բլլալ 1995, Սեպտեմ. րեր:7-էն 10: Դասաւանդութիւնները կր սկսին Սեպտեմ բեր 13-ին։

Հիմնական հայերէն եւ անգլերէն լեզուներու կողջին՝ կը դասաւան, դուին նաեւ յունարէն, արարերէն, ռուսերէն, պուլկարերէն եւ ֆրանսե. րեն որպես ընտրովի դասանիւներ։

Թեկնածուները իրենց դիմումը պէտը է կատարեն անմիջապէս Հատ տատու թեան անօրէնու թեան գրաւոր կերպով, ներվակելով պաշտօնաթուղթերը. ..

ա. - ինւքնու թեան թուղթի կամ ան. ցագրի պատնեն.

p. - Բժչկական վկայադիր. 4. - Վերջին երկու տարիներու վի-Տակացոյցները.

ղ. - Բարի վարուց եւ ընդունակու. *երուր վուրջըունունումին դե, անսշոր* վերջին վարժարանի տնօրէնին կողմե. ե. - Ցանձնարարարիր մր արուած Հ. Բ. Ը. Մ .- ի տեղական Մասնաձիւ. ղին կողմ է.

ղ. - Ծնողջին, խնամակային կամ պաչտպանին կողմե տրուած երաչիա. ւորագիր մը, որով յանձն կ'առնուի վճարել անհրաժելա ծախ քերը ու տեր կանգնիլ աչակերտին, երբ ան տարե. վերջին, կամ այլ անհրաժելա պարագաներու, վերադառնայ իր բնակա

Հաստատութեան մասին յաւելեալ տեղեկութիւններ ստանալու համար կարելի է դիմել հետեւեալ հասցէին..

The Registrar,

Melkonian Educational Institute, P. O. Box 1907

Nicosia, Cyprus.

Tél.: 42 21 95, 42 22 04 Fax: 02.49 31 55.

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

102114010 **Մ**ԵԿՆՈՂ **ե**ԱԺԱՆՈՐԳՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժանորդներեն կը խնդրուի .. նախընտրարար . հասցէի առժամեայ փոփոխու թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթա տարի գրասենեակի միջոցաւ, չծան. րարեռնելու համար «Ցառաջ»ի վարչութեան եւ առաքման ընկերութեան աշխատանքը:

Անկարելիութեան պարագային կա րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թեր թիս վարչութեան, մեկնումի թուա կանեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկու հասցէները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցել 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարական յաւելեալ անկանոնութիւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ. նողներու հասցէի փոփոխութիւն չկատարուի:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՐ U.A.4U.h ZUZPA AKEBBAL FUJU *የበቦትየቴዮበ*ትየ :

Հրոնշարանուն բաղե LUPSULBLY SULUS

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 PARIS R. C. Paris SIRET: 51027317 A Commission paritaire: N° 55935

enregurah ցրելիՍ 26 MERCREDI 26 JUILLET 1995

LE NUMERO : 5,00 F ያያባ ያሀቦት . ውኑት 18·642

TURUPE UTULEBUT THURUTHY. (1925-1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - FAX: 48. 00. 06. 70 -

HARATCH

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

C.C.P. PARIS 15069-82 E

ዶԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Upmmumhum : Smp · 1 · 300 D · (mil-liophm) mnmfnrd) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր , 5,00 Ֆ.

69° ANNEE - N° 18.642

LRBUUSUL

MULS FUAPUSTUL LUP2UALS **4**ር ሆኄԱՑ

երեսփոխանական ընտրունեան, յազնա-Sults time, Surfringers Lains Stp - Mainասեան վերահաստատած է Հրանտ Բաղատեանը կառավարութեան գլուխը։ Ըստ կարգ մր տեղեկութիւններու, կասավարութեան ամբողջ կազմը կր հաղորգուի Յուլիս 27-ին ։

cruevoreu,

(Bnulhu 24 / 25)

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ **ԲԱՐԱՓՈԽՈՒՄՆԵՐՈՒ** ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՆԻՍՏ

Bուլիս 21-ին վարչապետ Հ. Բագրատեանի գլխաւորութեամբ տեղի ունեցած Լանրակր Թական բարեփոխում ներու կաավարական յատուկ յանձնաժողովի նիսար։ Ցանձնաժողովը իր հաւանութերւնը առած է հետեւեա, ուսումնական ծրագրլին, յիչեալ նիւ թերով . - Նախակրթարան՝ ւայերէն, ռուսերէն եւ օտար լեզուներ, խուարանութերւն, երգ, ձեռային աշխաատել, կերպարուեստ, մանրանկարչուերև Միջնակարգ՝ *Հայերէն լեզու եւ* կականութիւն, ռուսերէն, օտար լեզուեր, պատմութիւն, աչխարհադրութիւն, փլայն, մարմնակրթութիւն, մաթեմաիլ, ֆիզիը, ջիմիա, կենսարանութերւն : ht Հայոց լեզու եւ գրականութիւն, lafted uffe, yound ne fo file, \$ hupe, phա, կենսաբանութիւն, ռուսերէն եւ ար լեղու, մարմնակրթութիւն : Քննարած եւ վաւերացուած է նաել մանենաի ծրագիրը:

8ՈՑՆ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ հրանանջու ուցջընկերև և հերև բե

ակետլ ջանի մր օրերուն Հայաստան որելած է Ցունաստանեն զինուորական պատունրակութեն մր, Ադդ. պաչապարանրար հերուսն հատան անակը, ե. խարկրիսի գլիսաւորութեսաքը։ Ցուլիս անոնը Հանդիպումներ ունեցած են ախաղան L. Stp - Պետրոսեանի եւ Արառաջին նախարար Վ. Փափաղեանի հետ։ արկուած եր յատկապես Հայաստան, Mil , Ցունաստան երբեակ յարաբերու-Pիաներու առընչուող Հարցեր:

ՄԻՆՍԿԻ ԽՈՒՄԲԻ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՆԻՍՏ

1.1.2-ի Արտաքին նախարար Ա. Ղուկասարի մերուսնու մանահանբուր տասարակութիւն մը Bուլիս 22-ին մեկնած է ատեր (Ջուիցերիա) , ուր Bուլիս 24-27-ին ը դումարուի Մինսկի խումրի հերթական ժողովը: Հակամարտու թեան մեջ նեարարաւած եսնոն իսնդբեսու դառրայնուքեայր կատարուող այս երստին, կ՝ենարդրուի որ ին ճրրանիուիր մանահաման կննիրի անել Հարցերը, ինչպես նաեւ իտաղայ բանակցութերւններու կազմաքրեսնայու իւրւժ ինն:

^{իև}8եԱ - ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԳԵՍՊԱՆԻՆ 28294717

Bn. լիս 17-ին, Նախագահ 1. 85p - Պետ-Panhall be 9. 10 .- f Somfungue 6. UpmpeRUTH UE SHINY

Ptl - ULlith 154 արուարձանին 159, Համասը ինթնասպանական նոր ոձրա. փորձի մր ձեռնարկեց, Յուլիս 24-ին, այն շրջանին երբ Արաֆաթ եւ Ռապին կր բանակցին կազայի ինքնավարութեան ընդլայնանան շուրչ: Ահարեկիչը ռումը մը պայթեցուցած է հանրակառքի մր մէջ։ 7 հոգի մեռած են (ներառեալ ահարեկիչը) եւ 32 վիրաւոր կայ։ Արաֆաթ խոստորեր դատապարտած է արարգր եւ չարութակած է գրևարարունիւրդրեն իատարել Համասի չրջանակներուն մէջ, մինչ Ռապին ըսած է Թէ բանակցութքիւնները պիտի չարունակուին ։

ՍՐԵՊՐԵՆԻՔԱՅԻ մ էջ «դրակներու ծով մբ» կայ ըստ վերապրողի մբ, 24 տարեկան, որ հրաչքով փրկուած է ջարդեն։ Կը Հաստատուի, ըստ ՄԱԿ-ի մարդկային իրաշանց մէկ տեղեկատուին, որ Սերարևն հաևհանսոարար անաև ծրբնու միմած են եւ քիչեր կրցած են ազատիլ չարչարանքներէ: Թուգլայի մէջ, ապաստանած են Սրեպրենիքայէն շուրց 30 հաղար դաղ Թական : Միւս կողմ է , Հակադղեցութեան Արադ Ուժը կր տեղաւորուի Սարա. յեւօ, գոնե ուժի ցուցադրութիւն կատարելով : Ֆրանսական իշխանութիւնները հերջեցին որևւկ ումբակոծությիւն Փայէի

Ե1866 հիւանդանոցեն ելաւ եւ փոխաղթունցաւ ապարինման կեղթոն մը։ Անմիջապես նչանակում մը կատարեց, իր Հաւատարիմներէն մէկը դնելով Ապա-4ովութեան դաչնակցային Սպասարկու-[ժեան (նախկին ՔՍ. _ 4Է _ 9]) գլուխը յանձին՝ գօր. Միկսայիլ Բարսուկովի ։

ԻՐԱՔԻ հիւսիսը, միջըրտական **բա**խումներու հետեւանքով աւելի քան 200 Քիւրտեր մեռած են : Հայունկչիոր հաղորդած է ՄԱԿ-ի մէկ պատասխանատուն ։

ՀԱՐԱԻ _ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Անատոլուի չրրչանը ՓՔՔ-ի 42 անդամներ սպաննուած են, նաեւ երկու Թուրք դինուոր եւ եօքժր բնակիչ, բախումներու ըրնթացքին (Յու-

ԱՐԱՖԱԹԻ կինը աղջիկ դաւակ քը աչխարգ բերաւ Նէօյիի ամերիկեան գիւանդանոցը, Յուլիս 24-ին։ Մանուկը Զահվա մկրտուեցաւ Արաֆաթի մօր անունով։ Պաղեսաինեան Շարժումին պարագլուխր որ 62 տարեկան է ամուսնացած էր անցեալ տարի 32 տարեկան կնոջ մր հետ։

ցեան ընդունած են Միացեալ - Նահանգներու դեսպան Հ. Կիլմորը, որու դիւանագիտական առաջելութիւնը Հայաստանի մէջ վերջ կր դանէ։ Անոնը չնորհակալութիւն յայտնած են Միացեայ - Նահանդներու Հայաստանի ցուցարերած օգնութեան եւ մանաւանդ այդ ուղղութեամբ դեսպանին բոլոր ըրածներուն համար։

ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՄԱՆ ርኄውԱՑቶር

Երեւանի մէջ կր չարունակուի բնակարաններու սեփականաչնորհումը։ Պատկան վարչութեան պատասիսանատու 2. Ցակոբեանի աուած տեղեկութեանց համաձայն 1993 Սեպտեմբեր 1-կն մինչեւ 1995 Ցուլիս 1 ժամանակահատուածի ընթացքին սեփականաշնորհուած են 85·912 ppնակարաններ ինչ որ կը կազմե ընդհանուր նախատեսուածին 51%-ը։ Հաւանական է որ սեփականաչնորհման նախապէս որոշուած պայմանաժամն այ երկարա-

WayneL

« TERRES LOINTAINES» (*) ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԻՒԸ

11 . 15 տարեկան պատանիներու այս ամսաթերթը Յունիսի թիւր յատկացուդած է Հայաստանի : Գունաւոր, պատկերազարդ 34 էջերու մ էջ բաւական տեղեկու Թիւն արուած է Հայաստանի պատմութեան ու ներկային մասին:

Թերքեր չեչտած է ուժանիւնի տազնա. պր որ առօրեայի մեծաղոյն նեղունեան պատճառն է Հայաստանի ժողովուրդին։ Բաւական տեղ յատկացուած է նաեւ տրնտեսական դժուարութիւններու որոնց Հեաեւանքով յանախ պատանիներ կր ստիպուին մանը առեւտուրով զբաղիլ, օգնելու համար ընտանեկան պիւտճեին։ Այսպես, ներկայացուած են Վարդանն ու Անդրանիկը. առաջինը ծխախոտ, ծամօն, վոտկա, Փէփսի քոլա կր ծախ , եւ Աւետիքը որ մօրը հետ մեխակ կը ծախէ փողոցը։ Ցաջորդ էջը յատկացուած է ուրիչ Uւետիջի մր որ 15 տարեկան լոռեցի հովիւ մբն է։ Իսկ Սեւանի շրջանի Ծովագիւղէն 15 տարեկան Անահիտ գորդագործ է։ Դպրոցի պարտականութիւններէն ազատ մնացած ժամերուն ու արձակուրդի օրերը գորգ կը գործէ։ Կր սիրէ այդ աչխատանքը ու Հպարտութիւն կը պատճառէ իրեն մաածել որ իր ձեռագործնե. րը զարդարած են Ֆրանսացիի մր կամ Ամերիկացիի մր բնակարանը։

Յաջորդական էջերու մէջ, չատ համա. ուսու ձեւով ներկայացուած են երկրին աչխարհագրութիւնը, պատմութիւնը, ժամանակակից նշելի Թուականներ, ինչպէս անկախութեան Հանրաբույն : Էջեր յատկացուած են Սփիւռքի ։ Տրուած է Գրիգոր Լուսաւորչի եւ Հայոց բրիստոնկացման դծանկար պատմութիւն մր, միւոոնօր4նէջը, տեսարան մր Ս. Ղաղարի տանարէն, երեւանցի փոքր դպիրներու նկար մը, եւլն .: Կրոնքի նիւթեր որ ամ էն էն լայն րաժինը (ութ էջ) կր գրաւէ թերթին մէջ, կ'առարտի Երեւանի մէջ մայր տաճարի մր շինութեան աւետիսով · կ'րսուի թե ան «պատրաստ պիտի ըլլայ 2002-ին, նշելու համար Հայաստանի քրիստոնէաց_ ման 1700-ամեակը», ըստ Փարիզի կանեսղիկե Ցովսեփ Վրդ.ի խoughparis:

Վերջին երկու էջերուն մէջ արուած է 8. Թումանեանի «Կաթիլ մր մեզը» 45.2եա ժին արձակ ժարդմանու ժիւնը:

Ամսաթերթին սկիզբը գետեղուած ան. ջատ էջի մր վրայ ներկայացուած է Հայաստանի «անձնաթուղթ»ը. դրօչակ, մակերես, բնակչութիւն, եւլն. ուր նաեւ ըսուած է որ 1 Դրամը Հաւասար է 1 Ֆրանքի...: Իսկ յաջորդ էջին վրայ, որպես հայկական ճաշի տեսակ, բացատրուած է փլաքի*ին պատրաստութիւնը որ կր յան*գի բաւական ինքնատիպ փիւրէի մր։ Հաւանօրէն չատեր պիտի ուղէին գիտնալ նաեւ ծանօն այդ ճային այս տարբերա. կին աղբիւրը։

Ամէն պարադայի մէջ, Հետաբրբրական է ձեռնարկը որ Արժանքեննի, Կիւյանի, Սուրիոյ, Սէնեկալի, Աւսարալիոյ, Վիել Մասանի եւլն. յատկացուած չարքին մեջ տեղ տուած է նաեւ Հայաստանի, Ֆրանսացի եւ ֆրանսախօս պատանիներու ծանօքացնելով Հայաստանը:

(*) Sté Edifa, 52, rue Taitbout, 75440 Paris Cedex 09; Tél.: (1) 48. 81. 49. 94.

PULLUPAL REPORTE

ԹՈՒՐՔ ԼՐԱԳՐՈՂԸ ԵՐԵՒԱՆԷՆ 4614441246

«Ենի Եխւղեըլ»ի թղթակիցը՝ Էրտալ կիւ. վեն Երեւան գացած է Հայաստանի խորհրրդարանական ընտրութեան օրերուն եւ ունեցած է զանազան տեսակցութ իւններ: «Մարմարա»ի Յուլիս 14 եւ 15-ի յաջորդական թիւերէն կ'արտատպենք իր տպաւորութ-իւնները:

Առաջին բաժնին մէջ ան տեսակցություն մր ունի Հայաստանի Արտաջին նախարաթութեան թրբական բաժնի նախկին վարիչներեն, այժմ հրապարակադիր Մուրատ Պոնալեանի հետ ։ Մուրատ Պոնալեան, որպես նախկին պոլսահայ մր, արդէն յայտնի դեմք մըն է Թուրք մամուլի աշխարհին ։

Իսկ երկրորդ բաժնին մէջ ԹդԹակիցը կր խոսի Երեւանի մեջ Թուրջիոյ նահանդներու անուններով հիմնուած նոր Թադամասերու եւ Հայրենակցական միութիւննե-

S ԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ՝ ՄՈՒՐԱՏ ՊՈՃԱԼԵԱՆԻ ՀԵՏ

<u>Էրտալ Կիւվէն նախ տեղեկութիւններ</u> կուտալ Մուրատ Պոհայեանի կենսագրու-[ժեան մասին : Պոճալեան աւելի առաջ սիսալ ծանօթացուած էր թուրք հանրային կարծիքին : Ըսուած էր որ ան «Հայաստանի Արտաբին Նախարարութեան մէջ աչխшин дигре» մրն է: Մինչդեռ Պոհայեանի Թրջութեան հետ կապր միայն այն էր որ ան Թուրքիոլ մէջ ծնած էր: Ծնած *էր* 1950-ին, Սվադի Ձարա դաւառակին մեն եւ 1954-ին ընտանեօր նախ Պոլիս, վերջն ալ 1963-ին Հայաստան դաղթած *էին ։ Պոճալեան տեսակցութեան ընթեաց*ջին կր պատմ է Պոլսէ իր ցանցառ յուչերը, թէ իր նախակրթութիւնը ստացած է Պեզձեանի մէջ, յետոյ սորված է կօչկակարութեան արուեսար։ Այն ինչ որ իրեն Համար անմոռանալի է, Մարմանայի գովբերեի յուսոր եւ դանուն ճունը է, այն շրջաններուն, երբ տակաւին ծովեղերեայ պողոտան չէր չինուած ։ Մէկ անըն ալ չի մոռնար այն յուսախարութիւնը, զոր տարիներ վերջ ունեցած էր, երբ այցելունեան մը ըննացքին տեսած էր թե ծովը որքա⁶ն ապականած է։

Պոճալեան կր պատմե Գիւմրիի մեջ անցուցած առաջին օրերը, յետոյ Երեւանի Համալսարանին մէջ ստացած ուսումը, թե Հոն ինթ մասնագիտացած է Օսմանեան չրջանի արեւմաականացման եւ Սահմանադրութեան Հոչակումին յաջորդող ժամանակաչրջանի հարցերուն չուրջ: Այդ մասին գիրք մըն ալ գրած է:

Այս բոլորեն հար, Հարցագրոյցը կր կեղբոնանայ այսօրուան ջաղաքական կացութեան վրայ։ Պոճալեան հետեւեալ կերպով կ'արտայայտուի ։

«1991-ին, երբ մեր երկիրը բարեփոխութիւններու կ՝ենթարկուէր, կարելի է նորի սև ճիչ շաա ճամաճարարունբաղև զբաղեցայ։ Տարեսկիգրին Խորհրդարանի արտաջին յարաբերութիւններու յանձնախումրին մօտ սկսայ պաշտօնավարել որպես աւագ խորհրդական։ Այս պաշmobin if by muph intely : U, fore Stante Spրաւիրուեցալ Արտաջին նախարարութիւն ։ Մօտաւորապես տարի մր հոն պայաօնավարեցի որպես Թուրջիոյ հետ յարարերութիւններէ պատասիանատու Թուրջիոյ սեղանի պետ։ Իմ պարտականու-

(2mp.p 4. p2)

«LES LUSIGNANS ET L'OUTRE MER»

Եթե գիտաժողովները մաքեր բիւրեղացընելու եւ գաղափարներ տարածելու ատակ միջոց մրն են միչտ, նուաղ կարեւոր չէ տաեւ արտասանուած խօսքը ամփոփելու կարիջը, բիւրեղացումը աւելի եւս տարածելու համար։ Վերջերս, լոյս տեսած է 1993-ի կիլիկեան ողեկոչումին ֆրանսական վերջին օղակը. Փուաթիկի գիտաժողովին դեկուցումներու Հատոre (*): Орры, «Зшпшу»р гыдырупар մանրամասնօրէն տեղեկացած է այդ Հաւաջին աշխատանջներուն։ Հիմա ժամաչակն է գանոնը արժեւորելու ըստ տըպւած նիւխերուն:

Փուա[ժիկի գիտաժողովին նիւթեն կր «Լուսինեանները եւ Անդրծովը»: Որպես այղալիսին, զուա հայկական ծիրի մր մէջ չէր արձանագրուեր, այլ կը քննարկեր Լուսինեան տունքի եւ երեք երկիրներու (Ֆրանսա, Կիպրոս եւ Կիլիկիա) միջեւ կապերը։ Համապարվակ ըլլալէ դատ, այդ մօտեցումը թոյլ կուտար բազմահիւղ հետազատութեան կարելիութիւնը:

Գեղատիպ այս Հատորը կը ներառնե 35 դեկուցումներ, Թէեւ իր կարձ ներածակա-Whi ity, Alom Une Bushow the shit let ներկայացուած էին 32 հաղորդումներ, րաժնուած՝ ութ նիստերու։ Երկրորդ ներածական մբն ալ ստորագրած են Լուգինհանի քաղաքապետ Լ. Հիւկէ եւ «Լէ Լուդինեան է Մելիւդին» ընկերակցունեան նախապահ Ա. Տոնիդո: Ֆրանսացի միջնադարադէտ ժան Ռիչար ստորագրած է ծանօթ առեմաբան եւ դիտաժողովի մասնակիցներէն կոմս Ռիւտ տէ Գոլլենպէրկի (1917 - 1994) մահադրութիւնը։

Նիւթերը ներկայացուած են զեկուցարերներու այրբենական կարգով։ Նկատի ունենայով ամբողջուներներ, այս որոշումր այնքան այ բարեպատեն չերեւիր, ո-րովհետեւ թե՛ ընթերցողին մեջ ցրուածուները ին հասաճանը, դէի ջինքը դերոն անդադար անցքով, եւ ԹԷ մասամբ կը չէզոքացնե ամբողջունեան ապաւորունիւնր։ Աւելի չահեկան պիտի ըլլար, օրինակ, են որդեգրույր նստաչրջաններու կառոյցը եւ կամ Թեմատիկ այլընտրական կառուցուածը մը։ Գիրքը պիտի վերածւէր 35 հեղինակներու հաւաքական աշխա-மாடிசிக்கு மீர :

Ձեւական բնոյնի միւս գիտողունիւնը կը վերաբերի հեղինակներու անուններու ներկայացումին, իւրաքանչիւր զեկուցումի գլուխը ուր միօրինակութիւն կը պակ-

կ'արժ է նչել, որ զեկուցումներուն մեծ մասր ֆրանսերէն է։ Կան քանի մր անդլերէն նիւներ, իսկ հայերէնով խսսուած. ները՝ ֆրանսերէնի Թարգմանուած են Այտա Չարիչեանի կողմե : Փիթերր Էտալըրին անգլերէն ընագիրը ֆրանսերէն ամ- կեղեցւոյ աւանզութեան Հաւատարիմ փոփում մըն ալ ունի, սկզբունը՝ որ այլ մնալով եւ զայն հաչտեցնելով ղէպի Հռոմ պարադաներու կիրարկուած չէ:

Որպես յաւելուած, ներկայացուած են երեք ջարտէսներ (Մերձաւոր - Արեւելջի լատինական պետութիւնները, Կիպրոսը ԺԲ. - ԺԳ. դարերուն եւ Կիլիկիոյ Թագաւորուխեան Հոդեվարքը), ինչպես եւ երկու տունածառեր (Հեթումեան եւ Լուսինեան առեմերու կապը, եւ կիպրոսի Լուսինեաններու աոհմածառը) ։

8 իչեալ 35 զեկուցումներէն 18-ր Հայկական նիւթերով կր պրադին։ Ասոնց վրայ պիտի կեղրոնանանը մենը, թէեւ պէտը է նչել, որ պակաս կարեւոր չեն միւսները, որոնք տարբեր տեսանկիւններէ գրևնարկած են, մեծաւ մասամբ, կիպրոսի Լուսինեան Թագաւորութիւնը։ Որոչ հաղորդումներ կանդրադառնան Ֆրանսայի Լուսինեաններուն, կամ կր քննեն առեմաբանական հարցեր։

Ինչպես կը պատահի այսպիսի հաւաբոյթներու, գրութերւններուն ծաւալը ան-Հաւասար է, նոյնը՝ խորացումի կարելիութիւնը։ Ամեն պարադայի, պետք է նորք՝ եր ժիատիար հանգև դարանահար մր նկատելի է ամէնուրեք, եւ սպասել, որոչ պարագաներու, որ սեզմ տողերու տակ երեւցող ծաւալուն աչխատանքը կարենայ լոյս աշխարհ գալ իր ամբողջական տեսքով: Դիտելի է, նաեւ, որ հեղինակները Հանացած են նեղ մասնագիտական ոլորաներու մեջ չիյնալ եւ հասկնալի դառնալ ունկնալիրին։ Ասիկա կրկնապես չագրիար վր դարձնե Հատորը սովորական ընթերցողին համար։ Սակայն, հիչդ այս նկատառումով է, որ նախընտրելի պիտի ըլլար տառադարձութեան միասնականութիւն մը տեսնել։

Միջ - եկեղեցական յարաբերութերւններու հարցը ճակատաղրական դեր մը խա- նակաչրջանին, երկու գլխաւոր իրողու-

Հրա, Բարթիկեան (Հայաստան) անդրագարձած է Հայ - բիւզանդական կապերուն (էջ՝ 47 - 53): Իր մօտեցումին համաձայն, Հայ եւ յոյն եկեղեցիներու երկիս-மாட்டுக்கம் மிறைக்குற மடிக்குகை கம் ம'த் டுத் կրօնական , այլ՝ զերազանցօրէն ջաղա-ջական ընոյթ , Բարթիկեան կը Համարի , որ Հայ Եկեղեցիի մերձեցումի եւ միութեան աշխատանքները աւելի ձեւական ընոյթ ունկին եւ կ'որոնկին բիւղանդական ժշտամուժիւն չյառաջացնելու նպատակ, աշելի քան իրական հաղորդակցու-Թիւն մր : Վիճելի կողմերով հանդերձ, այս տեսակէտը բնաւ արհամարհելի չէ. հարցը երկու մօտեցումներու ճիչդ համեմատութիւնը գտնելն է։ Նշենք, որ հայնբրի երշմարմամեան բնրանօներ ի,արժրադառնայ ԺԳ. դարուն բիւդանդացի Մանուէլ պատրիարքի կողմէ Հեթում Ա. **գրուսանը արևանը արարա գրուսներ**

Ներսէս Շնորձալիի աստուածարանական Հայեացջները վերլուծելով (էջ՝ 218 -227), Տ. Ներսկս Ա. ՔՀեյ. Ներսկսեան հակոտնեայ տեսանկիւնե կր դիտէ հարցը եւ կ'ըսէ, թէ միջ - եկեղեցական հաղորդակցութեան մեջ, Շնորհալիի մաջին մեջ ազգային խնդիր գոյութիւն չուներ, ուրիչ րազմաներ կետեր մատնանչելով իր ըն-[երդումին ընդմ էջեն:

Նոյն խնդրին այլ երեսակ մը գննած է Նիքոլաս Գուրէաս. ԺԴ. դարու առաջին կիսուն Կիլիկիոլ եւ Պապի յարաբերու-Թիւնները (£2՝ 99 - 108) ։ Ան յարակարծիք մր կր նչէ. որջան աւելի մօտեցած են Կիլիկիոյ արջաները Պապին՝ օգնութեան յոյսով , այնքան աւելի անզօր երեւցած է այս վերջինը այդ օգնութիւնը մաաուցելու ։ Ժամանակաշրջանի անցջերուն նկարագրութենկն կը հետեւցուի, անդամ մը եւս, որ ներջին պառակաումի դնով Կիլիկիոյ արքաներու փորձած լատինարառուս համաճարորուներություն անւած է, բացի ներումի Թուղթերէ եւ դաւարակար «ոխանրբև»ու դբմասենարնըրբ: *Իրերայաջորդ դէպքերու կապը կը ցուցն*է, որ այդ չրջանին չատ մեծ էր Պապի բա-

Հ. Լեւոն Ձէջիեան (Իտալիա) խստած է ԺԴ. դարու հայ - հռոմ էական եկեղե. ցական վեներուն մասին (են 305 - 315), նկատելով որ կիլիկեան շրջանին ձեւաւորուած են հայ եկեղեցւոյ մէջ զարգացող չորս ուղղութերւններ որոնցնե երեջը մինչեւ օրս գոյատեւած են. ինքնիչիսանականը (autocéphaliste), միարարականը (uniatiste) եւ Միրիթարեանը։ Վերջինը, ըստ Հ. Ձէբիեանի դատումին, միջին դիրը մր դրաւած է, Հայաստանեայդ 6բացուելու կեցուած քով ։

րոյական աղդեցութիւնը Կիլիկիոյ արքու-

ւրքին վրայ:

Գիտաժողովի ընթացքին կարևոր եզած է նաեւ պատմագիտական Հարցերու արծարծումը։ Ճոն Ֆրանս (Մեծն - Բրիտանիա) որպես նիւթ ընտրած է «Առաջին խաչակրութեան Հայկական ռազմավարութերւնը» (էջ՝ 141 - 149) ։ Ադրիւըներն ու պատմարանները չատ կը խօսին Հայենու իսնդ իրաչարինրբևուր հոյն անուագ օժանդակութեան մասին. զեկուցողը, մանրամասնօրէն ըննելով եւրոպական դօրքերու երքուղին Փոքր Ասիոյ մէջ, կր նչէ որ այդ ռազմավարութիւնը արտակարդ յաջողութիւն մր ունեցած է, չնորհիւ Մերձաւոր - Արեւելքի մեջ Հայերու գրաւած դիրքին։

Տեյվիա Պընաի (Միացեալ - Նահանդներ) քննած է Կիլիկիոյ պատմութեան քիչ ուսումնասիրուած աղբիւր մը՝ «Les gestes des Chiprois», 49. L. 47. quiphրուն Արեւելքի մեջ գրուած ֆրանսական տարեդրութիւններու չարք մը (էջ 59 -66): Մանց նիւթերը կ'անդրադառնան 1250 - 1310 Թուականներուն : Ձեկուցողը ներկայացուցած է զանոնը, համադրելով Հայկական աղբիւրներու աուեայներով: Ան դիտել կուտայ, որ պէտք է մեծ զգուչութեամր օգտուիլ անոնցմե, քանի որ որոչ տեղեկութիւններ եզակի են եւ կարօտ են ստուգումի, յատկապես ինչ կր վերարերի Հեթում Բ. Թագաւորի տարիներուն եւ Հեթում Պատմիչի խաղացած դերին Կիլիկիոյ ներքին կնձիւոներուն 1152:

Ժեռար Տէտէեանի (Ֆրանտա) աշխաաութիւնը (էջ՝ 122 - 131) կեղբոնացած է Կիպրոսի մէջ Հայկական ներկայութեան վրայ՝ ԺԱ. - ԺԳ. դարերուն : Այս ժամադացած է Կիլիկիոյ պատմութեան մէջ։ Թիւններ Հայերու հետ կ՝առընչուին. Փիअगि ७ ७ १,

s ղ Ա Ի Ո Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր,

4 11 1 7 7 1 4 5 6 1

ՄԵՐ ՀԱՒԱՏՔԻ ԾՆՆԴԱՎԱՑՐԻՑ

HUPAPU APPUZEUL

Ապրիլ 3: Պատմական մի Թուական: Երկար տարիների ընդմիջումից յետոյ, անա պիտի բնարենը Ամենայն Հայոց Հայրապետը։ Ցուղիչ եւ անմոռանալի մի դէպը։ Չորո հարիւր պատղամաւորներ, ամէն երկիրհերից, լցուած - փակուած են Մայր Տաճարում : Տպաւորիչ մի բաղմութիւն : Չարման բով դիտում եմ նախկին սովետական «ռեսպուպլիկաների»

խորջերից եկածները։ Հարիւրից աւելի են : Այսինւըն ներկայացնում են մոտ 2,5 միլիոն Հայեր։ Չգիտէի որ այդջան Հա. յեր ապրում են Թաքնուած... կամ էլ Հարցախոյգերի Հաչուիչները սովետա. կան արտադրանը են ... Մյս ընտրութեան րարիջներից մէկն էլ պիտի սեպել յայտ. նարերումը Հեռաւոր չրջաններում ապրող Հայերի գոյութեանը ու նրանց համա.

լարտոսի իչխանապետութեան ատեկ աևոր մէկ ազգականին (գաւա[°]կը) աիրապետութիւնը Կիպրոս, եւ երրորդ խաչակրրութեան տարիներուն, բիւզանդացի զօրավար Իսահակ կոմնենոսի ձախող փորձը՝ Կիլիկիան եւ ապա Կիպրոսը գըրաւելու, հայկական գօրամասերու օժանդակութեամբ։ Երբ 1191-ին Լուսինեա:ները ձեռը կ'առնեն կիպրոսը, Հայերը արդէն կարեւոր ներկայութիւն մրն են կզգիի բաղմացգ բնակչութեան մէջ։

Այս բոլորի կողջին, տեղ տրուած է Կիլիկիոյ երկու ղէմ բերու ներկայացումին: Գլօտ Մութաֆեան (Ֆրանտա) Լեւոն Ե. Լուսինեանի կեանքն ու գործը ներկայացուցած է (էջ՝ 201 - 210): Բասմաջեանի հատորէն ի վեր, առաջին անդամն է որ անոր կենսագրութիւնը կը վերաչարագրըւի. հեղինակը յատկապես օգտագործած է սպանական նորայայտ աղբիւրներ ։ «Լեւոն Ե. Լուսինեան. ջաջարի ասպետ մր եւ կամ վատողի արջայ մը» խորագիրը իր ոնաատութարև (տյոշևուտը աուբաքրբևով, անվիձելի) կը դանէ. Լեւոն Ե. նիւթականին հետամուտ անձ մըն էր, որ իր Թագաւորութեան անփառունակ վախմանեն ետք Հետաքրքրուած չէ անոր վերականգնումով, այլ՝ անձնական բարօրութեամբ։

Իսկ Ադապի Նասիպեան (Կիպրոս) վերականդնած է հայ կնոջ մր ղէմքը, յանձին Զապել Թագուհիի՝ Լեւոն Ա.ի գուսարը (էջ՝ 211-217) ։ Մէկտեղելով անոր մասին եղած Համեմատարար ժլատ տուեալները, ան վեր Հանած է անոր դերը իր ամուսնոյն՝ Հեթում Ա.-ի փայլուն դա-Հակալութեան չրջանին ։

Ս.գրիւրագիտական հարց մը ուրուագըծած է Տենիս Շինոր (Միացեալ - Նահանգներ). իրականի եւ երեւակայականի հարցերը մոնդոլներու մասին Հեթում யுயாரிழ் தமூரிக் தக்டுமாக டு. செய்யுயւորի հետ, սիալ, դոր դործած է Ժ. Տէ-տէեան «Nouvelles d'Arménie Magazine»ի վերջին Թիւով) տեղեկու Թիւններուն մէջ (էջ՝ 276 - 280) ։ Շինոր քանի մը օրինակ տուած է երկու պարագաներուն, արժեւորելով անոնց ստուգութիւնը եւ վաւերականու թիւնը ։

Ազատ Բոգոյեան (Հայաստան) Կիլիկիոյ իրաւական վաւերաթուղթերուն ձեռջ դարկած է (էջ՝ 54 - 58)։ Вայտնի է, որ ԺԲ. - ԺԳ. դարերուն Հայկական իրաւունքը կը բիւրեղանայ եւ մեզի կր հասնի Միրիժար Գօչի նչանաւոր «Դատաստանագիրքը»: Այդ բիւրեղացումը տեղի կ՝ունենայ Կիլիկիա, ուր պետական - իրաւական ամբողջական կառոյց մը կը ստեղծուի, Հայկական եւ արեւմաեան օրէնսգրութիւններու միախառնումով, Լեւոն U .- f be 26 Fred U .- h optimite: Bumhuպէս նչելի է Ներսէս Լամբրոնացիի Թարդվարակար աշխատարեր։

Հայկական ձեռագիրները առատ նիւթ կուտան «Փոքր Հայաստան»ի մասին։ Այսպես , Աննա Արեւ չատեան (Հայաստան) ըննած է երաժչտա - ծիսական ձեռագիրարև ինթուն աղեսանաւ այեն (էն, 2 -10)։ Շրջանը կարեւոր յաւելումներ բերած է մեր երաժչտական մշակոյթեն ։ Ձեկուցողը անդրադարձած է հինդ խումբելու (չարակնոց, ժամագիրը, պատարագամատոյց, դանձարան եւ մանրուսում), տալով իշրաքանչիւրի յատկանիչները։ Իսկ Գեորդ Տեր - Վարդանեան (Հայաս-மைய்) மிருமாயுயாகியத் த கியு - கொளித்யկաց, միարանութեան փորձերէն բիած երեր ծիսարաններու (Մաչաոցներ), որոնը կր պատկանին Ներսէս Լամբրոնացիի, Կոստանդին Կեսարացիի եւ Ներսկո Պալիանենցի գրիչներուն, եւ ընդգծած է անոնց կարեւորութիւնը ծիտական գրականութեան ուսումնասիրութեան Համար (59° 290 - 292):

Ռեսար Գերրգեար (Ֆրանսա) խound l ֆրանսական Հաւաջածոներու կիլիկեան ձեռագիրներուն մասին (52° 168 - 172) Այժմ Փարիդի ազդային գրադարանին մէ կր պահուին վեց դործեր, զորս արդա Սեվեն գնած է 1730-ին կ. Պոլսոլ մէ Կիլիկիայէն Պոլիս անանց ժամանումին մանրամասնու [ժիշնները յայանի չեն. Հր. նարաւոր է, որ ԺԵ. դարու վերջերը կե տարիոյ եւ Գոնիայի ճամբով հասած րլյան հոն : Թեև բացառիկ նշանակութիւն յու նին, արգամարգելի չեն. անոնցմէ մէկր (թիւ 27) հաւանաբար Ներսկս Լամբրո. նացիր գործն է:

Ցաւալիօրեն, կիլիկեան արուեսար թի տեղ դտած է այս դիտաժողովին մէ Սակայն, Լիլիթ Ձաբարեանի (Հայաս. աան) ուսումնասիրութիւնը թէ կանդ. րադառնալ մեր մանրանկարչութեան դա գաթ Թորոս Ռոսլինի աչակերտ Աւագ ծաղկողին եւ ԹԷ կ'ընդուծ Մեծ Հայքի և Կիլիկիոյ մշակութային - կրօնական լարաբերութիւններու աշխոյժ բնոյթը (է 301 - 304):

Կիլիկիոյ գրականութիւնը, իր Հերթին, թացակայ եղած է։ Գոգար Կարագեօգեան (Հայաստան) ներկայացուցած է «Հայ Լուսինեանները ԺԴ. դարու ֆրանսական ասպետական վեպին մեջ» նիւթը (է 163 - 167), nep 4p pounch « Theplan խորագրով երկու վեպերու մասին, մեկ արձակ եւ միւսը՝ չափածոյ, զորս հետ նակած են ժան տ՝ Առա եւ Գուլարեթ: կու գրագէտները ստեղծած են կախա மி பாரரித் யமிற்காடயத் பயு பியரயடாழி կերպարը, որ կուղայ Ժան ար Մու 4/1/ պատմած աւանդութենեն : Հետ քրրքրական է անոր նմանունիւնը Ար R. ի վրայ արձակած Մեծն Ներսեսի » նկծ քին հետ, որ հայկական վախմանա հարավար Վևավարուկգրոր որժերահան կր նկատուի ։

Ժան - Фիկո Մահկի (Ֆրանսա)նիւնը՝ «Վիչապներ եւ օձեր հայկական աւանդու [+ իւններուն մ է 9» ([5° 181 - 189) , օգտա կար մեկաեղում մրն է, բայց գիտաժող the phushe file stim uphfor hum south չ հայունվով Լուսինեաններու աւանդական նախնիի՝ Մելիւգին պարիկի եւ օձերու

առընչու թիւնը: Վերջապես, շահեկան նորութիւն մրն է Կարէն Իւղղաչետներ (Հայաստան) ուսումնասիրութենր կիլիկանայերու ինքու [thuis dunfi (12° 293 - 300) ; Monquis say մր եւ պատղամագիտական ու չագրու վեր. Incomed if p, np Il'hapulpught, fot winte. Sucummpful Abuing Swinghas Suffer կան ընդ հանուր ժառանդութեան, տար րեր եղած են բուն Հայաստանի Հայերեն, եւ Կիլիկիան, նկատած են իրենց հայրե նրքը (թեև, նչենք, 47. դարու ակիզբը Գյորդ Սկեւուացիի կենսագիրը «տարա 4 ին» ննանու ինսմունգրոր դադիր ք [nonh] : Բիւթ դեր է որ կը ոտար կոր ու սումնասիրութիւններու եւ, ինչու է չ արեւ եր իր անանակայի որ խոսներ։

he manne me far for min smange mlig forment brieflury alize & Apliphpan ya. աբրառերասւ նրու ու արջնագրու նրկրե. ցում՝ մասնագէտին թէ հետաբրբրում գրասկրին համար:

LUPTUL VUSPLANGUE Anthinu - Untu

(*) Actes du Colloque «Les Lusignation et l'Outre Mer», Poitiers-Lusignan 2021 Octobre 1993, Université de Poitiers, 323 pages. Adresse.-

Camille Sabourin, 7, route de Jazeneuil, 86600 Lusignan,

իունիո բուսագ առաժաղաբանն ետևգրահասավ, յաղնանդամ մեկն է որ մեծայրս պիտի անուաներ «դեօղու Թարան-(échelle de voleur): Tuhofuyuhe: իր ազգանունից պարզուեց որ տեղացի կանրածանօլժ կուսակցական մի դործիչ է։ Նկատում եմ որ Տէրունական աղօթեքի դանին չի խաչակնքում ։ Ձարմանքս չըկարցրի, ի տես այդ դանցառումին, այսարար ոնեառար վայնուց ու քատարավ Sand murt, « All filts, from & grappelant, forwhited to quanting surmany but »: Uf պա: ինձ դիտեց, չրթուն քներն էլ en cul de poule, nefty jammy dumby ne find um-

. Գիայ ք ինչ, Հայոց Եկեղեցին այն այնակում եւ «տեմութրաթ ինսթիրթուդիածն է որ պատկանում է նաեւ ոչ Հաւատացեալ Հայերին, որոնք, բնականաբար, որակարած եր խաչակնքել:

. Ուրեմն, այսպես ասած, ձեր ներկարւթիւնը Մայր Տանարում պիտի համաել մի արուան «ճուղուրենու, վճու»:

շարեւանո քին-մոուն ծամածուկ եւ երեսիս շպրուեց՝

. «Пид педпей за шубизи сшици-15 ps, ne shawgue :

վստան եմ որ այս երանելին, այլ «բաքանդիրովքա»յի բերումով, եթե այցելի Տայկենտի մի մղկին, կամ էլ Ուղպեկըստանի մի օձախ, պիտի յարդի մահմեապան եւ աեղական աւանգոյթեր, նախապես կօչիկները Թողնելով մուտքին ... լայց մեր պապերի Հնագարեան Հաւատքի Swampned, when him duned & whogam, he թարացած, նման Երեւանում անկած Միասնիկեանի արձանին...

Вивара орр, դիչերուան ուչ ժամ ին, Մայր Տանարում պայթեց ծափահարունիւնների մի որոտում՝ Կիլիկիոյ Գա. րեդին β. Վեհափառը ընտրուեց Կաթոդիկոս Ամենայն Հայոց։ Ս. Էջմիածնի ղանգակները զօղանջեցին մի անսուլոր ուժգնութեամբ։ Վաղուց չէր լսուել այդպիսի ուրախ համագանը։ Պատգաատրները ողջադուրուեցին, չատերը արտաստում էին, մի քանիսն էլ, այսինքն ամանդիրով քանիս (Ե»ները դուրս եկան, րողարկաւորութեան վայել, թթուած to pul ...

Մայր Տանարի բակը ողողուած է պատամաւորներով: Ցուցուած ենք եւ ուախ որ վերջապես ազատուեցինը մեր աարող եւ մաանոգ վիճակից: ձիչգ այդ அழை நாத ஆவாடிக்கா காடுவர்க் விமாளி ենանոս կուսակցականը։ Ձեռջը պարարվ ինձ չնորհաւորեց եւ պահանջ ըգայ աւելացնել «կարելի է ասել, որ այս ասակի ընտրութերւնով թատերգութերւնը արթեց» ու նա իսկոյն հեռացաւ, «դեօ-

Դեն արի Վարդապետ, մի դժուի» ... երեմն այս առաւօտ «Ս,րմենիա»յի ասրահում , հախանաչի արարողութիւատարւում է կատակներով, ժախտով: առուցողները կարծես աւելի աշխոյժ արագ են մեզ Հասցնում սուրճը եւ M: Մնացած ուտելիջները երկար սե. ար վրայ շարուած, մատնուած են րի . սերվիս-*ին՝ ուզածդ վերցուր ու* կա նսաիր ուղածդ սեղանի չուրջ:

ինչպես թույունները չեն պոկւում իբրո բնաղին , ղբրճ էլ բրճ րախնրաևուղ ախանաչել մեր երկրացի ծանօթների Shm: Բայց այս առաւօտ մեղ հետ նստել կատափոր մի դանս սեր հաջիսրի անր գրպանից երեւող երկու հասա սիար, ենթաղրել կը տայ որ Ամերիկահայ ։ Ոգեւորուած գրուցում ենը նախորդ արուան ընտրութեան չուրջ։ Ընքել Սամ*ի* նրկրացին լուռ ուտում է։ Մի պահ մեզ ^{խուաց որ հայերէն} չգիտի ։ Ստուգողը ե. րու մեր սեղանակից տէր հայրը, որ հրաայական չեչտով րացաղանչեց՝ «good morning»: Մեր հանքիացած Հայրենակցը, մի տեսակ ու չքի դալով պատասwhity «Oh, good morning,, good moring, Father»: Այս յառաջաբանից յեարյ, նա մեղ հետ, բամբ ձայնով, սկըրեց հեսունը դբև տերան քրմուսը՝ սեր themp they up Coca-Cola-h smil to multin: հիջի այլոց ասեմ որ մեր տէր Հայրը րրացրեց եւ օգտավործեց յաջախ այս Bood morning թարիքը, որի չնորհիւ մաաուցողները եւ նաեւ ուրիչներ, աւելի ուարիր ու ջերմ եղան իր հանդէպ... Uհերիկան մoարց-հեռուից չարունակում է հեղ ղարմացնել եւ · · · օվնել:

«խնչո⁶ կ'ըսեք որ կախողիկոս Գարերինը ընտրուեց. քանի որ երէկ չեղաւ արդ կեքջընը, uo, պիտի ըսել որ անիկա mental true for the thempore of worth. արծիջի է մեր սեղանակից Մմերիand in the

ւ Լա՛ւ, Հայրենակից, լա՛ւ, երեւի իչարե արտարքաւյր հրատի բո ։ Նում ա-

անրումը այս նունրական ղեպքի առ. տանկ ըլլայ։ Դուն ալ մեդի ըսէ ո՞վ կ՝ուզերը որ ընտրուէր կախողիկոս, . Հարց տուեց մեզանից մէկը։

- Well, ատիկա ուրիչ խնուիր է, ի՛մ whypph t: Sorry:

I see ... եւ ի'նչ փոյթ : Ընտրուեց կամ Հոչակուեց, իրողութիւնն այն է որ Գարեզին Ա. Վեհափառը իսկապես արժանի է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի վսեմ գագին եւ... եւ պիտի կրի, դիտակցաբար, Ս. Էջնիածնի ծանր, չատ ծանր ու փչոտ

Այսուհանդերձ, հետաքրքրական է նրկատի առնել այլ կարծիքներ այս ընտրութեան մասին : Կայ «Նոր Օր»ի 21 8 ուն. ուարի խմբադրականը, որ հիանալի օրեն պարզում, մեկնաբանում եւ դղուչացնում է «սիսալ ընտրութեան» հետեւանքը որ «... կրնայ միայն աղէտ պատճառել Ս. իջմիածնի Ախոսին եւ բովանդակ ադդին» ու փռում մի չարան Տանն Կիլիկիոյ եւ Գարեդին Ա. Կախողիկոսի մեղջերի։ Արդէն այդ խմբագրականի խորագիրը չատ յատկանչական է՝ «Արժանաւոր՝ ոչ ընտրելի Ս. Էջմիածնի գահին»: Բայց Հեռատես ու յոռետես խմբագիրը գլանում է մեղ յայտնել այն արժանի՝ Հոգեւորականի ա-տակ եւ ուժական հայրապետ մր որ մեծապէս կրնայ սատարել հայրենիջի եւ Սփիւութի բարօրութեան եւ յաջողու թեան» : Who is? Tell me please, tell me...

Սովետական Միութիւնը խորտակուեց եւ Հայաստան իր պատմական գրօչով, ժողովուրդից ընտրուած նախադահով եւ խորհրդարանով, դառաւ անկախ մի Պե. տութիւն։ Բայց ցաւալի է հաստատել որ դեռ կան կուսակցական ուղեղներ, որոնք 1956-ից ի վեր սառել են . . . Հին դէպքերով չաղախուած , անտեսում են ներկայի կախարդիչ իրողութիւնը, կամ կարծես չեն հաւատում որ Հայաստան մի անկախ Պետուքնիւն է։ Այդպիսիներին Յովհ. Թումանեան ասել է՝ «Վա՛յ էն մարդուն np 40 mmpneg sturns the finfuences ... »:

«Նոր Օր»ի նոյն խմբագիրը մեզ զգուչացնելուց զատ «սխալ ընտրութեան» Հետեւան քներից , յանդգնութիւնն ունի նաեւ յայտարարելու՝ «Գարեզին Բ. Հայրապեան հանսվարը ինտույրն շուրի տու Ոարև արրանալու»:

Եօթանասուղ երկար տարիներից յետոյ վերջ դտաւ մեր ազդի վարձակալի վիճակը, իր հարազատ հայրենիքում։ Նորից ահա ծածանւում է մեր ազգային գրոշը։ Ծանր ու անբնական մի վիճակ, որ կարմիր գրօչի ներքեւ փրկեց մասամբ մեր ժողովուրդը։ Անչուչա չատ սուղի մեզ նստեց այդ վարձբը։ Պահպանուեց, որոչ չափով, Եղեռնից ազատուածների ֆիզիքական գոյութիւնը։ Սակայն չենք կարող անտեսել որ ստալինեան չրջանին, այդ վարձքի վճարումը կատարուեց անմեց գոհերով : Իսկ «հայրենական մեծ պատերազմի» տարիներին աւելի քան 300.000 մեռեալներով ու վիրաւորներով: Դաժան մի փրկագին, ապրելու համար, իրը վարձակալ...

Վարձակալի այդ երկար տարիներում, Հայաստանցին լոութեամբ էր երազում դառնալ մի օր իր օճախ . հայրենիքի սե. փականատեր։ Այդ էլ եզաւ։ Անսպասելի մի իրականացում մեր երազի։ Առանց մի երկրորդ Սարդարապատի... թէ այդ անսպասելի եւ անխուսափելի սեփակա. նութեան վերահաստատումը սուղ կամ աժան նստեց մեր ազգին կէսին, Թող Հայաստանցին ինջը ճչղի գնահատումը։ Իսկ մեց նման Սփիւռքահային էլ մնում է հաստատել եւ ընդունել ամենահիմնական իրողութիւնը, առանց վերապահութեան, որ Հայաստան երկիրը անկախ մի Պետու-**Երւն է, որի դոյութիւնը իմաստ է տա**լիս եւ յոյս ներարկում՝ որ դուրս մնացող օտարերկրացի Հայր կրթով պահպանի իր ին քնու / իւնը ։

Վերածնուած Եռագոյնի ներջեւ, Հայաստան երկրում դեռ կան, անչուչտ, րագիաթիւ բացասական երեւոյթներ ու այլ վրէպներ։ Բարերախտաբար «օփոգիցիա»ն եւ մանաւանը «ազատատե՛նչ» խաւի փորձառու Հաշուապահ . որսորդ. ները, ըծախնդրօրէն մեզ տեղեակ են պահում , մամուլով եւ ձայնասփիւռով , Պետութեան սայթագումներից... բայց միթե° կարելի է նկատի չառնել ներկայ ծանր վիճակը եւ անտեսել այն ազգային նախանձախնդրութերնը, այն կորովը որ ցոյց է տալիս Երեւանի իչխանութիւնը Արցախի հանդեպ ։ Հարկաւոր չէ լինել մեծ քաղաքագետ, անդրադառնալու Համար, որ Հայաստանի ժողովուրդը նուազ զրկանքների պիտի մատնուկը, նուազ անտեսական ծանր վիճակ պիտի կրէր, եթե Արցախը չհամարուեր հերկայ Պե-

மாடிசெய்து யூழி புருமு... Рршг 5 пр «Sans la liberté de blâmer,

«ԱՐԾՈՒԱԲՈՅՆ» ՁԻՑԹՈՒՆԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

4119

ՀՀ ԵՒ ԼՂՀ ԳԵՐԱԳՈՑՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ, BUTUL

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ bh

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ. ԱՆՀԱՏ ԲԱՐԵԳՈՐԾՆԵՐԻՆ ՈՒ ՁԵՌՆԵՐԵՑ ՄԱՐԴԿԱՆՑ. ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻՆ, ՌԱՏԻՈՅԻՆ ԵՒ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹԵԱՆՐ. ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ, ՍՓԻՒՌՔԱՀԱՑ ԲՈԼՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ, ՑԱՏԿԱՊԷՍ Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆԸ

UPPELP ZUBEP,

Հաշուի առնելով մեր ազգի ու հայրենիքի արդի անտեսական եւ նիւթական իրավիճակը, համաձայնուհցինը այսպիսի կոչով դիմել համայն հայութեանը ներկայացնելով մի համեստ եւ համարդային գնահատականի արժանի մի ծրագիր, որի իրականացման Համար դիմում ենք ձեր Հայրենասիրական աջակցութեան ու օգնու թեանր:

1995 թ. Հոկաեմբերի 14 - 15 ծրագրաւորել ենք բարձր չուքով նչելու պատմական հերոս ՁԷյթունի մեծ հերոսամարտերից մէկի՝ 1895 թ. մեծ յաղթանակի 100-ամեայ յոբելեանը, ընդդէմ (արիւ-Sum unelowe) Mummel Zunffinf:

Սոյն յոբելեանը բարձր չուքով նչելու Համար ծրագրաւորել ենք Հետեւեալ նախապատրաստական եւ գործնական բայ-

1 - Երկու օր գրաղեցնել Հայ Ֆիլհարմոնիայի դահլիջը:

2 - Նախապատրաստել եւ նախօրօք բաժանել չուրջ 2000 հրաւիրատոմսեր:

3 - Նախօրօր խմբագրել ու հրապարակել 4 մամուլից բաղկացած մի յուչագիր չևչանբևարար՝ սնաբմ ի, անատնսքուկ 1862 7. Օգոստոսի 2-ի Ձէյթունցիներու մեծ ապատամբութիւնը եւ յատկապես 1895 - 96 թթ. Մեծ Հերոսամարտը իր փայլուն յաղժանակով։ (Տպաբանակը 50.000 4шш):

4 - Mump opungajy 50×80 zuchp: (Spպաւքանակը 50.000 4ատ)։

5 - Կրծ քանչան մեծ , քանակը 200 հատ ,

il n'y a pas d'éloge flatteur», Sunte shuis ժողովրդավարութիւն առանց ընդդիմութեան : Բայց միթէ° դա նչանակում է որ ներկայ ծանր պայմաններում, կարելի է նախատել, վարկաբեկել եւ ՀայՀոյել երկրի հորաստեղծ կառավարութիւնը ու այսպիսով առիթ տալ որ Անգարան եւ Բաճուն ուևախարար:

«So', மய நீழ் பியழடி ய வு' [மாக்டு ներջնաչորն ա»: Ահա նախկին մի նախարարի «վույկար»ի համ տուող խօսքեր ու դեռ կան աւելի գունաւոր արտայայտուխիւններ որ նախընտրած ենք դանց առնել, ափսոսալով մեր լեզուին, մեր դիրերին ... Սակայն եթե այս է «օփոգիցիա»յի մտային մակարդակը եւ նրա ջաղաջական հասունութերւնը, մեծ մայրս լսելիս պիտի ասէր՝ «Առա՛ր, որ կոքնա մարդ նախարար կ'ելլնի, Թիւ մի ասա մեր իչվան քները էլ կ'ելլնեն նախարար»:

Արդեն ինչպես անցեալում, հիմա էլ պատահում է հանդիպել մի նախարարի որի կոչումը պարզ մի Թիւրիմացութիւն t ... միայն թե անցեալում՝ ցիա»ն խոր քունի մեջ եր:

Այս գծագրութիւնները գրելիս, միտքս hungdby att planta Thenty Vtentinh, որ Վանում եղել է պատասիսանատու եւ նուիրուած դաչնակցական գործիչ։ Երբ 1908-ին Կուսակցութեան «Բիւրո»ն որոչեց պաշտօնապես ողջագուրուել Ի Թ Թի-Swing Shin, Ibenty Ubjusting Shipthy են Թարկուել այդ որոչման, տուեց իր Հրաժարականը, Հեռացաւ երկրից և վերջ-Նականապէս յունց։ Անցեալում կուսակդական ղեկավարների մօտ կար կեցուած ք, նկարագիր , «Թասիր» ։ Իսկ Հիմա՝ porca miseria... 4. 2.

(Tup. 2)

202Abob

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ Փլագրնի Վիու ձիւնիբր վարժարանի սրանին մեջ, Յուլիս 6-ին மக்கும் வடிக்கும் த 200-ம் மக்குட்கும் மலியாրային ջադետևի վեհահանդար առաշաօկան Հանդիսութիւնը։ Բացման խոսբը արտասանաչ է Սիլվա Փայլեան, Տամրարի տնօրենուհին :

**

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ Ալիսթընկ գրոսայգիին մ էջ, Յունիս 29-ին կատարուած է Հ. Մ. Ը. Մ.-ի սկաուտական տարեկան բանակումը որ տեւած է հինդ օր։ Խարուկա-Հանղեսին խօսք առած են Արա Պալիողեան (Հ. Մ . Ը. Մ.) Ձարեն Տերվիչեան եւ Հելեն Նաճարեան։

2014-0.31 (Պեյրութ) Էմմակոս ցուցասրահին մէջ, Յունիսին, ցուցադրուած են ջանդակագործ Զաւէն խարչեանի մարմարէ եւ պրոնդէ 52 դործերը։ Ծանօթ արուեստագէտին գործերը մեծ գնահատանքի արժանացած են։

արծաթ ոսկեպատուած, համարակայուած, որը ի պատիւ մեծ յաղթանակի մանելու է միջազդային կոլեկցիայի շարքերը, որոնք նուիրուելու են բարձրասախճան, մաաւորական, մեծակարուստ հովանաւորներին եւ այլ արժանի հայոր-

6 - Փոջը կրծ քանչաններ՝ 50.000 Հատ, impropos fusunsh & mpurstine:

7 - Uld Burzundumbur 40×60 sumph, ընդ որում տեղադրուելու է իշխանու-Թիւնների գերագոյն մարմ ինների, կաթոդիկոսների, նախարարների, մեծահարուստ Հովանաւորողների, կուսակցութիւնների ու կազմակերպութիւնների ներկայացուցիչների նկարներն ու նրանց յուչագրերը՝ իրենց կողմից արուած կամ ցուցաբերուած օգնութեան գրաւումով ות עותונותן:

8 - Ապահովել Սփիւութից հրաւիրուածների հիւրանոցին եւ սնման հոգսերը: (10 - 15 օր ժամ կէտով եւ իրենց Հաչուին) :

Համազգային բնոյն կրող սոյն յորելեանի նախատեսուած ծրագրի իրականացման Համար իրենց բաժին լուման ներդընելու ցանկունիւն ունեցող իշխանու-[ժիւնների, նախարարութիւնների, կուսակցութիւնների ու կազմակերպութիւնների, միութիւնների, ձեռնարկութիւնների եւ բարեզործ անհատների ներկայացուցիչներ կարող են դիմել Միութեան Վարչութեանը հետեւեալ հասցեով, Ք. Երեւան, հիւրանոց «Էրեբունի» 2-րդ մասնաչէնը, 612 սենեակ, 44 . 563314, եւ

9 - «Ցուցահանդես վաճառը» Ձեյթեունցիներ գեղանկարիչ Ալբերտ Յովսէփեանի կտաւներից եւ Շուչանիկ Խաչատրեանի գորելենի աշխատանքներից ։

ት ዓትያበՒԹትՒՆ ՕԳՆԵԼՈՒ ՑԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՑԱՅՏՆՈՂ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՆԵՐԻՆ

1 - Որ չրջաբերականից, օրացոյցից, կրծ քանչաններից հանդանակուած գումարր ծախուելու է սոյն յորելեանին նչման

2. - Տրուող օգնութեան դիմաց արւում у финитивнияв, сиништины брис-[եան կնիքով :

3 - Հաշուր առնելով ծրագրի իրականացման Համար պահանվուող մեծ գումարները, ուսար ցանկալի կր լինի մի ջանի Հովանաւորների Համատեղ ներդըրումներով իրականացել վերը նշուածներից որեւէ մէկի ծախար հոգալով:

4 - Վերը նշուած գործնական քայլերը նախատեսուած է նախապատրաստել մինչեւ 1995 թ. Ցուլիս ամիսը եւ հախօրօք ուղարկել սփիւռքահայ գաղթօմակներ, որի համար չտապելու կարիջն է զգացւելու ։ Մեր պանքային հայուհառմարն է, Հայներարա պանք, 70000042 Ք. Երեւան:

U.PONTUFNET 2FEPNIT ՀԱՑՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

(*) Մանրամասնութեանց համար դիubl N. Pechdikian. — Tél.: 46 06 97 68. Սփիւռքի թերթերեն կր խնդրուի արտատպել:

(Tup. U. 5256)

Թիւնա էր նպաստել Թուրջիոյ եւ Հայաստանի միջեւ յաթարերու ժիւններու հասաստանան : Բայց 1993-ի աշնան, անձնական պատճառներով բաժնուեցայ Արտաջին նախարարութենեն : Մյր օրեն ասդին կ'աչխատիմ որպես Թերթերու ջրոնիկադիր:

ՀԱՐՑՈՒՄ․ - Ի՞նչ վիճակ կը պարզեն Թուրքիոյ հետ երկկողմանի յարաբերուphililipp:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. - Թուրքիա - Հայաստան յարաբերութիւններու հիմը գրուեցաւ 1990-ի վերջերը տակաւին պայքար կը մղուկը խորհրդային վարչութեան դէմ, որուն անունը իբրեւ Թէ ընկերվարական էր եւ որ սակայն մարդկայնականութենե շատ հեռու վարչակարդ մըն էր։ 1991-ի Հոկտեմ թերին, կամ Նոյեմ բերին էր։ Թուրջիա Մոսկուայի հաւանութիւնը ըստանալով առաջարկ մր ներկայացուց Հայաստանի : Թուրքիա կ'ուղէր Երեւանի մէջ աւագ հիւպատոսարան մը բանալ։ Ասիկա մեզի համար ալ առիթ մրն էր, զոր փախցրնելու չէինը։ Ինչ մեղջ որ պատասխանր յապաղեցաւ ։ Այդ միջոցին այ խորհրըդային Միութիւնը փլուզումի ենթարկունցաւ ։ Այս անդամ Հայաստան կանաց երկխսսութիւն հաստատել Թուրջիոյ հետ ։ Բայց չողեկառքը փախած էր այլեւս, Անդարա սկսած էր նախապայմաններ առաջ բլել, որովհետեւ դեպի Միջին Ասիա բացուելու Համար Թուրջիա Ադրրրեջանի պետք ուներ։ Իսկ Հայաստան չեր կրհար ընդունիլ Թուրջիոյ պայմանները։ Ցարաբերութիւնները հետգհետէ խանդարուհցան եւ 1993-ի ամրան ընթացջին անոնը հատան փրթելու կէտին։ Միայն Ft whyhut much, Vupm wdunipht սկսեալ Թուրջիոյ մեջ մեղմացում մր տեսնուեցաւ։ Այդ օրէն ասդին դրական նչաններ կր ստացուին։ Սա պահուն, Թեև ոչ լիակատար, բայց գոնէ մասամբ համաձայնութեան մթնոլորա մր կը տիրէ: Ես կր կարծեմ որ մօտ է բնականոն յարարերութիւններու հաստատման թուականը:

Հ. - Այսինքն յարաբերութ-իւնները կ/ընթանան ձեր ուզած ձեւով: Շատ լաւ, բայց այսպիսի գործընթացի մր մէ չէ ք մտածեր դարձեալ պաշտօն ստանձնել։

Պ. - Ես, իմ նախկին պաշտօնիս վրայ միչտ աչխատեցայ որ փլցնեմ այն սխալ պատկերացումը, որ կազմուած էր Թուրթիոյ գեն: Այստեղ, Հայաստանի մէջ, մաածումի որոչ կաղապարներ կային եւ ես ջանացի զանոնը բարեփոխել։ Կ'րսկի որ, նոյնիսկ եթե Թուրքերը իրը թշնամի աբորքը, տահատուսն բե մարսեն ջարչնալ։ Այս պատճառաւ ալ կարդ մր չրջանակներու Հակազդեցութեան ենթարկունցայ։ Այսօր ենժէ յարաբերունքիւնները պիտի զարդանան, անպայման ես ալ իմ րաժինս ունեցած պիտի ըլլամ ատոր մէջ։ Հինէն ի վեր որոշ նպատակ մը ունիմ։ 4 բևն ատ էտևիւն ատևիք ի դրև հաևունակուած Հայ - Թուրը Թչնամութեան եւ րաժին մր ունենալ այդ հպատակր իրականացնելու կոչուած գործընթացին մէջ։

Հ. - իրբեւ Թուրքիոյ մասնագէտ մր, ի նչպես կր տեսնեք Թուրքիոյ վիճակը:

9. - Pripehu might தாரியா வூர் !: Այսին ըն կ'ընթանայ այն ճամ բէն, ուրկե 4' கழிச்பு யர்மாறி யழியார்தே. சாரார்முடியվարութերւն, լարը կարդավիճակ եւ մարդոց բարօրութեան մակարդակը բարձնանրբներ աշխատարեն: Որնումա սևսն սիսալներ ալ կր գործուին այս քաղաքականունեան գործագրունեան ըննացքին: Բայց, միայն գործ չընողներն են որ որնաւ սխալ չեն դործեր։ Փափաքեյի է որ այս սխալներու ընթացրին ժողովրդավարու Թիւնր վնաս չկրե, ու չադրու Թիւն կեղրոնացուի մարդկային իրաւունքնե. மாட மிமா!:

> **ԵՐԵՒԱՆԻ ՃԻՇԴ ԿԵԴՐՈՆԸ՝** ՄԱԼԱԹԻԱ

բրաալ կիւվեն իր յօղուածին երկրորդ րաժնին մեջ կուտայ հետեւեալ չահեկան տեղեկու Թիւնները.

Երբ պիտի չրջիս Երեւանի փողոցներուն մէջ, յանկարծ դիմացդ պիտի դանես Մա-

Commission Paritaire : No 55938

STATESUMENTER

Կապ. Խաչի Լիոն-Վիլեօրպանի «Արաքս» մասնաձիւզի անդամուհիները իրենց խորին ցաւակցուԹիւնները կը յայտնեն Մաջսուտ Կիրակոսեան, Փիէր Թիլպեան, Այտա Կիրակոսեան ընտանիջներուն եւ գաւակներուն, Քալիորի կիրակոսեանի பீயடோடயம் (போடும் 11) யாசுட்ட:

TUNCZUYULP

կապոյա Խաչի Լիոն . Վիլեօրպանի «Ս.րաքս» մասնաճիւզի անդամուհիները 1500 Ֆր. կը նուիրեն Պելֆոնթենի կա. յանին, ընկերուհի Պերճուհի Մամուռեա. նի մահուան քառասունքին առնիւ:

լա ժիան, քիչ յետոյ Սվազը, Մարաչը եւ դիւս ճամաճրբեն թւ դանմին ինբրո ուսքսոյ աղձատեալ թրջերէնով «մէրհապա» պիտի ըսեն քեզի։ Այն ատեն չըլլայ որ չուարիս: Այո', 1915-էն սկսեալ Հայեր, Թուրջիայէ փրթելով երբ Հայաստանի մայրաջաղաբը բնակութիւն հաստատեր են, իրենց բնակավայրերը ակսեր են կոչել իրենց նախկին քաղաքներուն անունով, միայն անոր առջեւ «նոր» բառը աւելցնելով: Արտասահմանչն եկած ամկն Հայ գացեր ու գտեր է Թուրջիացի իր համաբաղաքացին։ Այս կերպով հոս գաղ-Թավայրեր հիմներ են։ Այդքանով այ չեն րաւարարուեր, հիմներ են հայրենակցական միութիւններ եւ աշխատեր են վառ պահել իրենց ծննդավայրերու յուչերն ու ։ որժերը։

1960-ական Թուականներէն սկսեալ անոնը չեն բաւարարուեր միայն իրենց հին օրերը յիչելով, այլ սկսեր են կագմակերպուիլ։ Այսօր, մօտաւորապես 11 Հայրենակցական միութիւններ կան Հայաստանի մէջ։ Կայ Հաթայցին, կայ Վանեցին, կայ Եոգկատցին կամ Խարբերդցին : Եւ այսօր բոլոր այս միու Թիւնները կը ջանան հաշաբուիլ մէկ տանիքի տակ: Հիմնած են Հայաստանի Հայրենակիցներու Միութիւններու Խորհուրդ մր։ Խորհուրդի նախագահը, որ 45 տարեկան Ժոգէֆ Աւետիսեանն է, կ'ըսէ Թէ այս խոր-Հուրդին նպատակն է պաշտպանել Հայ աղդային գոյութիւնը եւ Հայաստանի Պեաութիւնը։ Դարասկիզբին ինչ որ մեր գլխուն եկաւ, եկաւ անոր համար, որ պետութիւն չունեինը, կ'ըսէ ան: Այս պատճառու ամէն ինչ պէտք է ընենք, որպեսցի պետութիւնը կանդուն պահենք:

Անոնը պետու թենքն օժանդակու թիւն չեն տեսներ, ընդհակառակն, օրինակ, դարոցներ բանալով պետութեան կ'օժանդակեն : Հայրենակցական Միութիւնները քաղաքականութեամբ չեն զրադիր, իրենց դոները փակած են կուսակցութիւններու դեմ: Ոեւէ կուսակցական չի կրնար անդամակցիլ այս միութիւններուն : Կողմնակից են որ Թուրջիոյ հետ բարի դրացութեան յարաբերութիւններ հաստատւին։ Աւեւտիսեան, որուն են է Հարցուի, թե ո° ւրտեղացի է, կը պատասխանե թե Եղեսիացի է (Ուրֆա) , Ան սապէս կ'արտայայտուի : «Կարսեցին ի՞նչպես կր մոռնայ կարսը, կամ Վանեցին Վանը, կամ Էրգրումցին Էրգրումը: 1993-ին Վանեցի Հայեր Հոսկէ խում ը մր կազմեցին եւ Վան գացին, որպես այցելու։ Տեսան իրենց Հայրենիքը եւ վերադարձան չատ դեղեցիկ յուչերով : Մանաւանդ եթե սա սահմանը րացուի . . . :

Հայերն ալ, մեզի պես, ունին յիչատակութեան իրենց օրերը, կր դրէ յօղուածադիրը եւ թե այդ օրերը նոյն օրերու կը զուղաղիպին։ Բայց անոնց իմաստը տարբեր է, աշելի շիտակը, մերինին Տիչդ Հակառակը։ Մեցի Համար ազատագրու թեան աշնակատարու թեան օրը անոնց համար կորուստի մր տարեդարձն է ։ Մենթ կ'ուրախանանը, անոնը անչույտ ցաւ կր ղգան, որով հետել երբ մենք Վանր գրաւեցինը, անոնը այ Վանր կորսնցուցին։

SIRET : 51027317 A

(Մնացեալը յաջորդով)

COMMEMORATION

DU 85ème ANNIVERSAIRE DES CROIX DE SECOURS DIASPORIQUES ARMENIENNES

organisée par LA CROIX BLEUE DES ARMENIENS

DE FRANCE

Vardan MAMIKONIAN

RECITAL DE PIANO

Théâtre des Champs-Elysées

le Vendredi 17 Novembre à 20 h 30

Billets en vente auprès des sections de la C.B.A.F.

ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ UUSC bytabsh UMULBL

ፈዘባ ሀსታበተወካከም ነ

Սրրոց Թարգմանչաց Մայր Եեկեղեցւոյ Վшրушций Мпрапертр 1995 - 1996 miսումնական տարեչըջանէն սկսեալ կրթաթուակ մր կը հաստատե յաւերժացնելու համար յիչատակը Մայր Եկեղեցւոյ բա. րերարուհի՝ Աարինէ ՍիմիԹեանի ։

Այս կրթաթոչակը կր յատկացուի Նիս կամ մօտերը բնակող այն հայ ընտանի-ջին, որ կը փափաջի իր զաւակը ուղարկել Նիսի Պարսամեան Աղգային Վարժա.. րանը, բայց նիւթական միջոցներ չունի։

Կրթաթոչակը մնայուն է մինչեւ դպրոցի աւարտը պայմանաւ որ՝ աչակերտը լաւ աշխատի եւ դասարան չկրկնե ։ Կըր-Թաթոչակի համար դիմում կատարող **Թեկնածուները Մարսէյլի Սրբոց Թարզ.**մանչաց Մայր Եկեղեցւոյ Վարչական Mորհուրդին պէտք է ուղարկեն իրենց խնդրանքը, որմէ յետոյ Պարսամեան դպրոցի տնօրէնութեան Հաւանութիւնը առնելով կը կատարուին անհրաժելտ ձե.ւակերպու թիւնները ։

խնդրագրերը ուղարկել Մայր Եկեղեցի, 339, Ավրնիւ տիւ Փրատօ 13008, Մարսէյլ ամենեն ուշր մինչեւ Յուլիս 31:

Վարչութիւնս ազատ է իրեն համար լաւաղոյնը նկատած Թեկնածուն ընտրելու:

> ጉኮՒԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

Carzou

ŒUVRES SCENIQUES, PEINTURES, DESSINS ET LITHOGRAPHIES

> Du 1er Juillet au 1er Octobre

Ancien Evêché, rue Tourny SARLAT

RENTREE 95

Où inscrire votre enfant? Pensez à:

ECOLE HAMASKAINE

Etablissement sous contrat Enseignement bilingue arménien - français

- Classes à petits effectifs
- Suivi des études personnalisé pour chaque élève
- Avantage de présenter l'arménien en LV1 et en spécialité (coefficient 7 ou 8)

Inscriptions ouvertes depuis le 9 mai sur rendez-vous.

Adresse 185, chemin des sables jaunes 13012 Marseille

1.02040000 bull Per **Բ**ԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժա. նորդներեն կը խնդրուի .. նախընտրա. րար - հասցէի առժամեայ փոփոխու թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթա. տարի գրասենեակի միջոցաւ, չծան. րաբեռնելու համար «Ցառաք»ի վար. չութեան եւ առաքման ընկերութեան wy www uifp:

Անկարելիութեան պարագային կա. րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թեր. թիս վարչութեան, մեկնումի թուա. կանեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկու հասցէները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցել 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարա կան յառելեալ անկանոնութիւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ. նողներու հասցէի փոփոխութիւն չկա. տարուի:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԼԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՐ ԱՌԿԱԽ ՀԱՇԻՒ ՈՒՆԵՑՈՂ ԲԱԺԱ. *የበቦԳՆԵՐՈՒՆ* :

> Շնորհակալու Թեամը՝ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «BUAUA»Ի

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ nrnznhvn4. ՕԳՈՍՏՈՍ 1-ԷՆ TVA-1 18.60%-L1 4C FUR PULLES 20.60%-h

«BUALLA»

ընթացիկ ազդերու umlymaplin

Twhugh 600 (723,60) (603,00)2ngbhwlighum (603,00)Շնորհակայիք 500 (603,00)Հարսնիք-Նշանտուք 500 (603,00)500 Thinkin

Ինչպես կը տեսնուի, առ այժմ ան. փոփոխ կը պահենը ազդերու սակաthup:

Բոլոր ազդերու սակերուն վրայ, հարկ է աւելցնել 20,60% ԹԷ.ՎԷ.Ա. (யடிய. மியரியர்து வூர் மோர். மா. **Уш**рр):

Ույս գիները կր վերաբերին մէկ աև գամ հրատարակելի ազդերու, միև չեւ մէկ քառորդ սիւնակ (25 տող) մահայդներու պարագային եւ 1/801 (12-13 mmg) d'unghuch's:

Unbempulais be mil dubnegnetib. bur ginginh . Alegal Brible fin. inclusion :

4119

FALAR ZUBBRAKE

ներկայիւս կոչ կ'ուղղենք բոլոր Հայե րուն, որոնք իրենց ընտանեկան յարկե ներս ունին Մեծ Եղեռնեն Վերապրոլներ, եւ կամ իրենց դրացիներուն կամ բար կայիներուն շրջանակեն ներս կը ձանչնան այդալիսիներ, որ հանին անակնապես կապ Smummate V mont site Upping Pompalate չաց Մայր Եկեղեցւոյ դիւանատան հետ

Shamamju. - 91 - 77 - 84 - 70 տալով վերապրողին անունը, մականունը Smugth be Stamaminh Phil:

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Parie and the area participally tél: 91 93 75 25 R.C. Perle

ኒኮኒዓ<mark>ኛ</mark>ሀԲԹԻ ՅՈՒԼԻՍ 27 **JEUDI** 27 JUILLET

IE NUMERO : 5,00 F 90% SUPh . ԹԻՒ 18·643

CULUC UPULABUT (1925 - 1957)

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F - FAX: 48. 00. 06. 70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

HARATCH

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

₽ԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ : 510 Ֆ. Արտասահման : Տար. 1.300 Ֆ. (ամենօրեայ առաքում) 1.150 \$. (2mpmp-whus mamfald) .. 2mmp , 5,00 \$.

69° ANNEE - N° 18.643

261.4.819

Crusuppeu,

(3ni)hu 24/26)

ՄԻՆՍԿԻ ԽՈՒՄԲԻ **ታበ**ՂበՎԸ

Bullen 24-45 28 Usumpfor Jumga (he , Չուիցերիոյ) քաղաքին մեջ տեղի անեցող Մինակի խում բի նախարին Յուլիս 25 . 27 թնգրայնուած շրջանին կր մասհակցին նաեւ Ադրբեջան, Հայաստան եւ 192: Միելներու յուծումներ որոնելու եւ հոսկովեան յառաջիկալ բանակցութերւն. հերու նախապատրաստութեան քով կր արկուին նաեւ մարդասիրական Հարդեր։ Հայաստանի պատուիրակութիւնը կր գրաւորէ Արտաքին նախարարի տեղակալ վարդան Ոսկանեան ։

> ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ **ՇՐՋ** • ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Some * AM A respond

Bուլիս 24-ին փոխ - հախաղահ Գ. Buութիւնեան ընդունած է Հարաւային Ֆըանսայի Շրջ. խորհուրդի պատուիրակուքիւնը, որուն մաս կր կազմ էին նաեւ Շրրարվարկարիական գործունեութեան պատասխանատու՝ Ֆրանսիս Ժոլիթ, Քոիքթիֆ Արմենի - *ՓԱՔԱ-ի ներկայացու*-1 Port 25 philbur be «Հայաստան» արրամի Ֆրանսայի ներկայացուցիչ՝ ամսոն Էօգարարատ ։ Փոխ - հախագահը արհակալուներն յայանել եար Շրջաին Խորգուրդին արամագրած 541.000 անք օժանդակութեան (*) Երեւանի իթա -- մախեմաթիջական Tupngh արութեան Համար, հիւրերեն խընդ-14 է Շրջ. Խորհուրդի հակապահ J. հրագրի փոխարդել Հայաստան այցեinghui spurtpe:

(*) Տե՛ս՝ «Ցառաջ», Ցուլիս 25, Ա. էջ:

ԷՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԸ եՒ ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

^{Յու}լիս 24-ին , Կեդր . Ընտրական Յանձհաժողովը գումարած է հերթական նիստ, որու ընթացջին պատրաստուած է Ա.դ.գ. ^{ծողով}ի երեսփոխաններու ցուցակը, հահեմատական ընտրակարգով, Հանրա-աղաջական կազմակերպութիւններու հերկայացուցած ցանկերէն մեկնելով: Արալես, ԱԺՄ-ի երեք թեկնածուներեն առային հաստատուած է մեկուն երեսփոխանական օրինավիճակը, Համայնավար կուսակցու թեան (կկ) 6-էն 5-ը, «Հանրապետություն» միաւորման՝ 20-էն 16-ը: ընդամենը 33 երեսփոխաններու ընտրուերաը հաստատուած է համեմատական ընտրակարգով, եւ մնացեալ 7-ն ալ կ'ընտրուին Ցուլիս 29-ի ընտրութիւններուն ար-Aիւնւըներուն համաձայն :

կեղը. Ընտրական Յանձնաժողովը ընկունած է նաել Հետեւեալ յայտարարու-Philip. -

«ՀՀ Սագգանադրութեան 68-րդ յօղուաի համաձայն, ՀՀ նորընտիր Ազգային արդովի առաջին նստաչըջանի անդրանիկ ար դումարուելու է 1995 F. Buchuh 27- ph, dung 10- ph :

Մինչեւ Ազգային Ժողովի նախագահի ինարուներներ, Համաձայն նոյն յօղուաb, Vanashir donadh rhamp dantine ?

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

Ф U C P 2

DAPUANTS ՓԱՐԻԶԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ

4 ՄԵՌԵԱԼ, 62 ՎԻՐԱԻՈՐ. በቦበՆ8՝ 14-ር ԾԱՆՐ

ՌՈՒՄԲ ՄԸ ՊԱՅԹԵՑԱՒ ԷՌ . Ը . ԷՌ-Ի ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼ ԿԱՑԱՐԱՆԸ 8በՒԼԻՍ 25, ԺԱՄԸ 17.30-ԻՆ

Ահարեկչութիւնը յանկարծ վերադարձաւ Փարիզ, 9 տարիներու բացակայու-[ժեն է հար : Նախարննամու [ժիւնը այնպես կր անօրինէ որ այս վերադարձր կր դուդադիպի Շիրաքի վերադարձին, արդարեւ 1986-ին երբ իրարու յաջորդեցին ահարեկչական արարջները (վերջինը՝ 1986, Սեպտ. 17-ին, Թաթի վաճառատան դէմ), Շիրաք Համակեցութեան, առաջին նախարարապետն էր։

Երեջչարթի, Ցուլիս 25, ժամը 17.30-ին է որ ռումբ մր կը պայթեր էՌ . Ը - ԷՌ-ի (Փարիզի չրջանային փապուղի) ՊԷ գիծի կառախումբի մը վերջին վակոնին մէջ, երբ ան հասած էր Սէն . Միչէլ կայարանը։ Կը կարծուի թե ռումբը 3-4 քիլօ 46 ரிவரம் நான்றியார் கான மிக்கார் மு ղած է։ Չորս մեռեալ կար (3 կին, մէկ այր) եւ 60-է աւելի վիրաւորներ որոնց 14-ը չատ ծանր վիճակի մեջ։ Հարկ եղած էր նոյնիսկ տեղւոյն վրայ կատարել անմիջական դարմանումներ, անդամահատումներ իսկ, հիւանդանոցի վերածելով մերձակայ սրձարանը:

տարիքով աւագ պատգամաւորը՝ Ֆաղէյ Տաճատի Սարդսեանը ։

Նիստը տեղի կ'ունենայ ՀՀ Ազգային Ժողովի նիստերի դահլինում (Երեւան, Մառչալ Բաղրամեան 19)» ։

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳԻ ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԻՍՏԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Buche 25-ին Երեւանի մեջ բացուած է գիւղատնտեսութեան արդիւնաբերութեան ՀԱՊ-ի միջկառավարական յանձնաժոդովին հերթական նիստը, որուն կր մասնակցէին Հայաստանի, Ռուսաստանի, Ուկրանիոլ, Բելառուսիոլ, Մոլդովայի, Վրաստանի, Ղագախստանի եւ Տանիկրստանի պատուիրակութիւնները։ Քննարկումի առարկայ հիմնական նիւլեն էր գիւդատնտեսութեան մարդին մէջ համագործակցութեան խնդիրը, յատկապէս մեջենաներու, սերմաբուծութեան, անասնարուծութեան, միացեալ չուկայի նման

Նոյն օրը նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսեան ընդունած է այցելու պատուիրա. կու [ժիւնները:

> ԼՂՀ-Ի ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՄՈՒՏՔԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

172-ի պետական համալսարանի մուտքի քրրունքիշրրբեր որորց բր: Փոքև ? թեկնածուներու թիւր՝ միայն 563, սակայն թիչ են նաեւ արամադրելի տեղե. րը՝ միայն 25 եւ նախապատուութիւնն ալ կը տրուի ԼՂՀ-ի հաշմանդամ աղատամարտիկներուն, գոհուածներու երախաներուն, ծնողագուրկներուն։

Տեղողն վրայ կր հասնեին Հանրապետութեան նախագահը՝ ժաղ Շիրաբ, Ժիւփէ, Փոնս (Փոխագրութեանց նախարար), Ժ. Թիպերի, Ժ.-Լ. Տրարե եւ այլ պետական պատասխանատուներ։

Չորեջչաբնի, Ցուլիս 26-ի առաւսաը ղեռ ոչ ոք տէր եղած էր արարքին եւ են**ժաղրու ժիւններ կային անչուչա։ Առաջին** առներ իսլամապալաները, Ալժերիայէն թե Միջին-Արեւելբեն, նաեւ Սերպերը: Բացառուած է ընութեան պաչտպաններու րարեցին արգէն որ իրենց սկզբուն քներուն դեմ է բոնութիւնը։ Կասկած չկայ սա. կայն, որ արարջին հեղինակը բան մր կ'ուղէ ըսել Ֆրանսայի, արդարարութիւն մր ընել, քանի ինչ որ յստակ է այն է որ արարջը արհեստաւորի, կազմակերպուած माग्रे ह :

- Ֆրանսական իշխանութիւնները ապա-Հովունեան նոր միջոցներ ձեռը առին: Ոճրափորձեն գիչ ետբ, 400 ձերբակալութիւններ եւ Հարցաքննութիւններ կատարուեցան Մարսէյլի իսլամական շրջանակներուն մե9 .

-- Արարջէն անմիջապես ետջ, օգնութեան «կարմիր ծրագիրը» գործադրուած է, հրչէջներ, 300 սրքուրիսթներ, հիւանդատար կառջեր փութացած են տեղւոյն

-_ Ականատեսներ կը նկարագրեն պարղուած ահաւոր պատկերը, սրունքներ պակուած, մարժիններ այրած եւլն. եւլն.:

-- Կը հաստատուի որ Սեն . Միչել կա. յարանն ալ դիպուածով ընտրուած չէ ։ Ամէնեն կարեւոր կայարաններեն մէկն է, ուրկե օրական 45 հագար ճամբորդ կ'անցնի եւ որովնետեւ այդպես է, ապանովու-[ժեան բացառիկ միջոցներ կը վայելէր, nլոնը բանի մր չծառայեցին։

AUTH RE SUJUA

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՒ ՀԱՅՖԱՅԻ մԷջ Հա. կակառավարական բուռն ցոյցեր տեղի ունեցան իրրեւ բողոք Համասի ոճրա-

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Հարաւ - արեւմտեան չըրջանը Հակախուրը ութ արարջներ գործուած են Յույիս 24-կն 25 լուսնալիք գիչերը : Իչիսանութեանց Համաձայն Քիւրաերու գործն է:

ԴԱՏԱԻՈՐ ՀԱԼՖԷՆ 2 միլիոն 400 հագար հնչուն գրամ գտած է Հանրապետական կուսակցութեան կեղրոնավայրին արկղին մէջ։ Գանձապահը ըսած է թե այդ գումարը եկած է ընտրական շրջանին նախարարապետութեան դաղանի սնտուկեն։ Դատաւորը իր ըննութերւնը կր չաըունակե Մաթինևոն :

ՄԻԱՑԵԱԼ - ԱԶԳԵՐՈՒ ոճրային դատարանր մեղադրած է Պոսնիոյ Սերպերու առանառկուրը, ժարաջին բո մօհավաև Մլատիջը, բանակին Հրամանատարը, ցեղասպանութեան, պատերազմական ոճիրի եւ մարդկութեան դէմ ոճիրի յանցանքով: PULLE LUTURE

ԹՈՒՐՔ ԼՐԱԳՐՈՂԸ ԵՐԵՒԱՆԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԻՆ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Կարձ տեղեկու Թիւններ կուտայ Հայաստանի ընդհանուր վիճակին մասին։ Բնակչութերւն՝ 3.7 միլիոն, ժողովուրդին 32 տակասը դիւղերու մէջ կ'ապրի : Բնակչութեան 96 տոկոսը Հայ է, Ռուսերը 1,2 առկոս , Քիւրաերը 1,8 առկոս կը կազմեն ։ Գրել - կարդալ գիտցողներու համեմաաութիւնը՝ 98 առ Հարիւը ։ Մայրաքաղաքը Երեւանն է, որ ի մի կը հաւաքէ բնակչութեան մէկ երրորդը, երկրին տարա-Sucfffied & 29.800 ஓயாயியாயி ஓழி., դրամական միութիւնը՝ Դրամն է, անձ

(Tap .p 4 . 62)

TULY' ՓՐՈՖ. ԱՒԵՏԻՍ ՍԱՆՀԵԱՆԻ

Թէջէհան Մչակութային Միութեան Կեդրոնական Վարչութիւնը, բոլոր մասնանիւդերը Սփիւռջի տարածջին եւ Հայաստան, ինչպես նաեւ Հազարաւոր անդամներ ցաւով կը գուժեն անժամանակ մահր փրոֆ. Աւետիս Սանձեանի, որ պատանեցաւ Լոս - Անճրլըսի մեջ, Ցուլիս 22-ին, Հանդուցեալը 74 տարեկան էր։

Փրոֆ. Սանձեանի վաստակը մեծ է հայազիտունեան մարդէն ներս : Իր բարձ-**நயடிக்கு காவாவீர பாய்தயல் ஆயரிழாக கய**մալսարանին մեջ, ան շուտով լծուեցաւ Միջին - Արեւելեան Հարցերու ուսումնասիրութեան եւ 1961-ին նշանակուեցաւ Հայագիտական ուսումներու դասախօս միեւ նոյն Համալսարանին մէջ։ Այդ նչանակումը առաջինն էր ամբողջ Ամերիկայի மீத்தி, கட யரவுத்ப சிமீழா வுராமக்குயட கயரயգիտական ուսումներու ամպիոններու՝ զանազան համալսարաններէ ներս։

1965-ին փրոֆ. Սանձեան Հրաւիրուեցաւ Գալիֆորնիոյ Համալսարանը (Լոս - Անճրլըս) որպես դասախօս Հայադիտութեան : 1969-ին նչանակունցալ նորաստեղծ Հայագիտական ամպիոնի վարիչ։

Ան որպես Թեբեհան Մշակութային Միութեան Լոս - Անձրլըսի «Արչակ Տիգրանեան» Վարժարանի Հոգարարձութեան ախդրանիկ ատենապետը, բախտորոչ դեր կատարեց մեր աննման Հաստատուխեան ամրապերժան առաջին չրջանին։

Фриф. Umushuh կшрысприција рршգործումներէն մին էր խմբագրումը բանաստեղծներու իշխան Վահան Թէբէեանի նամակներուն, ընդարձակ յառաջաբանով եւ մանրամասն ծանօխագրութիւններով, լոյս բնծայուած 1983-ին։ Այս կարեւոր աշխատասիրութիւնը 1984-ին արժանացաւ Թէրկեան Մյակութային Միութեան Հայկաչէն Ուգունեան Գրական Մրցանակին:

Սմերիկայի մէջ Հայկական ուսումներու ամպիոններու ստեղծման ու դարգացման ռանվիրան էր վորոֆ. Սաննեան, եւ իր անժամանակ մահով Ամերիկահայու-Թիւնը կը կորոնցնէ իր տաղանդաչատ ու րազմավաստակ Հայազէտը։

pp հրկширрис Вребр, разиви Sante վաստակը Հայագիտութեան մարդէն ներս պիտի մնան հայկական ուսումներու րարձրագոյն մակարդակով ստեղծուած իրադործումներ:

> ԹԻՔԻԵԱՆ ՄՇԱԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ 467.P. LUPSULPHY

Ցուլիս 24, 1995 nup-pli

3 በ ኮ ሪ ኮ ቦ,

ያ ጣ ሀ ኮ በ ቦ በ ኮ ው ኮ ኮ ኒ ኒ Ե ቦ,

կԱՐԾԻՔՆԵՐ

սևլև Ֆ Ե Ա Ն Ը ԱՆՄԱՏՉԵԼԻ°

Ամիսներ առաջ Հրապարակ ելաւ Նիկոդոս Սարաֆեանի «Տեսարանները, մարդիկ եւ ես» Հատորը (1), որ կը Համախմրկ 1927-կն 1961 երկարող չրջանին լոյս աբորջ Հաևն վե հեսուկիրորը հոևո ժերգոր Պրլահան, ժողովածուն խմբադրողը, «Փիւնիկը» խորագրուած իր նախաբանին սկիդբը, կը նկատէ «յատկանշական կամ լուսաբանիչ», Սարաֆեանի ընդհանուր புயாழிய மீர் !:

Պետք է ըսել որ Հայ իրականութեան մեջ այս մեկը հաղուագիւտ իրադարձութեւն մըն է, առաջնակարգ կարեւորութիւն ներկայացնող, ինչպես Շահառ Շահնուրի նուիրուած վերջին գիրջը (2): Սակայն, Հակառակը Շահնուրի վիճակւածին, զարմանալի լոութիւն մր կը տիրե Սարաֆեանի հատորին գծով։ Զարմանայի⁶ : Թերեւս ոչ այնքան :

Սարաֆեան, Հայ Հասարակութեան Համար, դեռ կը Թուի անմատչելի բլլալ, ինչպես ինարան։ Կարծեր մաածելը խրաչեցնե սոյն Հասարակութերւնը։ Արդարեւ, այս երկու ականաւոր եւ եզակի *Հեղինակները կը մշակեն* «մտածողական գրականութիւն մը», ինչպես կը բնութագրէ Պրլահան, գրական արուհոտի յառաջացեալ մակարդակով եւ զդացողու*թեամը մը որոնը*, դժրախտաբար, դեռ չեն գտած իրենց արժանի ընթերցող Հասարակութերւնը:

իր այս գրութիւններու երկայնջին, ինչպես «Վենսենի անտառը» խորագրուած հատորին մէջ (3), Սարաֆեան կը լօչափէ այլագան Հարցեր. Համամարդկային, Հայկական, գրական ու գեղարուեստական, խորութեամբ մը որ ընդհանրացած երեւոյթ չէ սփիւռջանայ գրականութեան մարդէն ներս ։ Սարաֆեանի արծարծած Հարցերը կր պահեն իրենց ցայտուն այժմ էականութիւնը, որով հետեւ անոնք ոչ միայն մարդկային հիմնական խնդիր-

որով հետեւ այդ ուղղութեամբ չատ բան չէ փոխուած, կամ ոչինչ փոխուած է: Սարաֆեան կանուխեն իսկ ցոյց կուտայ վերլուծունի եւ եզրայանգումի իր ակներեւ կարողութիւնը։ Կը գրե.

ներ են այլ, ինչ կը վերաբերի հայկական

աշխարհին, անոնք այժմէական կը մնան՝

«Մեր սերունդը ազգային գրականութեամբ մր չէ որ պիտի փրկուի..., մեր արեան համապատասխանող պատուաստով մը չէ որ պիտի բուժուի։ Ընդհակառակն անհրաժեշտ է թոյնի ներմուծում մր կրուսլու համար ուրիշ թոյնի մը հետ։

Առիթը մեզ նետեց զանազան երկիրներ: Ջանանք ծծել անոնց քաղաքակրթութիւն-

Այս տողերը դրուած են 1927-ին, երբ Սարաֆեան ղեռ ջսանըհինդ տարեկան երիտասարդ մրդ է։ Սակայն, արդէն իսկ հասուն է ներաշխարհով եւ մաածողութեամը, ինչպես ցոյց կուտան իր բննարկումները եւ մտածումները, կոփուած եւ Հաստատուն ոճով մը, աւարտական *Թուացող* : Երիտասարդ մը, Շահնուրի նման, որ տկիզբեն իսկ կը զգայ եւ կ'ապրի Սփիւուքին տաղնապը եւ արտակարգ յստակատեսու ժեամը կը վերլուծ է անոր ծնունդ աուող պատճառները, կ'րնկ հաշւեկչիոր եւ կուտայ իր դատումները որոնք, եթե Շահնուրի զաղափարներուն նման ըմբոստ եւ քրքրող չեն, սակայն այլապես խոշուն են, մեկին եւ խորաթա-

Սարաֆեան, նոր Սփիւոբի բարդ պայմաններուն եւ գիմագրաւելիք մեծ դրժւարութիւններուն դիտակցելով, կ'ըսէ թե «Պետք է ստեղծել հոգեկան հայրենիք մը»: Եւ, ի մար ունենալով նիւթեղեն Հայրենիք գուլի ըլլալու կացութիւնը (Թերեւս, որպես ցկետնս կայք նկատելով իր ապաստանաչ երկիրը կամ , ընդհանուր առմամբ, Սփիւռջը) , կը մատնանչէ. «Մեր ճարպիկութիւնը պիտի ըլլայ մեր ազգային խորքը զարգացնել օտար միջավայրի մեջ եւ օտար տարրերով : Քերթող մր այնքան աւելի լաւ է, որքան կր մօտենայ իր ցեղաբանական ծառին։ Մենք պիտի դիմենք անոր ոչ - ազգայնական ճամբանե. pnd»: Որպեսգի Թիւրիմացութիւններ չրլinh, himchight. - «Midni blif, bot, bi ինքնատիպ՝ հոգիով, ուր է որ կ/երթայ

առաւելապես իմ համակրանքս, պիտի զերծ մնանք միշտ այլասերումէ, ինչ ազդեցութիւններ ալ կրենք եւ ինչ լեզուով ալ խօսինք» Հաւատալով «որ հաւանական րարի ձեռքը պիտի գայ օր մը, հաւաքելու մեզ բոլորս, քաղելու համար այս տըխուր, դառն բայց արդիւնաբեր անումին, վաղուան հարուստ բերքը՝ ընդհանուր աշխարհեն»:

Բայց Սարաֆեան, լայնամաօրէն, գրականութիւնը կ'ըմբոնէ եւ ինչպես ինք կը նչէ, իր ընդարձակ առումով, համամարդկային ծաւալով, որովհետեւ «Մեծերը կ՛բնդհանրացնեն կամ կր միջազգայնացընեն իրենց ազգային նկարագիրը։ Պրզտիկները կ՛ազգայնացնեն ընդհանրացածը»: Ինք Համոցուած է թե «Անորոշ բան մըն է ազգային նկարագիր ըսուածը» ։ Իսկ նկատի ունենալով որ «երկու տեսակ գրրողներ կան պահպանողական եւ յեղափոխական» կը գրէ թէ «այս վերջինները ըստեղծող տաղանդներ են եւ կարեւորներ։ Թէ այս բոլոր անորոշութեան մէջ ամէնէն անհրաժեշտր տաղանդն է։ Թէ բարձր մրտաւորականութիւնն է որ կր կերտէ ժոդովուրդը։ Ըսհյու համար նաեւ թէ բոլոր տաղանդները կը պոռթկան իրենց ժամանակեն եւ ընդհանրական ոգիեն դուրս եւ կր հասնին համամարդկային ըսուածին»: Եւ կուտայ վճիռը. «Մարդ մը ազգութիւն ունի, բայց մարդ է իր ազգութենէն աnue, ahauh wherebeh muse, amenia ग्राप्ते»:

Հատորը կը պարունակէ նաեւ քննադատական դրութիւններ Վահան Թեբեեանի, Ցակոր Օշականի, Շահնուրի եւ այլոց մասին եւ գերազանցօրէն գիպուկ վերաւջական յօղուած մը՝ նիւթ ունենալով Կոստան Զարեանը, զոր կարդալով կարելի չէ չհիանալ Սարաֆեանի իմացական րարձր յատկութեան, նիւթին Հոգերանական ընկալման եւ իր ընդարձակ Տանաչողութեան։ Արդիւնքը, իր խորաթափանցութեամբ, Հազուագիւտ գրութիւն մրն է՝ հատու : Իսկ Շաւարչ Նարդունիի եւ Շաւարչ Միսաբեանի ուղղուած եւ որպես այդ հրապարակուած նամակները, լայնօրէն վը խօսին Սարաֆեանի Հանրային գիրքորոչումներուն մասին, արուեստաղկաին եւ զրաղկաին յանձնաոու թիւնր շօշափող:

Հրապարակագրական, վերլուծական եւ ըննադատական յօղուածներու կողջին, ժողովածուն կ'ընդգրկէ նաեւ զուտ գրական նչմարներ, որոնք ազգայինին արը. ւած իրենց Թերեւս ակամայ «տուրը»ով, գուցէ չեն նուաձեր, օրինակ, «Բաժակ մը Բերնօ»ի դիւթական բարձունքը, հակառակ այն իրողութեան որ անոնը այ ապրուած փորձառութիւններու վրայ հիմնուած են։ Հպանցիկ եւ խաբուսիկ կը Թուի գեղեցիկ կնոջ մր առ թաչ Հմայքին ու Չարենցի մէկ գրջին նախընտրութիւն տալու իր արբեցումին պատկերը։ Հաւանաբար, ընթերցողներէն չատեր համաձայն չըլլան այս մատնանչումին...:

Սարաֆեան, Շահնուր, Շուլանեան եւ միւսները չարունակութիւնն էին Ձար. թունդի սերունդին, անոր վերջին օղակը։ Սարաֆեանի եւ Շահնուրի նուիրուած վերջին գոյգ հատորները եթե մեծ գոհունակուներնը կուտան ղէմ առ ղէմ դրտնուհլու ականաւոր գրողներու, սակայն նոյն ատեն կը Հաստատեն որ տժղոյն հը. րապարակը կը չարունակէ գոհանալ իր տժ գունու թեամ ը ։

ԱՀաւասիկ առիթ մը, զայն վերաբննեյու, անոր քիչ մր դոյն տալու։

4.U.Z. U.P.U.2

- (1) Նիկողոս Սարաֆեան, «Տեսարանները, մարդիկ եւ ես», Մատենաչար «Երկ», թիւ 1, Երեւան, 1994:
- (2) Tuhua Tuhlinip, «Uhpm upmh», Մատենաչար «Ցառաջ», Փարիզ, 1995:
- (3) Նիկողոս Սարաֆեան, «Վենսենի անտառը», Մատենաչար Արդ, թիւ 1, фшрhq, 1988:

ՄԵՐ ՀԱՒԱՏՔԻ ԾՆՆԴԱՎԱՑՐԻՑ

ԿԱՐՊԻՍ ՋՐԲԱՇԵԱՆ

Լեղուն էլ, համեստօրէն «ռեմոնթի պրրոցէս»ի մէջ է։ Պետական եւ այլ հաստատութիւնների հակատներին, ցուցատախտակների վրայ փայլում են մեր Հարազատ տառերը։ Իսկ ուղղագրութեւնը դեռ մնում է, յամառօրեն, Մանուկ Ս.րեղեանական . . Ակնարկելով անցեալից ժառանդած , այս պարտադրուած անմտութեան, ինձ ընկերացող տեղացին, դէմep dududalig muting «7.64 jun \$4, ներ։ Մի պահ լուռ բալեցինք ու յետոյ hung waty, had dombyme dbapp wit-Ind acupa, amaman sprand smalled, «Unply Sub, holy bu nequed, no dep doգովրդի 80%-ր դառնայ անգրագէ°ա»;

Այս Հարցումը, որ աւելի մի տեսակ յանդիմանունիւն էր բան արդարացում, բնականարար ինւձ զարմացրեց եւ ստիmay up bu by bout of supy must «U.byեալում, երբ կատարուեց Մանուկ Աբեղեանի այդ յառաջդիմակա՛ն "բարեփոխութերւնը՝՝, յանուն Հոկտեմբերեան Մե՛ծ Ցեղափոխութեան փառջին, ինձ ասա՛, քանի տարի մեր ժողովուրդը մընաց անդրագէտ»: Տեղացի ծանօթեր ինձ լուռ գիտեց ու եզրակացրեց՝ «Դեհ, դու էլ դոն է ընդունի որ մեր ուղղադրու. *երւնը*, վերջ ի վերջոյ աւելի հեչա ա քան հինր» ։

Այս «մեր»ը ականջս հանկեց ։ Ինձ էլ մնում էր այլեւս լոել, մտածելով որ մի դուցէ ներկայ ուղղադրութեան փոփոխումը վերաբերում է նախ Հայաստանցիներին, որոնք այսօրուան պայմաննե. րում, առաջնութիւն չեն համարում այդ վերադարձը դէպի հարազատին։ Այնուամենայնիւ ինձ իրաւունը եմ տալիս մրտածել որ ինչ որ «հեչա» է անպայման ընդունելի չէ։ Էսփերանթօյի մտայնու-**Երւնը, կարծում եմ, որ սպառնացող մի** վատնգ է մարդու եւ մասնաւորաբար Հայի ինքնունեան։ Նրա ազգային մշակոյթեր այլադունող մի ծովութիւն... Ե. 18 «հելա»ր Սփիւութի համար լինի նա-முறியாரிக்டு , தடி வத வேறுமாயா வியவோடி மட գերք են լոյս տեսնելու ոչ էլ հայկական դալրոց կը մնայ։ Իսկ Հայաստան էլ օ. տարերկրացու համար պիտի դառնայ մի **ժարդմանու** թիւն...

Ուսաի մեղ մնում է նկատի առնել որ Հայրենի պատնելի վրայ կառչած-պայρωρη ζωյρ «a d'autres chats à fouetter»: Նա այնքան դժուարութիւններով է կաչկանդուած, որ մասամբ Հասկանայի է முய யுய்பெடும் «கிக்கம் மும்

Արկասկած որ րբևիան իշխարունիւրը பாட்டிடு கிடி த் யக்கட்சி வு டுக்குகட்டு புயரியத் կամաց մաջրուի օտար բառերից ։ Ժամանակի հարց է։ Թէպէտ երեւանեան «ժառ. կոն»ը դեռ պահում է իր «բոլորին»ը...

Այցելում եմ վաղուցուայ բարեկամիս, որ խառել է խշուառ մի չէնքի 11-րդ յարկում : Այնպես որ նա բարձրից է դիտում ջազաջամայր Երեւանին եւ Արարատին։ Բիրլիական այս սրբագան սարն էլ կարծես ամենօրեայ մի ապտակ լինի Հայաստանցուն, որին նա այլեւս Համարում է անարդարութեան խորհրդանիչ... մութ զիչեր է եւ չէնքի վերելակը, վաղուց գործաղուլի մէջ է... Սաիպուած դանդաղ քայլերով ենք բարձրանում, ձեռքի Հե. ւացող լոյսով։ Երրորդ յարկ չհասած, Wonder-ը արդէն աւանդեց իր Հոգին։ Բարեկանս Թող տուեց ռուսերէն մի քանի բառեր, նման մի հայհոյանքի, ու պարաք զգաց ինն էլ ճչղել՝

- Պաթրին նստել ա:

- Իսկապէ°ս եւ ինչի° վրայ է նստել, Supply inforth, . huzhhho (uhuneh) թե քուսվա թե (անկողին):

Այս Ռուսաց բառերի զործածումը առիթ է աուել մի նոր անեկդոտի՝

- Fuple, noup bu, noug bu: - 7-64 , ngfibi ::

. huguton by uthing . min they muh թ ի ի նչ ես, այլ ինչպե ս ես, հասկացիր

Հայկի երկրում , ինչ տեսակի վարչաձեւ էլ լինի, ելեկարական հոսանը լինի կամ ոչ, մռայլ կամ ուրախ օրերին, հա-

յաստանցու մօտ Հումոռը չի պակսի։ Նրա ին ընտոպաչտպանու Թեան մի դէնը լինի կարծես ։

Վերջապես Հասանը 11-րդ յարկը եւ ube aftrefthus att, znquy, Sudbonoրեն, բարեկամիս կնոջ ձեռան մոմը։ Հա. մեստ էր նաեւ սեղանի վրայ դետեղուած կերուխումը: Ճոխուքքիւնը այլեւ անց. եալին անցած մի կենցաղ է, բայց նչմա. րում եմ որ ընակարանի կահաւորումը, մաջրուներնը, ճաչակով դարդարանջև. րր մնացել են անփոփոխ : Մի խօսքով, Տիչդ Հակապատկերը չէնքի քայքայուած. լբուած վիճակին : Կարծես որ բարեկա. միս բնակարանը պատկաներ մի ուրի, չէնքի: Անցեալումն էլ որոշ չափով նոյն Հակապատկերն էր։ Ինչ որ պետական կալուած է կարծես մատնուած լինի ան. աէրութեան:

Ընտրութեան երկրորդ օրն է։ «Ար. մենիա»յի սրճարանում մի քանի ծանօթ. ների հետ խստում - կատակում ենք։ Եկաւ մեզ միացաւ Եուրին, տեղացի երիտա. սարդ ուղեկիցներից մէկը։ Նկատեցինը пр முய ருக்கீழா புகம்யமா த be மீழ் சொழ் \$1 nenud.

. Ի նչ է պատանել, Եուրի։ - 7-6'4, for world, topty wound w sk.

Կողջիս հոտած Ամերիկահայր մի պահ

լուռ նրան գիտելուց յետոյ Հարցրեց. . Ուրեմն ըսել է որ Հոս ակռան չեն քաչեր, ուէ՛լ, ըսէ նայիմ ինտո[°]ր հեռա.

ցուցին բուկին ակառան, մայ պօյ։ Եուրին փորձեց ժպաել, բայց ուրի մի սեղանակից Հասաւ նրան օգնութեան։ - Եղբայր, դուն այ Թուաֆ մարդ հա

Հա՛, այս երիտասարդը ռուսական դլա ըոց գացած է։ Իսկ Ռուսերը ակռան են ջաչեր, կը հեռացնեն, հասկցա՞ր մը։ Մի փալապետ մէկն էլ, կարմիր և Swum if phond will bureau de table ճակտին կախած լապտերի, հեզնող է

պիտով գլուխը երերալով աւելացրեց. _ Ասանկ , ասանկ , Հայաստան անկա த் செய்ய மாப்பட முக்க மீக்ட டுக்குமாடு மீத்தித்

- Ճիչդ է սիրելիս, բացաղանչեց մի ու րիչ, այո՛ Ռուսը մեր լեզուի մեջ է, նա եւ դբև բևինի սևսչ դաոբևուր վեա , ընտ. տած, բարեբախտաբա՛ր, թե ոչ, դուն Հոս չէիր ըլլար, մենւք ալ պիտի գրկուկ. ինը քեց հանդիպելու հանոյքեն։

Tomuned & ut Hurn pr Quelo aph of. ձերի գլխաւոր նիւթեն են եղել: Parpet բիտագաղե , հանբքի է տոբք ոն դիտիան. ծիք ենք: Գրենք: Մինչդեռ Ռուսը մանց համար համարուել է պահապան մեծ Քեռին, իսկ ուրիչները նրան որա-

կել են մի տեսակ կոտոշաւոր սատանայ։ Emil ohurng dhuldpphy shout Alfam. ւոր երւթը, միչա նորընտիր կախոլի. իսոր է : Էրակարարար չախչախիչ դրջա. դառըունգիւրն ունաի է այս նրահունիր. նից, առանց որեւէ վերապահունեան։ Իսկ ինձ էլ հետաքրքրում է հանդիպել ու լսել դժգուներին, որոնք ընդհանուր առ դուդն դուխնթանուղ բր Тиси դրու . թնուր «երի դսունեն» անսեր հաշարարի իր սուն է... Ս.հ.ա գրանցից մեկը որ ինն յայտնունց հիւրանոցի սեմին, երբ սպա-

uncu th sty mentigeng openfuphs: . Antidnip, nipulu hu 50°, niquest b.

- Մյո՛ Ձարեն, ուրախ եմ, կատաղ»pt's nepulu: Uhlet une to mpinoco bo այս ընտրութերւնից:

. Անկեղծորկն, ես կը խորհիմ որ աւև լի լու էր որ Գարեզին Վեհափառ մասի Կիլիկիոյ Կաթողիկոս եւ չիյնար այս «պե.

2mpt 2 չերմոցի տերունգից է: Պար than we mygruth gh zml uh gham et նունրումով մասնակցել է դաղունի է նպաստ որոչ ձեռնարկներին։ իսկ երկ նահանգի սմեբնժունքբար տաշիր՝ իրկո այես որ նա երկար ժամանակ գնահատեր բո ժետանար դի աշխատարը ատերձ։ Ժա. նով ժանանիկոսի նրանունգրար՝ ընտ ար.

րջըինակ մօտեցումը, յայտնաբերում է կուսակցականի ծանօԹ մի մտայնուԹիւն որի Հետեւանջուլ ահա Ս․ Էջմիածին կամ արօրուայ անկախ Հայաստան, նրա հայար դեռ մնում է «պելա»․․․

գարեն Սփիւութի այն բերջն է որ մերքելով անդեալի կարմիր Հայաստանը, տարիներ չարունակ, նա սնուեց «հոդեկան հայրենիջ»ի դաղասիարով, կոնակը դարձրած Արարատին...

Չարենից դատ կայ ուրիչ մի խաւ որ ի ժոյունիւնը զգացնել կը տայ, Հակաարկելով, ընտագատելով, բամ բասելով: արձես թե ինւըն է աէրը աիեղերական ինաստութեան : Բայց այդ խաւր ոչ մի իրիչ ու գրական առաջարկ չունի : Պարգրայես ձրաում է գարմայնել ու գայրացայ, սովորական մահկանացուներից տարրերուելու միաումով: Իր «առաջելուցինը» կը սահմանուի երգիծարան Փիէր Suph նշանաբանի մեջ՝ Contre tout ce qui est pour, pour tout ce qui est contre... բրակարարար այժ խաւի արժադրբերի դբև իներեցի չեն յանախում , Կրоնական Ընկերակցութեան անդամ չեն եւ չարունակ արհամարհում՝ Եկեղեցւոյ «անպետը» քաղականները: Ու դեռ այս «գուդուկ»րրության անրեր հայատետնել, «հանգահեասական ընտրութիւնը կատարեալ խեղկատակու թիւն էր»:

ենք այս «խեղկատակ» ընտրութիւնը անդին արդիւնքի, անշուչա որ չատ ուան ենք ու ցաւալի է այսպիսի վիրաար հանուն, նորընտիր Կաթողիար հանդէպ։

երբ ժամանակին Դաւիթ Վարդանեան, իչ ինչ քաղաքական կամ դիշանադիտաար ընտասուդրբեսով հայատետեն, «Ասև Սփիւոքը դրադուի Եղեռնի հարցով» բուռն րողոթներ լսուեցին ։ Թուրքը Թուրք մրաy, իսկ Սփիւռ ըն էլ չսպասեց Դ. Վարգանեանի «դեկլարացիա»յին որոշելու կանար իր անելիքը... Բայց այս տարի երբ Հայաստանի կառավարութիւնը բագառիկ չուքով ոգեկոչեց մեր ազգի ցեղասպանու [ժեան 80-րդ տարելիցը, այդ աորնյութեամբ էլ կազմակերպեց, առաջին անդամ լինելով, միջազգային մի դիտաեողով եւ վերջապես բացումը կատարեց խառաներ ու ցնցող մի Թանդարանի, անկործան «վկայարան» մի կառոյցի որ աւերժացրեց Եղեռնի մեր զուների յիատակը։ Ահա թե ինչպես գնահատեց ար «իմաստո'ւն» խաւր այս եղակի ձեռարկը՝ «Հայաստանի Պետուքքիւնը, կ'ուց սեփականացնել Եղեռնը, որպէսզի այր օգտաժանգ իհե ճամաճարար ժաև-

հրալիսի անոքաութիւններ լսելիս, խոսախնեն որ (մի անդամ եւս...) պահանջ կզում պաչտել առիւծները։ Այն ափծները որոնք հռոմկական ժամանաարվանին լափում կին այս խաւի «քրառնեաներ»...

4.3)

4. 2

701.0kP-t-

ՍիՏՆիի (Աւսարայիա) Հ. Բ. Ը. Մ.-ի Կեդրոնի Ալեջոանար սրահին մէջ, Յու-նիս 3-ին տեղի ունեցած է Գահիրէի «Արեւ» օրա թերքի նարկին խմրադիր՝ Աւետիս Շափունեանի ծննդեան 65-ամեակի եւ գրական ու Հանրային գործունկութեան յիսնում եակի աշնակատարու Թիւնը, կաղմակերպութեամբ Հ. Բ. Ը. Միութեան եւ Թ.Մ. Միութեան։ Հանդիսութիւնը վայելած է թեմին առաջնորդ՝ Աղան Արբ. Պալիօգեանի Հովանաւորութիւնը եւ նախագահութիւնը Նիւ Սաութ Ուեյլգի կա. ռավարութեան փոքրամասնութեանց դործոց յանձնախումբի նախագահ՝ Մահփան Գրջեաչարեանի։ Բեմը զարդարւած է յորելեարին նկարով եւ յիսնամեակի դեղանկարչութեամբ գործ՝ Հայկ Lift shull , որ բացման խոսքեն հաք, յոբելեարին պաւկին Արեգի օգնութեամբ ներկայացուցած է Ա. Եափուձեանի յիչատակելի նկարաներէն ոմանը։ Ցորելեարին գրութիւններու ընթերցումներ կատարուած են «Միութիւն» ամսաթեր-Թի խմբագիր՝ Սիրվարդ Բէդիկեան խoսած է Ա. Եափունեանի վաստակին մասին : խոսը шпшծ են նшեւ Վահէ Արթինhui (2. F. C. V.), Bufs. Anejned Shuir (P. U. U.) Quity 24 55 fthing (AUI-h Արտակ Դարբինեան ակումբ) եւ Ստեփան Գրջեաչարեան : Գործադրուած է գեղարւեստական բաժին մը։ Շնորհակալութեան խոսը արտասանած է յորելեարը:

ՊԷՅՐՈՒԹԻ Սահակեան - Լ. Մկրտիչեան գույենի ընդարձակ շրջափակին մեջ, Յոււնիս 18-ին, տպաւորիչ շութով ողեկոչւած է Հնչակեան 20 կախաղաններու 80-ամեակը։ Հանդիսուժիւնը սկտած է Հայաստանի եւ Ս. Դ. Հ. կուսակցուժեան փառերդներով, որմե ետք բացման խօսքը արտասանած է Մնի Քելեչեան։ Ս․ Դ. Հ. Կ.-ի Լիբանանի Շրջանի վարիչ մարմնի Ա. խօսքը փոխանցած է Ահարոն Շխըրտըմեան, իսկ երկրորդը՝ Տոքժոր Եղիկ Ճերենեան։ Սօսք առած է նաեւ Լիբանանահայոց առաջնորդ՝ Արամ Արը։ Հանդիտուժիւնը վերջ դտած է Սարդարատութիւնը վերջ դտած է Սարդար

ԿԼԷՆՏԷՑԼԻ Չրրչ օֆ ԹՀը Պրէթրըն Եդեցւոյ սրահին մէջ, Ցուլիս 9-ին տեղի ունեցած է մեծարանքի հանդիսութիւն մը նուիրուած Ստեփան Ալաջաջեանի իր ծննդեան 70-ամեակին առթիւ, նախաձեռնութեամբ Թ. Մ. Միութեան Լոս - Անձրլըսի մասնաձիւդին։ Խօսք առած են փրոֆ. Ռազմիկ Մատոյեան, Օչին Քէչիչեան եւ Ցակոր Պօղոսեան։ Բացման խօսքը արտասանած է Վաչէ Սէմէրձեան։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Հայաստանի Ողիմպիական ազգային կոմիտէն 22 երկսեռ մարզիկներ ուղարկած էր Անգլիա, մասնակցելու համար Եւրոպայի միջազգային Որիմպիականներուն : Հայ մարցիկները Մակուայի համրով Յուլիս 9-ին հասան Պաթ քաղաքը որ կր դրտնուն երկրին Հարաւ - արեւելեան կողմը: 44 Թուականին Հռոմ էացիներ հաստատւած են հոն, կառուցած ընդարձակ բաղնիջներ որոնց պատճառով քաղաքը ստացած է այս անուանումը (պաթ - բաղնիք) ։ Ամէն ժամանակի գրոսաշրջիկներ այցեjus by say ogmachine whap phydachibeրուն յատկու Թենկն : Քաղաքը ունի նաեւ միջնադարեան ոճի ճարտարապետութիւն մր որ հիմնովին կր տարբերի անգլիական միւս քաղաքներեն:

Յուլիս 10-ի երեկորեան քաղաքին մարգաղաչար լեցուցած էր 20 հագարի հասնող բազմութիւն մր, խանդավառ մինոլորտի մր մէջ։ Բացման արարողութեան պաշտօնական յայտագիրը սկսելէն քանի մր վայրկեան առաջ ժամանեց Անն իչխանուհին, ընկերակցութեամբ քաղաքապետին եւ պաշտօնական անձնաւորու-Թիւններու: Ողջոյնի խօսքեն ետք յարտարարուեցան մասնակից 47 երկիրները, որոնց կարդին Հայաստան ու հայ 22 մարզիկները իրենց չապիկներուն վրայ «Արմենիա» արձանագրութիւններով, ծածանեցին հայկական եռագոյնը ու տողանցեցին խրոխա քայլերով, ապա իրենց յատկացուած տեղը դրաւեցին Ադրբե-ջանցիներու կողջին ։ Հետաջրջրական էր գիտել որ այդ երկու խումբերուն անդամները ատեն -- ատեն ժպիտներ կր փոխանակերն :

Հայաստանի Անդլիո՝ ղեսպանատունը կը ներկայացնէին Ռոտոլֆ Աղարէկեան՝ մարմնակրխական եւ տեղեկատուական պատասխանատու, Մոսկուայէն Ռոստոմ Կուրիկեան եւ Մովսէս Չափարեան։ Տողանցքչն ետք տեղի ունեցաւ Գեղարուեստական ձոխ յայտագիր մը որ տեւեց չորս ժամ, մասնակցուխեամը 1000 արուեստաղէտներու։

Յաջորդ օրերուն Հայ մարդիկները մասնակցեցան դանադան մրցումներու եւ յաջողութիւններ արձանադրեցին։ Յուլիս 16, Կիրակի օր անոնջ նոյն ձամբով վերադարձան Երեւան, Հայաստանը միջադդային Հանրութեան ծանօթացնելու պարտականութիւնը կատարած ըլլալու դոհունակութեամը։

U. 2.

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԱՆՈՒԿ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Երը կը խօսուի մանուկներու աշխատանքին մասին, առաջին յիշուած երկիրները կ՚ըլլան ասիականները․ յատկապէս Հընդկաստանը, Փաքիստանը եւայլն։ Քիչ անդամ նիւթ կ՚ըլլայ եւրոպական երկիրներու պարագան։ Մինչդեռ անոնք ալ դերծ չեն անչափահաս բանուորներ ունենալու ամօթէն։

Այս կարդի եւրոպական երկիրներու առաջինը նը նկատուի Փորժուկալը։ Միացհալ - Նահանդներու Աշխատանքի նախարարուժեան անցեալ տարուան տեղեկադիրին դլխաւոր անունն էր այդ երկիրը
որուն Ուաչինվերնի դեսպանատունը ամէն չանք դործաղրեց 1995-ի տեղեկադրին
մէջ եւս տեղ չդրաւելու համար։ Սակայն
ատիկա արդելք չեղաւ որ ամերիկեան ոչ
կառավարական կաղմակերպուժիւններ
պոյքոժի ենժարկեն փորժուկալեան այն
ապրանքները որոնք կը կարծուի Եէ արտադրուժիւնն են անչափահամաներու ձեռային աշխատանցին, ինչպէս հնդկական
դորդերը։

Փորթուկալեան պատկան իչկանութինեւններ կ՚ընդունին երկրին մէջ մանուկ բանւորներու դոյութիւնը, ըսելով որ Եւրոպայի միւս երկիրներուն մէջ ալ դոյութիւն ունի երեւոյթը։ Կր արուի, օրինակ,
Սպանիոյ անունը ուր աշխատանքի քըննիչներ անչափահաններու ապօրինի աշիստաութեան կէս միլիոն պարագայ Հրշդած են։ Կր արուի նաեւ Անդլիոյ անունը, ուր հարցը կը վերարերի երկու միյիոն մանուկներու։

Փորթուկալի մէջ մեծ է համեմատութիւնը այն անչափահաններուն որոնք հոդային աշխատանը կը կատարեն ու դրժւար է ստուպել անոնց պարադան։ Առաջքը առնելու համար այս կարդի չահադործումներու, արհմիութիւններու կեղրոնը կը պահանչէ որ յարդուի աշխատանքի համար սահմանուած 15 տարեկանի սահմանը եւ լուրջ պատիժներ տրուին աւելի

համար սահմանուած 15 տարեկանի սահմանը եւ լուրջ պատիժներ տրուին աւելի փոքր երախաներ աշխատցնող դործատէրերու։ Պէտք է ըսել որ կարեւոր համեմատու-

Թեամբ ծնողներ ալ յանցաւոր են այս հարցին մէջ: Անպէտ կը նկատեն դպրոցը, կամ իրենց դաւակները անկարող՝ ուսում ստանալու: ՓորԹուկալի մէջ հողային աշխատաները կօշիկի արտադրութիւնն է միջին հաշուով 14 - 15 տարեկան պատանի մր ամսական 1000 - 1200 Ֆր և կր չահի կօշկակարութեամբ: Հակառակ դործի կեանջին դժուարութիւններուն, ջիչ չէ Թիւր պատանիներու որոնջ կը նախընտըրեն աշխատանոցը, ջան դպրոցը իր պարտականութիւններով:

PU.7.2U.V

ԼՕՐԸՆՍ ՏԸՌԷԼ

Члячьгивь **Ч**ляьъ

հերածական՝ գորֆու կղզիի բնութեան ու ապրելակերպին

Անգլերէնէ Թարգմանեց՝ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - ՄԻՆԱՍԵԱՆ

հեր Աստուա՛ծ, -- կ'աւելցնե, -- բաայսախոսութիւն ընողին նայեցեք։ Հոս
անգիստ կ'ապրիմ , առանց դաւակի , մեծ
այս չաչած դրամին չնորհիւ։ Ապարդիւն
պիտի ըլլար ինչգլինչըս անտեսաղելով թեյ
անկե մեծապես աառապելով՝ իմ զգայու անկե մեծապես պուակում՝ իմ զգայ-

ար արիրերը դես արր հար իրարն հայուր իր արևնը՝ արրուրիի դես ուրերը հար հայուրը արևնում արկեւար իրարն ջանին հար իրարն արգարի առ քի իրարն ջանիսվ ու իրարն ջանիսվ ու իրարն ջանիսվ ու իրարն ջանիսով ու իրարն ջանիսվ ու իրարն շանիսով ու իրարն չար իր հայուրցեր արարարի արուրերի արարությեր արևների արարությեր արևների արարությեր արարություններ արևներ արարություններ արևներ արևներ արարություններ արևներ ա

-- டிய'ட மயுக்குத்த: ந்ற கிக்கும் வட செய்யுழிம் մէջ մաքով գոպուած լուռ տենչի մբ արտայայտութիւնը. կէսօրին մեր կերած խաղողներուն պես, որոնք դեռ պահած էին արեւի ջերմութեան առթած թմրիրը։ Ծերունիի մը անխոս կարողականութիւնն է սա, ամենեն դօրաւոր տեսակի տենչանջը, գոր Միջերկրականեան արձանագործր գրումած է ժայռի այս կտորին վրայ։ Երջանի՞կ մարդ էր թէ՝ ղժրախտ, բարոյասէ°ը (ժէ՝ ապարարոյ։ Հակադիր սեռերու ծուղակը չէր ինկած ։ Քարին հետ զուզաւորման խելառ արարջին ի հետեւանը՝ ձել աուաւ արձանին։ Արուեստի քննադատները պիտի պրպտեին Թէ որպես նախատիպ ծառայող ո՞վ էր, իր կի՞նը, աւադ դո°ւստրը։ Անոնց ենթադրութիւնրբևն սարայր հանսնակիր ժաշնո դիյրար 2. դարու արձանագործ Պամոնայի արտայայտել ուղածի սահմաններէն։ Մեր ըմբոնած ձեւի տենչանքը չէ իսնդրոյ ասարկան, այլ միայն՝ նայուածքով ամրողջացած սեռային արարքը։ Անոր կարեւորութիւնը։ Տեսէք, որջան պաղ են քարէ համուրըբևն։

Այժմ՝ լուսինը մինչեւ ծառերը բարձրացած է։ Դաչտադետինի միւս կողմէն կը Հնչէ բուին առաջին սուր վայիւնը։

ւրչ մը Մանդինեայի կարմիր դինի կայ։

Մեծ սեղանին վրայի մոմերուն մեզմ լուսաւորման մէջ նստած Կոմսը ինծի դառնալով կ՚րսէ.

- Բարեկամներու Հանդէպ զգացած դորովը արտայայտելու ամ էնէն Հահելի ձեւր դանոնք քաշքջելն է : Հաւանարար ծանօթ չէք Իոնական Ուսմանց Ընկերակցութեան եւ տապկուտծ ուղեղի պատմու-Թեան :

Այս խօսքին վրայ՝ Թէոտոր անՀամրեըուժեան աննչան չարժումներ կ'ընէ։ Կոմսը այդ կը նչմարէ եւ խնդալով փոքըիկ զարկեր տալով Թէոտորի Թեւին՝ կ'աւեյցնէ.

. Վոտահարար լսած էք ամէն մարդու պես, թե Տոջթորը մասնաւորաբար կը սիրէ տապկուած ուղեղ ուտել։ Ուրեմն, մի քանի տարի առաջ իրմ է խնդրած էին, որ տեղացի գիտնականներէ բաղկացած եւ Իոնական ուսումնասիրութիւններ կատարող անպաչաօն փոքր ընկերակցունեան մը նախաղագութիւնը ընդունիլ։ խոժոռ եւ մօրուսաւոր մարզոց հաւաքածոյ մը, մեծ մասամբ բաղկացած տեղւոյն բժիչկներէն ու փաստաբաններէն, այսինեն, երկբևային միւս այլ գասերուն բաղգատմամբ ամեներ քիչ աշխատողներեն։ Այդ միջո-ցին՝ մեր բարեկամը մտային հիւանդու-Թեանց չուրջ պրպաումներ կը կատարկը տեղեոյն յիմարանոցին մէջ։ Մասնաւորաբար հետաբրբրուաչ էր ձիովաններկա կոչուած հիւանդի մր մտային վիճակով, որու ուղեցին վրայ աչք անկած էր տարիներէ ի վեր: Մ.J. օրերուն՝ հայիւ dage րուագ նրչաճանուն բաղև ին խողև դիսվաննիդեսի ուղեղին մասին, ըացատրելով թե հիւանդին մահր ի'նչ հոյակապ առի թե մր պիտի ընծայէր իրեն։ Արդարեւ, ու-

ղեղր վերապահած կին իրեն, յետ մահու ջննութեան ենթարկելու համար։ Արդ, այնպես պատանեցաւ որ երկար ատենե ի վեր յուսացուած դէպքը զուղադիպեցաւ ճիչը այն օրուան, երբ նախատեսած էին Տութթորի տան մէջ կազմակերպել Ընկերակցութեան հիմնադրման ճաչը։ Չափազանց գրգոուած եւ համբերելու անկարող Թեոտոր՝ ամբողջ առաւօտր կը յատկացնե ուղեղը գանկեն դուրս հանելու գործին, միեւնոյն ատեն միչա ի մաի ունենալով Թէ պետք է տուն վերադառնայ, որպեսգի Ընկերակցութեան անդամներուն Համար կեսօրին խօսելիք իր ուդերձը պատրաստէ: Կեսօրուան մօտ ուղեղր զուրս հանելու գործը կ'աւարտէ, մեծ խմասմարի գայն մասնաւոր Թուղնի மீழ மீட்டு புமாசிசிட்ட பார்கும் குமைக்க மீழ պես գրկած կր հասնի տուն։ Ներս մտած պահուն կ'անդրադառնայ թե օղը բացառիկ կերպով տաք է, հետեւարար խոհանոց կ՝անցնի, հանդուցեայ խենքին ուղեդր սառնարանին մէջ կր տեղաւորէ, ապա իր աշխատասենեակը կը քաշուի , որպեսզի իր ուղերձր պատրաստէ : Ամէն ինչ լաւ կ ընթանայ։ Հիւրերը կը հասնին եւ սեզանին չուրջը տեղ կը գրաւեն : Ուղերձը կ'արտասանուի եւ զուսպ ծափերու կ'արժանանայ։ Տոբխորին սիրած տապկուած ուղեղի տաք ամանը ուրան բացատրութիւններով կը դիմաւորուի : Մինչ ամանր ձեռք - ձեռք փոխանցուելով սեղանին շրջանը կ'ընկը, գովի սենեակին մկջ հեռաձայնը կը Հնչէ : Թերաորի կինն է . ներողութեւն կը խնդրե, որ ամուսնոյն սիրած ճայր չէ պատրաստած, գանդի գաղաքին մեջ ուղեղ ըսուած բանը չէ կրցած quility: (Tup. 56)

գլուխ միջին եկամուտը՝ 120 տոլար, նը- ւոր դերը կը խաղան Իրանի հիւսիսային ւավագույր աշխատավարձեն, բև, ու աս- շենարրբևու Ուժբերբենն: յար, անգործութիւն՝ 5,3 առ հարիւր: Արխատանքին ուժի 29 տոկոսը Հողագործունեան, 26 տոկոսը ճարտարաբուեստի, իսկ 25 տոկոսը ծառայական կալուածին կր պատկանին:

Հայաստանի մէջ նախաղահեն մինչեւ փողոցի չրջուն վաճառորդը, ամէն մարդ մէկ բան միայն կ'ուղէ Թուրջիայէ։ Վերջ աալ շրջափակման, բանալ սահմանային դոները եւ Հայաստանի հետ տնտեսական եւ այլ յարաբերու Թիւններ Հաստատել։

Երեւան Անդարայի հետ բանակցելու 4 மமிய மாக்டத் மயியயுயும் மியடு மாய் 2 gh prop: Upath, bot Shipp Wargte, Zuյաստան, Խորհրդային Միութեան փլուգում էն ետք, ինկած է տնտեսական այնպիսի տաղնապի մր մէջ, որ պարտաւոր է բոլոր գրացիներուն հետ լաւ յարաբերութերւններ Հաստատել եւ այս պատճառաւ ալ ի վիճակի չէ որեւէ նախապայման யாயர் கிடிபா:

1988-ին պատահած եւ երեք քաղաջներու հետ միատեղ հարիւրաւոր գիւղերը գիմնայատակ կործանող երկրաչարժին փլատակները տակաւին չեն վերցուած ։ Հայաստան չրջապատուեր է արեւմտեան կողմը Թուրջիայէ, արեւելեան կողմը՝ Արրբեջանկ ։ Ձէ կրցած յաղթահարել ուժանիւնի նեղունիւնը։ Այսպիսի երկրի մր մեջ, ուր 1993-իդ Էնփլասիոնը հասած եր 12.000 առ Հարիւրի, անջուշտ որ անխուսափելի է առաձղական վիճակի մէջ պա-4ել արտաքին գաղաքականութիւնը,

Ուսաի, Հայաստան առնուացն սա չբրջաններուն Թուրջիսյ հետ իր յարաթերութիւններուն մեջ ի վիճակի չէ 1915-ի դեպքերը օրակարդի բերելու եւ Անդարան սաիպելու՝ որ ցեղասպանութիւնը ճանչնայ։ Այս պատճառաւ, Երեւան այժմ կր մշակէ հետեւեալ քաղաքականութերւնը. Թուրքիան Համոգել, որպեսգի Ղարաբաղի Հարցը եւ Հայաստանի հետ յարաբերութիւնները իրարմ է գանազանուին ։

ինչպես նարկին խորհրդային բոլոր Հանրապետու Թիւններու մ էջ, նաեւ Հայաստանի մեջ այժմ ամենեն ուշագրաւ մտահողութիւնն է հաց ապահովելու մրտահողութիւնը: Ձարմանալի չէ, որովգետել գոս բուավադոյը աշխատավարձջը բնիսւ ասնան է:

Որովհետեւ հողագործութիւնը եւ հարատևանութոան հատ փայլուն դարանմարքի վրայ չեն, Հայերը իրենց ուչադրութիւնը կեդրոնացուցեր են առեւտուրի վրայ։ Փողոցի Հայրենակիցներուն միջեւ, չկայ մեկը, որ փոքր կամ մեծ, առեւտուրով չզրագի։ Հանրապարտեղները, հրապարակները, տուներու յառաջամասերը, անկիւնները, ջաղաքին կեդրոնեն մինչեւ արուարձանները երկարող գացող ճամբաներու երկու եղերջները լեցուն են ճամպրուկներով եւ ապրանքներով:

Բոլոր ցուցափեղկերը լեցուն են աչխարհի ամէն կողմէն եկած ապրանքներով, *եեեւ այդ ապրանջները ջիչ մր վատորակ* են : ինչ կ'ուղեք, կրնաք դանել : Հարաւային Ափրիկեի վոտկայե մինչեւ դանիական պանիր, պրագիլիական սուրճեն, մինչեւ Թայլանաի Թեյը:

Երջական ապրանջներ ալ կը տեսնուին գոս խայն իանբլի էք նոբն ոն հունակարկերը լեցուն են Թրքական ապրանքնե-

Նև հավար առևարծրբևն նրութարհառիս չաբարեղէն եւ խմորեղէններ, ինչպես նաեւ տեթերժան, եւ կամ մաջրութեան այլ առարկաներ են, ասոնք ալ միչա երկրորդական, երրորդական որակով ։

Այս բոլորը ի նայացան առաջ կր դործեն Հայաստան : Քանի որ Թուրք - Հայ սահ. մանը փակ է, անոնը կ'անցնին Վրաստարեր՝ , ինարեր՝ արհուհա բներուը ան Մաւսաստանեն ։ Ինչպես որ Պոլիսեն մեկուկես ժամ հեռաւորութեան վրայ դանուող Երեւան համնելու համար փոխանակ կարՏ ճամրով երթալու, կր սաբպուիք Ռուսաստանի, Վրաստանի, կաժ Իրանի վրայով երթալ, այդպես ալ առեւաուրը Թուրքիոյ եւ Հայաստանի միջեւ ի դործ կր դրուի երրորդ ձեռքերու միջնորդու. [Ludp:

Որմարնա աև ավո հանաևն անաաջաս ին դառնան որ ապրանքներու վրայ աւելնան முகியார் மாடும் தார்க்கு வா குடிக்கும் மா չաչև։ դև ըչարարք եք առևարծն ոսում ին ծախուր Հայաստանի մեջ եւ ատիկա վրնաս մըն է Թուրքիոյ եւ Հայաստանի հա-

Paper վերջին տեղեկութիւն, օգտակար է յիչեցնել Թէ այս ապրանքներու փոխաղթութեան մեջ իրը միջնորդ, գլխա-

ՇԱՄԻՐԱՄ՝ ՀԱՐԻՒՐ ՏՈԿՈՍ ԿԻՆԵՐԷ ԲԱՂԿԱՑԵԱԼ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

իր յօդուածին երկրորդ մասին մէջ էրտալ կիւվեն կը խօսի «Շամ իրամ» կնոջական կուսակցութեան, մասին։ Վերջին ընտրութեան աստղը անկասկած այս կուսակցութիւնն է։ Թուրք լրագրողը ուրիչ բազմաթիւ լրագրողներու նման սկսաւ հետազուել այս գարմանահրաչ կուսակցութեան ղեկավարները։ Շահեկան էր, որով հետեւ այս կուսակցու Թիւնը, որ տակաւին հաղիւ մէկ - երկու ամիս առաջ հիմնուած էր, իր հախն ձղած էր Հայաստանի մէջ Հարիւթաւոր տարիներու անցեալ ունեցող կուսակցութերւնները:

կուսակցութեան քաղաքական կեղրոնը գրեթե ամբողջութեամբ կազմուած է նախարարհերու, հախադահի տեղակալհերու, դիւանագէտներու եւ պիւրոքրաթներու կիներէն, այս պատճառալ լրագրողը Pout on Coud prond կուսակցութ իւնր ջիչ մըն ալ կը յիչեցնէ Սէմրա Էօզալի «երի-

Լրագրողը տեսակցութիւն մը ունեցած է կուսակցութեան վարիչներէն, նչանաւոր երգչուհի Նատեժաա Սարգիսեանի հետ եւ հարցուցած է թէ ի՞նչ է դաղանիքր այս կուսակցութեան արձանագրած յաջողու թեան : Մ. յնուհետեւ, կայացած է հետևւեալ հարցադրոյցը:

ՀԱՐՑՈՒՄ. - Ո՞ւրկէ մտածեցիք այսպիսի կուսակցութիւն մր հիմնել:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. - Քաղաքակիրթ երկրի մը մէջ կ'ապրինը։ Այրը եւ կինը հաւասարապես իրենց ուսերուն վրայ կր կրեն ամբողջ րեռը։ Եթե բեռը Հաւասար է, պատասխանատուութիւնն այ պետք է հաւասար րլյայ : Այս պատճառաւ, մտածեցինք որ կիները պէտը է Խորհրդարան մանեն եւ իրենց ներկայացուցիչները ունենան:

Հ. - Երբ ուսերու վրայ ծանրացած բեռան մասին կր խօսիք, հաւանաբար կ'ակ. նարկէք ցած եկամուտ ունեցող կիներուն։ Այդպիսի կիներ ալ կառն ձեր միջեւ:

Պ. - Հաւաբականութեան բոլոր հատւածներէն կիներ կրնան մեզի անդամակցիլ, են դոր մաապատկերներու ետեւէ չէ որ կը վագեն : Մենք իրը անդամ , ունինը ուսուցիչներ եւ ուսուցիչներու եկամուտի մակարդակը բաւական ցած է։

Հ․ - ինչո՞ւ այրերը իբր անդամ չէք ընդունիր:

Պ. - Մեր կանոնագրութեան համաձայն, միայն կրնան անդամագրուիլ այն աղջիկները, կամ կիները, որոնք 18 տարեկանը լրացուցած են ։ Այրերը կրնան միայն նիւթյական օժանդակութիւն կատա-ामेगु:

- ինչու ընտրած էք Շամիրամ ա-

Պ. - Որով հետել Շամ իրամ ը պատմական այն անձնաւորու Թիւնն է, որ փաստած է թե կիները առանց այրերու այ կրնան յաջողիլ: Մեր հպատակն է Խորհրդարանի մէց ապահովել որ աւելի ընկերային որոչումներ արուին եւ Խորհրդարանի մէջ դործող այրերուն յիչեցնել [44 տան մեջ իրենց կիները կան ։

Հ. - Ձեր յարաբերութիւնները իշնչպէս են ֆէմինիստներու հետ։

Պ. - Ո՛չ մեկ յարաբերութիւն : Ընդհակառակն մենը ֆեսինիսաները չենք սիրեր։ Ֆէմինիստ կազմակերպութիւնները կր կեղեջեն կիներու բարդոյթները։ Մենջ այդպիսի բարդոյթներ չունինը։ Մենը մեր ամուսինները կը սիրենք։

Հ. - Կ'ուզէ թ թուրքիոյ մեջ երգահան. դէսներ սարքել։

Պ. - Ես քսան երկիրներու մեջ համերդներ սարջեցի, Թուրջիոյ մէջ ալ կը սարքեմ : Եթ Հրաւիրեն, սիրով կուդամ :

Հ. - Թուրք երգիչներեն ովքեր ծանօթ ba abqh: Պ. - Իպրահիմ Թաթլըսկսը ժողովրդա-

կան լաւ երգիչ մրն է: Հ. - Ընտրութիւններու ընթացքին շատ abd hemmfefpnipemi is mpdminguf,

Պ. - Այո՛, զգայացունց չափերով: Ա. गिर्मा विर्' । मार क्यार, विर् पृहेर:

Водисившарир կր հրшишрши вышье դանադան լուսանկարներ Երեւանի «Մայր Հայաստան» յուչարձանեն, Երեւանի Արւեստներու Շուկայէն, կամ բացօթեայ այլ չուկաներէ:

ՎրիՊԱԿ

Մեր երէկուան թիւին Ա. էջին «Մամույ»ի բաժնին մէջ խնդրոյ առարկայ «Terres Lointaines» Бырбы 4ршишрш. կիչին հեռամայնի Թիւր պէտք է ըլլար՝ (1) 42. 81. 49. 94

> unnedurnhebut APAGANUA. OPAUSAU 1-FT TVA-7 18,60%-L7 4C FURGRUVUS 20,60%-h

«3 U. A. U. 2 » h

nopughly wantri undpughlin

Twhmqn. 600 (723,60) Lngbhulighum (603,00)500 Շնորհակալիք (603,00)Հարսնիք-Նշանտուք (603.00)500 Ծնունդ 500 (603,00)

ինչպես կը տեսնուի, առ այժմ ան. փոփոխ կը պահենք ազդերու սակաthing:

Բոլոր ազդերու սակերուն վրայ, հարկ է աւելցնել 20,60% ԹԷ.ՎԷ.Ա. (மாக்'ய. முயமுயடிக்டு மீடிடிடு புமடிக்

Մ.յս գիները կը վերարերին մեկ ան. գամ հրատարակելի ազդերու, մին. չեւ մեկ քառորդ սիւնակ (25 տող) մակարդներու պարադային եւ 1/8րդ (12-13 տող) մնացեային ։

Unbempuluh be ust dubacyandab. por Sudup, Theby Phophie Lupsulfibuils:

1/204010 bull 11.pl **Բ**ԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Արձակուրդի մեկնող մեր բաժա. նորդներեն կը խնդրուի - նախընտրա. րար - հասցէր առժամեայ փոփոխու թիւնը կատարել իրենց թաղին թղթա տարի գրասենեակի միջոցաւ, չծան. րարեռնելու համար «Ցառաք»ի վար. չութեան եւ առաքման ընկերութեան աշխատանքը:

Անկարելիութեան պարագային կա. րելի է անշուշտ, դիմել գրաւոր, թեր. թիս վարչութեան, մեկնումի թուա. կանեն 5 - 6 օր առաջ, տալով երկու հասցէները (ընթացիկ եւ նոր) եւ կցել 40 Ֆր.ի դրոշմաթուղթ Ֆրանսայի համար ։ Ամրան շրջանին թղթատարա կան յաւելեալ անկանոնութիւնները պատճառ են, որ արտասահման մեկ. նողներու հասցէի փոփոխութիւն չկա. տարուի:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻՒ, ՀԱՍՑԻԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՐ ԱՌԿԱԽ ՀԱՇԻՒ ՈՒՆԵՑՈՂ ԲԱԺԱ. *የበቦትየቴዮበ*ትን:

> Շնորհակալու Թեամը՝ LUPSULP SALANDAND

Carzou

ŒUVRES SCENIOUES. PEINTURES DESSINS ET LITHOGRAPHIES

> Du 1er Juillet au 1er Octobre

Ancien Evêché, rue Tourny SARLAT

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 PARIS SIRET: 51027317 A R. C. Paris Commission paritaire: N° 55935

1°214 1 ԻՐԴԻ • ՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ (3 U M U.Q) UUSETUCUL ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՕՐԵՐ ԵՒ ԺԱՄԵՐ

100 Sr.

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

ՆԱՀԱՆՋԸ«ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ PU8 SUUULC ԿՐԱԿԸ ԿՈՂՔԻՍ UPPS UPSP

75 80 150 \$1.

80 30

75 80

ՀՐԱՆՑ ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

80 91.

ԽԱՉԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

ሀቀኮኮቡዳኮ ሆኒያ

75 8"

«BUN-U.2 -(ounfufun 50-unthun hurufudnjkli)

120 %

Դիմել «ՑԱՌԱՋ»ի:

Թղատարի ծախը՝ 25 Ֆր., հատոր պլուխ։

NHPPU.P ցրելիՍ 28 VENDREDI 28 JUILLET 1995

IE NUMERO : 5,00 F

CHURC LIPORTPINA

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

HARATCH

83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 289 868 F

- FAX: 48. 00. 06. 70 -C.C.P. PARIS 15069-82 E

ዶԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա ։ Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ ։ 510 Ֆ. kpaniamailma : Sup. 1.300 D. (will-hopbur mamfald) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատր , 5,00 Ֆ.

69^a ANNEE - N° 18.644

ornhut 4FA4PLC

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌԸ 46 ՓՈՐԱՐՈՐՈՑ, 7 ՄԵՌԵԱԼ, 84 ՎԻՐԱԻՈՐ ԵՒ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՉԷ

ՅՈՒԼԻՍ 26-ԻՆ PUSUUPPP uzuautater

Նման պարազաներու միչտ Հոգերանական տաղնապ մր (փսիքոզ) կը ստեղծուի հողովուրդին մom եւ կառավարութերւնն այ ապահովութիւն ներչնչելու համար ացառիկ ցուցական միջոցներ ձեռք կ'առկ։ Կայարանները, վաճառատուները, անրային վայրերը խիստ Հոկողութեան տակ են ։ Նոյն այս մ Թնոլորտին մ էջ , չեն պակսիր նաեւ անպատասիսանատու «կատակասէր»ները որոնք կը հեռաձայնեն և ու հոն յայտնելու համար Թէ ռումը այ։ Այս պատճառ կ'ըլլայ որ վայրերը արպուին եւ խունապ ստեղծուի ։ Այս ենարիոն գործադրուեցաւ Յուլիս 26, արիզի Շան - գ'ելիգեի Վիրժին Մեկասիր վաճառատունը, կառ տիւ Նոռ, մեթի Շաթըլե - լե - Հալ կայարանը, Սեն by, souly Lough nep suply bome ա հոգի դուրս հանել **Ժանդարան**էն։ ապատկերը պարզուած էր անցեալին ամեն անգամ երբ անրափորձեր կը முக்காழ் : 4ம வாடிரை நிறையில் விட வட விடிக்கி: ակ ոչ մեկ բան կայ, ինչ կը վերաերի արարջին հեղինակներուն, եթե այնիսկ աւելի հասանական նկատուի խանական ճիւղը։ Քննիչները չատ ուանունիւր քեր ատև ետրաև ժարուսմ ատարեկիչներու պարագային, ինչպէս՝ արլոս (1994, 0 գոստոս 15-*Է*ն), որու արմակման համար կրնայ ճնչում թանեցուիլ այս ձեւով : Կ'րսուի թե Գարլու կորսնցուցած է Միջին - Արեւելջի իր պատապաններուն նեցուկը: U.ju maffer վարհրասիոն» լրատուական ձեւով կը իչ որ բանան են նաեւ Ժորժ Իպրահիմ հպտալլան, լիբանանեան յեղափոխական կնեալ ձիւղի պատասխանատուն եւ Վարուժան կարպիձեան, ԱՍԱԼԱ-յէն։

իր իոն պատճառով առաւելաբար ալերիական գ. - ի-Ա .- - ի ան բակն է որ նկատի առնուի, յիչելով նաեւ Էո - Ֆրանսի Պանաւին գրաւումը (1994, Դեկտեմբեր) ։ քանաբուրը պոսնիական (պունիացի թե արավ) կարելիութիւնն ալ, բայց, չատ աւանական չի նկատուիր։ Հինգչարթի առաւստ (Ցուլիս 27) դեռ ոչ ու տեր եղած

Bucha 26-ի իրիկունն իսկ դոհերու հաչակչիոր ծանրացած էր։ Վիրաւորներէն հոգի մեռած էին, 7-ի թարձրացնելով Մեռեալներու թիւը, կային 84 վիրաւորար որոնց մեն, 11-ն հայա գարն վեջարի իչն: Հրաշտով բազմանիւ ազատածներ ար հողեկան ծանր տաղնապներ կ'ապրին: ան մր անձնասպան եղած է 8 ուլիս 26-ի առաւսար ինւթրինւթը նետելով ՍԷն - Միգր քաղանարն շառուսմ քասախուղենը

பித்து வுமையர்காழ் ஆர்ட் பாள்கு வாள்கு արդարացնե ըսլուր ահաներբեն՝ սևուրճ

4U3UUSUTh ՆՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ርՆጉՀԱՆՐԱՊԷՍ՝ ՀԻՆ ԴԷՄՔԵՐՈՎ

Հայաստանի Հանրապետութեան նախադահր Սահմանադրութեան 55-րդ յ*օղու*ածի 4-րդ կետով, որոշած է կառավարու-

հրամանագրով. ...

ՍԵՐԺԻԿ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՎԱՀԷ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ԱՇՈՏ ՍԱՖԱՐԵԱՆ UPU PUPLABBUY ՎԱՀԱՆ ՄԵԼ ՔՈՆԵԱՆ

ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՍՈՒՐԷՆ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ ԱՇՈՏ ՈՍԿԱՆԵԱՆ ԱՆԳՐԱՆԻԿ ԱՆԳՐԷԱՍԵԱՆ ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ ՊՈՂՊԱՏԵԱՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ՂԱԶԱՐԵԱՆ ՑԱԿՈԲ ՄՈՎՍԷՍ (ՑԱԿՈԲԵԱՆ)

ՎԱՆՕ ՍԻՐԱԴԵՂԵԱՆ ՎԱԶԳԷՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆ **ՌԱՖԱՑԷԼ ԲԱԳՈՑԵԱՆ**

ՀՐԱՉ ԹԱՄՐԱԶԵԱՆ **ՀԵՆՐԻԿ ՔՈՉԻՆԵԱՆ**

ՖԵԼԻՔՍ ՓԻՐՈՒՄԵԱՆ ԼԵՒՈՆ ԲԱՐԽՈՒԴԱՐԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆ ԲԱԴԱԼԵԱՆ

ԵԴՈՒԱՐԴ ԱՂԱՋԱՆՈՎ

ՊԱՒԷԼ ՍԱՖԱՐԵԱՆ ՌՈՒԲԻԿ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

ԱՐՍԷՆ ՔԱՄԱԼԵԱՆ

ԳԱԳԻԿ ՇԱՀԲԱԶԵԱՆ

ՍԵՐԳԷՑ ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ

Ազգային Անվտանգութեան Նախարար Արդարադատութեան Նախարար Արդիւնաբերութեան Նախարար Առողջապահութեան Նախարար Առեւտրի, Սպասարկումների եւ Զրօսա. շրջիկութեան Նախարար Արտաքին Գործերի Նախարար Բնապահութեան եւ Ընդերքի Նախարար Գիւղատնտեսութեան և Պարէնի Նախարար Էկոնոմիկայի Նախարար Էներգետիկայի Նախարար կապի Նախարար կրթութեան եւ Գիտութեան Նախարար Մշակոյթի, Երիտասարդութեան Հարցերի եւ Սպորտի Նախարար Ներքին Գործերի Նախարար Պաշտպանութեան Նախարար Սոցիալական Ապահովութեան, Զրաղուա. ծութեան, բնակչութեան Տեղաշարժի եւ Փախստականների Հարցերի Նախարար

Տեղեկատուութեան Նախարար

Քաղաքաշինութեան Նախարար

Վիճակագրութեան, Պետական Ռեգիստրի եւ Վերլուծութեան Վարչութեան Պետ .

Հարկային Տեսչութեան Պետ _ Նախարար Տարածքային կառավարման գծով Նախա

Ազգային ժողովի հետ կապերի գծով Նա. խարար

ՀԱՊ-ի, Եւրոպայի Միութեան եւ Միջագգային Տնտեսական կազմակերպութիւննե. րի հետ կապերի գծով Նախարար

կառավարութեան Քարտուղար Նախա.

թեան հետեւեալ անդամները նչանակել

Տրանսպորտի եւ Հաղորդակցութեան Նա.

ֆինանսների Նախարար

Արտակարգ իրավիճակների Վարչութեան Պետ - Նախարար

Նախարար

Թիրախ կ'առնեն հարցերուն հետ ոչ մէկ բան ունեցող անձեր եւ փասան են միայն վատութեան ։

- Ներքին նախարարութիւնը մէկ միլիոն ֆրանքի պարգեւ մր կր չնորհե տեւէ մէկուն որ տեղեկութիւններ կարենայ հազորդել ոճրագործներուն մասին։

FULL UE SUCUL

ԼԻԲԱՆԱՆԻ վարչապետը՝ Ռ. Հարիրի Փարիզ հասաւ Յուլիս 27-ին եւ այս առ-[ժիւ մամուլը լայն տեղ կուտայ այս մեծահարուստին, որ 1992 Հոկտեմբերէն ի վեր պէտք է ապահովէ Լիբանանի վերականգնումը։ Վարչապետը, պաչաձնական այս երկօրեայ այցելութեան առթեւ, պիտի ջանայ ամրապնդե, Ֆրանսայի տրևտեսական օժանդակութիւնը երկրին վերաչինութեան Համար (թէջնիջ եւ նիւթա. կան գետնի վրայ) ։ Ֆրանտա միայն 4-րդ գիրքի վրայ կուզայ որպես հայլժայլժիչ (Իտալիայէն, Գերմանիայէն եւ Միացեալ - Նահանգներէն հաջ) ։

ՍԵՐՊԵՐԸ Ձեփայէն ետք Պիհանը կը

չրջապատեն, այլ խօսքով իրենց ճնչումները չեն Թուլցներ։ ՄԱԿ-ի քարտուղարը լիազօրութիւն աուաւ ՄԱԿ-ի ուժերու հրամանատարին օղանաւային յարձակումներու գիմելու համար:

ԷՄՆԸՍԹԻ ԻՆԹԷՐՆԷՇԸՆԸԼ յուսախար է Թուրքիոյ սահմանադրական 12 փոփոխութեւններեն, որոնք, ըստ երեն, Հարցին հիման չեն վերաթերիր, ազգային մարդկային իրաւանց յարգանջին։ Ըստ կազմակերպութեան պատժական օրինագիրքի բարեփոխում մր կարծիքի ազատունեան Համար, անհրաժելա է։

ՄԻԱՑԵԱԼ - ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Ծերակոյտը լայն մեծամասնութեամբ բուէարկեց Պոսնիոյ ղէնքերու ամպարկոյին վերնալը, դէմ երթալով նախաղահ Գլինթերնի աեսակետին, որ որոշած է վեխոյի իր իրաւունքը գործածել։

ԳՈՐՍԻՔԱՅԻ մէջ (Այաչիս եւ Պասթիա) 3 ազգայնականներ սպաննուած են Յու-1hu 26-hu:

ՐՈՒԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԹՈՄԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐՈՒ Pruguzugur ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Մարդ ինքզինքը դրախարն մեջ կրնայ կարծել գիւրութեամբ երբ գտնուի մութ կապոյա ծովակին բուստի կղզեակներուն புமார். புயாழ் வாடித் வீற யாயழ் வீராடயத் யտաղաստանաւեր զիրար կը խաչաձեւեն ծուլօրեն ու Հնուկնկոյգի ծառեր իրենց շուքը կը տարածեն Թէնիսի դաչտերու 4 []:

Սաղաղական ովկէանոսին մէջ Թաղւած դրախտանման այս վայրը ֆրանսական հիւլէական փորձերու Թատերաբեմ Միւրիւրօայի կզգեխում բն է ։ Ֆրանսական Փոլիներիոյ աշխարհեն անջատուած այդ Հողերուն վրայ տեղի պիտի ունենան ա-**Թոմական ռումբերու ութ պայթումները** որոնք որոչուած են Ֆրանսայի նոր նախադահին կողմե :

Ան ամ էն առիթով կը կրկնե ու կը ջանայ Համոզել որ փորձերը որեւէ վնասակար հետեւանք պիտի չունենան. հոն այցելող կարգ մը նախարարներ մինչեւ իսկ լոգցած են ծովակին մեջ: 1992-ին, Ա. . մական ուժանիւներ ֆրանսական ոստիկանապետութիւնը կը յայտներ թե չողագործոն նիւթերու քանակութիւնը աւելի նուազ էր ջան հեռատեսիլի դործիջէ մր արձակուածը:

Համպուրկի «Տի Վոխէ» չաբաթաթեր*թեն մէջ* (100 Հազար տպաքանակով) լոյս աեսած յօղուած մը հիմնովին կը հերջէ ֆրանսական լասատեսութիւնը։

80-ական Թուականներու սկիգրը տրըւած տեղեկագիր մը յայտնած էր թէ փո**գանիքի դն չբաբւարճա**վ քանբւան ճարակութեամբ հիւլկական թավաններ ծով **Թափած էին կղզեխումբին մէկ մ** թերանոցեն. այդ թափօններուն մեջ բազմա-**Երև քիլօկրամներով կար փլիւթեոնիում** :

Ֆրանսացի զինուորականները միչտ հակառակած են անկախ հետազոտողներու հոն պրպաում կատարելուն : 1983-ին մի-யழ் யாமல்படிடும் யாமடயு է மாபிழி մը, այն պայմանով որ առնուելիք նմոյչներուն տեղը որոչեն գինուորականները։ Արդիւնքը այն էր որ չողավարակման ոչ մէկ վտանգ կար- այս արդիւնքին դէմ ճարի դն ատևի բաճ հոմսնագ բև չաւապետ Գուսթե երբ ծովակին ջուրէն առած ի՛ր հանոյչները բննել աուած էր։ 1990-ին, Ռենպo Ուորիրը Բ.ի կատարած _Քննութիւններն ալ չողագործոն տարր սկսիում յայանարերած էին ծովակէն առնուած ջուրի նմոյչներուն մեջ։ Նոյն ատեն կղղիին բնակիչներուն մօտ հիւանդու-Թիւններ յայտնուած էին որոնց պատճաոր չողավարակ նիւթեր էին։ Այդ բնակիչները Հակառակ գրուած արդելջներու, կերած էին ծովակին ձուկերէն։ Բանուոր դն հայարագ էն եք ին բնբե նրիբնրբնուր նախ մադերը Թափիլ սկսած էին, ապա քաղցկերի հետեւանքով մահացած էին:

Փոլինեզիոյ եկեղեցական, կուսակցական եւ արգնիութենական ներկայացուցիչները ի վուր պահանջած են որ Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութեան Հովանաւորութեամ բ չողագործ մու թիւն չափող հիմնարկ մր ստեղ-Such: buy Thephenoush all dund **Թահիթիրի բանուորներուն առողջական** աեղեկագիրները մինչեւ այսօր խիսա գաղանի կր պահուին։ Բժշկական մարմրին եսևսն արմադրբենը ան միրուսնարար-

Անցեալ տարի բնապահութեան մասին դասախոսութեան մր ընթացքին Փոլիներ-

(2mb.b 4. 75)

ፀበት ፖ চ ቦ,

ያ ጣ ሀ ኮ በ ቦ በ ኮ Թ ኮ ኮ Ն Ն Ե ቦ,

4 4 7 7 7 4 4 5 6 7

usurnr

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՐ ՀԱՒԱՏՔԻ ԾՆՆԴԱՎԱՑՐԻՑ

ԿԱՐՊԻՍ ՋՐԲԱՇԵԱ

Վերջերս, Խաչիկ Թեօլեօլեան խիստ չահեկան փորձագրութիւն մր ստորագըրած էր ազգային մտածումի սեռերու չուրջ («Ցառաջ», Ցունիս 8 - 9) ։ Իր գըրութեան աւարտին, ան կը չեչտեր հետեւ-Fm/E . -

«Որնգանիր, շաա սիսանրբև ժանգագ բրե որովհետեւ մեր մտածումի սեռերը չեն եղած Հաւասարակչիռ։ Մեկ կողմեն՝ բոցաչունչ վէպ, երդ, քերթուած, միւս կողմէն՝ Հեղութեան բարող, ապա՝ Միրթարեան պատմագրութիւն՝ որ Հերոսական Էպոսեն շատ բան փոխ առած է, չէին կրնար հիմնաւորել չրջահայեաց ազգային մաածումի մր դաստիարակութերւնը: կային եւ կան աւելի լուրջ պատրաստութիւն ստացած Հայ պատմադիրներ՝ Ադոնցեն մինչեւ Ռիչըրտ Յովհաննեսեան եւ Ժիրայր Լիպարիտեան, ապա նաեւ படிழ்த் கீட்டி யுயார்யமாளமாக யுயாகிபட թեան մասնագետ մր՝ Լեւոն Stp . Պետթոսեան ։ Այսօրուան բախումներն ու պիրկ վիճակը, Հայաստանի մեջ, մասամբ պատմադրական մտածումի սեռերու բախումներ են, ինչպես նաեւ՝ աւելի կոպիտ հատուածական չահերու մեկնարանութիւններու արդիւնը: Այդ մասին՝ ապադային» (ընդդծումը մերն է. վ. Մ.):

Ջերաքորեն յուսալով որ յօդուածագիրը չի մոոնար իր խոստումը, պիտի ուղէինը կարդ մր խուհեր թանաձեւել հերթական կորերն մասին, որ Մարտ ամիսկն ի վեր կր բորբութի Երեւանեն մինչեւ Սփիւոջ (հիմա մեր բոլո՛ր կռուախնձորները Հայաստանի մէջ կը տնկուին, կը ծլին ու կը ծաղկին), եւ որ կապ ունի այսպես ասած «րլեհանական» խնդրին հետ ։

Հարցին վերաքաղը պիտի չընենք հոս. «Ցառաջ»ի մէջ Արդիի Թոթոյեան Հիմնական տուեալները Հաւաքած է ատենին եւ յատկապես՝ կարեւոր Հարցավրոյց մր ունեցած է անարգանքի սիւնին դամուած, Հայաստանի Կրթական նախարարի պաչաօնակատար Ա. Բլեեանի հետ , արմ է առրուավը կանգլի է սնու հինճ ջշերք՝ ճարի որ மீழ்ம்தக்ட திறிய மீக்ற புயற்றுயது யுள்ளதுասւճն (բւ հոտծ գտեսասւճրբևն) սևբւբ լուրջ կչիռ չեն Թուիր ներկայացնել, ինչ որ չատ բնական է։ Հայկական աշխարհի մեջ միայն կարելի է կանոնաւոր «վեն» ունենալ խնդրի մր մասին, թեան շուրջ բոլորը համաձայն րլյան, րայց այն հարցերը որոնք իրօք վիճար-կելի են, միայն հիստերիայի եւ դատարկարանութեան լայն դաչտ կը բանան։

Պիտի Թելադրեինը, տակայն, մեծ ուչագրութեամ և կարդալ Բլէեանի ու փոխ նախարար Արծրուն Սահակեանի ստորագրած յօղուածը, որ նոյնպես արտատրպւած է «Ցառաջ»ի մէջ, քանի որ ամբողջ խնորին միջուկը Հոն ամվումուած է:

կ'արժե սակայն յիջեցնել, որ Բլեեան -Սահակեան նոր բան մր չեն ըսեր, առրուանը, ունեւսեաչան են եք հաա դատծո'ղ խաւի մը համար ։ Կը կրկնեն , հաւանաբար առանց գիտնալու, 1984-ին ամերիկանայ քաղաքաղկա ձիվան Թապիպեանի յայտնած միտքը, դոր Մարկ. Նչան-**க்கம், கையுகிக்கு ககை கெயிக்கி குகிக்க** Whind at «Bunul - Upup be Upachum» մեջ հրատարակելով, կոչեց «Ս.դետին գործիականացումը»: Թապիպեան պարզապես ըսած էր, Թէ մեր ամբողջ դաղափարախոսութերւնը հիմնուած է Ցեղաս-யுயப்பட்டுக்கும் தயத்தையிற்ற முறு முற պես չափանիչ՝ անհատի մի հայկականու-**Թիւնը փաստելու** համար:

Ժամանակին, սակայն, մենք չլսեցինք մեր «ոստիկաններ»ու հեղինակաւոր խօսբը. Հաւանաբար «Չօրեան» Հիմնարկի այդ գիտագրոյցին անդրերեն բնագիրը իրենց ձեռջը չանցաւ կամ հայերէն գրաիաչ աղոտներներ իտեմանու ոտքսես։ Թիւնը չունին: Եւ կամ, վերջին հայուով, ըսողը մտաւորական մրն էր, եւ գիտենք որ իսկական մաաւորականին խօսբը չատ յարդուած է մեր մէջ ... չլսուելու wumfi-

Բլենանի ու Սահակեանի յօդուածին

միար բանին տարբեր չէ. մինչեւ հիմա Ցեղասպանութիւն Հոլովեցինը մեր երաիսաներուն, հիմա պետականութիւն ունինը, սկսինը մտածել սեփական պետութիւն ունեցող մանուկի մր դաստիարակութեան մասին: ,

Հարցը Հաւասարապես կը վերարերի Հայրենի ու սփիւռքահայ դպրոցներուն։ Մեր պարագային, մինչեւ հիմա երազային (ոմանց Համար՝ Թերագնահատուած, ուրիչներու Համար՝ դերագնաՀատուած) Հայաստանի մր հետ էր մեր դործը, հիդա, շօհափբեկ աբասւնգիւը դև ուրիրճ մեր իրականութեան մէջ, անկախ՝ անոր պատկանելու կամ չպատկանելու հարցէն ։ ինչպէ°ս պէտը է դաստիարակենը մեր ներկայ սերունդը:

Մ.հա թե ինչո°ւ յօդուածին վերջաւորութեան որոշ առաջարկներ կան, որոնք պարղապես կը յանդին մեկ բանի. - Երախաներուն սորվեցուցե՛ք որ Ցեղասպանութիւն մր տեղի ունեցած է, բայց մի պոուսը տեւարար, որովհետեւ ի վերջոյ խուլ պիտի դառնան եւ պիտի մերժեն Հարկաղրանքը։ Ցած ձայնով խոսեցեք եւ իրենց լսարանները պիտի բացուին, պիտի ւ ոժուրարդը կելուհորդնեն ։

Այսինքն, եթե տասը անդամ իրենց նըկարագրեր Դանիէլ Վարուժանի քստմնելի սպանութիւնը, յաջորդին այլեւս պիտի չլսեն ձեզ։ Բայց եթե տասը անդամ իրենց ներկայացներ «Հացին երգը», յիչեցընելով իրենց որ այդ բանաստեղծը 31 տարեկանին եղեռնի դու եղաւ, վստան եղէը որ ատիկա տասը անգամ իրենց յիչողունեան մէջ պիտի մեկսուի:

Մ.յսին ըն, յիչել որ Պարոյր Սեւակ «Անլոելի գանգակատուն»ը գրեց Կոմիտասի եւ ոչ թե Մեծ Եղեռնի մասին։ Եթե ըացատրուի ու տրուի կոմիտասեան երգը, այդպես երախան կրնայ ըմբոնել ինչո°ւ Սեւակ գրեց իր վիպերդը, ինչո°ւ այդ հոդեւորականին մտաւոր սպանութիւնը այնթան ծանր Հարուած մը եղաւ մեր մշա. կոյթին համար։

Itaup opfinitheting deutւած Համակարդ մր վերածուի մեր ազգային յիչողութերւնը ջնջելու գործերե մր: Եթե դրական արժեքներու կողջին (բանաստեղծութիւնը, երաժչտութիւնը...) րագ ու անկաչկանո ս տածողուխեամ բ դաստիարակութիւն մր կիրարկուի, կրրնանք յոյս ունենալ, որ խ. Թեօլեօլեանի դապրարհարգ «ամժաշիչը հեչաչաւբրան մաածում»ը իրագործելի կը դառնայ։

Ով որ որոչ չափով աքարձուած է դարոցական առօրեայի մէջ, գիտէ որ աշխարհի մեջ ամրողջ սերունդ մը - հայկականի մասին չէ խոսքը - այսօր կը մեծնայ առանց անցեալի ու ապագայի մասին յաաուկ Հետաքրքրութիւն ունենալու։ Եւ կր մերժէ գործ ունենալ անոնց հետ, որոնք հին յանկերգներ կուդան երդելու։ Բայց եթ գին յանկերդները կր հրամցուին նոր եղանակներով, փաստուած իրողուներւն է որ մերժողական կեցուածքը կը սկսի

Անձնական վործով կրնանք վկայել, որ հո՛ն է Սփիւռքի դպրոցի ձախողութեան հիմնական պատճառներեն մեկը: Եւ կ'են-Թադրենը, որ Աչոտ Բլեեան, նոյն տեսակի խնդիրներ դիմադրաւելով Հայաստան, կը փորձէ առաջըր առնել ձախողու.

Ձուտ մանկավարժական հարց մը, զոր Հարկ է լրջօրէն ըննել գուտ մանկավարժական մեկնակէտերով . .

ինչպե°ս պետք է ըրբլ, սև դրև մոնսցականները վաղը առողջ հաւաքականութեան մր առողջ անդամները դառնան ։

կարելի միակ պատասիանը. - Բանա-Luna Hamis Sun prof:

Իսկ մեր մէջ բանականութիւնը բարձր மும்படியாள்ள மார்த்த மீர் து, முபுயாத்ப տեղի չէին ունենար հիւանդագին վիճարանու թիւններ:

LUPPUL UUSPFAUEUL

Պուէնոս - Այրէս

Կաթողիկոսական ընտրութեան բերումով, U. Էջմիածին մեզ կլանեց: Այսու-Հանդերձ կարելի չէ դալ Երեւան եւ անաբորք դրև աննի դաճի ու ժեր աաջանն, Մեսրոպ Մաչտոց Մատենաղարանը : Դեռ մուտք չդործած, մեզ դիմաւորում է, պատահմամր, Շաւարչը, այդ տաճարի անժոռանալի վանականը։ Կուտակուած տարիների ու այլ սիբիրեան դառնութիւնների բեռան տակ, նա մի քիչ «կորուել» է (ծոուել), մազերն էլ սպիտակել են մօրութի հետ, նման մի նահապետի։ Բայց Շաւարչի հոգին մնում է անադարա, կրրքոտ ու փոխորկայից: Երբ նա պատմում ու մեկնաբանում է Հնաւուրց մի ձեռագրի մասին, կախարդուած վիճակում ես: Թուրքն էլ իսկ ցանկանում է հայերէն սովորել...

Որքան էլ բազմիցս այցելես Մատենադարան, դուրս ես դալիս էլի անօթի...

Այս փառանեց, առասպելական տաճա. րր, վկայում է մեր նախնիքների Թողած ախտանային ազնիշ Հարստութիւնը, որի ծանրութերւնը քեզ մի տեսակ հզմում է ու ջեղ դգում ես աւելի ակար քան Հր-யுயரமா:

Քանի որ եղանակը Հաճելի է, մի քանի ծանօ ներով որոշում ենք քայելով վայե. լել Մեսրոպ Մաչտոցի լայն պողոտան՝ Երեւանի ամէնից փառահեղ պողոտան:

Բազմաթիւ անգամներ անցել եմ այս պողոտայով, բայց այս անգամ, կարող க்கீ மாயளாரியம்க்_| வு மீர் வுறை தெடியம்բով եւ ապրումով եմ քայլում այս պողոտայի մայթի վրայով, ու բարեկամիս թե. th bupplud maury pa,

. Մի քանի տարի առաջ ո°րի մաքից անցնում էր որ Լենին պապին իր տեղը պիաի զիջեր Ս. Մեսրոպ Մաչաոցին։ Այս աշխարգում ոչինչ վերջնական է :

- Այո՛, չիտակ ես, ընդունեց բարեկամըս, բայց նաեւ մի' մոռանայ որ մեր մր. չակոյթի գանձերի պահպանման այս պանծալի ամրոցը, կառուցուեց լենինեան սիստեմ ի շրջանին ։ Ափսոս որ Լենին , այլ թաղաքական պատճառներով չհասաւ մինչեւ Վան - Վասպուրական : Կարծրած վիճակում, նա հայալունց մի նահանդ պիտի լիներ, կառչած Հայաստանին, Եռագոյն գրօշի Հովանուն տակ։

Ուրեմն Լենինի «փոոսփեքը» դառնա. լով Մաչաոցի պողոտան, բնականաբար ուրախացրեց 7 միլիոն Հայեր։ Կայ սակայն անհասկանալի մի երեւոյթ՝ ինչո°ւ անուանել աշխարհական Մաչտոց եւ ոչ Ս. Մեսրոպ Մաչտոց։ Սովետների ժամա. նակ սուրբ չկար: Իսկ հիմա ինչո°ւ չի կատարւում այդ «ռէապիլիթացիա»ն:

Բաւականի բայլելուց յետոյ, կանդ ենք առնում սրձարանի մի պատչդամի առ-Phr: Zunghe humb, bup, dby dombyme dh կին, փոքր երեխայ գրկում, ողորմու. Թիւն խաղթեց: Ամէն մէկս տուինը մի ஓய்பிர் மாபுயர எட கோயரயட, பீக்கு வரகியிக்լով: Այս Թշուառութիւնը մի ժամանակ մեզ պարտադրեց լոութիւն...

- Իչթե առաջ ասանկ բան չէիր տեսներ, տիսուր չեչառվ հաստատեց մեզանից

- ինչու, քուկին Փարիզիդ մեջ մուրացկաններ չկա՞ն, Հարցրեց ուրիչը։

- Եղբայր, ես կր խորհիմ որ հոս չատցած են ամէն տեսակի մուրացկաններ, չարունակեց գալիֆորնիահայ մի հայրե. նակից։ Շիտակ ըսեմ, արդէն երբ Հա. սանը Զուարթնոց խուփորթ, ժամ մր ըսպասելէ ետք, երիտասարդ մր մօտեցաւ եւ ականջիս ի°նչ փունսայ լու է՝ «Հայրե. նակից, են ուղում ես քեղ իսկոյն դուրս հանեմ, դու էլ ինձ 10 տոլար կը տաս»:

- Է՛Հ, յետո°յ, հարցրեց մի Մարսէյլագայ, տուի°ր թե չտուիր, չիտակ ըսկ: . 25 հանըն, բան մբն ալ չտուի, ին-¿மீட யுழ்யழ் மயம் ஓழ் :

. Ադրեր ջան մի նեղացի, ընդմիջեց մեր կողջի սեղանի մի տեղացի, եթե դու էլ մեզ հման մնայիր ցուրտի եւ մութի մէջ, երեք աոլար ամսականով, դու էլ էդ ջա-ՀԷլի նման «ժուլիկու (ժեան» կը դիմ էիր եւ մի դուցէ 10-ի փոխարէն 20 տոլար ուղե- տուքք. Հայկ Գալձեան, ինչպես կանւ

լով : Ցաւդ տանեն աղբեր ջան , մի նեղա. ցիր, մեզ էլ Հասկացիր։

- U.jn', mjn', jhzbyh, hud dom mi bկաւ այդ դաւալլըն, բացադանչեց մեր Vuput stylite: Thunker firent prozher blum այդ աղայի ճարպիկութիւնը։ Ես հինդ առլար առւի, համա մնացի խումաիս 4hm: Տղան ալ չատ դժուարութեամբ ըմ. րոնեց աուածս, երբ չուղեցի անոր հետե.

Իսկ այս «Ժուլիկութիւն»ը, աշխարհիս ամենահին արուեստը չէ°: խարիլը վումն է տօ. ինչիր իս ասում,

Unu fly hu hunglined. էս մեր քաղքումը, որ մէկը Միւսին չլլի խարի, կա՞նա Մի օր մարդ ապրի կանա վուտ վուտի առջեւ դնի ինչի°ր իս ասում...

«խանարալա»յից மீழ் போயாயல்

Երր «Ս,րմենիա»յից դուրս գաս եւ թա. փառես քաղաքի ծայրամասի փողոցնե. prif, 4 வய்யாளாட்டி பட முமாய் ஆங்குக்குக் տխրուներնը, քայքայուած վիճակը, ան. գործածելի գառած Հանրային հեռախոս. ները, փողոցների բազմաթիւ վերջերը, անմ չակ ձգած հանրային պարտէզները և шյլ... Ծանօքանում ես, որոշ չափով, Հայաստանցու կամ առօրեայ դժուարու թիւնների (երբեմն անհաւատալի) ու սիր արդ մզկաում է ի տես այդ դաժան կա. ցունեան, որին մատնուած է մեր ազգի կեսը: Այս է շրջափակումի եւ Արցախի պարտպանութեան ծանր հետեւանը։ Այս է անկախութեան փրկագինը, որինը կատմամբ պարտաւոր է մասնակից լինել ոեւէ Սփիւռքահայ։

Այս մաորումներով տարուած, միար Տանկում է «օտարերկրացի» ընդոլիմադ Հոսանքի պատկանող, ժողովրդավարա թեան «ժանտարմաները», որոնք tou confort-ով ապահովուած տներից, բայ են Թողնում Հայրենասիրութեան մա படயத் தேரிசிகங்க்ற கட «ஓய்ல்»யாயர் யாவ்ய. կում են Հայրենի կառավարութեան դե քննադատող նետեր ։

Անցեալում Հաւատում էին ու երգում «Միայն ղենքով կայ Հայոց փրկութիւն»: Այդ հաւատքով էլ կռուեցին Վանից մին. չեւ Սարդարապատ ուր պսակուեց վեր. ջի քառորդ ժամի իսկական եւ վճռական յազ Թանակը ։ Իսկ հիմա էլ Արցախի լեռ. նային սահմանների վրայ, երիտասարդ մարտիկներ «Թրֆանւը» ի ձեռին, մահի կողջին, լուռ երազում են՝ ողջ վերաղառնալ տուն ։ Ցետոյ դալիս են միա «Հայրենասէր»ները, որոնք յիչեցնում են Bruhumjh Café du Commerce-h «հայղուկները» · · ·

70 տարիներ սովետական «դեմոկրա. սի»ով սնուած, այսօր էլ ծանր անտեսական կացութեան մատնուած Հայաստանի մբիավանրբեն՝ Հոնո ատնուտը նրկած. արել արնընսուրան բառը չևահեսվ _{Հաո} ատարի կատանբալ՝ գոմովնմավանու

Իսկ որ մէկ երկրից Հարկաւոր է որ ներչնչուր Հայրենի ներկայ իչխանու [իւնը , որպեսգի հաստատուի օրինակելի մի ժողովրդավարութիւն: Ֆրանսայի՛ց: Մ. նչո'ւչու: Բայց քանի տարիներ անցան afferte uh Bhmpumlury Imbudurpa quin. վրրդավար մի իշխանուներւն։ Ու քանի ճարի արժագրբև սարարսխութն անժ գոորվորավար կարդը, Վոլթերի երկրում։ UsiSpudtzur &, mju mafte, grit stelle որ 1938ի.ն., Ֆրանսայի Հարաւում, Vernet et Argeles 4/11/11/2014 punque gibhponed, Smummmnthy camp de concentration. Life ուր մարդիկ ջնջւում , փտում ու սատկում էին ճանների նաև : Մյսինան աւելի դար շելի պայմաններում ջան նացիների հաննագարս և ջաղնանք բնուղ : Ո'ւն մագար

նաևնանոր կբարնի վիարբևն բ մուրին

բար աամարմուսն հեսո Ունգիւն «բուն

լեր եւ մեր դաղութի հանրածանգի

ֆրանքոյի ֆաշիստական սարսափից աորտուսվ Ումարանիրբև բւ դարաւարվ ականացի Գերմանացիներ, որոնք յեապայում, Վիչիի կառավարութիւնը սագայուն չրամցրե՛ց կեսթափոյի դահինարին: Այդ տիսրահոչակ ճամրարների կից դերեզմանում, թագմանիւ խաչա. արարի դերի վետ և անջարտաննուտջ է, Adios, Pedro, los fascistas voulaient te brûler vif, mais les Français t'ont fait mourir de froid en paix. Pues viva la demo-

Vernet et Argeles-h hungmunuh Sunfրարները, եզան ֆրանսական պատմու ցեան պատկանող սեւ մի էջ։ Բոլոր պեարաւթիւններ ունեն իրենց անցեալում մի սեւ էջ։ Այդ նկատմամբ Հայաստան բաառութիւն չի կարող լինել, ոչ էլ Սփիւոար վիճակի է այդ դիպուածական (évenmel) սեւ էջից գայն գերծ պահել։ Վայ այն օրին, ելժէ Սփիւուբից կախեալ լինի

այաստանի Տակատագիրը...

Հիմա էլ խոցելի կէտեր ունի Ֆրանայի ժողովրդավար իշխանութիւնը, ինչպես որ վկայում է Ֆիկառօ Թերթի խըմրարիրը Միչել Շիֆը, Մայիսի 20-ի հայարում. «...այս երկիրը ժողովրդավար երկիրներից մին է ուր երեսփոխանները ե ծերակուտականները նուագագոյն կրան ունեն»: Եթե 1789-ի «խելադարուքիւն»ից 200 տարի յետոյ, ֆրանսական աղովրդավարու ժիւնը կաղ վիճակում է, у вышу пр грушфициевия пе Ирдиով խեղղուած նորաբոյս Հայաստանում արբ կատարեալ ժողովրդավարութերւն։ ի վերջոլ այս ժողովրդավարութիւն աած այն վարդն է որ պահանջում է բերբի ող, կլիմայական պատշան պայմաններ և ժամանա՛կ։ Ո՛չ բոլոր երկիրներն են իրար նման ոչ էլ իրենց ժողովրդավարուիրալ Դրանից գատ չմոռանանք որ անխուսափելի են այդ վարդի փուչերը... Բայց անչուչա կարեւորը վարդն է, որի արիջին հաւատում ենք, համբերու-

«Ապա Սփի° ւռջը, -րորբոքուած Հարց վախ տան ոմանը, ի՞նչ է, մենը ուրեմն խան կովե°ր ենք»: Ո՛չ, քա′ւ լիցի: արզապէս, դերերը պիտի բաժանել եւ ը Եէ մէկը միւսին Հակադրել: Այսին ըն արտի մասամը ընդունել հայրենի պատեր վրայ մաջառող Հայաստանցու գաափարը՝ «Արիւնը մեզանից, իսկ ջրըախար էլ ձեզանից...»: Ով որ համա-ம் மு மு மி மர் மிற மிற்கு மிற மும் արկուի, ոչ էլ մեր Եկեղեցւոյ մուտքը իան պիտի արդելուի ։ Շատ Հաւանարար ա պիտի մատնուի լուսանցքի վրայ ապ-டி சய்வுக்கிவி ஆயுர்...

Ma Ju : U. june and են այնիւ այդ վարդի

կակումը եւ զարգացումը, նախ հայաս-

անցի պարտիզպանների գործն է...

իչ տեսակի մեղջեր եւ բացասական ար ունենայ ներկայ կառավարութիւանժիստելի է որ նա անկախ Հայասօրինաւոր իչխանութերւնն է:

ատի, ինչպես երեկ սովետական որերի չրջանին (որոնք Հաստատուեցին ալ պայմանների ստիպումով), այնայլ այսօր, կրքուսօրեն մնում եմ կապած Հայաստան երկրին, ու պիտի մնամ իր նրան պարտական ։ Վասնգի ինչպէս want է իրապալա Անգլիացին՝ «Wrong night. It's my country» ։ Վասնորի «Ս.անց Հայաստանի գոյութեան, Սփիւռ-மு மிய நிரை சிர்டி த (1):

Դարերի խորջից մեզ Հասած Աւետարեր Հայաստան, եղել է եւ պիտի մնայ անը հաւատրի միա՛կ ծննդավայրը» (2):

4. 2.

^{փարիզ}, Ցունիս 1995

(Ծար. 4 եւ վերջ)

(1) հրջանկայիշատակ Վազգէն Ա. կա. թողիկոսի քարոզներից մէկում։ (Հ) Նորընտիր Հայրապետ՝ Գարեգին Ար Ապրիլ 5-ի քարոզից:

ЫГА. «ՑԱՌԱՋ»Ի. --⁸անուն «արտայայտութեան ազատու իրան» եւ երբեւս չափավանցեան այնախոհութեան, լոյս ընծայեցինք արպիս Ջրբաշեանի այս յօդուածա-արքը, հակառակ անոր որ հոն յայտուած, յանախ նոյնիսկ վիրաւորական, արքերեն ոչ միայն ոչ մեկը կը հա-մապատասխանե «Ցառաջ»ի տեսակետերուն այլեւ նոյնիսկ բացէ ի բաց դէմ հրանոնց։ կասկածէ դուրս է, անշուշտ, ի ի պահանջեալ հարկին, «Ցառաջ» իր խանը կ՛րսէ, մանաւանդ ինչ կը վերա իրի Հայաստան . Սփիւռք յարաբերութիւններուն :

ZUB Pahayanahan 6 Դ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ ՊՈՍԹԸՆԻ ՄԷՋ, ՅՈՒԼԻՍ 5-9ԻՆ

Մամուլի մէջ երևւցած կոչով մր եւ ան-Հատական գիմուժներով, Պոսթերնի մեջ կայացած Հայ բժիչկներու միջազդային 6-րդ Համագումարը իր շուրջ կրցած էր Հաւաքել մօտաւորապես վեց Հարիւր Հայ րժիչկներ բոլոր ցամաքամասերէն։

Սփիւռքի մէջ կազմակերպուող գիտա-կան եւ հայրենասիրական այս հաւաբին Հայաստանի անկախ Հանրապետութիւնը կր մասնակցէր 36 հոդինոց պատուիրակութեամբ մը, գլխաւորութեամբ Հայաստանի Առողջապահութեան նախարարին։

Համագումարին նորութիւնն էր Արցաիսի Առողջապահութեան նախարարին եւ Արցախի բանակի բժիչկին ներկայութիւնը։ Առաջինին ելոյթը ներկաներուն կողմէ ընդունուեցաւ բուռն ծափահարու-[] իւններով :

Մար նրելարուն բնանքրբենն աւն fronւեցան գարկերային արեան բարձր ճրնչման (փրոֆեսեօր Չոպանեան, Պոսթերնեն) եյծ - սիտայի փրոֆ. Արա Bովհաննեսեան (Փարիզէն), Ուռուցքաբանութեան (վերոֆ. Գալստեան, Երեւանէն) եւ այլ նիւթեր, կր ներկայացնեին գիտական ամենաժամանակակից բարձր մակարդակ։ իսկ բազմագան միւս նիւթերը որոնց մասին մէկ քանի տասնեակ բժիչկներ փոքր սրահներու մէջ ելոյթներ ունեցան եւ որոնց ընթացքին աշխոյժ հարց - պատասխաններ եղան, ստեղծեցին մեծ հետաքրրքրունիւն եւ ընդգրկեցին բժչկագիաունեան գրենէ բոլոր բնագաւառները քին - կոկորդ - ականքի հիւանդուներններէն մինչեւ երակներու լայնացում , դեդագիտութեան նորութիւններեն մինչեւ գայ եւ գամաշխարգային թժշկութեան պատանութիւն, Երեւանի հիւանդանոցնե-பாட ராபாக்கிய மிழ்ந்திட மாளியைய்பட թեան գարգացման ընթացքը Հայաստանի մէջ, ինչպէս նաեւ քանսէրին զարգացումր յղութեան ժամանակ, սիրտարանութեան հիւանդութիւններ: Մեկ խougnil ծաւալուն նիւթեր այլագան ըժչկական հարցերու չուրջ կարծիջներու փոխանա-

Համագումարին հետաքրքրական երեսներէն մէկն այ տարրեր Համադումարներու ներկայ եղող հայ բժիչկներու հանդիպումն էր։ Բոլոր վեց համազումարներուն ներկայ եզող բժիչկներ կային, որոնք իրար կ'ողջադուրեին որպես հին ծանօններ բացադանչելով, - 0', դիտէի որ կուղայիր:

Հայ բժիշկներու համաշխարհային վեցերորդ համագումարը այլ երանգով մրն ալ կը տարբերի իր հախորդներէն - Պէյրութե, Վենսետիկի, Մոնրկալի, Լոս - Ան-Տրլրսի եւ Փարիդի Համագումարներէն։

Եթե անցեալի հինդ համագումարները չեչտր դրած էին դիտական նորութերւններու վրայ, այս մէկը, վեցերորդը, նոյնքան գրաղելով Հանդերձ գիտական Հարցերով , իրեն նչանարան ընտրած էր Հայաստանին զօրավիգ կանգնիլ, բաջ գիտնալով, որ զօրաւոր Սփիւռը մը ունենալու նախապայմանը, գօրաւոր Հայրենիք մը ունենալն է ։

Արդարեւ, զեկուցումներ արուեցան բոլոր այն կազմակերպութիւններու անունեն, որոնք օգտակար եղած են Հայաստանին ու Արցախին:

Աւելին, կարդացուեցան մեծագումար ներդրումներու իրաւ խոստումներ, Երեւանի մէջ դեղադիտական ֆապրիջ հիմնելու կապակցութեամբ ։

Եղան բազմանիւ Հարցումներ, Հոն, հայրենիքի մէջ տարրալուծարաններ հիմնելու կարելիութիւններուն չուրջ, Հարցումներ, որոնց սպառիչ պատասխաններ மாடயட 2ய பயயாயம் பாரியயுய்காடிக்கம் նախարարը վստանեցնելով, որ նախարարութիւն եւ պետութիւն ամ էն ձեւով պատրաստ են օգնելու նման նախաձեռնու Թիւններու եւ ընդունելու նախաձեռնարկնե. րու անօրինումը գործին եւ անոնց հետ Համաձայնագրեր կնքելու միջազգային முடிரும்பாட்டு வடித்திக்குரு வெளியக்குரு:

Ելոյթ ունեցու չաեւ Հայաստանի բժըչկական Համալսարանի տնօրէն՝ փրոֆ. Վ. Ցակորեանը եւ գիտնական դեղաբան՝ վորդ. Է. Գարրիելեանը, որոնց խոսքը ունկնդրուեցաւ լռութեան մր մէջ եւ ջերմ րնդունելու թեան արժանացաւ ։

Նոյն Համագումարի ընթացջին ցուցաղրունեան դրուած էին Երեւան քաղաջի Նորջի դանգուածի պատանիներու եւ պարմանուհիներու ձեռարուեստի գործերը որոնց վաճառքէն գոյացած գումարները պիտի յատկացուէին հայկական գեդատիսյ մանկական գիրջերու Հրատարակութեան այդ դիրջերը անվճար պիտի արամադրուին Հայաստանի եւ Արցախի դպրոցականներուն : Սոյն ծրագիրը նախաձեռնու թիւնն է րժիչկ կամ օ Տէր - Պետրոսեանին : Իսկ այս վաճառքը կազմակերպուած է գործակցութեամբը Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջ-։ Ավմադարդում

Համադումարը կազմակերպողները չէին մոռցած արուեսար:

Uрашры, 1995 Вперы 7-р jbm - вроրէին կազմակերպած էին դասական . երաժրչաութեան երեկոյթ մր Օլա Սաութ Չրրչի մեջ ուր ելոյթ ունեցան Վարդի Մանուէլեանը՝ ջութակով, Սուրէն Բաղրատունին՝ չէլլոյով եւ Արմէն Պապախանբարև, ժաշրարով:

Lunchguir Ungunfth, 25hungh, S. Մանսուրեանի, կոմիտասի, Անդրէասեանի եւ Ա. Տվորժաքի ստեղծագործութեւն-

Կարծես Պոսթերնի եւ շրջանի բոլոր Հայերը անցած էին չարժման:

Համագումարի վերջին օրը ներկայ բըժիչկներեն չատերը կարճ ելոյթներ ունեցան, որոնց մեծ մասր չնորհակալու Թեան եւ Թելադրան ջներու խօս քեր էին :

Մեր խոսքին մեջ չեչտեցինք այն պարագան, որ Հայաստանի բոլոր դետերը դէպի դուրս կը Հոսին, կը ջրեն օտար հողեր եւ հարց տուինը, որ քանի գիտնականներ ունինը Ամերիկայի եւ կամ Ֆրրանսայի մէջ ... Հուսկ աւելցուցինը, որ եկած է ժամանակը, երբ Սփիւռջի մեր եսնոն ժբաբեն ու ժբառինբենն ունմունքիլը վերցնեն ղեպի հայրենիք։

Եղան օգտակար չատ առաջարկներ:

Երեկոյեան Համասումարը վերջ կր գրաներ հայ - պարահանդեսով մը, ուր տեղ գրաւաչ էին աշելի քան 800 հոգի, երբ հանդիպումը երեւոյթի վերածուած էր։ Երդ, արտասանութիւն, խօսք, պար կը րազմապատկուկին իրարմով:

Շատեր յուղուած էին. մեծագոյն Պոսթեր երչ արժաղ աբորգ ու առևորգ th այսպիսի երեկոյթ:

Իսկապես որ բացառիկ աշխատանք մը տարած էին այս Համադումարի կազմակերպիչներ՝ Ռիչարա Պապայեանը, Ճօն Սարեանն ու ՍԹիվ Գարեանը, բոլորն ալ րժչկադիտութեան վաստակաւորներ, որպեսզի հայ բժիչկներու միջազգային 6-րդ Համագումարը պահէր իր գիտական բարձրունեան կողջին Հայրենիջին օժանդակելու գործը ամուր հիմերու վրայ դնելու աշխատանքին մէջ. Համագումար, որուն նչանարանն էր - Հայեր Հայաստանի Հա-

Փոքր չեղաւ դերը նաեւ Հայաստանի Առողջապահութեան նախարար Արա Բարլոյեանին, որ կատարեալ գործակցութիւն եւ հասկացողութիւն ցուցաբերեց Սփիւոքի ձիգերուն նկատմամբ, ամբողջ համագումարի տեւողութեան։

Այս համագումարը կր զուղադիպեր մեր Մեծ Եղեռնի 80-րդ տարելիցին ու կը հաստատեր մեր գոյութիւնը որպես ժողովուրդ ու պետականութիւն :

Կր զուղադիպեր U. Էջմիածինի 131-րդ կաթողիկոսի ընտրութեան :

Կր զուգադիպեր Անկախ Հայաստանի Խորհրդարանի ընտրութեան եւ մեր առաջին Սահմանադրութեան համաժողովրը. ղային կամ քի ազատ արտայայտումին ։

Իրապործումներ որոնք մեծ ուրախութիւն կը պատճառեն ոչ միայն բովանդակ հայ ժողովուրդին, այլ՝ հայ ժողովուրդի առողջապահական խիստ կարևար հարցե- Պոսթըն, Յուլիս, 1995

4119

ինչպես յայտարարուած է, այս տարի լրանում է սփիւռքահայ միակ երդիծաթերթ՝ «Քաջ - Նազար»ի հրատարակու-Թեան 25-րդ տարին: Ամբողջ _քառորդ դար, ի գին անսահման գոհողութիւնների, գերմարդկային Տիգերի եւ նիւթական րազմանիւ դժուարուներւնների կարողացանք, մեր անկախ սկզբունքներին միչա Հաւատարին մնալով ժողովրդին Հրամցընել ձոխ եւ խնամուած արտարինով, Հարուստ բովանդակութեամբ մի երդիծաթերթ, առանց որեւէ չահի ակնկայու-[சிக்ய**ப்** :

ியார த் யாரித்த, சித் மாழயுக் ரச்படயும் த սփիւռքակայ պայմաններում անկախ *թերթ*, (այս դէպքում երդիծաթերթ) հրրատարակել։ Ցառաջիկայ Հոկտեմբեր ամսին Հայաստանի Հանրապետութեան Մշակոյնի նախարարունեան միջոցով տեղի կ'ունենայ յորելենական հանդիսու-Թիւն Երեւանի մեջ, իսկ Լոս - Անձրյրսում 25-աժեակի աշնակատարութերւնը կր կայանայ Սեպտեմ բեր 16-ին, Sheraton Universal Hotel-h sty, punde suduluւորութեամբ ազգային բարերար ամոլ Տեր եւ Տիկին Վահան եւ Անոյ Շամլեանի, ներկայութեամբ՝ Հ. Հ. Լոս - Մանրլրսի հիւպատոս Պր. Արմէն Բայրուրդեանի եւ իր կնոջ, Հայ մամուլի, հեռատեսիլի, տեղւոյս մաաւորականութեան ներկայացուցիչների, բարձրաստիճան աղդայինների, եւ 25 տարիների ընթացջում մեղ միչա սատար կանգնող, Հաւատարիմ, անձնուեր, սիրեցեալ նուիրատուների, բարեկամների եւ ընկերների։

Ձեռնարկին աւելի փայլ տալու համար արդէն կեանքի է կոչուել կարդադիր յանձնախում ը: Արդ լինելով Լոս - Անձրյրսի գաղութեի կարեւոր հրատարակու-Թիւններից մէկը, սիրում ենք յուսալ որ մեր բոլոր միութիւնները եւ հայրենակիցները, մասնաւորապէս մեր ընթերցողները որպես բարոյական պարտականութեիւն, որեւէ ձեւով կը մասնակցեն յոբելենական այս հանդիսութեանը եւ իրենց ըարոյական եւ նիւթական օժանդակութեամբ սատար կր կանգնեն մեզ, չարունակելու մեր առաջելու Թիւնը, որուն նպաստում է մեր Հայրենիքի եւ Պետականութեան հզօրացմանը, եւ յատկապէս մեր մշակոյթի տարածմանը։ Ծնուրւում է չնորհաւորական գրութիւնները եւ նիւթական նըւէրները մեց ուղարկել մինչեւ Օգոստոս 15-ը, որպեսգի Հնարաւորութիւն ունենանը ուղերձները եւ խուիրատուների անունները գետեղել 25-ամեակի տօնակատարութեան առթիւ Հրատարակուող դացառիկ Թիւի մէջ:

Սփիւոքի եւ Մայր Հայրենիքի հայ մաուլից խորարում է ապագրել այս կոչը։

> BALLULLEU FULUBEUL *խմբագիր*՝ «Քաջ Նազար»ի

Zmug5' P. O. Box 250038 GLENDALE, CALIFORNIA 91225, U.S.A.

LIVRES RECUS

GENERATION UND **GEDACHTNIS**

Herausgegeben von

Kristin PLATT und Mihran DABAG

Unter mitwirkung von Susanne HEIL Leske - Budrich, Oplanden 1995.

had mer or despe demand, zml ballsկական անձնակազմին :

Ժողովական բժիշկներ znund պիտի Հաստատեն յաջորդ Համագումարին վայրն ու ժամ կէտը որ կրնայ ըլլալ Լիոնը կամ Երեւանը:

Հայաստանի Առողջապահութեան նախարարը Համագումարի բեմէն հրաւէր ուղղեց, որ հայ բժիչկներու համաչիսար-Հային 7-րդ Համագումարը տեղի ունենայ மிழ் மாழ் முடித்த :

F.J. PAPAU PAPULLUL

(Tup. U. both)

ցիները կրկին ուշադրութեան յանձնեցին հիւլյական վորձերու վերադրուած հետե-நாடாயின்காடிக்கம், கோடிக்րուն, վիժումներու, խեղանդամ ծնունդներու, թաղցկեղներու Թիւին յա հլումին վրայ։ Սակայն, ըսուեցաւ Թէ չատ աւելի ծանրակչիո հետեւանքներ պիտի ծադին եթե կղղեխումրը ընկղմի, իր ընդյաաակեայ մասին մէջ կուտակուած ամբողջ շողադործոն տարրերը ցրուելով բաց ծովուն մէն: 1975-են ի վեր կատարուած շուրջ 130 պայթեումներ անհրաժեչա րրած են բազմանիւ Հորեր փորել որոնցմե ոմանը մինչեւ 1200 մեթեր խորութիւն ունին եւ իրարժէ միայն ջանի մը հարիւր մեթի հեռաւորութեան վրայ են : Կրինփիսի մասնագէտ մր ավնարկելով այդ Հորերուն, կրիւյէր պանիրի նմանցուցած է Upropriomn:

Պայթումներու ընթացքին քերմութիւնը կը հասար շուրջ 100 միլիոն աստիճանի, ինչ որ կր չոգիացնել չրջակայ ժայոերը: Այդ սարսափելի ճնչումին հետեւանքով աւելի քան 100 մեթեր արամադիծով խորչեր կը բացուին ծովակին տակ։ Ամէն մէկ ստորդեանեայ պայքումով կղզին կը ցնցուի 7 աստիճանաչափի երկրաչարժի *մը պատճառածին հաւասար ցնցումով* : Ատրկա չատ փարուն վիճակի մատնած է կղղեխումբը որ ծածկուած է վշոսերով, ծակերով: 1979-ին ձախորդ պայթում մր պատճառ եղած է որ կղզեխումբեն 1 միլիոն խոր . դրկև բարի ու գողի փշրտուն փրթի: 80-ական թուս աններուն դինուորականները Հոն ութ ձեղջեր յայտնարերած են որոնցնե ոմանը բազմանքիւ բիլօմեթեր երկարութեամբ ու մինչեւ 3,5 մեթեր [m]րեսվ: Զահատևանքարբ^և աշհաևևաթեան յանձնած են նաեւ որ կղզին որ միայն քանի մր մեներ բարձրուներւն ունի ջուրի մակերեսեն, ամեն պայքումե ետք toplan ud . Empli dtg 4p luph:

Մյս բոլորը սակայն արդելք չեն որ ֆրրանսական իշխանութիւնները հիւլէական փորձերու լաւագոյն վայրը նկատեն Միւրիւրօան: Իմաստ չէ ունեցած ամերիկացի հետազուողներու կարծիջն ալ որոնք 60-யியது சொடயியங்க்கமாப் மயக் கம் சித் մomակայ Պիջինի կղգեխումբը որ եր րարանական յար եւ նման յատկանչերու տէր է, այս տեսակ փորձերու յարմար վայր մեր չէ բրաւ, հաա խախաւա հետակ։

RENTRÉE 95

Où inscrire votre enfant? Pensez à:

ECOLE HAMASKAINE

Etabliscement sous contrat Enseignement bilingue arménien - français

- Classes à petits effectifs
- Suivi des études personnalisé pour chaque élève
- Avantage de présenter l'arménien en LV1 et en spécialité (coefficient 7 ou 8)

Inscriptions ouvertes depuis le 9 mai sur rendez-vous.

Adresse 185, chemin des sables jaunes 13012 Marseille

tél: 91 93 75 25

COMMEMORATION

DU 85ème ANNIVERSAIRE DES CROIX DE SECOURS DIASPORIQUES ARMENIENNES

organisée par

LA

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

Vardan MAMIKONIAN

RECITAL DE PIANO

Théâtre des Champs-Elysées le Vendredi 17 Novembre à 20 h 30

Billets en vente auprès des sections de la C.B.A.F.

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ՐՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ « 3 C M C . C » UUS t TUCUP

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՕՐԵՐ ԵՒ ԺԱՄԵՐ

100 Sr.

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ 80 Sr PUB SUUULC 75 Sr. ԿቦԱԿԸ ԿՈՂՔԻՍ 75 Sr. UPPS UPSP 150 Sr.

ՀՐԱՆՑ ՍԱՄՈՒԵԼ

ዐՐበՒԱՆ ԽዐሀዳԵՐ

80 Sr.

ԽԱՉԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

ሀቀኮኮቡዳኮ ሆኒያ

75 Sr.

«BUPUL - 50»

(Ծաղկաքաղ 50-ամեայ hurufudnjka)

120 ՖՐ.

Thulby « B U It U 2 »h:

Թղթատարի ծախը՝ 25 Ֆր., հատոր գլուխ։

PELERINAGE ANNUEL

1954--19954 1ème ANNIVERSAIRE 1954-

> SAINT GREGOIRE A TALLARD

Une messe sera célébrée selon le rite de l'Eglise Apostolique Arménienne

8 4. 7 6 4 4. 6 11 h b 8 U. 9 V. U. 8 11 h P P P V ԹԱԼԱՐԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ

Dimanche 17 Septembre

Sous l'égide du Conseil Diocèsain de l'Eglise Apostolique Arménienne du Midi de la France et le concours de l'Association Culturelle

> des Arméniens de GAP et des Hautes-Alpes

Sous la présidence de Mgr LAGRANGE, Evêque de Gap

Mgr DARON GEREJIAN. Vicaire Général des Arméniens du Sud de la France

Rév. Père MOVSES KALENDERIAN célébrera la messe à 10 heures 30

en présence du Clergé de Tallard et de ses environs

La messe sera chantée par la Chorale de l'Eglise Sourp Krikor de Beaumont dirigée par Robert et Suzanne ARTINIAN à 13 heures un repas fraternel réunira les pèlerins dans la Salle Polyvalente de Tallard, en présence des autorités religieuses et civiles.

Des autocars suivant le nombre des inscrits, seront mis à la disposition pour des personnes qui ne peuvent se rendre par leurs propres moyens.

Départ à 7 heures précises.

Pour tous renseignements et réservations s'adresser :

- Marseille : Cathédrale Arménienne du Prado, Tél.: 91 77 84 70;

Saint Antoine : Eglise Saint Tadéos, Tél.: 91 65 56 75 M. Tashan, Tél. : 91 65 54 45;

- Beaumont : Eglise Saint Grégoire l'Illuminateur, Tél. : 91 93 13 50:

— Croix Bleue Arménienne : 91 93 30 08. - Toulon, ABRI'S Club - Tél: 94 27 10 51

Pour toutes autres régions :

- Ass. Culturelle des Arméniens de Gap, Tél.: 92 51 71 80;

— M. Takvor Takvorian, Tél.: 92 51 07 56

Prix du trajet de Marseille : Aller-retour seul 100 F. Repas seul 100 F. Aller-retour et repas compris.. 200 F.

4UBUUSULT ՓԱՐԻԶԻ ՆՈՐ ԴԵՍԳԱՆԱՏՈՒՆԸ

Կը ծանուցուի որ 1995 Յուլիս 3-էն Ֆրրանսայի Հայաստանը Հանրապետութեան ղեսպանատունը կը գործէ իր մշտական չուսավայրը՝

9, rue Viète 75017 Paris M° MALESHERBES

Հեռամայն. 42 · 12 · 98 · 00 (գրասենեակ) 42 · 12 . 98 · 02 (հիւպատոսական ճիւդ)

Հեռապատճեն . 42 · 12 · 98 · 01 (գրադեն 42 · 12 · 98 · 03 (հիւպատո-

սական ճիւղ)

Վիղաներու եւ հիւպատոսական այլ սպասարկութիւններու համար դիմել Երկուչարթիկն Ուրբաթ, ժամը 9-կն 13:

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 PARIS SIRET: 51027317 A R. C. Paris Commission paritaire: N° 55935

PARIS·EREVAN·PARIS ■ ASSISTANCE A L'AÉROPORT ■ ORGANISATION D'ACCUEIL ET DE TRANSFERT

RÉSERVATION D'HÔTEL ■ LOCATION DE VOITURE AVEC CHAUFFEUR ■ EXCURSIONS GUIDÉES ■ VOYAGES ORGANISÉS EN GROUPE

> **PARIS**·EREVAN VOL CARGO MENSUEL

SABERATOURS SEVAN VOYAGES 48, COURS DE LA LIBERTÉ - 69003 LYON TEL 78 60 13 66 - FAX 78 60 92 26

EREVAN
37, RUE HANRABEDOUTIAN - EREVAN 10
TEL 52 54 48 - 52 85 48 FAX 52 54 48

EN COLLABORATION AVEC

ARMENIAN AIRLINES

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ APATANTAL. ՕԳՈՍՏՈՍ 1-ԷՆ TVA-6 18.60%-46 4C PUCQCUTUS 20.60%-b

«8 U. A. U. Q» h

napughly ugnarni սակագինը

(723,60)Umhmqn. 600 (603,00)Lughhulighum 500 (603,00)Շնորհակալիք 500 (603,00)Հարսնիք-Նշանտուք 500 (603,00)Thinkin

Ինչպես կը տեսնուի, առ այժմ ան փոփոխ կը պահենք ազգերու սակաthing:

Բոլոր ազդերու սակերուն վրայ, գարկ է աւելցնել 20,60% ԹԷ.ՎԷ.Ա. (மாக்ப. மியமியக்டு வூத் மோர். பாட

Մյս գիները կր վերարերին մեկ անգամ հրատարակելի ազդերու, մին. the dty swanpy whehry (25 mmg) பிய பேரரிம் நாட் வுவர்வதவரிம் நட 1/874 (12-13 mng) shugbulfis

Unbempulyah be mil dahungadah. bur emgab . Apapi Aphlepa Amb.

> 4030USCVP 46002034h THE PAPE

Հայաստան հեռաձայնելու համար հար & willen annomate fine ffer (fun) (փոխանակ 7-885-ի) յաւելեալ՝ 2 Երևահի համար եւ խօսակիցին Թիւը, այսինք 19 (Ֆրանսայի պարադային անչուլա) шщш' 374-2 ы Перер:

ชนคนค - นาคนนา อกานาบ 29.30 samedi - dimanche 29.30 JUILLET

OPUPAPP

LE NUMERO : 5,00 F

ZHUTUTHY TUNUT UNULPHUT (1925-1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

PԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Tel.: 47. 70. 86. 60 — Telex: HARATCH 280 868 F
— Fax: 48. 00. 06. 70 —
C.C.P. Paris 15069-82 E

HARATCH

DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, Rue D'Hauteville - 75010 Paris

Ֆրանսա ։ Տար. 1.000 Ֆ. .. Վեցամսեայ ։ 510 Ֆ. Արտասահման ։ Տար. 1.300 Ֆ. (ամէնօրեայ առաքում) 1.150 Ֆ. (շարաթական առաքում) ... Հատը . 5,00 Ֆ.

69th ANNEE — N° 18.645

LUBUUSUL

ԱԶԳԱՑԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ՎԵՐԸՆՏՐՈՒԵՑԱՒ ԲԱԲԳԷՆ ԱՐԱՐՔՑԵԱՆ

Լ. ՏԷՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ ԲԱՑՄԱՆ ՆԻՍՏԻՆ

Ցուլիս 27-ին, Ադգ - Ժողովի նախագահ իրընտրուած է Բարդէն Արարջցեան - Թր իպի մրցակիցը՝ Պարոյր Հայրիկեան տացած է տասը ձայն : Նախազահի տեղակալ ընտրուած են Արա Սահակեան եւ հարապետ Ռուրինեան (ուրիչ Թեկնածու

Բացման նիստին նախադահ Լ. Տէր -Կարոսեան հետեւեալ ելոյթը ունեցած է...

非非

Վեհափառ Տէր, Մեծարդոյ Գր. Նախադահ, Մեծարդոյ Պատդամաւորներ, Տիկմայը եւ Պարոնայը,

ինձ Համար մեծ պատիւ է այս բարձր ամպիոնից ողջունել Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովի առա. ին դումարման պատգամաւորներին, ոանջ օրերս կայացած ընտրութերւննեան արժանացել են Ժողովրդի վստաչախեան ըուէին ։

ատրել մեր ողջ ժողովրդին՝ Հայասատրել մեր ողջ ժողովրդին՝ Հայասատի Հանրապետութեան Սահմանադրութեան ընդունման պատմական իրոութեան առթիւ, վստահութիւն յայտհայ, որ տասնամեակների հեռանկահան կը դառնայ Հայոց պետակահան կայունութեան ապահովման
հական դործ օն, ինչպէս նաեւ ժողոհարման, ջաղաջացիական հասարաութեան ստեղծման եւ չուկայական տրնհութեան դարդացման իրաւական երաչ-

Սահմանադրու խետն , Հուչակումով փաս
արին իր արամարանական հանդուցալուծ
հանը յանդեց 1988 . Թուականի հուժկու

արգային _ աղատագրական _ չարժմամ ը

արման դործըն թացի առաջին , բախ
արու հանդրուանը , որի դաժան ըրն
հանեանը պատուով դիմացաւ հայ ժո
որվուրդը , խուսափելով յետկոմուն իս
ասկան հասարակու թիւններից չատերին

թաժին ընկած ներ ըին ցնցումներից եւ

գաւը փորձու թիւններից ։

Պետութեան կայացման առաջնահերթ խնդրի կողջին ես ուղում եմ Հաւասա. այես կարեւորել նաեւ Սահմանադրուրրության արդիային արժէջնեի, մարդու իրաւունըների եւ ազատուինների ղերակայունեան ամրագրուև, որը մեր ժառանդած իրականութեան արթային չերսում գիմնովին փոխում է կետութիւն քաղաքացի, Հասարակուին - արչաա հանաերունիւրրերի ուն փլիսոփայութիւնը։ Պետաիրաւական այս արուկ չրջադարձր ենթադրում է, անայա, նաեւ պատմականօրեն ձեւաւորուցոց Հոգերանական պայմանականուերարի հանքաշանդար դի գարև շեն-My, որն կանում է արւբլ բնիան ատնի-

Սաշմանադրութեան ընդունումը, այսպիսով, աւարտը դառնալով մեր պատական դարգացման մի կարեւոր Հանարուանի, միաժամանակ սկիդբն է մարմաւորում թերեւս ոչ պակաս կարեւոր, գուցէ եւ աւելի պատասիանատու ժա. մանակաչրջանի ։

Մեր աղդային պարտջն է լիովին կեանջի կոչել Սահմանադրութեան հիմնարար սկղրունջները` ի կերտումն յիրաւի ինջնիչխան, իրաւական պետութեան, արդար, ջաղաջացիական հասարակութեան եւ ապահով, բարեկեցիկ կեանջի։

Գալով Ադղային Ժողովի ընտրութեան առիթին, նախ եւ առաջ պարտք եմ Հաժարում մեր ժողովրդի անունից չնորհակալութիւն յայտնել Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին Խորհրդարանի բուրդ անդամներին, որոնք անցման չրջանի դժուարազոյն տարիներին քայլ առ քայլ դրին նորանկախ Պետութեան հաստատուն հիմքերը, ստեղծեցին օրէնսդրական այն անհրաժեչտ դաչար, որն ապահովեց Հանրապետութեան կայունութեիւնն ու ընտկանոն կենսապործունկութերնը:

Բոլոր յայտնի վերապահումներով ու [ժերակարծութիւններով հանդերձ՝ այսօր իսկ, սակայն, արդէն ակնյայտ է, որ առաջին Խորհրդարանին վիճակուած էր պատմական դեր խաղալ Հայոց պետականութեան վերականդման, ժողովրդավարական կարդերի հաստատման եւ տրնտեսական բարեփոխումների իրականացման դործում, մի դեր, որը ըստ էութեան եւ ամրողջ տարողութեամը դեռեւս դընահատուելու է յետադայում՝ ջաղաջական կրջերի հանդարտումից եւ կոնյունկտուրային նկատառումների վերացումից

Արդային ժողովի մեծարդոյ պատդամաւորներդ, ըստ այրմ, բարերախտոււներներն ուներ ձեր դործունկութիւնը հիմենելու նախորդ Խորհրդարանի կատարած հսկայածաւալ օրկնսդրական աչխատաների եւ կուտակած հարուստ փորձի վրայ, դրանով իսկ հնարաւորութիւն ունենալով ապահովելու խորհրդարանական դործունկութեան ժառանդականութիւնը, մանաւանդ, որ ձեզանից չատերը եղել են Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին դումարման Գերադոյն Խորհրդի պատդամաւորներ։

Շուտով շուք կր հաստատեք ձեր օրե. նըսդրական գործունէուԹեան քառամեայ ծրագիրը, որի էութիւնն է լինելու Սահդարաժեսունբաղե րախաաբոսուագ օներեների փանեկնի ընդունումը։ Ի հարկե, այսօր դեռեւս վաղ է խօսել ողջ փանենի մասին, բայց Թերեւս աւելորդ չէ ընդղծել օրէնսդրակա_ն հրատապ կարդաւորում պահանջող երկու բնագաւառների առաջնահեր Թու նեւնր : Կարծում եմ , դրժւար չէ գուշակել, որ խօսքը վերաբերում է տարած քային կառավարման ու տեղա. կան ինջնակառավարժան, ինչպես նաեւ դատական Համակարդի բարեփոխման բնազաւառներին, որոնց կարգաւորմանն ուղղուած օրենքները կոչուած են ամբողջացնելու պետական իշխանութեան կառոյցների վերջնական ձեւաւորումը։

Ընտրութիւնների ամենակարեւոր, կարելի է ասել պատմական նչանակութիւն

orneut Frakerc

PULL UC SUJUA

ՆԵՐՔԻՆ Գործերու Նախարարին կողմ է նիւթյական վարձատրությեան խոստում էն ետք, լրատուութեան Հարիւրաւոր Հեռաձայններ կ'րլլան Սէն - Միչէլի ագարեկչական արարջին հեղինակներուն առընչութեամբ։ Ոստիկանութիւնը ուչադրութեամր կը քննարկե անոնց ամեն մեկը։ Միւս կողմ է աշխատանքը կր չարունակուի ճչղելու համար արարջին պատասիսանաաուներուն դաչար։ Սաուդուած է որ պայնեումին ադրիւրը կագի չիչ մը հղած է. ատիկա աւելի ալժերական կողմին պատկանող կասկածներ կը յարուցանէ, ջանի որ ԺԻԱ-յի (Իսլամական զինեալ խոլուրի) ժանգարան ահանան շիչեր զործածուած են , իսկ Պոսնիոլ Սերպերուն ղեկավարը Գարածիք խստիւ մերժաչ է սերպական ամ*է*ն պատասիսա-Նատուութիւն, ըսելով որ ահարեկչութիւնը սերպական աւանդութեան մաս չի կազմեր : Պայթումին ականատեսներուն վկայութերւններուն հիմերով արդէն ոսարկանութիւնը առաջին զիմանկար մը պատրաստած է որուն մասին սակայն ոչ մէկ բացատրութիւն հրապարակուած է։

ՍԵՐԳԵՐԸ առանց ամենափոջը կարեւորութիւն մր ընծայելու արեւմուտջին սպառնալիջներուն եւ դդուչացումներուն, կը չարունակեն իրենց յարձակումները պոսնիական վերջին դօտիներուն դէմ։ Պիհաչ առաջին Թիրախն է սերպական ռմբակոծումներուն. Կորածէի ապաստանեալներուն ալ հրահանդուած է յանձնել իրենց դէնջերը։ Միւս կողմէ կը չարունակուի Պոսնիացիներու արտաջսումը դրաւուած Ձեփայէն։ Սերպական յարձակումներու պատճառով ֆրանսացի կապոյո սաղաւարտաւոր մը վիրաւորուած է։ Արեւմուտջը կը չարունակէ անվերջա-

ունեցող արդիւնքը, ես Համարում եմ այն,
որ Հայաստանը փաստօրէն դարձաւ նախկին կոմունիստական Համակարդի երկրրներից միակը, որտեղ կոմունիստները
չկարողացան ռեւանչ վերցնել, աւելին՝
նրանք իրենց դիրքերը պալիօրէն դիջեցին անդամ նախորդ Սորհրդարանում ունեցած ներկայուԹեան Համեմատ :

Սա լրացուցիչ եւ Թերեւս ամենապերճախօս ապացոյցն է պատմական այն անհերջելի ճչմարտուԹեան, որ կոմունիստական դաղափարախօսուԹիւնը Հայաստանում ոչ Թէ հիմնուած է եղել աղդային արմատների վրայ, այլ բռնու-Թեամբ պարտադրուել է օտար ուժերի կողմից եւ ծառայել բացառապէս նրանց նպատակներին:

Ընտրութեւնների երկրորդ կարեւոր արդիւնքը ապատական ժողովրդավարական աջ ուժերի համոդիչ յաղթանակն էր, որը նչանակում է.

— ԿառավարուԹեան որդեգրած սոցիալ - անտեսական ծրագրի իրականացման ջաղաջական երաչխիջ,

— Ժողովրդավարութեան խորացման և ժողովրդավարական Հաստատութիւնների վերջնական ձեւաւորման պատեհութիւն,

— Լեռնային Ղարաբաղի Հարցի ջաղաջական կարդաւորման դործընԹացի չարունակում,

_ Կառուցողական մասնակցութիւն տա. րածաչրջանային եւ միջազգային ինտեղ-

(2mb.5 J. 65)

BUFLE LIRLING

ԱՆԳԱՐԱ ԲՈՂՈՔԱԳԻՐ ՈՒՂՂԱԾ ՊՈՆՆԻ

Գերմանիոյ դանազան քաղաքներուն մէջ կը չարունակուին Թրքական հաստատուԹիւններու , վաճառատուներու դէմ ՓՔՔ-ի չարջայիններուն վերադրուած յարձակումները ։ Երեք օրուան ընԹացքին աւելի քան 20 վայրեր այդ յարձակումներուն Թիրախ եղած հն. ծաղած են հրդեհներ , կան վիրաւորներ ։

Այս պատահարներուն առընչութեամը
Անդարա Գերմանիոյիր աւագ դեսպանին
միջոցով բողոքագիր մը յղած է Պոնի։
Հոն կ՚ըսուի որ ՓՔՔ քրտական կազմակերպութիւնը այս յարձակումներով Թուրջիոյ եւ Գերմանիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները խանդարե՞լու եւ գերմանաբնակ Թուրջերը գրդոելու նպատակը
կը հետապնդէ։ Պոնի թրքական դեսպանատունը իր հայրենակիցներուն ուղղուած
կոչով մը դանոնը հրաւիրած է պաղարիւն
դանուելու, դրդութիւններէ հեռու մնայու։

նալի բանակցութիւնները որոնց վերջին նորութիւնը Պոսնիոյ կիրարկուած գինարդելը վերցնելու ի նպաստ Միացեալ - նահանգներու Ծերակոյտին արդեսնը առանձին ոչ մէկ դործնական արդիւնա կրրնայ ունենալ, անի որ որոշումը պէտա է վաւերացուի նախագահ Գլինթընի եւ Քոնկրէսին կողմ՝ է հել ինա կողմ՝ նախագահը արդէն յայտնաչ է թե ինա կողմ՝ նախագահը արդէն յայտնաչ է թե ինա կողմ՝ ակացութեան մէջ Ծերակոյտին որոշումը Պոսնիոյ արուած նեցուկէ մը աւելի, կը մեկնարանուի որպես նախագահ Գլինթընի հեղինակութեան ուղղուած մարտահրաւէր մը։

ՆԱԽԿԻՆ ԵՈՒԿՈՍԼԱՎԻՈՑ մէջ ՄԱԿ-Ի յատուկ տեղեկաբեր Թատէուս Մազո-Վիէցքի ըմբոստանալով Պոսնիացիներուն Հանդեպ կիրարկուաչ բարբարոսութեան Հանդէպ արեւմուտքի անտարբերութեան ղեն, հրաժարած է իր պաշտոնեն։ Թ. Մադովիեցջի Լեհաստանի նախկին վարչապետն է ու ՄԱԿ-ի ընդե. քարտուդար Պութրոս Ղալիի ուղղուած նամակով մր կ'րսէ. - «Մենք Լեհաստանի մեջ ամբողջատիրական վարչակարգի մր դէմ պայքար մղեցինք, այն յոյսով որ տարբեր Եւրոպա մր պիտի ունենայինք։ Ի՞նչպէս կարելի է մտածել որ զաւակները անոնց զորս այսօր կր լքենք իրենց վիճակին, աիտի կարենան վաղուան Եւրոպան ստեղծել»: Թ. Մազովիկցքիի համար բաժակը յորդեցնող կախիլները եղած են Սրիպրենիջայի եւ Ձէփայի անկումները։

ԳՐՈԶՆԻի հետ բանակցութեան ռուս պատուիրակութեան ղեկավարը յայտարարած է թէ Ռուսաստան այս հանգրուանին պատրաստ է գինուորական համաձայնութեակ մր ստորադրութեամը դոգանալու, համաձայնագիր մր որ կրնայ քաղաեակար սևս Հ ատևերև աՐ ոնտևութափբլ։ Մոսկուայի համար անհրաժելա է նման Համաձայնագրի մը ստորագրութերւնը, վերջ տալու համար կռիւներուն եւ որպեսդի Նոյեմբերին կարելի ըլլայ ժողովրրդավար ընտրութիւններ կատարել։ Ս, յուղեսով, յետաղային կը ձգուին 2525նիոլ օրինավիճակին մասին վիճարանու-[ժիւնները: Այս յայտարարու Թիւնը կաատրուած է երբ Հրադադարը ի դօրու է ցիչա, նգր դարորդերը հանահավիր մասենագ

ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ՝ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՈՒ ՆԱԵՒ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԴԵՐԻՆ ՄԱՍԻՆ

Էջմիածնի դահակալին վիճայարոյց ընտրութենեն մօտ երեք ամիս ետք, Հայաստանեայց Եկեղեցիին աւազանին մէկտեղուեցաւ Անթիլիաս. Հոն պիտի ընտըրւէր յաջորդ դահակալը Կիլիկիոյ Աթոռին որ թափուր մնացած էր, Գարեդին Բ.ի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս դառնալով։ Այդ աւաղանիին մէջ էր նաեւ Պոլսոյ պատրիարքը Գարեդին Արք. Գաղանձեան։

«Ազդ» Թերթի Ցուլիս 19-ի թիւին մէջ անոր Հետ կատարուած Հարցադրոյց մր լոյս տեսած է որուն առիթով Գարեդին Արջ. կը ներկայացուի որպէս «զարգացած, ընկերային ու քաղաքական գիտութիւններու խորունկ փորձառութեան տէր եկեղեցական մը որ միշտ եկեղեցական բարձր պաշտօններ վարած է ինչպէս Երուսաղէմի, այնպէս ալ Միացեալ - Նահանգներու եւ Աւստրալիոյ մէջ, յանախ փոթորկալից ժամանակներու»։

Չրուցավար Համօ Մոսկոֆեան նախ կը Հարցնե Գարեգին Արջ.ի տպաւորութիւնները կիլիկիո, կաթեոդիկոսական ընտրութենկն. Պոլսոյ պատրիարքը կը պատասխանե, առաւելաբար խօսելով եկեղեցւոյ միասնականութեան մասին. ան կ'ըսէ «շատեր միասնականութիւն ըսելով կը կարծեն թէ երեք Աթոռները ջնջել պէտք է եւ միայն մէկը պահել։ Անանկ բան չկայ։ Չորս Աթոռներն ալ պատմական նշմարտութիւններ են եւ պէտքի մր համար ստեղծուած են, եւ անշուշտ անոնք իրենց համատեղ գոյութիւնը պահելով վնաս չեն բերեր։ ... Հայ ժողովուրդը չի բաժնուիր, հայ եկեղեցին չի բաժնուիր։ Մէկ բլլալը այս իմաստին մէջն է եւ ո՛չ թէ միւսները ջնջելու եւ մէկ Աթոռ պա-

Խոսելով Թրջանայունեան այս առումով դերին մասին, Պոլսոյ պատրիարջական Անժոռը Գարեդին Արջ. կը նկատէ «Հայ Եկեղեցւոյ չորս սիւներեն մեկը»։ Այդ առինով կ՚ըսէ նաեւ. «Ճիշդ է որ ան անցեալի դերը այլեւս չունի, քանի որ Օսմանեան սահմաններեն ներս 3 - 3,5 միլիոն հայութիւն մը կ՛ապրեր եւ Պոլսոյ պատրիարքութիւնն էր անոր գլուխը, ինչ

որ հիմա չէ պարագան»: ிருமார் செயியரிழு விறு மிழ் கிழ் - சாய ժամափան ուրբոսմ դն բւ ասաւբլ, րախկին ու ներկայի Պոլսեցին առնուագն զարմանքով պիտի կարդայ Գարեգին պատնիաները խոսերևն ին գնաժինրբնուր ու խնդիրներուն մասին, Թրջահայող բարօրութեան համար։ Ասիկա, յատկապես երը արդարացիօրէն Պոլսոյ գաղութեր աիպար ցոյց կր տրուի Հայկական այլ Հաւաջականութիւններու։ Պարիարջը ընդհանուր այս տպաւորութենկն որոչ դարաուղու թիւն մր կը նչէ ըսելով. «աշխատած եմ մեր ժողովուրդին միասնականութեան համար որպեսցի խաղաղութիւն իշխե»: Այսքանը պիտի չմոյե ենթադրե-பாட ிறுயய்கியாடிக்கும் மிக்கியிரை மீர சித் գաղութը կր պարգեր բաժանումներ, պառակտումներ, ճակատներ որոնց վերջ աստած է բան պատրիարջը։ Եւ աւելի ջան դարմանալի է այս վերջինին խօսքին չարունակութերւնը երբ կ'ըս է. «Ինձմէ առաջ որոչ բաժանումներ կային ժողովուրդին մէջ...: Ատոր վերջ տրուած է այլեւս»: կարելի է բնական նկատել համերաշի գաղութեր մը գլխաւորին գոհունակու-Թիւնր եւ նոյնիսկ ատոր մեջ իր դերին մատնանչումը. եթե սակայն ատիկա չպարունակէ իր նախորդը Թիրախ առնող անուղղակի ակնարկութիւններ։ Գարեզին Արթ.ի «ինուն առաջ»ր ի՞նչ չրջանի կ'ակնարկե եթե ոչ Շնորհը պատրիարջի դանակալունեան տասնամեակներուն։ Իսկ ան, նոյնիսկ ոչ Պոլսեցիներու համար այն իսկական հօր արպարն է որուն նրմանները մոմով կր փնտարեն մեր բոլոր դաղու թներուն մեջ ու չեն դանուիր: Մ.յսօր, եթե Պոլսոյ Հայութեան միասնականութերնը նշելի յատկանիչ է Գարեդին Արթ.ի համար, այդ միասնականութեան ամուր Հիմերը գրուած են իր նախորդներուն օրեն. դաղութեր որուն համայնքապատկան օճախներուն համար - ղարոց, հիւանդանոց, եկեղեցի եւայլն - առաջին

մաահոգութիւնը չէ նիւթականը չնորհիւ

աւանդական դարձած սիրոյ սեղաններուն, այդ առանձնաչնորհեալ հպարտութիւնը կը պարտի յատկապես Շնորհը պատրիարքին. անոր որուն անունը սուրբի մը մատուցուած յարդանքով կ՝ոդեկոչուի այսօր թե՛ Պոլսեցիին, թե՛ ներկայիս Պելժիոյ ընակիչ Վարձած, յաձախ թրջախօս նախկին Վարդոցիին, Լիձեցիին կողմէ։

Այս իրականութիւնը մէկզի ձգած, կարդալ թե Գարեղին Արթ. բաժանումնե. րու վերջ տուած է «մեծերը պէտք է փոք. րերը սիրեն եւ փոքրերն ալ պէտք է յարգանքով նային իրենց մեծերուն» թելաղրանքով, մանկապարտէզի աչակերտի ահղ գրուածի ապատորութիւն կարթըն. ցրեն: Ի՛նչ դիւրին պիտի ըլլար անան խըրատականներով գաղութ միաւորել։ Մրնացածին Համար իրաւացի է Պոլսոյ պատրիարքը երբ կ'ըսէ. «եթէ իւրաքանչիւր Աթոռի շուրջ եղած ժողովուրդին նոյն ոգին ներշնչուի, ատիկա էական է մեր եկեղեցւոյ միասնականութեան համար»: Անչուլա խոսքը կը վերաբերի այն Անուներուն որոնք առանց ամօքքի կրնան յաւակնիլ ժողովուրդի մը հողեւոր առաջնորդութեան. եւ ո՛չ այն միւսներուն որոնց անտեսանելի են իրենց հօտին բաժանումներն ու դժդոհութիւնները, կամ միասնութիւնն ու ուրախութիւնները, այդ Ս. Թոոները չրջապատող Թանձր, այլ սիրելի մառախուղին ու տիղմին պատճա-

Պոլսոյ պատրիարջին հետ կատարուած հարցագրոյցին վերջին մասը առընչուած է քաղաքական կետնքին, Թեեւ Հարցումը ուղղակի ատոր առընչուածի ոչ մեկ յատկանիչ ունի : Հ. Մոսկոֆեան հարց կուտայ պարզապես թե Գարեգին Արթ. ի՞նչ պատղամ ունի հայրենիջին, Արցախին ու Սփիւոքի Հայութեան։ Պատասխանը կը հետեւի հայ եկեղեցական իշխանութեան որոչ մէկ հատուածին կողմե Հայաստանի ներկայ ղեկավարութեան ցոյց արուած անայլեւայլ Հաւատարմութեան դիծին։ Պատրիարբը իր պատասխանով յատկապես թիրախ կ'առնե աւանդական կուսակցու-Թիւնները, ըսելէ ետք Թէ «կը հաւատայ որ Հայաստանի ապագան կախում ունի այսօրուան կառավարութեան ճիշդ տեսանկիւնեն ճամբայ ելած ուղիեն»: 8ետոյ կ'ըսէ. - «Մենք մինչեւ հիմա քաղաքական կուսակցութիւն չենք ունեցած», եղածները նկատելով «յեղափոխական կուսակցութիւններ»։ Իսկ «յեղափոխութիւնը qquigned t, ifhuf st' funufululi hniumlgniphilip uhmf k»:

Այս նախարանին կը հետեւի պատմական իրականութիւնը ձիչը չղնահատելու ամրաստանութեան վրայ հիմնուած դատապարտում մը որ ուղղուած է 1918-ի հանրապետութեան։ Անոր ղեկավարները «զգայական մարդիկ էին, մտքի տէր չէին։ Այլապես այսօր կրնայինք շատ աւելի ընդարձակ Հայաստան մը ունենալ»։ Որպես մաջի տեր ժողովուրը, Գարեգին Արջակուտայ Իսրայելի օրինակը, ապա շարունակելով վարկաթեկել հայկական կուսակցութիւնները, հարց կուտայ. «70 տարի ի՞նչ ըրին արտասահմանի մեջ, թող ըսեն ինծի»։

Սփիւռջեան հատուածի մը իշխանաւորին համար բաւական մակերեսային ու Հոետորական այս Հարցականեն աւելի ծանրակչիռ են որպես վերջարան արտայայառւած միաբերը, երբ խօսբր կր վերաբերի ուղղակի Հ. 8. Դ.-ին։ Դաչ-հակցութիւնը «զուտ հայութիւն» նըկատող «շատ անկեղծ դաշնակցական. ներ»ու կեցուած քը «փաշիզմ» կը նկատէ Պոլսոյ պատրիարքը եւ «ազգային համայնավարութիւն»...: Մի՛ Հարցներ թե քաղաբական կամ գաղափարական ի^յնչ տեսակի սահմանում մը ունի այս վերջին պիտակը։ Այդ հարցումը պէտք է ուղղէր որուցավարը որ չէ ուղղած։ Ինչ որ է այդ պիտակին պարտկած սահմանումը Գարեդին Արգ.ի Համար, Թոյլ կուտայ buth themplus amenge, amund apprelia ղեկավարներու»:

Հ. Ց. Դ.-ին առընչուած այս մասը պատմական վիճայարոյց կէտերու հետ անտեղի առընչուԹիւն մր ստեղծելուն հետ

« POGOL & PLAFSE» « POGOL & PLAFSE»

Այս խորագիրով, Տանիէլ Ռոնտօ ստորագրուած երեք էջերու մէջ «Նուվել Օպսերվաթեօր» (Ցուլիս 20 -- 26), կը ծանօժացնէ ծաղումով քիւրտ վիպասանը որ ներկայիս դատական Հետասնում ի ենժակայ է որպէս «անջատոդական քարողչուժիւն կատարող»:

Ե. Քէմալ կը յայտարարէ որ կ՚ընդունի ժողովրդական դատարանը բայց ոչ՝ բացառիկ դատարան մը։ Երբ դատաւորը կը Հարցնէ Թէ ինչզինչ Ձօլա՞ն կը կարծէ, ան կը պատասխան է. «Ո՛չ անչուչա։ Ձօլան ԺԹ. դարուն էր, ես աղատուԹիւնը կը պաչտպանեմ ի՛մ դարուս»։

Տ. Ռոնաօ կը խօսի Ե. Քէմալի մանկու-Թեան մասին ան չառաւիզն է քիւրա դերդաստանի մը որ միակ բացառութիւնն է Միջին Ասիայէն դաղթած Թիւրքմէն վաչկատուներու կիլիկեան չրջանի այդ դիդին մէջ։ Վիպադիրին դերդաստանը արւած է Թափառաչրջիկներ, ըմբոստներ, պատերադմիկներ, անօրէններ ու փառաւոր յելուդակներ։ Այդ բոլորին պատումներով օրօրուած է Ե. Քէմալի մանկու-Թեւնս

Մանկութիւնը դունաւորող ներկայութիւն են նաեւ շրջանի աշուղները որոնցնե
կ՝ազդուի մեծա՛պես, յետոյ օր մըն ալ ինջ
կը սկսի չարունակել անոնց հերոսապատումները։ Հետղհետէ կը լայննայ ունկընդիրներու իր չրջանակը։ կ'երդե ու կը
նուադէ մեծ հիացում պատձառելով։ Ցետոյ երբ ութ տարեկան է, կ'որոչէ դպրոցական ըլլալ, դրել - կարդալ սորվիլ։
Տառերու հետ ծանօթանալ մեծ ցնցում մը
կը պատձառէ իրեն այդ չրջանկն կը
սկսի նոր պատմութիւն մը։

Ինք Հետեւեալ խոսքերով կը յիչէ իր մանկութեւնը. - «Մանկութեանս աշխարհը աննկարագրելիօրեն հարուստ էր։ Բրնութեան մէջ ամեն բան՝ գոյները, բոյրերը զիս խենթեցնելու չափ կ՛ուրախացրնեին։ Ամբողջ ձայնովս կ՛երգեի։ Գիւղին մէջ արդեն «խենթ Քեմալ» կ՛անուանեին զիս»։

Ասոր Հետ, դրանանաչութեամբ իր մէջ արծարծուած Հուրը երբեք չի մարիր. նախակրթարանեն կ'անցնի քոլէժ։ Հոն կը կարդայ Ա. Տօտէի «Ծօ՛ պգտիկ»ը։ Գիշերները կ'աշխատի բամպակի դործատան մը մէջ։ 17 տարեկանին առաջին անդամ կը տեմնէ Միջերկրականը ու ամբողջ օր մը կը դիտէ դայն, Կիլիկիոյ Մէրսին նաւահանդիստեն։

Պատանեկութեան մեծագոյն դէպքը կը նկատէ Տոն Քիչոթի ընթերցումը։ Սերվաններ անան մը կլևու իր դեն աաւած գաղանիքին յայանաբերման։ Պէտք է դրէ։ Կր պատրաստուի հրատարակել առաջին բանաստեղծութիւնը, առաջին նորավեպը, առաջին վեպը։ «Այդ շրջանին, միաժամանակ, թէ՛ Տաւրոսի լեռներուն պատումներն ու աւանդավէպերը կը հաւաքէի, թէ կր կարդայի ինչ որ ձեռքս անցներ. Հոմերոս, յոյն դասականները, Նագրմ Հիքմէթ, որուն խորապէս կր հիանայի, Գոգոլի «Վերարկու»ն որ ինծի համար ժամանակակից գրականութեան մէկ տիպար արտայայտութիւնն է։ կր կարդայի «Գամելիազարդ կին»ը որուն թեքնիքը կը հիացներ զիս, Պալզաքը, Թոլսթոյր, Դոստոյեւսկին. այդ շրջանին նաեւ կար-

դացի Սթ-ենտալը։ կարդալ սկսած եմ 19 տարեկանիս ու միշտ կը կարդամ։ Երկար ատեն ոչ մէկ վէպի կը ձեռնարկէի առանց քանի մը էջ կարդալու «Փարմայի միանձ նուհին»էն, կամ «Կարմիր եւ Սեւ»էն»։

17 տարեկանին կը ձերբակալուի Հա. մայնավարութեան ջարողչութեան յան ցանողչութեան յան ցանորութեան յան ցանորութեան յան ինչ ինչ է Համայնավարութեւնը։ Բայց ինչ ըն կերվար միջավայրներ կը յաձախէ, կ՚ըմ բոստանայ անարդարութեան ու չարութեան դէմ ու ատրկա բաւարար է իրեն։ Բանուորական դեկավարներու Հետ կապ կը Հաստատէ, կը տեղեկանայ Ֆրանսայի ընդղիմադիր չարժումներուն։

Տաւրոսեան կապարային երկնքին տակ հաղար արհեստ կը փորձէ Ե. Քեմալ։ 84. տոյ Պոլիս կը փոխաղթուի որպես Ջու. րերու ընկերութեան պաշտոնեայ ու որ. պես այդ կը վերադառնայ իր ծննդավար րր. աղատ ժամերուն կը գրե, միեւնոյն ատեն չմերժելով նամակներ գրել գիպա. ցիներուն Համար։ Կր չարունակէ հաև րանահիւսունեան պատառիկներ հաւա. քելու գործը։ Կ'աշխատի նորավեպի մի վրայ, առաջին տարբերակը կր սկսի գրել «Բարակուկ ՄԷմ էտ»ին : Հոդ կր պատմե կիլիկեան հարթավայրին մէջ անգութ ու րոնատեր աղայի մր ու երիտասարդի մը մասին որ կը մերժէ Հպատակիլ այդ հե. դինակութեան ։ Այդ Հարթավայրը որ այսօր Չուքուրօվա կ'անուանուի, յիչատակ. ւած է Տրովադայի պատերազմին պատ մութեան մէջ. իրեն Համար ան երեւա. կայական վայրն է բոլոր պատերազմնե. րուն : ինք ունի իր ստեղծած Չուքուրական որ գինւք աւելի կը հետաքրքիք քան իրա. կանը. ու ատոր համար է որ վստահու թիւն կը յայտնե վեպին անմահութեան։

Թուրքիոյ մ էջ 50-ական Թուականների իչխանու ժեան փոփոխու ժիւնները ոչին կր փոխեն Ե. Քէմալի Համար։ Միչամա կ'ըլլայ բանուորական չարժումներու, կ Հալածուի, կր բանտարկուի, կը գրաջը նուի ։ Մյսուհանդերձ, իր գրականութի նը ինքգինք կր հաստատե եթե նոյնի **Գուրք դողու և ին իուսափի ին ար** նր տալէ ։ Այդ անունը մաջրագործուհի ներու ցանկին վրայ կը դանուի. թ կ'ըլլան նաեւ իրմով հետաքրքրուողներ d. Լանկ անոր հատորները կը ծանօխ ցրնել Միթերանի : Այս վերջինը Հմայուա անոր հերոսական կեանքեն, իրեն բարե կամ կր նկատէ վիպագիրը։ Փարիզ այ ցելունեան ան կ'ընդունուր նախագահի կողմ է որ երը պաշտօնական այցելու թեամր Թուրջիա կր գտնուի, օղակայա րիր դէն անուշատրուն ուրգրարևաները. րբևն խուջումի ին դատրի շանձ ատնու «Ո° ւր է Եաշարը, չեմ տեսներ. իրեն համար եկած եմ»:

Պոսնիոյ եւ դերման մամուլին մէջ Հրատարակուած անոր դրութիւններն ու Հարցաղրոյցները որոնցմով կը մատնանչ Քիւրտերու կիրարկուած անարդարու թիւններն ու Տնչումները, կեղեջումները, պատճառ կ՚ըլլան նոր Հետապնումներու։

Ներկայիս կ'աչխատի նոր վիպաչարի ^մե վրայ. եռաջատոր գործ մբ պիտի բև^{այ։} Առաջինը արդէն աւարտած է։

Ե. Քէմալ ազգայնամոլ Թուրջ մամու քեր տաբքի տրուրը է. տեւ դաղուն _{քա} ի, ումմէ երիբենսմրբևուր սև հատ ամատա դիա այս ժնաժքակը երարանակը շուն. ջը փոս մը փորուի ու Հոն Հրկիզուին ա նոր Հատորները։ ԱյսուՀանդերձ, վիպա 4իրը չի Հաւատար որ մահմետական օրեն. են աղեսութարքո ինբը ի, բրևանիք խունքիան: Այդ վտանգին դէս պատուար կ նկատ է Մ. Քէմալի կատարած իիմնական աշխատանքը, միւս կողմէ շիի ծաղումով with the dendurate of the Month of the Allers by նւրոպայի Համար Թուրջիոյ միակ անցա. Guralfel mitme & litten qualufulandalun சிர்ப்பு: Աւ վիպադիրը կը վերադառնայ իր ձե.

Ու վիպագիրը կը վերադառայ էլ ուսալիրներուն, հոս ու հոն աւելցներվ ուսալիրներուն, հոս ու հոն աւելցներվ րառեր որոնը կուպան Ասիոյ դամրաններ ուր էն, Միջագետքի դաշտավայրէն, Երբարար եղերներեն, Աստուածաշունչեն, հուր իանեն, Հոմերոսեն։ Բառեր որոնք դոյու Թիւն չունին, տակաւին բայց օր մը ահեր հիւն չունին, տակաւին բայց օր մը ահեր արտի դրաւեն Եաշար Քէմալի հատորներուն մէն։

կը ներկայացնէ այլ Հարցականներ, ինչպէս հետեւեալները. արդեօք Գարեդին Արջ. Թուրջիոյ հետ մերձեցումի Հայաստանի կեցուածջը՝ նկատի ունեցած է Հ. Յ. Դ.-ն ջարկոծելու ընթացջին, թէ պարզապէս, ամէն առիթով Լեւոն Տէր -Պետրոսեան դովաբանող իր դերադոյն պետին օրինակին հետեւելու մղումով չարժած է։

Ըսենը որ որպէս Թրքահայոց պատրիարը, կարելի է ըմբունումով մօտենալ առաջին պարագային, բայց երկրորդին համար կրնա՞յ զօրել իր մեծաւորին Հնազանդուխեան կամ հաւատարմութեան այնջան հաղուաղէպ երեւոյթ ղարձած վարկածը...։

թեՐԹԵԼՈՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՄՈՒԼԸ

_{ԳԵՐ}ՄԱՆԱՑԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ ԵՒ

գկրերկր եԱՆ ՀՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

«լրագիր» ի Յուլիս 14-ի Թիւին մեջ արըած տեղեկատուու թենկչ կ'իմանանը որ քարի դն օնք ի վբև Հայաստար ին հարնւն Միւնիխեն գիւղատնահսական ֆաիւլթեի ուսանողներ, ուսումնասիրելու կանար Հայաստանի զիւղացիներուն այխատանջի եղանակները։ Գերմանացի ու-անողները ատոր Հետ մասնակցած են րարը հանր հանրեր երևնաշարայիր։ Նենևն աեղեկատուու թեան կաւելցնե գետեւեալ հումը. «Գերմանիա վերադառնալով նրրանք (ուսանողները) թերեւս լուրջ հիմ. քեր կունենան քարէ դարի եւ ժամանաակից գիւղացիական տնտեսութիւնների ընութագիր կազմելու համեմատական ամար» · · · :

ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ ՀԱՐՑԱԽՈՑԶ

Մայիսին Երեւանի համալսարանի ընկեբարանական ֆաջիւլժէին հետազօտական
բաժնին կողմէ կատարուած հարցախոյվ
ել կարծիջ հարցուցած է հրադադարին,
ապադայի նկատմամը առաւել մտահոգիչ
պարադաներու, արտասահման մեկնելու
հապորուժեան եւ ջաղաջացիուժեան օբնջի մասին:

Պատասխանողներու 32%-ը Հրադադարը Կատած է լայնածաւալ ռազմական գործղունիւններու պատրաստունեան փուլ.

8%-ը այն տեսակէտը յայտնած է որ Կաղարարին կը Հետեւի կայուն խաղաբւնիւնը։ Ամբողջական Հաւսատը չունեալով Հանդերձ պատերազմին աւարտին, 5%-ը ըսած է Թէ վստահ է որ Արցախը և դառնայ անկախ պետունիւն, իսկ արտանին։

Խոելով սեփական, ապադայի մաահուսաիններու մասին, մեծագոյն տոկոսը և արդակ նկատած է պահարմը, ապա ապադայի անորոչութիւան»), դիներու յաւելումները (26%), անազրկութիւնը (22%), սովն ու աղտաթիւնը (19%) որուն կը հետեւին ուների ձգնաժամը, յանցագործուներու աճը։ Միայն երկու ատկոսը և եր ոչինչ իրենց անհանդատութիւն կատճառէ։

Խիական ապագայի անորոչուԹիւնը Վրդովէ երիտասարդներու 47%-ը, իսկ

խրաստանան մեկնելու փափաք ունեարներն ալ մեծ մասով երիտասարդներն և անոնց 62%-ը պատասխանած է Թէ աղ մեկնիլ ժամանակաւորապէս, իսկ 160-ը՝ մշտապէս։ Ուչագրաւ է տեսնել 160-59 տարեկաններ ալ մեծ ցանկու-

հաղաքացիունեան, օրէնքը անհրաժեչա 16,5 տոկոսին համար։ Իսկ այն հարյունն նել «ռ^oվ իրաւունք ունի Հայասանի քաղաքացի բլլալու», մասնակցողնիու 44 տոկոսը պատասիանած է «միան Հայաստանի եւ ԼՂՀ-ի բնակիչները»։ 20-ը «բոլոր Հայերը» արժանի կը նըտակ այդ քաղաքացիունեան, իսկ 16%-ը արայն Հայաստանի բնակիչները»։

ԱՄԷՆԷՆ ՇԱՀԱՒՈՐ ԳՈՐԾԸ

Հայաստանի տնտեսական պայմանները արդմանին բու ազգահան ու բարեկամներուն կոզմ է արտասահհանն կրկուած տարագրամները զարկ
հերու գործուն էու Թեան։ Վերջին մ է կբուսած են անոնը, բարձրաբարձր տոհաներու ամ էն էն գրաւին կողմուն ին անոնը, արաձրաբարձի առհաներու ամ էն էն գրաւին կողմու ին անոնն և արաձրաբարձի առ-

ԳԵՂԱԳԻ**Ց**ԱԿԱՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ ՏՂՈՒ ԽԱՂԱԼԻԿ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ

Usualfind att out ou finetime apara դիտական վիրաբուժութեան օգնութեան դիմող ուսուցչուհիներու Թիւր։ Ձիրենը այդ քայլին կը մղկ քիչ մր չատ չարան-Sh, կամ ուղղակի անդութ աչակերտնե. րու ծաղր ու ծանակը։ Անոնք կր ծաղրեն այն ուսուցիչ . ուսուցչուհիները որոնց թիթեր թիչ մր մեծ է, կամ ականջները գրենք ուղղահայեաց գիրը ունին իր գլխուն հետ, կամ աչքերուն տակ պարկիկներ գոյացած են, եւայլն : Մ.յսպես, պատմունեան ուսուցիչ մր վիրաբոյժին գիմած է որպեսգի իր ականջները փակցնէ գլխուն, քանի որ աչակերտնեըր դինք կը կոչէին «Աշխարհի բաժակը»: Աշխարհագրութեան ուսուցիչ մր որ մեծ ջի թ ուներ, անուանուած եր «Նողամպիւթ». ուրիչ մր որուն աչքերուն տակ պարկիկներ կային, արժանի նկատուած էր «Տիկին ճամպրուկ» որակումին։ 39 տարեկան Հոկիչ - ուսուցչուհի մր պատմած է թե մեծապես կը տառապեր իր ատվակ թիներն պատճառով. իր աչակերաները դինջ «Էսրի» կը կոչէին ակնարկելով կոփամարտիկ Էնրի Քուփըրի ։ Անձնական վիրաշորանքեն դատ այս վիճակը նեղացուցիչ էր անով որ կր դժուարանար կարդ - կանոնը յարդել տալու դործը։ կը նուաղէր անրախա ուսուցիչներու 44ղինակութիւնը:

Գեղադիտական սրրադրութեան դիմող ուսուցչուհիներու մէջ կան նաեւ հասա սրունջներ ունեցողներ անտնցմէ մէկը կր պատմէ թէ աչակերտները կր չարչրրկէին դինջը «ժամպոն» կոչելով։ Ընկերարանութեան ուսուցիչ մըն ալ բժչկական օժանդակութեան դիմած է իր չափաղանց կարմրուկ այտերուն պատճաում, ինչ որ ամէն անդամ դինջ թիրախ կ՛ընէր հարցումին, թէ «խմա՞ծ է նորէն»:

Անգլիոյ մէջ վիրաբուժական նման դարմանում մը կ'արժէ չուրջ 25 հազար ֆըրանք։ Ու դինը դրենք միչտ ամէնեն դիւրին դիմադրաւելին կ'րլլայ։

ները։ Այս վերջիններն ալ յաձախ անծարօխ, մետոլաակետի իտեմբերու ջրուրմ այս կարգի գոյունիւններու Հայաստանի նման երկրի մր մէջ վստահելուն վտանդներուն, իրենց ունեցած տոլարները պահ արւած են անոնց. ատիկա, այն յոյսով որ խոստացուած բարձր տովոսներով ոնան չապեսի ակակ ինրար կօնգարբի ասօևեայի հոգերը։ Սակայն, ինչպես բանի մր ամիս առաջ պատահեցաւ Երեւանի մ էջ, այս վաշխառուները միլիոնաւոր யாயுமுடு புள்ளியு போடிக்குர் , வு மீழம் யு դ, ար հայանար հրապարակէն, իրենց ետին ձգելով խաբուածներու ողբն ու பும் மு:

«Ազգ»ի Յուլիս 14-ի Թիւին մէջ կը կարդանք Թէ պատմութիւնը կրկնուած է Վանաձորի մէջ ուր վերջերս տարածուած է «Էջսպրոմտ 2»ի դեկավարութեան փախուստի լուրը։ Կաղմակերպութիւնը պաշտօնապէս արձանագրուած է 1994-ին, բայց ֆինանսատնտեսական լուրջ դործունէութիւն չէ ունեցած։ Դատախաղու-Թեան ստուղումները ցոյց տուած են որ Հարիւրաւոր ջաղաջացիներէ Հաւաջուած դումարը կը Հասնի աւելի ջան 2 միլիոն տոլարի։

Անչուչտ «յարուցուել է քրէական գործ». միակ փոքր անպատեհութիւնը այն է որ ընկերութեան նախադահը Արաժ Աբրահան եան փախուստի դիմած է։ Այսուհանդերձ, մտահոգուելու պատճառ չկայ, քանի որ «յայտարարուած է հետախուզում. ձեռնարկւում են միջոցներ նրա վայրը պարզելու, ձերբակալելու, միաժամանակ խարուած առանդատուներին պատճառուած վնասը վերականգնելու համար»։

Հաւանաբար տեղեկանալով դատախաղուխեան այս յայտարարուխեան, խարուած Վանաձորցիները վերադատծ են իրենց անխուով ջունը, յիչելով արտաջին տնտեսուխեան նախկին նախարար Եսայի Ստեփանեանի պարագան...: ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՆԱԿԱԶԱՔԻԻ «ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ»Ը

Անցեալ Յունիս 13-ի երեկոյեան չատ նչանակայից Համերգ մր տեղի ունեցած է Ճափոնի Նակազաքի քաղաքին Թենչուտո կոչուած չէնքին մէջ որ 1945-ին աւերուած էր ախոմական ռումրին պայխումէն եւ ապա վերաչինուած ։ Խմբավար Սէիժի Օղաուայի ղեկավարութեամբ, մեծ մասով Ճափոնի ֆիլհարմոնիք նուագա խումրէն 120 նուագողներ ու 200 հոգինոց երգչախումբ մը ներկաներու բազմութեան հետ ունկնդրած է ղեկավար 0դաուայի նախարան - խնդրանքը ։ Ան ըսած է. - «50 տարի առա, պատահածին ոգեկոչումով պիտի ուզէի որ միասնաբար աղօթենք: Պիտի խնդրէի որ նուագուած կտորին աւարտին չծափահարէք ու պահ մր լռութիւն պահէք»: Ապա Հնչած է Պախի Նուադախումբի Համար Թիւ 3 սիւիթին արիան : Եւ երբ օդին մէջ մարած են վերջին ձայնանիչերը, սրահը համակուած է խոր յոութեամբ ։ Մար յաջորդած է Մալերի «Ցարութիւն»ը։ Սրահին մեջ որուն երեք քառորդը դրաւած են նակագաքիցիներր, այն ապաւորութիւնը ստեղծուած է որ միակ ունկնդիր մր ներկայ է : Իսկ երբ երգչախումբը երգած է. «այո՛, յարութիւն պիտի առնես» տողերը, հանդիսաւոր մինալորա մր ստեղծուած է սրահին

Համերդին դաղափարը ունեցած են Նակաղաքիի երաժիչաները ու նիւթական միջոցները Տարած է չրջանի Միցուպիչին։
Կազմակերպիչ յանձնախումբին ջարտուդարը ըսած է թե իրենց ջաղաքը
անցեալին մչակութային կարեւոր կեղրոն մըն էր, բայց այսօր դուրկ է այդ
յատկանիչը կրելու տուեալներէն. ուստի
ուղած են ընակիչներուն, Հրամցնել որակաւոր երաժչտութիւն մր։

Նոյն Համերդը երեք օր ետք կրկնուած է Թոջիոյի մեջ, բայց նոյնը չէ եղած տպաւորութիւնը։ Առաջինին մեծապես ղդալի եղած է յարդանքը զոր կազմակերախչները ուղած են ցոյց տալ շրջանին Հանդէպ ։ Սովորաբար , դաւառի մէջ սարջուած երաժչտահանդէսներու չրջակայ մեծ բաղաքներէն չատեր կը փութան. րայց Նակագաջիի պարագային տոմսերու վաճառքը կատարուած է յատուկ վիճակահանութեամբ մր որպեսգի տեղւոյն ընակչութեան ներկայութիւնը ապահովւի մեծ համեմատութեամբ։ Նոյն համերգը տիռուած է նաեւ Հակայական պաստառներով որոնը գետեղուած են մարդարանի մր մէջ, առիթ տալով որ վիճակահանութիւնը կորսնցնողները կարենան ձրի հետեւիլ անոր: Երդչախումբին կեսը ընտրուած է տեղւոյն ուժերէն որոնց Համար բացառիկ առիթ մր եղած է երդել Օգաուայի հման իսնրավարի մը ղեկավարութեամբ։ Վերջին ընդհանուր փորձին Հրաւիրուած են Նակագաբիի երաժչաու-թեան աչակերաներէն եւ ուսանողներէն znipl sugun snah:

Օղաուա ըսած է Թէ երիտասարդները ախոմական ռումբը անցեալին պատկանող երեւոյԹ մը կը նվատեն եւ ոչ իրականուխիւն մը, ինչ որ իրեն պատմուԹեան կրկնուԹեան վախը կը ներչնչէ։ Ան աւելցուցած է որ այսօր եւս Ճափոն եւ Միացեալ - Նահանդներ նոյն տեսակէտը չունին ախոմական ռումբին նկատմամբ, բայց ամերիկացի 12 երաժիչտներ իրենց համար մասնակցած են, ինչ որ իրեն համար չատ յատկանչական պարադայ է։

4U.7.2U.C

USUBULT#

ԵՐԳԻԾԱՄԱՐՏ

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՁԱՑԵԱՆ

bphim's, 1995,

UPPPPPC488NP USNPNPU~bP

ԱՑԼԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

կ, արևետասրադ սև հասրանի ։ դ, ումեղ մանդարբ և ուկիւածբար իբարծե հարգորությերը ուկիւածբար իբարծե հարգորանարը՝ փունգիսա բսարմայի՝ բնքի աչ ննրեր, ժորք դասրանի ։

Առաջին կէտը՝ մեր յիչողութեան այլակերպութեան կը վերաբերի ։ Ձայն չենք խձողեր մի քանի տարի առաջ պատահած հինցած լուրերով ։ Վերանորոգման մեր կարողութեան անչըջանցելի փաստն ալ տալով ։

Այսպես՝ օրինակ՝ Հայ եւ Թրջական Հարրանկարի, ոչ ալ՝ Հերբումի, ատենին՝ ատերիան բրլա՛յ Հողային անհագրողի։ «Վուրսի» ղեկավար Հայ մր ըստծ էր, որ եթե Թուրջիա Տրապորնի անհագիրական անհական անկարիան անցին, ինչը՝ իր Հերթին՝ մեղ կը Համողեր որ Հրաժարինջ ըլլա՛յ Հողային, ինչը՝ իր Հերթին՝ մեղ կը Համողեր ան Հարապորնը, հուսած էր Հարցավույցի ընտան եր Հարապորնը, մեր արուած էր Հարցավույցի մեր։ Տեղի առած չեր ան այն հերաան ան ան հարապորի և Հերիանին, ոչ ալ՝ Հերթումի։

Այսօր պէտը չունինը նախկին այդ լուրին։
Հետեւարար եւ այլակերպուԹեան
մեր կարողուԹեամբ՝ ամրաստանուԹեան
սիւնին կը դամենը Հ.Հ. ՊետուԹեան
հետապնդած այդ հայ եւ Թրջական
յարաբերուԹեանց մէջ բարելաւման
փորձերը որ կան, - ի՞նչ անարդական
կեցուածըի արդիւնը՝ ամրողջ հայուԹեան
դղացումներուն դէմ աւանդական...

Միայն մե՛նը ունինը մեր յիչողութեան դաումի ձամբով՝ այլակերպութեան կարողութիւնը։ Եւ յետադային՝ եթէ հարկ ըլլայ՝ յիչելու կրկին հարդագրոյցը, ըստ պատեհութեան։ Այս այ փաստն է մեր ձկունութեան...

TRANE UULPURES

701,0kP-t

ԵՆԻԳԻՒՂԻ (Պոլիս) Եկեղեցող հիմնարկութեան 161-րդ տարեդարձր եւ Մատաղօրգնութիւնը կատարուած են Յուլիս 16--ին նախագահութեամը՝ Գարեգին պատրիարջի, որ նաեւ ջարոզած է։ Կրօնական արարողութեան յաջորդած է սիրոյ սեղան մր Եկեղեցող պարակզին մէջ։ Հանդիսութիւնը վարած է Ցարութիւն Չիլինկիրեան։ Մեծ խանդավառութիւն սահղծած է Վարդանանդ երգչախումբը։ Wong առած է «Մարմարա»ի խմրադրապետը՝ Ռ. Հատաէնեան որ ծանրացած է դասրաբանան օնուար բնիս։ տաամադներուն վրայ՝ պարտականութեան նուիրականութիւնը եւ միասնութեան երջանկուներնը։ Եղած են երգեր եւ արտասանու թիւններ, Հուսկ Բանքը արտասանած է Պատրիարբը:

ԳՆԱԼԸ կղզիի (Պոլիս) մէջ, Յուլիս
14-ին, արկածով մեռած է կղղեբնակ ծանօթ դէմ բերէն՝ Ստեփան Տէմ իրձիօդլու։
Նոր գրօսարանի մը բացումի ընթացքին
է, Այազմա Կոչուած շրջանը, որ բլուրներէ համերգի մը կը հետեւէին բազմաԹիւ անձեր։ Ս. Տէմ իրձիօդլու որ ժայռի
մը վրայ նստած էր, ժայռին հետ միասին 70 մեթ ը անդունդէ մը վար դահավիժած է։ Ողբացեալը, արհեստով ոսկերիչ,
55 տարեկան էր։

(Շար. Ա. Էջէն)

րացիոն գործընթացներին,

— Հաւասարակչոուած , խաղաղասիրական արտաջին ջաղաջական կուրսի պահպանում ,

կարձ ասած՝ Հայաստանի իչիսանու-Թիւնների մինչ այժմ իրականացրած ջաղաջական եւ սոցիալ . տնտեսական պործունկուԹեան չարունակուԹեան ապա-Հովում՝ Հիմնուած յստակ, իրագործելի ծրագրի եւ զարգացման կանկատեսելի Հեռանկարի վրայ։

Եւ վերջապես, ընտրութերւնների երրորդ նչանակալից արդիւնքը պէտք է Համարել Հայաստանի կանանց, մասնաւոնառներ, «Հուդ ինուգ դ իսւ ներու հո շանսմա-[ժիւնը, որը Հասարակական կեանջում կանանց դերի բարձրացման պերձախօս վկայութիւնն է։ Բաւական է նշել, որ եթե նախորդ Խորհրդարանում կանայք կազմում էին պատղամաւորների միայն 2,5 աոկոսը, ապա Ազգային Ժողովում նըրանք ներկայացուած են արդէն 5,5 տոկոսով : Ձեմ կասկածում, որ յարդելի արկնայը ոչ միայն արդիւնաւէտ կերպով կը զրաղուեն օրէնսդրական աշխատանքով, այլեւ խորհրդարանում կը ստեղծեն նուրբ եւ գեղեցիկ քաղաքական մ թնոլորա:

Վերջում եւս մէկ անդամ չնորհաւորելով ձեղ՝ ժողովրդի վստահութեան բարձր պատուին արժանանալու եւ Հայաստանի Հանրապետութեան Ազդային ժողովի առաջին նստաչրջանի բացման առթիւ, մաղթում եմ ձեղ առողջութիւն եւ անձնական երջանկութիւն, հանդարտ, չինարար, ստեղծադործական աչխատանը։ Ծնորհակալութիւն ուչստրութեան համար:

«Cruevareu»

(3nilhu 26 / 28)

«ԴՐՕ» ԿԱՌՈՅՑԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հայաստանի Գերագոյն Դատարանի անդամ Եղուարդ Մանուկեանի Հաղորդած տեղեկու Թեանց Համաձայն, «Դրօ» կառոյցին դատավարու Թիւնը կը վերսկսի Օդոստոս 7-ին։ Ան աւելցուցած է նաեւ որ մինչեւ այս նոր ձչդուած Թուականի պայմանաժամը բաւարար է որպէսդի մեղադրեալներու փաստաբանները կարենան պատրաստել Հարկ եղած պաչտպանողականները։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԳԻՐ՝ ՀՐԱՆՏ, ԲԱԳՐԱՏԵԱՆԻՆ

Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չերնոմիրդին Հայաստանի իր պաչտօնակից Հրանա Բադրատեանին չնորհաւորական նամակ մը դրկած է, անոր վերստին վարչապետ նչանակուելուն առժիւ։

> ዓኮՒሆቦኮኮ «ՁሆԵՌ - 96» ԾՐԱԳԻՐԸ

Գիւմրիի քաղաքային կոմիտէի մշակած «Ձմեռ . 96» ծրագիրը Թոյլ կուտայ յուսալ յառաջիկայ աւելի «մեղմ» ձմեռ մր քաղաքի բնակիչներուն համար։ Քաղաքի նոր Թաղամասերու չուրջ 550 բնկարաններու կեղրոնական քեռուցում նախատեսուած է, Սեպտեմբերին կը սկսի ԱՄՆ-ու նուիրած նաւԹի բաշխումը՝ կարստեալ ընտանիչներուն։ ՆորոգուԹեան ընթացքի մէջ են նաեւ ջեռուցիչ երեք կեղրոններու կաԹոայատուներ, որոնք կրնան ջեռուցումով ապահովել վերանորոգուած բազմաԹիւ բնակարաններ։

ԳՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ՄԻԱՒՈՐՒՄ

Յուլիս 27-ին Երեւան տեղի ունեցած Հայաստանեան դրամատուներու ընդհանուր ժողովին որոշուած է ստեղծել դանոնը Համախմբող միութիւն մը՝ «Հայաստանի Բանկերի Ասոցիացիա»: Անոր նախաղահ ընտրուած է Տիդրան Սարդըսեան, որ նախկին ԳԽ-ին մէջ կը վարէր դրամական եւ պիւտնէի Հարցերու մըչ-

-46PUUNTS-

Association «NAREG»

ENGHIEN-LES-BAINS

Արկէրի դիօնբան վանգանարի վենաղուար է,

2որեքշաբթ-ի, Սեպտեմբեր 13, առաւօտեան ժամը 9.30-ին։

Rentrée scolaire le Mercredi 13 Septembre à 9 heures 30 8, rue Félix Faure, 95880 Enghien-les-Bains

Renseignements: 48, 41, 49, 37 34, 17, 29, 26,

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»

83, rue d'Hauteville, 75010 PARIS

SIRET: 51027317 A R. C. Paris
Commission paritaire: N° 55935

COMMEMORATION

DU 85ème ANNIVERSAIRE
DES CROIX DE SECOURS
DIASPORIQUES ARMENIENNES

organisée par

LA

CROIX BLEUE DES ARMENIENS

DE FRANCE

Vardan MAMIKONIAN

RECITAL DE PIANO

Théâtre des Champs-Elysées le Vendredi 17 Novembre à 20 h 30

Billets en vente auprès des sections de la C.B.A.F.

Ghazarian

4.000 m² de mobiliers présentés en ambiance

Z. I. Vitrolles à 20 km de Marseille tél.: 42. 89. 27. 47

" Augunhly quy « Bunus » h pudulinry librneli"

Lors de vos vacances sur la Côte d'Azur cet été, le HOME ARMENIEN serait ravi de vous recevoir

le Mardi 15 Août

pour sa

FETE

A cette occasion, vous passerez une journée très conviviale en assistant à la Messe et la Bénédiction du Raisin, puis vous pourrez déjeûner en famille, entre amis en écoutant notre musique folklorique et en admirant les jeunes danseurs du groupe PAREGAMOUTIOUN d'Erevan, en tournée dans notre région.

L'établissement est entièrement rénové et le cadre vous surprendra agréablement.

RESERVATION:

HOME ARMENIEN

107, avenue Maréchal Lyautey, 83700 Saint-Raphaël Tél. : (16) 94, 95, 00, 30,

նը։ Ընտրուած են նաեւ այն ինը անդամեն երը որոնք կը կազմեն Միութեան խոր-Հուրդը, ինչպէս նաեւ յանձնաժողով մը։

> ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԸ

ոտում, որ ստրովրդ բաշրդ ոչչ վը վարչը դրամական եւ պիւտնէի հարցերու մըչ- ԼՂՀ-ի մայրաջաղաջին մէջ անցեալ տական Յանձնաժողովի պետի պաչտօ- ջանի մր ամիսներուն կատարուած են

91 միլիոն դրամ արժողութեամբ բարեկարդումի, վերակառուցման . վերականգման աչիստանաններ։ Քաղաքապետութեան պատասխանատուներէն Ռ. Իսբայէլեանի Համաձայն այս ժամանակա-Հատուածին տարուած աչիստանքը կր դերաղանցէ ամբողջ անցեալ տարուան ընթացքին կատարուածը։ Աւելցուցած է սակայն, Թէ Համեմատած քաղաքին ըստացած վէրջերուն, ասոնք դեռ չնչին դարմանումներ են։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ, ՕԳՈՍՏՈՍ 1-ԷՆ TVA-Ն 18,60%-ԷՆ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՑ 20,60%-Ի

«8 U. A. U. Q » h

ընթացիկ ազդեrու սակագինը

Մահազդ 600 (723,60) Հոգհհանգիստ 500 (603,00) Շնորհակալիք 500 (603,00) Հարսնիք-Նշանտուք 500 (603,00) Ծնունդ 500 (603,00)

Ինչպէս կը տեսնուի, առ այժմ ան փոփոխ կը պահենք ազգերու սակա. _էինը։

Բոլոր ազգերու սակերուն վրայ, Հարկ է աւելցնել 20,60% ԹԷՎԷՎ. (տե՛ս․ փակագծի մէջ ընդՀ․ դուժարը):

Այս գիները կը վերաբերին մէկ ան. գամ հրատարակելի ազդերու, մին. չեւ մէկ ջառորդ սիւնակ (25 տող) մահազդներու պարագային եւ 1/8րդ (12-13 տող) մնացեային։

Առեւտրական եւ այլ ծանուցումնե. ըու համար, դեմել Թերթին Վար. չունեան։

Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

1995 -- 1996

Մելզոնեան Կրթական Հաստատութիւն կ՚ընդունուին, մուտքի քննա
Թենէ մը ետք, ուսման ընդունակու
Թիւն ունեցող, ծագումով Հայ եւ կ
ւագագոյն 11 - 12 տարեկան սան - տ
նուհիներ, որոնք նախընտրաբար չր
ջանաւարտ եղաչ են Հայկական հա
իտակրթարանէ մը:

Աչակերտներ պարտին Հաստատու Թիւն ժամանած ըլլալ 1995 , Սեպտեժ բեր 7-էն 10 ։ ԴասաւանդուԹիւնները կը սկսին Սեպտեմբեր 13-ին ։

Հիմնական հայձրէն եւ անգլերեն լեզուներու կողջին՝ կը դասաւան դուին նաեւ յունարէն, արաբերեն, ռուսերէն, պուլկարերէն եւ ֆրանսե րէն որպէս ընտրովի դասանիւթեր։

Թեկնածուները իրենց դիմումը պէտը է կատարեն անմիջապէս Հատ տատուժեան տնօրէնուժեան դրաւոր կերպով, ներփակելով Հետեւեալ պաչտօնաժուղժերը. --

ա. - Ինչընութեան թեուղթեի կամ ^{ան} ցաղթի պատնէն.

д. - Բժչկական վկայագիր. 4. - Վերջին երկու տարիներու վի-

Հակացոյցները. դ. - Բարի վարուց եւ ընդունակու

թեան յանձնարարագիր մը՝ արուած վերջին վարժարանի տնօրէնին կողմէ։ ե. - Ցանձնարարագիր մը արուած Հ. Բ. Ը. Մ.-ի տեղական Մասնաձին ղին կողմէ.

գուրբերը՝ գերադաւրայ իր հրակա.

4. - Ֆրողջիր, խոսութերը արտարուկ
գարել արզերագեր արտարեր արանար
գարել արզերագեր արտարեր արտարեր
գարել արզերագեր արտարեր
գարել արզերագեր արտարեր
գարել արզերագեր արտարեր
գարել արզերագեր արտարեր
գարել արգերագեր արտարեր
գարել արգարագեր արտարեր
գարել արգարագեր արտարեր
գարել արգարագեր արտարա

վայրը։ Հաստատութեան մասին յանկետ տեղեկութիւններ ստանալու Համաբ կարելի է դիմել Հետեւետլ Հասցեին։

The Registrar,
Melkonian Educational Institute,
P. O. Box 1907

Nicosia, Cyprus. Tél.: 42 21 95, 42 22 04

Fax: 02-49 31 55.
Stoppinh phil